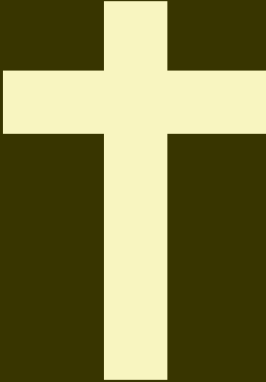

Tiits nii xnee kyalmbañ; El Nuevo Testamento en
el zapoteco de Quioquitani

New Testament in Zapotec, Quioquitani-Quierí
(MX:ztq:Zapotec, Quioquitani-Quierí)

Tiits nii xnee kyalmbañ; El Nuevo Testamento en el zapoteco de Quioquitani New Testament in Zapotec, Quioquitani-Quierí (MX:ztq:Zapotec, Quioquitani-Quierí)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Quioquitani-Quierí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Quioquitani-Quierí

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

b875d83b-1345-50dd-9fb2-879c17bf285a

Contents

San Mateo	1
San Marcos	60
San Lucas	99
San Juan	160
Hechos	206
Romanos	266
1 Corintios	288
2 Corintios	310
Gálatas	324
Efesios	332
Filipenses	339
Colosenses	344
1 Tesalonicenses	349
2 Tesalonicenses	354
1 Timoteo	357
2 Timoteo	363
Tito	368
Filemón	371
Hebreos	373
Santiago	389
1 Pedro	395
2 Pedro	401
1 Juan	405
2 Juan	411
3 Juan	412
Judas	413
El Apocalipsis . .	415

Kitsy nii pkëe San Mateo

*Pxusykoltoo Jesucrist
(Lc. 3:23-38)*

¹Kitsy re xseety pxusykoltoo Jesucrist. Lo xtiyy David ni lo xtiyy Abraham sëed Jesús.

²Abraham kok pxosy Isaac, lëe Isaac na kok pxosy Jacob, lëe Jacob na kok pxosy Judá ni betsy Judá. ³Chop Judá Tamar kop Fares ni Zara. Lëe Fares kok pxosy Esrom, lëe Esrom na kok pxosy Aram. ⁴Lëe Aram kok pxosy Aminadab, lëe Aminadab na kok pxosy Naasón, lëe Naasón na kok pxosy Salmón. ⁵Chop Salmón Rahab kop Booz. Chop Booz Rut kop Obed. Lëe Obed kok pxosy Isaí. ⁶Lëe Isaí kok pxosy rey David aan chop rey David kwnaa nii kok tsiil Urías kop Salomón.

⁷Lëe Salomón kok pxosy Roboam, lëe Roboam na kok pxosy Abías, lëe Abías na kok pxosy Asa. ⁸Lëe Asa kok pxosy Josafat, lëe Josafat na kok pxosy Joram, lëe Joram na kok pxosy Uzías. ⁹Lëe Uzías kok pxosy Jotam, lëe Jotam na kok pxosy Acáz, lëe Acáz na kok pxosy Ezequías. ¹⁰Lëe Ezequías kok pxosy Manasés, lëe Manasés na kok pxosy Amón, lëe Amón na kok pxosy Josías. ¹¹Lëe Josías kok pxosy Jeconías ni betsy Jeconías. Mer tiemp ko lëe xaa Babilonia sikni xoo xaa Israel nêz Babilonia.

¹²Aan loxsye ptsiñ xaa Babilonia, lëe Jeconías kop Salatiel. Lëe Salatiel kok pxosy Zorobabel. ¹³Lëe Zorobabel kok pxosy Abiud, lëe Abiud na kok pxosy Eliaquim, lëe Eliaquim na kok pxosy Azor. ¹⁴Lëe Azor kok pxosy Sadoc, lëe Sadoc na kok pxosy Aquim, lëe Aquim na kok pxosy Eliud. ¹⁵Lëe Eliud kok pxosy Eleazar, lëe Eleazar na kok pxosy Matán, lëe Matán na kok pxosy Jacob. ¹⁶Lëe Jacob kok pxosy José, lëe José kok tsiil Mariy, lëe Mariy na kok xña Jesús, xaa nii kwloolê no Crist.

¹⁷Tsida pxusykoltoo meñ Israel kwtedy lo kislyu re destye Abraham axte David. Stsida xaa kwtedy destye David axte tse nii lëe meñ Israel sey nêz Babilonia. Stsida xaa kwtedy destye worñee lëe meñ Israel sey nêz Babilonia axte worñee lëe Crist koly.

*Lëe Jesucrist koly
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸Sinrii mod koly Jesucrist. Lëe xña xaa Mariy no nii ktsiilña chop José. Per antes nii ktsiilña xaa, lëe Mariy kok xiñ por Kyalbini Ntson. ¹⁹Per como tu xaa buen nak José, koklasty xaa nii nyeñ meñ nii lëe xaa blaa Mariy. Por ngo lëe xaa kwlokyyeñ klaa tsilaan xaa me. ²⁰Lëe xaa lox kwlokyyeñ nii singo kuuñtsyey xaa, tsiñee lëe tu xangly Dios kunee lo xaa lo mgaan chëb:

—José, lo xtiyy David sëedoo. Ptsiilña Mariy, por

xiñ Kyalbini Ntson kap me.
²¹ Lëe Mariy kap tu mëëdpkiy
 aan no nii kolël xaa Jesús.
 Singo kcholë xaa por lëe xaa
 kteelaa meñ xkyedzy xaa lo
 tol.

²² Kchësyo kok parñee kak
 cumplir tiits nii pxaal Dios lo
 profet tsiñee chëb xaa:

²³ Lëe tu kwnaa yeeñ kakxiñ
 aan lëe me kap tu
 mëëdpkiy,
 aan lëe mëëd ko kcholë
 Emanuel.

(Tiits ko nak sinak xñee ñe:
 Lëe Dios nakni lëe no.)

²⁴ Tsiñee lëe José bna, lëe
 xaa beeñtsyey nii kwnabey
 xangly Dios. Lëe xaa ptsi-
 ilña Mariy. ²⁵ Per kwyonidy
 xaa Mariy, sink lëe xaa kwlës
 axte nii lëe Mariy kop mëëd.
 Aan lëe xaa kwloolë mëëd ko
 Jesús.

2

Lëe xaa chak kukan Jesús

¹ Tsiñee lëe Jesús lox koly
 leñ kyedzy Belén nii ngab
 Judea, lëe bla xaa chak nii
 sëëd nêz laa xlyañ ngbidz pt-
 siñ Jerusalén. Lëe Herodes
 nak rey tiemp ko. ² Lëe xaa
 chak ko kwnabtiits chëb:

—¿Ko xrey meñ Israel nii
 koly? Por lëe noo syoop-
 naal tu mëly nii kwlañ nêz laa
 xlyañ ngbidz. Mëly go bluuy
 loo noo nii lëe xaa koly aan
 lëe noo syoop ksoxib lo xaa.

³ Tsiñee lëe rey Herodes biñ
 nii chëb xaa chak ko, lëe xaa
 kwyo kyalnë kchë xaa meñ
 Jerusalén. ⁴ Tsigó lëe rey
 Herodes kwnabey koktsyetsy
 kchësyo xaa nii xñabey lo pxosy

nii kchësyo maestre ley, aan lëe
 xaa kwnabtiits chëb xaa:

—Pa no nii kaly Crist.

⁵ Lëe xaa go chëb:

—Tu kyedzy nii lë Belén nii
 ngab Judeaw, por lëe profet
 pkëë sinrii:

⁶ Lëe lëe do meñ Belén,
 nikxe nii wiñ xkyedzy to,
 mastre nono lo kchë kyedzy
 nii ngab Judá,
 por leñ xkyedzy to kchoo tu
 xaa nii kñabey,

aan lëe xaa kantsi meñ Israel.

⁷ Loxsye ngo lëe Herodes
 kwtsyetsy tsilaan ksa xaa
 chak ko, aan lëe xaa kwnabti-
 its pa woortyee kon xaa mëly
 go. ⁸ Tsigó lëe xaa pxaal xaa
 Belén, aan lëe xaa chëb lo xaa:

—Kol tsi siko, aan kol kyub
 mëëd ko. Aan tsiñee ktsil do
 xaa, kol kluuy tiits lon parñee
 kaksoxibaa lo xaa.

⁹ Loxsye kwnee rey lo xaa,
 lëe xaa si. Aan lëe mëly
 nii kon xaa kwlañ tugak
 sinech lo xaa, aan lëe ma
 kwsobtse axte laañee nix
 Jesús. ¹⁰ Tsiñee lëe ksa xaa
 chak ko kon nii lëe mëly
 kwsobtse, per nli busy ble
 xaa. ¹¹ Lëe xaa kwsëëb leñ yu,
 aan tsiñee lëe xaa kon mëëd
 chop xñaa mëëd Mariy, lëe
 xaa pkady or, yaal ni ngwaan
 xlyaa nex nii lë mirra. ¹² Per
 lëe Dios kwnee lo xaa lo
 mgal. Chëb Dios nii nody nii
 tsiktedy xaa lo Herodes. Por
 ngo lëe xaa kwseñ stu nêz par
 kyey xaa xkyedzy xaa.

Lëe José sey nêz Egipto

¹³ Tsiñee lëe ksa xaa chak
 ko bi, lëe tu xangly Dios
 kunee lo José lo mgal chëb:

—Kuxche, biy mēēd ni biy xñaa mēēd aan pxooñ kwey nēz Egipto. Por lēē Herodes kyub mēēd par kuty xaa mēēd. Kwyo siko axte nii kñen lool stub.

¹⁴ Lēē José kuxche aan kyool sini xaa mēēd chop xñaa nēz Egipto. ¹⁵ Siko kwyo xaa axte nii lēē Herodes kuty. Kchēsý nrii ptsyool xaa parñee kak cumplir xtiits Dios nii kwnee profet tsiñee chēb xaa: “Egipto byaxxin xiñaa.”

Lēē Herodes xñabey kety mēēdpkiy

¹⁶ Tsiñee lēē Herodes byēñ nii lēē ksa xaa chak ko pkēēti xaa, per nli busy blēē xaa. Aan lēē xaa kwlii cuent pa wortyee kon xaa chak ko mēly, aan lēē xaa kwnabey kuty kchēsý mēēdpkiy nii chap chop iz par kyety nii no leñ kyedzy Belén ni leñ kyedzy nii nche kexka siko. ¹⁷ Singo mod lēē tiits nii kwnee profet Jeremías kok cumplir tsiñee chēb xaa:

¹⁸ Leñ kyedzy Ramá biiñ Raquel, porñee lēē kchē xiñ me kuty, aan nikxe xñee meñ lo me, per xekwty me, lēē me choon.

¹⁹ Per loxsye kuty Herodes, lēē tu xangly Dios kunee lo José lo mgaal xtañ meñ Egipto chēb:

²⁰ —Kuxche, aan byey Israel ksal mēēd ni xñaa mēēd, por lēē kchēsý xaa nii kok-ladzy nyuty mēēd kuty.

²¹ Tsigo lēē José kuxche aan lēē xaa sikni mēēd chop xñaa nēz Israel. ²² Per tsiñee biñ

xaa nii lēē xiñ Herodes nii lēē Arquelao sob xñabey Judea, lēē xaa ptsyeb nyey xaa siko. Aan como lēē Dios kaa kwneel lo xaa lo mgaal, lēē xaa sey nēz Galilea. ²³ Tsiñee lēē xaa ptsiñ Galilea, lēē xaa kwtedyso tu kyedzy nii lēē Nazaret. Singo mod lēē xtiits profet kok cumplir tsiñee chēb xaa nii xaa Nazaret kak Jesús.

3

Lēē Juan xluuy xtiits Dios
(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Leñ tse go lēē Juan Bautist bislo xluuy xtiits Dios tañ pidzy nii nche Judea, ² xñee xaa:

—Kol ktikche styoo do lo Dios, porque lēē wor kutsiñ nii lēē Dios kñabey.

³ Lēē Juan nak xaa nii pseety profet Isaías tsiñee chēb xaa:

Son meñ tsiy xaa tsiñee lēē xaa kñee lo meñ tu tañ pidzy kēb xaa:

“Kol kxixkwaa nēz nii tedy xaa nii xñabey.

Kol kwii tu nēz tubli.”

⁴ Kits lady camey kwyaa xab Juan, lēē xcinturón xaa kwyaa con kidy. Nkwxandx ni tsiñ tañ taw xaa. ⁵ Tsigo lēē meñ Jerusalén, ni meñ nii no nēz Judea ni kchēsý meñ nii ncheno kex chu kiigwpee Jordán kwey laañee so Juan. ⁶ Aan tsiñee lēē meñ lox xobtol xtol lo Dios, lēē Juan xchoobnis meñ chu kiigwpee Jordán.

⁷ Per tsiñee kon Juan nii ndaly xaa fariseo ni xaa saduceo ptsiñ chakladzy chobnis, lëe Juan chëb:

—¡Nak to sinak mēēl! ¿Cho nē nii lēe do telaa lo kyalntseeb nii kxaal Dios?

⁸ Kol kpañ sinak xñabey Dios parñee kak nyoo nii nli lēe do ptikche styoo do lo Dios.

⁹ Kak nyaady to nii Abraham nak pxosy to. Por nli xñen nii schilo kyuñ Dios kyo re xiñ Abraham.

¹⁰ Lēe kiubyag kaa tse so mbēs parñee chug silu yag nii xkyēdy nex aan tsow lo ki. Singo ktsyool meñ nii xtikchedy styoo lo Dios.

¹¹ Nli naa xchoobnis lēe do con nis parñee kpikche styoo do lo Dios. Per lēe xaa nii kiid tsiñee lēen kpi kchoobnis meñ nii kniladzy xtiits Dios con Kyalbini Ntson, ni lēe xaa ksaksi meñ nii knilasty con ki. Porque mastre non xaa lon, ni lab xaa xyaldy koyaa.

¹² No xpal xaa ña xaa par kuuñnyē xaa xobxtily ni kwii xaa tixob tublad. Lēe xaa kotsey xobxtily leñ ngoch, per lēe xaa ksaay tixob lo tu ki nii kyuuydy.

*Lēe Juan xchoobnis Jesús
(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)*

¹³ Galilea pchoo Jesús, lēe xaa kwey lo Juan chu kiigwpee Jordán parñee kchoobnis Juan xaa. ¹⁴ Klo kwnēdy Juan nchoobnis Juan xaa, chëb Juan:

—Naa no nii nyely lool par kchoobnisoo naa. ¿Penak nii lii sēed lon?

¹⁵ Tsigo lēe Jesús chëb:

—Pchoobnis naa, por no nii kuuñ no cumplir nii xñabey Dios.

Lēe Juan ptee tiits. ¹⁶ Aan siikñee lēe Jesús lox kwchobnis, lēe kpaa byaly, aan lēe Jesús kon nii lēe xKyalbini Ntson Dios sēed sēeb sinak tu palom byab lady xaa. ¹⁷ Ni lēe xaa biñ tsiy tu xaa nii xñee:

—Lēe xiñaa nii xkēstyoon so ske. Xlen lo xaa.

4

*Lēe xaatox chuñ Jesús preb
(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)*

¹ Loxsye kwchobnis Jesús, lēe Kyalbini Ntson kuni xaa tañ pidzy par kuñ xaatox xaa preb.

² Ni tu pe tawdy Jesús lo choow kpudz ni choow kyool nii kwyoo xaa tañ pidzy ko. Por ngo, tsiñee lēe xaa kwlaañ, ³ lēe xaatox kwey lo xaa chëb:

—Deelñee nli Xiñ Dios nakoo, kwnabey nii kyak kyo nii nche ske kyaxtily.

⁴ Per lēe Jesús chëb:

—Leñ kitsy nii kē xtiits Dios xñee: “Lēdy nonsy kyaxtily kaw meñ parñee kpañ meñ, sink no nii kuuñtsyey meñ kchē nii xñabey Dios.”

⁵ Loxsye ngo lēe xaatox kuni xaa leñ kyedzy Jerusalén, aan lēe xaatox blēep xaa kik lidzy Dios laañee mastre klaa, ⁶ ni lēe xaatox chëb lo xaa:

—Deel nli Xiñ Dios nakoo, kwyas nu aan byab lyu, por leñ xkitsy Dios xñee:

Lēe Dios kxaal xangly kakni lii.

Lëe angly kñaasy lii con ña xaa,
parñee lasty kyo niyoo.

⁷ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Leñ xkitsyak Dios xñee:
“Kuñdyoo Dios nii xñabey lii preb.”

⁸ Lëe lultime lëe xaatox kuni Jesús tu kik kiy nii per nli busy klaa, aan lëe xaatox bluuy kchësy kyedzy nii nche lo kislyu ni kchësy cos non nii no low, ⁹ aan lëe xaatox chëb lo Jesús:

—Snetsyaa kchësy lool deelñee soxiboo lon.

¹⁰ Lëe Jesús chëb:

—Bichee nu, xaatox, por leñ kitsy nii kē xtiits Dios xñee: “Psoxib lo Dios nii xñabey lii ni xtiits sye xaa psoob.”

¹¹ Tsigo lëe xaatox psaa Jesús aan lëe xangly Dios kuni nii taw xaa.

Lëe Jesús xluuy xtiits Dios Galilea
(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Tsiñee biñ Jesús nii lëe Juan no skiib, lëe xaa kwseñ nēz, lëe xaa si nēz Galilea. ¹³ Per byodre xaa leñ kyedzy Nazaret, sink lëe xaa kwtedyso tu kyedzy nii lē Capernaum nii nche chu nistoo Galilea. Kexka siko nak xtañ meñ Zabulón ni xtañ meñ Neftalí. ¹⁴ Kchësy nrui kok parñee kak cumplir nii kwnee profet Isaías tsiñee chëb xaa:

¹⁵ Xtañ meñ Zabulón ni xtañ meñ Neftalí,
kyedzy nii nche stublad chu kiigwpee Jordán,
kexka chu nistoo Galilea,
laañee no meñ sit.

¹⁶ Lo nguey mbañ meñ go,
per lëe meñ go kon tu bini ngol.

Lëe nguialkutxy xñabey lo meñ go,
per lëe bini go psaa ni lo meñ go.

¹⁷ Destye wor go lëe Jesús bislo xñee lo meñ:

—Kol ktikche styoo do lo Dios, por lëe wor kutsiñ nii lëe xaa kñabey.

Lëe Jesús xkwetsy tap ngoosy mël

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Tu tse lëe Jesús sitedy chu nistoo Galilea, tsiñee lëe xaa kon chop ngoosy mël nii nche kchon xkyex lo nis. Chop betsy nak xaa. Tu xaa lē Simoñ Pedre, lëe stu xaa lē Ndresy. ¹⁹ Aan lëe Jesús chëb lo xaa:

—Kol tēnal naa parñee jkoostre to mël, sink lēen kluy lo do xa kluuy do xtiitsaa lo meñ.

²⁰ Wor go kazh nche gak xkyex xaa, lëe xaa sinal Jesús.

²¹ Siptyak kwsē Jesús, lëe xaa kon schop ngoosy mël. Tu xaa lē Jacob, lëe stu xaa lē Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Lëe xaa no jkētē xkyex xaa leñ tu barkw ksa xaa pxosy xaa. Lëe Jesús kwt-syetsy xaa, ²² aan wor go kazh lëe xaa psaa pxosy xaa leñ barkw. Lëe xaa sinal Jesús.

Lëe Jesús chuuñ kyak meñ
(Lc. 6:17-19)

²³ Kunsē Jesús tyub xtañ meñ Galilea, aan kchē leñ ktoo nii kwey xaa bluuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ, ni beeñ kyak xaa meñ

xsyaknë. ²⁴Tyub nêz Siria biñ meñ nii chuuñtsyey Jesús. Por ngo nii kchëlo meñ xsyaknë kwey lo Jesús. Kwey meñ nii no kyalbini mal leñ styoo, ni meñ nii chak wety, ni meñ nii kutoo lady, aan kchësy meñ xsyaknë go beeñ kyak Jesús. ²⁵Ndaly meñ Galilea, ni meñ Decápolis, ni ndaly meñ Jerusalén, ni meñ Judea, ni meñ nii ncheno stublad chu kiigwpee Jordán kunal Jesús.

5

Lëe Jesús xluuy xtiits Dios tañ

¹ Tsiñee Lëe Jesús kon kchësy meñ go, lëe xaa kwsob tu chex kiy. Lëe meñ big lo xaa ² aan lëe xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ chëb xaa:

³—Dichos meñ nii xyeñ no xtol, por lëe meñ go kyey laañee xñabey Dios.

⁴Dichos meñ nii no kyalnë, por lëe Dios kchooblady styoo meñ go.

⁵ 'Dichos meñ ndolady, por lo meñ go ktee Dios kislyu.

⁶ 'Dichos meñ nii choxko kuuñtsyey nii chakladzy Dios por stee Dios kchësy nii kñab meñ go.

⁷ 'Dichos meñ nii xkëstyoo xcombañer, por skëstyoo Dios meñ go.

⁸ 'Dichos meñ nii tubli no styoo, por lëe meñ go kan Dios.

⁹ 'Dichos meñ nii xkwëes tily, porque lëe meñ go kak xiñ Dios.

¹⁰ 'Dichos meñ nii xtyedy kyalnë por xtiits Dios, por lëe

meñ go kyey laañee xñabey Dios.

¹¹ 'Dichos to, tsiñee kutsyetsy meñ do ni ksaksi meñ do ni tsiñee por xtitsaa jkots tiitskizh meñ do. ¹² Kol kle ni kol ko nguiool styoo do, por lëe Dios kizh lëe do tsiñee ktsiñ do kpaa. Siñee xsaksi gak meñ lëe do psaksi meñ kchë profet nii biid penaadle.

Sedy ni bini

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ 'Lëe do nak sinak sedy lo kislyu re. Per deelñee ksaan sedy xinxiyo, ¿xa kyak nxiyo stub? Lëew ksyëëb porñee pa xkiñtrew aan lëew subniy kchë meñ nii xtyedy nêz.

¹⁴ 'Lëe do nak sinak bini nii xsaani lo kislyu. Nak to sinak tu kyedzy nii nche tu kik kiy. Chilody tsolano.

¹⁵ Ni nan gaa to nii xkëedy meñ tu bini parñee kolan meño leñ tu cajón, sink lëe meñ xsoob bini go tu laañee ksaaniw lo kchë meñ nii sëëb leñ yu. ¹⁶ Singo gak kaa lëe do kol ktee nii ksaani xbini do lo meñ, parñee tsiñee kan meñ kchësy cos buen nii chuuñtsyey do, stee meñ skizh lo Tat Tios nii sob kpaa.

Lëe Jesús xluuy xa nak xley Moisés

¹⁷ Chëb Jesús lo meñ:

—Këbty to tsaaplaa lëen syely parñee knilastre to xley Moisés ni kchë nii bluuy profet nii pxaal Dios penaadle. Lëdyo gon, sink lëen syely parñee kuñno cumplir. ¹⁸ Ni lëen xñe kaazhkaa lo do nii mentre bii no kpaa ni bii nche kislyu, kyaaldy ni tu

letre ni ni tu punt nii kë lo xley Moisés. Kchësyo kak cumplir. ¹⁹ Por ngo, kchë meñ nii xsaldy tu cos nii xñabey Dios, nikxe tu cos wiñsyew, ni deelñee xluuydy meñ lo xcombañer ksoob xtiits Dios, tsiñee lëe meñ go ktsiñ laañee xñabey Dios, lëe Dios ksyablyu meñ go. Per lëe meñ nii ksal kchë kchësy nii xñabey Dios ni kluuyo lo xcombañer, lëe Dios klisklaa meñ go laañee xñabey Dios. ²⁰ Por ngo, deelñee tsoxkody to nii kuñ do gan lo maestre ley ni lo meñ fariseo nii kuuñtsyey do nii xñabey Dios, tsitsiñdy tse nii sëeb to laañee xñabey Dios.

Lëe Jesús xluuy xa nak kyalwllëe.

(Lc. 12:57-59)

²¹ 'Pe lëdy kayonle gaa to nii chëb Dios lo pxusykoltoo do: "Kujtyoo, por lëe meñ nii kuty saa bñech tsi lo xtisy."

²² Per naa nii xcuentaa, lëen xñe nii kchë meñ nii klëe lo xcombañer, lëe Dios ksaksi meñ go. Lëe kchë gaa meñ nii kxiñ tiits lo xcombañer, lëe xaa nii xñabey ksaksi meñ go. Per lëe meñ nii këb lo xcombañer: "Pa xkiiñdyoo", lëe Dios kxaal meñ go lo ki nii chek linfiern.

²³ 'Por ngo, deelñee sol lo pkoog aan ksaladzyoo nii ngol falt lo xcombañeroo, ²⁴ psaan nii sijkadyoo lo Dios lo pkoog aan kuknab perdón lo xcombañeroo. Tsigolye schilo kpikcheel lo pkoog aan kokonoo nii sijkadyoo lo Dios.

²⁵ 'Deelñee xkëëkiy tu xaa lii aan chakladzy xaa tsikso xaa lii lo xtisy, kunee lo xaa lëe ka bii xteedyo tiits, porque deelñee kyaaboo ña xtisy, lëe xtisy këb lo mayor: "Kol ko xaa gue skiib", aan lëe xaa ko lii skiib. ²⁶ Aan xsobaa nii kchoodyoo skiib axte nii kizhoo lal nii kñab xaa lool.

Lëe Jesús xluuy nii ndox tsoni meñ tsiil xcombañer

²⁷ 'Pe lëdy kayonle gaa to nii chëb Dios: "Tsonidyoo tsiil stu meñ." ²⁸ Per naa nii xcuentaa lëen xñe nii cualquiersye tu xaa nii kan tu kwnaa aan ksya styoo xaa tsoni xaa me, nikxe nii beeñtsyeydy xaaw, tu tol le ngo beeñtsyey xaa.

²⁹ 'Singo tsigo busy, deelñee mëllool nii sob nêzli chuñ xtoloo, kwliiw aan psëebo. Porque penakty nii kindy tu mëllool, lëjty nii chop mëllool sob aan kyeyoo linfiern. ³⁰ O deelñee gaa ñalil chuñ xtoloo, pchugo aan psëebo, porque penakty nii sobty tu ñal, lëjty nii chop ñal sob aan kyeyoo linfiern.

Lëe Jesús xluuy xa nak kyalwsëeb tsiil

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ 'Ni kayonle gaa to nii chëb Dios: "Cualquiersye xaa nii ksëeb tsiil no nii ktee xaa tublë kitsy lo me nii lëe xaa blaa me." ³² Per naa nii xcuentaa lëen xñe nii deelñee klaa tu xaa tsiil aan pkaady me chop me stu mguiy lo xaa, lëe xaa xyub nii tsoni me stu mguiy. Aan cualquiersye xaa

nii ktsiilña tu kwnaa nii psëëb tsiil le, lëë xaa chuuñtsyey tol.

Lëë Jesús xluuy nii nody nii jkon meñ Dios

³³ 'Ni kayonle gaa to nii chëb Dios lo pxusykoltoo do: "Tu cos nii pkonoo beeñtsyeyo." ³⁴ Per naa nii xcuentaa lëen xñe nii por ni tu cos jkondy to Dios. Jkondy to por kpaa, porque siko sob Dios, ³⁵ ni jkondy to por kislyu, por lo kislyu xsyo niy Dios, ni jkondy to por kyedzy Jerusalén, porque Dios nak rey siko. ³⁶ Ni jkondy to Dios por kik to, porque ni tu kits kik to chilody kuuñ jkiitsy to o kuuñnyeesy kaa to. ³⁷ Tsiñee xñee do nii nli tu cos, ktsëëdy to lo xtiits to, tugak kol nee nliw. O deelñee gaa xñee do nli dyo, tugak kol nee nii nli dyo, ktsëëdy to lo xtiits to, por ndox nii ktsëë do lo xtiits to.

Deelñee ko tu meñ falt lool, buendy nii kogookoo falt lo meñ go

(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'Kayonle gaa to nii chëb Dios: "Deelñee kwii tu meñ mèlool, kwlii gak mèlo meñ go, o deelñee kwii tu meñ tu laayoo, kwlii gak tu lay meñ go." ³⁹ Per naa nii xcuentaa lëen xñe nii deelñee no cho chakladzy ksaksi lii, psaan, o deelñee gaa kyaasy tu xaa kwesyoo, ptee wi stublad kwesyoo kyaasy xaa. ⁴⁰ Deelñee tsikso tu xaa lii lo xtisy parñee kla xaa xmaankwoo, blaa kla xaa wi xchakeetoo. ⁴¹ Deelñee jkoy xoo tu xaa lii xyow xaa tu

mily metre, biyo chop mily metre. ⁴² Deelñee kñab meñ nii kteedyoo tu cos lo meñ singosy, pteedyo, ni jkaadyoo cos lo meñ nii xñabtiñ.

Kol jkëstyoo meñ nii xtilyni lëë do

(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ 'Ni kayonle gaa to nii lëë pxusykoltoo do kwnee: "Pkëstyoo meñ nii ngui xñee lool, per ptilyni meñ nii xtilyni lii." ⁴⁴ Per naa nii xcuentaa lëen xñe: Kol jkëstyoo meñ nii xtilyni lëë do ni kol nab nii kakni Dios meñ nii kënlaag lëë do, ⁴⁵ tsiin kak to xiñ Tat Tios nii sob kpaa. Por lëë xingbidz xaa xsaani lo meñ ngoptol ni lo meñ buen, ni lëë xaa xsyaab kyo par meñ nii chuñ kyalbuen ni meñ nii chuñ kyalmal. ⁴⁶ Ni tu pe kneesty Dios lo do deelñee xaktyee meñ nii ngui xñee lo do xkëstyoo do. Por singo gak chuuñtsyey kchë xaa yoox nii xtop tumi par kyeyo lo xtisy nii sob Roma. ⁴⁷ Deelñee xaktyee meñ nii xyuumbey do xkëëptyux to, pe nano. ¿Pe lëdy singo nayak chuuñtsyey meñ nii xnilasty Dios? ⁴⁸ Kol ksaan xtol do, porque nody xtol pxosy to nii sob kpaa.

6

Lëë Jesús xluuy xa kuñ meñ kyalbuen

¹ 'Kuñdy to kyalbuen laañee nche meñ parñee kanpee meño. Por ni tu pe kneesty Dios lo do singo mod. ² Por ngo, tsiñee jkadyoo tu cos lo meñ nii no lyaadzy, jkëëdyoo tsyetsy nii lëëw pkadyoo,

sinak chuuñtsyey grol meñ leñ ktoo ni pal nēz parñee kakyetypē lē xaa nii lēē lēēs y xaa buen. Por lēēn xñe kazh nii ni tu pe kteejtre Dios lo xaa go. ³ Singo tsiigo busy tsiñee jkadyoo tu cos lo meñ nii no lyaadzy, per ni tu lo xamiigwoo kutiistylō. ⁴ Tsilaan pkadyoo tsiin lēē Tat Tios nii chan kchē cos nii chuuñtsyeyoo tsilaan ktikche kyalnsaak ko.

Lēē Jesús xluuy xa kutiitsni meñ Dios

(Lc. 11:2-4)

⁵ 'Tsiñee kutiitsni do Dios, kakyoo sinak kchē meñ nii xsyoli leñ ktoo toon pere xñee, ni kakty to sinak meñ nii xsyo pal nēz parñee kanpee meñ meñ go. Por lēēn xñe kazh nii ni tu pe kteejtre Dios lo meñ go. ⁶ Per lēē lii tsiñee kutiitsnil Tat Tios, byo leñ liidzyoo aan psuugw chu puert aan bitiits chopsyoo Tat Tios. Aan lēē Tat Tios nii chan kchē cos nii chuuñtsyey tsilaanoo ktikche xyalnsaakoo.

⁷ 'Tsiñee kutiitsnil Dios, kseejtyoo tiits nii pa xkiiñdy. Kuuñtsyeydyoo sinak chuuñtsyey meñ nii xnilasty xtiits Dios. Xsyak meñ go nii por kchē nii xñee meñ go lēē Dios ksal meñ go. ⁸ Kutiiitsnid y to Dios sinak chuñ meñ go, por nanle Tat Tios pe cos xkiiñ do nikxe karty kñab tow. ⁹ Sinrii no nii kutiitsni do Dios:

Tat Tios, lii nii soboo kpaa, xñab noo nii kchē meñ kuuñ ksak lii.

¹⁰ Ni xñab noo nii ktsiñ tse nii kñabeyoo lo kislyu sinak nii xñabeyoo kpaa.

¹¹ Bneetsy nii tyaaw noo natse.

¹² Beeñ noo perdón sinak nii chuuñ noo perdón meñ nii xko falt loo noo.

¹³ Klaadyoo jkaal xaatox lēē noo parñee kyaabty noo lo tol. Pteelaa lēē noo lo xaa.

¹⁴ 'Deelñee xnityladzy to falt nii xko xcombañer do lo do, snityladzy Dios xtol do. ¹⁵ Per deelñee knitylasty to xfalt xcombañer do, per ni Tat Tios nii sob kpaa knitylasty xtol do.

Lēē Jesús xñee xa kuuñ ksak meñ Dios

¹⁶ 'Tsiñee kawdy to par kuuñ ksak to Dios, ksaambandy to lo do parñee kanpee meñ nii noyawdy to par kuuñ ksak to Dios. Por singo chuuñtsyey grol meñ ni lēēn xñe kaazhkaa nii ni tu pe kteejty Dios lo meñ go. ¹⁷ Per tsiñee kawdy to par kuuñ ksak to Dios, kol kiib lo do ni kol kooñ kik to ¹⁸ parñee kyeñdy meñ nii karty kaw do porñee lēē do noyuuñ ksak Dios. Kol ktee nii Tat Tios sye kyeñ pe cos noyuuñtsyey do tsiin ktikche xaa xyalnsaak to.

Lēē Jesús xñee nii tsoxkody meñ kap meñ ndaly cos lo kislyu

(Lc. 12:33-34)

¹⁹ 'Ktooty to tub yox cos lo kislyu, por lēēw kyēmēēl ni lēē ngbaan gaa no. ²⁰ Sink

kol tsoxko kuuñtsyey do nii jkiiñ lo do kpaa, por siko kindy nkwxog nii jkëëma cos ni kindy meñ nii xkwan. ²¹ Parñee laañee tso gak nii chap to tso xkyalmbañ do.

Bini nii xsaani leñ styoo meñ

(Lc. 11:34-36)

²² 'Nak mëlo do sinak tu bini nii xsaani leñ styoo do. Deelñee nxiñdy mëlo do tyub leñ styoo do nyaani. ²³ Per deelñee nxiñ mëlo do, tyub leñ styoo do nguey. Aan deelñee xsaanidy bini nii no leñ styoo do, ¿pe toodyxe nguey poo yeesy nak tyub leñ styoo do?

Chantsi Dios xiñ

(Lc. 16:13)

²⁴ 'Ni tu cho chilody kyë tsiin chop lo patrón. Por neñdy sle xaa lo tu xpatrón xaa, lëe stu lo xaa klëe xaa, o neñdy kaa ngui kuñ xaa xtsiñ tu lo xpatrón xaa, aan ksaldy xaa stu xaa. Por ngo chilody ksoob to xtiits Dios tyub styoo do deelñee tumi tugak sini kik to.

²⁵ 'Ni lëen xñe gaa nii tsoxkody to nii dyon pe cos kaw do o ki gaa to parñee kpañ do o pe cos kakw kaa to. ¿Pe lëdy nayak mastre non kyalmbañ que nii xtyaaw, ni pe lëdy kaa nayaknan do nii mastre non xcuerp to que ladx nii chakw to? ²⁶ Kol kan kchë mguin gaanoo. Chandy ma ni xkyëdy ma kwlaap, ni xkotseydy ma nii ktyaaw. Lëe Tat Tios nii sob kpaa xyaan ma. ¡Aan mastre non do lo kchë mguin! ²⁷ Nikxe

gaa nii tsoxko do, per ni tu wor chilody kiskool do lo tse nii kpañ do.

²⁸ ¿Penak nii choxko do por ladx nii kakw to? Kol kuy gaanoo xa xroob kyoo tañ aan xkyëdyo tsiin ni xkibtyo ladx. ²⁹ Per sootaa ni rey Salomón kokwty tu ladx ngui sinak nii ngui tu kyoo, nikxe nii ndaly cos ngui kop xaa. ³⁰ Deelñee Dios tsigo busy xkakw xab kchë kizhyë nii no tañ aan xlyëedyak lëew chek lo ki, ¿penak tsigo nii xnilasty to nii lëe Dios jkakw xab to? ³¹ Pe tsinidy kik to nii dyon pe cos kaw do o pe cos ki gaa to ni pe kakw to. ³² Kchësy cos re no meñ nii xnilasty Dios kyalnë, per lëe lëe do nanle Tat Tios nii sob kpaa pe cos chak falt lo do. ³³ Por ngo, klo kol kuuñtsyey nii xñabey Dios tsiin kxaal xaa nii kak falt lo do. ³⁴ Tsody to kyalnë nii dyon pe cos kak kxe, porque xaal xaal nak kyalnë tu tse.

7

Jkëëkiydy to xcombañer do

(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ 'Jkëëkiydy to xcombañer do tsiin jkëëkiydy Dios to. ² Por sinak nii xkëëkiyak to xcombañer do jkëëkiy Dios to, ni sinak nii chuuñtsyeyak to kuuñtsyey Dios to. ³ ¿Penak nii xseel chanoo kizh wiñ nii no lo xcombañeroo aan xyeñdyoo nii mastre ngol tublë yag nii no lool? ⁴ ¿Xa nanoo këëboo lo xcombañeroo: “Kwlës dyon kwin kizh wiñ nii no lool”, aan xkwiidyoo yag ngol nii no

lool? ⁵ ¡Maaloo! Klo kwlii yag ngol nii no lool tsiin kchilo kanoo par kwiil kizh wiñ nii no lo xcombañeeroo.

⁶ 'Kluuydy to xtiits Dios lo meñ nii chaklasty kono, por toontlaa klëe meñ go aan kxiix meñ go lëe do sinak chuuñtsyey mëkw. Ni jkaydy to kyalnsaak nii xneetsy Dios lo do cholsye lo meñ, por toontlaa subniy meño sinak xsyubniy ngutsy nii xyaan meñ ma.

Kol nab, kol kyub ni kol jkëeptyux chu yu

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ 'Kol nab nii jkiin do lo Dios tsiin kneetsy xaaw, kol kyub cos tsiin ktsyool dow, ni kol jkëeptyux chu yu tsiin kyalyo. ⁸ Por kchë meñ nii kñab tu cos lo Dios jkaaw, ni kchë meñ nii kyub cos ktsyolo, ni kchë meñ nii jkëeptyux chu yu lëew kyal.

⁹ '¿Pe no tu do dyon kyax ktee tu kyo lo xiñ tsiñee kñab xiñ do tu kyaxtily? ¹⁰ ¿Pe no gaa tu do kyax ktee tu mëel lo xiñ do tsiñee kñab xiñ do tu mël lo do? ¹¹ Kol kyeñ gaanoo nii nikxe mal do, per xtee do cos buen lo xiñ do. ¿Pe lëedyxe Tat Tios nii sob kpaa tsigo kteejty cos buen lo meñ nii kñabo?

¹² 'Kol kan meñ sinak nii chakladzy to kan meñ do. Por singo kë leñ kitsy nii pkëe Moisés ni kchësy profet.

Kol tedy chu puert nii nxeñdy

(Lc. 13:24)

¹³ 'Kol sëeb nêz laa kë puert nii nxeñdy. Por nxeñ puert

ni nxeñ nêz nii xkëetañ meñ, aan ndaly meñ xsyëeb nêz chu puert ko ni xsyëñ nêz ko. ¹⁴ Per xisy meñ xsyëeb chu puert nii nxeñdy, ni xisy meñ xtsiil nêz nii xtsiñ laañee jkaa meñ kyalmbañ nii nitylody, porñee tir ngan nêz ko.

Kchësy yag xyuumbey meño por nex nii xkyë low

(Lc. 6:43-44)

¹⁵ 'Kol kap cuent kchë lo xaa wnee xuuy nii chakladzy kluuy xtiits Dios. Porque xpig xaa lo do sinak tu mëkwxiily, per lëe leñ styoo xaa go nak xaa sinak tu mëetsy. ¹⁶ Schilo kyeñ do pe cos no styoo xaa deelñee kan do kchë cos nii chuuñtsyey xaa, por xkyëdy uv lo yakitsy ni yegw lo yakitsy looñ. ¹⁷ Ni nan gaa to nii deelñee buen tu yag nonsyke nex buen xkyë low, per deelñee buendyo nonsyke nex byodz xkyë low. ¹⁸ Xkyëdy nex byodz lo yag buen, ni xkyëdy nex buen lo yag nii buendy. ¹⁹ Kchësy yag nii xkyëdy nex buen lo lëew chug aan lëew tsek. ²⁰ Singo gak kchë xaa wnee xuuy schilo kyeñ do pe cos no styoo xaa deelñee kan do kchë nii chuuñtsyey xaa.

Tse nii lëe Dios kuñ kyalx-tisy

(Lc. 13:25-27)

²¹ 'Lëdy kchë meñ nii xñee lon nii naa nak xaa nii xñabey sëeb laañee xñabey Tat Tios, sink xaktyee meñ nii nli xsoob xtiits Tat Tios sëeb. ²² Tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy ndaly meñ

kñē lon: “Xsoob noo xtiit-soo. Con xtiitspeyoo blii noo kyalbini mal, ni con xtiitspeyoo beeñtsyeey noo kyalntson.” ²³ Per lēen kēp lo meñ go: “Nandyaa cho do. Kol kpichee nu, por ngoptol do.”

Lidzy xaa nyaani ni lidzy xaa nguey

(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ 'Kchē meñ nii xkēētyag xtitsaa ni chuuñtsyeyo nak sinak tu xaa nyaani nii psaa lidzy lady kyo. ²⁵ Tsiñee lēē kyo bislo ni lēē nis kok naal kiigwpee ni lēē me bi, pe kokty lidzy xaa porñee lady kyo sobo. ²⁶ Per lēē kchē meñ nii xkēētyag xtitsaa aan chuuñtsyeydyo nak sinak tu xaa nguey nii psaa lidzy lo yuzh. ²⁷ Tsiñee lēē kyo bislo ni lēē nis kok naal kiigwpee ni lēē me bi, lēē lidzy xaa byablyu, jaan kaazhkaa kwnitylow!

²⁸ Tsiñee lēē Jesús lox kwnee, psee meñ biñ kchē nii bluuy xaa, ²⁹ porñee kwnee xaa sinak tu xaa xñabey, kwneedy xaa sinak xñee chol mastre ley.

8

Lēē Jesús chuuñ kyak tu meñ xsyakñē

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Tsiñee lēē Jesús bikche kiy, ndaly meñ kunal xaa. ² Kok xtsedyak byety Jesús kiy tsiñee lēē tu xaa xsyakñē nii xyodz lady biid ksxib lo xaa chēb:

—Xey, pe nēēdyoo beeñ kyak naa.

³ Tsigo lēē Jesús pxob ña kik xaa chēb:

—Chakladzyaa nii kyakoo. Byak.

Aan wor go kazh lēē xaa nii xyodz lady ko byak. ⁴ Per lēē Jesús chēb lo xaa:

—Ni tu cho lo kēēbtyoo xa byakoo, sink byey aan kwey lo pxosy. Kuksakon nii xñabey xley Moisés parñee kan kchē meñ nii lēēl byak.

Lēē Jesús chuuñ kyak xmos tu xaa nii xñabey lo soldad Roma

(Lc. 7:1-10)

⁵ Lēē Jesús kwsēēb lik leñ kyedzy Capernaum tsiñee lēē tu xaa nii xñabey lo tubtsoon soldad Roma kunee lo xaa ⁶ chēb:

—Xey, lēē xmosaa xsyakñē. Lēē xaa nix chu yu, kutoo xaa ni mban xkyē xaa yoob.

⁷ Lēē Jesús kwēb chēb:

—Naa kuuñ kyakaa xmoosoo.

⁸ Tsigo lēē xaa xñabey go chēb:

—Xey, cho nakaa nii tsil lidzyaa. Destye nu pxaal tiits nii kyak xmosaa aan lēē xaa kyak. ⁹ Porque deel naa, no xaa nii mastre xñabey lon, lēē naa lo soldad xñabeyaa. Tsiñee xalaa tu xaa mandad, chi xaa. Tsiñee xkwetsy kaan tu xaa, chiid xaa. Singo gak xmosaa tsiñee xñabeyaa nii kuuñtsyey xaa tu cos, chuuñtsyey xaaw.

¹⁰ Axte psee Jesús biñ xaa nii kwnee xaa xñabey go, aan lēē xaa chēb lo meñ nii sinal:

—Nli gaa na karty kanaa tu meñ Israel nii kniladzy

Dios tyub styoo sinak xni-ladzy xaa xñabey re. ¹¹ Ni lëen kñeli gaa lo do nii ndaly meñ nii nche tyub lo kislyu kawni pxusykooltoo no Abraham, Isaac ni Jacob tse nii lëe Dios kñabey. ¹² Per ndaly meñ nii wi xyal sob siko kwe lo nguey ley koon ni kaw lay.

¹³ Loxsye ngo lëe Jesús chëb lo xaa nii xñabey lo soldad:

—Byey liidzyoo. Lëe nii bniladzyoo tyub styool kak.

Aan wor go kazh lëe xmos xaa xñabey go byak.

Lëe Jesús chuuñ kyak xñaatsaap Pedre

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ lidzy Pedre lëe xñaatsaap Pedre nix xlyañ xlyëë. ¹⁵ Lëe Jesús kwseñ ña me, aan lëe xlyëë pchoo. Tsgo lëe me kuxche beeñlo me nii taw xaa.

Lëe Jesús chuuñ kyak ndaly meñ xsyakne

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Tsiñee lëe lyu pkyey, lëe meñ kuni ndaly xaa nii no kyalbini mal leñ styoo lo Jesús. Aan con tublanak tiits nii kwnee Jesús lëe kchë kyalbini mal go pchoo ni lëe kchë meñ xsyakne byak.

¹⁷ Lëe Jesús beeñtsyey ngo parñee kuñ xaa cumplir tiits nii kwnee profet Isaías tsiñee chëb xaa: “Lëe xaa biy kchë xkyalkits no.”

Meñ nii kokladzy nyinal Jesús

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Tsiñee kon Jesús nii sin-gootyee ndaly meñ ptyop, lëe xaa chëb lo xpëedscuel xaa:

—Kol tsoo stublad chu nis-too.

¹⁹ Aan lëe tu maestre ley big chëb lo xaa:

—Maestre, chakladzyaa sënala lii laañee tsityoo.

²⁰ Tsgo lëe Jesús kwëb chëb:

—Chap mëz kyoplyoo ni chap mguñ pchoos, per lëe naa nii nakaa mguiy nii px-aal Dios ni laañee kxiladzyaa xisy wiñ chaaptyaa.

²¹ Loxsye ngo lëe tu xpëedscuel xaa chëb:

—Xey, blaa kajkeetsy kaazhaa pxosyaa, tsgo kyely nalaa lii laañee tsityoo.

²² Lëe Jesús chëb:

—Tënal naa. Lëe meñ nii nak sinak meñ kuty jkeetsy meñ kuty.

Lëe Jesús xkwëes me

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Lëe Jesús kwyo barkw ksa xpëedscuel. ²⁴ Lëe xaa si lo nis ksa xaa, tsiñee lëe tu me dox bislo xchoo aan lëe barkw byaktsë nis. Per lëe Jesús nixyesy. ²⁵ Lëe xpëedscuel xaa beeñ kna xaa chëb:

—¡Pteelaa lëe noo, por lëe barkw nonity leñ nis!

²⁶ Tsgo lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Penak nii xtsyeb to? ¿Penak nii kopty to Dios confi-ans?

Aan loxsye chëb xaa singo lëe xaa kwnabey nii kwës me ni kwe tse nistoo, aan nli gaa tsesy byak. ²⁷ Kchësy xpëedscuel xaa psee xñee:

—¿Cho nak xaa re nii axte wi me ni nistoo xsoob xtiits xaa?

Lëe Jesús xkwii kyalbini mal

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ xtañ meñ Gadara nii nche stublad chu nistoo, lëe chop xaa nii no kyalbini mal leñ styoo pchoo leñ paa aan lëe xaa big lo Jesús. Ntseeb chak xaa. Por ngo ni tu cho xtyejty nêz ko. ²⁹ Aan lëe xaa kwchuptsyë chëb xaa lo Jesús:

—Jkaaldyoo lëe noo, Jesús. Ndon noo nii Xiñ Dios nakoo. ¿Penak sëed ksaksil lëe noo? Karty ktsiñ xtsee noo.

³⁰ Aan kex siko ncheyaw tubtsoon ngutsy. ³¹ Lëe kyalbini mal go chëb lo Jesús:

—Deelnee kwiil lëe noo, bneetsy tiitspey syëëb noo leñ ngutsy nii nche ske.

³² Lëe Jesús chëb:

—Kol sëëb.

Tsigo lëe kyalbini mal go pchoo chop leñ styoo xaa go, aan lëew kwsëëb leñ ngutsy. Aan kchë ngutsy ko kwloo corr kukyab lo nis aan lëe ma kuty.

³³ Lëe xaa nii nche nap ngutsy ko kuknitiits kyedzy, aan tsiñee ptsiñ xaa, lëe xaa bitiits lo meñ xa ptsyool xaa nii no kyalbini mal leñ styoo. ³⁴ Aan lëe meñ kyedzy kwey laañee so Jesús, chëb meñ lo xaa: “Beeñ favor, bi nu.”

9

Lëe Jesús chuuñ kyak tu meñ nii kutoo
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Loxsyë ngo lëe Jesús kwyo barkw aan lëe xaa ptsiñ laañee nche xkyedzy xaa.

² Siko lëe meñ ptsiñni tu xaa xsyaknë nii kë yag. Tyub lady xaa kutoo. Tsiñee kon Jesús nii xnildazy xaa nii ptsiñni xaa nii lëesy Jesús chuuf kyak meñ xsyaknë, lëe Jesús chëb lo xaa xsyaknë:

—Ndaan kwloo styool. Lëe kchë xtoloo bily.

³ Tsigo nldazy bla maestre ley nii nche siko: “Falt no ko xaa gue lo Dios.” ⁴ Per como xyeñ Jesús pe cos xsya styoo xaa, lëe Jesús chëb:

—¿Penak nii singueetyee xsya tol do? ⁵ Schilo këpaa lo meñ xsyaknë: “Lëe kchësy xtoloo bily”, ni schilo këpaa: “Kuxche aan kwsë”, per ¿chow dyon mastre ngan? ⁶ Lëen kluy lo do gaanoo nii lëe nguuiy nii pxaal Dios lo kislyu kwaa tiitspey parñee ktsily xaa xtol meñ.

Loxsyë ngo lëe Jesús chëb lo xaa nii nêtoo go:

—Kuxche, blis xtal aan byey liidzyoo.

⁷ Tsigo lëe xaa nêtoo go kuxche aan lëe xaa sey lidzy xaa. ⁸ Tsiñee lox kon meñ nii beeñtsyey Jesús, lëe meñ psee, ni lëe meñ ptee skizh porñee kon meñ nii lëe Dios ptee kyalwnabey lo tu xaa lo kislyu re.

Lëe Jesús xkwetsy Mateo
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Tsiñee lëe Jesús bi siko, lëe xaa kon nii lëe tu xaa nii lëe Mateo sob laañee chikni meñ tumi nii kyey lo xtisy nii sob Roma. Lëe xaa chëb lo Mateo:

—Tënal naa.

Lëë Mateo kuso aan lëë xaa sinal Jesús.

¹⁰ Aan lëëtyee lëë Jesús sobyaw lidzy Mateo, lëë bla xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni lëë bla xaa ngoptol ptsiñ, aan lëë xaa kwsob kwi Jesús ni kwi xpëëdsuel Jesús lo mezh. ¹¹ Tsiñee lëë xaa fariseo kono, lëë xaa kwnabtiits lo xpëëdsuel Jesús, chëb xaa:

—¿Pe mod nak nii chawni xmaestre to xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni penak nii chawni xaa kchë meñ ngoptol gue?

¹² Lëë Jesús biño aan lëë xaa chëb:

—Xkiiñdy meñ nii ndaan xaa nii chuñ rmedy, sink meñ xsyakñë xkiiñ xaa nii chuñ rmedy. ¹³ Kol kyey aan kol kseedy xtiits Dios nii xñee: “Chakladzyaa nii jkëstyoo meñ xcombañer, chaklastyaa nii kiidlookon meñ cos lon.” Syely kyubtyaa meñ buen, sink lëen syely kyub meñ ngoptol.

Lëë meñ xñabtiits lo Jesús

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Lëë xpëëdsuel Juan Bautist big lo Jesús, aan lëë xaa chëb:

—Kety kety xtyaawdy noo par kuuñ ksak noo Dios ksa noo xaa fariseo. Lëë xpëëdsueelloo, ¿penak nii xsaandy xaa wagw par kuuñ ksak xaa Dios?

¹⁵ Tsiigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe lika nayak tso kyalnë meñ nii chi tu kyalwtsiilña deelñee bii nche meñ nii ptsiilña? Per sitsiñ wor gon

nii lëë meñ nii ptsiilña kchoo, tsigolye nagon schilo tso kyalnë meñ ni ksaan meñ wagw.

¹⁶ 'Ni tu cho xkëëtëdy tu ladx yoox con tublë ladx kub, porque tsi lëëw tsadx, lëë ladx kub kpe aan lëëw lox kchos ladx yoox, aan lëë laa nchos ko kak nroobre. ¹⁷ Ni ni tu cho xkyëdy kaa nip kub leñ tu kyeg kidy nii kwyoxle, porque ntseeb kchoso, aan xiñ nip ni nitylo kyeg. Por ngo no nii ktyëë nip kub leñ kyeg kub, parñee nikle nipo nikle gaa kyego pe kaktyoo.

Xiñtsyaap tu xaa xñabey ni kwnaa nii kwseñ xab Jesús

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Lëë Jesús nonee lo meñ, tsiñee lëë tu xaa xñabey ptsiñ. Lëë xaa psoxib lo Jesús aan lëë xaa chëb:

—Lëë xiñtsyaapaa kutu, per deel sëël kyo no lidzyaa kxoo ñal lady me, spañ me.

¹⁹ Lëë Jesús kunal ksa xpëëdsuel. ²⁰ Aan lady kchë meñ nii nche siko no tu kwnaa xsyakñë. Kokle tsiipchop iz nii xchoo me cheñ. Lëë me big nëz xitsy Jesús aan lëë me kwseñ skiñ xab xaa. ²¹ Nladzy me: “Comñee jkaa seeñaa xab Jesús lëen kyak.” ²² Per lëë Jesús byoogw buy lo kwnaa go aan lëë xaa chëb:

—Ndaan, xiñ, kwloo styool. Por lëel byak porñee bniladzyoo nii schilo kuuñ kyakaa lii.

Aan wor go kazh lëë me byak.

²³ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ lidzy xaa xñabey go, kon xaa nii lëe musyk tse nche mbës par ktsiñ wkeetsy, ni lëe meñ no wiiñ ni ncheyuptyyë.

²⁴ Lëe xaa chëb:

—Kol kchoo nu. Por kujty me, sink lëe me nixyesy.

Pxidzy meñ biñ xtiits Jesús, ²⁵ per loxsye kwlii xaa meñ yu, lëe xaa kwseñ ña mëed kwnaa go, aan lëe gaa me kuxche. ²⁶ Aan tyub nëz tañ go koknan meñ nii beeñtsyey Jesús.

Lëe Jesús chuuñ kyak chop meñ nii xñady lo

²⁷ Tsiñee lëe Jesús bi siko, lëe chop xaa nii xñady lo sinal xitsy xaa, xñee:

—iLii nii sëedoo lo xtiy rey David, pkëstyoo lëe noo!

²⁸ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ lidzy, lëe chop xaa nii xñady lo big lo Jesús aan lëe Jesús chëb lo xaa:

—¿Pe xniladzy to nii suuñ kyakaa to?

Lëe chop xaa nii xñady lo chëb:

—Xniladzy noo nii suuñ kyakoo lëe noo.

²⁹ Tsigo lëe Jesús kwseñ lo chop xaa nii chandy ko aan lëe xaa chëb:

—Lëe do kyak porñee bni-ladzy to nii suuñ kyakaa to.

³⁰ Lëe chop lo xaa go byak. Per lëe Jesús chëb lo xaa:

—Ni tu cho lo këbty to xa byak to.

³¹ Per xaktyee kwlëb xaa pchoo xaa siko. Lëe xaa bislo bitiits xaa nii beeñtsyey Jesús tyub tañ go.

Lëe Jesús chuuñ kyak tu ngop

³² Lëe chop xaa nii byak nonsy lik sey, tsiñee lëe meñ ptsiñni tu ngop nii no kyalbini mal leñ styoo lo Jesús.

³³ Lëe Jesús kwlii kyalbini mal go, aan lëe ngop ko bislo kwnee. Kchësy meñ psee kono aan lëe meñ bislo xñee:

—Karty kaa nagon tyon no nii kuuñtsyey tu meñ ngue leñ kyedzy Israel.

³⁴ Per lëe xaa fariseo bislo kwnee nii mismë xaatox nii xñabey lo kyalbini mal ptee tiitspey lo Jesús parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ.

Xkëstyoo Jesús meñ

³⁵ Kchë kyedzy nii kutedy Jesús bluuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ leñ ktoo, ni beeñ kyak xaa meñ xsyakñë. ³⁶ Pkëstyoo xaa meñ porñee kon xaa nii mban nche kteenë meñ sinak nii xkwë mëkwxiily tsiñee kindy cho tsikap ma. ³⁷ Aan lëe xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—Nak kchë meñ re sinak tsiñee lëe kwlaap mer kislo aan kindy ndaly mos. ³⁸ Kol nab lo Dios nii kxaal xaa xaa nii kiid kluuy xtiits xaa lo meñ.

10

Lëe Jesús xkwe ksa tsiip-chop xpëëdscuel

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Lëe Jesús kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel, aan lëe xaa ptee tiitspey lo xaa parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ, ni kuuñ kyak xaa meñ xsyakñë.

² Lëë ksa lë xapostle xaa nche kē nu: Simoñ, xaa nii kwloolē gak xaa Pedre, ni Ndresy betsy Pedre, ni Jacob ni betsy xaa nii lē Juan (Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa), ³ ni Felip ni Bartolomé, ni Max ni Mateo (Lëë Mateo kok xaa nii ptop tumi kyedzy par kyeyo Roma), ni xiñ Alfeo nii lē Jacob ni Tadeo, ⁴ ni Simoñ nii kwyo lady tub tiy xaa nii pcholē Cananista ni Judas Iscariote (Lëë Judas pko Jesús ña xaa xñabey).

Lëë Jesús xaal xpëēdsuel chikluuy xtiits Dios

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Lëë Jesús pxaal ksa tsiip-chop xpëēdsuel, per lëë xaa chëb kazh lo xaa:

—Tsidy to tañ nii no meñ sit, ni sëëbty to leñ xkyedzy meñ Samaria. ⁶ Sink kol tsi lo meñ Israel nii nak sinak mëkwxiily nii ncheno tañ. ⁷ Kol tsi aan kol kēb nii lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey. ⁸ Kol kuñ kyak meñ xsyakné, ni kol kuñ kpañ meñ kuty, ni kol kuñ kyak kchē meñ nii xyodz lady, ni kol kwii kyalbini mal leñ styoo meñ. Singosy kwaa do kyalwnabey parñee kuuñtsyey do kchē cos re. Por ngo, kñabty to tumi lo meñ.

⁹ Koydy to tumi, ¹⁰ ni koydy to bols nii jkiiñ lo do nēz. Ni koydy to ladx par ktsyëë xab to ni koydy to kyalkidy par ktsyëë lab to, ni koydy to yag nii ksoxka do. Pe tsinidy kik to nii dyon pe kaw do, por kchē xaa nii xkyë tsiñ nongual nii kyaan meñ xaa.

¹¹ Tsiñee ktsiñ do tu kyedzy wiñ o tu kyedzy ngol gaa, kol kyub tu xaa nii knee lidzy kwēs to aan siko kol kwēs axte nii kpi do kyedzy ko. ¹² Ni tsiñee gaa sëëb to tu leñ yu, kol jkëëptyux kchësy meñ nii no leñ yu go. ¹³ Deelñee skëëtyag meñ nii no leñ yu go nii kluuy do, kol nab nii kakni Dios meñ go, per deelñee jkëëtyagty meñ gow kaknidy Dios meñ go. ¹⁴ Per deelñee kneesty meñ lidzy kwēs to ni kaklasty meñ kon nii xluuy do, kol kchoo yu go o kyedzy go gaa, aan kol kwib yuti nii xña niy do. ¹⁵ Por nli xñen nii tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy, ntseebre kyalnē nii tedy meñ go que kyalnē nii tedy meñ Sodoma ni meñ Gomorra.

Kyalnē

¹⁶ Lëen kxal lëë do laañee no meñ ntseeb nii ntseeb si ntseeb kchē ma tox nii chuty mëkwxiily. Per nsiñ kol kak sinak nsiñ mëël, ni kol kak ndoo sinak tu palom. ¹⁷ Ligier kol kak, por lëë meñ tsikso lëë do lo xaa xñabey ni lëë meñ kiñ lëë do leñ ktoo. ¹⁸ Ni axte lo xtisy ni lo rey tsikso meñ do por naa. Siko lëë do kñee xtiitsaa lo meñ xñabey ni lo meñ sit. ¹⁹ Per tsiñee lëë do ktsiñ lo xaa xñabey pe tsinidy kik to nii dyon xa kñee do o pe kēëb kaa to, por tsiñee tsitsib kñee do, lëë Dios ksyaab leñ kik to pe cos kñee do. ²⁰ Ni kchëë gaa tiits nii kchoo chuw do, lëdy xtiits tow, sink xtiits xkyal-bini Tat Tioso.

²¹ Ni so gaa tse nii lëë meñ kñabey kety betsy ni so tse

nii misme pxosy meñ kñabey kety meñ, ni so tse nii lëe xaa wiñ kakniladzy pxosy aan lëe xaa kñabey kety xaa. ²² Kchësy meñ klëe lo do, porñee xsoob to xtitsaa. Per deelñee xekw to te do kchë lo kyalnë go stelaa do. ²³ Tsiñee ktilyni meñ do tu kyedzy, kol kxooñ, kol tsi stu kyedzy. Porque xsobaa nii karty ksa kyedzy nii nche Israel no tedy to tsi lëe mguiy nii pxaal Dios kiid stub.

²⁴ 'Mastre non maestre lo mëedscuel ni mastre non patrón lo mos. ²⁵ No nii tsoxko mëedscuel kak sinak maestre, ni no nii tsoxko mos kak sinak xpatrón. Deelñee xñee meñ nii xaatox nakni xpixwan yu, ¿pe toodyxe ntseebre nii kñee meñ lo meñ lidzy xpixwan yu?

Cho no nii ktsyeb meñ
(Lc. 12:2-9)

²⁶ 'Ktsyebty to meñ, por nody tu cos ngueetsy nii kchukëdy, ni nody tu cos tsilaan nii kak ndoondy. ²⁷ Kchësy nii chutiitsaa lo do lo nguey kol kutiitso xña lo ngbidz. Ni kchësy kaa nii xñe tsilaanaa lo do kol tsëp kik yu aan nguiedzy kol neew. ²⁸ Ktsyebty to meñ nii chuty, por chilody kuty meñ go xkyalmbañ do. Kol ktsyeb xaa nii schilo kuty xkyalmbañ do ni schilo kxaal lëe do linfiern.

²⁹ '¿Pe karty kaa nayak kan do nii xtyo chop mguñ wiñ con bla pes? Per ni tu ma chejty deelñee xteejty Tat Tios tiits. ³⁰ Aan lëe lëe do axte kits kik to ngab lo

Tat Tios. ³¹ Ktsyebty to, por mastre non do lo mguñ.

Meñ nii xchoo xfavor Jesús
(Lc. 12:8-9)

³² 'Kchësy meñ nii xchoo xfavoraa lo kislyu re, schon xfavor meñ go tsiñee lëe meñ go klyañ lo Tat Tios. ³³ Per lëe meñ nii kchoody xfavoraa lo kislyu re, ni naa kchoody xfavor meñ go lo Tat Tios.

Lëe Jesús chuñ meñ chop tiy

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ 'Këbty to tsaaplaa syelyaa lo kislyu re parñee tsodre tily. Lëdyo gon, sink lëen syelyni tily. ³⁵ Lëen syely parñee ktilyni mëedpkiy pxosy, ni ktilyni mëed kwnaa xña, ni ktilyni nkwxizh xñaatsaap. ³⁶ Misme kchë meñ lidzy meñ ktily.

³⁷ 'Kchë meñ nii xkëstyoo pxosy ni xña aan xkëstyoody naa nongualdy kak meñ go xpëedscuelaa, ni meñ nii xkëstyoo xiñgan o xiñtsyaap kaa aan xkëstyoody naa nongualdy kak xpëedscuelaa. ³⁸ Ni deelñee chaklasty meñ te kyalnë ni kiidnaldy meñ naa, nongualdy kak meñ xpëedscuelaa. ³⁹ Kchë xaa nii choxko kteelaa xkyalmbañ kety. Per lëe xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety xaa, lëe xaa kpañ porñee xniladzy xaa xtitsaa.

Nii jkaa meñ nii xsoob xti-its Dios
(Mr. 9:41)

⁴⁰ 'Kchë meñ nii chantsi lëe do, chantsi naa. Ni kchësy meñ nii chantsi naa, chantsi

Tat Tios nii pxaal naa. ⁴¹ Kchë meñ nii chantsi tu profet nii pxaal Dios jkaa nii ktee Dios lo profet ko. Ni kchë meñ nii chantsi tu xaa buen jkaa nii ktee Dios lo xaa buen go. ⁴² Kchë meñ nii ktee tub xig nis yag ki xaa nii no xladaa, lëe Dios ktikche xkyaalnsaak meñ go.

11

Lëe xpëedscuel Juan chin-abtiits lo Jesús
(Lc. 7:18-35)

¹ Tsiñee lëe Jesús lox been kseedy xpëedscuel, lëe xaa sikluuy xtiits Dios lo meñ nii no tañ go.

² Lëetyee gaa leñ tse go lëe Juan Bautist no skiib tsiñee biñ xaa kchë nii noyuuñtsyey Jesús. Lëe xaa pxaal bla xpëedscuel xaa ³ kunabtiits dyon pe lëe Jesús nak xaa nii kxaal Dios ote no nii yak bii kyëmbës xaa xaa nii kxaal Dios.

⁴ Lëe Jesús chëb lo xpëedscuel Juan:

—Kol kyey aan kol kutiits lo Juan kchësy nii chan do ni chon do. ⁵ Kol këb nii lëe meñ nii xñady lo chan, ni lëe meñ nii xsyëdy xsyë, ni lëe meñ nii xyodz lady xyak, ni lëe meñ nii xkwaat chon, ni lëe meñ kuty xpañ, ni lëe kchë meñ mban nii ni tu pe chapty xkëetyag xtiits Dios. ⁶ Ni kol këb nii dichos meñ nii jkandy kik kan naa.

⁷ Tsiñee lëe xpëedscuel Juan Bautist bi, lëe Jesús bitiits lo meñ cho nak Juan, chëb xaa:

—¿Pe cos kukuy do dyon worñee kwey do tañ? ¿Pe kukuy do tublë kizh nii nëz re nëz rek xni me? ⁸ Deelñee kukuydy to kizh nii xni me, ¿pe cos kukuy do? Ote ¿kukuy do tu xaa nii nakw ladx non yak? Por nan do gon nii lidzy rey ncheno kchë xaa nii nakw ladx non. ⁹ Kol në dyon pe cos kukuy do. Deelñee tu profet gon kukuy do, nli nii profet nak xaa nii kukuy do, per mastre non xaa. ¹⁰ Lëe Juan xseety kitsy nii kë xtiits Dios laañee xñeew: Lëen kxal tu xaa nii tenech lool, parñee kwii xaa tu nëz tedyoo.

¹¹ 'Lo kchë meñ nii noyaly lo kislyu re xsobaa nii ni tu meñ karty tsitsib sinak Juan Bautist, per lëe laa xñabey Dios kchë xaa nii xisy non chuñ gan lo Juan.

¹² 'Destye nii biid Juan Bautist axte nina, lëe laa xñabey Dios chak tily, aan lëe meñ ntseeb chakladzy knitylow. ¹³ Lëe kchë profet ni lëe xley Moisés bluuy xtiits Dios lo meñ worñee karty kiid Juan. ¹⁴ Ni toon pe sniladzy kaa to nii lëe Juan nak profet Elías nii no kiid. ¹⁵ Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag.

¹⁶ '¿Cho nak sinak meñ nii no natiemp? Nak meñ nii no natiemp gon sinak chol xaa wiñ nii xkwe laañee chak kiyaan xñee xaa lo xcombañer xaa: ¹⁷ "Ptsyool noo flaut aan byëedy to, ni ptsyool noo ti nii së mban aan biiñdyak to."

¹⁸ Na nii lëe Juan biid, xñee do nii kyalbini mal no leñ styoo xaa, porñee tawdy xaa ni kowdy xaa viñ. ¹⁹ Lëe na nii lëe mguuy nii pxaal Dios chaw ni chi viñ, xñee do nii lyaadzy wagwsye no xaa ni ngonip xaa, ni xñee do nii lëe xaa chi lidzy meñ ngoptol ni lidzy meñ nii xtop tumi par kyey Roma. Per por kchë nii chuun̄tsyeyaa xluuy nii Dios nakni naa.

Meñ nii xtikchedy styoo lo Dios
(Lc. 10:13-15)

²⁰ Lëe Jesús bislo kwëntseeb lo meñ nii no kchë kyedzy laañee beeñtsyey xaa kyalntson, porñee ptikchedy meñ go styoo lo Dios. Chëb xaa:

²¹ —¡Chooksye lëe doy meñ Corazín ni chooksye lëe do meñ Betsaida! Por deelñee nyan meñ Tiro ni meñ Sidón kchë kyalntson nii kon do, tselye kokw meñ go ladx nchog ni tselye pchoop meñ go xkiti lo kik parñee kluuy meñ go nii ptikche meñ go styoo lo Dios. ²² Por ngo, tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy ntseebre kyalnë nii tedy to que nii tedy meñ Tiro ni meñ Sidón. ²³ Lëe lii nii nol leñ kyedzy Capernaum, ¿pe nladzyoo nayak nii sle Dios lool? Kledy xaa gon, sink lëe xaa kxaal lii linfiern. Porque deelñee nyak kchë kyalntson nii konoo leñ kyedzy Sodoma, bii ndyon no kyedzy ko natiemp. ²⁴ Por ngo, tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy ntseebre kyalnë nii

tedy to que nii tedy meñ nii no kyedzy Sodoma.

Lëe Jesús ktee laa kxiladzy meñ

(Lc. 10:21-22)

²⁵ Tsiigo lëe Jesús chëb:

—Tat Tios, lii xñabey kpaas ni lii xñabey kislyu. Skizhoo porñee kwloolanoo xtiitsoo lo meñ nyaani ni lo meñ chak parñee kluuylo lo meñ ndoladzy nii nak sinak mëed wiñ. ²⁶ Styool, Tat Tios, kwlañ nii singo kuuñtsyeyoo ni lëew beeñtsyey gaal.

²⁷ Ni lëe Jesús chëb lo meñ:

—Lëe Tat Tios bneetsy kchë nii chap xaa lon ni ni tu cho xyuumbeydy kaa xiñ Tat Tios, xaktyee Tat Tios sye xyuumbey xaa. Singo gak kaa Tat Tios, xaktyee xiñ xaa ni meñ nii kwe xiñ xaa schilo kyuumbey xaa. ²⁸ Kol tē lon kchësy to siñee xtsag to kē do tsiñ ni kchësy to siñee noy do yow. Naa knetsy laañee kxiladzy to. ²⁹ Kol ksoob xtitsaa. Kol kuy gaanoo nii chaapaa paciensy ni nguudzy styoon tsiin ktsyol laa kxiladzy to. ³⁰ Por ngandy ksoob to xtitsaa ni ndalydy nii kuuñtsyey do.

12

Lëe xpëedscuel Jesús xchoow xobxtily tse nii chakty tsiñ

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Lëe Jesús sitedy lo tu kwaakon tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ, tsiñee lëe xpëedscuel xaa kwlaañ aan lëe xaa bislo xchoow xaa xobxtily parñee kaw xaaw. ² Lëe meñ fariseo kon nii

noyuuñtsyey xpëedscuel Jesús,
aan lëe xaa chëb lo Jesús:

—Buy gaanoo, lëe
xpëedscueeloo noyuuñtsyey
nii nonguialdy kak tse nii
xiladzy meñ lo tsiin.

³ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Pe karty klab to laañee
xñee xa beeñtsyey rey David
worñee kwlaañ xaa ksa
xcombañer xaa? ⁴ Kwsëeb
xaa leñ lidzy Dios aan taw
xaa kyaxtily nii xaktyee
pxosy nonguial kaw ni ptee
xaa nii taw xaa nii ksa xaa
si. ⁵ ¿Ni pe karty kaa klab to
xley Moisés laañee xñee nii
lëdy tol chuñ pxosy nii no
leñ lidzy Dios nikxe xilasty
xaa tse nii xiladzy meñ lo
tsiin? ⁶ Per lëen xñe lo do
nore nii mastre non lo lidzy
Dios. ⁷ Por xyeñaa nii karty
kyeñ do xtiits Dios nii xñee:
“Chakladzyaa nii jkëstyoo do
xcombañer do, chaklastyaa
nii ksakon do ma.” Deelñee
nyeñ do tiits ko, nguëëkiydy
to meñ nii nody xtol. ⁸ Per
kol kaknan nii lëe mguiy nii
pxaal Dios xñabey lo tse nii
xiladzy meñ lo tsiin.

Tu xaa nii mbañdy ña
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Lëe Jesús bi siko aan lëe
xaa kwsëeb leñ ktoo nii sob
leñ kyedzy ko. ¹⁰ Lëe tu xaa
xsyakneñ nii mbañdy tu ña no
leñ ktoo go, aan como wi
bla meñ nii chakladzy jkëëkiy
Jesús nche siko, lëe xaa chëb
lo Jesús:

—¿Pe nonguial dyon kak
meñ xsyakneñ rmedy tse nii
xiladzy no lo tsiin?

¹¹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Deelñee chap to tu
mëkwxiily aan xyab ma leñ tu
kyeech nxity tse nii xiladzy
meñ lo tsiin, ¿pe xkwiidy to
ma nayak? ¹² ¡Ni mastre gaa
non tu meñ lo mëkwxiily! Por
ngo lëen xñe nii schilo kuñ ñe
kyalbuen tse nii xiladzy meñ
lo tsiin.

¹³ Loxsyey ngo lëe Jesús chëb
lo xaa xsyakneñ go:

—Biskaa ñal.

Lëe xaa go biskaa ña, aan
lëew byaktsey. ¹⁴ Tsiñee lëe
xaa fariseo pchoo ktoo, lëe
xaa bislo bitiits xaa dyon xa
kutyy xaa Jesús.

Xaa nii kuñ xtsiin Dios

¹⁵ Tsiñee lëe Jesús byeño,
lëe xaa bi siko. Aan ndaly
meñ sinal xaa ni ndaly gaa
meñ xsyakneñ beeñ kyak xaa,
¹⁶ ni chëb xaa lo kchë meñ
nii beeñ kyak xaa nii kutiisty
meñ cho nak xaa. ¹⁷ Singo
beeñtsyey Jesús parñee kak
cumplir nii kwnee profet
Isaías tsiñee chëb xaa:

¹⁸ Lëe xaa re kwlen parñee
kuñ xaa xtsiñaa.

Xkëstyoon xaa ni xlen lo xaa.

Lëen kte xkyalbinin lo xaa,
parñee tsikëb xaa lo meñ sit
nii lëen kuñ kyalxtisy.

¹⁹ Ktilynidy xaa meñ, ni kupt-
syëdy xaa,
parñee kondy meñ nii
xtyenëz tsiy xaa.

²⁰ Ni ksaksidy xaa meñ mban
nii nak sinak yag nii
merle ketsy

ni këntseeby xaa lo meñ nii
nak sinak bini ntsool
nii no nëz kyuuy,

sink lëe xaa kuñ kyalxtisy.

21 Ni lëësy xaa ksaladzy meñ
nii ncheno lo kislyu.

*Lëë meñ xñee nii xaatox
nakni Jesús*

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23;
12:10)

22 Lëë meñ kuni tu xaa nii
no kyalbini mal leñ styoo lo
Jesús. Xñady lo xaa ni ngop
xaa, per lëë Jesús beeñ kyak
xaa. 23 Kchësy meñ nii kon nii
beeñtsyey Jesús psee chëb:

—¿Pe lëdy kaa lo xtiy rey
David sëed xaa gue?

24 Tsiñee lëë xaa fariseo
biñ nii nchenee meñ, lëë xaa
chëb:

—Beelzebú, xaa nii xñabey
lo kyalbini mal ptee tiitspey
lo xaa gue parñee kwii xaa
kyalbini mal leñ styoo meñ.

25 Per como nan Jesús pe
cos xsya styoo xaa fariseo, lëë
xaa chëb:

—Ni tu kyedzy nii nak
chop tiy gon chilody ktiy.
Lëëw xnitylo. Singo gak kaa
meñ wlidzy nii nak chop tiy
chilody ktiy meñ go. 26 Nikle
gaa kchë kyalbini mal nii
xsoob xtiits xaatox, deelñee
ktilyo kchë xcombañero,
sikootyee lëë xkyalwnabey
xaatox kyal. 27 Deelñee lëë
Beelzebú, xaa nii xñabey lo
kchë kyalbini mal, xneetsy
tiitspey lon parñee kwin
kyalbini mal leñ styoo meñ,
¿cho xtee tiitspey lo xaa nii
nak ksa do tsigo parñee kwii
xaa kyalbini mal leñ styoo
meñ? Sikokesy nagon xluuy
nii nandy to pe xñee do. 28 Lëë
xKyalbini Dios xnee tiitspey
lon parñee kwin kyalbini

mal, ni lëë wor gaa kutsiñ nii
lëë Dios kñabey.

29 ¿Xa lë nii kwan meñ cos
nii no lidzy tu xaa ntseeb na
dyon deelñee kxituu kazhty
meñ xaa?

30 'Kchë xaa nii nody xfa-
voraa chiidnidy xaa meñ lon,
sink lëë xaa xsëëbtañ meñ
porñee xlëë xaa lon.

31 'Nli xñen nii stsily Dios
xtol meñ ni kchë tiits yox nii
kñee meñ, per ktsildy xaa xtol
meñ nii ko falt lo Kyalbini
Ntson. 32 Ni stsily Dios xtol
meñ nii ko falt lo mguiy nii
pxaal xaa, per lëë meñ nii
ko falt lo Kyalbini Ntson, tsit-
siñdy tse nii ktsily Dios xtol
meñ go.

*Kchësy yag xyuumbey
meño por nex nii xkyë low*

(Lc. 6:43-45)

33 'Deelñee xtyoontsi
yag, buen nex nii xkyë
low. Deelñee xtyoontsidyo,
buendy nex nii xkyë low.
Singo gak kaa lëë do. 34 ¡Nak
to sinak mëë! Chilody kñee
do tiits buen por mal do. Ni
nan gaa to nii tiits nii no
leñ styoo meñ xchoo chuw
meñ. 35 Buen së lo xtiits meñ
nii buen no styoo. Buendy
së lo xtiits meñ nii no cos
mal leñ styoo. 36 Ni lëën
xñe kaazhkaa nii lëë do ktee
cuent lo Dios por kchë tiits
yox nii kchoo chuw do tse
nii lëë xaa kuñ kyalxtisy.
37 Porque misme tiits nii
kchoo chuw do ksoli lëë do
o kchon gaa lëë do.

*Lëë meñ chakladzy nii
kuuñtsyey Jesús tu kyalntson
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)*

³⁸ Loxsyen ngo lëe bla xaa fariseo ni lëe bla maestre ley chëb lo Jesús:

—Maestre, beeñtsyey tu kyalntson nii karty kuuñtsyeyoo parñee kniladzy noo nii Dios nakni lii.

³⁹ Tsigol lëe Jesús chëb:

—Lëe meñ mal re me chakladzy kan tu kyalntson, aan xsoobty meñ re xtiits Dios, per ni stu kyalntson kantre meñ re. No nii ksaladzy meñ nii ptsyool profet Jonás. ⁴⁰ Porque sinak nii kwyo gak Jonás leñ mël lo nistoo tson kpidz tson kyool, singo gak tso mguiy nii pxaal Dios leñ lyu tson kpidz ni tson kyool. ⁴¹ Tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy lëe meñ Nínive jkëëkiy meñ nii no natiemp, por ptikche meñ Nínive styoo lo Dios worñee biñ meñ Nínive nii kwnee Jonás, porque mastre precisyn nii xlyuyaa lo do que nii kwnee Jonás. ⁴² Ni skëëkiy kwnaa nii kok rey kyedzy Sabá meñ nii no natiemp tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy, por sit pchoo me par jkëëtyag me xtiits rey Salomón, ni mastre gaa precisyn nii xñen lo do lo kchë xkylachak Salomón.

Kyalbini mal nii xpikche
(Lc. 11:24-26)

⁴³ Tsiñee lëe tu kyalbini mal xchoo leñ styoo tu meñ, lëew xkyënsë tañ xyubodyon pa kwëso. Aan deelñee xtsyoldy pa kwëso, lëew xñee: ⁴⁴ “Lëen kpikche kyan laañee pchon.” Tsiñee lëe kyalbini mal go xtsiñ, chano nii lëe leñ styoo meñ nii pchow

tse nak sinak tu yu nii kal lik blyoob ni kwixkwaa.

⁴⁵ Tsigol lëew chikyub skadzy kyalbini nii mastre mal, aan lëew xsyëeb leñ kik meñ go ksaw, aan mastre mban xtye meñ go. Singo gak nagon ktsyool kchësy meñ mal nii no natiemp.

Xñaa Jesús ni betsy xaa
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Lëe Jesús bii nonee lo meñ, tsiñee lëe xñaa xaa ni betsy xaa ptiñ parñee kñee xaa lo Jesús. Aan como kwsëebty xaa leñ yu, ⁴⁷ lëe meñ kuni tiits lo Jesús chëb:

—Lëe xñaal ni betsyoo nche ley chakladzy kñee lool.

⁴⁸ Per lëe Jesús chëb lo meñ nii kuni tiits:

—¿Cho nak kaa tnan ni cho nak betsyaa?

⁴⁹ Loxsyen ngo lëe Jesús bluuy xpëedscuel aan lëe xaa chëb:

—Lëe xaa gue nak tnan ni nak betsyaa. ⁵⁰ Porque kchësy meñ nii xsoob xtiits Tat Tios nii sob kpaa nak betsyaa, psyañaa ni tnan.

13

Xcuent ngon
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Loxsyen kwnee Jesús lo meñ, lëe xaa pchoo leñ yu aan lëe xaa kusob chu nistoo. ² Tsiñee kon xaa nii singootyee ndaly meñ ptyop, lëe xaa kwsob tu leñ barkw aan lëe meñ kwche chu nistoo. ³ Tsigol lëe xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ nonsyke con cuent, xñee xaa:

—Tu ngon name pchoo si kon. ⁴ Aan tsiñee lëe xaa bislo kon, no xipni xaa byab lo nëz, aan lëew kutaw mguñ. ⁵ No gaa laañee byabo lady kyo laañee neeldy lyu, aan blyëedy lëew pchukë lyu, porñee nxijty kwyow. ⁶ Per tsiñee lëe ngbidz kwlañ lëe ngbidz psaayo, aan como kindy luw lëew pidzy. ⁷ Lëe stub lugar lëe xipni xaa byab lady yakitsy, aan tsiñee lëe yakitsy kwroob lëe yakitsy kwtiño. ⁸ Per lëe stub lugar lëe pni byab laañee neely lyu, aan ngui kok xkwaa xaa siko. No laañee ptop xaa tu kyoow lmud xob, no gaa laañee ptop xaa tsongalyo ni no laañee ptop xaa kalyptsii lmudo. ⁹ Deelñee chakladzy to kyeñ do, ¡kol jkëëtyag!

Lëe Jesús xñee penak nii chuun kseedy xaa meñ con cuent

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Loxsy ngo lëe xpëëdsuel Jesús big, aan lëe xaa kwnabtiits lo Jesús, chëb xaa:

—¿Penak nii nonsyke con cuent chuun kseedyoo meñ?

¹¹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Lëe Dios gon xluuy xa nak xkyalwnabey xaa lo do, per xluuydy xaaw lo meñ nii nche tublad. ¹² Por lëe Dios kuuñ kseedy meñ nii chak parñee mastre kak meñ go, per lëe meñ nii chakty, lëe Dios kuñ nii knityladzy meñ go axte kchë nii no kseedy meñ go. ¹³ Nonsyke con cuent chuun ksedyaa meñ, porñee xña lo meñ aan chandy meñ,

ni chon meñ per xyeñdy meñ. ¹⁴ Lëe meñ chuñ cumplir nii kwnee profet Isaías tsiñee chëb xaa:

Nikxe mastre kon do, per kyeñdy to,

nikxe mastre kuy do, per kandy to.

¹⁵ Por lëe styoo meñ lox pkyedzy.

Ntse tyag meñ, ni ndiib lo meñ.

Kchë nrii ptsyool meñ parñee kchilody kan meñ, ni kon meñ ni kyeñ meñ.

Ni lëe meñ ptsyool kchë nrii parñee ktikchedy meñ styoo lon tsiin ktsilyaa xtol meñ.

¹⁶ 'Per dichos to, porñee xña lo do ni chon do. ¹⁷ Por nli xñen nii ndaly profet ni ndaly xaa buen kokladzy nyan nii chan do, per kondy xaaw, ni ndaly xaa kokladzy nguëëtyag nii xkëëtyag to, per pkëëtyagty xaaw.

Lëe Jesús xluuy xa nak xcuent ngon

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ Lëe Jesús chëb:

—Lëen kniy lo do xa nak xcuent ngon. ¹⁹ Lëe meñ nii xkëëtyag xtiits Dios nii xñee xa nak xkyalwnabey xaa aan xyeñdy xaaw nak sinak pni nii byab lo nëz. Xlyëedy lëe xaatox chiklaats nii bñaa leñ styoo meñ go. ²⁰ Lëe meñ nii gaa xle xkëëtyag xtiits Dios nak sinak pni nii byab lady kyo. ²¹ Por sinusy xnildzy meñ go xtiits Dios, per tsiñee chan meñ go nii lëe kyalnë sëed, lëe styoo meñ go xchoso. ²² Lëe pni

nii byab lady yakitsy nak sinak meñ nii xkëetyag xtiits Dios, per como xsyak meñ go nii mastre precisy toon pere kap meñ go lo kislyu, kchësy ngo nagon xkiñ xtiits Dios nii no leñ styoo meñ go aan xlaadyoo ksoob meñ go xtiits Dios. ²³ Lëe pni nii byab laańee neely lyu nak sinak meñ nii xkëetyag xtiits Dios, ni xyeño, ni chuuńtsyeyo. No meñ go nak sinak laańee ptyop tu kyoow lmud xob, no gaa meñ nii nak sinak laańee ptyop tsongaly lmud xob, ni kalyptsii lmudo.

Kizh nii kwlań lady xobxtily

²⁴ Lëe Jesús pso stu cuent lo meñ, chëb xaa:

—Nak laańee xńabey Dios sinak tu xaa nii kon xobxtily lo xkwaa. ²⁵ Aan mentre lëe xaa nixyesy, lëe tu xaa nii xlëe lo xaa kukan stub clasy pni lo xkwaa xaa. ²⁶ Per tsińee lëe xobxtily kwroob, ni lëew pchukë to, lëe pni nii kondy xaa kok nyoo. ²⁷ Tsigo lëe mos kukëb lo xpixwan kwaa: “Xey, con nonsy xobxtily konoo, ¿pa pchoo kizh nii kwlań lady xobxtily?” ²⁸ Lëe xpixwan kwaa chëb: “No cho tu xaa nii xlëe lon kukan kizh ko lady tu xobxtilyaa.” Lëe mos chëb: “¿Pe syo klaats noo kizh ko?” ²⁹ Per lëe xpixwan kwaa chëb: “Tsidy to, por toontlaa tsińee klaats to kizh ko, klaats to wi xobxtily. ³⁰ Masy kol ksaan kroobo ksaw axte kal lo kwlaap. Tsigolye kxalaa mos tsiktop klo kizh ko ni

këpaa kxituu xaaw por manoj parńee tseko. Loxsy ngo lëe xaa kotsey tu xobxtilyaa.”

Xcuent medzy martas

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Lëe Jesús pso stu cuent re lo meñ, chëb xaa:

—Nak laańee xńabey Dios sinak tu medzy martas nii xlyañ lo kwaa. ³² Lëe medzy martas nak tu medzy nii mastre wiich. Per tsińee lëe yag ko xroob, axte mguĩń chiksaa xipchoos loo go.

Xcuent levadur

(Lc. 13:20-21)

³³ Pso gak xaa stu cuent re, chëb xaa:

—Nak xkyalwnabey Dios sinak levadur nii xkots tu kwnaa tson lmud riń tsińee xkweek me kobyi.

Nonsyke con cuent beẽń kseedy Jesús meñ

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Nonsyke con cuent beẽń kseedy Jesús meñ ³⁵ parńee kak cumplir nii kwnee tu profet tsińee chëb xaa:

Nonsyke con cuent kuuń ksedyaa meñ.

Lëen kluy cos nii karty kon meñ destye nii kwleek Dios kislyu.

Lëe Jesús xńee xa nak xcuent ngon

³⁶ Tsińee lëe meñ lox bi, lëe Jesús byo leñ yu, aan lëe xpëedscuel xaa chëb lo xaa:

—Bluuy loo noo dyon xa nak xcuent kizh nii kwlań lady xobxtily.

³⁷ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Lëe mguiy nii pxaal Dios nak xaa nii chan xobxtily.

³⁸ Lo kislyu nak laañee chak kon. Lëe meñ nii xsoob xtiits Dios nak sinak xobxtily. Lëe meñ nii xsoob xtiits xaa-tox nak sinak pni nii kondy xpixwan kwaa. ³⁹ Lëe xaa-tox kon stub clasy pni. Lëe kwlaap nak si kak tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy. Lëe angly kyë si xkyë xaa nii xkyë kwlaap tse go. ⁴⁰ Sinak nii xkyëktop meñ kizh nii pa xkiiñdy par tseko, singo ktop angly meñ nii ngab lo xaa-tox tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy. ⁴¹ Lëe xangly mguiy nii pxaal Dios tsiktop kchë meñ nii chuñ xtol xcombañer, ni meñ nii xsaandy xtol. ⁴² Lëe angly ko kchësy meñ go leñ worne nii noyek. Siko koon meñ go ni kawlay meñ go. ⁴³ Loxsyë ngo lëe kchësy meñ nii xsoob xtiits Dios ksaani laañee xñabey Dios sinak nii xsaani ngbidz. Deelñee chakladzy to kyeñ do, ¡kol jkëëtyag!

Xcuent cos non nii no lyu

⁴⁴ 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii xtsyol tu cos non nii no lyu. Aan xle xaa, lëew xkolyu xaa stub, ni lëe xaa xto kchësy nii chap xaa parñee si xaa lyu go.

Xcuent kyo non

⁴⁵ 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii xkyëkyub kyo non nii lë perle. ⁴⁶ Aan tsiñee xtsyol xaa tu kyo nii nyazh non, lëe xaa chikto kchësy nii chap xaa aan lëew xsi xaa.

Xcuent kyex

⁴⁷ 'Nikle laañee xñabey Dios nako sinak tu kyex nii xyab lo nistoo aan xtopo

kchë clasy mël. ⁴⁸ Tsiñee lëe kyex lox xyaktsë, lëe ngoosy mël xkwiiw tublad chu nis, aan lëe xaa xsyob xkwe xaa mël. Leñ tskwidy xko xaa ma nii xtyaaw. Lëe ma nii xtyaawdy xsëeb xaa. ⁴⁹ Singo kak kak tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy. Lëe angly kwii meñ nii xsoobty xtiits Dios lady meñ nii xsoobo, ⁵⁰ aan lëe xaa ko meñ nii psoobty xtiits Dios lo ki nii noyek leñ worne. Siko koon meñ go ni kawlay meñ go.

Cos kub ni cos yoox

⁵¹ Lëe Jesús kwnabtiits lo xpëëdscuel chëb:

—¿Pe xyeñ do kchë nii xñen lo do?

—Xyeeñ noow —kwëb xaa.

⁵² Tsgio lëe Jesús chëb:

—Tsiñee xseedy maestre ley xa nak xkyalwnabey Dios, nak xaa sinak tu xaa nii xkwii cos kub ni cos yoox nii no leñ lidzy.

Lëe Jesús xyey xkyedzy

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Tsiñee lëe Jesús lox pso kchë cuent ko, lëe xaa bi siko, ⁵⁴ aan lëe xaa kwey xkyedzy xaa. Beeñ kseedy xaa meñ leñ ktoo aan psee meñ biñ xiwseedy xaa, xñee meñ:

—¿Pa pseedy xaa kchë cos ke ni pa pseedy xaa kuuñtsyey xaa kchë kyalntson gue? ⁵⁵ ¿Pe lëdy lëe xiñ carpinter ngue nayak? ¿Ni pe lëdy xñaa xaa nayak nak Mariy, ni betsy xaa nak Jacob, José, Simoñ ni Judas? ⁵⁶ ¿Ni pe lëdy kaa nayak lady no no psyañ

xaa? ¿Pa pseedy xaa kchë cos nii chuuñtsyey xaa?

⁵⁷ Por ngo koklasty meñ nsal meñ xaa. Per lëe Jesús chëb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet, per deelñee meñ xkyedzy meñ nak profet, xsaldy meñ xaa.

⁵⁸ Beeñtsyeydy xaa ndaly kyalntson leñ xkyedzy xaa, porñee bnilasty meñ xtiits xaa.

14

Xkyalkuty Juan Bautist
(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Lëe Herodes nii xñabey tyub Galilea tiemp ko biñ kchë nii chuuñtsyey Jesús, ² aan lëe xaa chëb lo meñ nii xkyë tsiñ lo xaa:

—Lëe Juan Bautist ngue pañ. Por ngo nii chuñ xaa kchë kyalntson gue.

³ Singo chëb Herodes porñee lëe xaa kwnabey kwyo Juan skiib ni lëe xaa kwnabey pxituu Juan con caden leñ skiib porsye Herodías, tsiil betsy xaa Felip. ⁴ Porñee chëb Juan lo xaa:

—Buendy nii tsol chopoo me.

⁵ Tsigo kokladzy Herodes nyuty Juan, per ptsyeb xaa meñ kyedzy porñee kchësy meñ bniladzy nii xtiits Dios bluuy Juan. ⁶ Per tsiñee lëe Herodes ptsiil iz, lëe xiñtsyaap Herodías kukyëe laañee nche sob xaa ksa xaa meñ nii kwtsyetsy xaa, aan ptsiladzy Herodes xa byëe me. ⁷ Por ngo lëe Herodes pkon Dios lo me nii stee xaa nii kñabtyee me.

⁸ Lëe me kunabtiits lo xñaa me. Tsi lëe me bikche, chëb me lo Herodes:

—Pxob kik Juan Bautist leñ tu plat aan bneetsyo lon.

⁹ Mban ptee styoo rey Herodes, per como lëew pchool chuw xaa ni lëew biñ gaa kchësy meñ nii nche sob siko, ¹⁰ lëe xaa kwnabey chug kik Juan leñ skiib. ¹¹ Tsiñee lëe kik Juan lox kwchug, lëew pxob xaa tu leñ plat, aan lëew ptee xaa lo xiñtsyaap Herodías, aan lëe me pteedyo lo xñaa me.

¹² Lëe xpëedscuel Juan kuklis Juan aan loxsye pkeetsy xaa Juan, lëe xaa kunitiits lo Jesús.

Lëe Jesús xyaan kaay mily meñ

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Tsiñee lëe Jesús biño, lëe xaa kwyo tu leñ barkw, aan lëe xaa si laañee kindy meñ. Per lëe meñ byeño aan lëe meñ siniy tub lo kislyu. ¹⁴ Tsiñee lëe Jesús byety barkw, lëe xaa kon nii singootyee ndaly meñ nche, aan lëe xaa pkëstyoo kchë meñ go ni lëe xaa beeñ kyak meñ xsyaknë. ¹⁵ Tsiñee lëe tse ptsye lëe xpëedscuel Jesús big aan lëe xaa chëb lo Jesús:

—Lëe tse gon ptsye, aan ni tu kyedzy nchedy nu. Psonëz meñ parñee tsikyub meñ nii kaw.

¹⁶ Lëe Jesús chëb:

—Xkiindy nii kyey meñ. Lëe do kol ktee nii kaw meñ.

¹⁷ Lëe xpëedscuel xaa chëb:

—¿Per pe cos kyaan noo kchësy meñ gue? Xaktyee kaayak kyaxtily ni chopak mël nooy noo.

18 Lëë Jesús chëb:

—Kol tē niw nu dyon.

19 Tsgo lëë xaa kwnabey kwsob meñ lo kizhyë. Loxsyë ngo lëë xaa kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni chop mël go, aan lëë xaa blëp lo kpaa par ktee xaa skizh lo Dios. Loxsyë ptee xaa skizh lëë xaa been grol kyaxtily go aan lëëw pteedy xaa lo xpëëdscuel xaa parñee kiisy xpëëdscuel xaaw lo meñ. 20 Kchësy meñ byëly taw, aan tsiñee lëë wagw kwlox, ptyop tsiipchop tskwidy kyaxtily byuy. 21 Xkaa meñ nii taw siik kaay mily xaapkiy aan pkabty kwnaa ni pkabty xaa wiñ.

*Lëë Jesús xsyë lo nis
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)*

22 Loxsyë ngo lëë Jesús blëp xpëëdscuel barkw parñee ktsiñ xaa stublad chu nistoo klo xaa mentre lëë Jesús bii no ksonëz meñ. 23 Tsiñee lëë Jesús lox psonëz meñ, lëë xaa kwyëp kiy par kutiitsni xaa Dios. Lëë lyu lox pkyey aan lëë xaa bii so siko nonsy xaa. 24 Lëë barkw nii no xpëëdscuel xaa tse si groltyee nistoo, aan lëë nis xchëëp barkw, porñee lëë me bislo xpi. 25 Lëë wor tempran lëë Jesús ptsiñ laańee si barkw xsyë xaa lo nistoo. 26 Tsiñee lëë xpëëdscuel Jesús kon nii lëë tu meñ xsyë lo nis, lëë xaa

ptsyeb aan lëë xaa kwchuptsyë nladzy xaa neñdy tu pesy chan xaa.

27 Per lëë Jesús kwnee chëb:

—¡Ktsyebty to. Naaw!

28 Tsgo lëë Pedre chëb:

—Deel lii busy nak Jesús, blaa nii sën lo nis parñee kyelyaa axte laańee sol.

29 Lëë Jesús chëb:

—Të.

Lëë Pedre byety barkw aan lëë xaa bislo xsyë xaa lo nis par ktsiñ xaa laańee so Jesús. 30 Per tsiñee byeñ xaa nii lëë me xchëëp xaa, lëë xaa ptsyeb. Ni tsi lëë nis bislo xpix kik xaa, lëë xaa kwchuptsyë chëb xaa:

—¡Pteelaa naa!

31 Lëë Jesús kuseñ ña xaa aan lëë Jesús chëb lo xaa:

—¿Penak nii bnilastyoo nii schilo sëel lo nis?

32 Tsiñee lëë xaa byo leñ barkw, lëë me kwlës. 33 Aan lëë ksa xpëëdscuel xaa nii no leñ barkw psoxib lo xaa chëb:

—Nli nii Xiñ Dios nakoo.

*Lëë Jesús chuuñ kyak meñ
xsyakñë
(Mr. 6:53-56)*

34 Lëë xaa kwtekë nistoo aan lëë xaa ptsiñ xtañ meñ Genesaret. 35 Tsiñee lëë meñ kyedzy ko byuumbey Jesús, lëë xaa kunitiits kchë kyedzy nii nche kex siko, aan lëë meñ kuni xaa xsyakñë lo Jesús. 36 Ni lëë meñ chëb lo Jesús nii klaa xaa señ meñ xsyakñë siquier skiñ xab xaa, aan kchë meñ xsyakñë nii kwseño byak.

15

Lëe Jesús xtilytiitsni xaa fariseo ni maestre ley
(Mr: 7:1-23)

¹ Lëe bla xaa fariseo ni lëe bla maestre ley nii no Jerusalén kwey lo Jesús, aan lëe xaa chëb:

² —¿Penak chuuñtsyeydy xpëedscueloo nii beeñtsyey pxusykooltoo no nii kawdy xaa deelñee tsadxtý ña xaa sinak xñabey xley no?

³ Per lëe Jesús chëb:

—Kol në dyon nii xsaan do nii xñabey Dios tublad par kuuñtsyey do nii no kik to.

⁴ Porque lëe Dios gon xñee: “Psal pxoosyoo ni xñaal.” Ni lëe gaa Dios xñee nii nongual kety kchë xaa nii ktsiibtee pxosy o ktsiibtee gaa xñaa. ⁵ Per lëe do xñee nii schilo këb tu xaa lo pxosy o lo xñaa gaa: “Chilody kuñaa to yudar, por lëen kwlookon kchësy nii chaapaa lo Dios.” ⁶ Ni lëe do xñee nii këbsye meñ tiits ko nodre nii kuñ meñ pxosy o xñaa gaa yudar. Aan singo mod lëe do xsaan nii xñabey Dios par kuuñtsyey do nii no kik to. ⁷ Nli gak xtiits Dios nii kwnee profet Isaías worñee chëb xaa:

⁸ Tsiñee xñeesy meñ sootee nli nii xsal meñ naa, per sinidy kik meñ nii ksoob meñ xtitsaa.

⁹ Pe nandy chool meñ lay lon, porque xluuydy meñ xtitsaa, sink nii no kik meñ xluuy meñ.

¹⁰ Loxsy ngo lëe Jesús kwt-syetsy meñ aan lëe xaa chëb:

—Kol jkëetyag nii kñen lo do ni kol kyeño: ¹¹ Ni tu cos nii xtyaaw gon chuñdy xtol meñ, sink kchë tiits yox nii xchoo chuw meñ chuñ xtol meñ.

¹² Lëe xpëedscuel Jesús big aan lëe xaa chëb lo Jesús:

—¿Pe byeño gaa nii blëe xaa fariseo biñ nii kwneel?

¹³ Lëe Jesús chëb:

—Nak xaa fariseo sinak yag nii beeñ pnidy Tat Tios nii sob kpaa, lëew klaats xaa si luw. ¹⁴ Kol ksaan xaa fariseo, por xñady lo xaa aan chakladzy xaa kluuy xaa nëz lo stu xaa nii xñadyak lo. Aan deelñee kob tu xaa nii xñady lo ña stu xaa nii xñadyak lo chop xaa tsikyab leñ tu kyeech.

¹⁵ Tsigo lëe Pedre chëb lo Jesús:

—Kwnë loo noo dyon xa nak tiits nii chëeboo lo meñ.

¹⁶ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Pe ni lëe do nayak xyeñdy nii kwnen? ¹⁷ ¿Nandy to nayak nii kchë nii chaw meñ, leñsy meñ chitedyo aan xlyëedyak lëew xchoo? ¹⁸ Per lëe kchë tiits yox nii xchoo chuw meñ gon, leñ styoo meñ xlyañ, aan chuño xtol meñ. ¹⁹ Porque leñ styoo meñ xlyañ nii lëe meñ kuuñtsyey cos mal, leñ styoo meñ xlyañ nii lëe meñ kuty, leñ styoo meñ xlyañ nii lëe meñ tsoni tsiil xcombañer, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëe meñ kwan, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëe meñ jkëeti, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëe meñ kotsyetsy. ²⁰ Kchësy cos re chuñ xtol meñ. Lëdy tol chuñ

meñ tsiñee chaw meñ aan xkiibty meñ ña sinak xñabey xley pxusykoltoo meñ.

Lëë Jesús chuun kyak xiñtsyaap tu kwnaa
(Mr: 7:24-30)

²¹ Siko pchoo Jesús, lëë xaa si nöz Tiro ni Sidón. ²² Aan lëë tu kwnaa Canaán nii no nöz tañ go big lo Jesús aan lëë me chëb:

—¡Xey, lii nii sëedoo lo xtiy rey David, pkëstyoo naa! Lëë xiñtsyaapaa xsyakñë. No tu kyalbini mal leñ styoo me.

²³ Per psaldy Jesús me. Por ngo lëë xpëedscuel xaa chëb lo xaa:

—Kwnabtiits dyon pe cos chakladzy me, por xaktyee chuptye me nal me xitsy no.

²⁴ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lo meñ Israelsye nii këtañ si xkyëtañ mëkwxiily pxaal Dioosaa.

²⁵ Per lëë kwnaa go big lo Jesús aan lëë me psloxib chëb me:

—¡Xey, pkëstyoo naa!

²⁶ Lëë Jesús chëb lo me:

—Buendyo nii klan kyaxtily lo mëed par kteedy noo lo mëkw.

²⁷ Tsigo lëë me chëb:

—Tiitsli, xey, xñeel, per xtop mëkw axte kchë plë nii xlaal xpixwan ma leñ mezh.

²⁸ Tsigo lëë Jesús chëb lo me:

—Lëë xiñtsyaapoo kyak, por bniladzyoo nii syak me.

Aan wor go kazh lëë xiñtsyaap me byak.

Lëë Jesús chuun kyak ndaly meñ xsyakñë

²⁹ Tsiñee lëë Jesús bi siko lëë xaa ptsiñ chu nistoo Galilea

aan lëë xaa kusob tu kik kiyy. ³⁰ Ndaly meñ kwey laañee sob xaa. Kuni meñ xaa nii xsyëdy ni xaa nii xñady lo, ni kuni meñ xaa nii mank niy, ni kuni meñ ngop, ni kuni meñ kchëlo xaa xsyakñë lo Jesús aan lëë Jesús beeñ kyak kchë xaa xsyakñë go. ³¹ Psee meñ kon meñ nii lëë ngop xñee, ni lëë xaa nii xñady lo chan, ni lëë xaa nii chilody së xsyë. Aan kchësy meñ ptee skizh lo xDios meñ Israel.

Lëë Jesús xyaan tap mily meñ
(Mr: 8:1-10)

³² Lëë Jesús kwtsyetsy xpëedscuel aan lëë xaa chëb:

—Xkëstyoon kchë meñ gue, por natse chak tson kpudz nii nche meñ lon aan kindy pe kaw meñ. Aan deelñee ksonëzaa meñ singosy, ntseeb jkyey meñ nöz.

³³ Lëë xpëedscuel Jesús chëb:

—Per ¿pa kyoxii no nii kaw kchë meñ gue, con ni tu cho nody nu par ksyuuyo?

³⁴ Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Blak kyaxtily noy do?

Aan lëë xaa chëb:

—Kadzyo, ni tubtsoon mël wiñ.

³⁵ Tsigo lëë xaa kwnabey kwsob meñ lo lyu.

³⁶ Aan lëë xaa kwseñ ksa kadzy kyaxtily go ni mël go. Loxsy ptee xaa skizh lo Dios, lëew beeñ grol xaa, aan lëë xpëedscuel xaa kwtiisyo lo meñ. ³⁷ Kchësy meñ byëly taw aan tsiñee lëë wagw kwlox ptyop kadzy tskwidy kyaxtily byuy. ³⁸ Siik tap mily xaapkiy

taw aan pkabty kwnaa ni pkabty xaa wiñ. ³⁹ Loxsye psonëz Jesús meñ, lëe xaa byëp barkw aan lëe xaa si nëz Magadán.

16

Lëe meñ fariseo ni meñ saduceo chakladzy nii kuuñtsyey Jesús tu kyalntson

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Kwey xaa fariseo ni xaa saduceo lo Jesús nladzy xaa nguëeti xaa Jesús. Por ngo lëe xaa chëb:

—Beeñtsyey tu kyalntson nii karty kuuñtsyeyoo dyon tsiin kniladzy noo nii Dios nakni lii.

² Per lëe Jesús chëb:

—Tsiñee xtsye tse name xñee do: “Kyabty kyo kxe, por nixñe leñ kpaa.” ³ Lëe tsi xyaani lyu xñee do: “Lëe kyo kyab natse, por tir nixñe leñ kpaa ni no xkey.” Deelñee nan do xa chak leñ kpaa worñee kyabty kyo o worñee gaa kyabo, penak nii xyeñdy to xa nak kchë cos nii noyak natiemp. ⁴ Lëe meñ mal re chakladzy kan tu kyalntson aan xsoobty meñ re xtiits Dios, per kandy meñ re ni stu kyalntson. No nii ksaladzy meñ nii ptsyool Jonás.

Loxsye ngo nche gak meñ, lëe Jesús bi.

Xlevadur meñ fariseo
(Mr. 8:14-21)

⁵ Tsiñee lëe xpëedscuel xaa si stublad chu nistoo, bnityladzy xaa nyoy xaa kyaxtily.

⁶ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kol kono gaa. Kol kap cuent lo xlevadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur xaa saduceo.

⁷ Tsigo lëe xpëedscuel xaa bislo xñee:

—Neñdy porñee nooydy no kyaxtily, ngo nii kwnee xaa singo.

⁸ Per lëe Jesús byeñ pe cos ncheyutiits xaa aan lëe Jesús chëb:

—¿Penak nii xñee do nii noydy to kyaxtily ni penak nii xnilasty to nii naa kyan lëe do? ⁹ ¿Pe byeñdy to nawen ni pe xsalasty to worñee kwtiisyaa kaay kyaxtily lo kaay mily meñ, aan blak tskwidy nii byuy dyon ptop to? ¹⁰ ¿Ni pe xsalasty to worñee kwtiisyaa kadzy kyaxtily lo tap mily meñ aan blak tskwidy nii byuy dyon ptop to? ¹¹ ¿Penak nii byeñdy to nii lëdy kyaxtily nii xtyaaw psetyaa lo do worñee niyaa: “Kol kap cuent lo xlevadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur xaa saduceo”?

¹² Tsigore lëe xpëedscuel xaa byeñ nii lëdy levadur nii xkyë kyaxtily pseety xaa tsiñee chëb xaa: “Kol kap cuent lo levadur gon”, sink lo kchë nii xluuy xaa fariseo ni xaa saduceo no nii kap xaa cuent.

Lëe Pedre xñee nii lëe Jesús nak Crist

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ kyedzy nii lë Cesarea de Filipino, lëe xaa kwnabtiits lo xpëedscuel xaa, chëb xaa:

—¿Pe nan do dyon cho xñee meñ nii nakaa?

¹⁴ Tsigo lëe xpëedscuel xaa kwëb chëb:

—No meñ xñee nii lii nak Juan Bautist. No gaa meñ xñee nii lii nak Elías. Ni no stubla meñ nii xñee nii lii nak Jeremías o stu profet.

¹⁵ Tsigo lëe xaa chëb:

—Lëe dook, ¿pe nan do cho nakaa?

¹⁶ Lëe Simoñ, xaa nii xñee gak xaa Pedre chëb:

—Lii nak Crist, ni lii nak xiñ Tat Tios.

¹⁷ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Simoñ, lii nii nakoo xiñ Jonás, dichoosoo por lëdy chol meñ lo kislyu re nëw lool, sink Tat Tios nii sob kpaa nëw. ¹⁸ Per Pedre xñen lool por lii ladzy kchë meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xlyadzy kyo yu aan ni kyalkuty kuñdy gan lo meñ go. ¹⁹ Lëen knetsy kyalwn-abey lool parñee kchësy meñ nii kuñoo perdón ktsily Dios xtol, per ktsildy xaa xtol meñ nii kuñdyoo perdón.

²⁰ Loxsyen ngo lëe Jesús chëb lo xpëedscuel nii ni tu cho lo këbty xaa nii lëe Jesús nak Crist.

Lëe Jesús xñee nii lëe xaa kety

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Destye tse go lëe Jesús bislo xñee lo xpëedscuel nii lëe xaa tsi Jerusalén, aan lëe xaa kol nii xñabey ni lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe maestre ley ksaksi xaa. Chëb xaa nii lëe meñ kuty xaa. Per tse nii loxo tson kpidz lëe xaa kpañ. ²² Tsigo lëe Pedre kuni Jesús tublad aan lëe xaa kwëntseeb lo Jesús, chëb xaa:

—¡Nëdy Dios nii ktsyooloo ngo!

²³ Per lëe Jesús byoogw aan lëe xaa chëb lo Pedre:

—¡Bichee nu, xaatox! Toontlaa kuñoo xtolaa. Por nody kikoo sinak no kik Dios, sink sinak no kik meñ lo kislyu re no kikoo.

²⁴ Loxsyen ngo lëe Jesús chëb lo xpëedscuel:

—Deelñee chakladzy to kak to xpëedscuelaa, no nii ksaan do kchë nii xyostyoo do ni no nii tedy to kyalnë parñee kchilo kiidnal do naa. ²⁵ Por lëe kchë xaa nii choxko ktee-laa xkyalmbañ, lo kyalkuty kety. Per lëe xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety xaa, lëe xaa kpañ, porñee xniladzy xaa xtitsaa. ²⁶ ¿Pe nan nii kuuñ xcheñ meñ tyub kislyu, lëetyak lëe meñ kety? ¿o palal gaa kizh meñ parñee kejty meñ? ²⁷ Porque lëe nguüy nii pxaal Dios kiid con xkyalwnabey Dios ksa angly aan lëe xaa kizh meñ según nii beeñtsyey meñ. ²⁸ Nli xñen nii no meñ nii nche nu kejty axte nii kan meñ kiid kñabey nguüy ni pxaal Dios.

17

Lëe Jesús chutiitsni Moisés ni Elías

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Tse nii kwloxo xoop kpidz, lëe Jesús kwey tu kiy nii per nli busy klaa, aan xaktyee Pedre, ni Jacob, ni betsy Jacob nii lë Juan kuni xaa. ² Siko xña lo xaa lëe Jesús ptsyëëlo. Bibëly lo Jesús sinak xpibëly lo ngbidz ni byak nguitsy xab xaa sinak

nguitsy bini. ³ Ni lëe xaa kon nii lëe Moisés ni lëe profet Elías ncheyutiits ksa Jesús. ⁴ Tsigolëe Pedre chëb lo Jesús:

—¡Xaatee mbëe nche no nu! Pe chakladzyoo nii ksan tson yu yagxiidy, tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par profet Elías.

⁵ Lëe Pedre bii nonee, tsiñee lëe tu xkey nii xpibëly ptyaagw laañee nche xaa aan lëe xaa kwnity lo xkey go ni lëe xaa biñ nii lo xkey go pchootsiy tu xaa nii chëb:

—Lëe xiñaa nrii. Naa kwle xaa ni xkëstyoon xaa. Kol jkëetyag xtiits xaa.

⁶ Tsiñee lëe xpëëdschuel Jesús biñ ngo, lëe xaa byab ndooslo lo lyu porñee ptsyeb xaa.

⁷ Per lëe Jesús big kwtap xitsy xaa chëb:

—Kol tsische. Ktsyebty to.

⁸ Aan tsiñee lëe xaa blis lo xaa, ni tu cho kontre xaa, xaktyee Jesús so siko.

⁹ Tsi lëe xaa siksëeb chex kiy go, lëe Jesús chëb lo xpëëdschuel:

—Ni tu cho lo kutiisty to nii kon do. Kol kwës axte tse nii kpañ mguiy nii pxaal Dios.

¹⁰ Tsigolëe xpëëdschuel Jesús kwnabtiits:

—¿Penak nii xñee maestre ley nii klo profet Elías kiid?

¹¹ Lëe Jesús chëb:

—Nli nii klo Elías kiid kweekli kchë cos. ¹² Per lëe Elías biidle, aan byuumbeydy meñ xaa, sink lëe meñ psaksi xaa sinak nii ksaksi meñ mguiy nii pxaal Dios.

¹³ Tsigore lëe xpëëdschuel Jesús byeñ nii lëe Juan Bautist biid xlugar profet Elías.

Lëe Jesús chuuñ kyak tu xaa wiñ

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Tsiñee lëe xaa ptsiñ laañee nche meñ, lëe tu xaa psoxib lo Jesús aan lëe xaa chëb:

¹⁵ —Pkëstyoo xiñganaa, por chetyë xaa aan tir xsaksi kyalkits re xaa. No wor xchono xaa lo ki o lo nis kaa. ¹⁶ Lëe xaa byelynin lo xpëëdschueloo, per pchilody xpëëdschueloo nyuñ kyak xaa.

¹⁷ Lëe Jesús chëb:

—¡Natsypee nguiedzy styoo do ni xnilasty to Dios! ¿Axte pa wor këb ñe nii lëen ksaladzy lëe do? ¿Pa slal tiemp no nii kkekwa lo do? Kol tēni xaa wiñ go nu dyon.

¹⁸ Lëe Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go aan lëew kwlii xaa leñ styoo xaa wiñ go aan wor go kazh lëe xaa byak.

¹⁹ Loxsye byaan Jesús nonsy, lëe xpëëdschuel xaa chëb:

—¿Penak nii pchilody noo ngwii noo kyalbini mal go?

²⁰⁻²¹ Tsigolëe Jesús chëb:

—Porñee bnilasty to nii lëe Dios kuuñ kyak xaa wiñ go. Nli xñen nii nikxe palalsye xniladzy to Dios schilo këb to lo kiy re: “Bichee nu, kusob stu lugar”, aan lëe kiy kpichee. Por kchë nii no styoo meñ nii xniladzy Dios chak cumplir.

Lëe Jesús xñee nii lëe xaa kety

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Nēz Galilea kēnsē Jesús tsiñee lēē xaa chēb lo xpēēdscuel xaa:

—Lēē mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ. ²³ Aan lēē meñ kuty xaa, per tse nii loxo tson kpidz, lēē xaa kpañ. Mban ptee styoo xpēēdscuel xaa biñ nii chēb xaa.

Xaa nii xtop tumi

²⁴ Tsiñee lēē Jesús ptsiñ leñ kyedzy Capernaum ksa xpēēdscuel, lēē xaa nii xtop tumi nii xkiñ leñ yu nii lē lidzy Dios kunabtiits lo Pedre chēb:

—¿Pe xsoob xmaestroo tumi nii xtop noo?

²⁵ —Xsoob xaaw —chēb Pedre.

Tsiñee lēē Pedre byo leñ yu, klo Jesús kwnee chēb:

—¿Pe nēēl dyon, Simoñ? ¿Cho lo xtop rey tumi: pe lo xaa xkyedzy xaaw, ote lo xaa sito yak?

²⁶ Tsigo lēē Pedre chēb:

—Lo xaa sito.

Chēb kaa Jesús:

—Nody tsigo busy nii ksoob xaa xkyedzy tumi.

²⁷ Per parñee kody no falt lo meñ, kwey chu nistoo aan kwlii tu mēl. Leñ chuw ma no tumi. Skaa tumi go tsitixoo nii nsēbaa ni nii nsēēboo lo xaa nii xtop tumi.

18

¿Cho mastre non?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Misme tse go lēē xpēēdscuel Jesús big aan lēē xaa kwnabtiits:

—¿Cho mastre non laañee xñabey Dios?

² Lēē Jesús kwtsyetsy tu xaa wiñ, aan lēē xaa pso xaa groltyee. ³ Loxsye ngo lēē xaa chēb:

—Nli xñen nii deelñee ktsēēdy to xmod to ni kak ndolasty to sinak ndoladzy tu xaa wiñ, chilody sēēb to laañee xñabey Dios. ⁴ Kchē xaa nii chakladzy kak tu xaa nii mastre non laañee xñabey Dios no nii kak ndoladzy xaa sinak ndoladzy tu xaa wiñ. ⁵ Ni kchēsya kaa meñ nii kantsi tu xaa wiñ porñee xniladzy meñ xtitsaa, naa chantsi meñ go.

Meñ nii chuñ xtol xcombañer

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ 'Kchēsya xaa nii kuñ xtol meñ nii xniladzy xtitsaa sinak xniladzy tu xaa wiñ nongual kxituu meñ tu kyomoliñ yañ xaa aan tsikchon meñ xaa lo nistoo. ⁷ ¡Brob meñ nii nche lo kislyu, por tir xtee tiits nii kuñ meñ tol! Ni tugak kaa kteedyo tiits, per ¡brobsye xaa nii kuñ xtol meñ!

⁸ 'Por ngo, deelñee ñal o niy gaal chuñ xtoloo, pchugo aan psēēbo. Mbēēre ktsiñño lo Dios con tugak niyoo ni tugak ñal, lējty nii chop ñal ni chop niyoo sob aan kyeyoo lo ki nii chek linfiern. ⁹ Deelñee mēloo gaal na chuñ xtoloo, kuliiw aan psēēbo. Mbēēre ktsiñño lo Dios con tugak mēlool, lējty nii chop mēlool sob aan kyeyoo lo ki nii chek linfiern.

Mēkwxiily nii kwnity
(Lc. 15:3-7)

10-11 'Ksyablyudy to meñ ni xniladzy xtitsaa sinak xniladzy tu xaa wiño, por tugak nche angly nii nakni meñ go lo Tat Tios nii sob kpaa.

12 'Deelñee nyap to tu ky-oow mēkwxiily aan nguëtañ do tu ma, ¿pe nsaandy to stap-kalyptsiipkee xcombañer ma nayak aan lëe do nyikyub ma? 13 Aan deelñee ntsil do ma, nli xñen nii mastre nleni do ma nii kwnity que kchë ma nii kwnijty. 14 Singo gak Tat Tios nii sob kpaa chaklasty xaa nii kyëtañ meñ nii xniladzy xtitsaa.

Meñ nii xko falt lo xcombañer
(Lc. 17:3)

15 'Deelñee ko tu xcombañeroo falt lool, kunee lo xaa aan kudzy xtol xaa. Deelñee son xaa xtiitsoo lëel beeñle gan nii ktiilydre to. 16 Deelñee ksaldy xaa lii, kunee lo xaa stub, per tsidyoo nonsyoo, sink kuni tu meñ o chop kaa meñ parñee kñee meñ lo xaa. 17 Deelñee psaldyak xaa meñ nii kunil, kudzyo lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan deelñee ksaldyak xaa meñ go, psaan xaa, por nak xaa sinak meñ sit nii xnilasty xtiits Dios, ni nak xaa sinak tu xaa yox nii xtop tumi kyedzy par kyeyo Roma.

18 'Nli xñen nii lëe Dios ktsily xtol kchë meñ nii kuñ do perdón, per ktsildy xaa xtol meñ nii kuñdy to perdón.

19 'Ni deelñee gaa nche do chop to tub lugar aan kñab to tugak cos lo Tat Tios, lëew

kneetsy xaa. 20 Porque laañee nche choptson meñ nii xniladzy xtitsaa, lëen so siko.

21 Loxsye ngo lëe Pedre chëb lo Jesús:

—¿Blak vuelte no nii kuñaa perdón xcombañeraa deelñee ko xaa falt lon? ¿Pe axte kadzy vuelte?

22 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kniydyaa nii no nii kuñoo xcombañeroo perdón kadzy vuelte, por no nii kuñoo perdón kchë falt nii ko xaa lool.

Xcuent xaa nii kwnëdy nyuñ perdón xcombañer

23 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu rey nii kokladzy ndop kchë tumi nii nsëeb mos lo xaa. 24 Lëe xaa bislo xkwetsy xaa mos nii nsëeb lo xaa aan lëe tu mos nii singootyee nroob tumi nsëeb lo xaa. 25 Como nseñdy

mos ko tumi par kizh xaa tiñ go, lëe rey kwnabey nii to xaa ksa xiñ xaa ni tsiil xaa ni kchësy nii chap xaa, parñee kazh tiñ go. 26 Lëe mos ko psoxib lo rey aan lëe xaa chëb: "Kop paciensy, skizhaa kchë nii nsëbaa lool."

27 Lëe rey pkëstyoo xaa nii nsëeb ko aan lëe rey blaa xaa. Kwtiixty xaa xtiñ xaa. 28 Per tsiñee lëe mos ko pchoo, lëe xaa ptsyool tu xcombañer xaa nii nsëeb toon palalsye tumi lo xaa. Lëe xaa kwseñ yañ xcombañer xaa aan lëe xaa bislo xiyañ xaa xaa, xñee xaa: "¿Pe skizhoo nii nsëeboo lon busy ote kizhtylo yak?" 29 Tsigo lëe xcombañer xaa psoxib lo xaa

chëb: “Kop paciensy, skizhaa kchë nii nsëbaa lool.” ³⁰ Per kwnëdy xaa, sink lëe xaa kulo xcombañer xaa skiib axte nii nguizh xcombañer xaa xtiñ. ³¹ Tsiñee lëe stubla xmos rey kon nii beeñtsyey xaa go, pteenë xaa aan lëe xaa kukëbo lo rey. ³² Lëe rey kwnabey koktsyetsy mos ko aan lëe rey chëb lo xaa: “¡Natsypee maaloo! Beñaa lii perdón ni beeñ jkizhtyaa lii porñee psioxiboo lon. ³³ Singo gak no nii nyuñoo perdón xcombañeroo sinak nii beñaa lii perdón.” ³⁴ Aan lo nii singootyee blëe rey, lëe xaa kwnabey nii te mos ko castigw axte nii kizh xaa kchë nii nsëeb xaa.

³⁵ Singo gak nagon ksaksi Tat Tios nii sob kpaa lëe do, deelñee kuñdy to perdón xcombañer do —chëb Jesús.

19

Lëe Jesús xluuy xa nak kyalwsëëbtsiil

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Loxsy kwnëe Jesús lo meñ, lëe xaa bi Galilea, aan lëe xaa si nëz Judea. Nëz tañ go xtye kiigwpee Jordán. ² Ndaly meñ kunal aan ndaly meñ xsyaknë beeñ kyak xaa siko.

³ Lëe bla xaa fariseo big lo Jesús aan parñee kuñ xaa Jesús preb, lëe xaa chëb:

—¿Pe schilo dyon klaa mguiy tsiil por cualquier falt nii ko me?

⁴ Tsgo lëe Jesús chëb:

—¿Pe karty nayak klab to leñ kitsy nii kë xtiits Dios

laañee xñee nii worñee lëe Dios psaa kislyu, tugak mguiy ni tugak kwnaa psaa Dios?

⁵ Por ngo chëb Dios: “No nii klaa mguiy pxosy ni xñaa parñee kpañ xaa chop tsiil xaa, aan singo mod lëe xaa kyak sinak tugak meñ chop tsiil xaa.” ⁶ Deelñee tugak meñ tsigo busy nak xaa nii xtsiilña chop tsiil xaa, nody nii klaa xaa me, por lëe Dios pteedy me lo xaa.

⁷ Tsgo lëe xaa fariseo chëb:

—¿Penak tsigo nii kwnabey Moisés nii ktee xaapkiy tublë kitsy lo kwnaa, deelñee klaa xaa me?

⁸ Tsgo lëe Jesús chëb:

—Porñee koklasty meñ nsoob xtiits Dios, ngo nii lëe Moisés ptee tiits nii klaa tsiil meñ, per lëe mastre klo psëëbtsiildy meñ. ⁹ Ni nli gaa xñen nii deelñee klaa tu mguiy tsiil, aan pkaady me lo xaa chop me stu mguiy, aan ktsiilña xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa.

¹⁰ Tsgo lëe xpëëdscuel Jesús chëb:

—Deelñee singo xtsyool xaa nii xtsiilña, masy ktsiilñady meñ.

¹¹ Lëe Jesús chëb:

—Lëdy kchë mguiy xsyak nii masy buen tsiilñady xaa, xaktyee blasy xaa xsyak nii bueno. ¹² No xaapkiy nii destye nii koly xaa, chilody kap xaa mëed. No gaa xaapkiy nii chilody kap xaa mëed porñee lëe meñ pchug xaa parñee kapy xaa mëed. Ni no xaapkiy nii schilo ktsiilña ni kap xaa mëed, per

xtsiilñady xaa porñee chakladzy xaa kuñ xaa xtsiñ Dios. Deel no cho chaklasty ktsiilña, schilo ktsiilñady xaa.

Lëe meñ chini xaa wiñ lo Jesús

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Lëe meñ kuni bla xaa wiñ lo Jesús parñee kxob Jesús ña kik xaa wiñ ni kñab xaa lo Dios por kchë xaa wiñ go, per lëe xpëëdsuel Jesús kwëntseeb lo meñ nii kuni xaa wiñ. ¹⁴ Per lëe Jesús chëb:

—Kol klaa kiid xaa wiñ lon, jkady tow. Por kchë meñ nii nak sinak xaa wiñ kyey laañee xñabey Dios.

¹⁵ Lëe Jesús pxob ña kik kchë xaa wiñ go, aan lëe xaa bi siko.

Lëe Jesús chutiitsni tu xaa rikw

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Lëe Jesús nol nëz nii kpi xaa tsiñee lëe tu xaa kwey lo Jesús chëb:

—Maestre, kwnë kchë cos buen nii no kuuñtsyeyaa parñee jkan kyalmbañ nii xnitylody.

¹⁷ Lëe Jesús chëb:

—¿Penak nii xñabtiitsoo pe cos buen? Tugak xaa nii chuuñtsyey cos buen no. Per deelñee chakladzyoo jkaal kyalmbañ nii xnitylody, beeñtsyey nii xñabey xley Moisés.

¹⁸ Tsgo lëe xaa go chëb:

—¿Cho xley Moisés no nii kuuñtsyeyaa?

Lëe Jesús chëb:

—Kujtyoo, kyubtyoo stu kwnaa deelñee no tsiiloo,

kwandyyoo, ni jkots tiit-skizhtyoo meñ, ¹⁹ psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits xñaal, ni pkëstyoo xcombañeeroo sinak xkëstyool lii.

²⁰ Lëe xaa go chëb:

—Kchësy ngo noyuuñtsyeyaa.

Kwnë dyon pe cos chak falt kuuñtsyeyaa.

²¹ Tsgo lëe Jesús chëb:

—Deelñee chakladzyoo jkaal kyalmbañ nii xnitylody, byey aan pto kchësy nii chapoo aan pkady tumi go lo meñ prob tsiin kchilo sëëboo laañee xñabey Dios. Loxsyey ktol kchë nii chapoo, tēnal naa.

²² Tsiñee lëe xaa go biñ nii chëb Jesús, mban ptee styoo xaa porñee tir rikw xaa, aan lëe xaa sey.

²³ Tsgo lëe Jesús chëb lo xpëëdsuel:

—Nli xñen nii neñ sëëb tu rikw laañee xñabey Dios.

²⁴ Masy sinusy te tu camey xan tu kyeech kuzh que nii sëëb tu rikw laañee xñabey Dios.

²⁵ Tsiñee biñ xpëëdsuel xaa ngo, ntseeb psee xaa aan lëe xaa chëb lo Jesús:

—¿Cho lëe nii telaa lo tol tsgo?

²⁶ Lëe Jesús buy lo xpëëdsuel aan lëe xaa chëb:

—Chilody telaa meñ nonsy, per lëe Dios kteelaa meñ.

²⁷ Tsgo lëe Pedre chëb:

—Lëe noo psaan kchësy nii chaap noo aan lëe noo syoop naal lii. Kwnë dyon pe cos jkaa noo.

²⁸ Lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii tsiñee lëe Dios kuuñ jkub kchë cos nii no lo kislyu, lëe xaa kxaal naa kakaa rey, aan lëen kso lëe do kñabey do ksa tsiipchop tiy nii no Israel. ²⁹ Kchë meñ nii xsaan lidzy, ni xsaan betsy ni psyañ ni xñaa ni pxosy ni xiñ, ni xsaan xilyu parñee ki-idnal naa, siik tu kyoow nii psaan meñ go jkaa meñ go ni lëe meñ go jkaa kyalmbañ nii xnitylody. ³⁰ Per ndaly xaa nii nyats chak nina kyablyu, parñee ktaan xaa nii mban nina.

20

Xcuent xaa nii xkyë tsiñ

¹ 'Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii silyga sikyub mos parñee kyë mos tsiñ lo xkwaa xaa nii no nonsyke yag uv. ² Loxsy byaan xaa tiits nii lal nii xkaa meñ tu kpidz kizh xaa mos, lëe xaa pxaal mos lo xkwaa xaa. ³ Tsi kol las nueve lëe xaa kwey leñ kyedzy stub, aan lëe xaa kon nii lëe stubla xaa nii xkyë tsiñ nche nlety. ⁴ Aan lëe xaa chëb: "Kol tsoo kyë do tsiñ lo xkwaan, na kizhaa lëe do." Lëe xaa go si. ⁵ Tsi kol xwe ngbidz lëe xaa kwey stub, singo gak tsi lëe las tres kok. ⁶ Lëe las cinco merle kak tsiñee lëe xaa kwey leñ kyedzy stub, aan lëe xaa kon nii lëe stubla xaa nii xkyë tsiñ nche nlety. Lëe xaa chëb lo xaa go: "¿Penak nii kwëdy to tsiñ natse?" ⁷ Tsgo lëe xaa go chëb: "Porñee ni tu cho pcheedy lëe noo." Lëe xaa chëb: "Kol tsoo kyë do

tsiñ lo xkwaan." ⁸ Tsiñee lëe tse ptsye, lëe xpixwan kwaa chëb lo xaa nii xñabey lo mos: "Kwtsyetsy xaa nii kwë tsiñ, aan kwtiix klo xaa nii kwsëeb lultime. Axte lultime kizhoo xaa nii kwsëeb silyga." ⁹ Klo xaa nii kwsëeb las cinco kozh aan lal nii xkaa meñ nii xkyë tsiñ nder tse kwaa xaa. ¹⁰ Tsiñee lëe kchësy xaa nii kwsëeb lo tsiñ silyga kozh nladzy xaa tu masy tu kpidz nguizh xpixwan kwaa xaa, per lalak nii xkaa meñ nii xkyë tsiñ tu kpidz kwaa xaa. ¹¹ Tsiñee lëe kchësy xaa go lox kwnaasy tumi go, lëe xaa kwneenë xpixwan kwaa, ¹² chëb xaa lo xpixwan kwaa: "Lalak nii kwtiizhoo xaa nii kwë tsiñ tugak wor name kwtiizhoo lëe noo, aan tyub tse pkyë noo tsiñ lo naay." ¹³ Tsgo lëe xpixwan kwaa chëb lo tu xaa nii kwsëeb lo tsiñ silyga: "Beetsy, xsaksidyaa lii gon. ¿Pe lëdy nayak kazh bñee no nii lal nii xkaa meñ tu kpidz kizhaa lii? ¹⁴ Pseñ xtumil aan byey, por styoon kwlañ nii kizhaa xaa nii kwsëeb lultime lalak nii kwtiizhaa lii ¹⁵ aan kindy cho pe kñe lon. Por schilo kuuñtsyeyaa nii klyañ styoon con tu tumin. ¿Ote xlëel yak porñee bueenaa?"

¹⁶ Loxsy ngo lëe Jesús chëb:

—No meñ nii nyats chak nina, per sitsiñ tse nii lëe meñ go kyablyu parñee ktaan kchë meñ nii mban nina.

Lëew xyon vuelt nii lëe Jesús xñee nii lëe xaa kety
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Lëe Jesús si Jerusalén, aan nêz no xaa tsiñee lëe xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëedscuel xaa, aan lëe xaa chëb:

¹⁸ —Chan do gon, lëe no syo Jerusalén. Siko lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe maestre ley kñaasy naa, aan lëe xaa kñab ketyaa, ¹⁹ ni lëe xaa jko naa ña meñ sit parñee kidyni xaa naa, ni kiñ xaa naa ni lëe xaa jkëe naa lo crusy parñee ketyaa, per tse nii loxo tson kpidz lëen kpañ.

*Nii kwnab tsiil Zebedeo
(Mr. 10:35-45)*

²⁰ Lëe tsiil Zebedeo kunab tu favor lo Jesús ksa xiñ me, aan lëe me psoxib lo Jesús.

²¹ Tsigo lëe Jesús chëb lo me:

—¿Pe cos chakladzyoo?

Lëe me chëb:

—Chakladzyaa nii tsiñee lëel sob kñabeyoo sob tuga xiñaa tyuxlad kwil, tu me nêzli stu me nêzpeg.

²² Lëe Jesús chëb:

—Nandy to pe cos xñab to. ¿Pe nyakxe na xekw to tedy to kchë kyalnë nii teedyaa?

Tsigo lëe xiñ me chëb:

—Xekw noo.

²³ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Xekw to tedy to kchë kyalnë nii teedyaa. Per lëdy naa kwe xaa nii sob kwin nêzli o nêzpeg kaa. Lëe Tat Tios xyal kwe meñ nii sob siko.

²⁴ Tsiñee lëe stii xpëedscuel Jesús biñ ngo, lëe xaa blëe lo chop xiñ kwnaa go. ²⁵ Per lëe Jesús kwtsyetsy ksa xpëedscuel aan lëe xaa chëb:

—Nan do gon xa chuuñtsyey xaa nii xñabey lo kislyu. Chuuñ xcheñ xaa laañee xñabey xaa, ni xsoob meñ xtiits xaa. ²⁶ Nody nii kuuñtsyey do singo, sink kchë xaa nii kakladzy kñabey lo do no nii ksoob xaa xtiits to. ²⁷ Singo gak kchë xaa nii kakladzy kak klaa lo do no nii kyë xaa tsiñ lo do sinak nii xkyë moso. ²⁸ Singo gak naa syeldyaa parñee kantsi meñaa, sink parñee kantsin meñ, ni ketyaa parñee telaa meñ lo tol syelyaa.

*Lëe Jesús chuuñ kyak chop
xaa nii xñady lo*

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Tsiñee lëe Jesús bi Jericó, ndaly meñ sinal xitsy xaa.

³⁰ Aan lëe chop xaa nii xñady lo nii nche sob chu nêz biñ nii lëe Jesús sitedy siko, aan nguiedzy kwnee xaa lo Jesús chëb xaa:

—¿Xey, lii nii sëedoo lo xtiyy rey David, pkëstyoo lëe noo!

³¹ Kwëntseeb meñ lo chop xaa nii xñady lo parñee ny-oogw chu w xaa, per mastre nguiedzy kwnee xaa:

—¿Xey, lii nii sëedoo lo xtiyy rey David, pkëstyoo lëe noo!

³² Lëe Jesús kwso tse, aan lëe xaa kwtsyetsy chop xaa nii xñady lo aan lëe xaa chëb:

—¿Pe cos chakladzy to?

³³ Tsigo lëe chop xaa nii xñady lo chëb:

—Xey, chakladzy noo nii kña loo noo.

³⁴ Lëe Jesús pkëstyoo chop xaa nii xñady lo aan lëe Jesús kwseñ lo chop xaa go, aan nli

gaa wor go kazh lëe lo xaa byak aan lëe xaa sinal Jesús.

21

Lëe Jesús xsyëëb leñ kyedzy Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Lëe Jesús mer ktsiñ Jerusalén tsiñee lëe xaa pxaal chop xpëëdscuel xaa kyedzy nii lë Betfagé nii nche chex kiy nii lë Olivos. ² Chëb xaa:

—Kol tsi kyedzy nii nche kexka ske aan tsiñee ktsiñ do, lëe do kan nii lëe tu burr kusy këtuu chop xiñ. Kol klaa ma aan kol tēni ma lon. ³ Deelñee cho kñabtiits lo do penak nii xlaa do ma, kol kēb nii naa xkiñ ma ni kol kēb na kiid kni gak xaa ma.

⁴ Singo beeñtsyey Jesús par kak cumplir xtiits Dios nii kwnee profet tsiñee chëb xaa:

⁵ Kol kēb lo meñ Jerusalén:
“Buy gaanoo ndoladzy xreeyoo,
lëe xaa sëed soobsye xaa lady tu burr wiñ.”

⁶ Lëe xpëëdscuel Jesús kwey mandad nii pxaal Jesús xaa.

⁷ Kuxi xaa burr kusy chop xiñ ma aan loxsye pxoob xaa xab xaa lady ma, lëe Jesús kwsob.

⁸ Aan ndaly meñ ptañ xab lo nēz. No gaa meñ pchug xikw yag aan kwleek meño laañee tedy Jesús. ⁹ Aan lëe meñ nii nal xitsy xaa ni nech lo xaa bislo kwchuptsyë xñee:

—¡Skizh Dios nii pxaal xaa tu xaa nii sëed lo xtiy rey David kak xrey no! ¡Lëe Dios nakni xaa! ¡Kol ktee skizh lo Dios!

¹⁰ Tsiñee lëe Jesús kwsëëb leñ kyedzy Jerusalén, kchësy meñ xñabtiits lo xcombañer:

—¿Cho nak xaa gue?

¹¹ Aan lëe meñ nii si ksa Jesús xñee:

—Lëe xaa gue nak Jesús. Profet xaa, Nazaret nak xkyedzy xaa. Galilea ngabo.

Lëe Jesús xsyëëb leñ lidzy Dios

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Lëe Jesús kwsëëb leñ lidzy Dios, aan lëe xaa kwlii kchësy meñ nii nche kto ni nche si. Ptische xaa xmez h xaa nii xtsëe tumi lo meñ ni ptsily xaa laañee xsyob xaa nii xto palom. ¹³ Aan lëe xaa chëb:

—Leñ kitsy nii kē xtiits Dios xñee nii lidzy Dios kak tu laañee kiidnee meñ lo Dios. Per lëe do byuño lidzy ng-baan.

¹⁴ Aan lëe xaa beeñ kyak meñ nii xñady lo ni meñ nii chilody sē nii big lo xaa leñ lidzy Dios. ¹⁵ Per tsiñee lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley kon kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús, ni lëe xaa biñ nii lëe kchë xaa wiñ nii no leñ lidzy Dios bislo chuptysyë xñee: “¡Skizh Dios nii pxaal xaa tu xaa nii sëed lo xtiy David!”, lëe xaa blëe ¹⁶ aan lëe xaa chëb lo Jesús:

—¿Pe chonoo nii xñee xaa wiñ gue?

—Chonno —chëb Jesús—
¿ni pe karty kaa nayak klab to leñ kitsy laañee xñee nii lëe Dios kwle mëed nii bii chadzy par kool mëed lay lo Dios?

¹⁷ Loxsye ngo nche gak meñ, lëe Jesús si Betania. Siko ptseñ xaa.

Lëe Jesús xtsiibtee yag yegw

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Lëe byaani lyu lëe Jesús si Jerusalén stub, aan lëe xaa kwlaañ. ¹⁹ Aan lëe xaa kwey xan tu yag yegw nii sob kex chu nëz, per këdy nex loo go. Xaktyee xikwo singootyee xña. Tsigo lëe xaa chëb lo yag yegw:

—iKpikchedre kyë nex lool!

Aan wor go kazh lëe yag yegw ko pidzy.

²⁰ Tsiñee lëe xpëëdsuel xaa kono, kchësy xaa psee, aan lëe xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Xa nak nii blyëëdy pidzy yag yegw?

²¹ Lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii deelñee kniladzy to nii schilo kuuñtsyey do tu cos ni jkandy kik to, lëjty xaktyee yag yegw kchilo jkwiitsy to, sink schilo këb to lo kiy re: “Bichee nu aan kukyab lo nistoo”, aan lëe kiy tsikyab. ²² Ni lëe Dios knee kchë nii kñab to deelñee kniladzy to.

Lëe Jesús chutiitsni xaa nii xñabey lo pxosy

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Lëe Jesús kwsëëb leñ lidzy Dios aan lëe xaa noyuun kseedy meñ tsiñee lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni bla xaa kol nii xñabey kukëb lo xaa:

—¿Cho bneetsy tiitspey lool par kuuñtsyeyoo kchë nii chuuntsyeyoo?

²⁴ Lëe Jesús chëb:

—Wi gak gaan dyon kñabtiits tu cos lo do. Deelñee snë dow na tsigo sniyaa cho xnee tiitspey lon par kuuñtsyeyaa kchë cos re. ²⁵ Kol në dyon cho pxaal Juan biid kchobnis xaa. ¿Pe Dios ote cholsye meño yak?

Tsigo lëe xaa bislo xtilytiits lsa xaa, xñee xaa:

—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal xaa, kñë xaa lo no: “¿Penak tsigo nii bnilasty to nii bluuy xaa?” ²⁶ Aan chilodyak tyeesy no nii chol meñ lo kislyu re pxaal Juan, por xtsyeb no meñ. Por kchësy meñ xnildazy nii xtiits Dios bluuy Juan.

²⁷ Por ngo lëe xaa chëb lo Jesús:

—Ndondy noow.

Tsigo lëe Jesús chëb:

—Per ni naa ngo busy kniidy dyon cho bnee tiitspey lon.

²⁸ Loxsye ngo lëe Jesús chëb lo xaa:

—Tu xaa name chap xaa chop xiñgan xaa aan lëe xaa chëb lo tu xaa: “Xiñ, kwey tsiñ lo xkwaan natse.”

²⁹ Lëe xiñ xaa kwëb chëb: “iChaklastyaa kan!” Per kok xtsedyako lëe styoo xaa bikche aan lëe xaa kwey.

³⁰ Tsigo lëe xaa go kunee lo stu xiñ aan lëe xiñ xaa chëb: “Na kan.” Aan kweydy xaa.

³¹ Kol në na dyon cho xaa go beeñtsyey nii chakladzy pxosy xaa.

Lëe xaa chëb:

—Xiñ xaa nii kwey tsiñ lo xkwaa xaa.

Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii klo xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni klo kwnaa nii chap ndaly mguiy sēēb laañee xñabey Dios lo do. ³² Por lēē Juan Bautist biid kluuyle xa kpañ meñ, aan bnilasty to xtiits xaa sinak nii bniladzy xaa nii xtop tumi par kyeyo Roma ni sinak bniladzy kwnaa nii chap ndaly mguiy. Per lēē do, nikxe kon do nii lēē xaa go ptsēē xmod, bnilasty to xtiits Juan.

Xcuent xaa nii beeñ pni yag uv

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Kol kon stu cuent re. Tu xaa name beeñ pni xaa yag uv lo xkwaa ni psuugw kwraly xaaw ni psaa xaa tu laañee kxii uv ni psaa xaa tu laañee sob meñ nii kyēnapo.

'Loxsye ngo lēēw ptee xaa kompaniy lo xaa nii kuuñ tsiñño, aan lēē xaa si viaj. ³⁴ Aan tsiñee lēē xtiemp uv kol, lēē xaa pxaal xmos xaa siknab nii xyal xaa. ³⁵ Per lēē xaa nii beeñ tsiñ ptee cheñ xmos xaa, ni no xmos xaa beety xaa go, no gaa xmos xaa pkaa lo kyo. ³⁶ Tsgo lēē xpixwan uv pxaal stubtsoon mos. Per singo gak beeñtsyey xaa nii beeñ tsiñ.

³⁷ 'Lultime lēē xpixwan uv pxaal xiñgan nladzy xaa: "Stsyeb xaa go xiñganaa."

³⁸ Per tsiñee kon xaa go nii lēē xiñgan xpixwan uv ptsiñ, lēē xaa chēb lo xcombañer xaa: "Lēē xaa gue kyaani xkwaa pxosy. Kol tsoo kuuty no xaa tsiin kyaani now." ³⁹ Lēē xaa kwnaasy xiñgan xpixwan

uv aan lēē xaa kukyeety xaa tublad chu kwaa.

⁴⁰ '¿Pe nē do dyon pe cos kuñ xpixwan uv xaa nii beeñ tsiñ xkwaa xaa?

⁴¹ Tsgo lēē meñ kwēb chēb:

—Jkēstyoody xaa xaa yox ko, lēē xaa kuty xaa, aan lēē xaa kutiñ xkwaa xaa lo xaa nii kxaal nii ktyop lo xkwaa xaa tsiñee kal xtiemp kwlaap.

⁴² Lēē Jesús chēb:

—¿Pe karty klab to leñ kitsy nii kē xtiits Dios laañee xñee nii lēē kyo nii kwxaak xaa nii xsaa yu xkiiñdy?

Byak tu kyo nii mastre xkiiñ. Lēē Dios byuñ kyo go kyo nii xkiiñ, aan xsee no xtyon now.

⁴³ Por ngo lēē Dios ksaan lēē do aan lēē xaa tsikyub meñ nii ksoob xtiits xaa. ⁴⁴ Deel kyab meñ lady kyo nii psetyaa lo do, lēē meñ kak byuy. Per deelñee kyab kyo go lady meñ, ni kak nyoody pa kuty meñ.

⁴⁵ Tsiñee lēē Jesús lox pso cuent ko, lēē bla xaa nii xñabey lo pxosy ni lēē xaa fariseo byēñ nii contre lēē xaa kwnee Jesús. ⁴⁶ Kokladzy xaa nyaasy xaa Jesús wor go kazh, per ptsyeb xaa meñ, porñee kchē meñ bniladzy nii xtiits Dios xluuy Jesús.

22

Xcuent tu kyalwtsiilña

¹ Lēē Jesús bislo xso cuent stub, xñee xaa:

² —Nak laañee xñabey Dios sinak tu rey nii beeñ tu lni worñee ptiilña xiñgan xaa.

³ Aan lēē xaa pxaal xmos xaa

sitsyetsy meñ nii tsi lo lni, per kwnëdy meñ go nyi. ⁴ Lëe rey go pxaal xmos stub, chëb xaa: “Kol këb lo meñ nii lëen tse beeñlo xixkwanaa, ni kol këb nii lëen tse lox bety xyosyaa nii xro. Kol këb lo meñ kiid meñ lo lni.” ⁵ Per psaldy meñ nii koktsyetsy xmos rey. No meñ nii koktsyetsy si tañ, no gaa meñ go si lo xtsiñ, ⁶ ni no meñ nii ptee xcheñ xmos rey, axte nii beety xaa xaa. ⁷ Por ngo nii blëe rey, aan lëe xaa pxaal xsoldad xaa kukyeety kchë meñ nii psaksi xmos xaa ni psaay soldad xkyedzy meñ go. ⁸ Loxsye ngo lëe rey chëb lo xmos: “Lëe nii ktyaaw lo lni nagon lox koklo, per kwnëdy meñ nii koktsyetsy nyiid. ⁹ Na kol tsi nëz aan kol këb kchë lo meñ nii ktsyool do nii kiid meñ lo xkyalwtsi-ilña xiñaa.” ¹⁰ Lëe xmos rey pchoo kwey nëz, aan lëe xaa ptop meñ. Nikxe meñ bueno, nikxe gaa malo, kchëlo meñ kuni xaa aan lëe lidzy rey byaktsë.

¹¹ Tsiñee lëe rey kwsëeb leñ yu laañee nche sob meñ nii ptsiñni xmos xaa, lëe xaa kon tu xaa nii nakwty ladx nii chakw meñ nii chi lo tu kyalwtsiilña. ¹² Lëe rey chëb lo xaa: “¿Penak nii sëedoo aan nakwtyoo ladx nii chakw meñ nii chi kyalwtsiilña?” Per ni tu pe chëbty xaa go. ¹³ Tsigo lëe rey chëb lo xaa nii xkiisy niskwaan: “Kol kxituu niy xaa re ni ña xaa, aan kol tsikchon xaa lo nguey. Siko koon xaa ni kaw lay xaa.”

¹⁴ Loxsye bitiits Jesús ngo,

lëe xaa chëb:

—Ndaly meñ xkwetsy Dios, per xisy meñ sëeb laañee xñabey xaa.

Lëe xaa fariseo chuñ Jesús preb

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Lëe xaa fariseo xyub dyon pe cos jkëeki y xaa Jesús. ¹⁶ Por ngo lëe xaa pxaal bla xaa nii no xlad xaa ksa bla xaa nii nak ksa Herodes kukëb lo Jesús:

—Maestre, ndon noo nii nonsyke tiitsli xñeel. Xsaldyoo nii xñee meñ ni xseedyoo xa chak meñ. Liisy xluuyoo xa kpañ meñ sinak xñabey Dios. ¹⁷ Kwnë dyon pe nonguiat tizh noo tumi nii xtop xtisy Roma ote nonguialdyo yak.

¹⁸ Per como nan Jesús pe cos tsiñ si xaa, lëe Jesús chëb:

—¿Penak nii chakladzy to kuñ do naa preb? ¹⁹ Kol kluuy tu pes lon dyon.

Tsigo lëe xaa go kuni tu pes lo Jesús. ²⁰ Aan lëe Jesús kwn-abtiits:

—¿Cho nak xaa nii kë loo go?

²¹ Tsigo lëe xaa go chëb:

—Lëe xaa nak xtisy Roma.

Lëe Jesús chëb:

—Kol kizh nii nsëeb to lo xtisy Roma tsigo busy, ni kol kizh nii nsëeb to lo Dios.

²² Tsiñee biñ xaa go nii chëb Jesús, ntseeb psee xaa, aan so gak Jesús, lëe xaa sey.

Lëe xaa saduceo xñabtiits dyon pe nli nii xpañ meñ kuty

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Misme tse go lëe bla xaa saduceo kwey lo Jesús. Lëe

xaa saduceo xñee nii kpañdy meñ kuty. Por ngo lëe xaa kukëb lo Jesús:

24 —Maestre, lëe Moisés gon chëb nii deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan klyëëdy kety xaa, no nii ktsiilña betsy xaa kwnaa viud nii psaan xaa deelñee chapty me mëed, parñee kap tsiil betsy xaa nii kuty mëed. 25 Lady noo kwyo tu xaa nii kop xoop betsy, aan lëe xaa ptsiilña. Per blyëëdy lëe xaa kuty, aan como kopty tsiil xaa mëed, lëe tu betsy xaa byaani tsiil xaa, 26 aan lëe xaa kutyak. Singo gak ptsyool stu betsy xaa. Ksa kadzy xaa ptsiilña me, per ni tu xaa psaandy mëed. 27 Lëe byalo wi kwnaa go kuty. 28 Kwnë na dyon cho xaa kyaani kwnaa go tsiñee lëe xaa kpañ, deelñee ksa kadzy xaa ptsiilña me.

29 Tsgo lëe Jesús chëb:

—Nandy to pe xñee do, porñee xyeñdy to xtiits Dios ni xnilasty to nii lëe Dios kuuñ kpañ meñ kuty. 30 Per nli xñen nii tsiñee lëe meñ kuty kpañ, ni mguiy ni kwnaa gaa ktsiilñadre, sink lëe kchë meñ nii kpañ kak sinak angly nii ncheno leñ kpaa. 31 Chakladzy to lë kaknan do dyon pe nli spañ meñ kuty. ¿Pe karty nayak klab to laañee xñee nii yuub Dios chëb nii lëe xaa 32 nak xDios pxusykoltoo no Abraham, ni pxusykoltoo no Isaac ni pxusykoltoo no Jacob? Aan Dios gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink xDios meñ nii mbañ nak xaa.

33 Tsiñee biñ meñ kchë nii kwnee Jesús, ntseeb psee meñ.

Nii xñabey Dios

(Mr. 12:28-34)

34 Lëe xaa fariseo ptyop tsiñee biñ xaa nii lëe Jesús psuugw chuwxaa saduceo. 35 Aan lëe tu xaa fariseo nii nak maestre ley kokladzy nyuñ Jesús preb. Por ngo lëe xaa chëb lo Jesús:

36 —Maestre, ¿cho nii xñabey Dios dyon kuuñtsyey meñ mastre non?

37 Tsgo lëe Jesús chëb:

—“Bniladzy Tat Tios tyub styool ni psoob xtiits xaa.” 38 Ngo mastre precisy kuuñtsyeyoo. 39 Ni precisy nii jkëstyool xcombañeeroo sinak nii xkëstyool lii. 40 Nrii xñabey xley Moisés ni nrii biid kluuy kchë profet.

¿Cho lo xtiy sëed Crist?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Lëe xaa fariseo bii nche siko 42 tsi lëe Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe në do dyon cho lo xtiy sëed Crist?

Tsgo lëe xaa fariseo chëb:

—Lo xtiy rey Davito.

43 Tsgo lëe Jesús chëb:

—¿Penak tsgo nii worñee kwnee David xtiits Kyalbini Ntson, chëb David:

44 Lëe Dios chëb lo xaa nii xñabey naa:

“Kwsob kwin nëzli, axte nii tsitsiñ tse nii kñabeyoo lo kchë meñ nii xlëe lool?”

45 ¿Xa kchoo Crist lo xtiy rey David deelñee misme

rey David xñee nii lëe Crist xñabey lo xaa?

⁴⁶ Per ni tu cho kwëbty lo xtiits Jesús, aan destye tse go ni tu cho byaxtre nyabtiits lo xaa.

23

Lëe Jesús xñeenë xaa fariseo ni xaa nii nak maestre ley

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Loxsye ngo lëe Jesús chëb lo meñ ni lo xpëëdsuel:

² —Lëe maestre ley ni lëe xaa fariseo xyal kluuy xley Moisés. ³ Kol jkëëtyag xtiits xaa. Per kuuñtsyeydy to nii chuuñtsyey xaa, por ngui së lo xtiits xaa, per xaa nii chuuñtsyey xaa. ⁴ Lëe xaa xñee pe cos kuuñtsyey meñ, per chilody kuuñtsyey meño, por nako sinak tu yow në, aan ni lëe xaa chuuñtsyeydyo.

⁵ Tsiñee chuuñtsyey xaa tu cos xteepee xaa nii kan meñ xaa, ni tsiinpee xkëë xaa xtiits Dios lo kitsy aan xkëë xaaw kë xaa ni chu xikw xaa nii chakw xaa ladx nii xluuy nii nli xaa non nak xaa. ⁶ Tsiñee chi xaa laañee chak tu lni, laañee xsyob xaa non xsyob xaa tsi lëe wagw chak, ni xkwe xaa skan nii xsyob xaa leñ ktoo. ⁷ Stsiladzy xaa nii jkëëptyux meñ xaa pal nëz ni këb meñ lo xaa maestre.

⁸ 'Per lëe do tsookidy to nii kñë meñ lo do maestre, porque tugak nak to, ni tugak maestre no. ⁹ Ni kñeedy to pxosy lo chol meñ, porque tugak pxosy no aan lëe xaa

go sob kpaa. ¹⁰ Ni tsookidy to kak to xaa xñabey, por lëesy Crist nak xaa xñabey. ¹¹ Kchë xaa nii kakladzy kak nyaa no nii kyë xaa tsiñ lo do. ¹² Por lëe kchë xaa nii chak nyaa kyablyu. Per lëe Dios klisklaa kchë xaa nii ndoladzy.

¹³⁻¹⁴ 'iChooksye lëe doy maestre ley ni chooksye lëe do nii nak to xaa fariseo!, por xsyonlë do laañee xñabey Dios parñee sëëbty meñ aan xsyëëbty to, ni xlaady kaa to sëëb meñ nii chakladzy sëëb.

¹⁵ 'iChooksye lëe doy maestre ley ni chooksye lëe do nii nak to xaa fariseo!, por xkyënsë do lo kislyu ni xtyeekë do nistoo xyub to meñ nii sëëb xlad to, aan tsiñee chuñ do gan xsyëëb tu meñ xlad to, mastre chuñ ktyaly do xtol meñ go que lo xtol do, parñee kyey meñ go linfiern.

¹⁶ 'iChooksye lëedoy nii xñady lo do! Xñee do nii ndoxyty nii kseety meñ lidzy Dios tsiñee xyaan meñ tiits nii lëe meñ kuuñtsyey tu cos nikxe kuuñtsyeydy meño, per deelñee kseety meñ xor lidzy Dios tsiñee xyaan meñ tiits no nii kuñ meño cumplir. ¹⁷ iTont to ni xñady lo do! ¿Pe nandy to nayak nii deelñee kindy lidzy Dios, kindy pa kak lay or? ¹⁸ Ni xñee do nii ndoxyty kseety meñ xipkoog lidzy Dios tsiñee xyaan meñ tiits nii lëe meñ kuuñtsyey tu cos, nikxe kuuñtsyeydy meño. Per deelñee kseety meñ kchë nii no lo pkoog tsiñee xyaan meñ tiits, no nii kuñ meño

cumplir. ¹⁹ ¡Xñady lo do! ¿Pe nandy to nayak nii deelñee kindy pkoog, pa nondy kchē nii chiksakon meñ? ²⁰ Tsiñee xyaan meñ tiits aan xseety pkoog, lēdy nonsy pkoog xseety meñ, sink wi kchē nii no lo pkoog. ²¹ Singo gak kchē meñ nii xseety lidzy Dios tsiñee xyaan meñ tiits, Dios xkon meñ go. ²² Kchēsý meñ nii xseety kpaá tsiñee xyaan meñ tiits xkon Dios nii sob leñ kpaá.

²³ ¡Chooksye lēē doy mastre ley ni chooksye lēē do nii nak to xaa fariseo!, por xtiix to pixtily, ni xtiix to nizh ni comiñ nii xsaakon do lo Dios, per chuñdy to kyalbuen, ni xkēstyoody to meñ ni xsoobty to xtiits Dios. Ngo mastre precisý ni ngo xñabey ley kuuñtsyey do, per ksaandy to nii kokon do cos lo Dios. ²⁴ Chakladzy to kuuñtsyey do kchē cos wiñ nii xñabey ley aan xsaan do nii mastre precisý tublad.

²⁵ ¡Chooksye lēē doy mastre ley ni chooksye lēē do nii nak to xaa fariseo!, por nyē xkiib to vas nii xtyēē nii chi do ni xkiib to kyon nii xtyēē nii chaw do, per xyeñdy to nii nonsyke cos nii kwlan do xkyē do leeñgo. ²⁶ Kol ksaan kyēdre to cos kpaan leñ xvas to, tsiin singo mod lēēw kak nyē.

²⁷ ¡Chooksye lēē doy mastre ley ni chooksye lēē do nii nak to xaa fariseo!, por nak to sinak paa nii xkoyoo meñ con color nguitsy par kak nguiw nēz fuer, per lēē

leeñgo nonsyke xtsit meñ kutý ni cos peedy no. ²⁸ Singo gak lēē do tsiñee xuy meñ lo do, sootee nli buen do, per lēē leñ styoo do nonsyke kyalmbixladzy ni tol no.

²⁹ ¡Chooksye lēē doy mastre ley ni chooksye lēē do nii nak to xaa fariseo!, por lēē do xsaa chu xpaá kchē profet ni chu xpaá kchē xaa buen nii biid penaadle. ³⁰ Aan loxsye ngo lēē do xñee: “Deelñee ngwe noo xtiemp pxusykoltoo noo, nyuuñdy noo xaa yudar nyuty xaa kchē profet nii biid.” ³¹ Siko nagon xluuy nii xyeñ do nii lo xtiyy xaa nii beety kchē profet nii biid penaadle sēēd to. ³² ¡Kol kisyaaal xtsiñ pxusykoltoo do!

³³ ¡Nak to sinak mēēl! ¿Cho nē nii lēē do telaa lo ki nii chek linfiern? ³⁴ Lēēn kxal profet, ni lēēn kxal xaa chak, ni lēēn kxal mastre kiidnee lo do, per no xaa nii kxalaa kutý to, ni no xaa jkēē do lo crusy, ni no xcheñ xaa ktee do leñ ktoo ni lēē do kyēnlaag xaa kyedzy por kyedzy. ³⁵ Lēē do kyēkiy kchēsý meñ buen nii kutý. Destye xkyalkuty Abel kyēkiy do axte xkyalkuty xiñ Berequias nii lē Zacarías xaa nii beety to kexka lo pkoog leñ lidzy Dios. ³⁶ Ni nli xñen nii lēē Dios ksaksi meñ nii nche natiemp por xkyalkuty kchē xaa go.

*Lēē Jesús xteenē por meñ
Jerusalén
(Lc. 13:34-35)*

³⁷ Loxsye ngo lëe Jesús chëb:

—¡Chooksye lëe doy nii no do Jerusalén! ¿Penak nii chuty to profet ni penak nii xlaal kyo do xaa nii xaal Dios lo do? ¡Ndaly vult gon kokladzyaa ndopaa to sinak nii xtop nguidy xoob xiñ leñ xikw, per kwnëdy to! ³⁸ Lëe na lëe xkyedzy to kyaanladzy. ³⁹ Ni kpikchedre gaa kan do naa, axte tse nii lëe do këb: “Skizh Dios, xaatke buen xaa nii pxaal xaa.”

24

Lëe Jesús xñee nii lëe lidzy Dios nitylo

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Tsiñee lëe Jesús pchoo leñ lidzy Dios, lëe xpëëdsuel xaa chëb nii kuy xaa xa nyaa lidzy Dios. ² Lëe Jesús chëb:

—Xsee do lë chan do lidzy Dios, per lëew nitylo. Kchësy kyo nii nyaaw kyablyu.

Kyalnë nii ktsyool meñ

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Loxsye ngo lëe Jesús kusob chex kiyy nii lë Olivos, aan lëe xpëëdsuel xaa chëb lo xaa:

—Chakladzy noo nii kñëel loo noo pa wor kak kchë nii kwnëel ni xa mod kyeen noo nii lëel mer kiid stub ni xa mod kyeen noo nii lëe kislyu mer nitylo.

⁴ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kol kap cuent tsiin ni tu cho jkëetidy lëe do. ⁵ Porque ndaly xaa nii kakladzy kak sinakaa kiid aan lëe xaa kñë nii lëe xaa nak Crist, aan

ndaly meñ kyëti. ⁶ Tsiñee kon do nii lëe guerr chak, ktsyebty to, porque singo no nii kako, per nitylody kaa kislyu. ⁷ Por no nii kchë kyedzy nii nche lo kislyu ktily lsa, ni lëe kpiñ kiid, ni ndaly laañee kni xu. ⁸ Lëe kyalnë nii kak tsigo kal bislo.

⁹ Lëe meñ ksaksi lëe do, ni lëe meñ kuty lëe do, ni tyub lo kislyu ktilyni meñ do, porñee xsoob to xtitsaa. ¹⁰ Leñ tse go ndaly meñ nii xnildazy xtit-saa kchoso styoo, aan lëe meñ go kaknildazy xcombañer. ¹¹ Ni ndaly profet wnee xuuy kiid aan lëe xaa jkëeti meñ. ¹² Aan tsiñee lëe xtol meñ lox ktyaly, per ni jkëstyoodre meñ xcombañer. ¹³ Per stelaa kchë meñ nii ksaandy xtitsaa. ¹⁴ Ni axte gaa lox ksa meñ nii nche lo kislyu jkëetyag xtiits Dios, tsigolye lëe Dios knitylo kislyu.

¹⁵ Lëe profet Daniel pkëe cos ntseeb nii kak. Tsiñee kan do nii lëe cos ntseeb ko noyak leñ lidzy Dios, ¹⁶ tsigo kchësy to siñee nche do Judea kol kxoof, kol tsëp kiyy. ¹⁷ Deelñee nche do kik lidzy to, kyejty to par pe kwii do. ¹⁸ Deelñee nche gaa to tañ, per ni par tsikxi do xab to kyeydy to. ¹⁹ ¡Brob kchë kwnaa nii lëetyee tse go nak xiñ o xkadzy kaa mëed! ²⁰ Kol nab lo Dios nii kxoofdy to mëe nii chak nal o tse nii gaa xildazy meñ lo tsiin. ²¹ Porque tse go lëe meñ tedy kyalnë dox nii karty te meñ destye nii kwleek Dios kislyu, ni kpikchedre gaa kan meñ kyalnë dox ko. ²² Aan

deelñee jkwëesty Dios kyalnë go, kchësy meñ kety. Per lëew jkwëes xaa porñee xkëstyoo xaa kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa.

²³ 'Deelñee cho kñë lo do tse go: "Kol kuy gaanoo, lëe Crist so ske", o "lëe gaa xaa so nek", knilasty tow. ²⁴ Porque ndaly kchë xaa wnee xuuy kiid aan lëe xaa kñë nii lëe xaa nak Crist, ni ndaly profet wnee xuuy kiid, aan lëe xaa kuuñtsyey kchë clasy kyalntson ni milagre parñee jkëeti xaa meñ. Deelñee steedyo tiits axte wi meñ nii xniladzy Dios kyëti. ²⁵ Lëen kwnel kchë nii kak lo do. ²⁶ Por ngo, deelñee cho kñë lo do: "Kol kuy gaanoo, lëe Crist so tañ", tsidy to. O deelñee gaa cho kñë lo do: "Kol kuy gaanoo, lëe Crist nolan nu", knilasty tow. ²⁷ Porque sinak tsiñee nyoo xbëly yë nkwsy tyub leñ kpaa, singo kak tse nii lëe Crist kiid stub. ²⁸ Sinak nii xtyop pech laañee nix ma kuty, singo ktyop meñ tse go.

Lëe Crist kiid stub

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ 'Tsi lëe kyalnë dox ko lox tedy, lëe lo ngbidz jkyey, ni lëe mëe kyuuy, ni lëe mëly kchingaa leñ kpaa, ni lëe kchë cos nii no leñ kpaa kxisy. ³⁰ Loxsy ngo lëe Crist kchoo ktsiib leñ kpaa, aan lëe kchë meñ nii nche lo kislyu ktsyeb ni koon tsiñee kan meñ nii lëe xaa kyety kpaa par kuñ xaa kyalxtisy. ³¹ Lëe xaa kxaal xangly xaa tsijkwets trompet parñee

ktop angly kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa nii nche tyub lo kislyu.

³² 'Tsiñee lëe yag yegw xkëpeñ xyeñ do nii lëe xtiemp kyo sëed yob. ³³ Singo gak tsiñee kan do nii lëe cos ntseeb ko noyak, kol kyeñ nii lëe Crist mer kiid. ³⁴ Por ni xñen nii antes nii kety meñ nii no natiemp lëe kchë cos re kak. ³⁵ Stedy kpaa ni stedy kislyu, per lëe xtitsaa tejtyo.

³⁶ 'Per ni tu cho nandy pa tse o pa woor gaa kako, per ni angly nii ncheno kpaa, per ni xiñ Tat Tios. Xaktyee Tat Tios nano.

³⁷ 'Sinak kok xtiemp Noé, singo gak kak tsiñee lëe Crist kiid stub. ³⁸ Xtiemp Noé worñee karty kisllo kyo, lyaadzy wagwsy, ni lyaadzy nii kisy meñ, ni kyalwtsiilñasy kuni kik meñ, axte tse nii lëe Noé byo leñ barkw. ³⁹ Per mer worñee bii pe sinidy kik meñ, lëe kyo bislo aan lëe meñ kwloow. Singo kak tsiñee lëe Crist kiid stub. ⁴⁰ Tse nii lëe Crist kiid, deelñee kë chop xaa tsiin lo kwaa, lëe xaa koy tu xaa aan lëe xaa ksaan stu xaa. ⁴¹ Singo gak deelñee kë chop kwnaa wëet, lëe xaa koy tu me aan lëe xaa ksaan stu me.

⁴² 'Ligier kol kak, por nandy to pa wor kiid Crist stub. ⁴³ Nako sinak xpixwan tu yu, deelñee kaknan xaa nii lëe ngbaan sëeb lidzy xaa, kaakesty xaa parñee klaady xaa sëeb ngbaan lidzy xaa. ⁴⁴ Ligier kol kak, por lëe Crist kiid mer worñee pe sinidy kik to.

Mos nii xsoob tiits ni mos nii xsoobtyo

(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ ¿Cho xsaan patrón lidzy dyon tsiñee lëe xaa xchoo? ¿Pe lëdy nayak xsaan xaa tu mos nii xsoob tiits, parñee kyaan mos ko kchë meñ nii xkyë tsiñ lo xaa? ⁴⁶ Dichos mos nii xyaani lidzy xpatrón deelñee tsiñee kpikche patrón kan xaa nii lëe mos ko beeñtsyey kchë nii kwnabey xaa. ⁴⁷ Xsobaa nii lëe patrón këb lo xaa: “Kop cuidad kchësy nii chaapaa.” ⁴⁸ Per deelñee mal mos ko ni nan xaa nii xtse si xpatrón xaa, ⁴⁹ lëe xaa xsaksi kchë meñ nii xkyë tsiñ lo xpatrón xaa ni lëe xaa xsyudzy ksa xaa ngonip, ni chawni xaa ngonip. ⁵⁰ Per mer tse nii pe sidy kik xaa, lëe xpatrón xaa ktsiñ. ⁵¹ Aan lëe patrón ksaksi mos ko sinak nii xsaksi xaa mos nii xsoobty tiits. Tsigo lëe mos ko koon ni lëe mos ko kawlay.

25

Xcuent tsii kwnaa yeeñ

¹ Lëe gak Jesús chëb:

—Nak laañee xñabey Dios sinak nii ptsyool tsii kwnaa yeeñ nii kwëmbës ktsiñ tu xaa nii ktsiilña, parñee tsiktsiil nëz me xaa con bini nii xkyë con aceit. ² Per kaayak me nyaani, lëe skaay me koñee pe sinidy kik. ³ Lëe ksa kaay kwnaa yeeñ nii koñee pe sinidy kik kwseñ xbini, aan biydy me naal aceit. ⁴ Per lëe kwnaa yeeñ nii nyaani biy me xbini me ni biy me naal

aceit. ⁵ Aan como xtsiñdy kaa xaa nii ktsiilña, lëe me kutkesy ksa me. ⁶ Per mer wrol kyool, lëe meñ bislo chuptsyë, xñee: “¡Lëe xaa nii ktsiilña sëed. Kol tsiktsiil nëz xaa!” ⁷ Lëe ksa kwnaa yeeñ go kuxche, aan lëe me bislo xkëe ki me xbini me. ⁸ Tsigo lëe ksa kaay kwnaa yeeñ nii koñee pe sinidy kik chëb lo ksa kwnaa yeeñ nii nyaani: “Kol jkady xisy xaceit to loo noo, porque lëe xbinii noo no kyuuy.” ⁹ Per lëe kwnaa yeeñ go chëb: “Jkaajty noow, por jkaadyo jkiiñ noo. Masy kol tsisiw laañee xto meño.” ¹⁰ Per mentre lëe kwnaa yeeñ nii noydy naal aceit sisiw, lëe xaa nii ktsiilña ptsiñ. Aan lëe ksa kwnaa yeeñ nii noy naal aceit kwsëeb leñ yu ksa xaa nii ktsiilña, aan lëe chu yu byoogw. ¹¹ Tsigore lëe ksa kwnaa yeeñ nii kukyub aceit ptsiñ aan lëe me chëb: “¡Xey, pxaly chu yu syëeb noo!” ¹² Per lëe xaa nii ktsiilña chëb: “Nandyaa cho do, xyuumbeydyaa lëe do.”

¹³ Loxsyë bitiits Jesús ngo, lëe xaa chëb:

—Ligier kol kwe, por nandy to pa tse o pa woor gaa kiid Crist.

Xcuent tson mos

¹⁴ ‘Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii no nëz tsi stu tañ. Lëe xaa kwtsyetsy xmos xaa aan lëe xaa chëb: “Kol kap cuidad tumi nii ksanaa lo do.”

¹⁵ ‘Tu lo xaa pteedy xaa kaay bols or, lëe stu lo xaa pteedy xaa chopo, lëe stu lo xaa pteedy xaa tuwo. Loxsyë

pteedy xaa tumi nii byeñ xaa nii schilo kuuñ tsiñ catu xmos xaa, lëe xaa si viaj.

¹⁶ Lëe mos nii byaani kaay bols or kwë dilgensi aan lëe xaa ptsiñaa skaay bolso.

¹⁷ Singo gak beeñtsyey mos nii kwaa chop bols or, aan lëe xaa ptsiñaa schop bolso.

¹⁸ Per lëe mos nii byaani tu bols or kwteeñ tu kyeech, aan lëew kwlolyu xaa.

¹⁹ 'Xtse kwey xpatrón mos ko aan tsi lëe xaa bikche, lëe xaa kwlii xcuent xmos xaa. ²⁰ Klo mos nii byaani kaay bols or ptsiñ, aan lëe xaa chëb lo xpatrón xaa: "Xey, kaay bols or psanoo lon. Per lëen ptsiñaa skaay bolso." ²¹ Tsigo lëe xpatrón xaa chëb: "Nyoo nii beeñ tsiñoo tumi wiñ nii psanaa lool, ni chanaa nii buenoo. Lëen knetsy tumi roob kuuñ tsiñoo. Kwyo leñ yu, por xlen lool." ²² Loxsye ngo lëe mos nii byaani chop bols or ptsiñ aan lëe xaa chëb lo xpatrón xaa: "Xey, chop bols or bneetsyoo lon, per lëen ptsiñaa schop bolso." ²³ Tsigo lëe xpatrón xaa chëb: "Nyoo nii beeñ tsiñoo tumi wiñ nii psanaa lool, ni chanaa nii buenoo. Lëen knetsy tumi roob kuuñ tsiñoo. Kwyo leñ yu por xlen lool." ²⁴ Per tsiñee lëe mos nii byaani tu bols or ptsiñ, lëe xaa chëb lo xpatrón xaa: "Xey, nanaa nii tir ntseeboo, ni nanaa nii xkyëel kwlaap laañee kondyoo. ²⁵ Por ngo ptsyeebaa, aan lëen kwya lo lyu xtumil. Per lëew syelynín."

²⁶ Tsigo lëe xpatrón xaa chëb: "Floojoo ni maaloo, por deelñee nanoo nii ntseebaa ni nanoo nii xkyën kwlaap laañee kondyaa, ²⁷ ¿penak nii kwlootiñdyoo tumi nii psanaa lool parñee nyixiw xiño?"

²⁸ Tsigo lëe patrón chëb lo xaa nii nche siko: "Kol kla or nii noy xaa, aan kol kteedyo lo xaa nii noy tsii bols or.

²⁹ Porque lëe xaa nii chuuñ tsiñ nii ptedyaa jkaarew, per lëe xaa nii chuuñ tsiñdyo, axte nii wiñ ptedyaa lo xaa go klan. ³⁰ Kol tsikchon mos nii pa xkiñdyke lo nguey. Siko koon xaa ni kaw lay xaa."

Kyalxtisy nii kuuñtsyey Crist

³¹ Tsiñee lëe Crist kiid kchë xangly, lëe xaa sob par kuñ xaa kyalxtisy. ³² Aan lëe kchë meñ nii nche lo kislyu kpig lo xaa, aan lëe xaa kwiixso meñ sinak nii kwiixso meñ mèkwxiily lady chiv. ³³ Kwi xaa nëzli kwe meñ buen, lëe meñ mal kwe nëzpeg. ³⁴ Tsigo lëe xaa këb lo meñ nii nche nëzli: "Kol tē tsiin sēeb to laañee xñabey Dios, por destye worñee kwche kislyu psaa xaaw par lëe do.

³⁵ Por kwyo tse nii kwlaañaa, aan bneetsy to nii tawaa, ni kwyo tse nii kwlaan nis, aan bneetsy to nii kowaa, ni kwëkyubaa posad, aan lëe do bneetsy laa kwlësaa.

³⁶ Kwyo tse nii bneetsy to ladx kookwaa porñee kindy xabaa, ni kon do naa worñee kwxaaknën, ni biid tedy to lon worñee kwyon skiib."

³⁷ Tsigo lëe meñ buen këb:

“¿Pa wor ptyon noo nii xlyaaño, aan bneetsy noo nii taawoo? ¿Ni pa wor ptyon noo nii xlyaal nis, aan bneetsy noo nii kowoo? ³⁸ ¿O pa woor gaa ptyon noo nii këkyuboo posad aan bneetsy noo laañee kwlësoo, ni pa woor gaa ptyon noo nii kindy xaboo aan bneetsy noow? ³⁹ ¿Ni pa wor kwxaaknël aan ptyon noo lii, o pa woor gaa kwyol skiib aan byoteedy noo lool?” ⁴⁰ Tsigo lëe Crist këb: “Nli xñen nii kchësy kyalbuen nii beeñtsyey do lo chol meñ, lon beeñtsyey dow.”

⁴¹ ‘Loxsye ngo lëe xaa këb lo meñ nii nche nëzpeg: “Kol kpichee nu, kol kyey lo ki nii chek linfiern, por siko kyey xaatox ni siko kyey kyalbini mal. ⁴² Kwoy tse nii kwlaañaa, aan bneesty to nii nyawaa, ni kwlaan nis, aan bneesty to nii nyin. ⁴³ Ni kwëkyubaa posad aan bneesty to laañee ngwësaa, ni kon do nii kindy xabaa aan bneesty tow. Kwxaaknën ni kwyon skiib aan biid teejty to lon.” ⁴⁴ Tsigo lëe meñ mal go këb: “¿Pa wor kwlaañoo, ni pa wor kwlaal nis, ni pa wor kwëkyuboo posad, ni pa wor ptyon noo nii kindy xaboo, ni pa wor kwxaaknël, ni pa wor kwyol skiib, aan beeñdy noo lii yudar?” ⁴⁵ Tsigo lëe Crist këb: “Nli xñen nii tsiñee beeñdy to tu meñ mban yudar, naa ngo beeñdy to yudar.” ⁴⁶ Kchësy meñ mal kyey lo ki nii chek

linfiern, aan lëe meñ buen jkaa kyalmbañ nii xnitylody.

26

Lëe xaa xñabey chakladzy kuty Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Loxsye ngo lëe Jesús chëb lo xpëëdscuel:

² —Nan do gon nii schopak kpidz chak falt parñee kak paskw, aan lëe meñ jkëë mguiy nii pxaal Dios lo crusy.

³ Leñ tse go gak lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe xaa kol nii xñabey lo meñ Israel ptyop chilidzy Caifás. Lëe Caifás nak xaa nii mastre non lo pxosy. ⁴ Lëe xaa bitiits dyon xa kñaasy xaa Jesús tsiin kuty xaa xaa. ⁵ Per lëe gak xaa chëb:

—Kñaasty no xaa na lni parñee kak nxoldy meñ.

Lëe tu kwnaa xchoob aceit nii xlyaa nex lo kik Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Lëe Jesús so Betania, aan lëe xaa kwey lidzy Simoñ nii byodz lady. ⁷ Lëe Jesús sobyaw tsiñee lëe tu kwnaa ptsiñ noy tu bot aceit nyazh nii xlyaa nex, aan lëe me pchoob aceit xlyaa nex ko lo kik Jesús. ⁸ Per lëe xpëëdscuel Jesús blëe, aan lëe xaa chëb:

—¿Penak nii lika kwxiñ aceit ke? ⁹ Nchilo ndyow par kak meñ prob yudar.

¹⁰ Lëe Jesús biñ nii nchenee xaa, aan lëe Jesús chëb:

—Klëedy to lo kwnaa re, por tu buen beeñ me. ¹¹ Ni tugak kaa kan do meñ prob, per

naa lëdy tugak kan do naa.
¹² Lëe kwnaa re kwtëeb aceit
 nii xlyaa nex ladyaa parñee
 tsel xixkwaa xcuerpaa tse nii
 lëen jkyeetsy. ¹³ Nli xñen
 nii kchë laañee kluuy meñ
 xtiits Dios, lëe meñ kseety
 nii beeñtsyey kwnaa re, aan
 singo mod lëe meñ ksaladzy
 me.

*Lëe Judas xyub dyon xa
 kyab Jesús ña xaa xñabey*

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Lëe tu xpëedscuel Jesús
 nii pcholë Judas Iscariote
 kukëb lo xaa nii xñabey lo
 pxosy:

¹⁵ —¿Pa lal kizh to naa
 deelñee jkon Jesús ña do?

Lëe xaa xñabey go ptee ka-
 lyptsii pes plat. ¹⁶ Aan destye
 wor go lëe Judas kwëkyub
 dyon xa jko xaa Jesús ña xaa
 xñabey.

*Lultime paskw nii kwtë
 Jesús ksa xpëedscuel*

*(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23;
 Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)*

¹⁷ Tse nii chislo lni nii
 xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy
 levadur, lëe xpëedscuel Jesús
 big aan lëe xaa chëb lo Jesús:

—¿Pa kyokuuñloo noo nii
 tyaaw xtsee no na paskw?

¹⁸ Lëe Jesús chëb:

—Kol tsi lidzy tu xaa nii kx-
 alaa lëe do aan kol këb: “Lëe
 maestre në nii lëe xwor xaa
 kutsiñ, aan lëe xaa kiid ksa
 xpëedscuel xaa parñee tedy
 xaa paskw liidzyoo.”

¹⁹ Lëe xpëedscuel Jesús
 kwey, aan lëe xaa beeñlo nii
 ktyaaw paskw.

²⁰ Tsiñee lëe lyu pkyey,
 lëe Jesús kwsob lo mezh ksa

xpëedscuel. ²¹ Aan mentre
 ncheyaw xaa, lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii misme tu do
 kakniladzy naa.

²² Kchësy xpëedscuel xaa
 pteenë, aan lëe xaa bislo tuga
 xaa xñabtiits, xñee xaa:

—¿Pe lëdy naaw?

²³ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Xaa nii noyaw leñ tu ky-
 onaa, xaa go kakniladzy naa.

²⁴ Lëe nguuy nii pxaal Dios te
 kchë kyalnë nii kë leñ kitsy
 nii kë xtiits Dios. Per jbrobsye
 xaa nii kakniladzy xaa! Masy
 buen nyi xaa go nyaldy xaa.

²⁵ Tsigo lëe Judas, xaa nii
 kukëb lo xaa xñabey xa jkaa
 Jesús chëb:

—Maestre, ¿pe lëdy naaw?

—Misme chuwoo pchoow
 —chëb Jesús.

²⁶ Lëe Jesús kwxeñ tu kyax-
 tily, aan loxsye pteedy xaa
 skizh lo Dios, lëew kwtiisy
 xaa lo xpëedscuel xaa, chëb
 xaa:

—Kol kaawoo, xcuerpno.

²⁷ Ni lëe xaa kwseñ tu vas
 nii no viñ, aan loxsye pteedy
 xaa skizh lo Dios, lëew pteeso
 xaa lo xpëedscuel xaa, chëb
 xaa:

—Kchësy to, kol ki viñ re,
²⁸ por tu cheñno. Lëew kxee
 parñee ktsily Dios xtol meñ.
²⁹ Ni kidre gaan viñ, sink lëen
 kwës axte nii klyañ do laañee
 xñabey Tat Tios tsiin tyow no
 viñ kub nii no siko.

*Lëe Pedre këb nii xyuum-
 beydy Pedre Jesús*

*(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34;
 Jn. 13:36-38)*

³⁰ Loxsye biily Jesús ksa xpëëdsuel, lëë xaa si kiy nii lë Olivos. ³¹ Siko lëë Jesús chëb:

—Kchësy to ksaan naa na kyool. Por leñ kitsy nii kë xti-its Dios xñee nii lëë xaa kuty xaa nii xkyë lo mëkwxiiily aan lëë mëkwxiiily kchoots klyaal.

³² Per tsiñee lëen kpañ, kloon ka Galilea lo do.

³³ Tsgo lëë Pedre chëb:

—Nikxe kchësy xcom-bañeraa ksaan lii, per naa ksandyaa lii.

³⁴ Lëë Jesús chëb:

—Na kyool kazh tson vuelt këëboo nii xyuumbeydyoo naa antes nii jkwetsy nguidy kol.

³⁵ Lëë Pedre chëb:

—Nikxe kety no tusyke, këbtyaa nii xyuumbeydyaa lii.

Aan kchësy xpëëdsuel xaa chëb singo.

Lëë Jesús chutiitsni Dios laańee lë Getsemaní
(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Tsiñee lëë Jesús ptsiñ tu laańee lë Getsemaní, lëë xaa chëb lo xpëëdsuel xaa:

—Kol sob nu, mentre lëen kakutiitsni Dios.

³⁷ Lëë xaa sini Pedre ni chop xiñ Zebedeo, aan lëë xaa pteenë, ³⁸ ni lëë xaa chëb:

—Mban xtee styoon. Kol kwës nu dyon, aan kol kwena.

³⁹ Lëë Jesús si par kaan, aan loxsye psoxib xaa ni pkiitsy kë xaa lyu lëë xaa chëb:

—Tat Tios, pteelaa naa lo kyalnë re, per kuuñtsyeydyoo nii chakladzyaa, sink beeñtsyey nii chakladzyoo.

⁴⁰ Tsi lëë xaa ptsiñ laańee psaan xaa ksa tson xpëëdsuel xaa nii kuni xaa, lëë xaa nche nixyesy. Por ngo lëë xaa chëb lo Pedre:

—¿Pe ni tu wor nawen pchilody ngwena do? ⁴¹ Kol kwena ni kol kutiitsni Dios parńee jkaaldy xaatox to, por ndaan no styoo do, per lëë lady to mban now.

⁴² Lëë xaa kwey stub, aan lëë xaa chëb:

—Tat Tios, deelńee no nii teedyaa lo kyalnë re, beeñtsyey nii klyañ styool.

⁴³ Tsiñee lëë xaa bikche, lëë xpëëdsuel xaa nche nixyesyak, porńee xekwtre xaa mgaal aan lika xtiib lo xaa. ⁴⁴ Lëë xaa si stub. Lëë gaaw byon vuelt, aan misme tiits nii chëbak xaa klo chëb xaa lo Dios. ⁴⁵ Tsi lëë xaa bikche, lëë xaa chëb lo xpëëdsuel xaa:

—¿Pe bii nche nixyesy to nawen ni nche kxiladzy to? Lëew na, lëë wor kutsiñ nii lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ ngoptol. ⁴⁶ Kol tsische tsiin kyoo no, por lëë xaa nii jko naa ña xaa xñabey sëed kexle.

Lëë meñ xñaaesy Jesús
(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Lëë Jesús bii nonee tsiñee lëë tu xpëëdsuel xaa nii pcholë Judas ptsiñ ksa tubtsoon meñ nii noy spad ni yag. Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa kol nii xñabey pxaal kchë meñ go. ⁴⁸ Lëë Judas chëb kazh lo meñ go:

—Xaa nii nagon kawaa tu pxit kwesy, xaa gow. Kol naasy xaa.

⁴⁹ Lëë Judas pkëëptyux Jesús, ni lëë xaa ptee tu pxit kwesy Jesús. ⁵⁰ Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo Judas:

—Deelñee pe cos tsiin sëëdoo, klyëëdyoo beeñtsyeyo.

Tsigo lëë meñ kwnaasy Jesús aan lëë meñ biy xaa.

⁵¹ Tsiñee kon tu xaa nii no xlad Jesús ngo, lëë xaa kwlii xispad xaa aan lëë xaa pchug tu tyag xmos xaa nii xñabey lo pxosy. ⁵² Per lëë Jesús chëb:

—Psoob xispaadoo xlu-garo. Porque kchësy meñ nii xtily con spad, kety con spad. ⁵³ ¿Pe nandyoo nawen nii deelñee kakladzyaa schilo kñen lo Tat Tios parñee kxaal xaa tub yox xangly xaa kla naa? ⁵⁴ Per deelñee kñen lo Tat Tios parñee kteelaa xaa naa, ¿xa kak cumplir xtiits xaa tsigo?

⁵⁵ Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ:

—¿Penak nii con spad ni con yag sëëdnaasy to naa nyak xaa ngbaan? Ksatyee tse kwson leñ lidzy Dios beeñ ksedyaa meñ aan penak nii kwnaasty to naa. ⁵⁶ Per lëë do chuuñtsyey nrìi parñee kuñ do cumplir nii kwnee kchë profet nii biid penaadle.

Loxsye ngo so gak Jesús lëë xpëëdscuel xaa pxooñ.

*Lëë Jesús so lo xaa xñabey
(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55,
63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)*

⁵⁷ Lëë meñ kuni Jesús lidzy pxosy nii mastre non nii lë Caifás. Siko nche mbës

maestre ley ni kchë xaa kol nii xñabey. ⁵⁸ Lëë Pedre kunal sit sit, per lëë xaa ptsiñ axte lo xley Caifás aan lëë xaa kwsob lady xaa nii xkyënap lidzy Dios parñee kan xaa dyon pe cos kuñ meñ Jesús.

⁵⁹ Lëë kchë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë xaa non kwëkyub dyon pe cos jkëëkiy xaa Jesús parñee kchilo kñab xaa kety Jesús. ⁶⁰ Ndaly meñ kwnee contre Jesús, per ptsyoldy xaa xñabey pe cos nguëëkiy xaa Jesús. ⁶¹ Singo nche xaa tsi lëë schop xaa chëb:

—Ptsyon noo kwnee xaa gue nii lëë xaa knitylo lidzy Dios, aan tsonak kpudz me lëëw ksaa xaa stub.

⁶² Tsigo lëë xaa nii mastre non lo pxosy kuso, aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe nli kchë nii xkëëkiy meñ re lii?

⁶³ Per koñee kwneedy Jesús. Por ngo lëë xaa nii mastre non lo pxosy chëb:

—Pkon Dios loo noo dyon, nii nli lii nak Crist nii no kxaal Dios.

⁶⁴ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nliw, naa nak Crist, ni san gaa to naa tsi lëen soob kwi Dios nözli, ni san do tsi lëen kchukë lo xkey parñee kyelyaa stub.

⁶⁵ Tsiñee lëë xaa nii mastre non lo pxosy biñ ngo, lëë xaa pchos xab xaa, porñee singootyee blëë xaa, aan lëë xaa chëb:

—Tiits ntseeb kwnee xaa re lo Dios, ni ¿pa jkiñre gaa no meñ nii jkëëkiy xaa? Misme lëë do biñ kchë tiits ntseeb nii

kwnee xaa. ⁶⁶ ¿Pe nē do dyon xa kak xaa?

Tsigo lēē meñ chēb:

—No nii kety xaa, por no xtol xaa.

⁶⁷ Wor go kazh lēē meñ pchoo mxeñ lo xaa ni lēē meñ ptee xcheñ xaa. Aan tsi lox ptee meñ xcheñ xaa, ⁶⁸ xñee meñ lo xaa:

—Deelñee nli lii nak Crist, ¡kwnē dyon cho kwtiñ lii!

Lēē Pedre xñee nii xyuum-beydy xaa Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Lēē Pedre sob lo ley, tsiñee lēē tu kwnaa nii xkyē tsiññ siko chēb lo xaa:

—Wil lē no xlad Jesús Galilea.

⁷⁰ Per lēē Pedre chēb:

—Nandyaa pe xñeel.

⁷¹ Loxsye ngo lēē Pedre kwey chu puert nii kē chu nēz, aan lēē stu kwnaa kon xaa aan lēē me chēb lo meñ:

—Wi meñ gue no xlad Jesús Nazaret.

⁷² Per lēē Pedre pkon Dios chēb:

—Xyuumbeydyaa xaa gue.

⁷³ Kok xtsedyako, lēē xaa nii nche siko big lo Pedre aan lēē xaa chēb:

—Nli gaa na wil lē no xlad Jesús, por si xñeepee xaa xñeel.

⁷⁴ Tsigo lēē Pedre pkon Dios stub chēb:

—Xyuumbeydyaa xaa gue.

Aan wor go kazh lēē tu nguidy kol pkwetsy. ⁷⁵ Lēē Pedre gaa psaladzy nii lēē Jesús chēb: “Tson vuelt kēēboo nii xyuum-beydyoo naa antes nii jkwetsy nguidy

kol.” Lēē Pedre pchoo siko aan lēē xaa biññ.

27

Lēē meñ chikso Jesús lo Pilat

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Tsiñee lēē tañ byeñ, lēē kchēsye xaa nii xñabey lo pxosy ni lēē xaa kol nii xñabey bitiits dyon xa kuty xaa Jesús.

² Loxsye ngo lēē xaa pxituu Jesús aan lēē xaa kuni xaa lo xtisy nii lē Pilat.

Xkyalkuty Judas

³ Tsiñee lēē Judas biñ nii lēē meñ kuty Jesús, lēē xaa pteenē, aan lēē xaa ptikche ksa kalyptsii pes plat nii kozh xaa lo xaa nii xñabey lo pxosy ni lo xaa kol nii xñabey, ⁴ chēb xaa:

—Nody xtol xaa nii pkon ña do. Deelñee kety xaa xfaltno.

Per lēē xaa go chēb lo Judas:

—¿Pe xcueent noo ngo? ¡Lii kon!

⁵ Lēē Judas kuklaal tumi go leñ lidzy Dios. Loxsye ngo lēē xaa sey aan lēē xaa pxiiyañ.

⁶ Lēē xaa nii xñabey lo pxosy kuktop tumi go aan lēē xaa chēb:

—Chilody jkots no tumi re xtumi lidzy Dios, por con tumi re kozh xaa nii kwnaasy tu xaa nii kety.

⁷ Aan lēē xaa kwxi tublē lyu con tumi go parñee jkeetsy xaa meñ sit loo go. Xkwaa xaa nii xsaa kis lē kwaa go. ⁸ Per destye tse go lēē kwaa go pcholē “Laañee pxee cheñ.” ⁹ Singo mod lēē nii kwnee profet Jeremías

kok cumplir tsiñee chëb xaa: “Kalyptsii pes plat kwaa xaa Israel, ¹⁰ aan con tumi go kwxii xaa lyu nii lë xkwaa xaa nii xsaa kis. Lëe Dios kwnabey nii singo kuuñtsyey xaa.”

Lëe Jesús so lo Pilat

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Tsi lëe Jesús ptsiñ lo xtisy lëe xtisy chëb lo xaa:

—¿Pe lii nak xrey meñ Israel?

—Misme chuwoo pchoo nii naaw —chëb Jesús.

¹² Lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe xaa kol bislo pkëekiy Jesús, per koñee kwneedy Jesús. ¹³ Por ngo lëe Pilat chëb lo xaa:

—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe chondyoo nayak blaktre nii xkëekiy xaa gue lii?

¹⁴ Per ni tublan tiits kwneedy Jesús. Por ngo psee xtisy kon xtisy xaa.

Lëe meñ xñab kety Jesús

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Nak xcostumbre xtisy nii mer lo lni xlaa xaa tu xaa nii no skiib nii kñab meñ kyedzy.

¹⁶ Aan lëetyee leñ tse go lëe tu xaa ntseeb nii lëe Barrabás no skiib. ¹⁷ Tsi lëe meñ loxptyop, lëe Pilat chëb:

—¿Pe chakladzy to nii klaan Barrabás, ote chakladzy to yak nii klaan Jesús nii xñee do Crist?

¹⁸ Singo chëb xaa porñee byeñ xaa nii por kyalmbydy kwnaasy meñ Jesús.

¹⁹ Lëe Pilat sob leñ yulyey tsi lëe tsiil xaa pxaal tu meñ

nii kukëb lo xaa: “Byeñ gon pe cos kuñoo, por nody xtol meñ gue, ni tir nguidy kwnee xkaalaa tsi kyool por meñ gue.”

²⁰ Per lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe xaa kol nii xñabey pkiily meñ parñee kñab meñ laa Barrabás ni kñab meñ kety Jesús. ²¹ Lëe xtisy chëb stub:

—Kol në dyon cho xaa re klaan.

Kchësy meñ chëb:

—Blaa Barrabás.

²² Tsigo lëe Pilat chëb lo meñ:

—¿Xa kuñaa xaa nii xñee do Crist tsigo?

Kchësy meñ chëb:

—¡Pkëe xaa lo crusy!

²³ Lëe Pilat chëb:

—Per kindy xtol xaa.

Per lëe meñ chëb stub:

—¡Pkëe xaa lo crusy!

²⁴ Tsiñee lëe Pilat kon nii chondy meñ tiits, sink lëe meñ chak nxolyre, lëe Pilat kwnab nis aan xña lo meñ lëe xaa kwtiib ña xaa, chëb xaa:

—Lëe xaa gue kety, per lëdy xfaltno, xfalt tow.

²⁵ Tsigo lëe meñ chëb:

—¡Nikxe kety xaa, lëe noo ni lëe xiñ noo kizh tol go!

²⁶ Por ngo loxsye blaa Pilat Barrabás lëe xaa kwnabey ptee soldad xcheñ Jesús ni lëe xaa kwnabey nii kwë Jesús lo crusy.

²⁷ Tsi lëe bla soldad ptsiñni Jesús chu yulyey lëe los demasy soldad ptyop kyako kwi Jesús. ²⁸ Lëe soldad kwlii ladx nii nakw Jesús, aan lëe xaa pkakw xaa tu ladx nixñë, ²⁹ ni

lëe xaa psoob tu coron yak-itsy kik xaa, ni lëe xaa kwloo tu var ñali xaa. Loxsy ngo lëe xaa psloxib lo xaa ni lëe xaa kwtsityni xaa, xñee xaa:

—¡Byinayk xrey meñ Israel!

³⁰ Ni pchoo mxeñ soldad lo Jesús, aan misme var nii no ña Jesús psob xaa kik Jesús.

³¹ Loxsy kwtsityni xaa Jesús, lëe xaa kwlii ladx nixñe go lady xaa aan lëe xaa pkakw xaa mer xab xaa. Tsigo lëe xaa sini xaa par jkëe xaa xaa lo crusy.

Lëe Jesús kë lo crusy

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Tsiñee lëe xaa pchoo chu yulyey lëe xaa ptsyool tu xaa Cirene nii lë Simoñ. Aan lëe soldad pkoy xaa xicrusy Jesús.

³³ Lëe soldad kuni Jesús tu laañee lë Gólgota. (Lëe tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee nche tsit kik.) ³⁴ Siko lëe xaa ptee viñ nii nla lo Jesús. Per loxsy pkëe chuw xaaw, kwnëdy xaa nyi xaaw.

³⁵ Tsiñee lëe soldad lox pkëe Jesús lo crusy, lëe xaa kwloo rif xab Jesús. ³⁶ Loxsy ngo lëe xaa kwsob par kyënap xaa. ³⁷ Ni pkëe xaa blalan tiits kik xicrusy Jesús parñee kaknan meñ penak kë xaa lo crusy. Sinrii xñee tiits ko: “Lëe Jesús nrii. Lëe xaa nak xrey meñ Israel.”

³⁸ Wi chop ngbaan kwë kwi xaa lo crusy, tu xaa nëzli, stu xaa nëzpeg. ³⁹ Aan kchësy meñ nii kwtedy siko kwlootsyetsy xaa ni ptsiyy kik ⁴⁰ chëb:

—¿Pe chanlo na?, lii nii xtis-cheel lidzy Dios aan tsonak kpidz lëew tse xsooblil stub. Pteelaa lii ni byety lo crusy deelñee nli Xiñ Dios nakoo.

⁴¹ Singo gak kwtsityni xaa nii xñabey lo pxosy xaa, ni maestre ley, ni xaa kol nii xñabey, xñee xaa:

⁴² —Pteelaa xaa meñ, per chilody kteelaa xaa lëe xaa. Kyety xaa lo crusy dyon deelñee nli lëe xaa nak xrey meñ Israel, parñee kniladzy no xtiits xaa. ⁴³ Dios sye psaladzy xaa, na klity Dios xaa lo crusy na deelñee nli xkëstyoo Dios xaa. ¿Pe lëdy në xaa lo no nayak nii Xiñ Dios xaa?

⁴⁴ Aan axte wi chop ngbaan nii kwë kwi xaa kwlootsyetsy xaa.

Xkyalkuty Jesús

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Tsi lëe xwe ngbidz kol lëe kislyu pkyey aan lëew byaani axte las tres. ⁴⁶ Aan wor go nguiedzy kwchuptsyë Jesús, chëb xaa:

—Elí, Elí, ¿lema sabactani? (Lëe tiits ko nak sinak xñee ñe: Tat Tios, Tat Tios, ¿penak psaanoo naa?)

⁴⁷ Lëew biñ bla xaa nii nche siko aan lëe xaa chëb lo xcombañer xaa:

—Profet Elías xkwetsy xaa.

⁴⁸ Per lëe tu xaa nii so siko lëenlëdy kujkadz tublë sponj lo viñ nyi. Lëew pxituu xaa lo tublë yag, aan lëew ptsig xaa parñee nsyup Jesús. ⁴⁹ Per lëe xcombañer xaa chëb:

—Psaan xaa parñee tyon no dyon pe siid klity Elías xaa lo crusy.

⁵⁰ Lëe Jesús kwchuptsyë stub, aan lëe xaa kuty. ⁵¹ Ni misme wor go lëe ladx nii kē leñ lidzy Dios pchos nsoli, ni lëe kislyu pxisy, ni lëe kchē kyo kwlē, ⁵² ni lëe paa byaly. Aan ndaly meñ nii psoob xtiits Dios nii kutyle bikche pañ. ⁵³ Aan loxsye pañ Jesús, lëe kchē xaa go pchoo leñ paa, aan ndaly meñ kon nii lëe xaa psëeb leñ kyedzy Jerusalén.

⁵⁴ Tsiñee lëe xaa nii xñabey lo soldad ni lëe kchē soldad nii nche nap Jesús kon nii lëe xu xni, lëe xaa ptsyeb aan lëe xaa chëb lo xcombañer xa:

—Nli nii Xiñ Dios nak xaa re.

⁵⁵ Wi tubtsoon kwnaa Galilea nche sit xuy. Lëe kwnaa go beñ Jesús yudar.

⁵⁶ Lady kchē kwnaa go no María Magdalena, ni tsiil Zebedeo, ni Mariy. Xiñ Mariy nak José ni Jacob.

Lëe José xkeetsy Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Tsiñee lëe lyu mer jkyey, lëe tu xaa Arimatea nii lë José ptsiñ. Rikw xaa aan wi xaa kwyo xlad Jesús. ⁵⁸ Lëe xaa kunee lo Pilat aan lëe xaa bnab xcuerp Jesús. Lëe Pilat kwnabey nii ktee soldado. ⁵⁹ Lëe José blis xcuerp Jesús, aan lëew pchal xaa xaa tu ladx rusy, ⁶⁰ aan lëe xaa pkeetsy Jesús leñ tu xpaa kub xaa nii ndeeñ lo kyo. Loxsye ptse xaa chu paa con tu kyo

ngol, lëe xaa sey. ⁶¹ Per lëe María Magdalena ni lëe stu Mariy byaan chu paa.

Lëe soldad xkyënap chu xpaa Jesús

⁶² Tsi lëe lyu byaani lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni xaa fariseo kwey lo Pilat ⁶³ aan lëe xaa chëb:

—Worñee bii mbañ xaa wnee xuuy go, chëb xaa nii tse nii loxo tson kpidz lëe xaa kpañ. ⁶⁴ Por ngo, lëe noo syoopnee lool parñee kxaaloo xaa nii kyënap chu paa axte ksa tson kpidz. Por toontlaa tsilii xpëedscuel xaa xcuerp xaa leñ paa wor kyool aan loxsye ngo kēb xaa lo meñ nii lëe Jesús pañ. Aan ndalyre meñ nii jkëeti xaa que meñ nii pkëeti xaa klo.

⁶⁵ Tsi go lëe Pilat chëb:

—Lëe soldad nche ske. Kol tsini xaa parñee kyënap xaa chu paa.

⁶⁶ Lëe xaa kwey, aan lëe xaa kwloo tu señ lady kyo nii xoob chu paa, ni lëe xaa psaan soldad parñee kyënap soldad.

28

Lëe Jesús xpaañ

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Tsiñee lëe tse nii xiladzy meñ lo tsiñ kwtedy, lëe María Magdalena ni lëe stu Mariy kwey chu paa wor silytoo. ² Aan kolpsye lëe tu xu dox bni, porñee lëe tu xangly Dios byety kpaa, aan lëe xaa kwtoob kyo nii xoob chu paa. Loxsye ngo lëe xaa kwsob lady ko. ³ Xpiibely

angly ko sinak tu xbëly yë nkwsiy ni nguitsy xab xaa sinak nguitsy kyeg. ⁴ Tsiñee lëe soldad kon aingly ko, lëe xaa ptsyeb aan lëe xaa pkyey. ⁵ Lëe aingly chëb lo kwnaa go:

—Ktsyebty to, por nanaa nii Jesús nii kwë lo crusy xyub to. ⁶ Per kindy me nu. Lëe me pañle. Kol kuy gaanoo nu pxoob me. ⁷ Sinusy kol kyey aan kol këb lo xpëedscuel me nii lëe me pañ, ni kol këb nii klo me ktsiñ Galilea. Siko ktsiil me xpëedscuel me. Tiits re syelynin lo do.

⁸ Lëenlëdy lëe kwnaa go bi chu paa. Lal xtsyeb me, lal xle me, per lëe me sikni tiits lo xpëedscuel Jesús. ⁹ Aan lëe Jesús byaklo lo me ni lëe xaa pkëeptyux me. Lëe me big lo Jesús aan lëe me psioxib lo xaa ni lëe me kwteetsy niy xaa. ¹⁰ Lëe xaa chëb:

—Ktsyebty to. Kol tsikni tiits lo xpëedscuelaa parñee tsi me Galilea, aan siko ktsiil noo.

Nii bitiits soldad lo meñ

¹¹ Mentre lëe kwnaa go sikni tiits, lëe bla soldad nii kwënap chu paa kwey leñ kyedzy, aan lëe xaa bitiits lo xaa nii xñabey lo pxosy kchësy nii kon xaa. ¹² Tsigo lëe xaa nii xñabey lo pxosy kunee lo xaa kol nii xñabey parñee kutiits xaa dyon xa kuuñtsyey xaa. Aan nroob tumi pteedy xaa lo soldad, ¹³ per lëe xaa chëb kazh lo soldad:

—Deelñee kñabtiits meñ lo do kol këb nii kyool, mentre nche nixyesy to, lëe xpëedscuel Jesús biidxi

xcuerp xaa. ¹⁴ Aan deelñee kon xtisyo, lëe noo kñee lo xaa parñee pe kuñdy xaa lëe do.

¹⁵ Lëe soldad kwnaasy tumi go, aan lëe xaa bitiits nii chëb xaa xñabey go. Por ngo, axte natiemp xnildazy meñ Israel nii bitiits soldad.

Xilkëeb Jesús

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Lëe ksa tsiptub xpëedscuel Jesús kwey tu kiy nii sob Galilea, por siko chëb Jesús nii kwës Jesús xaa. ¹⁷ Aan tsiñee lëe xaa kon Jesús, lëe xaa psioxib, per no xaa pkan kik. ¹⁸ Lëe Jesús chëb lo xaa:

—Lëe Dios pso naa parñee kñabeyaa kpaa ni kñabeyaa lo kislyu. ¹⁹ Kol tsi tyub lo kislyu aan kol kluuy xtitsaa lo meñ. Ni kol kchoobnis meñ nii kniladzy xtitsaa con xtiitspey Tat Tios, ni xtiitspey xiñ xaa, ni xtiitspey Kyalbini Ntson. ²⁰ Ni kol këb lo meñ kuuñtsyey meñ kchë nii bluyaa lo do. Pe tsinidy kik to, por tugak kaknin lëe do axte tse nii lëe kislyu nitylo.

Kitsy nii pkëe San Marcos

Lëe Juan xluuy xtiits Dios

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Sinrii nak nii bislo xkaasy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist.

² Lëe profet Isaías pkëe leñ xkitsy Dios sinrii:

Lëgaanoo lëen kxal gaa tu xaa nii tenech lool parñee kwii xaa tu nëz tedyoo.

³ Son meñ tsiy xaa tsiñee lëe xaa kñee tu tañ pidzy këb xaa:

“Kol kxixkwaa nëz nii tedy meñ nii xñabey.

Kol kwii tu nëz tubli.”

⁴ Singo mod biid Juan xchoobnis xaa meñ tañ ni xñee xaa lo meñ:

—Kol ktikche styoo do lo Dios ni kol chobnis, parñee ktsily Dios kchë xtol do.

⁵ Tsigo lëe meñ nii ncheno tyub tañ nii lë Judea ni meñ kyedzy Jerusalén kwey laañee so Juan. Aan tsiñee lox xobtol meñ kchësy xtol lo Dios lëe Juan xchoobnis meñ chu kiigwpee Jordán.

⁶ Kits lady camey kwyaaxab Juan, lëe xcinturón xaa kwyaax con kidy. Nkwxandx ni tsiñ tañ taw xaa. ⁷ Lo xiwseedy xaa xñee xaa lo meñ:

—Skere sëed tu xaa nii mas-tre non lon, por naa ni parñee sinchuñaa kxakaa tuu kidy lab xaa xkiindyya. ⁸ Naa pchoobnis lëe do con nis. Per lëe xaa kchoobnis lëe do con Kyalbini Ntson cheñ Dios.

Xkyalkwchobnis Jesús

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Leñ tse go lëe Jesús pchoo Nazaret, tu kyedzy nii nche nëz tañ nii lë Galilea, lëe xaa si chu kiigwpee Jordán aan siko lëe Juan pchoobnis xaa.

¹⁰ Aan siikñee lëe Jesús pchoo lo nis, lëe xaa kon nii lëe kpaa byaly aan lëe Kyalbini Ntson cheñ Dios sëed sëeb byab lady xaa sinak tu palom. ¹¹ Ni lëe xaa biñ tsiy Dios nii sëed sëeb kpaa xñee lo xaa:

—Lii nak xiñaa nii xkëstyoon. Xlen lool.

Lëe Jesús chak preb

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Loxsyx ngo lëe Kyalbini Ntson kuni Jesús tañ pidzy.

¹³ Choow kpidz kwyo xaa tañ. Beeñ xaatox xaa preb ni kwyo xaa lady kchëlo ma tox, per lëe xangly Dios kokni xaa.

Lëe Jesús chislo lo xtsiñ Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Loxsyx kwloo meñ Juan skiib, lëe Jesús si nëz xtañ meñ Galilea xluuy xtiits Dios nii xteelaa ¹⁵ xñee xaa:

—Lëe wor kutsiñ nii lëe Dios kñabey. Kol ktikche styoo do ni kol kniladzy xtiits xaa.

Lëe Jesús xkwetsy tap ngoosy mël

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Tu tse lëe Jesús sitedy chu nistoo Galilea tsiñee lëe xaa kon chop ngoosy mël nii nche kchon xkyex lo nis. Chop betsy nak xaa. Tu xaa lë Simoñ, lëe stu xaa lë Ndresy.

¹⁷ Aan lëe Jesús chëb:

—Kol tēnal naa parñee jkoostre to mēl, sink lēen kluy lo do xa kluuy do xtitsaa lo meñ.

¹⁸ Wor go kazh nche gak xkyex xaa, lēē xaa sinal Jesús.

¹⁹ Sijtyak kwsē Jesús lēē xaa kon Jacob ni Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Lēē xaa ncheno tu leñ barkw xkētē xaa xkyex xaa. ²⁰ Tsigo lēē Jesús kwtsyetsy xaa, aan lēē xaa psaan pxosy xaa Zebedeo leñ barkw ksa xmos xaa aan lēē xaa sinal.

Tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo
(Lc. 4:31-37)

²¹ Lēē Jesús ptsiñ kyedzy Capernaum ksa xpēēdscuel. Aan tsiñee lēē tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ kol, lēē Jesús kwsēēb ktoo aan lēē xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ xtiits Dios. ²² Tsigo ndaly meñ psee biñ xiwseedy xaa porñee lēdy wi xaa chuuñ kseedy sinak kchē maestre ley, sink tsi lēē xaa xñee sootee tu xaa nii per nli busy xñabey nak xaa. ²³ Lady kchēsý meñ nii ncheno leñ ktoo no tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo aan lēē xaa bislo chuptysyē xaa xñee xaa:

²⁴—¿Penak sēēd sēēboo lady noo Jesús Nazaret? ¿Buty sēēd knitylōol lēē noo lē? Xyuum-beyaa lii. Lii nak Xiñ Ntson Dios nii sēēd lo kislyu.

²⁵ Tsigo lēē Jesús kwēntseeb lo kyalbini mal go chēb xaa:

—¡Psuugw chuwoo aan psaan mguiy gue!

²⁶ Tsigo lēē kyalbini mal go beeñ nii lēē mguiy go kutyē aan lēēw pchōo chuptsyē taño. ²⁷ Tsiñee lēē meñ kon kchēsý ngo, ntseeb ptsyeb meñ, aan xñabtiits lsa meñ lo xcombañer xñee meñ:

—¿Pe cos re? ¿Xa nak xiwseedy xaa re nii axte wi kyalbini mal xsoob xtiits xaa?

²⁸ Aan blyēēdyak masyke lē Jesús xseety kchēsý meñ nii ncheno tyub nēz Galilea.

Lēē Jesús chuuñ kyak xñaaatsaap Simoñ Pedre
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Tsiñee lēē xaa pchōo ktoo, lēē Jesús kwey lidzy Simoñ ni Ndresy ksa xaa Jacob ni Juan. ³⁰ Aan tsiñee lēē xaa ptsiñ, lēē xñaaatsaap Simoñ nix xlyañ xlyēē, aan lēēw chēb xaa lo Jesús. ³¹ Tsigo lēē Jesús big kwseñ ña me blische xaa me. Aan wor go kazh lēē xlyēē pchōo, aan lēē me bislo beeñlo me nii taw xaa.

Lēē Jesús chuuñ kyak ndaly meñ xsyaknē

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Tsiñee lēē tse ptsyē, lēē ngbidz kwyaasyle, lēē lyu no jketsyle, lēē meñ kuni kchēlo meñ xsyaknē ni meñ nii no kyalbini mal styoo lo Jesús, ³³ aan casy kchēsý meñ kyedzy ptyop chu puert. ³⁴ Kchēlo kyalkits beeñ kyak Jesús meñ ni kwlii xaa kchēsý kyalbini mal. Per blaady xaa nyeew porñee nano cho nak xaa.

Lēē Jesús xluuy xtiits Dios leñ ktoo nii nche sob Galilea
(Lc. 4:42-44)

³⁵ Wor silytoo bii nguey lëe Jesús kuxche aan lëe xaa pchoo tublad chu kyedzy tu laañee tusy xaa par kutiitsni xaa Dios. ³⁶ Aan lëe Simoñ ksa xcombañer kukyub Jesús. ³⁷ Tsiñee lëe xaa ptsil xaa chëb xaa lo xaa:

—Kchësy meñ këkyub lii.

³⁸ Per lëe Jesús kwëb chëb:

—Tsoo kchësy kyedzy nii nche kex nu parñee wi siko kluyaa xtiits Dios porque par ngo pchon.

³⁹ Singo kunsë Jesús tyub xtañ meñ Galilea xluuy xaa xtiits Dios kchë leñ ktoo nii kwtedy xaa ni xkwii xaa kchësy kyalbini mal.

Lëe Jesús chuuñ kyak tu xaa nii xyodz lady

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Lëe tu xaa nii xyodz lady big lo Jesús aan lëe xaa go psoxib chëb:

—¿Pe nëedyoo beeñ kyak naa?

⁴¹ Tsigo lëe Jesús pkëstyoo xaa xsyakné go, aan lëe xaa pxob ña xaa kik xaa xñee xaa:

—Chakladzyaa nii kyaan nyëel lo xkyalkiitsoo. Nina kazh byaktsey.

⁴² Aan nli gaa wor go kazh lëe xaa nii xyodz lady ko byak. ⁴³ Tsigo lëe Jesús kwëntseeb lo xaa nii byak ko aan lëe xaa psonëz xaa chëb xaa lo xaa:

⁴⁴ —Byey aan ni tu cho lo këëbtyoo dyon xa byakoo. Kwey lo pxosy aan psakon nii xñabey xley Moisés, parñee kaknan meñ nii lëel byak.

⁴⁵ Per siñee lëe xaa go pchoo lëe xaa go bislo bitiits

dyon xa byak xaa. Por ngo pchilodre nsyëëb Jesús ni stu kyedzy nii neñlo, sink lëe xaa kunsë laañee kindy meñ. Per nikxe singow ndaly meñ kwey lo xaa.

2

Lëe Jesús chuuñ kyak tu xaa nii nētoo

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Tsiñee kwloxo bla tse lëe Jesús bikche ptsiñ kyedzy nii lë Capernaum stub. Aan lëe meñ biñ nii lëe xaa nyoogw yu. ² Lëe meñ ptyopbe, per ni chu puert yu xkaadre kwe meñ. Aan lëe xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios ³ tsi lëe tap xaa ptsiñni tu xaa nii nētoo. ⁴ Per konsye ksa tap xaa go nii chilody ktsiñ xaa axte laañee sopee Jesús porñee singootyee ndaly meñ nche, lëe xaa pxaly kik yu nii no Jesús, aan nëz laa nyaly go ptee xaa xaa xsyakné go pxobsye xaa xaa lo tu ta.

⁵ Tsiñee lëe Jesús kon nii nli xniladzy ksa xaa go, lëe xaa chëb lo xaa xsyakné go:

—Xiñ, nodre xtoloo. Kchësy bily.

⁶ Per lëe bla maestre ley nii nche sob siko psya styoo nladzy xaa: ⁷ “¿Penak xñee xaa gue singue? No ko xaa falt lo Dios por ni tu cho chilody ktsily tol, xaktyee Dios.” ⁸ Per sinusy byeñ Jesús kchësy nii no ksya styoo xaa. Tsigo lëe xaa chëb:

—¿Penak xsya tol do? ⁹ Schilo këpaa lo meñ xsyakné: “Lëe kchësy xtoloo

bily”, ni schilo këpaa: “Kuxche, blis xtal aan byey”, per ¿chow dyon mastre ngan?
¹⁰ Per na gaanoo lëen kluy lo do nii wi mguiy nii pxaal Dios schilo ktsily tol lo kislyu.

Tsigo lëe xaa chëb lo xaa xsyaknë go:

¹¹ —Lool xñen, kuxche, blis xtal aan byey liidzyoo.

¹² Tsigo lëe xaa xsyaknë go kuxche wor go kazh, aan lëe xaa blis xta xaa. Tsigo lëe xaa pchoo kwtedy xaa kchësy lady meñ. Por ngo, kchësy meñ psee aan kchësy meñ bily lay lo Dios xñee:

—Loñee mbañ no karty tyon no kchësy nrii.

*Lëe Jesús xkwetsy Leví
 (Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)*

¹³ Loxsyen ngo lëe xaa kwey chu nistoo stub, aan tsiñee lëe meñ lox ptyopbe lo xaa, lëe xaa bislo beñ kseedy xaa meñ xtiits Dios. ¹⁴ Lëe tsi lëe Jesús bikche sey leñ kyedzy stub, lëe xaa kon tu xaa nii pcholë Leví. Alfeo nak pxosy xaa. Lëe xaa sob laañee chitizh meñ par kchilo kto meñ xcheñ aan lëe Jesús chëb lo xaa:

—Tënal naa.

Tsigo lëe Leví kuso aan lëe xaa sinal.

¹⁵ Aan lëetyee lëe Jesús noyaw lidzy Leví. Ndaly xaa nii chuñ jkizh meñ ni ndaly meñ ngoptol kunal. Lëe xaa kwsob lo mezh ksa xaa Jesús ni ksa xaa xpëedscuel Jesús.
¹⁶ Per tsiñee lëe xaa fariseo ni maestre ley kon nii lëe Jesús kayawni kchësy meñ go, lëe xaa chëb lo xpëedscuel Jesús:

—¿Xa mod nak nii chaw xmaestre to ksa xaa nii chuñ jkizh ni kchësy meñ ngoptol gue?

¹⁷ Tsiñee lëe Jesús biñ kchësy nii kwnee xaa go, lëe xaa chëb:

—Xkiiñdy meñ buen ni meñ ndaan xaa nii chuñ rmedy, sink meñ xsyaknë xkiiñ xaa nii chuñ rmedy. Per syely kyubtyaa meñ buen, sink lëen syely kyub meñ ngoptol.

*Lëe meñ xñabtiits lo Jesús
 (Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)*

¹⁸ Tu tse tawdy xpëedscuel Juan ni xaa fariseo parñee kuuñ ksak xaa Dios. Tsigo lëe bla meñ kunabtiits lo Jesús chëb:

—¿Penak nii chawdy xaa nii no xlad Juan ni xaa nii no xlad xaa fariseo parñee kuuñ ksak Dios, per lëe xpëedscueeloo pe xseedy xaa masyke lëe xaa ncheno wagw?

¹⁹ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Pe mod lika nayak ksaan meñ nii chi lo tu kyalwtsiilña wagw par tso kyalnë meñ? Deelñee bii so xaa nii ptsiilña gon, ni tu cho chilody tso kyalnë. ²⁰ Per sitsiñ tse nii lëe xaa nii ptsiilña kyas. Tsigosy nagon schilo ksaan meñ wagw par tso kyalnë meñ.

²¹ 'Ni tu cho xkëtëdy tu ladx yoox con tublë ladx kub. Por tsi lëew tsadx, lëe ladx kub kpe aan lëew kchos ladx yoox, aan lëe laa nchos ko kak nroobre. ²² Ni nody nii ktyëe nip kub leñ kyeg kidy

nii kwyoxle. Porque schilo kchos nip kub kyeg kidy, aan ntseeb xiñ nip, nikxe gaa kyeg kidy. Por ngo no nii ktyëë nip kub leñ kyeg kub.

Lëë xpëëdschuel Jesús xchoow xobxtily tse nii chakty tsiñ

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Lëë tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ lëë Jesús sitedy tu lo kwaa nii no nonsyke xobxtily, aan lëë xpëëdschuel xaa bislo xchoow xobxtily. ²⁴ Tsigolëë xaa fariseo chëb lo Jesús:

—Buy gaanoo, ¿penak nii chuñ xpëëdschueloo nii nongualdy kak tse nii xiladzy meñ lo tsiñ?

²⁵ Per lëë Jesús chëb:

—¿Pe karty nayak klab to laañee xñee xa beeñtsyey rey David worñee kwlaañ xaa ksa xcombañer xaa? ²⁶ Iz nii lëë Abiatar nak pxosy nii mastre non, lëë David kwsëëb leñ lidzy Dios aan lëë xaa taw kyaxtily nii nak lay nii xaktyee pxosy chaw, aan wi kchë meñ nii ksa xaa si byaan xaa kyaxtily go.

²⁷ Chëbak Jesús lo kchësy meñ go:

—Lëë tse nii chak wxiladzy byaan par meñ, per byaandy meñ par tse go. ²⁸ Por ngo, axte lo tse nii xiladzy meñ lo tsiñ xñabey mguiy nii pxaal Dios.

3

Beeñ kyak Jesús tu xaa nii mbañdy tu ña

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Lëë Jesús kwsëëb ktoo stub. Aan lëëtyee lëë tu xaa nii mbañdy tu ña no leñ ktoo go. ² Ni lëë meñ nche kuy dyon pe syuun kyak Jesús xaa xsyakné go tse nii xiladzy meñ lo tsiñ parñee tso pe cos jkëëkiy meñ xaa. ³ Tsigolëë Jesús chëb lo xaa nii mbañdy ña:

—Kuso aan kwso groltyee nu.

⁴ Tsigolëë xaa kwnabtiits lo meñ chëb xaa:

—¿Pe cos nongual kak tse nii xiladzy meñ lo tsiñ? ¿Pe nongual kantsi ñe ote ksaksi ñe saa bñech ñe yak?

Per ni tu cho kwëbty. ⁵ Tsigolëë Jesús buy lo kchësy meñ nii nche siko aan lika blëë xaa, ni pteenë xaa porñee kon xaa nii singootyee nguiedzy styoo kchësy meñ go. Loxsyey ngo lëë xaa chëb lo xaa xsyakné go:

—Biskaa ñal.

Aan lëëw biskaa xaa. Lëë gaaw byak. ⁶ Per siñee lëë xaa fariseo pchoo siko lëë xaa bitiits ksa xaa meñ nii nak ksa rey Herodes dyon xa kuty xaa Jesús.

Lëë meñ xtyopbe chu nistoo Galilea

⁷ Lëë Jesús si chu nistoo ksa xpëëdschuel aan ndaly meñ Galilea kunal xaa. ⁸ Tsiñee lëë meñ nii no nëz Judea ni meñ nii no kyedzy Jerusalén ni meñ nii no nëz Idumea ni meñ nii ncheno stublad chu kiigwpee Jordán ni meñ nii no tyub kyedzy Tiro ni meñ nii no tyub kyedzy Sidón koknan kchësy nii chuñtsyey Jesús, ndaly kchë meñ go

kukuy. ⁹ Por ngo lëe xaa chëb lo xpëedscuel xaa nii nyub xaa tu barkw parñee ndaagwty meñ xaa. ¹⁰ Porñee beeñ kyak xaa ndaly meñ xsyakñe, aan kchësy meñ chas xkyë lady xaa par señ meñ xab xaa. ¹¹ Aan tsiñee lëe kyalbini mal chan Jesús, xsoxibo chuptysyëw xñeew:

—¡Lii nak Xiñ Dios!

¹² Per lëe Jesús kwnabey nii nyeedyo cho nak xaa lo meñ.

Lëe Jesús xkwe ksa tsiip-chop xpëedscuel

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Loxsyë ngo lëe Jesús si tu kiy. Siko lëe xaa kwtsyetsy meñ nii kwlaañtyee styoo xaa aan lëe meñ go big lo xaa.

¹⁴ Aan lady kchësy meñ go kwle xaa tsiipchop xaa go tsikluuy xtiits Dios. ¹⁵ Ni lëe xaa ptee kyalxñabey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal.

¹⁶ Lëe ksa lë xaa nii kwle xaa nrüi: Simoñ, xaa nii kwloolë xaa Pedre, ¹⁷ Jacob ni betsy wiñ xaa Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Boanerges kwloolë Jesús xaa. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe Xiñ Nkwsy.) ¹⁸ Ni kwle xaa Ndresy ni Felip ni Bartolomé ni Mateo ni Max ni Jacob xiñ Alfeo, ni Tadeo ni Simoñ, xaa nii kwyo lady tub tiy meñ nii pcholë Cananista, ¹⁹ ni Judas Iscariote, xaa nii byub mod pkaa Jesús lo xaa xñabey.

Lëe meñ xñee nii xaatox nakni Jesús

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Loxsyë ngo lëe Jesús byo leñ yu nii xkwës xaa ksa

xpëedscuel xaa aan lëe meñ ptyopbe stub. Por ngo nii byobty nyaw xaa ksa xpëedscuel xaa. ²¹ Tsiñee lëe meñ lidzy Jesús biñ nii lëe Jesús so siko, lëe me kwey par kyoy me xaa, porñee ndaly meñ xñee nii lëe Jesús chak wety.

²² Wi maestre ley nii nak xaa Jerusalén ptsiñ xñee:

—Beelzebú, xaa nii xñabey lo kyalbini mal, nakni xaa ni xtee tiitspey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal.

²³ Tsigö lëe Jesús kwtsyetsy kchësy meñ go aan lëe xaa pso tu cuent par kuuñ kseedy xaa chëb xaa:

—¿Xa kchilo xaatox kwii saa xaatox? ²⁴ Tu kyedzy nii nak chop tiy chilody ktiyo. ²⁵ Ni tu meñ wlidzy nii nak chop tiy chilody ktiy me. ²⁶ Singo gak nak xaatox deel kak xaa chop tiy ni ktily lsa xaa. Chilody ktiy xaa, sink sikoottyee lëe xcuent xaa kyal.

²⁷ 'Ni tu cho chilody sëeb leñ lidzy tu meñ nii ntseeb par koy xaa xcheñ xaa, sink klo no nii kxituu kazh xaa xaa. Xakxe singo schilo koy xaa nii klyaañtyee styoo xaa.

²⁸ 'Lëen xñeli kazh lo do nii stsily Dios kchë xtol meñ ni kchë cos yox nii kñee meñ lo Dios. ²⁹ Per lëe meñ nii kñeenë Kyalbini Ntson cheñ Dios kpildy xtol meñ go. Tugak tso xtol meñ go.

³⁰ Kchësy nrüi kwnee Jesús porñee kwnee meñ nii kyalbini mal nakni xaa.

Xñaa Jesús ni betsy xaa

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Tsiñee lëe xñaá Jesús ni betsy xaa ptsiñ, lëe xaa kwche ley aan lëe xaa pxaal mandad sitsyetsy Jesús.
³² Tsigó lëe meñ nii nche sob kyako kwi Jesús chëb:

—Lëe xñaal ni betsyoo nche ley xyub lii.

³³ Per lëe xaa kwëb chëb xaa:

—¿Cho nak kaa tnan ni betsyaa?

³⁴ Loxsye ngo lëe xaa buy lo kchësy meñ nii nche sob kyako kwi xaa aan lëe xaa chëb:

—Meñ re nak tnan ni betsyaa. ³⁵ Porque kchësy meñ nii chuufitsyey nii chakladzy Dios, meñ go nak betsyaa, psyañaa ni tnan.

4

Xcuent ngon

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Lëe Jesús bislo bluuy xtiits Dios chu nistoo stub. Aan como lëe meñ ptyopbe, lëe Jesús kwyó tu leñ barkw nii so siko aan lëe xaa kwsob leeño. Lëe meñ kwche chu nis. ² Tsigó lëe xaa bislo been kseedy xaa meñ nonsyke con cuent. Aan lo xiwseedy xaa xñee xaa:

³ —Kol kon tu xcuent ngon nii pchoo kwey kon. ⁴ Aan tsiñee lëe xaa bislo lo wlaal xob, grol xoob xaa byab kexka chu nëz aan kuktop kaa mguño. ⁵ Lëe stub lugar lëe xob byab lady kyo laañee nchedy ndaly yu. Blyëedy pchukë xob ko lyu porñee nxijty kwyow. ⁶ Per tsiñee lëe ngbidz kwlañ, lëe ngbidz psaayo, aan como kindy luw

lëew pidzy. ⁷ Lëe stub lugar lëe xob byab lady yakitsy aan lëe yakitsy kwroob aan lëew kwtiño koktyo. ⁸ Per lëe stub lugar lëe xob byab laañee neely lyu aan lëew kwroob. No ladyo kwsob tsongalyo ni tu kyoowo. Buen koko.

⁹ Aan loxsye ngo lëe Jesús chëb:

—Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag.

Lëe xpëëdscuel Jesús xñabtiits penak nii nonsyke con cuent chuufitsyey Jesús

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Tsiñee lëe Jesús byaan nonsy, lëe kchësy meñ nii nak ksa xaa ni ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa kwnabtiits chëb:

—¿Xa nak cuent nii loxpsool?

¹¹ Tsigó lëe xaa kwëb chëb xaa:

—Kchë lo meñ tiemp gon kwyolan xa nak xkyalwn-abey Dios. Lëe na lëew xluuy xaa lo do. Per lëe meñ nii nche tublad nonsyke con cuent no nii kseedy meñ go ¹² parñee nikxe xaapee kuy meñ go, per kandy me, ni nikxe mastre kon meñ go, per kyeñdy me, ni parñee kpikchedy styoo meñ go lo Dios tsiin ktsily Dios xtol meñ go.

Lëe Jesús xñee xa nak xcuent ngon

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Lëe Jesús chëb:

—¿Xyeñdy to cuent re lëe? ¿Xa kyeñ do nii sëedre tsigo?

¹⁴ Lëe meñ nii chan xob nak sinak meñ nii xluuy xtiits

Dios. ¹⁵ No meñ nii nak sinak xob nii byab lo nêz, nii chon xtiits Dios, aan xlyëëdyak lëë xaatox chiklaats nii bñaa leñ styoo meñ go. ¹⁶ No gaa meñ nii nak sinak xob nii blyaal lady kyo, nii xle chon xtiits Dios, ¹⁷ per como kindy luw xsyob lidyo. Singo nak meñ go tsiñee chan meñ go nii lëë kyalnë sëed por xtiits Dios. Xchoso gaa styoo meñ go. ¹⁸ No gaa stubla meñ nii nak sinak xob nii blyaal lady yak-itsy, nii chon xtiits Dios, ¹⁹ per mastre sini kchë cos lo kislyu re kik meñ go. Choki meñ go kap kchëlo cos, per xaktyee xkëëtiw. Kchë ngo xsyëëb leñ styoo meñ go aan xkiño xtiits Dios, ni xkaw jkiñ meñ go lo Dios. ²⁰ Per no gaa meñ nii chon xtiits Dios aan xnildazyo. Aan chak meñ go sinak kok xob nii blyaal laańee neely lyu. No meñ go nak sinak xob nii kwsob kalyptsii xob lady, ni tsongaly xob, ni tu kyoow xob.

Xcuent bini
(Lc. 8:16-18)

²¹ Ni chëbak xaa:

—¿Pe mod xyoooy tu bini nayak parńee tsow leñ tu cajón o leñ lon gaa? Lëdyo gon. Klaa xsyob tu bini parńee ksaaniw. ²² Por nody ni tu cos nii chak tsilaan nii kchukëdy, ni nody ni tu cos ngueetsy nii kak ndoondy. ²³ Kchësy to sińee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag.

²⁴ Ni chëbak xaa:

—Kol ksal nii xkëëtyag to, porque sinak nii xsee gak to chan do xcombańer do, singo

gak ksee Dios kan xaa lëë do, ni stsiibre xaa stublaw loo go. ²⁵ Por meñ nii chap palalo, lëë Dios kteerew. Per lëë meñ nii pe chaptý, lëë Dios kla axte nii wiñ nii chapsye meñ go.

Xcuent xob nii xroob

²⁶ Ni chëbak Jesús:

—Nak laańee xńabey Dios sinak tu xaa nii xlaal xob. ²⁷ Loxsyen ngo lëë xaa xyey kutkesy aan tsi lëë lyu xyaani lëë xaa chische, xtye kyool ni xtye tse, per nandy xaa dyon xa kwlañ xooob xaa ni xa kwroobo. ²⁸ Aan xaly lyu xroobo xob. Klo xlyañ xikwo. Loxsyen ngo lëëw xchukë to aan xlyëëdyak lëëw xsyo xob. ²⁹ Aan tsińee lëëw lox chal, lëë xaa chiktopo, porńee lëë xtiemp kwlaap kol.

Xcuent medzy martas

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Ni chëb Jesús:

—¿Pe cos nak sinak laańee xńabey Dios dyon, ni pe cos chak si chako? ³¹ Nako sinak tu medzy martas nii xńaa lo kislyu. Lëë medzy ko nak tu medzy nii mastre wiich lo kislyu. ³² Per tsińee lëëw lox xńaa, xroobo aan mastre chak ngolo lo kchësy kizh. Chak nxii xikwo ni axte mguĩñ schilo ko xipchoos lo xingalo.

Lëë Jesús xńee penak nii nonsyke con cuent chuun kseedy xaa

(Mt. 13:34-35)

³³ Nonsyke con cuent beey kseedy Jesús meñ, axte laańee byeñ xaa nii schilo kyeñ meñ. ³⁴ Per ni tu pe bluuydy

xaa singosy, sink nonsyke con cuent, nikxe tseyladzy xñee xaa xa nak cuent ko lo xpëëdsuel xaa.

Lëë Jesús xkwëës me nii xpi lo nistoo

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Tsiñee lëë lyu pkyey misme tse go, lëë Jesús chëb lo xpëëdsuel:

—Kol tsoo stublad chu nistoo.

³⁶ Tsigo lëë xpëëdsuel Jesús psaan meñ, aan lëë xaa sini Jesús leñ tu barkw nii nol Jesús. Aan wi stubla barkw si ksa xaa. ³⁷ Per lëë tu me dox bislo xpi xchëep barkw, aan lëë nis bislo chisoli xchoon leñ barkw. Singo lëë barkw no kyatsë nis. ³⁸ Aan lëë Jesús nixyesy xan barkw ngookwsy xaa tublë yag. Lëë xpëëdsuel xaa beeñ kna xaa chëb xaa lo xaa:

—¡Maestrel! ¿Pe xyeñdyoo nii lëë no kety lo nis re?

³⁹ Tsigo lëë Jesús kuxche aan lëë xaa kwëntseeb lo me ni lëë xaa chëb lo nistoo:

—¡Kwlës! ¡Tsesy!

Lëë me kwlës aan tsesy byak. ⁴⁰ Loxsy ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdsuel:

—¿Penak xtsyeb to? ¿Pe karty kap to Dios confians?

⁴¹ Per loñee singootyee bii xtsyeb xpëëdsuel Jesús, lëë xaa xñabtiits lsa xaa lo xcombañer xaa xñee xaa:

—¿Cho nak xaa re nii axte me ni nistoo xsoob xtiits xaa?

5

Meñ kyedzy Gerasa nii no tu kyalbini mal leñ styoo

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Lëë xaa ptsiñ stublad chu nistoo laañee nak xtañ meñ Gerasa. ² Aan siikñee lëë Jesús byedy leñ barkw, lëë tu xaa nii no tu kyalbini mal

leñ styoo big lo xaa. Leñ paa pchoo xaa go ³ porñee leeñgo no xaa. Ni tu cho chilody kxituu xaa nikxe con caden. ⁴ Ndaly vuilt pxituu meñ niy xaa ni ña xaa con caden, per pchug xaaw. Ni tu cho chuñdy gan lo xaa.

⁵ Xkyënsë xaa kyool yutsye tyub kiy ni leñ paa chuptye xaa ni chiswee xaa xaa con kyo. ⁶ Per tsiñee lëë xaa kon Jesús, sitre bii sëed Jesús, lëë xaa kwloo corr aan lëë xaa psoxib lo Jesús ⁷ aan chuptye xaa xñee xaa:

—¿Penak xkaaloo naa, Jesús Xiñ Dios nii sob kpaa? Ni nlipee gaa nawo xñabaa lool nii ksaksidyoo naa.

⁸ Singo xñee xaa porñee lëë Jesús chëble:

—¡Kyalbini mal, psaan mguiy gue!

⁹ Tsigo lëë Jesús kwnabtiits lo xaa chëb:

—¿Cho lël busy?

Lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Ndaly lën porñee ndaly nak noo.

¹⁰ Aan mban xñee kyalbini mal go lo Jesús nii kwiidy Jesús o tañ go. ¹¹ Aan como kex xan kiy go ncheyaw tubtsoon ngutsy, ¹² lëë kyalbini mal go kwnab lo Jesús chëb:

—Pxaal noo lo ngutsy nii nche ske ni blaa syëeb noo leñ ma.

¹³ Lëë Jesús ptee tiitspey, aan lëë kyalbini mal go pchoo leñ styoo mguiy go aan lëew

kwsëëb leñ kchë ngutsy ko. Xkaa ngutsy ko siik chop mily. Kchësy ma kwloo corr kwsëëb ma lo nistoo aan lëe ma kuty.

¹⁴ Tsgo lëe meñ nii nche nap ngutsy ko pchoo wxooñ kukni tiits kyedzy dyon xa kok tañ. Aan lëe meñ kukuy dyon pe cos kok. ¹⁵ Aan tsiñee lëe meñ ptsiñ laañee so Jesús, lëe meñ kon xaa nii kwyo kyalbini mal styoo. Lëe xaa sob, nakw xab xaa ni mbëe nyaani chak xaa. Lëe meñ ptsyeb, ¹⁶ ni lëe meñ nii kon xa kok xaa nii kwyo kyalbini mal go leñ styoo ni xa kok ngutsy, bitiitso lo kchësy meñ. ¹⁷ Tsgo lëe meñ bislo kwnab nii kpi Jesús xtañ meñ go.

¹⁸ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ laañee so barkw, lëe xaa nii kwyo kyalbini mal styoo go kokladzy nyinal xaa. ¹⁹ Per kwnëdy Jesús, sink lëe xaa chëb lo xaa:

—Byey, kujkan meñ lidzyoo, aan bitiits xa beeñ kyak Dioosoo, ni xa pkëstyoo xaa lii.

²⁰ Lëe mguiy go sey, aan lëe xaa bislo bitiits xaa tyub nëz Decápolis xa beeñ kyak Jesús xaa. Aan kchësy meñ psee.

Xiñ Jairo ni kwnaa nii kwseñ xab Jesús

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ stublad chu nistoo con barkw, lëe meñ ptyopbe aan lëe xaa kwso chu nistoo. ²² Lëetyee lëe xaa so siko tsiñee lëe tu xaa nii xñabey leñ ktoo nii lë Jairo ptsiñ. Tsi lëe

xaa kon Jesús, lëe xaa psoxib ²³ aan mban kwnee xaa lo Jesús chëb xaa:

—Lëe xiñaa noyety. Të kxo-boo ñal lady me tsiin kyaktsey me ni kpañ me.

²⁴ Lëe Jesús sinal xaa ni ndaly meñ kunal, aan lika xtaagw meñ Jesús. ²⁵ Lady kchësy bñechtoo go no tu kwnaa nii kokle tsiipchop iz xsyaknë me, xchoo me cheñ. ²⁶ Mban kwtedy me. Ndaly lo meñ nii chuñ rmedy kwey me. Xaktyee kukxiñ me kchë xtumi me aan kokty me rmedy. Lëel mastre kok xkyalkits me. ²⁷ Tsiñee lëe me biñ nii lëe meñ xseety Jesús, lëe me big nëz xitsy Jesús lady meñ aan lëe me kwseñ xab xaa. ²⁸ Porñee nladzy me: “Comñee jkaa seeñaa xab Jesús lëen kyak.” ²⁹ Aan wor go kazh lëe xcheñ me byag. Aan axte mbëe byaan lady me byeñ me nii lëe me byak. ³⁰ Lëe Jesús byeñ nii lëe xaa beeñ tu kyalntson, aan lëe xaa byoogw xuy xaa lo meñ xñee xaa:

—¿Cho kwseñ xabaa?

³¹ Tsgo lëe xpëëdscuel xaa chëb:

—Chanoo name nii lëe meñ xtaagwoo aan xñabtiitsoo, xñeel: “¿Cho kwseñ xabaa?”

³² Per lëe Jesús bii buy tyuxlad kwi parñee kan xaa dyon cho kwseñ xab xaa.

³³ Tsgo lëe kwnaa go xisy me ni xtsyeb me porñee nan me lëe me kwseñ xab Jesús. Lëe me kuksoxib lo xaa aan lëe me bitiits penak nii beeñ me singo. ³⁴ Tsgo lëe Jesús chëb:

—Xiñ, porñee bniladzyoo naa ngo nii lëel byak. Byey. Pe tsinidre kikoo. Lëel byakle.

³⁵ Lëe Jesús bii nonee tsiñee lëe bla meñ nii pchoo lidzy xaa nii xñabey ktoo ptsiñ chëb lo pxosy mëed kwnaa go:

—Lëe xiñoo tse lox kuty. ¿Penak nii xko tsiñoo lo maestre?

³⁶ Per lëe Jesús koñee psaldy xaa meñ go lëe xaa chëb lo xaa nii xñabey ktoo:

—Ktsyeebtyoo. Bnildzy sye naa.

³⁷ Aan blaady xaa nyinal meñ. Xaktyee Pedre, Jacob ni Juan, betsy Jacob kunal.

³⁸ Tsiñee lëe xaa ptsiñ lidzy xaa nii xñabey ktoo, lëe xaa kon xa nche kxoly meñ ni xa ncheyoon meñ ni nche kteenë gaa meñ. ³⁹ Lëe xaa kwyo yu aan lëe xaa chëb:

—¿Penak singueetyee noyak nxoly do ni choon do singueetyee? Kujty mëed kwnaa gue, sink lëe me nixyesy.

⁴⁰ Pxidzyni meñ Jesús, per lëe xaa kwlii kchësy meñ yu. Aan lëe xaa byaan ksa xaa pxosy me ni xñaa me ni xaa nii ksa xaa si. Aan lëe xaa kwsëeb laañee nix mëed kwnaa go. ⁴¹ Lëe xaa kwseñ ña me aan lëe xaa chëb:

—Talita, cum. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Mëed wiñ, lool xñen, kuxche.)

⁴² Wor go kazh lëe mëed kwnaa nii chap tsiipchop iz kuxche aan lëe me bislo kwsë me. Aan kchësy meñ nii nche siko psee. ⁴³ Per lëe Jesús chëb kazh nii ni tu cho lo nyëbty

meñ gow. Loxsye ngo lëe xaa chëb:

—Kol ktee nii kaw me.

6

Lëe Jesús chi kyedzy Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Lëe Jesús bi siko aan lëe xaa kwey mer xkyedzy xaa ksa xpëëdsuel xaa. ² Tsi lëe tse nii xiladzy meñ lo tsiñ kol, lëe Jesús bislo beeñ kseedy xaa meñ leñ ktoo. Tsiñee lëe kchësy meñ biñ xiwseedy Jesús, ntseeb psee meñ. Aan xñabtiits lsa meñ lo xcombañer xñee meñ:

—¿Pa pseedy xaa kchësy cos re? ¿Pa xkwii xaa kchë wseedy ke ni kchë kyalntson nii chuñ xaa? ³ ¿Pe lëdy lëe carpinter ngue nayak? ¿Ni pe lëdy xiñ Mariy nayak nak xaa ni betsy xaa nak Jacob, José, Judas ni Simoñ? ¿Ni pe lëdy nayak wi kchë psyañ xaa ncheno lady no nu?

Por ngo koklasty meñ nsal meñ xaa. ⁴ Per lëe Jesús chëb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet, per xsaldy meñ tu profet nii nak xaa xkyedzy meñ ni meñ lidzy meñ.

⁵ Ni tu kyalntson pchilody nyuuñtsyey xaa siko, xaktyee bla lady meñ xsyaknë pxob xaa ña xaa ni beeñ kyak xaa.

⁶ Aan ntseeb psee xaa porñee bnilasty meñ xaa.

Lëe Jesús xaal xpëëdsuel xluuy xtiits Dios

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

Kunsë Jesús kchë kyedzy nii nche kex siko xluuy

xaa xtiits Dios. ⁷ Tsigo lëë xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdschuel xaa aan lëë xaa pxaal xaa chop kaa chop kaa xaa loxsye ptee xaa tiitspey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal. ⁸ Ni chëb kazh xaa nii ni tu pe koydy xaa par nëz, xaktyee tublë yag nii ksoxka xaa. Ni chëb xaa nii nody koy xaa bols ni kyaxtily ni tumi. ⁹ Ptee xaa tiitspey kwë lab xaa, per pteejty xaa tiits nii nyoy xaa ladx parñee ntsyëë xab xaa. ¹⁰ Ni chëb xaa:

—Tsiñee ktsiñ do tu yu, kol kwës siko axte nii kpi do kyedzy ko. ¹¹ Aan deelñee ktsiñ do tu laañee kneesty meñ laa kwës to ni kaklasty meñ kon xiwseedy to, kol kchoo siko aan kol kwib yu nii xña niy do parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ.

¹² Tsigo lëë xpëëdschuel xaa pchoo xñee lo meñ: Kol ktikche styoo do lo Dios. ¹³ Ni kwlii xaa ndaly kyalbini mal ni kwtëeb xaa meñ xsyakñe aceit aan lëë meñ xsyakñe byak.

Xkyalkuty Juan, xaa nii pchoobnis meñ

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Lëë rey Herodes biñ kchë kyalntson nii chuuntyseye Jesús, porñee nonsyke lë Jesús xseety meñ tyub tañ go. Aan xñee rey Herodes:

—Lëë Juan, xaa nii pchoobnis meñ pañ. Por ngo nii chuñ xaa kchë kyalntson gue.

¹⁵ Lëë stubla meñ xñee:

—Lëë profet Elías ngue.

Lëë stubla meñ xñee:

—Tu profeto sinak kchësy profet nii biid tiemp.

¹⁶ Per tsiñee lëë rey Herodes biñ kchësy ngo, lëë xaa chëb:

—Lëë Juan ngue. Naa kwnabey kwchug kik Juan aan na lëë xaa pañ.

¹⁷ Porsye Herodías lëë rey Herodes kwnabey pkaa Juan ni lëë xaa kwnabey pxituu Juan con caden leñ skiib. Herodías kok tsiil Felip, betsy Herodes, per lëë Herodes ptsiilña me. ¹⁸ Aan lëë Juan tugak xñee lo Herodes:

—Nody nii tsonil tsiil betsyoo.

¹⁹ Tsigo lëë Herodías bislo blëëni Juan aan kokladzy me nyuty me Juan. Per pchilody me ²⁰ porñee ptsyeb Herodes Juan, porñee koknan xaa nii tu meñ buen Juan ni tu xaa nii chuun ksak Dios nak Juan. Ngo nii kokni xaa Juan. Nikxe gaa nii tsiñee biñ xaa xtiits Juan byeñdy xaa pe nyuñ xaa, per tyub styoo xaa pkëëtyag xaa xtiits Juan. ²¹ Per lëëw ptee tiits lo Herodías tse nii lëë Herodes ptsiil iz. Lëë xaa beeñlo tu niskwaan par kchë xmeñ xñabey xaa ni par meñ nii xñabey lo xsoldad xaa ni par kchësy meñ non nii kwyo Galilea. ²² Lëë xaa no wagw tsi lëë xiñtsyaap Herodías kwsëeb, aan lëë me bislo byëë me. Tirak ptsiladzy Herodes xiwyyëë me ni wi kchë xaa nii ksa xaa ncheyaw ptsiladzyo. Loxsye ngo lëë Herodes chëb lo me:

—Kwnab nii klyaañtyee styool lon aan na knetsyno.

²³ Aan lëe xaa pkon Dios chëb xaa:

—Snetsyaa nii kñabtyoo, nikxe kñaboo grol tañ nii xñabeyaa.

²⁴ Lëe me pchoo aan lëe me kwnabtiits lo xñaa me chëb me:

—¿Pe cos kñabaa?

Aan lëe xñaa me kwëb chëb:

—Kwnab kik Juan, xaa nii xchoobnis meñ.

²⁵ Tsigo lëenlëdy kwsëeb me laañee sob rey aan lëe me chëb:

—Chakladzyaa nii nina kazh kneetsyoo kik Juan, xaa nii xchoobnis meñ. Kxoobo tu leñ plat.

²⁶ Tsigo mban kok rey. Per xaw lëe xaa pkonle Dios xña lo kchësy meñ, koklasty xaa nga xaa nii kwnab me.

²⁷ Loxsyng lëe xaa pxaal tu soldad kuxi kik Juan. ²⁸ Aan lëe soldad kwey leñ skiib, pchug kik Juan aan lëew kuni xaa xoobo leñ tu plat. Lëew ptee xaa lo xiñtsyaap Herodías aan lëe me pteedyo lo xñaa me.

²⁹ Tsiñee lëe xaa nii nak ksa Juan koknano, lëe xaa kuklis xcuerp Juan aan lëew pkeetsy xaa.

Lëe Jesús xyaan kaay mily meñ

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Loxsyng lëe ksa xaa nii pxaal Jesús ptsiñ aan lëe xaa bitiits kchësy nii beeñtsyey xaa ni bluuy xaa.

³¹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kol tẽ tsiin kyo no nonsy no kxiladzy no xisy tu laañee cho kindy.

Porñee si siid meñ nii xyobty kaw xaa. ³² Tsigo lëe xaa kwyo barkw ksa xpëedscuel xaa aan lëe xaa si tu laañee cho kindy. ³³ Per ndaly meñ kon si xaa aan lëe meñ byuumbey Jesús. Tsigo kchësy meñ nii no kchë kyedzy nii nche tañ go kwey siko, aan klo meñ ptsiñ lo xaa. ³⁴ Tsiñee lëe Jesús byety leñ barkw, lëe xaa kon kchë bñechttoo nii nche, aan lëe xaa pkëstyoo kchësy meñ go porñee nche kchë meñ go sinak xkwe mëkwxiily nii kindy cho kyënap. Aan lëe xaa bislo bluuy xaa ndaly cos lo meñ go. ³⁵ Lëe tse ptsyel tsi lëe xpëedscuel xaa big lo xaa chëb:

—Lëe tse ptsye aan ni tu cho kindy nu. ³⁶ Psonëz meñ parñee tsi meñ tañ ni kchë kyedzy nii nche kexka tsiin si meñ nii kaw.

³⁷ Per lëe Jesús kwëb chëb:

—Kol ktee nii kaw meñ wo. Tsigo lëe xaa chëb:

—¿Pe chakladzyoo nii kyosyuuy noo chop kyoow denario kyaxtily par kaw meñ re?

³⁸ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Blak kyaxtily noy do? Kol tsikuy dyon.

Tsiñee lëe xaa bikche chëb xaa:

—Kaay kyaxtily schop mël.

³⁹ Tsigo lëe xaa kwnabey kwsob meñ tubtsoon gaa meñ lo kixkiy. ⁴⁰ Aan lëe meñ kwsob. Tubtsoon gaa meñ no laa kwsob tu kyoow meñ, no gaa laa kwsob choowptsii meñ. ⁴¹ Loxsyng lëe Jesús kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni

chop mël go, aan lëe xaa blëp lo kpaa. Lëe xaa ptee skizh lo Dios. Tsigo lëe xaa been grol kyaxtily go aan lëew pteedy xaa lo xpëedscuel xaa parnee kiisy xaaw lo meñ. Wi chop mël go kwtiisy xaa kchë lo meñ. ⁴² Kchësy meñ taw axte laañee byëly meñ. ⁴³ Aan tsiñee lëe wagw kwlox, bii ptyop tsiipchop tskwidy kyaxtily nii byaan ni mël. ⁴⁴ Aan lëe meñ nii pchilosy pkab lady kchë meñ nii taw, pkab kaay mily xaapkiy.

*Lëe Jesús xsyë lo nis
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)*

⁴⁵ Loxsyë ngo lëe Jesús blëp xpëedscuel barkw parnee tekë xaa nistoo klo xaa, ktsiñ xaa Betsaida mentre lëe Jesús bii no ksonëz meñ. ⁴⁶ Aan tsiñee lëe xaa lox psonëz meñ, lëe xaa si tu kiy par kutiitsni xaa Dios. ⁴⁷ Tsiñee lëe lyu lox pkyey lëe barkw tse si groltyee nistoo. Aan lëe Jesús bii so chu nis nonsy. ⁴⁸ Lëe xaa kon nii në si barkw pornee singootyee xchëep mew. Lëe wor silytoo lëe xaa sisë lo nis nëz laañee si barkw, aan kokladzy xaa ndyenech xaa.

⁴⁹ Per tsiñee lëe xpëedscuel xaa kon nii lëe xaa xsyë lo nis, nladzy xaa tu pesyo. Aan kchësy xaa kwchuptyë ⁵⁰ pornee kchësy xaa kon Jesús aan ptsyeb xaa. Per lëe Jesús kwnee chëb xaa:

—¡Kol kak ndaan; naaw, ktsyebty to!

⁵¹ Tsigo lëe xaa byëp barkw aan lëe me kwlës. Ni lëe xpëedscuel xaa psee ⁵² pornee

byeñdy xaa kyalntson nii beeñtsyey Jesús wornee kwti-isy Jesús kaay kyaxtily lo meñ, pornee bii nguiedzy styoo xaa.

*Lëe Jesús chuuñ kyak meñ
xsyakñë leñ kyedzy Genesaret
(Mt. 14:34-36)*

⁵³ Lëe xaa kwtekë nistoo aan lëe xaa ptsiñ xtañ meñ Genesaret. Siko lëe xaa pxituu barkw chu nistoo.

⁵⁴ Siikñee lëe xaa byety barkw, lëe meñ byuumbey Jesús. ⁵⁵ Aan pchoo wxooñ kchësy meñ kyedzy nii nche nëz tañ go ptsiñni meñ xsyakñë kë yag laañee biñ meñ so Jesús. ⁵⁶ Aan laañee xtsiĩntyee Jesús, nikxe kyedzy ngolo, kyedzy wiñ gaaw, o tañ gaaw, xkweek meñ meñ xsyakñë nëz aan xñab meñ nii klaa Jesús señ meñ xsyakñë xab xaa. Aan kchësy meñ xsyakñë nii pkaa kwseño byak.

7

*Cos nii chuñ xtol meñ
(Mt. 15:1-20)*

¹ Lëe xaa fariseo big lo Jesús ksa xaa tubtsoon maestre ley nii sëed Jerusalén. ² Tsiñee lëe xaa kon nii lëe bla xpëedscuel Jesús ncheyaw aan kwtiibty xaa ña xaa sinak chuuñtsyey xaa fariseo, lëe xaa kwneenë xaa. ³ Pornee lëe xaa fariseo ni kchë meñ Israel sinal kchë xmod pxusykoltoo nii kawdy xaa deelñee kiib nyë kazhty xaa ña xaa. ⁴ Ni tsiñee chi xaa wsi lo kiy, tsi lëe xaa xpikche, chawdy xaa deelñee tsadx kazhty ña xaa. Ni

ndalyre gaa costumbre nii byaani xaa sinak nii tsadx vas, kandy ni ntsyëë kiib nii xkiñ xaa. ⁵ Por ngo lëë xaa fariseo ni maestre ley kwn-abtiits chëb:

—¿Penak nii sinaldy xpëëdscueeloo xcostumbre pxusykoltoo no, sink koñee chaw xaa con ña peedy xaa?

⁶ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Nli gak xtiits Dios nii kwnee profet Isaías worñee pkëë xaa xa nak to. Chëb xaa: Tsiñee xñeesy meñ, sootee nii nli xsal meñ naa, per sinidy kik meñ ksoob xtit-saa.

⁷ Pe nandy chool meñ lay lon, por xluuy meñ xiwseedy meñ sinak nii nyako xtiits Dios.

⁸ Ni lëë do xsaan nii xñabey Dios par tsinal do xcostumbre saa bñech to.

⁹ Chëbak xaa:

—¿Penak nii xsaan do nii xñabey Dios tublad par tsinal do xcostumbre to? ¹⁰ Lëë pxusykoltoo no Moisés gon chëb: “Psal pxoosyoo ni xñaal”, aan “Meñ nii ktsiibtee pxosy o xñaa gaa iipñee sety meñ go.” ¹¹ Per lëë do xñee nii schilo këb meñ lo pxosy o lo xñaa gaa: “Chilody kuñaa to yudar porque lëen ko kon kchësy nii chaapaa lo Dios.”

¹² Ni xñee gak to nii meñ nii këbsye sinrii, nodre ni kuñ meñ go xyudar pxosy o xyudaar gaa xñaa. ¹³ Singo mod lëë do xsaanlyu xtiits Dios nii xñabey par tsinal do kchë costumbre nii byaani do ni nii ksaan do. Ni ndalyre

gaa stubla cos nii singo nak chuun̄tsyey do.

¹⁴ Lëë Jesús kwtsyetsy meñ stub aan lëë xaa chëb:

—Kol kon nii kñen kchësy lo do ni kol kyeño: ¹⁵ Ni tu cos nii xtyaaw chuñdy xtol meñ. Sink kchë cos mal nii xsya leñ styoo meñ chuñ xtol meñ. ¹⁶ Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag.

¹⁷ Tsiñee lëë Jesús lox psonëz meñ, lëë xaa byo leñ yu nii xkwës xaa aan lëë xpëëdscuel xaa kwnabtiits xa nak cuent nii lox pso xaa.

¹⁸ Tsigo lëë xaa chëb:

—¿Pe ni lëë do nayak xyeñdy? ¿Chondy to nawen nii ni tu nii chaw meñ chuñdy xtol meñ ¹⁹ por xsyëëbtyo xkylmbañ meñ, sink leñsy meñ chitedyo, xlyëëdyak lëew xchoo?

Sinrii mod lëë xaa bluuy nii schilo kaw meñ kchëlo nii xtyaaw. ²⁰ Ni chëb xaa:

—Kchë cos mal nii xsya styoo meñ chuñ xtol meñ. ²¹ Porque leñ styoo meñ xsya cos yox, ni leñ styoo mguiy xlyañ nii lëë xaa kityni tu kwnaa aan karty ktsiilñaa xaa chop xaa me, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ kwan, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ kuty. ²² Leñ styoo meñ nii nol tsiil xlyañ kyub stu kwnaa o stu mguiy gaa, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëë meñ tsoki, ni nii lëë meñ kuuñtsyey cos yox, ni kyalwkëti, ni kchë cos mal, ni kyalmbidy, ni tiits kizh, ni kyalnyats, ni leñ styoo meñ xsya tol. ²³ Kchësy cos

re xchoo leñ styoo meñ aan chuño xtol meñ.

Tu kwnaa sit nii bnildazy Jesús

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Tsi lëe Jesús bi siko, lëe xaa si kyedzy nii lë Tiro aan lëe xaa kwsëeb tu leñ yu. Koklasty xaa nii cho nyak-nano, per pchilody nyolan xaa. ²⁵ Aan blyëedy lëe xña tu mëed kwnaa nii no tu kyal-bini mal styoo koknan nii lëe xaa ptsiñ kyedzy ko. Lëe me kwey aan lëe me psxib lo Jesús. ²⁶ Meñ Sirofenicia nak me, xñee me tiits griego. Lëe me kwey lo Jesús aan lëe me kwnab nii kwii xaa kyalbini mal leñ styoo xiñtsyaap me. ²⁷ Per lëe Jesús chëb:

—Blaa kaw klo mëed porque buendyo nii kla ñe kyaxtily lo mëed aan ktee ñew lo mëkw.

²⁸ Tsigo lëe me kwëb chëb me:

—Nli, xey, xñeel, per axte wi mëkw chaw nii byuy nii xlaal mëed leñ mezh.

²⁹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Buen kweel. Schilo kyeyoo. Lëe kyalbini mal go tse pchoo leñ styoo xiñtsyaapoo.

³⁰ Tsiñee lëe kwnaa go ptsiñ lidzy, lëe xiñtsyaap me nixsye lo lon, per lëe kyalbini mal go tse pchoo.

Lëe Jesús chuuñ kyak tu meñ nii chondy ni xñeedy

³¹ Lëe Jesús bi gak nëz Tiro aan lëe xaa kwtedy nëz kyedzy Sidón ni bla kyedzy nii nche nëz Decápolis. Lëe xaa ptsiñ chu nistoo Galilea.

³² Siko lëe meñ ptsiñni tu xaa nii chondy ni xñeedy aan lëe meñ kwnab nii kxob Jesús ña lady xaa xsyaknë go. ³³ Lëe Jesús kuni xaa xsyaknë go tublad laañee kindy meñ, aan lëe xaa kwloo xkweñ leñ tyag xaa xsyaknë go ni lëe xaa kwtëeb mxeñ lo ludzy xaa xsyaknë go. ³⁴ Loxsye ngo lëe xaa blëp lo leñ kpaa, lëe styoo xaa ptyoob aan lëe xaa chëb:

—¡Efata! (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: ¡Byaly!)

³⁵ Wor go kazh lëe tyag xaa nii chondy ko byaly, ni lëe ludzy xaa go byaktsey aan lëe xaa kwnee nyë. ³⁶ Tsigo lëe Jesús chëb kazh lo kchë meñ, nii ni tu cho lo këbty meño. Per sootee tsiñee sopee tiits, mastre bitiits meño. ³⁷ Ntseeb psee meñ xñee meñ:

—Kchësyio chak xaa chuñ xaa. Axte ngop ni meñ nii chondy chuñ kyak xaa.

8

Lëe Jesús xyaan tap mily meñ

(Mt. 15:32-39)

¹ Lëe stu tse lëe meñ pty-opbe stub aan kindy pe kaw meñ. Ngo nii lëe Jesús kwt-syetsy xpëedscuel aan lëe xaa chëb:

² —Xkëstyoon meñ re por natse chak tson kpidz nii nche kchë meñ re lon aan kindy pe kaw meñ re. ³ Aan deelñee ksonëëzaa kchë meñ re kyey lidzy singosy, ntseeb pa jkyey meñ re nëz, por no meñ nii sit sëed.

⁴ Tsigo lëe xpëedscuel xaa kwëb chëb:

—¿Per xa ktee no nii kaw kchë meñ re laañee ni tu cho nody?

⁵ Tsigo lëe Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Blak kyaxtily noy do?

—Kadzyo —kwëb xaa.

⁶ Tsigo lëe xaa kwnabey kwsob meñ lo lyu. Aan lëe xaa kwseñ ksa kadzy kyaxtily go. Loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëew beeñ grol xaa aan lëew ptee xaa lo xpëëdsuel xaa, aan lëe xpëëdsuel xaa kwtiisyo lo meñ. ⁷ Ni noy xaa bla mël wiñ, aan loxsye ptee Jesús skizh lo Dios, lëe xpëëdsuel xaa kwtiisy ma lo meñ. ⁸ Kchësy meñ taw axte laañee byëly, aan tsiñee lëe wagw kwlox, byaktsë kadzy tskwidy kyaxtily nii byaan. ⁹ Aan xkaa meñ nii taw siik tap mily. Loxsye psonëz Jesús kchë meñ go, ¹⁰ lëe xaa byëp barkw ksa xpëëdsuel xaa aan lëe xaa kwey xtañ meñ Dalmanuta.

Lëe xaa fariseo xñab tu kyalntson

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Lëe xaa fariseo ptsiñ aan lëe xaa bislo ptilytiitsni xaa Jesús. Lëe xaa kwnab nii nyuñ Jesús tu kyalntson nii sëed kpaa par kuñ xaa Jesús preb. ¹² Lëe styoo Jesús ptyoob aan lëe xaa chëb:

—¿Penak xñab meñ mal re kyalntson? Nli xñen lo do nii kakty ni tu kyalntson.

¹³ Tsigo nche gak xaa go, lëe xaa byëp barkw stub aan lëe xaa si stublad chu nistoo.

Xlevadur xaa fariseo
(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Aan lëe xpëëdsuel xaa bnityladzy nyoy nii kaw xaa leñ barkw. Xaktyee tu kyaxtily sinoy xaa. ¹⁵ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kol kono gaa, kol kap cuent lo xlevadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur Herodes.

¹⁶ Aan lëe xpëëdsuel Jesús bislo xñee lo xcombañer:

—Porñee nooydy no kyaxtily ngo nii kwnee xaa singo.

¹⁷ Lëe Jesús byeño aan lëe xaa chëb:

—¿Penak nii xñee do nii noydy to kyaxtily? ¿Pe karty nawen kan do ni kyeñ do? ¿Pe tir nayak nguiedzy styoo do? ¹⁸ ¿Pe sob lo do yak aan chandy to, ni pe sob tyag to yak aan chondy to? ¿Xsalasty to nayak ¹⁹ tsiñee kwtiisyaa kaay kyaxtily nii byaan dyon ptop to?

Tsigo lëe xaa kwëb chëb xaa:

—Tsiipchopo.

²⁰ Ni tsiñee kwtiisyaa kadzy kyaxtily lo tap mily meñ, ¿blak tskwidyo dyon ptop to?

Tsigo lëe xaa kwëb, chëb xaa:

—Kadzyo.

²¹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Karty kyeñ do.

Lëe Jesús chuuñ kyak tu xaa nii chandy leñ kyedzy Betsaida

²² Loxsye ngo lëe xaa ptsiñ kyedzy Betsaida, aan lëe meñ kuni tu xaa nii chandy lo Jesús, ni lëe meñ kwnab nii nxob xaa ña xaa lady xaa nii chandy ko. ²³ Lëe Jesús kwseñ ña xaa nii chandy ko aan lëe xaa kwlii xaa tublad chu kyedzy. Siko lëe

xaa kwtëeb mxeñ lo xaa nii chandy ko, ni lëe xaa pxob ña xaa lady xaa. Loxsyen ngo lëe xaa kwnabtiits dyon pe chan xaa go palalsye. ²⁴Lëe xaa nii chandy ko bislo kon aan lëe xaa chëb:

—Chanaa nii lëe meñ xsyë, per chak meñ si chak yag.

²⁵ Tsigo lëe Jesús kwseñ lo xaa nii chandy ko stub aan lëew byaktsey. Lëe xaa kon nyë kchë cos. ²⁶ Tsigo lëe Jesús psonëz xaa lidzy xaa ni lëe xaa chëb lo xaa:

—Ksëebtyoo leñ kyedzy.

Lëe Pedre xñee ni Jesús nak Crist

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Loxsyen ngo lëe Jesús si nëz Cesarea kyedzy Cesarea de Filipo ksa xpëedscuel. Aan nëz si xaa tsiñee lëe Jesús kwnabtiits lo xpëedscuel chëb:

—¿Cho xñee meñ dyon nii nakaa?

²⁸ Tsigo lëe xaa kwëb chëb xaa:

—No meñ xñee nii Juan nii pchoobnis nakoo, no gaa meñ xñee nii lii nak Elías, no gaa meñ xñee nii no cho tu profet nakoo.

²⁹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Lëe dook, ¿cho xñee do nii nakaa?

Lëe Pedre kwëb chëb:

—Lii nak Crist.

³⁰ Per lëe Jesús chëb kazh nii ni tu cho lo nyëbty xaaw.

Lëe Jesús xñee ni lëe xaa kety

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Lëe Jesús, nguuy nii pxaal Dios, bislo chuuñ kseedy xpëedscuel xñee:

—No nii teedyaa kchëlo kyalnë, ni ksaldy xaa kol naa, ni xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley. Lëe meñ kuty naa, per tse nii loxo tson kpidz lëen kpañ.

³² Nyë nyë chëb xaa kchë nii ktsyool xaa. Tsigo lëe Pedre kuni Jesús tublad aan lëe xaa bislo kwëntseeb xaa lo Jesús. ³³ Per lëe Jesús byoogw buy lo xpëedscuel aan lëe xaa kwëntseeb lo Pedre chëb xaa:

—¡Bichee nu, xaatox! Por nody kikoo sinak no kik Dios, sink sinak no kik meñ lo kislyu re no kikoo.

³⁴ Loxsyen ngo lëe Jesús kwtsyetsy kchësy meñ ni xpëedscuel xaa aan lëe xaa chëb:

—Deel no cho do chakladzy kak xpëedscuelaa, kol knityladzy kuuñtsyey do nii xyo styoo do, ni kol kxob yañ xicrusy to aan kol tēnal naa. ³⁵ Porque kchë meñ nii chakladzy kteelaa xkyalmbañ lo kyalkuty, lëe meñ go kety. Per lëe meñ nii kety por naa ni por xtiits Dios, lëe meñ go telaa. ³⁶ ¿Pe nan nii kuuñ xcheñ meñ tyub kislyu deelñee jkëetañ meñ xkyalmbañ? ³⁷ ¿O palal gaa kchilo kizh meñ por xkyalmbañ meñ? ³⁸ Deelñee no cho xteladzy chan naa ni xteladzy chon nii xluyaa lo meñ mal ni ngoptol nii nche natiemp, singo gak kteladzy nguuy nii pxaal Dios kan kchë meñ go tsiñee lëe xaa kiid con xkyalxtisy Tat Tios kchë xaa angly.

9

¹ Ni chëbak Jesús:

—Nli xñen lo do nii no bla meñ nii nche nu kejty axte nii kan kñabey Dios con kyalx-tisy.

Lëë Jesús xtsyëëlo

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Tse nii kwloxo xoop kpidz lëë Jesús kwey tu kiy nii per nli busy klaa. Kuni xaa xak-tyee Pedre, Jacob ni Juan. Siko xña lo xaa lëë Jesús pt-syëëlo. ³ Bibëly xab xaa, byak nguitsy pu rusyo ni ni tu cho chilody ksaan nguitsy ladx singo nikxe nii xare kiibo.

⁴ Ni lëë xaa kon nii lëë Elías ni Moisés ncheyutiits ksa Jesús.

⁵ Tsigo lëë Pedre chëb lo Jesús:

—Maestre, ¡xaatee mbëë nche no nu! Lëë noo ksaatson yu yagxiidy nu: tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par Elías.

⁶ Ksa xpëëdsuel Jesús pt-syeb. Ngo nii nandy Pedre pe xñee. ⁷ Tsigo lëë tu xkey ptaagw aan lëë xaa kwnity lo xkey. Aan lo xkey go pchoo tsiy Dios chëb:

—Lëë xiñaa nii xkëstyoön nrii. Kol jkëëtyag xtiits xaa.

⁸ Aan tsiñee lëë xaa buy, ni stu cho kontre xaa, xaktyee Jesús.

⁹ Tsiñee lëë xaa siksëëb chex kiy go, lëë Jesús chëb kazh nii kwtiisty xaa nii kon xaa axte nii kpañ mguiy nii pxaal Dios. ¹⁰ Por ngo kwloot-seysye xaa leñ styoo xaa nii kon xaa, nikxe nii kwnabtiits lsa xaa lo xcombañer xaa xan nak nii kpañ meñ. ¹¹ Tsigo lëë

xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Penak nii xñee maestre ley nii klo Elías no nii kiid?

¹² Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Nliw, no nii klo Elías kiid par kxixkwaa xaa kchësy cos. ¿Per penak tsigo nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëë mguiy nii pxaal Dios te kchëlo kyalnë ni ksaldy meñ xaa? ¹³ Per naa nii xcuenta xñen nii lëë Elías biidle ni lëë meñ beeñtsyey xaa sinak nii kwlaañtyee styoo meñ, sinak nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii no nii tedy xaa.

Lëë Jesús chuun kyak tu xaa wiñ nii no tu kyalbini mal leñ styoo

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Tsi lëë xaa ptsiñ laañee nche stubla xpëëdsuel Jesús, lëë xaa kon nii per nli busy ndaly meñ nche kyako kwi xaa, ni lëë maestre ley nche ktilytiitsni xaa. ¹⁵ Siikñee lëë meñ kon Jesús, lëë meñ psee aan lëënlëdy lëë meñ kujkëëptyux xaa. ¹⁶ Loxsye ngo lëë Jesús kwnabtiits lo xpëëdsuel chëb:

—¿Pe cos nche ktilytiits to ksa do xaa gue?

¹⁷ Lëë tu xaa nii so siko kwëb chëb:

—Maestre, lëen syely ni xiñganaa lool nu por lëë tu kyalbini mal no leñ styoo xaa aan lëëw beeñ ngop xaa. ¹⁸ Laañee sotyye xaa lëë kyalbini mal xsyeñ xaa aan lëëw xchon xaa lyu. Aan xchoo ptsiñ chuw xaa, chaw lay xaa ni xkyedzy xaa. Lëen tse kwnab lo xpëëdsueeloo

nii ngwii xaa kyalbini mal go, per pchilody xaa.

¹⁹ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¡Natsypee nguiedzy styoo do! ¿Axte pa wor këb ñe nii lëen ksaladzy lëë do? ¿Pa slal tiemp kkekwa lo do? Kol tēni xaa wiñ go nu dyon.

²⁰ Tsigo lëë xaa kuni xaa wiñ go lo Jesús. Per tsiñee lëë kyalbini mal go kon Jesús, lëëw beeñ nii lëë xaa wiñ go kutye, aan lëë xaa byab lyu xtuupxto xaa ni xchoo ptsiñ chuwa xaa. ²¹ Tsigo lëë Jesús kwnabtiits lo pxosy xaa chëb:

—¿Destye pa wor chak xaa sinrii?

Tsigo lëë pxosy xaa kwëb chëb:

—Destye nii nak xaa xaa wiñ. ²² Aan ndaly vuilt no kchon kyalbini mal gue xaa lo ki ni lo nis par kutyo xaa. Singo nako deelñee schilo kuuñ kyakoo xaa, pkëstyoo lëë noo ni beeñ noo yudar.

²³ Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Xa nak nii deelñee schilool? Kchësy schilo lo meñ nii xniladzy.

²⁴ Tsigo lëë pxosy xaa wiñ go kwchuptsyë chëb:

—¡Xniladzyaa; beeñ naa yudar kniladzyraa!

²⁵ Tsiñee lëë Jesús kon nii lëë meñ xtyopre, lëë xaa kwëntseeb lo kyalbini mal go chëb xaa:

—Kyalbini ngop ni ng-waat, naa xñabey nii kchool leñ styoo xaa wiñ re aan kpikchedroo sëëboo.

²⁶ Lëë kyalbini mal go kwchuptsyë, aan lëëw beetyë xaa wiñ go stub. Loxsyng

lëëw pchoo leñ styoo xaa, psaano xaa sootee meñ nii lox kuty. Por ngo ndaly meñ kwnee nii lëë xaa kuty. ²⁷ Per lëë Jesús kwseñ ña xaa, lëë xaa blische xaa, aan lëë xaa wiñ go kusoli.

²⁸ Loxsyng ngo lëë Jesús kwsëeb tu leñ yu, aan lëë xpëëdschuel xaa kwnabtiits chëb:

—¿Penak nii pchilody noo ngwii noo kyalbini mal go?

²⁹ Lëë Jesús kwëb chëb:

—Por parñee kwii ñe clasy kyalbini mal go no nii kutiitsni kazh ñe Dios.

Lëë Jesús xñee stub nii lëë xaa kety

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Tsiñee lëë xaa bi siko, lëë xaa kwte nëz Galilea. Per koklasty Jesús nii cho nyaknano ³¹ porñee lëë xaa noyuuñ kseedy xpëëdschuel xaa xñee xaa lo xaa:

—Lëë mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ, aan lëë meñ kuty xaa. Per tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ. ³² Per byeñdy xaa nii kwnee Jesús aan ptsyeb xaa nyabtiits xaa.

¿Cho mastre non?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Lëë xaa ptsiñ leñ kyedzy Capernaum, aan lëë xaa nchenol leñ yu tsi lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos no ktilytiits to nii syoop no nëz?

³⁴ Per tsesy kwche xaa, porñee nan xaa nii worñee siid xaa nëz lëë xaa no ktilytiits xaa dyon cho xaa mastre non. ³⁵ Tsigo lëë Jesús kwsob aan lëë xaa kwtsyetsy

ksa tsiipchop xpëedscuel xaa aan lëe xaa chëb:

—Deel no cho chakladzy kak tu xaa nii mastre non, no nii kyaanlyu xaa ni jkiin xaa kchë lo meñ.

³⁶ Loxsyë ngo lëe xaa pso tu xaa wiñ groltyee, lëe xaa kwteetsy xaa wiñ go aan lëe xaa chëb:

³⁷ —Kchësy meñ nii kantsi tu xaa wiñ re porñee xniladzy meñ xtitsaa, naa chantsi meñ go. Ni kchësy meñ nii chantsi naa, lëdy nonsyaa chantsi meñ go, sink wi xaa nii pxaal naa.

Meñ nii xtilynidy lëe no, no xlad no

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Tsigo lëe Juan chëb:

—Maestre, ptyon noo tu xaa nii nonsyke lël xseety xaa tsi lëe xaa kwii kyalbini mal, per como nody xaa lady no lëe noo pkaw.

³⁹ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Jkady tow, porque ni tu xaa nii xseety lën par kuñ tu kyalntson kyaxty kñeenë naa.

⁴⁰ Por meñ nii xtilynidy lëe no, no xlad no. ⁴¹ Ni cholsye meñ nii kneetsy nikxe tub xigak nis ki do porñee nak ksa do Crist, nli xñen nii stikche Dios kyalnsaak ko lo meñ go.

Ndox kuñ meñ tol

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² 'Cualquier xaa nii kuñ xtol meñ nii xniladzy xtit-saa, masy buen kyëtuu tu kyomoliñ yañ xaa go aan tsikchon meñ xaa lo nistoo. ⁴³⁻⁴⁴ Deelñee ñal chuñ xtoloo, pchugo. Mbëere sëëboo kpaa tunkoo, lëjty nii chop ñal sob aan kyeyoo laañee mban xtye

meñ, laañee chilody kyuuy ki. ⁴⁵⁻⁴⁶ Deelñee niy gaal chuñ xtoloo, kwliiw. Mbëere koxoo sëëboo kpaa, lëjty nii chop niyoo sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ. ⁴⁷ Deelñee loo gaal na chuñ xtoloo, kwliiw. Mbëe sëëboo kpaa con tugak lool, lëjty nii chop lool sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ, ⁴⁸ laañee chejty msyog ni xyuuydy ki.

⁴⁹ 'Porque kchësy lady cos kwib ki sinak xkwib sedy lady pëel parñee xiñdyo. ⁵⁰ Xkiin sedy. Per deelñee ksaano nii kak nxiyo, ¿xa kuñ do nii kyak nxiyo stub? Kol kak sinak sedy nii nxiy aan ngui kol kpañ ksa xcombañer do.

10

Lëe Jesús xluuy xa nak kyalwsëeb tsiil

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Tsi lëe Jesús bi Capernaum, lëe xaa si nëz Judea ni tañ nii nche stublad chu kiigwpee Jordán. Siko lëe meñ ptyopbe lo xaa stub, aan lëe xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ stub porñee singo nak xmod xaa. ² Tsigo lëe bla xaa fariseo big lo Jesús, aan parñee kuñ xaa Jesús preb lëe xaa kwnabtiits chëb xaa dyon pe schilo klaa tu mguiy tsiil.

³ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Pe cos kwnabey Moisés lo do?

⁴ Tsigo lëe xaa chëb:

—Ptee Moisés tiits nii klaa tsiil meñ, per no nii ktee xaapkiy tublë kitsy lo kwnaa.

No nii kñee lo kitsy ko nii lëe xaa blaa me.

⁵ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Ptee Moisés tiits porñee singueetyee nguiedzy styoo do, ⁶ per worñee lëe Dios gon psaa kchësy cos, “tu mguiy ni tu kwnaa psaa Dios.” ⁷ Por ngo no nii klaa mguiy pxosy ni xña parñee kpañ xaa chop tsiil xaa ⁸ aan chop xaa kak sinak tugak meñ. Singo nak-tre xaa chop, sink tugak nak xaa. ⁹ Por ngo nody nii klaa mguiy kwnaa nii pteedy Dios lo xaa.

¹⁰ Lëe tsi lëe xaa ptsiñ chu yu, lëe xpëedscuel xaa kwn-abtiits stub xa nak cos ko.

¹¹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Xaa nii xlaa tsiil aan xtsi-ilña xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa lo meñ klo. ¹² O deelñee gaa lëe kwnaa xlaa tsiil par ktsiilña me stu mguiy, wi me chuñ tol.

Lëe Jesús chuuñlay xaa wiñ

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Lëe meñ kuni bla xaa wiñ lo Jesús parñee kxob xaa ña xaa kik xaa wiñ go, per lëe xpëedscuel Jesús bislo kwëntseeb lo meñ nii xtsiñni xaa wiñ. ¹⁴ Tsiñee lëe Jesús kono, lëe xaa blëe aan lëe xaa chëb:

—Kol klaa kiid xaa wiñ lon. Jkady tow, por xcheñ meñ nii nak sinak xaa wiñ nak laañee xñabey Dios. ¹⁵ Nli xñen lo do nii deelñee knilasty meñ xtiits Dios sinak xniladzy tu xaa wiño, sëebty meñ laañee xñabey Dios.

¹⁶ Aan lëe xaa kweetsy kchësy xaa wiñ go, ni lëe xaa pxob ña xaa kik kchë xaa wiñ

go. Singo lëe xaa beeñlay xaa wiñ.

Lëe Jesús xñee lo tu xaa rikw

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Lëe Jesús nol nöz nii kpi, tsiñee lëe tu mguiy ptsiñ wx-ooñ psoxib kwnabtiits chëb:

—Maestre buen, kwnë dyon pe cos no nii kuñaa parñee jkan tu kyalmbañ nii nitylody.

¹⁸ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Penak nii xñeel nii buenaa? Tugak meñ buen no. Lëe meñ go nak Dios. ¹⁹ Nanloo kchë nii kwnabey Dios: “Kujtyoo, kaptyoo stu kwnaa deelñee no tsi-illoo, kwandyoo, jkots tiits kizhtyoo meñ, jkëëtiidyoo, psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits xñaal.”

²⁰ Lëe mguiy go kwëb chëb:

—Maestre, kchësy ngo noyuuñtsyeyaa destye nii nakaa xaa wiñ.

²¹ Lëe Jesús buy lo xaa aan pkëstyoo xaa xaa. Loxsy ngo lëe Jesús chëb:

—Tu cos chakoo falt: Byey, pto kchësy nii chapoo aan pkady tumi go lo meñ prob tsiin kchilo ndalyre nii kapoo kpaa. Tsigo tē aan tēnal naa.

²² Lëe styoo mguiy go bikche tsiñee lëe xaa biñ ngo. Mbansye ptee styoo xaa, lëe xaa bi, porñee tir rikw xaa.

²³ Tsigo lëe Jesús buy kyako kwi, aan lëe xaa chëb lo xpëedscuel xaa:

—¡Xaatee ngan sëeb tu rikw laañee xñabey Dios!

²⁴ Ntseeb psee xpëëdschuel xaa biñ nii kwnee xaa, per lëë Jesús bikche chëb:

—Xiñ, ¡xaatee ngan sëëb meñ laañee xñabey Dios!

²⁵ Masy ngandy xsyak tu camey te ma xan tu kyeech kuzh. Mastre ngan xsyak tu rikw sëëb xaa laañee xñabey Dios.

²⁶ Tsiñee biñ xaa ngo, mastre psee xaa, aan kwnabtiits lsa xaa lo xcombañer xaa xñee xaa:

—Aan ¿cho telaa lo tol tsgo?

²⁷ Tsgo lëë Jesús buy lo xaa aan lëë Jesús kwëb chëb:

—Chilody telaa meñ nonsy, per lëë Dios kteelaa meñ.

²⁸ Tsgo lëë Pedre bislo kwnee chëb:

—Lëë noo psaan noo kchësy nii chaap noo, aan lëë noo syoop naal lii.

²⁹ Tsgo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchësy meñ nii xsaan lidzy, betsy, psyañ, xñaa, pxosy, o xilyu gaa por naa ni por xtiits Dios nii xteelaa, ³⁰ misme lo kislyu re skaa meñ go siik tu kyoow nii psaan meñ go sinak yu, betsy, psyañ, xñaa, xiñ ni xilyu, nikxe con kyalnë. Aan lëë lo stu kislyu lëë meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. ³¹ Per kchësy meñ nii nak meñ klo nina, kyak meñ lultime. Ni ndaly meñ nii nak meñ lultime nina, kyak meñ klo.

Lëëw xyon vult nii lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Lëë xaa no nëz si xaa Jerusalén, aan lëë Jesús nechsy lo xpëëdschuel. Ksa xpëëdschuel xaa psee, per lëë meñ nii nal xtsyeb. Tsgo lëë Jesús, mguiy nii pxaal Dios, kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdschuel tublad aan lëë xaa bislo bitiits xaa kchë nii ktsyool xaa, chëb xaa:

³³—Chan do gon lëë no syo Jerusalén laañee lëen jkaa ña maestre ley. Lëë xaa kñab ketyaa ni lëë xaa jko naa ña meñ sit. ³⁴Lëë xaa kityni naa, lëë xaa kchoo mxeñ naa, lëë xaa kiñ naa ni lëë xaa kuty naa. Per tse nii loxo tson kpudz lëen kpañ.

Lëë Jacob ni Juan xñab tu favor

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Lëë chop xiñ Zebedeo nii lë Jacob ni Juan big lo Jesús aan lëë xaa chëb:

—Maestre, chakladzy noo nii kuñoo tu favor nii kñab noo lool.

³⁶ Lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos chakladzy to nii kuñaa?

³⁷ Lëë xaa chëb:

—Bneetsy tiits nii tsiñee lëel sob kñabeyoo, syoob tuu gaa noo tyuxlad kwil, tuu noo nëzli, tuu noo nëzpeg.

³⁸ Tsgo lëë Jesús kwëb chëb:

—Nandy to pe xñab to. ¿Pe mod stedy to kyalnë nii teedyaa nayak, ni pe schobnis to nayak sinak chobnisaa lo xkyalnën ni xkyalkutyaa?

³⁹ Tsgo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Schiloo noo.

Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nli ste do kchë kyalnë nii teedyaa ni schobnis to con kyalnë nii chobnisaa. ⁴⁰ Per nii sob to kwin nêzli o nêzpeg kaa, lëdy naa xyal knetsyo, sink lëew jkaa meñ nii xyal jkaaw.

⁴¹ Tsiñee lëe stsii xpëedscuel xaa biñ ngo, lëe xaa bislo blëe xaa lo Jacob ni lo Juan. ⁴² Per lëe Jesús kwtsyetsy xaa aan lëe xaa chëb:

—Nan do gon xa chuñ meñ xñabey lo kislyu re. Xsyak xaa nii tir non xaa aan chuñ xcheñ xaa laañee xñabey xaa. Singo gak xtisy, tir nroob xkyalwnabey xaa. ⁴³ Per lëe lady to gon lëdy singow. Deel no tu xaa nii chakladzy kak non lo do, no nii jkiñ xaa kchësy lo do. ⁴⁴ Ni deel no tu do nii chakladzy kak tu xaa nii mastre non, no nii jkiñ xaa kchë lo meñ. ⁴⁵ Porque bijty mguiy nii pxaal Dios parñee kantsi meñ xaa, sink parñee kantsi xaa meñ ni kety xaa parñee telaa ndaly meñ lo xtol.

Lëe Jesús chuuñ kyak Bartimeo

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Lëe xaa ptsiñ kyedzy Jericó. Aan tsiñee lëe Jesús no nêz nii kchoo chu kyedzy ko ksa xpëedscuel ni tub yox meñ, lëe xiñ Timeo nii lë Bartimeo sob kex chu nêz nii xtyedy siko xñab tumi lo meñ porñee chandy xaa. ⁴⁷ Tsiñee lëe xaa biñ nii lëe Jesús xaa Nazaret sitedy siko, lëe xaa bislo chuptysyë xaa xñee xaa:

—Jesús, lii nii sëedoo lo xtiy rey David, pkëstyoo naa!

⁴⁸ Ndaly meñ kwëntseeb lo xaa parñee nyoogw chuw xaa, per mastre kwchuptysyë xaa xñee xaa:

—Jesús, lii nii sëedoo lo xtiy rey David, pkëstyoo naa!

⁴⁹ Tsigo lëe Jesús kwso tse aan lëe xaa chëb:

—Kol kwetsy xaa dyon.

Tsigo lëe meñ kwtsyetsy xaa nii chandy ko, chëb meñ lo xaa:

—Nguiool kwloo styool aan kuso, por lëe xaa xkwetsy lii.

⁵⁰ Lëe xaa nii chandy ko pchon xkaxkem tublad aan lëe xaa kwyas big xaa lo Jesús.

⁵¹ Tsigo lëe Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos chakladzyoo nii kuñaa?

Tsigo lëe xaa nii chandy ko chëb:

—Maestre, chakladzyaa kanaa.

⁵² Tsigo lëe Jesús chëb:

—Schilo kyeyoo. Porñee bniladzyoo ngo nii lëel byak.

Wor go kazh lëe xaa nii chandy ko kon, aan lëe xaa kunal Jesús tyub nêz.

11

Lëe Jesús xsyëeb leñ kyedzy Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Tsiñee lëe xaa ptsiñ kex Jerusalén laañee nche kyedzy Betfagé ni kyedzy Betania laañee nyoo sob kiy nii lëe Olivos, lëe Jesús pxaal chop xpëedscuel ² chëb xaa lo xaa:

—Kol tsi kyedzy nii nche kexka ske aan tsiñee ktsiñ do,

lëe do kan tu burr nii këtuu. Ni tu cho karty sob lady ma. Kol klaa ma aan kol tēni ma. ³ Aan deēlñee cho kñabtiits lo do penak xlaa do ma, kol kēb nii naa jkiiñ ma. Na kakni gakaa ma.

⁴ Lëe xpëēdscuel xaa si, aan tsiñee lëe xaa ptsiñ kyedzy ko, lëe xaa kon nii lëe burr këtuu kex tu chu yu laañee xtye nēz aan lëe xaa blaa ma.

⁵ Aan lëe bla meñ nii nche siko chēb lo xaa:

—¿Pe cos chuñ do? ¿Penak nii xlaa do burr gue?

⁶ Tsigo lëe xaa chēb si chēb Jesús lo xaa. Aan lëe meñ blaa biy xaa ma. ⁷ Tsi lëe xaa ptsiñni ma laañee so Jesús, lëe xaa pxob xab xaa lady ma aan lëe Jesús kwsob lady ma. ⁸ Aan ndaly meñ ptañ xab lo nēz. No gaa meñ pchug xikw yag aan kwleek meño lo nēz.

⁹ Tsigo lëe kchēsý meñ nii nech ni meñ nii nal bislo kwchuptsyē xñee:

—¡Skizh Dios! ¡Xaatee buen xaa nii pxaal xaa lo no!

¹⁰ ¡Skizh Dios nii lëe xaa pxaal tu xaa nii kñabey lëe no sinak kwnabey rey David! ¡Kol ktee skizh lo Dios!

¹¹ Singo kwsēēb Jesús leñ kyedzy Jerusalén ni leñ lidzy Dios. Aan loxsýe buy xaa kchēsý cos nēz re nēz rek, lëe xaa si Betania ksa xaa ksa tsiipchop xpëēdscuel xaa porñee lëe tse ptsyel.

Lëe Jesús xtsiibtee yag yegw nii kēdy nex
(Mt. 21:18-19)

¹² Lëe byaani lyu lëe xaa bi Betania, aan lëe Jesús kwlaañ. ¹³ Aan sitre so xaa

kon xaa tub xan yag yegw nii singootyee no xikw. Aan lëe xaa kukuy dyon pe kē yegw, per kēdyo. Xaktyee xiplago singootyee xña porñee lēdy xtiemp yegw. ¹⁴ Tsigo lëe Jesús kwnee lo yag yegw, chēb xaa:

—Ni tu cho kpikchedre kaw xnexoo.

Aan biñ xpëēdscuel xaa nii kwnee xaa.

Lëe Jesús xlëe lo meñ leñ lidzy Dios

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Loxsýe ngo lëe xaa ptsiñ leñ kyedzy Jerusalén. Aan tsiñee lëe Jesús kwsēēb leñ lidzy Dios, lëe xaa bislo kwlii xaa kchēsý meñ nii nche kto ni nche si siko. Ptische xaa xmez h meñ nii no ktsēē tumi lo xcombañer, ni ptische xaa xyagxily meñ nii xto palom, ¹⁶ ni blaady xaa nsýēēb meñ nii noy pe cos leñ lidzy Dios. ¹⁷ Aan lëe xaa bislo beēñ kseedy xaa meñ xñee xaa:

—Leñ kitsý nii kē xtiits Dios gon xñee: “Lidzyaa kak tu laañee kiidnee kchēsý meñ lo Dios”, per lëe do byuño lidzy ngbaan.

¹⁸ Lëe xaa nii xñabey lo pxosý ni maestre ley biñ nii kwnee Jesús. Ngo nii lëe xaa bislo byub xaa mod par kutý xaa xaa. Nli gaa nii ptsyeb xaa Jesús porñee kon xaa kchēsý meñ psee biñ xiwseedy Jesús. ¹⁹ Per tsiñee lëe lyu pkyey lëe Jesús pchoo kyedzy ksa xpëēdscuel.

Lëe yag yegw xpidzy
(Mt. 21:20-22)

²⁰ Lëe byaani stu lyu silyga, lëe xaa kwte kexka xan yag yegw aan kon xaa nii axte luw pidzy. ²¹ Tsigo lëe Pedre psaladzy nii chëb Jesús lo yag yegw ko aan lëe xaa chëb:

—Maestre, buy gaanoo lëe yag yegw nii ptsiibteel pidzy.

²² Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Kol kniladzy Dios. ²³ Por nli xñen deelñee cho këb lo kiy re: “Bichee nu aan kukyab lo nistoo”, aan xkandy kik xaa, sink xniladzy tyub styoo xaa nii lëe nii xñee xaa kak, tsigo sako. ²⁴ Por ngo lëen xñe lo do nii kchësy nii kñab to lo Dios, deelñee xniladzy to nii lëew chaple to, lëew kap to. ²⁵⁻²⁶ Aan tsiñee lëe do noyuti-itsni Dios, kol knityladzy tol nii ngo xcombañer do lo do parñee ktsily pxosy to nii sob kpaa xtol do.

Xkyalwnabey Jesús

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Tsiñee lëe xaa ptsiñ Jerusalén stub, lëe Jesús kwsëeb leñ lidzy Dios, aan lëe xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley, ni bla xaa kol big lo xaa ²⁸ aan lëe xaa kwnabtiits chëb xaa:

—¿Cho bneetsy tiitspey lool par kuuñtsyeyoo kchë nii chuuñtsyeyoo?

²⁹ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Wi gak gaan dyon kñabtiits tu cos lo do. Deelñee snë dow na, tsigo sniyaa cho xtiitspey chuuñtsyeyaa kchë cos re. ³⁰ ¿Cho pxaal Juan dyon biid kchoobnis xaa? ¿Pe Dioso ote no chol meñ

lo kislyu rew yak? Kol nëw dyon.

³¹ Tsigo lëe xaa go bislo pti-lytiits lsa xñee xaa:

—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal xaa, kñë xaa lo no: “¿Penak tsigo bnilasty to nii bluuy xaa?” ³² Lëe deelñee tyeesy no nii chol meñ lo kislyu re pxaal xaa, no nii ktsyeb no meñ, por kchësy meñ xniladzy nii nli xtiits Dios bluuy Juan.

³³ Por ngo lëe xaa chëb lo Jesús:

—Ndondy noow.

Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Per ni naa ngo busy kniidy dyon cho xtiitspey chuuñtsyeyaa kchësy cos re.

12

Xcuent xaa tsiñ nii tir kok ntseeb

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Lëe Jesús bislo beñ kseedy meñ nonsyke con cuent xñee xaa:

—Tu xaa name beñ pni xaa yag uv aan lëew psuugw kwraly xaa, ni lëe xaa kwteeñ tu kyeech par kxii xaa uv tsiin kchoo viñ ni psaa xaa tu laañee klaa sob xaa par kyënap xaaw.

’Loxsye ngo lëe xaa kwlootiñ lyu go lo bla xaa nii kuuñ xtsiño aan lëe xaa si sit. ² Tsiñee lëe xtiemp uv kol, lëe xpixwano pxaal tu xmos siknab nii xyal xaa lo xaa nii beñ tsiño. ³ Per lëe xaa tsiñ psaksi xmos xaa, ptee xaa xcheñ xaa aan lëe xaa psonëz xaa singosy. ⁴ Tsigo lëe xpixwano pxaal stu mos,

per xaa gosity kwlë xaa kik xaa ni kwlootsyetsy xaa xaa.
⁵ Pxaalak xaa stu xaa, lëël beetyak xaa xaa. Loxsyte ngo lëë xaa pxaal stubla xaa. No cheñ xaa ptee xaa tsiin go, no gaa xaa beety xaa.

⁶ 'Lëë lultime lëë xaa pxaal yuub xiñ xaa nii mastre xleni xaa nladzy xaa: "Sak mbeñ xaa tsiin xiñganaa." ⁷ Per lëë xaa tsiin go chëb lo xcombañer: "Lëë xaa re nak nii kyaani kchësy nii chap pxosy. Kol tsoo kuuty no xaa tsiin kako xcheñ no." ⁸ Lëë xaa kwnaasy xaa, aan lëë xaa beety xaa. Loxsyte ngo lëë xaa kukchon xaa tublad chu kwaa nii no yag uv.

⁹ Tsigo lëë Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe në do dyon pe kuñ xpixwan uv? Tsi xaa wo aan kuty xaa xaa tsiin go ktee gaa xaa kwaa go lo stu meñ.

¹⁰ '¿Pe karty nayak klab to xkitsy Dios laañee xñee:

Lëë kyo nii psëeb meñ nii xsa yu byak tu kyo nii mastre xkiin.

¹¹ Lëë Dios beeñtsyey nrri aan xsee no xtyon now?

¹² Tsigo lëë xaa kokladzy nyoy xoo xaa Jesús porñee byeñ xaa nii contre lëë xaa pso Jesús cuent ko. Per como ptsyeb xaa meñ, lëë xaa psaan Jesús aan lëë xaa bi.

Lëë xaa fariseo chuñ Jesús preb

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Loxsyte ngo lëë xaa pxaal bla xaa fariseo ni bla xaa nii nak ksa Herodes lo Jesús parñee dyon tsaap nyë

Jesús tublan tiits nii nchilo nguëëkiy xaa Jesús. ¹⁴ Lëë xaa kwey chëb xaa:

—Maestre, ndon noo nii nonsyke tiitsli xñeel, xsaldyoo nii xñee meñ porque xseedyoo xa chak meñ. Liisy nli gaa na xluuyoo xa kpañ ñe sinak xñabey Dios. ¿Pe nongual dyon tizh noo lo xtisy Roma ote nongualdyo yak? ¿Pe stizh noo ote tizhty noo yak?

¹⁵ Per lëë Jesús byeñ pe cos tsiin si xaa aan lëë xaa chëb lo xaa:

—¿Penak nii chakladzy to kuñ do naa preb? Kol tēni tu pes lon dyon parñee kanno.

¹⁶ Lëëw kuni xaa aan lëë Jesús chëb:

—¿Cho nrri kë loo go ni cho lë kë nu?

Tsigo lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Lëë xtisy Roma nii lë César kë low.

¹⁷ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol ktee nii nak xcheñ César lo César ni kol ktee gaa nii nak xcheñ Dios lo Dios.

Aan ntseeb psee meñ go biñ nii chëb Jesús.

Lëë meñ xñabtiits xa nak nii xpañ meñ kuty

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Tsigo lëë bla xaa saduceo kwey lo Jesús. Lëë xaa saduceo xñee nii nliidy xpañ meñ kuty. Por ngo kunabtiits xaa lo Jesús chëb xaa:

¹⁹ —Maestre, Moisés gon pkëë nii deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan klyëëdy kety xaa aan ksaandy xaa mëed lo tsiil xaa, no nii ktsiilña betsy xaa kwnaa viud nii psaan xaa

parñee kap tsiil betsy xaa nii kuty mēēd. ²⁰ Per tu vuela name tu xaa kadzy betsy nak xaa aan lēē xaa nii nak xaa kol lo xaa ptsiilña, per lēē xaa kuty aan kopty tsiil xaa mēēd. ²¹ Tsigolēē xaa nii so xitsy xaa ptsiilña kwnaa viud ko, per lēē xaa kutyak aan kopty kwnaa go mēēd. Singo gak ptsyool stu xaa. ²² Ksa kadzy xaa ptsiilña, per ni tu xaa psaandy mēēd. Lēē byalo wi kwnaa go kuty. ²³ Per lēē nana busy tsiñee lēē xaa kpañ, ¿cho tsiil xaa kak kwnaa go deel ksa kadzy xaa ptsiilña me?

²⁴ Tsigolēē Jesús kwēb chēb:

—Nandy to pe xñee do, porñee xyuumbeydy to kitsy nii kē xtiits Dios ni xyuumbeydy to xkyalwnabey Dios. ²⁵ Tsiñee lēē meñ kuty kpañ, ni mguiy ni kwnaa gaa ktsiilñady, sink lēē meñ nii kpañ kak sinak angly nii ncheno kpa. ²⁶ Xñee do lēē nii nlidy xpañ meñ kuty. ¿Pe karty nayak klab to xcuent yakitsy nii noyek leñ libre nii pkēē Moisés laañee chēb Dios: “Naa nak xDios pxusykooltoo do Abraham, ni pxusykooltoo do Isaac ni pxusykooltoo do Jacob”? ²⁷ Aan Dios gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink xDios meñ nii mbañ nak xaa. Ngo nii xñen nandy to pe xñee do.

Nii chakladzy Dios kuuñtsyey no

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Wi tu maestrey ley nii no lady meñ biñ wtiityiits ko, ni biñ xaa nii ngui kwēb Jesús lo

xaa saduceo. Ngo nii lēē xaa kwnabtiits chēb xaa:

—¿Cho nii xñabey Dios dyon kuuñtsyey no mastrey non?

²⁹ Tsigolēē Jesús kwēb chēb:

—Lēē nii xñabey Dios nii mastrey non lo kchēsyo nak nrii: “Biño meñ Israel, tugak Dios gon nak xDios no, kintrey stu Dios. ³⁰ Pkēstyoo xDioosoo tyub styool, tyub xkyalbiniil, ni tyub xkyalcheeñoo ni tyubñaa fuersy nii nol.” ³¹ Ni xñabey Dios nii jkēstyool xcombañeeroo sinak nii xkēstyool lii. Porque jkēstyoo no Dios ni jkēstyoo no xcombañer no, nrii mastrey non lo Dios.

³² Tsigolēē maestrey ley chēb lo xaa:

—Singow, maestrey. Nli xñeel nii tugak Dios no ni kintrey stu xaa. ³³ Ni nii jkēstyoo ñe Dios tyub styoo ñe, ni tyub xkyalcheñ ñe, ni tyub fuersy nii no ñe, ni nii jkēstyoo ñe xcombañer ñe sinak lēē ñe, mastrey nono que kchē ma nii chek lo pkoog ni kchē nii chiksakon meñ lo Dios.

³⁴ Tsiñee kon Jesús nii ngui no kik maestrey ley go, lēē xaa chēb lo xaa:

—Xlyēēdre lēē klaa kñabey Dios lii.

Aan ni tu cho byaxtre tsigolēē nyabtiits pe stu cos lo Jesús.

¿Cho lo xtiy sēēd Crist?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Lēē Jesús noyuun kseedy meñ leñ lidzy Dios aan lēē xaa kwnabtiits chēb xaa:

—¿Penak dyon nii xñee maestrey ley nii lo xtiy rey David sēēd Crist? ³⁶ Per con lēē Kyalbini Ntson cheñ Dios

na been knee rey David chëb xaa:

Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:

“Kwsob kwin nēzli axte nii tsitsiñ tse nii lēēl kñabey kchē lo meñ nii xlēē lool.”

³⁷ ¿Xa kñabey Crist rey David deelñee lo xtiy rey David pchoo Crist?

Aan tyub styoo kchēsý meñ go pkēētyag xiwseedy Jesús.

Nii chuuñtsyey maestre ley

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Lo xiwseedy Jesús xñee xaa:

—Kol kap cuent lo maestre ley, por xtsiladzy xaa kakw xaa kchē ladx non ni xtsiladzy xaa jkēēptyux meñ xaa laañee ktsyooltyee meñ xaa lo kiy. ³⁹ Xyub xaa skan leñ ktoo laañee xsyob meñ non ni tsiñee chi xaa tu wagw xyubpee xaa sob xaa laañee kan meñ xaa. ⁴⁰ Ni xla xaa lidzy kwnaa viud, aan parñee kēb meñ nii tir buen xaa xsyo xaa chool xaa tu lay nii xyaldy kaa. Por ngo mastre ksaksi Dios xaa.

Tumi nii kwloo kwnaa viud alcansiy

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Lēē Jesús kwsob laañee sob alcansiy xuy xaa xko meñ tumi leñ alcansiy ni chan xaa xtsiñ meñ rikw nii xko tub yox tumi leñ alcansiy. ⁴² Tsiñee lēē tu kwnaa viud nii tir prob ptsiñ, lēē me kwloo chop centab cobre nii xisy non leñ tu alcansiy. ⁴³ Tsigó lēē Jesús kwtsyetsy xpēēdscuel aan lēē xaa chēb lo xaa:

—Nli xñen lo do nii nroobre tumi nii kwloo kwnaa viud re alcansiy que kchē nii kwloo meñ. ⁴⁴ Porque kchēsý meñ xtee tumi nii xkiiñtre lo meñ, per lēē me lo xkyaalprob me, lēē me ptee kchēsý tumi nii nseñ me.

13

Lēē Jesús xñee nii lēē lidzy Dios nitylo

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Tsiñee lēē Jesús pchoo lidzy Dios, lēē tu xpēēdscuel xaa chēb:

—¡Maestre, buy gaanoo xaatke ngol kchē kyo gue ni xaatke ngui kchē yu gue!

² Tsigó lēē Jesús kwēb chēb:

—¿Chanoo kchē yu ngol re lē? Per ni tu kyo kyaandy lady xcombañero. Kchēsýo nitylo.

Kyalnē nii tedy meñ

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Loxsye ngo lēē Jesús si kiy nii lē Olivos aan lēē xaa kwsob chex kiy laañee nyoo lidzy Dios. Siko sob xaa tsi lēē Pedre, Jacob, Juan ni Ndresy kwnabtiits tsilaan lo xaa chēb:

⁴—Chakladzy noo nii kñēēl loo noo pa wor kak kchē nii kweel. ¿Ni xa mod kyeen noo nii lēēw mer kak?

⁵ Tsigó lēē Jesús kwēb chēb:

—Kol kap cuent parñee ni tu cho jkēētidy lēē do. ⁶ Por ndaly xaa nii jkiiñ lēn kiid aan kñē xaa nii lēē xaa nak Crist, ni skēēti xaa ndaly meñ.

⁷ Tsiñee kon do nii lēē tily chak nēz re nēz rek, ktsyebty to, porque singo no

nii kako. Per nitylody kaa kislyu. ⁸ Porque lëe kyedzy ktily lsa ni lëe xaa xñabey ktily lsa. Ni ndaly laañee kni xu ni lëe kpiñ tso. Lëe kchë kyalnë go tsigo kal bislo.

⁹ 'Ligier kol kak. Por lëe meñ tsikso lëe do lo xaa xñabey ni lëe meñ kiñ lëe do leñ ktoo. Ni lëe do tsinee lo xtisy ni lo rey por naa. Siko lëe do kñee xtitsaa lo xaa. ¹⁰ Por antes nii nitylo kislyu, lëe kchë meñ nii nche lo kislyu kon xtiits Dios nii xteelaa. ¹¹ Ni pe tsinidy kik to nii dyon pe kñee do tsiñee lëe meñ tsini lëe do lo xaa xñabey, sink kol nee nii kñë Dios lo do wor go, porque lëdy to kñee, sink Kyalbini Ntson cheñ Dios kñee. ¹² So tse nii lëe meñ kñabey kety betsy ni so tse nii misme pxosy meñ kñabey kety meñ. Ni so gaa tse nii lëe xaa wiñ kak niladzy pxosy aan lëe xaa kñabey kety xaa. ¹³ Kchësy meñ klëe lo do porñee xsoob to xtitsaa. Per deelñee kxe kw to te do kchë lo kyalnë go, stelaa do.

¹⁴ 'Tsiñee kan do nii lëe nii ntseeb nii xnitylo noyak laañee nody nii kako, tsigo kchësy to nii no do Judea no nii kxooñ do tsëp to kiy. (Deel xlab to nrii, kol ktee nii kyeñ dow.) ¹⁵ Ni deelñee so do kik lidzy to tse go, kyejty to par pe kwii do. ¹⁶ Ni deelñee nche do tañ, kpikchedy to par tsikxi do xab to. ¹⁷ jBrob kchë kwnaa nii nak xiñ tse go o kwnaa nii xkadzy kaa xiñ! ¹⁸ Kol nab lo Dios nii kakty kchësy nrii mēe nii chak nal. ¹⁹ Porque tse go lëe meñ

tedy kyalnë dox nii karty te meñ destye nii kwleek Dios kislyu, ni kpikchedre gaa kan meñ kyalnë dox ko loxsye tedyo. ²⁰ Aan deelñee kuuñ ktopty Dios tiemp ko, ni tu cho telaady. Per lëew kuuñ ktop xaa porñee xkëstyoo xaa meñ nii kwle xaa.

²¹ 'Deelñee cho kñë lo do tse go: "Kol kuy gaano, lëe Crist so nu", o "Lëe gaa xaa so ske", knilasty tow. ²² Por ndaly kchë xaa wnee xuuy nii kiid kñë lo do nii lëe xaa nak Crist, ni kñë xaa nii lëe xaa sēedni xtiits Dios, ni suuñtsyey xaa milagre ni kyalntson parñee jkëeti xaa meñ nii kwlel Dios deelñee steedyo tiits. ²³ Per lëe do ligier kol kak, por lëen niyle lo do kchë nii kak.

Lëe nguuy nii pxaal Dios kpikche

(Mt. 24:29-35, 42-44;
Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Tsi lëe kchë kyalnë dox ko lox tedy, lëe lo ngbidz jkyey, ni lëe mēe kyuuy, ²⁵ ni lëe mēly kchingaa leñ kpaa ni lëe kchë nii no leñ kpaa kni.

²⁶ Chëbak Jesús:

—Naa nii nakaa nguuy nii pxaal Dios, lëe meñ kan kchukën lo xkey con tu kyalwnabeyaa ni tu kyalntsonaa. ²⁷ Lëen kxal xanglyaa tsiktop kchësy meñ nii kwlelaa tyubñaa lo kislyu.

²⁸ 'Kol kseedy xcuent yag yegw: Tsiñee lëe xikwo xkë peñ, aan lëe xiplago xchukë, xyeñ do nii lëe xtiemp kyo sēed yob. ²⁹ Singo gak tsiñee kan do nii lëe kchë cos re noyak, syeñ do nii lëen mer

kyely. ³⁰ Ni xñen lo do nii antes nii tedy kchë meñ nii no natiemp lëe kchë cos re kak. ³¹ Stedy kpaa ni stedy kislyu, per lëe xtitsaa tejtyo.

³² 'Per lëe tse nii kako ni wor ni tu cho nandyo, ni angly nii ncheno kpaa. Ni naa nii nakaa mguiny nii pxaal Dios nandyno. Xaktyee Tat Tios nano.

³³ 'Ligier kol kwe ni kol kwena por nandy to pa wor tsitsib tse go. ³⁴ Nak kchë nrui sinak tu xaa nii no nēz tsi tu tañ sit, aan antes nii kchoo xaa lëe xaa xsaan tsiññ nii kuñ catu xmos xaa, ni lëe xaa xso tu xaa nii kyēnap chu puert. ³⁵ Singo tsigo busy, kol kwena, porque nandy to pa wor klañ xpixwan yu, deelñee xkyeysye lyuw, o wrol gaa kyoolo, o worñee gaa xpetsy nguidy kolo o xyeñsye kaa taño. ³⁶ Toontlaa kolpsye klañ xaa aan jkaa do lo mgaa. ³⁷ Nii xñe gakaa lo do xñen lo kchēsye meñ: Kol kwena.

14

Lëe xaa xñabey xyub xa jkaa Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Schop kpidz chak falt kak paskw. Lo lni go chaw meñ Israel kyaxtily nii xkyedy levadur. Lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe maestre ley bislo xyub mod dyon xa kñaasy xaa Jesús par kuty xaa xaa. ² Per lëe gak xaa xñee:

—Kñaasty no xaa na lni parñee kak nxoldy meñ.

Lëe tu kwnaa xkyëeb aceit lo kik Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Lëe Jesús kwey Betania lidzy Simoñ nii kwlañ kyalk-its nii lë lepra. Lëe xaa sob lo mezh noyaw xaa tsiñee lëe tu kwnaa ptsiñ noy tu bot. Kaksēsyo tub clasy aceit nii xlyaa nex. Tir nyazh non clasy aceit ko. Lëe me pxaly bot ko aan lëe me kwtëeb aceit nii xlyaa nex ko lo kik Jesús. ⁴ Per no bla xaa nii nche siko blëe aan xñee xaa lo xcombañer xaa:

—¿Penak lika kwxiñ aceit nii xlyaa nex re? ⁵ Nchilopee ndyow mansye tson kyoow denario par kak meñ prob yudar.

Aan blëe xaa lo kwnaa go.

⁶ Per lëe Jesús chëb:

—Kol ksaan me. ¿Penak chisyedy to me? Buen beñ me. ⁷ Por tugak gon kan do meñ prob, aan schiloo gaa kuñ do meñ prob yudar tsiñee klyañ styoo do, per naa gon lëdy tugak tson lady to. ⁸ Lëe kwnaa re beeñtsyey nii pchilootyee lo me. Lëe me kwtëeb aceit nii xlyaa nex re ladyaa parñee tsel xixkwaa xcuerpaa tse nii lëen jkyeetsy. ⁹ Nli xñen lo do nii kchë laañee kluuy meñ xtiits Dios nii xteelaa tyub lo kislyu, lëe meñ kutiits nii beeñtsyey kwnaa re parñee ksaladzy meñ me.

Lëe Judas xyub xa jkaa Jesús ña xaa xñabey

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Lëe tu xpëedsuel Jesús nii pcholë Judas Iscariote

kunee lo xaa nii xñabey lo pxosy parñee këb xaa dyon xa jkaa Jesús. ¹¹ Tsiñee lëew biñ xaa xñabey, per nli busy ble xaa, aan lëe xaa chëb nii stee xaa tumi lo Judas. Tsigo lëe Judas bislo byub dyon xa jkaa Jesús lo xaa xñabey.

Lëe Jesús chaw xtsee ksa xpëedscuel

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

¹² Tse nii chislo lni nii chaw meñ Israel kyaxtily nii xkyëdy levadur, ni tse nii chuty meñ mëkwxiiily nii ktyaaw paskw, lëe xpëedscuel Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pa chakladzyoo nii kyokuuñloo noo nii tyaaw xtsee no na paskw?

¹³ Tsigo lëe Jesús pxaal chop xpëedscuel chëb xaa:

—Kol tsi leñ kyedzy. Siko lëe do kan tu xaa nii noy tub che nis. Kol tsinal xaa, ¹⁴ aan laañee sëeb xaa, kol këb lo xpixwan yu: “Lëe maestre xñabtiits: ¿Pa sob yu laañee kaw xtseen na paskw ksa xpëedscuelaa?” ¹⁵ Lëe xaa kluuy tu yu ngol nii sob kik lidzy xaa, xixkwaalew. Siko kol kuuñlo nii tyaaw xtsee no.

¹⁶ Lëe xpëedscuel xaa si. Tsiñee lëe xaa ptsiñ leñ kyedzy, lëe xaa kon xaa go sinak nii chëebpee Jesús, aan lëe xaa bislo beeñlo xaa nii kaw xtsee xaa paskw.

¹⁷ Tsiñee lëe lyu pkyey lëe Jesús ptsiñ leñ yu go ksa xpëedscuel xaa. ¹⁸ Lëe xaa nche sob lo mezh kayaw xaa, tsiñee lëe Jesús chëb:

—Xyeñpaa nii misme tu do jko naa ña xaa xñabey.

¹⁹ Tsigo mban ptee styoo ksa xpëedscuel Jesús aan lëe xaa bislo tuga xaa xñabtiits xñee xaa:

—¿Pe lëdy naaw?

²⁰ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Tu xaa nii no lady ksa tsiipchop tow. Lëe xaa noyaw leñ tu kyonaa. ²¹ Naa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios, lëe meñ kuty naa ni lëen teedy kaa kchë nii no teedyaa sinak nii këpeew leñ kitsy nii kë xtiits Dios. Per jbrob xaa nii jko naa ña xaa xñabey! Masy buen nyi xaa nyaldy xaa.

²² Aan mentre lëe xaa ncheyaw, lëe Jesús kwseñ kyaxtily, aan loxsye pteedy xaa skizh lo Dios, lëew been grol xaa aan lëew pteedy xaa lo xpëedscuel xaa chëb xaa:

—Kol kawo, xcuerpno.

²³ Ni lëe xaa kwseñ tu vas nii no viñ, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëew ptee xaa kow xpëedscuel xaa.

²⁴ Tsigo lëe xaa chëb:

—Tu cheñaa nrii kow do. Lëew kxee parñee kak nyoo nii xkëstyoon lëe do ni xkëstyoon kchësy meñ. ²⁵ Nli xñen lo do nii kidraa viñ axte ktsiñ tse nii kin viñ kub kpaa laañee sob Dios.

Lëe Pedre xñee nii ksaandy xaa Jesús

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Loxsye biily xaa lëe xaa si kiy nii lë Olivos. ²⁷ Siko lëe Jesús chëb:

—Kchësy to ksaan naa. Sin-rii xñee leñ kitsy nii kē xti-its Dios: “Lëen kuty meñ nii xkyënap mëkwxiiily, aan lëe ma kchoots klyaal.” ²⁸ Per tsiñee lëen kpañ, kloona ka Galilea lo do.

²⁹ Tsiigo lëe Pedre chëb:

—Nikxe kchësy xcom-bañeraa ksaan lii, per naa ksandyaa lii.

³⁰ Per lëe Jesús kwëb chëb:

—Nli xñen lool nii na kyool kazh, antes nii jkwetsy nguidy kol chop vuelt, lëel kēb nii xyuumbeydyoo naa.

³¹ Per lëe Pedre tugak kwnee:

—Nikxe ketynin lii, kēbtyaa nii xyuumbeydyaa lii.

Aan ksa xpëedscuel xaa kwnee singo.

Lëe Jesús chutiitsni Dios Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Loxsy ngo lëe xaa ptsiñ tu laañee lë Getsemaní, aan lëe Jesús chëb lo xpëedscuel:

—Kol sob nu mentre lëen kakutiitsni Dios.

³³ Lëe xaa sini Pedre, Jacob ni Juan, aan lëe xaa bislo pteenë xaa ni mban kok xaa, ³⁴ ni lëe xaa chëb:

—Mban xtee kyalkuty styoon. Kol kwëb nu dyon aan kol kwena.

³⁵ Tsiigo lëe Jesús si par kaan xisy wiñ, lëe xaa kot ndooslo lo lyu, aan lëe xaa kwnab lo Dios nii xaatsye ntsiñdy kyalnë go, ³⁶ xñee xaa:

—Tat Tios, par lool kchësyo xchilo. Pteelaa naa lo kyalnë re. Per kuuñtsyeydyoo nii

chakladzyaa, sink nii chakladzyoo.

³⁷ Tsi lëe xaa bikche lëe ksa tson xpëedscuel xaa nii kuni xaa nche nixyesy. Ngo nii lëe xaa chëb lo Pedre:

—Simoñ, ¿nixyesyoo lë? ¿Pchilody nawen siquier xisy wiñ nsyob naal? ³⁸ Kol kaa na ni kol kutiitsni Dios parñee jkaaldy xaatox to. Ndaan no styoo do, per lëe lady to mban now.

³⁹ Lëe xaa si stub, aan lëe xaa bitiitsni Dios. Misme tiits nii kwnee gak xaa klo kwnee xaa stub. ⁴⁰ Tsiñee lëe xaa bikche, lëe xpëedscuel xaa nche nixyesyak, porñee lika xtiib lo xaa lo mgaan. Aan nandy xaa pe kēb xaa. ⁴¹ Lëe xaa kwey stub. Lëew byoon gaa vuelt. Lëe xaa chëb:

—¿Pe bii nche nixyesy to nawen ni nche kxiladzy to? Lëew na, lëe wor kutsiñ nii lëe mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ ngoptol. ⁴² Kol tsiiche, kol tsoo, por lëe xaa nii jko naa ña xaa xñabey sëed kexle.

Lëe meñ xñaaasy Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Lëe Jesús bii nonee tsiñee lëe Judas, tu xaa nii wi kwyo lady xpëedscuel xaa, ptsiñni tubtsoon meñ nii noy spad ni yag. Lëe meñ nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley, ni meñ kol pxaal kchësy meñ go. ⁴⁴ Lëe Judas chëb kazh lo meñ go:

—Xaa nii nagon kawaa tu pxit kwesy, xaa gow. Kol naasy xaa aan kol koy xaa. Klaady to xaa.

45 Singo big xaa lo Jesús chëb xaa:

—Maestre.

Ptee gaa xaa tu pxit kwesy Jesús. 46 Tsigo lëë meñ kwnaasy Jesús aan lëë meñ biy xaa.

47 Per lëë tu xaa nii so siko kwlii xispad aan lëë xaa pchug tyag tu xmos xaa nii xñabey lo pxosy. 48 Tsigo lëë Jesús kwnabtiits lo meñ chëb:

—¿Penak nii sëednaasy to naa con spad ni con yag, sinak nawen nyakaa tu ngbaan? 49 Ksatyee tse kwson lady to leñ lidzy Dios been ksedyaa meñ, aan kwnaasty to naa. Per lëë kchësy nrii chak parñee teedyaa nii kē leñ xkitsy Dios.

50 Tsigo so gak Jesús. Lëë xpëëdscuel xaa pxooñ.

51 Per lëë tu xaa yeeñ sinal, mbixsyee xaa tublë ladx, aan lëë meñ kokladzy nyaasy meñ xaa, 52 per lëë xaa blaa ladx ko aan lëë xaa pxooñ nēb kidy xaa.

Lëë Jesús so lo xaa xñabey

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Tsiñee lëë meñ ptsiñni Jesús lo xaa nii mastre non lo pxosy, lëë kchë xaa nii xñabey lo pxosy, ni xaa kol ni maestre ley ptyop. 54 Ni nikxe gaa sit sit kunal Pedre, per lëë xaa ptsiñ axte lo xley xaa nii mastre non lo pxosy, aan lëë xaa kwsob xtsëë xaa chu ki ksa xaa xaa nii xkyënap lidzy Dios.

55 Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa non xyub dyon pe jkëëkiy xaa Jesús

parñee kñab xaa kety Jesús. Per ptsyoldy xaa pe nguëëkiy xaa xaa. 56 Porque nikxe ndaly meñ pkots tiits kizh xaa, per xaal xaal kwnee cad meñ. 57 No meñ kuso pkëëkiy xaa cos nii nlidy kwnee xaa, xñee meñ:

58 —Ptsyon noo kwnee xaa nii lëë xaa knitylo lidzy Dios nii psaa meñ lo kislyu re aan tsonak kpidz me lëë xaa ksaalo stu nii ksaady meñ lo kislyu re.

59 Per ni tu meñ nii kwnee sē lidy xtiits.

60 Tsigo lëë xaa nii mastre non lo pxosy kwso groiltyee lady meñ aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe nli kchë nii xkëëkiy meñ re lii?

61 Per kwneedy Jesús. Tsesy kwso xaa. Ni tu pe chëbty xaa. Tsigo lëë xaa nii mastre non lo pxosy bikche kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe nli nii lii nak Crist, mguiy nii no kxaal Dios?

62 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nliw, naa nak mguiy nii pxaal Dios. Ni sanak to lëen sob kwi Dios nēzli, ni tsiñee lëen kchukē lo xkey kyelyaa lo kislyu re stub.

63 Tsiñee lëë xaa nii mastre non lo pxosy biñ ngo, lëë xaa pchos xab xaa porñee singootyee blëë xaa aan lëë xaa chëb:

—¿Pa jkiiñre gaa no meñ nii jkëëkiy xaa? 64 Lëë do gon biñ xaatee ntseeb kchë tiits nii kwnee xaa. ¿Pe nē do dyon xa kak xaa?

Tsigo kchësy meñ chëb no nii kety xaa.

⁶⁵ Wor go kazh lëe meñ bislo pchoo mxeñ xaa, ni lëe meñ ptse lo xaa, aan loxsye xtee meñ cheñ xaa, xñee meñ: —¡Kwnë dyon cho kwtiñ lii!

Ni lëe xaa nii xkyënap leñ lidzy Dios byaasy lo xaa.

Lëe Pedre xñee nii xyuum-beydy xaa Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Lëe Pedre so lo ley tsiñee lëe tu kwnaa nii xkyë xtsiñ xaa nii mastre non lo pxosy kwtedy. ⁶⁷ Aan tsi lëe me kon nii lëe Pedre no ktsëe chu ki, lëe me buy lo xaa aan lëe me chëb:

—Wil lë kwënal Jesús meñ Nazaret.

⁶⁸ Tsigo lëe Pedre chëb:

—Lëdyo, xyuumbeydyaa meñ go ni nandyaa pe cos xñeel.

Aan lëe xaa pchoo ley laañee xsyëeb meñ. Tsigo lëe tu nguidy kol pkwetsy. ⁶⁹ Lëe kwnaa go buy lo Pedre stub aan lëe me bislo bitiits mew lo meñ xñee me:

—Wi meñ gue nak ksa Jesús.

⁷⁰ Per lëe xaa bikche gak chëb xaa lëdyo. Kok xtsedyako lëe meñ nii nche siko chëb lo Pedre stub:

—Nli gaa na wil lë nak ksa Jesús, porque xaa Galilea nakoo.

⁷¹ Tsigo lëe Pedre bislo xkon Dios xñee:

—Xyuumbeydyaa xaa gue. Nandyaa cho xñee do.

⁷² Aan wor go kazh lëew pchop vuelt nii lëe nguidy

kol no jkwetsy, lëe Pedre gaa psaladzy nii chëb Jesús lo xaa: “Antes nii jkwetsy nguidy kol chop vuelt, lëel këb nii xyuumbeydyoo naa tson vuelt.” Ngo nii lëe xaa bislo biiñ xaa.

15

Lëe Jesús so lo Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Tsiñee lëe lyu byaani lëe xaa nii xñabey lo pxosy, ni xaa kol, ni maestre ley ni kchësy xaa non ptyop. Lëe xaa pxi-tuu Jesús aan lëe xaa kuni xaa lo Pilat. ² Lëe Pilat kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Pe lii nak xrey meñ Israel?

—Lii në nii naaw —chëb Jesús.

³ Ndaly nii pkëeki y xaa nii xñabey lo pxosy xaa. ⁴ Lëe Pilat bikche kwnabtiits lo xaa chëb:

—¿Penak nii xñeedyoo? Buy gaanoo blaktre nii xkëeki y kchë xaa gue lii.

⁵ Per ni tu pe kwneedy Jesús. Tsi kon Pilat ngo, ntseeb psee styoo xaa.

Lëe Jesús no skiib par kety xaa

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Mer lni xlaa Pilat tu xaa nii no skiib, tu xaa nii kñab meñ kyedzy. ⁷ Lëetyee leñ tse go lëe tu xaa nii lë Barrabás no skiib ksa stubla xaa ntseeb porñee kukyeety xaa meñ worñee ptilyni xaa xaa xñabey. ⁸ Lëe meñ kunab lo Pilat nii klaa xaa tu xaa nii no skiib sinak nii chuuntyey

xaa cad iz. ⁹ Tsigo lëe Pilat kwëb chëb:

—¿Pe chakladzy to nii klaan xrey meñ Israel?

¹⁰ Porñee byeñ xaa nii por kyalmbidy kwnaasy xaa nii xñabey lo pxosy Jesús. ¹¹ Per lëe xaa nii xñabey lo pxosy pkiily meñ parñee kñab meñ laa Barrabás. ¹² Lëe Pilat kwnabtiits chëb:

—¿Xa kuñaa xaa nii xñee do xrey meñ Israel tsigo?

¹³ Tsigo kchësy meñ kwchuptsyë xñee:

—¡Pkëe xaa lo crusy!

¹⁴ Tsigo lëe Pilat chëb:

—¿Per pe cos nak xtol xaa?

Per lëe meñ bikche kwchuptsyë stub xñee:

—¡Pkëe xaa lo crusy!

¹⁵ Tsigo lëe Pilat, como kokladzy xaa nyaan buen xaa lo meñ, lëe xaa blaa Barrabás. Aan loxsye kwnabey xaa ptee meñ cheñ Jesús, lëe xaa kwloo xaa ña meñ nii jkëe xaa lo crusy.

¹⁶ Lëe bla soldad kuni Jesús chu yulyey aan siko lëe kchë soldad ptyop. ¹⁷ Lëe xaa pkakw Jesús tu ladx nixñë yë ni lëe xaa psoob tu coron kitsy kik xaa. ¹⁸ Loxsye ngo lëe xaa bislo kwchuptsyë xaa xñee xaa:

—¡Byinayk xrey meñ Israel!

¹⁹ Ni pxob soldad yag kik Jesús, ni pchoo mxeñ soldad xaa, ni psxib xaa lo Jesús sinak nii xsxib meñ lo tu xaa non. ²⁰ Loxsye kwtsityni xaa Jesús, lëe xaa kwlii ladx nixñë yë go lady xaa aan lëe xaa pkakw xaa mer xab xaa.

Tsigo lëe xaa sini xaa par jkëe xaa xaa lo crusy.

Lëe soldad xkëe Jesús lo crusy

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Lëe tu xaa kyedzy Cirene nii lë Simoñ bikche tañ. Alejandro ni Rufo nak xiñ xaa. Aan tsiñee lëe xaa kwtedy kexka laañee nche meñ, lëe soldad pkoy xoo xaa xicrusy Jesús.

²² Lëe xaa kuni Jesús tu laañee lë Gólgota. (Lëe tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee no tsit kik meñ kuty.) ²³ Siko lëe xaa pteedy viñ nii nots tub clasy kizh nii lë mirra lo Jesús, per kowdy Jesús. ²⁴ Loxsye ngo lëe xaa pkëe xaa lo crusy. Ni lëe soldad kwloo xab Jesús rif parñee dyon pe cos kchal catu xaa.

²⁵ Las nueve nak sily nii pkëe xaa Jesús lo crusy.

²⁶ Pkëe xaa blalan tiits kik xicrusy Jesús laañee xñee penak kë xaa lo crusy, xñee sinrii: “Xrey meñ Israel.”

²⁷ Wi chop ngbaan kwë ksa xaa lo crusy, tu xaa nözli, stu xaa nözpeg.

²⁸ Pkab Jesús lady meñ mal sinak nii këpeew leñ kitsy nii kë xtiits Dios.

²⁹ Kchësy meñ nii xtyedy laañee kë Jesús lo crusy xkot-syetsy ni xtsiyy kik xñee:

—¿Pe chanlo na?, lii nii xchonoo lidzy Dios aan tsonak kpidz lëew tse xsoblil stub. ³⁰ Pteelaa lii ni byety lo crusy.

³¹ Singo gak kwtsityni xaa nii xñabey lo pxosy xaa ni maestre ley xñee xaa:

—Pteelaa xaa stu meñ, per chilody kteelaa xaa lëë xaa.
³² No nii kyety xaly Crist ke lo crusy nina kazh parñee kniladzy no nii nli lëë xaa nak xrey meñ Israel.

Aan axte wi chop ngbaan nii kwë kwi xaa lo crusy kwlootsyetsy xaa.

Xkyalkuty Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Tsiñee lëë xwe ngbidz kol lëë kislyu pkyey aan lëëw byaani axte las tres wor wtse.
³⁴ Aan misme wor go lëë Jesús kwchuptsyë xñee xaa:

—Eloi, Eloi, ¿lema sabac-tani? (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Tat Tios, Tat Tios, ¿penak nii psaanoo naa?)

³⁵ Lëë bla xaa nii nche siko biñ nii kwnee Jesús aan lëë xaa chëb:

—Kol kon gaa, profet Elías xkwetsy xaa.

³⁶ Tsigolëë tu xaa nii so siko lëënlëdy kujkadz tublë sponj lo viñ la. Lëëw psoob xaa lo tublë punt yag aan lëëw ptsig xaa lo Jesús parñee nyi Jesús, xñee xaa:

—Kol ksaan xaa dyon pe siid klity Elías xaa lo crusy.

³⁷ Per lëë Jesús kwchuptsyë nguiedzy aan lëë xaa kuty.
³⁸ Ni lëë ladx nii kē leñ lidzy Dios pchos nsoli. ³⁹ Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo kchë soldad nii nche siko kon xa kuty Jesús, lëë xaa chëb:

—Nli nii Xiñ Dios nak mguiry re.

⁴⁰ Wi bla kwnaa nche sit xuy. Lady kchë kwnaa go no María Magdalena, ni Salomé,

ni Mariy. Xiñ Mariy nak Jacob xaa nii nak xaa nyab ni José. ⁴¹ Lëë ksa kwnaa re beeñ xyudar Jesús worñee kwyo xaa nēz Galilea. Ni ndaly re kchë kwnaa nii ptsiñ Jerusalén ksa Jesús nche siko.

Lëë Jesús xkyeetsy

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Tsiñee lëë tse go ptsye lëë meñ no wxixkwaa par tse nii xiladzy meñ lo tsiñ.
⁴³ Lëë José xaa kyedzy Arimatea kwloo valor lo aan lëë xaa kunab xcuerp Jesús lo Pilat. Wi xaa nak tu xaa non Israel, ni wi gaa xaa kēmbēs nii lëë Dios kñabey.
⁴⁴ Ntseeb psee Pilat biñ xaa nii lëë Jesús tse lox kuty. Lëë xaa kwtsyetsy xaa nii xñabey lo soldad parñee kñabtiits xaa dyon pe nliw. ⁴⁵ Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo soldad chëb nii nliw, lëë Pilat ptee tiitspey tsiklity José xcuerp Jesús lo crusy. ⁴⁶ Tsigolëë José kusi tublë ladx rusy, lëë xaa blity xcuerp Jesús lo crusy aan lëëw pchal xaa ladx ko. Loxsyë ngo lëë xaa kujkeetsy Jesús leñ tu paa nii ndeeñ lo kyo. Ptse gaa xaa chu paa con tu kyo. ⁴⁷ Aan lëë María Magdalena ni Mariy xñaa José kon pa pkyeetsy Jesús.

16

Lëë Jesús xpañ

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Tsiñee lëë tse nii chak wxiladzy kwtedy, lëë María Magdalena, ni Mariy xñaa Jacob, ni Salomé kwxii aceit nii

xlyaa nex par tsilo mew lady Jesús. ² Lëë byaani lyu silyga, xlyañ lik ngbidz, lëë me tse ptsiñ chu paa. ³ Xñeesy me lo xcombañer me:

—¿Cho lë nii kob kyo nii xoob chu paa na?

⁴ Per tsi lëë me buy, kon me nii xoobtre kyo nii ntse chu paa xlugaro. ⁵ Tsiñee lëë me kwsëëb leñ paa, lëë me kon tu xaa xab rusy nii sob nēzli, aan lëë me ptsyeb ksa me. ⁶ Per lëë xaa xab rusy ko chëb lo me:

—Ktsyebty to. Nanaa nii lëë do xyub Jesús Nazaret, xaa nii kwë lo crusy. Per lëë xaa pañ, kindy xaa. Kol kuy gaanoo nu pxoob xaa. ⁷ Kol kyey aan kol kēb lo xpëëdscuel me, per yuub lo Pedre kol kēb nii lëë Jesús tse si Galilea. Siko lëë xpëëdscuel me kan me sinak nii chëëbpee me.

⁸ Tsgio lëë kwnaa go bi wxooñ chu paa xisy me lo tseb. Aan ni tu pe chëbty me, porñee tir ptsyeb me.

Lëë Jesús xyaklo lo María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Loxsyë pañ Jesús tse tminkw sily, lëë xaa byaklo klo lo María Magdalena. Leñ styoo kwnaa go kwlii xaa kadzy kyalbini mal penaadle. ¹⁰ Lëë me kuni tiits lo kchë meñ nii kwënal Jesús. Mbansyë ncheyoon kchë meñ go. ¹¹ Tsiñee lëë meñ go biñ nii lëë Jesús mbañ, ni biñ meñ go nii lëë Mariy kon xaa, bnilasty meñ gow.

Lëë Jesús xyaklo lo chop xpëëdscuel xaa

(Lc. 24:13-35)

¹² Loxsyë ngo lëë Jesús byaklo lo stu mod lo chop xpëëdscuel xaa nii no nēz si tañ. ¹³ Lëë chop xaa go kukni tiits lo stubla xpëëdscuel xaa, per bnilastyak xaaw.

Lëë Jesús xyaklo lo ksa tsi-iptub xpëëdscuel

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Loxsyë ngo lëë Jesús byaklo lo ksa tsiptub xpëëdscuel. Lëëtyee lëë xpëëdscuel xaa nche sob lo mezh kayaw. Kwëntseeb Jesús lo xaa porñee singootyee nguiedzy styoo xaa ni porñee bnilasty xaa xtiits meñ nii chëb nii lëë Jesús pañ.

¹⁵ Ni chëb xaa:

—Kol tsi tyub lo kislyu aan kol kluuy xtiits Dios nii xteelaa kchësy lo meñ.

¹⁶ Kchë meñ nii kniladzy xtiits Dios ni chobnis telaa lo xtol, per lëë meñ nii knilasty xtiits Dios, lëë meñ go nitylo lo xtol. ¹⁷ Kyalntson re kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Dios: Con xtitsaa kwii meñ kyalbini mal ni kñee meñ stu tiits kub, ¹⁸ ni nikxe gaa señ meñ go mëël ni ki meñ go ngwaan, pe kakty meñ go. Ni tsi lëë meñ go kxob ña lady meñ xsyakñë, lëë meñ xsyakñë kyak.

Lëë Jesús xyëp kpaa

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Loxsyë kwnee Jesús lëë xaa byëp kpaa aan lëë xaa kwsob kwi Dios nēzli par kñabey xaa. ²⁰ Tsgio

lëë xpëëdscuel xaa pchoo
xluuy xaa xtiits Dios laañee
xtsiiñtyee xaa. Lëë Jesús beeñ
xaa yudar. Ptee Jesús tiitspey
beeñtsyey xaa kyalntson
parñee kak nyoo nii nli xtiits
Dios xluuy xaa.

Kitsy nii pkëe San Lucas

1-2 Tyux Teófilo. Lëen xal kitsy re lool nii nakoo tu xaa non parñee ksocueentaa kchë nii kal kwtedy. Ndaly xaa nojkëe kchë nii beeñtsyey Jesucrist. Lëe meñ nii kono ni xluuyo chutiits xa nako. ³Lëe na win byub xa nak kchë cos ko destye worñee bislow, aan kwxaakaa nii precis kso xnëez noo parñee kxalno lool ⁴parñee kaknan nyëel xa nak kchë nii no kluuy meñ lool.

Lëe angly xñee nii lëe Juan kaly

⁵Lëe Herodes nak rey xtañ meñ Judea tiemp nii kwyo tu pxosy nii pcholë Zacarías. Lady tub tiy pxosy nii pcholë Abías kwyo Zacarías. Sabely pcholë tsiil xaa, lo xtiy Aarón sëed me. ⁶Psoob Zacarías xtiits Dios chop tsiil. Por ngo ni tu cho pchilody nlis kiy pe cos lo xaa. ⁷Per lëe xaa kol le chop xaa aan pchilody nyap tsiil xaa mëed.

⁸Lëe tu tse lëe xtiy Zacarías pchal sëeb leñ lidzy Dios, ⁹aan nak xcostumbre pxosy nii klo xko xaa rif parñee kan xaa dyon cho sëeb lo pkoog, aan lëetyee Zacarías pchal sëeb lo pkoog tsiko kox yaal lo Dios. ¹⁰Kchë meñ kwche ley choool lay mentrelëe yaal noyek. ¹¹Aan lëe tu xangly Dios byaklo lo Zacarías lo pkoog. Nëzli laañee noyek yaal byaklo

angly. ¹²Tsiñee lëe Zacarías kon angly, byeñdy xaa pe nyuñ xaa aan tir ptsyeb xaa. ¹³Per lëe angly chëb:

—Zacarías, ktsyeebtyoo, por lëe Dios biñ nii xñaboo, aan lëe tsiiloo Sabely kap tu mëed nii kcholë Juan. ¹⁴Aan lëel kle ni ndaly gaa meñ kle tsi lëe mëed ko kaly. ¹⁵Por tu xaa non kak xiñoo lo Dios. Kidy xaa viñ ni kidy xaa cos nii chuuñ ksudzy, ni lëe Kyalbini Ntson sëeb leñ styoo xaa antes nii kaly xaa. ¹⁶Lëe xaa ktikche styoo meñ Israel lo Dios. ¹⁷Lëe xiñoo Juan tenech lo Dios, ni siñee kwyo kyalbini leñ styoo Elías, tsow leñ styoo xaa, ni sinak nii kwnabey Elías kñabey xaa, parñee kisyaaal xaa xtily meñ nii xtilyni xiñ, ni parñee ksoob meñ ntseeb tiits. Singo mod lëe xaa kluuy xa kyëmbës meñ Dios.

¹⁸Tsigo lëe Zacarías kwn-abtiits lo angly chëb:

—¿Xa mod kniladzyaa nii sak nrrii cumplir? Por kwyoxaa ni kwyox tsiilaa.

¹⁹Tsigo lëe angly kwëb chëb:

—Naa nak Gabriel. Lo Dios tugak son, aan lëe xaa px-aal naa syelynin tiits re lool. ²⁰Per lëe na como bnilastyoo tiits nii byelynin, lëel kyaan ngop, aan chilody kñeel axte tse lëe kchë nrrii kak cumplir.

²¹Mentre lëe kchë ngo kayak leñ lidzy Dios, lëe kchë meñ nii nche ley xñee penak nii no klyëe Zacarías lo pkoog. ²²Tsiñee lëe xaa pchoo, pchilody nyee xaa,

aan axte tsigolye lëe meñ byeñ nii no pe cos kon xaa lo pkoog, xaktyee señ xko xaa aan singo byaan xaa.

²³ Tsi lëe nii no kuuñtsyey Zacarías leñ lidzy Dios byal, lëe xaa sey lidzy xaa.

²⁴ Loxsye ngo lëe tsiil xaa kok xiñ, aan kaay mēē pchoody me lidzy me porñee nladzy me: ²⁵ “Lëe Dios bnee kyalnsaak re lon parñee ktelastraa tsiñee kan meñaa.”

Lëe angly xñee nii lëe Jesús kaly

²⁶ Tsiñee kok xoop mēē nii nak xiñ Sabely, lëe Dios pxaal angly Gabriel tu kyedzy nii lë Nazaret. Galilea ngab kyedzy ko. ²⁷ Leñ kyedzy ko kwoyo tu kwnaa yeeñ nii pcholë Mariy, aan lëe me pchootiñle par kt-siilña me tu xaa nii lë José. Lo xtiy David sēēd José. ²⁸ Lëe angly kwsēēb leñ lidzy me aan lëe angly pkēēptyux me chëb:

—¡Xle Dios lool ni lëe Dios nakni lii!

²⁹ Tsiñee lëe me kon angly, ptsyeb me biñ me xtiits angly, aan nladzy me penak nii pkēēptyux angly me singo.

³⁰ Per lëe angly chëb:

—Mariy, ktsyeebtyoo, por xle Dios lool. ³¹ Lëel kak xiñ aan lëel kap tu mēēd nii kcholë Jesús. ³² Tu meñ xñabey kak mēēd ko aan Xiñ Dios nii sob kpaa kolë meñ me, ni lëe Dios kaa kso me kak me rey sinak pxusykoltoo me David, ³³ parñee kñabey me lo meñ Israel aan iip kyaldy xkyalwnabey me.

³⁴ Tsigo lëe Mariy chëb lo angly:

—¿Xa kaapaa mēēd con bii tusyaa?

³⁵ Lëe angly chëb:

—Lëe Kyalbini Ntson kiid lool, ni lëe xkyalntson Dios nii sob kpaa kyab ladyoo sinak nii nyako tu xkey. Por ngo Xiñ Dios kak mēēd nii kaly. ³⁶ Ni wi gaa meñ liidzyoo Sabely kap tu mēēd, nikxe nii meñ kol me ni xñee meñ nii chilody kap mēēd. Per lëew kok xoop mēē nii noy xiñ me, ³⁷ por par Dios nody tu cos nii kchilody kak.

³⁸ Tsigo lëe Mariy chëb:

—Ña Dios non. Na kuuñtsyeyaa nii kaklastyee Dios. Loxsye ngo lëe angly bi.

Lëe Mariy chikan Sabely

³⁹ Leñ tse go lëenlëdy lëe Mariy si tu kyedzy nii nche nēz kiy Judea. ⁴⁰ Aan tsiñee lëe me ptsiñ lidzy Zacarías, lëe me pkēēptyux Sabely.

⁴¹ Tsi lëe Sabely biñ nii lëe Mariy xkēēptyux, lëe mēēd nii so noy me bni leñ styoo me, aan wor go kazh lëe Kyalbini Ntson kwsēēb leñ styoo me.

⁴² Tsigo nguiedzy kwnee me chëb me:

—Ni tu kwnaa karty kuuñlay Dios sinak beeñlay Dioosoo, ni sinak beeñlay Dios xiñoo. ⁴³ ¿Cho nakaa parñee kiid kan xñaa Xiñ Dios naa? ⁴⁴ Por siikñee biñaa nii lëel xkēēptyux, lëe xiñaa ble aan lëe me bni leñ styoon. ⁴⁵ Dichoosoo nii bnildzyoo nii sak cumplir kchë nii nē Dios lool.

⁴⁶ Tsigo lëe Mariy chëb:
Tyub styoon xlen lo Dios.

⁴⁷ Ni xle xkyalmbañaa lo Dios
nii pteelaa naa.

⁴⁸ Por lëe Dios psooblo naa
nii nakaa tu kwnaa
ndoladzy,

aan destye natse lëe meñ kñë
lon dichoosoo.

⁴⁹ Por ndaly kyalnsaak nii no
kneetsy Tat Tios lon.

Ntson Tat Tios.

⁵⁰ Ni tugak kaa xkëstyoo Dios
meñ nii xsoob xtiits
me.

⁵¹ Con xkyalwnabey Dios
bnitylo me kchë nii
nyuuñtsyey meñ nyaa.

⁵² Lëe me kwlii kchë meñ
xñabey,

ni lëe me blisklaa kchë meñ
ndoladzy.

⁵³ Lëe me ptee nii pkiin lo
meñ nii no lyaadzy,

aan psonëz me meñ rikw sin-
gosity.

⁵⁴ Beeñ me meñ Israel nii
ngab lo me yudar,

ni psaanlasty me meñ Israel.

⁵⁵ Por singo byaan me tiits
chop me pxusykoltoo
no Abraham ni xtiy
Abraham nii nare kiid.

⁵⁶ Tson mëe kwles Mariy lo
Sabely. Loxsy ngo lëe me
sey lidzy me.

Lëe Juan Bautist chaly

⁵⁷ Tsi lëe tse kutsin nii lëe
xiñ Sabely kaly, lëe me kop
tu mëedpkiy. ⁵⁸ Aan kchësy
meñ nii no kex chilidzy me ni
meñ lidzy me kutedy lo me
porñee xle meñ nii lëe Dios
psaladzy me. ⁵⁹ Lëe kwloxo
xon kpidz, lëe me kuni mëed
tsobey mëed, aan kokladzy
meñ nii ncholë mëed Zacarías

sinak lë pxosy mëed. ⁶⁰ Per
lëe xñaa mëed chëb:

—Juan no nii kcholë mëed.

⁶¹ Tsigo lëe meñ chëb:

—Per ni tu meñ liidzyoo
lëdy singo.

⁶² Lëe meñ kwnabtiits lo
pxosy mëed con señ, parñee
këb xaa dyon xa kcholë mëed.

⁶³ Lëe pxosy mëed kwnab
tublë table aan lëe xaa pkëe
lo table ko: “Juan kcholë
mëed.” Aan kchësy meñ psee.

⁶⁴ Ni wor go kaazhkaa lëe
Zacarías pchilo kwnee stub,
aan lëe xaa bislo pteedy xaa
skizh lo Dios. ⁶⁵ Kchësy meñ
nii no kex chilidzy xaa pt-
syeb, ni kchë kyedzy nii nche
nëz kiy Judea pso cuent meñ
nii kok. ⁶⁶ Aan kchësy meñ nii
biñ ngo xñee:

—¿Cho lë nii kak mëed re tsi
lëe me kroob?

Por nyoo nii lëe Dios nakni
me.

Ti nii biily Zacarías

⁶⁷ Lëe Kyalbini Ntson
kwsëeb leñ styoo Zacarías
aan lëe xaa kwnee nii psyaab
Dios styoo xaa, chëb xaa:

⁶⁸ Skizh xDios meñ Israel,
por lëe xaa sëed kteelaa
xkyedzy xaa.

⁶⁹ Lo xtiy David pchoo tu xaa
ndaan nii pxaal xaa
kteelaa lëe no.

⁷⁰ Penaadle pxaal xaa tiits lo
xiprofet xaa chëb xaa

⁷¹ nii lëe xaa kla lëe no lo xaa
nii xtilyni lëe no ni lo
kchë xaa nii chaklasty
kan lëe no.

⁷² Ni nyoo nii pkëstyoo xaa
pxusykoltoo no.

Por ngo beeñ xaa cumplir
kchē tiits ntson nii
kwnee xaa.

73 Lo pxusykoltoo no Abra-
ham chēb xaa

74 nii lēē xaa kla lēē no lo
xaa nii xtilyni lēē no,
parñee ktsyebty no
ksoob no xtiits xaa,

75 ni ksaan no xtol no ni
kpañ no sinak xñabey
xaa parñee kchilo kpig
no lo xaa tyub nii kpañ
no.

76 Lēē lii, xiñ xiprofet Dios nii
sob kpaa kakoo,

por lii nech lo Dios parñee
kwiil nēz nii tedy xaa,

77 ni parñee kēēboo lo meñ Is-
rael nii lēē Dios ktsily
xtol meñ go,

ni lēē xaa kteelaa meñ go lo
tol.

78 Porñee tir buen xDios no,
por ngo lēē xaa kxaal tu xaa
nii klyañ kpaa sinak
xlyañ ngbidz,

79 parñee ksaani xaa lo meñ
nii ncheno lo nguey,
ni kluuy xaa xa kpig no lo
Dios.

80 Lēē xaa wiñ go kwroob
aan nonsyke xtiits Dios kuni
kik xaa, ni tañ gaa kwyo xaa
axte tse nii lēē xaa kwnee lo
meñ Israel.

2

Lēē Jesús chaly (Mt. 1:18-25)

¹ Leñ tse go lēē xtisy Roma
nii pcholé César Augusto
kwnabey ktyop lē meñ nii
no kchē kyedzy nii ngab lo
xaa. ² Lēē Cirenio xñabey xtañ
meñ Siria worñee kwyaacens
re. ³ Aan no nii kchēsý meñ
kyey xkyedzy parñee mer

xkyedzy meñ jkab meñ. ⁴ Por
ngo lēē José pchoo kyedzy
Nazaret nii ngab Galilea par
tsi xaa tu kyedzy nii lē Belén
nii ngab Judea. Kyedzy ko
koly rey David ni lo xtiy gaa
rey David sēēd José. ⁵ Lēē
xaa kwey kyedzy ko parñee
siko jkab xaa chop xaa Mariy,
por lēē xaa merle ktsiilña
me ni lēē gaa me nak xiñle.
⁶ Aan lēētyee Belén nche xaa
tsiñee lēē tse kutsiñ nii lēē xiñ
Mariy kaly. ⁷ Siko koly xiñ
klo Mariy, aan loxsye pchal
me mēēd ladx, lēē me kwtiix
mēēd laañee xkyētuu ma,
porñee ptsyoldy me posad.

Lēē angly xñee lo xaa nii xkyēnap mēkwxiily

⁸ Kexka chu kyedzy Belén
ptseñ bla xaa nii nche nap
xpēkwxiily. ⁹ Aan kolpsyee lēē
tu xangly Dios ptsiñ lo xaa ni
lēē xbini Dios bibēly lo xaa
aan tir ptsyeb xaa. ¹⁰ Per lēē
angly chēb:

—Ktsyebty to, por tiits nii
kuuñ kle styoo do ni styoo
kchēsý meñ syelynin. ¹¹ Lēē
xaa nii kēmbēs to kiid ktee-
laa lēē do koly leñ xkyedzy
David natse. Lēē xaa nak
Crist nii xñabey. ¹² Tsiñee kan
do tu mēēd yeeñ nii nchal
ladx nix laañee xkyētuu ma,
lēē do kyeñ nii nli tiits nii
niyaa lo do.

¹³ Aan misme wor go lēē
tub yox angly byety kpaa par
ktee angly skizh lo Dios xñee
angly:

¹⁴ jSkizh Dios nii sob kpaa!
jXtee xaa xkyalnsaak xaa lo
kchē meñ nii xleni xaa
lo kislyu!

¹⁵ Loxsye byëp angly kpaa, lëë xaa nii xkyënap mëkwxiiily chëb lo xcombañer:

—Kol tsoo leñ kyedzy Belén tsiin tyon noo nii biidnë Dios lo no.

¹⁶ Lëënlëdy lëë xaa si aan tsiñee ptsiñ xaa, lëë xaa kon Mariy ni José ni lëë xaa kon mëed yeeñ nii nix laañee xkyëtuu ma. ¹⁷ Lëë xaa bitiiits nii lëë angly kukëb lo xaa cho nak mëed nii koly.

¹⁸ Aan kchësy meñ psee biñ nii bitiiits xaa nii xkyënap mëkwxiiily. ¹⁹ Per lëë Mariy iip bnitylasty Mariy kchë ngo, tugak kwyow styoo me. ²⁰ Lëë xaa nii xkyënap mëkwxiiily bi aan lëë xaa ptee skizh lo Dios porñee kon xaa ni biñ xaa kchë nii chëb angly lo xaa.

Lëë Jesús chobey

²¹ Tse nii ptsiil mëed xmal, lëë mëed kwyobey, aan lëë mëed pcholë Jesús, por destye worñee karty kak xiñ Mariy, lëë angly chëb xa kcholë mëed.

²² Tsiñee lëë Mariy kwte lo kyalsyañ sinak xñabey xley Moisés, lëë me kwey Jerusalén par tsini me Jesús leñ lidzy Dios. ²³ Por leñ kitsy nii kë xley Dios xñee nii kchësy mëedpkiy klo jkab lo Dios. ²⁴ Lëë me kuksakon nii xñabey xley Dios. Lëë ley xñee nii schilo kokon meñ chop ngog o chop kaa palom lo Dios.

²⁵ Tiemp ko kwyo tu xaa nii pcholë Simeón leñ kyedzy Jerusalén. Buen xaa ni psoob xaa xtiits Dios ni kwëmbës

kaa xaa nii lëë Dios ktee-laa meñ Israel. Kokni Kyalbini Ntson xaa. ²⁶ Lëë Kyalbini Ntson chëb nii kejty xaa deelñee kandy xaa kiid Crist.

²⁷ Lëë Kyalbini Ntson pxaal Simeón lidzy Dios, aan tsiñee lëë José ni Mariy ptsiñni Jesús par kuuñtsyey xaa nii xñabey ley, ²⁸ lëë Simeón kwteetsy Jesús aan lëë xaa ptee skizh lo Dios chëb xaa:

²⁹ Blaa na, Tat Tios, ketyaa, por lëen kon nii lëël beenñ cumplir xtiitsoo,

³⁰ ni lëen kon gaa xaa nii ktee-laa meñ,

³¹ ni kchësy kaa meñ nii nche lo kislyu kan nii lëë xaa pxaaloo.

³² Lëë xaa ksaani lo meñ sit, ni lëë xaa ksoli meñ Israel.

³³ Lëë pxosy Jesús ni lëë xñaa Jesús psee biñ kchë nii kwnee Simeón. ³⁴ Aan loxsye beeñlay Simeón xaa, lëë Simeón chëb lo Mariy, xñaa Jesús:

—Tsiñee lëë mëed re kñee lo meñ Israel no meñ kpig lo Dios, no gaa meñ ksaan Dios, ni ndaly meñ klëë lo xaa.

³⁵ Singo mod lëë kchë nii xsya styoo meñ kak nyoo. Kchë ngo ktsiñ leñ styool sinak nii nyak tu cuchiy nii kchug xkyalmbañoo.

³⁶⁻³⁷ Kwyo tu kwnaa nii kwnee xtiits Dios. Ñan pcholë me. Xiñ Fanuel nii sëed lo xtiy Aser kok me. Tap kaly ptsiiptap iz chap me. Ptsi-ilña me, per xaktyee kadzy iz pañ tsiil me, aan destye nii kuty tsiil me, ksatyee tse

chi me lidzy Dios par kutiit-sni me Dios ni no tse chawdy me par kuuñ ksak me Dios. ³⁸ Lëë Ñan ptsiñ mer worñee lëë Simeón nonee aan lëë me pteedy skizh lo Dios ni lëë me chëb lo meñ nii lëë mëed ko kteelaa meñ Israel.

Lëë pxosy Jesús sey Nazaret

³⁹ Loxsyee beeñtsyey pxosy Jesús nii xñabey xley Dios, lëë xaa sey par xkyedzy xaa. Nazaret nii ngab Galilea nak xkyedzy xaa. ⁴⁰ Aan siko kwroob Jesús ni siko ptee Dios kyalchak lo xaa ni lëë Dios kokni xaa.

Lëë Jesús chutiitsni maestre

⁴¹ Ksatyee iz chi pxosy Jesús paskw Jerusalén. ⁴² Por ngo, worñee lëë Jesús kop tsiip-chop iz, lëë xaa kwey ksa xaa, por singo nak xcostumbre meñ Israel. ⁴³ Tsiñee lëë lni kwtedy, lëë Mariy ni lëë José bi aan byeñdy xaa nii lëë Jesús byaan Jerusalén. ⁴⁴ Nladzy xaa tse sey Jesús lady meñ. Tu kpidz nder kwsë xaa, per tsiñee konsye xaa nii seydy Jesús lady meñ nii xyuumbey xaa, ⁴⁵ lëë xaa bikche sey xaa Jerusalén sikyub xaa Jesús.

⁴⁶ Axte kwloxo tson kpidz, lëë xaa ptsil Jesús leñ lidzy Dios. Lëë Jesús noyutiitsni maestre. ⁴⁷ Aan kchësye meñ psee biñ kchë nii kwnee xaa. ⁴⁸ Tsiñee lëë Jesús ptsil, psee pxosy xaa, aan lëë xñaa xaa chëb:

—Xiñ, ¿penak nii psaksil lëë noo? Mban pkyëkyuub noo lii.

⁴⁹ Tsiño lëë Jesús chëb:

—¿Penak kwëkyub to naa? ¿Pe nandy to nii mastre precisy kyën tsiñ leñ lidzy Dios?

⁵⁰ Per byeñdy pxosy Jesús penak kwnee xaa singo.

⁵¹ Lëë xaa sey Nazaret ksa xaa, ni lëë Jesús kaa psoob xtiits pxosy, aan bnitylasty xñaa xaa kchë ngo. Tugak kwyow styoo me. ⁵² Siko kwroob Jesús ni siko kwyo xkyalcheñ xaa aan ble Dios ni ble meñ lo xaa.

3

Lëë Juan xluuy xtiits Dios

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹⁻² Tsiñle iz kok nii nak Tiberio xtisy Roma worñee lëë xiñ Zacarías nii pcholë Juan bislo xluuy xtiits Dios. Lëë Poncio Pilato xñabey xtañ meñ Judea tiemp ko. Lëë Herodes xñabey Galilea, lëë betsy Herodes nii lë Felip xñabey Iturea ni Traconite, lëë Lisantias xñabey xtañ meñ Abilinia, ni lëë Anás ni Caifás nak pxosy nii mastre non. Tiemp ko lëë Dios kwnee lo Juan tañ. ³ Aan lëë Juan kukëb lo kchë meñ nii no kexka chu kiigwpee Jordán nii no nii ktikche meñ styoo lo Dios ni chobnis meñ, parñee ktsily Dios xtol meñ. ⁴ Lëë Juan nak xaa nii xseety profet Isaías worñee pkëe xaa leñ xlibre xaa:

Son meñ tsiy xaa tsiñee lëë
xaa kñee lo meñ tañ,
këb xaa:

“Kol kxixkwaa nëz nii tedy
xaa nii xñabey.

Kol kwii tu nëz tubli.

⁵ Kchësy laañee kë yoo kyak-tsë,
ni kchësy laañee sob kiy kyak tubli,
kchësy nëz nii xtee vuelt kchooli,
ni kchë kyeech nii no lo nëz kyaktsë.

⁶ Ni kchësy meñ kan kiid xaa nii kteelaa meñ.”

⁷ Tsiñee lëe meñ xtsiñ par kchoobnis Juan meñ, lëe xaa xñee lo meñ:

—¡Nak to sinak mөөl!
¿Cho nē nii lëe do telaa lo kyalntseeb nii kxaal Dios?

⁸ Kol kpañ sinak xñabey Dios parñee kak nyoo nii nli lëe do ptikche styoo do lo Dios. Kak nyaady to nii Abraham nak pxosy to. Por nli xñen schilo kuñ Dios kyo re xiñ Abraham.

⁹ Ni lëe kiib yag kaa tse so mbës parñee chug silu yag nii xkyëdy nex, aan lëew tso lo ki. Singo ktsyool meñ nii xtikchedy styoo lo Dios.

¹⁰ Tsigol lëe meñ chëb:

—Kwnë pe cos kuuñtsyey noo.

¹¹ Lëe Juan chëb:

—Deelñee chap to chop nëz ladx, kol ktee tub nëzo lo meñ nii kindy xab. Ni deelñee chap to nii ktyaaw, kol ktee nii kaw meñ nii kindy pe kaw.

¹² Wi bla xaa nii xtop tumi nii xyey Roma big chobnis, aan lëe xaa chëb lo Juan:

—Maestre, lëe nook, ¿pe cos kuuñtsyey noo?

¹³ Lëe Juan chëb:

—Kol nab tumi nii nongual kñab to. Ksaksidy to meñ.

¹⁴ Wi bla soldad kwnabtiits lo Juan chëb:

—Aan lëe nook, ¿pe cos kuuñtsyey noo?

Lëe Juan chëb:

—Klady to xcheñ meñ, ni ktsebty to meñ, ni jkëekiidy to meñ deelñee karty pe kuñ meñ. Kol tso conforme nii chazh to.

¹⁵ Kchësy meñ psee biñ nii kwnee Juan, aan nladzy meñ neñdy lëe Juan nak Crist nii no kxaal Dios. ¹⁶ Per lëe Juan chëb lo meñ:

—Nli naa xchoobnis lëe do con nis, per lëe xaa nii kiid tsiñee lëen kpi kchoobnis meñ nii kniladzy xtiits Dios con Kyalbini Ntson, ni lëe xaa ksaksi meñ nii knilasty con ki. Por mastre non xaa lon, ni parñee sinchuñaa kxakaa tuukidy lab xaa xkiiñdyaa.

¹⁷ No xpal xaa ña xaa par kuñ nyë xaa xobxtily ni kwii xaa tixob tublad. Lëe xaa kotsey xobxtily leñ ngoch, per lëe xaa ksaay tixob lo tu ki nii kyuudy.

¹⁸ Ndaly mod kwnee Juan lo meñ worñee bluuy xaa xtiits Dios. ¹⁹ Axte lo rey Herodes kwëntseeb Juan, chëb xaa: “Nody nii tsonil Herodías, por tsiil betsyoo Felip nak me.”

Ni lëdy kaa por ngosy kwëntseeb xaa lo Herodes, sink wi por kchë cos mal nii beeñtsyey Herodeso. ²⁰ Per psaandy Herodes xtol, sink lëew beeñ ktyalyre xaa worñee lëe xaa kwloo Juan skiib.

*Lëe Jesús xchobnis**(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)*

²¹ Wi Jesús kwchobnis worñee no kchoobnis Juan kchësy meñ. Aan mentre noyutiitsni Jesús Dios, lëe kpaa byaly ²² aan lëe xKyalbini Ntson Dios sëed sëeb sinak tu palom byablady xaa. Ni lëe xaa biñ tsiy tu xaa nii xñee:

—Lii nak xiñaa. Xkëstyoon lii. Naa kwlel.

*Pxusykooltoo Jesús**(Mt. 1:1-17)*

²³ Kalyptsii iz Jesús worñee lëe xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios. Nladzy meñ nii xiñ José kok Jesús. Lëe José nak xiñ Elí, ²⁴ lëe Elí nak xiñ Matat, lëe Matat nak xiñ Leví, lëe Leví nak xiñ Melqui, lëe Melqui nak xiñ Jana, lëe Jana nak xiñ José, ²⁵ lëe José nak xiñ Matatías, lëe Matatías nak xiñ Amós, lëe Amós nak xiñ Nahúm, lëe Nahúm nak xiñ Esli, lëe Esli nak xiñ Nagai, ²⁶ lëe Nagai nak xiñ Maat, lëe Maat nak xiñ Matatías, lëe Matatías nak xiñ Semei, lëe Semei nak xiñ Josec, lëe Josec nak xiñ Judá, ²⁷ lëe Judá nak xiñ Joanán, lëe Joanán nak xiñ Resa, lëe Resa nak xiñ Zorobabel, lëe Zorobabel nak xiñ Salatiel, lëe Salatiel nak xiñ Neri, ²⁸ lëe Neri nak xiñ Melqui, lëe Melqui nak xiñ Adi, lëe Adi nak xiñ Cosam, lëe Cosam nak xiñ Elmadam, lëe Elmadam nak xiñ Er, ²⁹ lëe Er nak xiñ Jesús, lëe Jesús nak xiñ Eliezer, lëe Eliezer nak xiñ Jorim, lëe Jorim nak xiñ Matat, ³⁰ lëe Matat nak xiñ Leví, lëe Leví

nak xiñ Simeón, lëe Simeón nak xiñ Judá, lëe Judá nak xiñ José, lëe José nak xiñ Jonam, lëe Jonam nak xiñ Eliaquim, ³¹ lëe Eliaquim nak xiñ Melea, lëe Melea nak xiñ Mena, lëe Mena nak xiñ Matata, lëe Matata nak xiñ Natán, ³² lëe Natán nak xiñ David, lëe David nak xiñ Isaí, lëe Isaí nak xiñ Obed, lëe Obed nak xiñ Booz, lëe Booz nak xiñ Sala, lëe Sala nak xiñ Naasón, ³³ lëe Naasón nak xiñ Aminadab, lëe Aminadab nak xiñ Admin, lëe Admin nak xiñ Arni, lëe Arni nak xiñ Esrom, lëe Esrom nak xiñ Fares, lëe Fares nak xiñ Judá, ³⁴ lëe Judá nak xiñ Jacob, lëe Jacob nak xiñ Isaac, lëe Isaac nak xiñ Abraham, lëe Abraham nak xiñ Taré, lëe Taré nak xiñ Nacor, ³⁵ lëe Nacor nak xiñ Serug, lëe Serug nak xiñ Ragau, lëe Ragau nak xiñ Peleg, lëe Peleg nak xiñ Heber, lëe Heber nak xiñ Sala, ³⁶ lëe Sala nak xiñ Cainán, lëe Cainán nak xiñ Arfaxad, lëe Arfaxad nak xiñ Sem, lëe Sem nak xiñ Noé, lëe Noé nak xiñ Lamec, ³⁷ lëe Lamec nak xiñ Matusalén, lëe Matusalén nak xiñ Enoc, lëe Enoc nak xiñ Jared, lëe Jared nak xiñ Mahalaleel, lëe Mahalaleel nak xiñ Cainán, ³⁸ lëe Cainán nak xiñ Enós, lëe Enós nak xiñ Set, lëe Set nak xiñ Adán, aan lëe Adán nak xiñ Dios.

4*Lëe Jesús chak preb**(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)*

¹ Loxsye kwsëeb Kyalbini Ntson leñ styoo Jesús, lëe xaa

bi chu kiigwpee Jordán, aan lëe Kyalbini kuni xaa tañ.

² Aan ksa choow kpidz nii kwyo xaa tañ go pkaal xaatox xaa. Ni tu pe tawdy xaa. Por ngo, tsiñee lëe xaa kwlaañ, ³ lëe xaatox chëb lo xaa:

—Deelñee nli Xiñ Dios nakoo, kwnabey nii kyak kyo nii nche ske kyaxtily.

⁴ Per lëe Jesús chëb:

—Leñ kitsy nii kē xtiits Dios xñee: “Lëdy nonsy kyaxtily kaw meñ parñee kpañ meñ.”

⁵ Loxsyee ngo lëe xaatox kuni Jesús tu kik kiy aan ketyle bluuy xaa kchë kyedzy nii nche lo kislyu lo Jesús, ⁶ aan lëe xaa chëb:

—Snetsyaa kchë kyedzy ni cos non nii no lo kislyu lool, por lëe Dios bneetsyo lon aan lëew ktedyaa lo xaa nii klyañ styoon. ⁷ Deelñee soxiboo lon, lëew knetsyaa lool.

⁸ Tsgio lëe Jesús chëb:

—Leñ kitsy nii kē xtiits Dios xñee: “Psoxib lo Dios nii xñabey lii ni xtiits sye xaa psoob.”

⁹ Lëe xaatox kuni xaa leñ kyedzy Jerusalén, aan lëe xaatox blëp xaa kik lidzy Dios laañee mastre klaa, ni lëe xaatox chëb lo xaa:

—Deelñee Xiñ Dios nakoo, kwyas nu, ¹⁰ por leñ xkitsy Dios xñee: “Lëe Dios kxaal xangly kakni lii. ¹¹ Lëe angly kñaasy lii con ña, parñee lasty kyo niyoo.”

¹² Tsgio lëe Jesús chëb:

—Leñ xkitsyak Dios xñee: “Kuñdyoo Dios nii xñabey lii preb.”

¹³ Tsiñee konsye xaatox nii chilodre kuñ xaa Jesús preb, lëe xaa psaan Jesús tu tiemp.

Lëe Jesús xtsiñ xtañ meñ Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ No Kyalbini Ntson leñ styoo Jesús, lëe xaa ptsiñ Galilea, aan tyub tañ go xseety meñ xaa. ¹⁵ Kchë ktoo nii kwtedy xaa bluuy xaa xtiits Dios, ni kchë gaa meñ kwyo xfavor xaa.

Psaldy meñ Nazaret Jesús

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Lëe Jesús kwey Nazaret. Kyedzy ko kwroob xaa. Aan lëe xaa kwey ktoo tse nii xiladzy meñ Israel, por wal nii singo nak xcostumbre xaa, ni lëe xaa kwsoli par klab xaa kitsy nii kē xtiits Dios. ¹⁷ Lëe xaa kwnaasy kitsy nii pkëe profet Isaías aan lëe xaa byub laañee xñee:

¹⁸ Lëe xKyalbini Ntson Dios nakni naa, por lëe xaa kwle naa par kanin xtiits xaa lo meñ mban.

Lëe xaa pxaal naa kaklaan xaa nii no skiib, ni kxalyaa lo meñ nii chandy, ni kchoobladyaa styoo meñ nii no kyalnë.

¹⁹ Ni lëen syely kēp lo meñ nii lëe wor kutsiñ nii lëe Dios kteelaa meñ.

²⁰ Loxsyee ptse Jesús libre, lëew pko xaa ña xaa nii xkyë tsiñ leñ ktoo aan lëe xaa kw-sob. Kchë meñ nii nche siko buy lo xaa. ²¹ Tsgio lëe xaa chëb lo meñ:

—Misme natse lëe kchë nii blabaa lo do kok cumplir.

²² Kchë meñ kwyo xfavor Jesús ni kchë meñ psee biñ kchë tiits ngui nii kwnee Jesús. Aan xñee meñ:

—¿Pe lëdy lëe xiñ José ngue nayak?

²³ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Neñdy snë do tiits re lon: “Doctor, beeñ lii rmedy.” Ni snë do lon: “Kchësy nii ptsyon noo beeñtsyeyoo leñ kyedzy Capernaum, beeñtsyeyo xkyedzyoo.”

²⁴ Ni lëe gak xaa chëb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet, per deelñee meñ xkyedzy meñ nak profet, xsaldy meñ xaa. ²⁵ Nli xñen nii ndaly kwnaa viud kwyo Israel xtiemp profet Elías worñee byabty kyo tson iz grol, aan tyub tañ go kwyo kpiñ. ²⁶ Per ni tu lo kwnaa viud nii no Israel pxaaldy Dios Elías, sink lëe xaa pxaal Dios lo tu kwnaa Sarepta nii ngab Sidón. ²⁷ Singo gak xtiemp profet Eliseo ndaly xaa nii byodz lady kwyo Israel, per ni tu xaa byakty. Xaktyee tu xaa Siria nii pcholë Naamán byak.

²⁸ Tsiñee lëe kchësy meñ nii no leñ ktoo biñ ngo, per nli busy blëe meñ lo xaa. ²⁹ Aan lëe meñ kwlii xaa kyedzy. Kuni meñ xaa tu kik kiy klaa parñee kchon meñ xaa siko. Chex kiy go nche kyedzy. ³⁰ Per lëe Jesús kwtedy lady meñ aan lëe xaa si.

Xaa nii kwyo kyalbini mal styoo
(Mr. 1:21-28)

³¹ Lëe Jesús kwey Capernaum nii ngab Galilea, aan tsi lëe tse nii xiladzy meñ lo tsiñ kol, lëe xaa bluuy xtiits Dios lo meñ. ³² Psee meñ biñ kchë nii bluuy xaa, porñee si xñee xaa xñabey xñee xaa.

³³ Aan lëe tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo no leñ ktoo. Lëe xaa kwchuptsyë chëb xaa:

³⁴ —Psaan noo. ¿Pe-nak xkaaloo lëe noo, Jesús Nazaret? ¿Pe sëed knitylool lëe noo yak? Xyumbeyaa lii ni nanaa nii lii nak Xiñ Ntson Dios.

³⁵ Tsigo lëe Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go, chëb xaa:

—¡Psuugw chuwoo aan psaan mguiy gue!

Lëe kyalbini mal go pchon mguiy go lyu, aan lëew pchoo. Ni tu pe beeñdyo mguiy go.

³⁶ Kchësy meñ ptsyeb aan xñee meñ:

—¿Xa nak kchë cos re? ¡Axte lo kyalbini mal xñabey xaa re aan lëew xchoo!

³⁷ Aan tyub tañ go masyke lë Jesús xseety meñ.

Lëe Jesús chuun kyak xñaatsaap Simoñ

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Tsi lëe Jesús pchoo ktoo, lëe xaa kwey lidzy Simoñ, aan lëe xñaatsaap Simoñ xsyakñë, no me xlyëë. Aan lëe xaa chëbo lo Jesús. ³⁹ Lëe Jesús kwxinchuñ buy lo me aan loxsye kwëntseeb xaa lo xlyëë, lëew pchoo ni lëe gaa me kuxche beeñlo me nii taw xaa.

Ndaly meñ xsyakñë byak
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Tsiñee lëe ngbidz kwyaasy, lëe meñ kuni kchëlo xaa xsyakne lo Jesús, aan lëe xaa pxob ña xaa kik kchë meñ go, ni kchë gaa meñ go byak. ⁴¹ Ni ndaly leñ styoo meñ nii nche siko pchoo kyalbini mal nii chuptsyë, xñee:

—Lii nak Xiñ Dios.

Per lëe Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go. Blaady xaa nyeew, porñee nan kchë kyalbini mal go nii lëe Jesús nak Crist nii no kiid.

Lëe Jesús xluuy xtiits Dios leñ ktoo

(Mr. 1:35-39)

⁴² Tsiñee lëe lyu byaani, lëe Jesús kwey tublad chu kyedzy laañee ni tu cho kindy. Per lëe meñ kukyub xaa, aan lëe xaa ptsil lo meñ. Kokladzy meñ ngwëes meñ xaa parñee mbidy xaa, ⁴³ per lëe xaa chëb:

—No nii kateedyaa stubla kyedzy par kluyaa xa nak xkyalwnabey Dios, por par ngo syelyaa.

⁴⁴ Singo kwtedy Jesús xtañ meñ Judea xluuy xaa xtiits Dios kchë leñ ktoo.

5

Xaa nii kwnaasy ndaly mël
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Tu vult lëe Jesús so chunistoo nii lë Genesaret, aan singootyee xtaagw kchësy meñ nii chakladzy kon xtiits Dios. ² Lëe Jesús kon nii lëe chop barkw nche nlety chu nis, porñee lëe xpixwano no kiib kyex nii xkaa mël. ³ Lëe Jesús kwyëp leñ tu barkw nii

nak xcheñ Simoñ, aan lëe xaa kwnabey kwsosit barkw chu nis. Loxsyë ngo lëe xaa kwsob leñ barkw aan lëe xaa bluuy xtiits Dios lo meñ. ⁴ Tsiñee lëe xaa lox kwnee lo meñ, lëe xaa chëb lo Simoñ:

—Kuni barkw laañee nxity, aan kol kchon xkyex to par kñaasy to mël.

⁵ Tsigolëe Simoñ chëb:

—Maestre, tyub kyool pkyëe noo tsiñ, aan bñaasty noo mël. Per ya ke nii lii dyon xñeew, lëen kchon kyex lo nis.

⁶ Tsiñee lëe xaa pchon kyex, per nii ndaly mël busy pkaa, axte pchos xkyex xaa. ⁷ Por ngo lëe xaa kwloo señ lo xcombañer xaa nii no stu leñ barkw parñee kuñ xaa go xaa yudar. Lëe xaa go kwey aan chop xbarkw xaa byaktsë axte xkiitsyo lo nis.

⁸ Tsiñee lëe Simoñ Pedre kon kchë ngo, lëe xaa psoxib lo Jesús aan lëe xaa chëb:

—Psaan naa, xey, por tu ngoptol nakaa.

⁹ Singo chëb Simoñ porñee ptsyeb xaa ksa xaa meñ nii kon kchë mël nii kwnaasy xaa. ¹⁰ Ni wi gaa Santiagw ni Juan ptsyeb. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Ksa xaa Simoñ xkyë tsiñ. Per lëe Jesús chëb lo Simoñ:

—Ktsyeebtyoo. Por destyë natse kñaastroo mël, sink lëel kluuy xtiitsaa lo meñ.

¹¹ Loxsyë psotsey xaa barkw chu nis, nche gak kchë xtsiñ xaa, lëe xaa sinal Jesús.

Lëe Jesús chuuñ kyak tu xaa xsyakne

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Tu tse lëe Jesús so tu leñ kyedzy, tsiñee lëe tu xaa xsyakñe nii xyodz lady ptsiñ. Lëe xaa psoxib ni lëe xaa pki-itsy kē lyu kon xaa Jesús, aan lëe xaa chëb:

—Xey, pe nēedyoo been kyak naa.

13 Lëe Jesús pxob ña kik xaa chëb:

—Chakladzyaa nii kyakoo. Byak.

Wor go kazh lëe xaa nii xyodz lady ko byak. 14 Aan lëe Jesús chëb kazh lo xaa:

—Ni tu cho lo kēēbtylo, sink byey aan kwey lo pxosy. Kuk-sakon nii xñabey xley Moisés parñee kaknan kchësy meñ nii lëel byak.

15 Sisi gaa tse lëe meñ nii chon nii chuuñtsyey Jesús xtyaly, ni lëe meñ chijkēētyag xtiits xaa, ni lëe meñ chi par kuuñ kyak xaa meñ. 16 Per ndaly vult xchooxso Jesús par kutiitsni xaa Dios laañee kindy meñ.

*Lëe tu xaa xsyakñe xyak
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)*

17 Lëe stu tse lëe bla xaa fariseo ni bla maestre ley nii sēed nēz xtañ meñ Galilea, ni Judea ni Jerusalén kusob laañee no kluuy Jesús xtiits Dios. Lëe Dios nakni Jesús. Por ngo chuuñ kyak xaa xaa xsyakñe. 18 Siko kuni meñ tu xaa xsyakñe nii kē yag lo xaa. Tyub lady xaa xsyakñe go kutoo. Kokladzy meñ nsyēēbni meñ xaa leñ yu par kix meñ xaa lo Jesús. 19 Per pchilody ndyedyni meñ xaa, porñee singootyee ndaly meñ nche. Por ngo lëe xaa kwyēp kik yu,

aan lëe xaa kwtoob bla tej, aan nēz laa nyaly go blity xaa xaa xsyakñe go par ktsiñ xaa lo Jesús. 20 Tsiñee lëe Jesús kon nii xniladzy meñ nii ptsiñni xaa xsyakñe go nii lëesy Jesús chuuñ kyak meñ xsyakñe, lëe Jesús chëb lo xaa xsyakñe:

—Xiñ, lëe kchë xtoloo bily.

21 Tsgo nladzy maestre ley ni xaa fariseo: “¿Cho nak xaa gue nii xko xaa falt lo Dios? Dios sye xtsily xtol meñ.”

22 Per lëe Jesús byeñ kchë nii no ksyaa styoo xaa go aan lëe xaa chëb:

—¿Penak nii xsya tol do? 23 Schilo kēpaa lo meñ xsyakñe: “Lëe kchë xtoloo bily”, ni schilo kēpaa: “Kuxche aan kwsē”, per ¿chow dyon mastre ngan? 24 Per lëen kluy lo do gaanoo nii lëe mguiy nii pxaal Dios lo kislyu kwaa tiitspey parñee ktsily xaa xtol meñ.

Loxsye ngo lëe xaa chëb lo xaa nii kutoo go:

—Lool xñen, kuxche, blis xtal aan byey liidzyoo.

25 Wor go kazh xña lo meñ lëe xaa nii kutoo go kuxche, lëe xaa blis xta xaa, aan lëe xaa sey lidzy xaa, xtee xaa skizh lo Dios. 26 Kchësy meñ nii nche siko psee kon nii beeñtsyey Jesús, aan lëe meñ ptee skizh lo Dios xñee meñ:

—Tu kyalntson nrii ptyon no natse.

*Lëe Jesús xkwetsy Levi
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)*

27 Loxsye ngo lëe Jesús bi siko, aan lëe xaa kon tu xaa nii xtop tumi nii xyey Roma. Leví pcholë xaa go. Lëe xaa

sob laañee chikni meñ tumi.
Lëë Jesús chëb lo xaa:

—Tënal naa.

²⁸ Lëë Leví kuso, aan nche
gak kchë xtsiñ xaa, lëë xaa
sinal Jesús.

²⁹ Lëë Leví beeñlo tu
niskwaan par Jesús. Aan
ndaly xaa nii xtop tumi nii
xyey Roma ni stubla meñ
kwsob kwi Jesús. ³⁰ Por ngo
lëë xaa fariseo ni lëë maestre
ley bislo kweene xpëëdsuel
Jesús, chëb xaa:

—¿Penak nii chawni do ni
chini do ksa do xaa nii xtop
tumi nii xyey Roma ni meñ
ngoptol?

³¹ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Xkiiñdy meñ nii ndaan
xaa nii chuñ rmedy, sink meñ
xsyakne xkiiñ xaa nii chuñ
rmedy. ³² Syely kyubtyaa
meñ buen, sink lëen syely
kyub meñ nii no xtol parñee
kpikeche styoo meñ go lo Dios.

*Ndaly nii bitiits Jesús lo
meñ*

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Tsigo lëë meñ chëb lo
Jesús:

—Kchësy xaa nii no xlad
Juan gon ni xaa nii no xlad
xaa fariseo chawdy xaa par
kuuñ ksak xaa Dios, per lëë
xpëëdsueeloo masyke wagw
no xaa.

³⁴ Lëë Jesús chëb:

—¿Pe mod lika nayak ksaan
xaa nii chi tu kyalwtsiilña
xkyon par kteenë xaa deelñee
bii nche xaa nii ptsiilña?
³⁵ Per sitsiñ tse nii lëë xaa
ptsiilña kpi. Tsigolye nagon
schilo ksaan meñ wagw par
tso kyalne meñ.

³⁶ Lëë gak Jesús bitiits nrii
lo meñ, chëb xaa:

—Ni tu cho xchugty tublë
xab kub par kyëtë tu ladx
yoox, por deelñee kchug meñ
xab kub, lëew xiñ, ni xtsiildy
kaa ladx yoox nii kyëtëw ladx
kub. ³⁷ Ni xtyëëdy kaa nip kub
leñ tu kyeg kidy nii kwyoxle,
por lëë nip kub xchos kyeg
yoox, aan lëew xiñ chopo.
³⁸ Por ngo no nii ktyëë nip
kub leñ kyeg kub. ³⁹ Ni ni tu
cho chidy nip kub loxsye xty-
oow nip nii pyexle, por kchë
meñ xñee nii mastre nizh nip
nii pyexle.

6

*Lëë xpëëdsuel Jesús
xchoow xobxtily tse nii chakty
tsiñ*

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Lëë Jesús sitedy tu lo
kwaakon tse nii xiladzy meñ
lo tsiñ. Aan lëë xpëëdsuel
xaa pchoow xobxtily parñee
kwii xaa xobxtily kaw xaa.
² Per lëë bla xaa fariseo chëb
lo xaa:

—¿Penak nii chuuñtsyey do
tu cos nii nongualdy kak tse
nii xiladzy meñ lo tsiñ?

³ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Pe karty klab to kitsy nii
xñee xa beeñtsyey rey David
ksa xcombañer xaa worñee
kwlaañ xaa? ⁴ Lëë xaa gon
kwsëeb leñ lidzy Dios, aan lëë
xaa taw kyaxtily nii nak lay
ksa xcombañer xaa, nikxe nii
nonsy pxosy nongual kaw
kyaxtily go.

⁵ Ni lëë gak Jesús chëb:

—Lëe mguiy nii pxaal Dios xñabey lo tse nii xiladzy meñ lo tsiñ.

Mguiy nii mbañdy ña
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Lëe stu tse nii xiladzy meñ lo tsiñ, lëe Jesús kukluuy xtiits Dios lo meñ leñ ktoo, aan lëetyee lëe tu xaa xsyakne nii mbañdy ñali no leñ ktoo. ⁷ Ni lëe maestre ley gaa ni lëe xaa fariseo nche kleetsy dyon pe syuun kyak Jesús xaa tse nii xiladzy meñ lo tsiñ, parñee tso pe cos jkëekiy xaa Jesús. ⁸ Per como nan Jesús pe cos no kik xaa go, lëe xaa chëb lo xaa nii mbañdy ña:

—Kuso aan kwso groltyee nu.

Lëe xaa xsyakne go kwsoli. ⁹ Loxsyee ngo lëe Jesús chëb lo meñ:

—Kol në dyon pe nonguial kak buen tse nii xiladzy meñ lo tsiñ, ote nonguial yak kak mal. ¿Pe nonguial dyon klaa no kety tu meñ, ote nonguial yak kteelaa no meñ?

¹⁰ Lëe xaa buy lo kchë meñ nii nche siko, aan lëe xaa chëb lo xaa xsyakne go:

—Ptsiily ñal.

Lëe xaa xsyakne go psoob xtiits xaa, aan lëe ña xaa byaktsey. ¹¹ Per no xaa nii tir blëe, aan lëe xaa bislo bitiits xaa dyon xa ksaksi xaa Jesús.

Lëe Jesús xkwe xaa nii kak apostle

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Misme gak leñ tse go lëe Jesús kwey tu kiy, aan tyub kyool bitiitsni xaa Dios.

¹³ Tsiñee lëe lyu byaani, lëe xaa kwtsyetsy kchë

xpëedscuel xaa, aan lëe xaa kwle tsiipchop xaa nii kak apostle. ¹⁴ Lëe lë ksa xaa nii kwle xaa nrii: Simoñ, xaa nii kwloolë xaa Pedre, ni Ndresy betsy Simoñ, ni Santiagw, ni Juan, ni Felip, ni Bartolomé, ¹⁵ ni Mateo, ni Max, ni Santiagw xiñ Alfeo, ni Simoñ nii kwyo lady tub tiy xaa nii pcholë Cananista, ¹⁶ ni Judas betsy Santiagw, ni Judas Iscariote, xaa nii pko Jesús ña xaa xñabey.

Ndaly meñ xsyakne xyak
(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Lëe Jesús byety kiy ksa apostle, aan lëe xaa kwles tu lo letsy. Ndaly meñ nii no xlad xaa ptsiñ siko ni ndaly meñ Judea, ni meñ Jerusalén ni ndaly meñ nii no tyub chu nistoo nii lë Tiro ni Sidón ptsiñ. Kchësy meñ go kwey par jkëetyag meñ go nii xluuy Jesús ni parñee kuñ xaa meñ go rmedy. ¹⁸ Beeñ kyak xaa kchë meñ nii no ksaksi kyalbini mal. ¹⁹ Kchë meñ kokladzy nsyeñ Jesús, porñee byeñ meñ nii lëe Dios ptee kyalwnabey lo xaa par kuuñ kyak xaa kchë meñ xsyakne.

Kyalwle ni kyalne
(Mt. 5:1-12)

²⁰ Lëe Jesús buy lo xpëedscuel aan lëe xaa chëb:

—Dichos to nii prob to, por lëe do sëeb laañee xñabey Dios.

²¹ 'Dichos to nii kindy pe kaw do nina, porque sitsiñ tse nii lëe do kyëly.

'Dichos to nii choon do nina, porque sitsiñ tse nii lëe do kxidzy.

22 'Dichos to tsiñee kaklasty meñ kan meñ do, ni tsiñee kwii meñ do kyedzy, ni tsiñee kotsyetsy meñ do, ni tsiñee kpixladzy meñ kan do sinak nii nyak to tu xaa mal porñee xsoob to xtiits nguuiy nii px-aal Dios. 23 Kol kle ni kol ko nguiool styoo do tse nii ktsyool do kchë ngo, por lëe Dios kizh lëe do tsiñee ktsiñ do kpaa. Ni siñee xsaksi gak meñ lëe do psaksi pxosy meñ kchë profet nii biid penaadle.

24 'Chooksye lëe doy nii nak to rikw, por lëe do kwaan nii no jkaa do.

25 'Chooksye lëe doy nii xlyaañdy to nina, por so tse nii lëe do tedy kpiñ.

'Chooksye lëe doy nii xidzy to nina, por so tse nii lëe do koon por kyalnë.

26 'Chooksye lëe doy tsiñee xlisklaa meñ do, por singo gak blisklaa pxusykooltoo meñ kchë profet wnee xuuy nii biid penaadle.

Kyalwkëstyoo

(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 'Per lëen xñe lo do, kchësy to siñee xkëetyag to xtitsaa, nii jkëstyoo do meñ nii xlëe lo do, ni kuñ do kyalbuen lo meñ nii chaklasty kan lëe do. 28 Kol ktikche tiits buen lo meñ nii xkyë lo do, ni kol nab nii kakni Dios meñ nii xkotsyetsy lëe do. 29 Deelñee kiswee meñ tublad kwesyoo, wi stublado ptee kiswee meñ. Ni deelñee no cho chakladzy kla xchakeetoo, blaa koy xaa

wi xmaankwoo. 30 Ni deelñee kñab meñ tu cos lool, ptedyo. Ni deelñee kla meñ tu cos lool, kuuñkiydylo. 31 Kol kan meñ sinak chakladzy to kan meñ do.

32 'Deelñee xaktyee meñ nii xkëstyoo gak lëe do xkëstyoo do, pa nondyo. Por singo gak chuufñtsyey kchë meñ ngoptol. 33 Ni deelñee xaktyee gak lo meñ nii buen lo do chuñ do kyalbuen, pa nondyo. Por singo gak chuufñtsyey meñ ngoptol. 34 Deelñee xaktyee lo meñ nii xyeñ do schilo kizh xkutiñ do, pa nondyo. Por singo chuufñtsyey meñ ngoptol. Tsiñee xkutiñ xaa tu cos, xkyëmbës xaa ktikche meñ favor go. 35 No nii jkëstyoo do meñ nii xlëe lo do, ni no nii kuñ do buen. Ni no nii kutiñ do cos, per kyëmbësty to nii ktikche meñ favor go lo do, tsiin nroobre nii jkaa do lo Dios nii sob kpaa ni lëe gaa to kak xiñ xaa. Buen xaa, lëe xaa chakni meñ nii xsakty styoo ni meñ mal. 36 Kol jkëstyoo meñ sinak nii xkëstyoo Tat Tios lëe do.

Jkëëkiydy to meñ

(Mt. 7:1-5)

37 'Kseejty to meñ tsiin kseejty Dios lëe do, ni jkëëkiydy to parñee jkëëkiydy Dios to. Kol knityladzy falt nii xko meñ lo do tsiin ktsily Dios xtol do. 38 Kol kteedy nii jkiñ meñ tsiin knee Dios nii jkiñ do. Lëe xaa ktiix nii kneetsy xaa lo do aan axte kpixo chu medid. Sinak nii xtiixak to nii xtee do lo xcombañer do ktiix Dios nii kneetsy xaa lo do.

³⁹ Aan lëe gak Jesús bitiits nrii chëb:

—¿Pe schilo nawen kluuy xaa ni xñady lo nëz lo stu xaa nii chandy? ¿Pe lëdy nayak sikyab xaa leñ tu kyeech chop xaa? ⁴⁰ Mastre chak maestre lo mëëdscuel, per tsi lëe mëëdscuel lox xseedy, lëe xaa chak sinak chak xmaestre xaa.

⁴¹ ¿Penak xseel chanoo tublë kizh wiñ nii no lo betsyoo, aan xyeñdyoo nii mastre ngol tublë yag nii no lool? ⁴² ¿Xa kchilo këëboo lo betsyoo: “Kwlës dyon, beetsy, kwin kizh wiñ nii no lool”, deelñee xyeñdyoo nii mastre ngol yag nii no lool? Kseedyoo meñ, sink klo kwlii yag ngol nii no lool, tsiin kchilo kanoo par kwiil kizh wiñ nii no lo betsyoo.

Por xnex yag kyuumbey meño
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ Xkyëdy nex byodz lo yag buen, ni kyëdy nex buen lo yag nii buendy. ⁴⁴ Por xnex yag xyuumbey meñ yag. Xkyëdy yegw lo yakitsy, ni xkyëdy uv lo sars. ⁴⁵ Tiits buen xñee xaa nii buen no styoo xaa, per lëe xaa mal, tiits mal xñee xaa, porñee mal no styoo xaa. Ni kchë gaa nii no leñ styoo meñ xchoo chu w meñ.

Xaa nii xsoob tiits ni xaa nii xsoobtyo
(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ ¿Penak xñee do nii naa nak xaa nii xñabey lo do, aan chuuntsyeydy to nii xñen? ⁴⁷ Lëen kniy cho nak sinak

meñ nii xkëetyag xtitsaa ni chuuntsyey nii xñen. ⁴⁸ Nak meñ go sinak tu xaa nii kwteen nxity lo kyo par tsaa lidzy. Aan tsiñee lëe nis kok naal kiigwpee, lëe nis kutsib axte chilidzy xaa, per beeñ kxisty niso, porñee tsiitsy sobo. ⁴⁹ Per lëe meñ nii xkëetyag xtitsaa aan chuuntsyeydyo nak meñ go sinak tu xaa nii psaa lidzy nëb lo lyu aan kwteen dy xaa. Aan tsiñee lëe nis kok naal kiigwpee, lëe nis kutsib axte chilidzy xaa, lëe nis pchon lidzy xaa aan kazhka kwnitylow.

7

Lëe Jesús chuun kyak xmos soldad
(Mt. 8:5-13)

¹ Loxsyey kwnee Jesús lo meñ, lëe xaa sey Capernaum. ² Siko kwyo tu xaa nii xñabey lo tubtsoon soldad Roma, aan lëe tu xmos xaa kwxaakñë. Tir xkëstyoo xaa mos ko, per lëe mos no nëz kyalkuty. ³ Tsiñee lëe xaa biñ nii lëe meñ xsocuent nii chuuntsyey Jesús, lëe xaa pxaal bla xaa kol nii xñabey lo meñ Israel sinab nii tsikuun kyak Jesús xmos xaa. ⁴ Lëe xaa kol go kwey aan lëe xaa kwnab nii tsi Jesús, chëb xaa:

—Chigal nii kuñoo soldad xñabey re yudar, ⁵ por xkëstyoo xaa meñ xkyedzy noo. Lëe xaa psaa xiktoo noo.

⁶ Lëe Jesús sinal, per tsiñee lëe xaa ptsiñ kex chilidzy soldad nii xñabey, lëe soldad pxaal bla xamigw kukëb lo xaa:

—Ko tsiĩndyaa lool, por cho naktyaa parñee sēēboo leñ lidzyaa. ⁷ Por ngo nii byaxtyaa nyelyaa yuubaa lool. Pxaal tiits parñee kyak xmosaa. ⁸ Por deel naa no xaa nii mastre xñabey lon, lēē naa lo soldad xñabeyaa. Tsiñee xalaa tu xaa mandad chi xaa. Tsiñee xkwetsy kaan tu xaa chiid xaa. Singo gak xmosaa tsiñee xñabeyaa nii kuuñtsyey xaa tu cos, chuuñtsyey xaaw.

⁹ Psee Jesús biñ ngo, aan lēē xaa chēb lo meñ nii nal xitsy xaa:

—Nli xñen nii karty kanaa tu meñ Israel nii kniladzy Dios tyub styoo sinak xni-ladzy xaa re.

¹⁰ Tsiñee lēē xaa nii kunee lo Jesús ptsiñ chu yu, lēē mos nii xsyaknē tselye byak.

Lēē Jesús chuun kpañ xiñ tu kwnaa viud

¹¹ Loxsyey ngo lēē Jesús si tu kyedzy nii lē Naín ksa xpēēdscuel aan ndaly meñ kunal xaa. ¹² Tsiñee lēē xaa ptsiñ kex chu kyedzy, lēē xaa kon nii lēē meñ sijkeetsy tu xiñgan tu kwnaa viud. Mēēd tusy kok xaa wiñ go lo xñaa, aan singootyee ndaly meñ sinal me wkeetsy. ¹³ Lēē Jesús pkēstyoo kwnaa go aan lēē xaa chēb lo me:

—Koondyoo.

¹⁴ Lēē xaa big kwseñ xaa chu yaglan, aan lēē xaa nii nxob yaño kwche tse. Loxsyey ngo lēē xaa chēb lo mēēd kuty ko:

—Xaa wiñ, lool xñen, ¡kuxche!

¹⁵ Lēē xaa wiñ nii kuty ko kwsobli ni lēē xaa kwnee,

aan lēē Jesús psaan xaa lo xñaa xaa. ¹⁶ Kchēsý meñ nii kon ngo psee ni ptee skizh lo Dios, xñee:

—Lēē tu profet kwlañche lo no, ni lēē Dios sēēd kuñ meñ yudar.

¹⁷ Aan tyub Judea ni kchē kyedzy nii nche nēz tañ go bitiits meñ nii beeñtsyey Jesús.

Meñ nii chini xtiits Juan Bautist
(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Lēē xpēēdscuel Juan bitiits kchē ngo lo Juan. Por ngo lēē Juan kwtsyetsy chop xpēēdscuel, ¹⁹ aan lēē Juan pxaal xaa lo Jesús par kñabtiits xaa dyon pe lēē Jesús nak xaa nii kxaal Dios, ote no nii yak bii kyēmbēs xaa. ²⁰ Lēē xaa nii pxaal Juan chēb lo Jesús:

—Lēē Juan Bautist pxaal lēē noo par kñabtiits noo dyon pe lii nak xaa nii kxaal Dios, ote no nii yak bii kyēmbēēs noo.

²¹ Wor go kazh lēē Jesús beeñ kyak ndaly meñ xsyaknē ni lēē xaa beeñ kyak meñ nii no kyalbini mal leñ styoo ni meñ nii xñady lo.

²² Tsigo lēē xaa chēb lo xpēēdscuel Juan:

—Kol kyey, aan kol kutiits kchē nii kon do ni biñ do lo Juan. Kol kēb nii lēē meñ nii xñady lo chan, ni lēē meñ nii nē niy xsyē, ni lēē meñ nii xyodz lady xyak, ni lēē meñ nii xkwaat chon, ni lēē meñ kuty xpañ, ni lēē kchē meñ nii ni tu pe chapty xkēētyag xtiits Dios. ²³ Ni kol kēb: Dichos meñ nii jkandy kik kan naa.

24 Tsiñee lëe xpëedscuel Juan bi, lëe Jesús bitiits lo meñ cho nak Juan, chëb xaa:

—¿Pe cos kukuy do dyon worñee kwey do tañ? ¿Pe kukuy do tublë kizh nii nëz re nëz rek xni me? 25 Aan deelñee kukuydy to ngo, ¿pe cos kukuy do? ¿Pe kukuy do tu xaa nii nakw ladx non yak? Por nan do gon nii lidzy sye rey no xaa nii nakw ladx non ni xaa nii mbëe mbañ. 26 Kol në dyon pe cos kukuy do. ¿Pe kukuy do tu profet yak? Deelñee tu profet gon kukuy do, nli nii profet nak xaa nii kukuy do, per mastre non xaa. 27 Lëe Juan xseety kitsy nii kë xtiits Dios laañee xñeew:

Lëen kxal tu xaa nii tenech lool,
parñee kwii xaa tu nëz tedyoo.

28 Lo kchë meñ nii noyaly lo kislyu re xsobaa nii ni tu meñ karty tsitsib sinak Juan. Per lëe laa xñabey Dios kchë xaa nii xisy non chuñ gan lo Juan.

29 Kchësy meñ pkëetyag nii kwnee Juan aan axte wi xaa nii xtop tumi nii xyey Roma byeñ xa nak xkyalwnabey Dios. Por ngo lëe xaa kwchobnis lo Juan. 30 Per lëe xaa fariseo ni maestre ley kwchobnisty xaa lo Juan. Kwxaakty xaa kyalnsaak nii pxaal Dios.

Chëb kaa Jesús:

31—¿Cho nak sinak meñ nii no natiemp dyon? 32 Nak meñ nii no natiemp gon sinak chol xaa wiñ nii xkwe kity laañee chak kiy aan xñee xaa lo xcombañer xaa: “Biily noo

flaut aan byëedy to, ni biily noo ti nii së mban aan biñdyak to.” 33 Por na nii biid Juan xñee do nii kyalbini mal no leñ styoo xaa, porñee tawdy xaa kyaxtily ni kowdy xaa viñ. 34 Lëe na nii lëe nguüy nii pxaal Dios chaw ni chi viñ, xñee do nii lyaadzy wagwsye no xaa gue ni ngonip xaa, ni xñee do nii lëe xaa xtsiil lsa meñ ngoptol ni meñ nii xtop tumi nii xyey Roma. 35 Per por kchë nii chuuntyeyaa xluuy nii Dios nakni naa.

Lëe Jesús kwey lidzy Simoñ

36 Lëe tu xaa fariseo kuni Jesús lidzy xaa par kaw Jesús, aan lëe Jesús sob lo mezh. 37 Tsiñee lëe tu kwnaa ngoptol nii no leñ kyedzy ko biñ nii lëe Jesús ptsiñ lidzy xaa fariseo go, lëe me kwey noy me tu bot aceit nii xlyaa nex. 38 Lëe me big nëz xitsy Jesús choon me aan lëe me pkadz niy xaa con nis lo me. Loxsy ngo lëew pkwiitsy me con kits kik me, ni lëe me ptsiil chuwo, ni lëe me kwtëëbo aceit xlyaa nex. 39 Tsigo nladzy xaa fariseo nii kwtsyetsy Jesús kaw Jesús: “Deelñee nyak xaa gue profet, nyeñ xaa nii no xtol kwnaa nii so lo xaa.” 40 Per lëe Jesús chëb lo xaa fariseo:

—Simoñ, chakladzyaa kniyaa tu cos lool.

Aan lëe xaa chëb:

—Kwnëw maestre.

41 Lëe Jesús chëb:

—Chop xaa name nsëeb lo tu xaa nii xkutiñ tumi. Tu xaa nsëeb kaay kyoow

denario. Lëe stu xaa nsëeb choowptsiiw. ⁴² Aan como pchilody nguizh xaaw, lëe xaa nii xkutiñ tumi ptsily chop lë xaa parñee kak nsëebtre xaa. Kwnë dyon lo chop xaa go cho xaa mastre ksak styoo.

⁴³ Lëe Simoñ chëb:

—Buty xaa nii mastre nroob tumi nsëebo.

Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nli xtiitsoo.

⁴⁴ Lëe Jesús byoogw buy lo kwnaa go, aan lëe xaa chëb lo Simoñ:

—¿Pe chanoo kwnaa re? Kwsëbaa liidzyoo, aan bneestyoo nis nyadx niyaa. Per lëe kwnaa re kwtiib niyaa con nis lo me, ni lëew pkwiitsy me con kits kik me. ⁴⁵ Ptsiilchuwdyoo naa, per lëe me, destye kwlaañaa, tugak no ktsiil chuw me niyaa. ⁴⁶ Ni kwtëëbtyoo aceit lo kikaa, per lëe me kwtëëb me aceit xlyaa nex niyaa. ⁴⁷ Por ngo xñen nii lëe kchë xtol me bily, porñee tir pkëstyoo me. Per lëe meñ nii ndalydy xtol xpily, xisy xkëstyoo meñ go.

⁴⁸ Loxsye ngo lëe xaa chëb lo kwnaa go:

—Lëe kchë xtoloo bily.

⁴⁹ Tsigo nladzy stubla xaa nii ksa xaa nche sob lo mezh:

—¿Cho nak xaa gue nii axte tol xtsily xaa?

⁵⁰ Per lëe Jesús chëb lo kwnaa go:

—Porñee bniladzyoo, ngo nii lëel kwtelaa. Byey, pe tsinidre kikoo.

8

Kwnaa nii beeñ yudar Jesús

¹ Loxsye ngo lëe Jesús kwey ndaly kyedzy nii nche tañ go, kukluuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ. ² Wi bla kwnaa nii kwlii xaa kyalbini mal leñ styoo ni beeñ kyak xaa kunal. Lady kwnaa go si María Magdalena. Leñ styoo me pchoo kadzy kyalbini mal. ³ Ni lady kwnaa go si Xwan, tsiil Cuza. Lo Herodes kwë Cuza tsiñ. Ni lady kwnaa go si Susan, ni wi kchë kwnaa nii ptee kchë nii pkiñ xaa kunal.

Xcuent ngon

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Ndaly meñ pchoo xkyedzy par kan meñ Jesús. Por ngo singootyee ndaly meñ ptyop, aan lëe Jesús pso cuent re lo meñ, chëb xaa:

⁵ —Tu ngon name pchoo si kon. Aan tsi lëe xaa bislo xnee xaa pni, no xipni xaa byab lo nëz, aan lëew ksubniy meñ ni lëew ptop mguñ. ⁶ No gaa laañee byabo lady kyo, aan tsi lëe pni go kwlañ, lëew pidzy, porñee ngooty lyu. ⁷ Ni no laañee byabo lady yakitsy, aan tsi lëew kwlañ, lëe yakitsy kwtiño. ⁸ Per lëe stub luga lëe xipni xaa byab laañee neely lyu, aan lëew kwroob ni ngui koko. No lady pni go kwsob axte tu kyoow xob.

Loxsye bitiits Jesús ngo, nguiedzy chëb xaa:

—Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag.

Lëe Jesús xñee xa nak xcuent ngon

(Mt. 13:10-23; Mr. 4:10-20)

⁹ Tsigo lëe xpëedscuel Jesús kwnabtiits xa nak cuent ko, ¹⁰ aan lëe xaa chëb:

—Lëe Dios gon xluuy xa nak xkyalwnabey xaa lo do, per lëe lo meñ nii nche tublad nonsyke con cuent xluyno, parñee nikxe kuy meñ, per kandy meñ, ni nikxe kon meñ, per kyeñdy meñ.

¹¹ Lëe pni nak sinak xtiits Dios. ¹² Lëe pni nii byab lo nëz nak sinak meñ nii xkëëtyag xtiits Dios, per xlyëëdy lëe xaatox chikwii tiits ko styoo meñ, parñee knilasty meñ ni telaady meñ. ¹³ Lëe pni nii byab lady kyo nak sinak meñ nii xle xkëëtyag xtiits Dios, per como kindy luw, xtsedy xnildazy meñ go, por tsi lëe kyalnë sëëd lëe meñ go xchooxso. ¹⁴ Lëe pni nii byab lady yakitsy nak sinak meñ nii xkëëtyag xtiits Dios, per tseyga tseyga lëe kchë cos nii chak lo kislyu re, ni kchë cos non ni cos ngui xluuylo lo meñ go aan xsoobty meñ go xtiits Dios. ¹⁵ Lëe pni nii byaab kaa laañee neely lyu nak sinak meñ nii xkëëtyag xtiits Dios ni xnildazyo ni chuuñtsyey nii xñabey Dios.

Xcuent bini
(Mr. 4:21-25)

¹⁶ Ni tu cho xkëëdy tu bini par kaaw leñ lon o tsolan gaaw, sink lëew xkyë par sobo tu laañee ksaaniw lo meñ nii xsyëëb yu. ¹⁷ Singo gak nody tu cos ngueetsy nii kchukëdy, ni nody kaa tu

cos nii chak tsilaan nii kak ndoondy.

¹⁸ 'Kol kap cuent, por lëe meñ nii chaple cos jkaarew. Per lëe meñ nii ni tu pe chapty, axte nii wiñ nii chap meñ go kpichee.

Xñaa Jesús ni betsy xaa
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Lëe xñaa Jesús ni betsy xaa kwey laañee so xaa, per pchilody mbig me lo xaa, porñee singootyee ndaly meñ nche. ²⁰ Lëe meñ kunitiits lo xaa chëb:

—Lëe xñaal ni lëe betsyoo nche ley, chakladzy kan lii.

²¹ Lëe Jesús kwëb chëb:

—Kchësy meñ nii xkëëtyag xtiits Dios ni chuuñtsyeyo nak tnan ni nak betsyaa.

Lëe Jesús xkwëës me
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Tu tse lëe Jesús kwyo tu leñ barkw ksa xpëedscuel, aan lëe xaa chëb:

—Kol tsoo stublad chu nistoo.

Lëe xaa si, ²³ aan lëe Jesús kuutkesy leñ barkw. Lëe me gaa bislo xpi ni lëe nis noyaksë leñ barkw. Tsiñee kon xpëedscuel Jesús nii lëe barkw nonity lo nis, ²⁴ lëe xaa kukuuñ kna Jesús, chëb xaa:

—¡Maestre! ¡Maestre! ¡Lëe barkw nonity lo nis!

Lëe Jesús kuxche, aan lëe xaa kwëntseeb lo me ni lo nis, ni lëe gaaw byaktse. ²⁵ Tsigo lëe xaa chëb lo xpëedscuel xaa:

—¿Penak nii kopty to Dios confians?

Aan lo xtseeb ko xñee xpëedscuel xaa lo xcombañer:

—¿Cho nak xaa re nii xsoob me ni xsoob nis xtiits xaa?

Mguiy nii kwyo kyalbini mal leñ styoo

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Lëe xaa ptsiñ xtañ meñ Gerasa nii nche stublad chu nistoo Galilea. ²⁷ Aan tsiñee lëe xaa byety barkw, lëe tu xaa nii no kyalbini mal leñ styoo big lo Jesús. Kok xtsele nii chakwty xaa ladx ni nody xaa leñ tu yu, sink lady paa no xaa. ²⁸ Lëe xaa psoxib lo Jesús, aan lëe xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—Jkaaldyoo naa, Jesús, Xiñ Dios nii sob kpaa. Xñabaa nii ksaksidyoo naa.

²⁹ Singo chëb xaa porñee lëe Jesús kwnabey nii kchoo kyalbini mal go leñ styoo xaa. Ndaly vuilt psaksi kyalbini mal xaa, aan nikxe pxituu meñ niy xaa ni ña xaa con caden parñee kchoody xaa, lëew pchug xaa, aan lëe kyalbini mal go kuni xaa tañ. ³⁰ Lëe Jesús kwnabtiits lo xaa chëb:

—¿Cho lël?

Aan lëe xaa chëb:

—Ndaly lën.

Singo chëb xaa porñee ndaly kyalbini mal kwsëeb leñ styoo xaa. ³¹ Lëe kyalbini mal go kwnab nii kxaaldy Jesús linfiern. ³² Aan como lëe tub tsoon ngutsy ncheno wagw chex kiy go, lëe kyalbini mal kwnab tiitspey lo Jesús par sëebo leñ ngutsy ko. Aan lëe xaa pteedy tiitspey. ³³ Lëe kchë kyalbini mal go pchoo leñ styoo mguiy go, lëew kwsëeb leñ ngutsy

nii nche siko, aan lëe kchë ngutsy ko kukyab lo nis, aan lëe ma kuty.

³⁴ Lëe xaa nii xkyënap ngutsy pxooñ, kukni tiits kyedzy ni lëe xaa bitiits kchë nii kon xaa lo meñ nii ptsyool xaa nêz. ³⁵ Lëe meñ kukuy aan tsiñee lëe meñ ptsiñ laañee so Jesús, lëe xaa nii pchoo kyalbini mal leñ styoo sob lo Jesús. Nyaani chak xaa ni lëe xaa tse nakw xab xaa. Lëe meñ ptsyeb.

³⁶ Aan lëe xaa nii kon kchë ngo bitiits xa byak xaa nii kwyo kyalbini mal leñ styoo.

³⁷ Tsigo lëe kchë meñ Gerasa kwnab nii kpi Jesús tañ go, porñee tir ptsyeb me. Lëe Jesús byo barkw aan lëe xaa bi. ³⁸ Kokladzy xaa nii pchoo kyalbini mal leñ styoo nyinal xaa Jesús, per lëe Jesús psonêz xaa chëb:

³⁹ —Byey liidzyoo, aan bitiits xa beeñ kyak Dioosoo.

Lëe xaa go sey aan tyub leñ kyedzy bitiits xaa xa beeñ kyak Jesús xaa.

Xiñ Jairo ni kwnaa nii kwseñ skiñ xab Jesús

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ stublad chu nistoo stub, xle meñ kuktsiilnêz meñ xaa, porñee kchësy meñ nche mbës xaa. ⁴¹ Lëe tu xaa nii lëe Jairo nii xñabey leñ ktoo ptsiñ, aan lëe xaa psoxib lo Jesús parñee tsi Jesús lidzy xaa, ⁴² porñee lëe xiñtsyaap xaa nii chap masy tu tsiipchop iz no nêz kyalkuty. Mëed tusy nak me lo xaa. Lëe Jesús si aan

xtaagw kchë meñ nii sinal xaa.

⁴³ Lady kchë meñ go si tu kwnaa nii kokle tsiipchop iz xsyakñë me, xchoo me cheñ. Ndaly lo meñ nii chuñ rmedy kukxiñ me xtumi me aan byagty me. ⁴⁴ Lëe kwnaa go big nëz xitsy Jesús aan lëe me kwseñ skiñ xab xaa, aan wor go kazh lëe me byag cheñ.

⁴⁵ Lëe Jesús chëb:

—¿Cho kwseñ xabaa?

Aan como kchësy meñ chëb: “Lëdy lëe noow”, lëe Pedre chëb:

—Maestre, kchësy meñ xtaagw lii ni xchëep lii.

⁴⁶ Per lëe Jesús chëb:

—No cho kwseñ naa, por byeñaa nii lëen beñ tu kyalntson.

⁴⁷ Tsiñee lëe kwnaa go kon nii chilody tsolan me, xisy me aan lëe me kuksoxib lo Jesús. Aan xña lo meñ lëe me pxobtol penak kwseñ me xaa ni lëe me chëb nii wor go kazh lëe me byak. ⁴⁸ Lëe Jesús chëb lo me:

—Xiñ, porñee bniladzyoo nii suuñ kyakaa lii, ngo nii lëel byak. Byey, pe tsinidre kikoo.

⁴⁹ Lëe Jesús bii nonee tsiñee lëe tu xaa nii pchoo lidzy xaa nii xñabey leñ ktoo ptsiñ, aan lëe xaa chëb lo xaa xñabey go:

—Lëe xiñtsyaapoo tse lox kuty. Kotsiñntroo lo maestre.

⁵⁰ Lëe Jesús biño, aan lëe xaa chëb:

—Ktsyeebtyoo. Bniladzy nii lëe Dios kuuñ kyak xiño aaan lëe me kyak.

⁵¹ Tsi lëe Jesús ptsiñ lidzy xaa go, xaktyee Pedre, ni

Santiagw, ni Juan, ni xña meed kwnaa go ni pxosy me blaa xaa kwsëeb leñ yu. ⁵² Kchësy meñ nchenoyoon ni no kteenë por meed kwnaa go, per lëe Jesús chëb:

—Koondy to. Kujty me, sink lëe me nixyesy.

⁵³ Kchësy meñ pxidzyni Jesús, porñee nan meñ nii kuty me. ⁵⁴ Lëe Jesús kwseñ ña me aan lëe xaa chëb:

—Mëed wiñ, lool xñen, kuxche.

⁵⁵ Lëe me pañ aan wor go kazh lëe me kuxche, aan lëe Jesús chëb:

—Kol ktee nii kaw me.

⁵⁶ Tir psee pxosy me, per lëe Jesús chëb nii ni tu cho lo kutiisty xaaw.

9

Lëe xpëedscuel Jesús chikluuy xtiits Dios

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Lëe Jesús kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëedscuel, aan lëe xaa ptee tiitspey lo xaa parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ ni kuuñ kyak xaa meñ xsyakñë. ² Lëe xaa pxaal xpëedscuel xaa parñee kluuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ ni kuuñ kyak xaa meñ xsyakñë, ³ chëb xaa:

—Koydy to nii jkiñ do nëz, ni yag nii ksoxka do, ni bols, ni kyaxtily, ni tumi, ni koydy to ladx par ktsyëe xab to. ⁴ Tsiñee ktsiñ do cualquier lidzy meñ, kol kwës siko axte nii kpi do kyedzy ko. ⁵ Deelñee no tu kyedzy nii kaklasty meñ knee meñ

laañee kwës to, kol kchoo kyedzy ko, aan kol kwib yu nii xña niy do, parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ.

⁶ Lëe xpëedscuel xaa kwey kchë kyedzy nii nche tañ go, bluuy xaa xa kteelaa Dios meñ ni beeñ kyak xaa meñ xsyaknë.

Lëe Herodes chakladzy kan Jesús

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Lëe rey Herodes biñ nii lëe meñ xseety Jesús ni kchësy nii chuun̄tsyey Jesús, aan nandy Herodes pe kwxaak, porñee no meñ kwnee nii lëe Juan pañ. ⁸ No gaa meñ kwnee nii lëe profet Elías kwlañche, ni no meñ kwxaak nii tu profet nii biid penaadle pañ. ⁹ Per lëe Herodes chëb:

—Yuub naa kwnabey kwchug kik Juan. ¿Cho ngue tsgo tant xseety meñ?

Por ngo nii kokladzy Herodes nyan Jesús.

Lëe Jesús xyaan kaay mily meñ

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Tsiñee lëe xapostle Jesús bikche, lëe xaa bitiits kchë nii beeñtsyey xaa, aan lëe Jesús sini xaa tu kyedzy nii lë Bet-saida. ¹¹ Per lëe meñ byeño, aan lëe meñ kunal. Lëe Jesús kaa kwnee lo meñ xa nak xkyalwnabey Dios ni lëe xaa beeñ kyak meñ xsyaknë.

¹² Lëe tse no ktsye tsi lëe ksa tsiipchop xpëedscuel xaa big lo xaa chëb:

—Psonëz meñ parñee kyey meñ wxiladzy ni tsikyub meñ

nii ktyaaw kyedzy ni kchë laañee sob yu, por ni tu cho kindy nu.

¹³ Lëe Jesús chëb:

—Lëe do wo, kol ktee nii kaw meñ.

Lëe xpëedscuel xaa kwëb chëb:

—Kaayak kyaxtily ni chopak mël nooy noo, xakxe deelñee kyosyuuy noo nii kaw kchësy meñ re.

¹⁴ Siik kaay mily meñ, per lëe Jesús chëb lo xpëedscuel:

—Kol këb lo meñ nii sob meñ choowptsii gaa meñ tub lugar.

¹⁵ Lëe xpëedscuel xaa psoob tiits aan loxsye kwsob meñ, ¹⁶ lëe Jesús kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni chop mël go, aan lëe xaa blëp lo kpaa par ktee xaa skizh lo Dios. Loxsye beeñ grol xaaw, lëew pteedy xaa lo xpëedscuel xaa par kiisy xaaw lo meñ. ¹⁷ Kchësy meñ byëly, aan tsiñee lëe wagw kwlox ptyop tsiipchop tskwidy kyaxtily byuy.

Lëe Pedre xñee nii Jesús nak Crist

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Tu tse lëe Jesús noyutiitsni Dios nonsy, aan lëe xpëedscuel xaa nche lo xaa. Lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Cho xñee meñ dyon nii nakaa?

¹⁹ Lëe xpëedscuel xaa kwëb chëb:

—No meñ xñee nii lii nak Juan Bautist, no gaa meñ xñee nii lii nak profet Elías, ni no stubla meñ xñee nii no cho tu profet nii pañ nakoo.

²⁰ Tsgo lëe Jesús chëb:

—Lëe dook, ¿pe nan do cho nakaa?

Aan lëe Pedre kwëb chëb:

—Lii nak Crist, Xiñ Dios.

Lëe Jesús xñee nii lëe xaa kety

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Per lëe Jesús psaan kazh tiits nii ni tu cho lo këbty xaaw.

²² Ni lëe xaa chëb nii tir mban tedy mguiy nii pxaal Dios, ni ksaldy xaa kol xaa, ni xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley. Lëe meñ kuty xaa, per tse nii loxo tson kpidz lëe xaa kpañ.

²³ Ni lëe gak Jesús chëb lo kchësy meñ:

—Deelñee no tu do chakladzy tso xladaa, no nii ksaan do kchë nii xyostyoo do, ni no nii tse con tse tedy to kyalnë parñee kchilo kiidnal do naa. ²⁴ Por lëe kchë xaa nii choxko kteelaa xkyalmbañ lo kyalkuty kety. Per lëe xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety xaa, lëe xaa kpañ, porñee xniladzy xaa xtitsaa. ²⁵ ¿Pe nan nii kuuñ xcheñ meñ tyub kislyu, lëetyak lëe meñ kety?

²⁶ Deelñee no cho xteladzy chan naa ni xteladzy chon xtitsaa, lëe mguiy nii pxaal Dios kteladzy kan kchë meñ go tsiñee lëe xaa kiid con xkyalwnabey Dios ksa xaa angly. ²⁷ Xsobaa nii no meñ nii nche nu kejty axte nii kan meñ xkyalwnabey Dios.

Lëe Jesús xtsyëëlo

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Tse nii kwlox xon kpidz nii bitiits Jesús kchë no, lëe

xaa kwey tu kik kiy kukuti-itsni xaa Dios ksa xaa Pedre, Santiagw ni Juan. ²⁹ Mentre lëe Jesús noyutiitsni Dios, lëe lo xaa ptsyëe ni lëe xab xaa byak nguitsy ni lëew bibëly. ³⁰ Aan lëe chop xaa ptsiñ chutiitsni xaa. Moisés ni Elías nak chop xaa go. ³¹ Xpibëly xaa. Lëe xaa bitiits nii lëe Jesús kety Jerusalén. ³² Nikxe kwyo mgaal lo Pedre ksa xcombañer, lëe xaa kwchena, aan lëe xaa kon nii xpibëly Jesús ni xpibëly xaa nii bitiitsni Jesús. ³³ Tsiñee lëe chop xaa go no kpi lo Jesús, lëe Pedre chëb:

—Maestre, ¡xaatke mbëe nche no nu! Lëe noo ksa tson yu yagxiidy: tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par Elías.

Per nandy Pedre penak kwnee xaa singo. ³⁴ Lëe Pedre bii nonee tsiñee lëe tu xkey ptaagw laañee nche xaa. Lëe xaa kwnity lo xkey go, aan lëe xaa ptsyeb. ³⁵ Lo xkey go pchoo tsiy tu xaa nii chëb:

—Lëe xiñaa nrii. Naa kwle xaa. Kol jkeëtyag xtiits xaa.

³⁶ Loxsyë biñ xaa tsiy xaa nii kwnee, lëe xaa kon nii xaktyee Jesús so. Koñee kwneedy xaa, ni tu cho lo bitiisty xaa kchë nii kon xaa.

Lëe Jesús chuuñ kyak tu xaa wiñ

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Tsiñee lëe lyu byaani, lëe Jesús byety kiy ksa xpëëdsuel aan lëe tubtsoon meñ kuktsi-ilnëz xaa. ³⁸ Lady kchë meñ go no tu xaa nii nguiedzy kwnee chëb:

—Maestre, tē kanoo xiñganaa. Mēed tusy nak xaa lon. ³⁹ Per lēē tu kyalbini mal xsaksi xaa, xkuptsyēw xaa, ni xchono xaa lyu, ni xkwiiw ptsiñ chuw xaa, aan xlaadyo xaa. ⁴⁰ Lēēn tse kwnab lo xpēēdscueelo nū ngwii xaa kyalbini mal go, per pchilody xaa.

⁴¹ Tsi go lēē Jesús chēb:

—¡Natsypee nguiedzy styoo do ni xnilasty to Dios! ¿Axte pa wor kēb ñe nū lēēn ksaladzy lēē do? ¿Pa slal tiemp no nū kxekwaa lo do? Tēni xiñoo nu dyon.

⁴² Tsiñee lēē xaa wiñ go big lo Jesús, lēē kyalbini mal pchon xaa lyu, aan lēē xaa kutyē stub. Per lēē Jesús kwēntseeb lo kyalbini mal go, ni lēē xaa beeñ kyak xaa wiñ go, aan ndaan xaa sikni pxosy xaa xaa. ⁴³ Kchēsý meñ psee kon xkyalntson Dios.

Lēē Jesús xñee stub nū lēē xaa kety

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Mentre lēē meñ nche ksee kon kchē nū beeñtsyey Jesús, lēē Jesús chēb lo xpēēdscuel:

⁴⁴ —Kol jkēētyag nū kniyaa lo do, aan knitylasty to nū lēē mguiy nū pxaal Dios jkaa ña meñ.

⁴⁵ Per byeñdy xaa nū chēb Jesús, porñee blaady Dios nyeñ xaaw, aan ptsyeb xaa nyabtiits xaa lo Jesús xa nak tiits ko.

¿Cho mastre non?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Lēē xpēēdscuel Jesús bislo ptilytiits dyon cho xaa nak xaa nū mastre non. ⁴⁷ Tsi lēē

Jesús byeñ xa no kik xaa, lēē Jesús kwtsyetsy tu xaa wiñ, aan lēē xaa pso xaa wiñ go kwi xaa, ⁴⁸ ni lēē xaa chēb:

—Kchē meñ nū kantsi xaa wiñ re porñee xniladzy meñ xtitsaa, chantsi meñ go naa, ni chantsi meñ go xaa nū pxaal naa. Por ngo, tu xaa nū pa nondy lady to nak xaa nū mastre non.

Meñ nū xlēēdy lo no no xlad no

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Lēē Juan chēb:

—Maestre, lēē noo ptyon tu xaa nū xkwii kyalbini mal aan xseety xaa lēl, per lēē noo pkaw, porñee nody xaa lady no.

⁵⁰ Lēē Jesús chēb:

—¡kady tow, por kchē xaa nū xlēēdy lo do no xfavor do.

Lēē Jesús chakntseeb lo Santiagw ni lo Juan

⁵¹ Worñee lēē Jesús mer kyēp kpaa, lēē xaa kwloo valor lo xaa, aan lēē xaa si Jerusalén. ⁵² Lēē xaa pxaal xaa nū kwtenech lo xaa par kyub xaa go laañee kwēs xaa xtañ meñ Samaria. ⁵³ Per kwnēdy meñ Samaria ndee laañee ngwēs xaa, porñee byeñ meñ nū Jerusalén si xaa.

⁵⁴ Tsiñee lēē xpēēdscuel Jesús nū lē Juan ni Santiagw kon ngo, lēē xaa chēb:

—Jesús, ¿pe chakladzyoo nū kñab noo kxaal Dios ki par knitylo kchēsý meñ re?

⁵⁵ Lēē Jesús byoogw, aan lēē xaa kwēntseeb lo xpēēdscuel xaa. ⁵⁶ Loxsy ngo lēē xaa si stu kyedzy.

*Meñ nii kokladzy nyinal
Jesús*

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Něz no xaa, lëe tu xaa
chëb lo Jesús:

—Xey, chakladzyaa sënala
lii laañee tsityoo.

⁵⁸ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Chap mēz kyoplyoo ni
chap mguĩ pchoos, per
lëe mguĩy nii pxaal Dios ni
laañee kxiladzy xaa xisy wiñ
chapti xaa.

⁵⁹ Lëe Jesús chëb lo stu xaa
nii so siko:

—Tënal naa.

Per lëe xaa go kwëb chëb:

—Xey, blaa kajkeetsy
kaazhaa pxosyaa.

⁶⁰ Lëe Jesús chëb:

—Blaa jkeetsy meñ kutysaa
meñ meñ kuty. Lii nii
xcueentoo kukluuy xtiits
Dios lo meñ.

⁶¹ Lëe stu xaa chëb:

—Xey, chakladzyaa sënala
lii, per blaa kaknin tiits
lidzyaa.

⁶² Lëe Jesús chëb:

—Kchë xaa nii xsyen ña rad
aan xuy xaa tublad, xkiĩdy
xaa par kyë xaa tsiĩ laañee
xñabey Dios.

10

*Lëe Jesús pxaal meñ kuk-
luuy xtiits Dios*

¹ Lëe Jesús kwle stsongaly
ptsiipchop meñ, aan chop
kaa chop kaa meñ pxaal xaa
nech tsi kchë kyedzy nii no tsi
xaa. ² Lëe xaa chëb lo meñ go:

—Nak meñ nii no laañee
tsi do sinak tsiñee lëe kwlaap
mer kislo aan kindy ndaly
xaa nii kyë tsiĩ. Por ngo

no nii kñab to lo Dios nii kx-
aal xaa xaa nii kluuy xtiits
xaa lo meñ. ³ Lëen xal lëe
do laañee no meñ ntseeb nii
ntseeb si ntseeb kchë ma tox
nii chuty mēkwxiily. ⁴ Koydy
to bols ni tumi ni kyalkidy, ni
jkëeptyuxty to meñ nēz parñee
klyëedy to. ⁵ Tsiñee sēeb to
tu leñ yu, kol nab nii kakni
Dios meñ nii no leñ yu go.
⁶ Aan deelñee jkëetyag meñ
nii no yu go nii kñee do, lëe
nii kwnab to kak cumplir, per
deelñee jkëetyagty meñ gow,
kakty nii kwnab to cumplir.
⁷ Kol kwēs tugak yu, ni kol
kaw ni kol ki nii kneestyee
meñ, por nongual kazh xaa
nii xkyë tsiĩ. Ktsëelejty to
laañee kwēs to. ⁸ Tsiñee kt-
siñ do tu kyedzy nii ksal meñ
do, kol kaw nii kneetsy meñ,
⁹ ni kol kuuñ kyak kchë meñ
xsyakñe nii no siko, ni kol kēb
nii lëe wor kutsiñ nii lëe Dios
kñabey meñ. ¹⁰ Per deelñee
ktsiñ do tu kyedzy nii ksaldy
meñ do, kol kchoo aan kol
kēb lo meñ: ¹¹ “Axte xkiti
nii pkaay niy noo xkwib noo
parñee kyeñ do nii no xtol do.
Per kol kaknan nii lëe xkyal-
wnabey Dios merle klyañche
lo do.” ¹² Nli xñen nii tse nii
lëe Dios kuñ kyalxtisy ntsee-
bre castigw nii tedy meñ go
que nii tedy meñ Sodoma.

*Kyedzy nii xsoobty tiits
(Mt. 11:20-24)*

¹³ ‘jChooksye lëe doy meñ
Corazín ni chooksye lëe do
meñ Betsaida! Por deelñee
nyan meñ Tiro ni meñ Sidón
kchë kyalntson nii kon do,
tselye kokw meñ go ladx
nchog ni tselye kwsob meñ go

nëb lo xkiti parñee kluuy meñ go nii ptikche meñ go styoo lo Dios. ¹⁴ Por ngo, tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy ntseebre castigw nii tedy to que nii tedy meñ Tiro ni meñ Sidón. ¹⁵ Lëe lii nii nol Capernaum, ¿pe nladzyoo nayak tir klaa soboo? Klaadyoo gon, por lëel kyab laañee mastre nxity.

¹⁶ 'Kchë meñ nii xkëëtyag nii xñee do xkëëtyag xtitsaa, per lëe meñ nii xsaldy lëe do, ni naa xsaldy meñ go. Aan deelñee xsaldy meñ naa, xsaldyak meñ xaa nii pxaal naa.

Lëe meñ nii pxaal Jesús bikche

¹⁷ Lëe ksa tsongaly ptsiip-chop xaa nii kukluuy xtiits Dios bikche aan xle xaa chëb xaa:

—Jesús, axte kyalbini mal psoob xtiits noo tsiñee pseety noo lël.

¹⁸ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nli xñee do, por konaa xa pchingaa xaatox leñ kpaa sinak tsiñee xyab tu nkwsiy. ¹⁹ Por lëen bnetsy tiitspey lo do parñee subniy do mëel ni subniy do mëkwkyoow, ni parñee kuñ do gan lo xaatox, aan ni tu pe kakty to. ²⁰ Per kledy to porñee xsoob kyalbini mal xtiits to, sink kol kle porñee lëe lë do kē lo kitsy nii ngotsey Dios kpaa.

Lëe Jesús xtee skizh lo Dios (Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Lëe Jesús ble, aan por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo xaa lëe xaa chëb:

—Xnetsyaa skizh lool, Tat Tios, por lii xñabey kpaa ni lii

xñabey kislyu, ni kwloolanoo xtiitsoo lo meñ nyaani ni lo meñ chak parñee kluuylo lo meñ ndoladzy. Singo Tat Tios beeñtsyeyoo, porñee singo kwlaño styool.

²² 'Lëe Tat Tios bneetsy kchë nii chap xaa lon. Ni ni tu cho xyuumbeydy kaa xiñ Tat Tios. Xaktyee Tat Tios sye xyuumbey xaa. Singo gak kaa Tat Tios, xaktyee xiñ xaa ni meñ nii kwe xiñ xaa schilo kyuumbey xaa.

²³ Lëe Jesús byoogw aan nonstyeey lo xpëedscuel xaa chëb xaa:

—Dichos meñ nii chan kchë nii chan do. ²⁴ Por nli xñen nii ndaly profet ni ndaly rey kokladzy nyan nii chan do, per kondy xaaw. Ni ndaly xaa kokladzy nguëëtyag nii xkëëtyag to, per pkëëtyagty xaaw.

Xcuent tu xaa Samaria

²⁵ Lëe tu maestre ley kuneey lo Jesús, aan parñee kuñ xaa Jesús preb, lëe xaa chëb:

—¿Pe cos kuuñtsyeyaa parñee jkan kyalmbañ nii xnitylody?

²⁶ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Pe cos xñabey xley Moisés?

²⁷ Lëe maestre ley chëb:

—Lo ley xñee: "Pkëstyoo xDioosoo tyub styool, ni tyub xkyalmbañoo, ni tyubñaa fuersy nii nol, ni tyub xkyalcheeñoo. Ni pkëstyoo meñ sinak xkëstyool lii."

²⁸ Lëe Jesús chëb:

—Nli singo xñeew. Deelñee suuñtsyeyoo kchë ngo, skaal kyalmbañ nii nitylody.

29 Per parñee këb meñ nii buen xaa, lëe xaa chëb:

—Kwnë dyon cho jkëstyoon.

30 Tsigo lëe Jesús bitiits nrii lo xaa, chëb Jesús:

—Tu xaa name pchoo xaa Jerusalén, si xaa Jericó. Aan lëe ngbaan pchoo lo xaa nëz, aan axte ladx nii no lady xaa kwlan ngbaan ni ptee ngbaan xcheñ xaa. Casy beety ngbaan xaa. 31 Siko nix xaa tsiñee lëe tu pxosy kwtedy nëz ko. Per tsi lëe pxosy kon xaa, lëe pxosy kwte tublad. 32 Singo gak beeñtsyey tu xaa nii chuñ yudar pxosy tsiñee kon xaa xaa nii psaksi ngbaan. Lëe xaa kwte tublad. 33 Per tsi lëe tu xaa Samaria nii kwtedy nëz ko kon xaa nii psaksi ngbaan, lëe xaa pkëstyoo xaa, 34 ni lëe xaa big beeñ xaa xaa go rmedy con aceit ni viñ, ni lëe xaa pchal ladx laañee bnek. Loxsyey ngo lëe xaa psoob xaa go lady xkway xaa, aan lëe xaa kuni xaa tu posad par kan xaa xaa. 35 Lëe byaani lyu lëe xaa Samaria kwlii tumi aan lëew pteedy xaa lo xaa nii xtee posad, chëb xaa: “Kon xaa re, aan deelñee jkaady tumi re, na tsiñee kpikchen kizhaa nii kak falt.”

36 Tsigo lëe Jesús chëb lo maestre ley:

—Lo ksa tson xaa nii kwtedy dyon, ¿cho xaa pkëstyoo xaa nii psaksi ngbaan?

37 Lëe maestre ley chëb:

—Xaa nii blis xaa.

Lëe Jesús chëb:

—Singo no nii kuuñtsyeyoo.

Lëe Jesús chi lidzy Marty ni Mariy

38 Lëe Jesús pkaa nëz, aan lëe xaa ptiñ tu kyedzy nii no tu kwnaa nii lë Marty. Lëe me ptee lidzy me kwleñ xaa. 39 Aan lëe pël Marty nii lë Mariy kwsob lo Jesús par jkëetyag me nii xñee xaa. 40 Per lëe Marty singootyee no xmandad me, lëe me big lo Jesús, chëb me:

—Xey, ¿pe ni tu pe sinidy kikoo nii lëe pëlaa psaan kchë mandad lon? Kudzy lo me kuñ me naa yudar.

41 Per lëe Jesús chëb:

—Marty, por ndaly cos nol kyalnë, 42 per tugak cos precisy. Lëe Mariy kwle cos ko, aan ni tu cho kladyo lo me.

11

Lëe Jesús xluuy xa kutiitsni meñ Dios

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

1 Tu vuelt lëe Jesús noyutiitsni Dios. Tsi lëe xaa byal, lëe tu xpëedscuel xaa chëb:

—Jesús, beeñ kseedy lëe noo kutiitsni noo Dios sinak beeñ kseedy Juan xpëedscuel.

2 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Tsiñee kutiitsni do Dios, kol këb:

Tat Tios, lii nii soboo kpa, xñab noo nii kchë meñ kuuñ ksak lii, ni xñab noo nii ktsiñ tse nii kñabeyoo.

3 Bneetsy nii tyaaw noo natse.

4 Beeñ noo perdón sinak chuñ noo perdón meñ nii xko falt loo noo.

Klaadyoo jkaal xaatox lëe
noo parñee kyaabty
noo lo tol.

⁵ Lëe gak Jesús chëb:

—Kol tsoo ksoob no nii chap to tu amigw, aan tsi do lidzy xaa wrol kyool, këb to: “Kwlootiñ tson kyaxtily lon, ⁶ por lëe tu xamigwaa kwlañche lidzyaa, aan kindy pe ktedyaa kaw xaa.” ⁷ Kñëdy xamigw to gon: “Kuuñ klëëdyoo naa. Lëen tse psugw chilidzyaa ni lëen nix ksa xiñaa. Chilody kaschen par pe knetsyaa nii jkiñño.” ⁸ Nli xñen nii nikxe nii nyakty to xamigw xaa, lëe xaa tsische, por lëe do kulii xkaal xaa aan lëe xaa kneetsy kchë nii jkiñ do. ⁹ Kol nab nii jkiñ do lo Dios tsiin kneetsy xaaw, kol kyub cos tsiin ktsyol dow, ni kol jkëëptyux chu yu tsiin kyalyo. ¹⁰ Por kchë meñ nii xñab cos xkaaw, ni kchë meñ nii xyub cos xtsyolo, ni kchë meñ nii xkëëptyux chu yu lëew xyaly.

¹¹ ‘Pe no tu do dyon xyax xtee tu mëel lo xiñ do tsiñee xñab xaa tu mël? ¹² Ni pe no do xtee tu mëkwkyoow tsiñee xñab xiñ do tu tsit? ¹³ Kol kyeñ gaanoo nii nikxe mal do, per xtee do cos buen lo xiñ do. ¿Pe lëëdyxe Tat Tios nii sob kpaa tsigo kteejty Kyalbini Ntson lo meñ nii kñabo?

Lëe meñ xñee nii xaatox nakni Jesús

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ Lëe Jesús kwlii kyalbini mal leñ styoo tu ngop, aan lëe ngop bislo kwnee. Kchësy

meñ psee kon ngo, ¹⁵ per no meñ kwnee:

—Beelzebú, xaa nii xñabey lo kchësy kyalbini mal, ptee tiitspey lo xaa gue par kwii xaa kyalbini mal.

¹⁶ No gaa meñ kokladzy nii nyuuñtsyey xaa tu kyalntson leñ kpaa parñee kuñ meñ xaa preb. ¹⁷ Per como nan xaa pe xsya styoo meñ go, lëe xaa chëb:

—Ni tu kyedzy nii nak chop tiy gon xtiydy. Lëew xnitylo, aan kchë yu nii no leñ kyedzy ko xyab lady xcombañer. ¹⁸ Singo gak xaatox deelñee kak xaa chop tiy, ¿xa kchilo kñabey xaa? Lëen xñe kchë nrri porñee xñee do nii lëe Beelzebú bneetsy tiitspey lon par kwin kyalbini mal. ¹⁹ Deelñee singo xsyak to, ¿cho xtee tiitspey lo xaa nii nak ksa do tsigo par kwii xaa kyalbini mal? Sikokesy nagon xluuy nii nandy to pe xñee do. ²⁰ Per deelñee por xkyalwnabey Dios xkwin kyalbini mal, lëe wor kutsiñ nii lëe Dios kñabey lo do.

²¹ Tsiñee lëe tu xaa ndaan chap kiib ni xkyënap lidzy, se-gur nak kchë nii no leñ lidzy xaa. ²² Per deelñee tsi stu xaa nii mastre ndaan lo xaa, aan kla xaa kiib nii xtaan xaa, lëe xaa kiisy kchë nii chap xaa go lo xcombañer xaa.

²³ Kchë xaa nii nody xfavo-raa, chiidnidy xaa meñ lon, sink lëe xaa xsëëbtañ meñ, porñee xlëe xaa lon.

Kyalbini mal nii xpikche
(Mt. 12:43-45)

24 'Tsiñee lëe tu kyalbini mal xchoo leñ styoo meñ, lëew xkyënsë tañ xyubo dyon pa kwëso. Per deelñee xtsy-oldy laañee kwëso, lëew xñee: "Lëen kpikche lidzyaa laañee pchon." 25 Tsiñee lëe kyalbini mal go xtsiñ, chano nii lëe leñ styoo meñ nii pchoow tse nak sinak tu yu nii kal lik blyoob ni kwixkwaa. 26 Tsigoo lëew chikyub skadzy kyalbini nii mastre mal, aan lëew xsyëeb leñ styoo meñ go ksaw, aan mastre mban xtyedy meñ go.

Dichos meñ nii xsoob xtiits Dios

27 Mentre lëe Jesús nonee kchësy ngo, lëe tu kwnaa nii no lady meñ chëb:

—¡Dichos kwnaa nii kop lii ni pkadzy lii!

28 Lëe Jesús chëb:

—¡Mastre dichos meñ nii xkëetyag xtiits Dios, ni xsoob xtiits xaa!

Lëe meñ chakladzy kan tu kyalntson

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Lëe meñ ptyopre, aan lëe Jesús chëb:

—Lëe meñ mal nii no natiemp chakladzy kan tu kyalntson, per ni stu kyalntson katre meñ re. No nii ksaladzy meñ nii beeñtsyey Jonás. 30 Por sinak nii kuneekak Jonás lo meñ Nínive, sëednee mguiy nii pxaal Dios lo meñ natiemp. 31 Tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy lëe kwnaa nii kok rey xtañ meñ Sabá jkëekiy meñ nii no natiemp, por sit pchoo me par jkëetyag me xtiits rey Salomón, aan mastre precisy nii xñen que

kchë xkyalchak rey Salomón. 32 Wi meñ Nínive jkëekiy meñ nii no natiemp tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy, por ptikche meñ Nínive styoo lo Dios worñee biñ meñ Nínive nii kwnee Jonás, aan mastre precisy nii xñen que nii kwnee Jonás.

*Bini nii no leñ styoo meñ
(Mt. 5:15; 6:22-23)*

33 'Ni tu meñ xkëedy bini par kolan meño leñ tu cajón, sink lëe meñ xsoobo tu laañee ksaaniw lo kchë meñ nii sëeb leñ yu. 34 Nak mëlo do sinak tu bini nii xsaani leñ styoo do. Deelñee nxiñdy mëlo do, tyub leñ styoo do nyaani. Per deelñee nxiñ mëlo do, tyub leñ styoo do nguey. 35 Kol kap cuent nii kyuudy bini nii no leñ styoo do. 36 Por deelñee tyub leñ styoo do no bini, kindy nguey leñ styoo do, aan singo mod lëe do kan nyë kchë cos, sinak tsiñee xsaani tu bini lo do.

Lëe Jesús xkëekiy xaa fariseo ni maestre ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

37 Tsiñee lëe Jesús lox kwnee, lëe tu xaa fariseo kuni Jesús lidzy par kaw Jesús. Lëe Jesús kwsëeb leñ yu aan lëe xaa kwsob lo mezh. 38 Aan psee xaa fariseo kon xaa nii kwtiibty Jesús ña antes nii kaw xaa. 39 Per lëe Jesús chëb:

—Kchësy to siñee nak to meñ fariseo nyë xkiib to vas nii xtyëe nii chi do, ni xkiib to kyon nii xtyëe nii chaw do, per lëe leñ styoo do kaksë

kchë clasy cos mal. ⁴⁰ ¡Nguey do! ¿Pe nandy to nayak nii xaa nii psaa gak lëë do psaa xkyalmbañ do? ⁴¹ Kol ktee nii chap to lo meñ nii no lyaadzy tsiin kyak nyë do.

⁴² '¡Chooksye lëë doy, meñ fariseo nii xtiix to pixtily ni xtiix to rud ni kchë clasy kizh nii xsaakon do lo Dios, per xsaldy to xkyalxtisy Dios ni xkyalwkëstyoo xaa! Ngo mas-tre precisy, per ksaandy to nii kokon do cos lo Dios.

⁴³ '¡Chooksye lëë doy, meñ fariseo nii chakladzy to sob to laañee xsyob meñ non leñ ktoo, ni choki do jkëëptyux meñ do pal nëz!

⁴⁴ '¡Chooksye lëë doy!, porñee nak to sinak paa nii nyoody, aan xyeñdy meñ xsyub niy meño.

⁴⁵ Tsigo lëë tu maestre ley kwëb chëb:

—Maestre, wi loo noo gon pxinoo tiits por kchë nii kwneel.

⁴⁶ Per lëë Jesús chëb:

—¡Chooksye lëë doy, maestre ley nii chakladzy to kuuñtsyey meñ cos nii ni tu cho chilody kuuñtsyey, aan lëë lëë do xteejty to nii kuuñtsyey dow!

⁴⁷ '¡Chooksye lëë doy nii xsaa do chu xpa kchë profet nii beety pxusykolto do! ⁴⁸ Por singo mod lëë do xluuy nii byo ni beeñtsyey pxusykolto do styoo do, por lëë xaa beety, aan lëë do xsaa chu paa.

⁴⁹ 'Por ngo nladzy Dios: "Lëen kxal profet ni apostle, aan lëë meñ kuty xaa, ni lëë meñ kyënlaag xaa." ⁵⁰ Lo meñ

nii nche natiemp kuuñkiy Dios kchë profet nii noyuty meñ destye nii kwche kislyu, ⁵¹ destye Abel axte Zacarías, xaa nii beety meñ kexka lo pkoog leñ lidzy Dios. Kyëkiy meñ nii nche natiemp.

⁵² '¡Chooksye lëë doy, maestre ley nii chuuñ xcheñ do xtiits Dios, aan xyeñdy tow, ni xlaady kaa to kyeñ meño!

⁵³ Tsiñee lëë Jesús lox kwnee kchë ngo, lëë maestre ley ni lëë xaa fariseo blëë. Aan ndaly nii kwnabtiits xaa lo Jesús par kisyeedy xaa xaa.

⁵⁴ Nladzy xaa nyuun knee xaa Jesús tu tiits nii nchilo nguëëkiy xaa Jesús.

12

Lëë Jesús xñee nii chilody jkyeetsy cos

¹ Mentre gaa lëë meñ ptyopbe, lika xtyaagw meñ. Tsigo lëë Jesús kwnee klo lo xpëëdscuel, chëb xaa:

—Kol kap cuent nii kakty to sinak xaa fariseo, por chuuñtsyeydy xaa nii xñee xaa. ² Por nody ni tu cos nguetsy nii kchukëdy, ni nody ni tu cos nii chak tsilaan nii kak ndoondy. ³ Singo gak kchë nii kwnee do lo guey, lëew kñee meñ xña lo xhini ngbidz. Nikle gaa kchë nii kwnee tsilaan do worñee nyoo gw yu, lëë meñ tsëp kik lidzy aan lëew kuptsyë meñ.

*Cho no nii ktsyeb meñ
(Mt. 10:28-31)*

⁴ 'Ktsyebty to xaa nii chuty, por tsiñee lox kuty xaa lëë

do chilodre pe kuñ xaa lëe do. ⁵ Sink kol ktsyeb xaa nii schilo kuty lëe do ni schilo kxaal lëe do linfiern. Xaa go kol ktsyeb.

⁶ '¿Pe lëdy xaktyee chop centab nayak non kaay mguñ wiñ?, aan ni tu ma xnitylasty Dios. ⁷ Lëe lëe do axte kits kik to ngab lo Dios. Por ngo, ktsyebty to, por mastre non do lo mguñ.

Meñ nii xchoo xfavor Crist
(Mt. 10:32-33; 12:32;
10:19-20)

⁸ Nli xñen nii kchë meñ nii kchoo xfavoraa lo kislyu re schon xfavor meñ go tsi lëe meñ go klyañche lo xangly Dios. ⁹ Per lëe meñ nii kchoody xfavoraa lo kislyu re, ni naa kchoody xfavor meñ go lo xangly Dios.

¹⁰ Axte meñ nii ko falt lo mguñy nii pxaal Dios kuñ Dios perdón, per kuñdy xaa perdón meñ nii ko falt lo Kyalbini Ntson.

¹¹ Tsiñee lëe meñ tsini lëe do leñ ktoo ni tsikso lëe do lo xaa xñabey par jkëekiy meñ do, pe tsinidy kik to nii dyon xa kñee do o pe këeb kaa to. ¹² Por tsiñee tsitsib kñee do, lëe Kyalbini Ntson kñee pe cos këb to.

Xcuent tu rikw

¹³ Tsigo lëe tu xaa nii no lady meñ chëb lo Jesús:

—Maestre, kudzy lo betsyaa nii kuuñ grol xaa nii psaan pxosyaa loo noo.

¹⁴ Lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Cho në lool nii xtisyaa o xaa nii gaa chuñ grol cos nakaa?

¹⁵ Lëe gak Jesús chëb:

—Kol kap cuent. Kak kpiñdy to, por syoobty no kislyu re parñee tsyaap no tubtsoon cos.

¹⁶ Loxsyee ngo lëe xaa pso cuent re, chëb xaa:

—Kwyo tu rikw nii singootyee kok xkwaa, ¹⁷ aan nladzy rikw: “¿Xa kuñaa? Kindy pa kotseyaa nii ptyop lo xkwaan.” ¹⁸ Aan lëe gak rikw chëb: “Nanaa xa kuñaa. Lëen ktsily yu nii chotsey nii xtyop lo xkwaan, aan lëen ksa stu nii mastre ngol, parñee kotseyaa kchë nii ptyop lo xkwaan ni kchë nii chaapaa leeño. ¹⁹ Loxsyee ngo mismee naa këp lon: Biño gaanoo. Pxiladzy ni ble, por skaa kchë nii chapoo par kaawoo ni kil ndaly iz.” ²⁰ Per lëe Dios chëb: “Natsypee ngueyoo. Na kyool kazh lëel kety. Aan ¿cho kyaani kchë nii ngotseyoo?” ²¹ Singo xtsyool meñ nii xtop cos lo kislyu re, per lëe lo Dios, ni tu pe chapty meñ go.

Chantsi Dios xiñ
(Mt. 6:25-34)

²² Loxsyee ngo lëe Jesús chëb lo xpëedscuel:

—Lëen xñee kchë nrii lo do parñee tsody to kyalnë nii dyon pe kaw do par kpañ do, ni tsody to kyalnë nii dyon pe kakw to. ²³ Por mastre non kyalmbañ lo nii ktyaaw, ni mastre non xcuerp no lo ladx. ²⁴ Kol kan myak gaanoo. Chandy ma, ni xlapty ma, ni xkotseydy ma nii ktyaaw, per lëe Dios xyaan ma. Aan ¡mastre non do lo ma! ²⁵ Nikxe xaapre gaa tsoxko do, per ni

tu wor chilody kiskool do lo tse nii no kpañ do. ²⁶ Deel ni ngo chilody to kuuñtsyey do, ¿penak nii choxko do por cos nii jkiñ do?

²⁷ Kol kuy gaanoo xa xroob kyoo aan xkyëdyo tsiñ ni xkibtyo ladx. Aan ni rey Salomón kokwty tu ladx ntson nii ntson si ntsono.

²⁸ Deelñee Dios tsgo busy xkakw xab kchë kizhyë nii no tañ aan xlyëdyak lëew chek lo ki, ¿penak nii xnilasty to nii lëe Dios jkakw xab to?

²⁹ Por ngo, kteenëdy to nii dyon pe kaw do o ki gaa to.

³⁰ Kchësy cos re no meñ nii xnilasty Dios kyalnë, per lëe lëe do nanle Tat Tios nii sob kpaa pe cos chak falt lo do.

³¹ Kol kuuñtsyey nii xñabey Dios tsiin kxaal xaa kchë nii jkiñ do.

*No nii kto meñ xcheñ
(Mt. 6:19-21)*

³² Ktsyebty to, por nikxe ndalydy to, lëe Tat Tios bneetsy tiits nii wi do kñabey.

³³ Kol kto kchësy nii chap to, ni kol kteedyo lo meñ nii no lyaadzy, aan kol kweek mbës ngoch nii koxyty, por ndaly nii jkaa do kpaa, aan kindy nkwxog siko ni kindy ngbaan. ³⁴ Por laañee no nii chap to siko xyo styoo do.

Dichos mos nii xkwena

³⁵ List kol kwe, kol kakw xab to, ni kol jkëe xhini do.

³⁶ Kol kwe si xkwe mos nii këmbës patrón nii si lo tu kyalwtsiilña, parñee siikñee kseetsy patrón chu yu, lëe mos kxalyo. ³⁷ Dichos mos nii nixna tsiñee lëe patrón

kpikche, por nli xñen nii lëe patrón këb lo xaa: “Kwsob lo mezh”, aan lëe patrón kyë nii kaw xaa. ³⁸ Dichos mos nii nixna nikxe ktsiñ patrón wrol kyool o wor tempran gaa. ³⁹ Ni nli gaa xñen nii deelñee kyeñ tu xpixwan yu pa wor tsi ngbaan lidzy xaa, klaady xaa sëeb xaa. ⁴⁰ Singo gak, lëe do, ligier kol kak, por lëe mguiy nii pxaal Dios kiid mer worñee pe sidy kik to.

*Mos nii xsoob tiits ni mos
nii xsoobtyo*

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Tsgo lëe Pedre kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Pe nonsy loo noo psool cuent re ote wi lo kchësy meño yak?

⁴² Lëe Jesús chëb:

—¿Cho xsaan patrón lidzy dyon tsiñee lëe xaa xchoo?

¿Pe lëdy nayak xsaan xaa tu mos nii xsoob tiits parñee kyaan mos ko kchë meñ nii xkyë tsiñ lo xaa? ⁴³ Dichos mos nii xyaani lidzy xpatrón deelñee tsiñee kpikche patrón, kan xaa nii lëe mos ko beeñtsyey kchë nii kwnabey xaa. ⁴⁴ Nli xñen, nii lëe patrón këb lo xaa: “Kop cuidad kchësy nii chaapaa.” ⁴⁵ Per deelñee mal mos ko ni nan xaa nii xtse si xpatrón xaa, lëe xaa ksaksi kchë meñ nii xkyë tsiñ lo xpatrón xaa, ni lëe xaa tso wagw ni lëe xaa kyë kunip. ⁴⁶ Per mer tse nii pe sinidy kik xaa, lëe xpatrón xaa ktsiñ, aan lëe patrón ksaksi xaa sinak xsaksi patrón kchë mos nii xsoobty tiits.

⁴⁷ 'Deelñee nan mos pe cos chakladzy patrón, aan xsoobty mos tiits, ndaly golp jkaa mos. ⁴⁸ Per deelñee nandy mos pe cos chakladzy patrón aan ko mos falt, xisy golp jkaa mos. Por deelñee ndaly nii byaani meñ, ndaly nii kak wnaab lo meñ. Deelñee ndaly gaa cos nan meñ, ndaly nii no kuuñtsyey meñ.

Lëe Jesús chuñ meñ chop tiy

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ 'Lëen syely kuñ kyalxtisy lo kislyu. Nak nii kuuñtsyeyaa sinak tsiñee chek ki, ni jxsaak gaan naaty tsek kaa kislyu! ⁵⁰ No nii teedyaa lo tu kyalnë dox, aan jmban xtee styoon nii lëen ktsyool kyalnë go! ⁵¹ Këbty to tsaaplaa syelyaa lo kislyu re parñee tsodre tily. Lëdyo gon, sink lëen syelyni tily. ⁵² Por destye natse, deelñee no kaay meñ tu yu, lëe meñ kak chop tiy. Tublad tso tson meñ, lëe stublad tso chop meñ. ⁵³ Lëe mëëdpkiy ktilyni pxosy, ni lëe mëëd kw-naa ktilyni xña, ni lëe nkwx-izh ktilyni xñaatsaap.

Lëe Jesús chak ntseeb lo meñ

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Loxsyey ngo lëe Jesús chëb lo meñ:

—Tsiñee chan do nii lëe xkey no nëz laa chaasy ng-bidz, xñee do lëe kyo kyab, aan nli gaa xyabo. ⁵⁵ Singo gak tsiñee xpi me nëz kyety xñee do lëe naay kak, aan nli gaa chako. ⁵⁶ jNguey do! Deelñee xyeñ do xa chak leñ

kpaa tsiñee lëe kyo kyab, ni xyeñ do xa chak lo kislyu tsiñee lëe naay kak, jpenak nii xyeñdy to xa nak kchë cos nii noyak natiemp?

Ptee nii kwnee lo meñ nii xlëe lool

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ 'jPenak nii xyeñdy to pe cos nongual kuuñtsyey do? ⁵⁸ Deelñee xkëëkiy tu xaa lëe do aan chakladzy xaa tsikso xaa lëe do lo xtisy, kol nee lo xaa lëe ka bii xteedyo tiits. Por deelñee kyab to ña xtisy, lëe xtisy këb lo mayor: "Kol ko xaa gue skiib", aan lëe xaa ko lëe do skiib. ⁵⁹ Aan xsobaa nii kchoodyoo skiib axte nii kizhoo lal nii kñab xaa lool.

13

Lëe meñ nii ktikchedy styoo lo Dios kety

¹ Misme tse go lëe bla xaa kukan Jesús aan lëe xaa bitiits nii lëe Pilat beety bla meñ Galilea aan lëe xaa pkots xcheñ meñ go xcheñ ma nii kwlokon xaa. ² Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nladzy to nayak nii ptsyool xaa go ngo porñee mastre no xtol xaa que xtol xaa xtañ xaa. ³ Lëdyo gon. Ni lëen xñe kaazhkaa lo do nii deelñee kpikchedy styoo do lo Dios, wi do kety. ⁴ jNi pe nladzy to nii mastre no xtol ksa tsiimtson xaa nii byab yu ngol nii lëe Siloé lady que xtol kchësy meñ nii no Jerusalén? ⁵ Lëdyo gon. Ni lëen xñe kaazhkaa lo do nii deelñee kpikchedy styoo do lo Dios, wi do kety.

Xcuent yag yegw nii xkyëdy nex

⁶ Lëe Jesús bititiis nrii lo meñ, chëb xaa:

—Tu xaa name sob tub xan yag yegw lady xyag uv xaa, aan lëe xaa kukuy dyon pe kë yegw low, aan ni tu yegw ptsyoldy xaa. ⁷ Tsigo lëe xaa chëb lo xaa nii xkyënap kchë xyag uv xaa: “Buy gaanoo, lëew kak tson iz nii xyely kyubaa yegw lo yag re, per lo ksa iz ko ni tu xnexo karty kawaa. Pchugo masy, por xaktyee xlyëw lo kwaa.” ⁸ Per lëe xaa nii xkyënap kwaa kwëb chëb: “Xey, psaansyew na iz. Lëen ksoly xano ni lëen ko pyëëb xano, ⁹ tsiin tsaaplaa skyë nex low singo. Aan deelñee kyëdyo, mansye kchugloo.”

Lëe Jesús beeñ kyak tu kw-naa

¹⁰ Tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiin lëe Jesús beeñ kseedy meñ leñ ktoo. ¹¹ Aan lady kchësy meñ no tu kwnaa nii kwlox tsiimtson iz xsyaknë. Tu kyalbini mal beeñ me chop xkwaa, aan pchilodre nyak tubli me. ¹² Tsiñee lëe Jesús kon me, lëe xaa kwtsyetsy me aan lëe xaa chëb:

—Kwnaa, lëël byak, xsyaknëdroo.

¹³ Tsigo lëe xaa pxob ña xaa lady me, aan wor go kazh lëe me byak tubli, aan lëe me bislo biily me lay lo Dios. ¹⁴ Per lëe xaa nii xñabey leñ ktoo blëe, porñee beeñ kyak Jesús me tse nii xiladzy meñ

Israel lo tsiin, aan lëe xaa chëb lo meñ:

—Xoop kpidz nongual kak tsiin. Kol tē leñ tse go par kak to rmedy, kiiyty to tse nii chakty tsiin.

¹⁵ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Mal do. ¿Pe chinidy to xyosy to kunis nayak o xburr gaa to nikxe chakty tsiin? ¹⁶ Lëe kwnaa re gon lo xtiyy Abraham sëed me, aan kok tsiimtson iz nii nguëëtuu xaatox me lo kyalkits re. ¿Pe nongualdy nayak laa me nikxe tse nii chakty tsiin nak?

¹⁷ Tsiñee lëe Jesús chëb ngo, lëe xaa nii xlëe lo xaa pte-ladzy, per kchësy meñ ble kon kyalntson nii beeñtsyey xaa.

Xa nak laañee xñabey Dios (Mt. 13:31-33; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Lëe gak Jesús chëb:

—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey Dios dyon, ni pe cos chak si chako? ¹⁹ Nako gon sinak tu medzy martas nii chan meñ lo kwaa aan tsiñee lëew chak lal tu yag, lëe nguñ xko xipchoos loo go.

²⁰ Lëe gak Jesús chëb:

—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey Dios dyon? ²¹ Nako gon sinak levadur nii xkëe kwnaa tson lmud riñ par tsobe kchësy kobyi.

Puert nya (Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Worñee lëe Jesús no nëz si xaa Jerusalén, beeñ kseedy xaa meñ kyedzy ni tañ nii kwtedy xaa. ²³ Aan lëe tu xaa kwnabtiits lo xaa chëb:

—Xey, ¿ndalydy meñ lë xtye-laa lo tol?

Lëe Jesús chëb:

24 —Kol ktee nii sēeb to laañee xñabey Dios, por nako sinak tu puert nya aan ndaly meñ kakladzy sēeb, per kchilodyo. 25 Loxsy ksuugw xpixwan yu puert, deelñee kyaan do ley lēē do kēb: “Xey, pxaly chu yu syēeb noo.” Per lēē xaa kñē lo do: “Nandyaa cho xaa do.” 26 Tsigo lēē do kēb: “Ptyaawni noo ni ptyowni noo lii, ni beēñ kseedyoo meñ nēz laa no noo.” 27 Per lēē xaa kyēb kñē xaa: “Lēēn niyle nii nandyaa cho xaa do. Kol kyey por ngoptol do.” 28 Tsigo lēē do koon ni lēē do kaw lay do tsiñee kan do nii lēē Abraham ni lēē Isaac ni lēē Jacob ni lēē kchēsý profet ncheno laañee xñabey Dios, aan lēē do byaan ley. 29 Por ndaly meñ nii nche tyub lo kislyu sob kaw laañee xñabey Dios. 30 Tsiñee lēē tse go tsitsib ndaly xaa nii nyats chak nina kyablyu parñee ktaan xaa nii mban nina.

Lēē Jesús xteenē por meñ Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

31 Loxsy ngo lēē bla xaa fariseo ptsiñ, aan lēē xaa chēb lo Jesús:

—Bi nu, porque lēē Herodes chakladzy kutý lii.

32 Tsigo lēē Jesús chēb:

—Kol tsi aan kol kēb lo mēz wnee xuuy go: “Natsesy ni kxesý kwín kyalbini mal ni kuuñ kyakaa meñ xsýakñē, widzy lēēn kyal.” 33 Per no nii ktsiñaa laañee san natse, kxe ni widzy. Por ni tu profet chilody kety deelñee sody xaa Jerusalén.

34 ‘iChooksye lēē doy nii no do Jerusalén! ¿Penak nii chuty to profet ni penak nii xlaal kyo do xaa nii xaal Dios lo do? iNdaly vuelt kokladzyaa ndopaa to sinak xtop nguidy xoob xiñ leñ xikw, per kwnēdy to! 35 Lēē na lēē xkyedzy to kyaanladzy. Ni kpikchedre kan do naa axte tse nii lēē do kēb: “Skizh Dios, xaatke buen xaa nii pxaal xaa.”

14

Lēē Jesús chuun kyak tu xaa nii xchooki

1 Tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ lēē Jesús kwey wagw lidzy tu xaa nii xñabey lo meñ fariseo, aan lēē stubla xaa fariseo bleetsy xaa. 2 Siko lēē Jesús kon tu xaa xsýakñē nii xchooki. 3 Lēē Jesús kwn-abtiits lo maestre ley ni lo xaa fariseo chēb:

—¿Pe nongual dyon kak tu xaa xsýakñē rmedy tse nii chakty tsiñ ote nongualdyo yak?

4 Per ni tu xaa kwneedy. Tsigo lēē Jesús kwseñ xaa xsýakñē go aan loxsýe beēñ kyak xaa xaa, lēē xaa chēb: “Byey.” 5 Ni lēē xaa chēb lo meñ fariseo:

—Deelñee kyab tu xiñ do o tu xyosý kaa to leñ tu kyeech nxity, ¿pe kwiidy to xaa nayak ni pe kwiidy to ma nikxe chakty tsiñ tse go?

6 Aan ni tu xaa pchilody pe nyēb.

Meñ nii chi lo tu kyalwtsi-ilña

⁷ Tsiñee kon Jesús nii kchësy xaa nii koktsyetsy xkwe yagxily nii xsyob xaa non, lëe xaa ptee tu consef lo meñ chëb xaa:

⁸ —Tsiñee tsi do laañee chak tu kyalwtsiilña, sobty to laañee xsyob xaa non, por toontlaa tsi stu xaa nii mastre non lo do. ⁹ Aan kñe xaa nii kwtsyetsy lëe do: “Pte xluaaroo lo xaa re.” Tsiigo lëe xkyalto do kchoo por lëe do tsisob axte lultime bankw. ¹⁰ Masy tsiñee tsi do lo tu lni, kol sob axte lultime bankw parñee tsiñee kan xaa nii kwtsyetsy lëe do to, kñe xaa: “Penak nii soboo ske. Tësoboo axte klaa.” Singo mod xña lo kchësy meñ lëe do klisklaa xaa. ¹¹ Porque kchësy xaa nii xalyga chak nyaa kyablyu aan lëe xaa mban kyak klaa.

¹² Lëe gak Jesús chëb lo xaa nii kwtsyetsy xaa:

—Tsiñee kuuñlool tu siily o tu xtsee gaa, kwëstyoo xamiigwoo, ni betsyoo, ni meñ liidzyoo, ni meñ rikw nii no kex chiliidzyoo, por toontlaa kwetsyak xaa lii aan singo mod lëe xaa ktikche favor nii beeñtsyeyoo. ¹³ Masy tsiñee kuñoo tu lni, kwtsyetsy kchë meñ prob, ni meñ nii chilody së, ni meñ nii chandy. ¹⁴ Por chilody ktikche meñ go kyalnsaak ko lool, per lëe Dios kuuñ kle lii ni lëe xaa ktikche favor go lool tse nii lëe xaa kuuñ kpañ meñ kuty nii beeñtsyey kyalbuen.

Xcuent xaa nii beeñlo tu niskwaan

¹⁵ Loxsye biñ meñ ngo, lëe tu xaa nii wi sob lo mezh chëb lo Jesús:

—Dichos meñ nii chaw laañee xñabey Dios.

¹⁶ Tsiigo lëe Jesús chëb:

—Tu xaa name beeñlo xaa tu niskwaan aan ndaly lo meñ chëb xaa nii tsi meñ wagw. ¹⁷ Tsiñee lëe xwor wagw kol, lëe xaa pxaal xmos xaa kukëb lo meñ nii koktsyetsy: “Kol tẽ por lëe niskwaan lox koklo.” ¹⁸ Per xaal xaal nii chëb meñ parñee tsidy meñ. Klosy lo tu xaa nii kwey mos chëb: “Lëen kal lox kwxi tublẽ lyu, aan no nii kakuyaa loo go. Chilody kan.” ¹⁹ Lëe stu xaa chëb: “Lëen kwxi kaay nẽz yosy aan lëen kakuñ ma preb. Chilody kan.” ²⁰ Lëe stu xaa chëb: “Lëen kal ptsiilña. Chilody kan.” ²¹ Tsiñee lëe mos bikche, lëe xaa chëb kchë nii chëb meñ, aan lëe xaa nii pxaal xaa blëe. Tsiigo lëe xaa chëb lo xmos xaa: “Sinusy kwey kchë nẽz yu ni nẽzniy nii no leñ kyedzy, aan tẽni kchë meñ prob, kchë meñ nii chilody së, ni meñ ciegw.” ²² Blyëedyako, lëe mos chëb: “Xey, lëen beeñtsyey nii kwnabeyoo naa, aan lëe lugar bii no.” ²³ Tsiigo lëe xaa chëb lo mos: “Kwey nẽz nii xchoo chu kyedzy ni kwey kchë skiñ kwraly, aan tẽni xoo stubla meñ parñee kyaktsë lidzyaa. ²⁴ Por ni tu meñ nii kwtsyetsyaa klo kawdy niskwaan nii beeñloon.”

Meñ nii chakladzy kak xpëëdsuel Jesús

25 Ndaly meñ kunal Jesús aan lëe xaa byoogw chëb xaa:

26 —Deelñee no tu xaa nii sëednal naa aan mastre xkëstyoo xaa pxosy xaa que naa o mastre gaa xkëstyoo xaa xña xaa, tsiil xaa, xiñ xaa, betsy xaa ni psyañ xaa, o xkëstyoo gaa xaa lëe xaa, chilody kak xaa xpëëdsuelaa. 27 Ni chiloody kaa kak meñ xpëëdsuelaa deelñee tejty meñ lo kyalnë ni deelñee kiidnaldy meñ naa.

28 Deelñee no tu do chakladzy ksa tu yu ngol, ¿pe xsyobty to nayak kwii do cuent parñee kan do dyon pe slëb to ksaalo dow? 29 Por deelñee xaktyee kyeen do cimient, aan lëbty to ksaalo dow, kchësy meñ nii kano kxidzyni lëe do, 30 këb meñ: “Lëe xaa re bislo nsaa lidzy, per kwlëbty xaa nsaa xaw.” 31 O deelñee gaa no tu rey nii tsiktily contre stu rey,

¿pe xsyobty xaa nayak kwii xaa cuent parñee kan xaa dyon pe slëb tsii mily soldad nii chap xaa ktily contre kaly mily xsoldad stu rey? 32 Aan deelñee kyeen xaa nii lëbty xsoldad xaa, bii sitre sëed stu rey, lëe xaa kxaal xaa nii tsikëb: “Masy kwës tily.”

33 Singo tsigo busy, deelñee ksaandy to kchë nii chap to, chilody kak to xpëëdsuelaa.

Tsiñee nxiytre sedy

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 ‘Buen sedy. Per deelñee ksaan sedy xinxiyo, ¿xa kyak nxiyo stub? 35 Lëew ksyëeb porñee ni par lyu ni par pyëeb xkiin dyo. Deelñee chakladzy to kyeen do, kol jkëetyag.

15

Xcuent xaa nii xtsil xpëkwxiily

(Mt. 18:10-14)

1 Lëe xaa nii xtop tumi nii xyey Roma ni lëe stubla xaa ngoptol big par jkëetyag xaa xtiits Jesús. 2 Por ngo lëe xaa fariseo ni lëe maestre ley kwnenë Jesús, chëb xaa:

—Xtsil lsa xaa gue meñ ngoptol ni chaw xaa ksa xaa meñ go.

3 Tsigo lëe Jesús pso tu cuent lo meñ chëb xaa:

4 —Deelñee chap to tu kyoow mëkwxiily dyon, aan xnity to tu ma, ¿pe xsaandy to stap kalyptsiipkee ma nii kwnijty tañ nayak, aan chikyub to ma nii kwnity, axte nii xtsil do ma? 5 Aan tsiñee lëe ma xtsil do, xle do xob to ma chu yañ do, 6 aan tsiñee lëe do xtsiñ lidzy to, xtop to kchë xamigw to ni kchë meñ nii no kexka chilidzy to, aan xñee do: “Kol kle lon, por lëen ptsil mëkwxiily nii kwnity.” 7 Nli xñen nii mastre kak wle kpa por tu meñ ngoptol nii ktikche styoo lo Dios que por tapkalyptsiipkee meñ buen nii xkiin dy ktikche styoo lo Dios.

Xcuent kwnaa nii xtsil xcentab

8 ‘Kol tsoo kso no xcuent tu kwnaa nii chap tsii pes plat, aan xnity me tuwo. ¿Pe xkëedy me bini nayak ni pe xloobty me yu ni pe xkyëkyubty mew axte nii xtsil mew? 9 Aan tsiñee lëew xtsil me, xtop me kchë xamigw me ni meñ nii no kexka chilidzy

me, aan xñee me: “Kol kle lon, porque lëen ptsil pes plat nii bnityaa.” ¹⁰ Nli xñen nii singo gak xle kchë angly nii no kpaa tsiñee xtikche tu xaa ngoptol styoo lo Dios.

Xcuent xaa nii beeñ perdón xiñgan

¹¹ Lëe gak Jesús bitiits nrii lo meñ, chëb xaa:

—Tu xaa name chap xaa chop xaa wiñ, ¹² aan lëe xaa nii mastre nyab chëb lo pxosy: “Pa, neetsy kchë nii xyalaa.” Tsigo lëe pxosy xaa kwtiisy kchë nii chap. ¹³ Kok xtsedyako lëe xaa nii mastre nyab pto kchësy nii pchal, aan con tumi go lëe xaa si stu tañ nii sit. Siko pxiiñ xaa kchë xtumi xaa laañee xkaatyee. ¹⁴ Per tsiñee lëe xaa lox pxiiñ xtumi xaa, lëe kpiñ kwyo tañ go, aan lëe xaa kwte kpiñ. ¹⁵ Tsigo lëe xaa kunab tsiiñ lo tu xaa nii no tañ go, aan lëe xaa go pxaal xaa lo kwaa kukap xaa ngutsy. ¹⁶ Ptee gan xaa nyaw xaa nii chaw ngutsy, per ni tu cho pteejtyo. ¹⁷ Lëe lultime nladzy xaa: “¡Blaktre gaa meñ nii kē xtsiiñ pxosyaa na axte xyely chaw, lëe naa na noteedy kpiñ nu! ¹⁸ Lëen kya lidzy pxosyaa, aan kēpaa: Papá, kwlon falt lool ni lo Dios. ¹⁹ Nongualtre kakaa xiñoo. Beeñ cuent nii sinak tu xmoosoo nakaa.” ²⁰ Loxsy ngo lëe xaa pkaa nēz, lëe xaa sey lidzy pxosy xaa.

‘Bii sitre siid xaa tsiñee lëe pxosy xaa kon xaa, aan lëe pxosy xaa pkēstyoo xaa. Lëe xaa kwloo corr kuktsiil nēz

xaa xiñ xaa, aan lëe xaa kwteetsy xaa, ni lëe xaa taw pxit kwesy xaa. ²¹ Tsigo lëe xiñ xaa chëb: “Papá, kwlon falt lo Dios ni lool. Nongualtre kakaa xiñoo.” ²² Per lëe pxosy xaa chëb lo xmos: “Sinusy kol kwii ladx buen jkakw to xaa, kol ko tu nily ña xaa, ni kol jkëe lab xaa. ²³ Kol tēni tu becerr nii xro aan kol kuty ma, por ¡lëe no tyaaw ni lëe no kuuñ lni! ²⁴ Por nladzyaa te kuty xiñaa, per kujty xaa. Kwnity xaa, per lëe xaa ptsil.” Aan lëe lni bislo.

²⁵ ‘Mentre lëe stu xiñgan xaa nii nak xaa kol kēno tañ. Tsiñee lëe xaa bikche, lëe xaa biñ ti ni lëe xaa kon nii lëe wyëe kayak. ²⁶ Lëe xaa kwtsyetsy tu mos, aan lëe xaa kwnabtiits pe cos chak. ²⁷ Tsigo lëe mos chëb: “Lëe betsyoo blañ, aan lëe pxoosyoo kwnabey kuty becerr xro, porñee mbëe blañ xaa ni ndaan xaa.” ²⁸ Per lëe betsy kol xaa blëe, aan kwnëdy xaa nyo xaa yu. Por ngo lëe pxosy xaa pchoo kwnee lo xaa. ²⁹ Tsigo lëe xaa chëb lo pxosy xaa: “Nanoo gon blaktre iz nojkiiñaa lool ni nanoo nii tugak xsobaa xtiitsoo, aan ni tu chiv wiñ karty kneetsyoo par kawnin xamigwaa. ³⁰ Lëe nana nii blañ xiñoo nii kukxiñ xtumil lo kwnaa nii xkwe pal nēz, lëel chuty becerr xro par lëe xaa.” ³¹ Tsigo lëe pxosy xaa kwëb chëb: “Xiñ, lii tugak so lon, ni kchësy kaa nii chaapaa xcheñoo nako. ³² Per no nii kuuñ no lni ni kle no, por lëe betsyoo nii kwxaak no kuty

bikche. Kwnity xaa, per lëe xaa ptsil lo no.”

16

Xcuent mos nyaani

¹ Lëe Jesús bitiits nrii lo xpëedscuel, chëb xaa:

—Tu xaa rikw name kop xaa tu mos, aan lëe meñ kuni tiits lo xaa nii lëe mos ko no kxiñ xtumi xaa. ² Tsigo lëe patrón kwtsyetsy mos ko, aan lëe xaa chëb lo xaa: “¿Pe nli kchë nii këjkëekiy meñoo dyon? Bneetsy cuent dyon xa si lo xtsiiñoo, porque chilodre kyëel tsiñ lon.” ³ Tsigo nladzy mos ko: “¿Pe kuñaa na busy na nii lëe xpatrónaa kwii naa lo tsiñ? Nodyaa fuersy par kyën tsiñ tañ, aan xteladzyaa kñabaa limosn.

⁴ Nanaa xa kuñaa parñee tso cho lidzy ktsiiñaa tsiñee lëe xpatrónaa kwii naa lo tsiñ.” ⁵ Tsigo lëe xaa kwtsyetsy tuga tuga meñ nii nsëeb lo xpatrón xaa. Klosy lo tu xaa nii ptsiñ chëb xaa: “¿Palal nsëeboo lo xpatrónaa?” ⁶ Lëe xaa go kwëb chëb: “Nsëbaa tu kyoow barrily aceit.” Tsigo lëe mos nii sinoy cuent chëb: “Naa xpagareel aan pkëe stuwo nii xaktyee choowptsii barrily aceit nsëeboo.” ⁷ Loxsye ngo lëe xaa kwnabtiits lo stu xaa, chëb xaa: “Liik, ¿palal nsëeboo?” Lëe xaa go kwëb: “Nsëbaa tu kyoow lmud xobxtily.” Tsigo lëe mos chëb: “Naa xpagareel aan pkëe stuwo nii xaktyee tapkaly lmud xobxtily nsëeboo.” ⁸ Psee patrón kon nii singootyee nyaani mos

mal go. Nli xñen nii mastre nan meñ nii xyuumbeydy Dios xa nak cos nii chak lo kislyu re que meñ nii xyuumbey Dios.

⁹ 'Kol kiisy kchë nii chap to lo kislyu re parñee kap to amigw, parñee tso cho kneetsy laañee kwës to kpaa tsiñee lëe kchë nii chap to lox.

¹⁰ 'Kchë xaa nii chap cuidad cos nikxe ndalydyo, sap cuidad xaa cos ndaly, per lëe xaa ni chap cuidajty cos xisy, xa kap cuidad xaa cos ndaly. ¹¹ Deelñee chap cuidajty to cos nii no lo kislyu re, ¿cho lëe nii knee cos nii nli non lo do? ¹² Aan deelñee chap cuidajty to xcheñ meñ, ¿cho lëe nii kneetsy nii jkaa do?

¹³ 'Ni tu cho chilody kyë tsiñ chop lo patrón. Por neñdy slëe xaa lo tu xaa, lëe lo stu xaa kle xaa. O neñdy kaa ngui kuñ xaa xtsiiñ tu xpatrón xaa, aan ksaldy xaa stu xaa. Por ngo chilody ksoob to xtiits Dios deelñee tumi tugak sini kik to.

¹⁴ Pxidzy xaa fariseo nii tir xyo tumi styoo biñ nii kwnee Jesús. ¹⁵ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Chakladzy to nii këb meñ nii buen do, per nan Dios pe cos xsya styoo do. Por kchësy nii xsyak meñ non pa nondyo lo Dios.

Xley Moisés ni xkyalwn-abey Dios

¹⁶ 'Lëe xley Moisés ni lëe kchë profet bluuy xtiits Dios axte tse nii lëe Juan biid. Destye tse go lëe meñ xkëetyag xa nak laañee xñabey

Dios aan xoo xsyëëb meñ siko.

¹⁷ 'Ni tu letre nii kë lo ley kyaanlasty. Kchësyoo kak cumplir. Por nli xñen nii masy ngandy nitylo kislyu ni nitylo kpaa que nii kyaanladzy ley.

Kyalwsëëb tsiil

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ 'Deelñee klaa tu xaapkiy tsiil, aan ktsiilñaa xaa stu kw-naa, tol chuñ xaa. Singo gak xaa nii ktsiilñaa tu kwnaa nii psëëb tsiil le, tol chuñ xaa.

Rikw ni Lázaro

¹⁹ 'Tu rikw name nonsyke ladx non ni ladx ngui chakw xaa, aan ksatyee tse chuñ xaa lni. ²⁰ Kwyo gak tu prob nii pcholë Lázaro. Xyodz lady xaa aan chisob xaa nëb lo lyu chilidzy rikw. ²¹ Kokladzy prob re nyëly con cos nii xlyaal leñ xmez h rikw. Aan axte mëkw big kwlee lady xaa laańee xyodz. ²² Lëë tu tse lëë prob kuty, aan lëë angly kukni xaa laańee no Abraham kpaa. Lëë rikw kutyak, aan lëë xaa pkyeetsy. ²³ Aan mentre lëë rikw no te mban laańee xyey meñ nii chety, lëë xaa blis lo xaa aan lëë xaa kon nii lëë Lázaro so lo Abraham. ²⁴ Tsigo lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa: "Tat Abraham, pkëstyoo naa. Pxaal Lázaro tsijkadz xaa punt xkweñ lo nis aan kiid ksalyu xaa lo ludzyaa, porque tir mban no teedyaa lo ki re." ²⁵ Per lëë Abraham kwëb chëb: "Xiñ, psaladzy gaanoo nii mbëë kwtedyoo lo kislyu,

lëë Lázaro mban kwtedy xaa. Lëë na mbëë notedy xaa nu, lëë lii mban notedyoo. ²⁶ Ni chilody gaaw, por tir ngol yoo nii kë groltyee, aan chilody kiid meñ nii no nu ske, ni meñ nii no gaa ske chilody kiid nu." ²⁷ Tsigo lëë rikw chëb: "Xñabaa lool tsigo busy, Tat Abraham, nii kxaaloo Lázaro lidzy pxosyaa, ²⁸ parñee kñee xaa lo kaay betsyaa nii byaan tsiin kiiyty xaa laańee sinriityee mban noteedyaa." ²⁹ Tsigo lëë Abraham chëb: "Lëë nii pkëë Moisés ni pkëë kchë profet byaanle. ¡Ksal xaa kchë ngo!" ³⁰ "Ksaldy xaaw", chëb rikw, "per deelñee kyaklo tu xaa nii kutyle lo xaa, spikche styoo xaa lo Dios." ³¹ Lëë Abraham chëb: "Deelñee chaklasty xaa ksaly xaa xley Moisés ni kchë nii pkëë profet, nikxe kpañ tu meñ kuty, kpikchedy styoo xaa."

17

Xaa nii xsyaab meñ lo tol

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Tugak ktee tiits nii kyab meñ lo tol, per ¡brobsye xaa nii ksyaab meñ lo tol! ² Masy buen kxituu tu kyomoliñ yañ xaa aan tsikchon meñ xaa lo nistoo que nii kuñ xaa xtol meñ nii xniladzy xtitsaa. ³ Kol kap cuent.

'Deelñee ko betsy to falt lo do, kol nee lo xaa, aan deelñee kpikche styoo xaa, kol kuñ xaa perdón. ⁴ Nikxe

ko xaa falt lo do kadzy vuelt tu kpidz, deelñee ksa kadzy vuelt ko kiid nē xaa lo do: “Kpikchedraa kon falt lool”, no nii kuñ do xaa perdón.

Nii schilo kuuñtsyey meñ nii xniladzy

⁵ Lëe apostle chëb lo Jesús:

—Chakladzy noo nii mas-tre kniladzy noo Dios.

⁶ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Deelñee niladzy to Dios, xisy wiñak, nikxe nyak xkyalwniladzy to lalak tu medzy martas, nchilo nyëb to lo yag re: “Bichee nu aan kusob lo nistoo”, aan lëe yag nsoob xti-its to.

Nii nonguial kuuñtsyey mos

⁷ Deelñee chap to tu mos nii chikon o chikap kaa ma, ¿pe xñee do lo xaa nayak tsiñee xpikche xaa: “Kwte tē soboo kaawoo”? ⁸ Lëdyo gon, sink xñee do lo xaa: “Beeñlo tu xtseen ni kwtëe nii kawaa ni kin. Loxsyee kawaa schilo soboo kaawoo ni kil.” ⁹ Aan ni skizh xteejty to lo mos nii beeñtsyey kchë nii kwnabey do. ¹⁰ Singo gak lëe do, tsiñee lox kuuñtsyey do kchë nii xñabey Dios to, no nii këb to: “Mos nii pa xkiñdy nak no, por xaktyee nii pchilo lo no beeñtsyey no. Beeñtsyeytre no pe stu cos.”

Lëe Jesús chuun kyak tsii xaa xsyaknë

¹¹ Lëe Jesús kwte laañee ntsiil meñ Samaria ni meñ Galilea worñee lëe xaa si Jerusalén, ¹² aan lëe tsii xaa xsyaknë nii xyodz lady kuktsiilnëz Jesús kyedzy nii

ptsiñ Jesús, per big kexyty xaa, ¹³ sink lëe xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—Jesús, lii nii nakoo maestre, pkëstyoo lëe noo!

¹⁴ Tsiñee lëe Jesús kon ksa xaa go, lëe Jesús chëb:

—Kol tsi lo pxosy.

Aan nëz si xaa lëe xaa byak.

¹⁵ Tsiñee kon tu xaa xsyaknë go nii lë xaa byak, lëe xaa bikche xtee xaa skizh lo Dios.

¹⁶ Aan lëe xaa psoxib lo Jesús, axte pkiitsy kë xaa lyu par ktee xaa skizh ni lëew na xaa Samaria nak xaa. ¹⁷ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Pe lëdy tsii xaa xsyaknë nawen byak? ¿Ko skee xaa?

¹⁸ ¿Nonsy xaa sit re nawen bikche ktee skizh lo Dios?

¹⁹ Lëe Jesús chëb lo xaa nii byak ko:

—Kuso aan byey. Por porñee bniladzyoo ngo nii lëel byak.

Xa kñabey Dios

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Lëe xaa fariseo kwnabti-its lo Jesús pa wor klyañche xkyalwnabey Dios aan lëe Jesús chëb:

—Kiiyty xkyalwnabey Dios parñee kan dow. ²¹ Ni tu cho kñëdy lo do: “Lëew nrii”, o “Lëew nrek kaa.” Por lëe xkyalwnabey Dios kwlañchel lo do.

²² Loxsyee ngo lëe Jesús chëb lo xpëedscuel:

—Sitsib tse nii lëe do kakladzy kan do mguiy nii pxaal Dios lo kislyu, aan kandy to xaa. ²³ No meñ kñë lo do: “Lëe xaa so nu”, o “lëe gaa xaa so nek.” Per tsidy to ni tsinaldy to meñ

go. ²⁴ Porque sinak tsiñee nyoo xbëly yë nkwsiy tyub leñ kpaa, singo kak mguiy nii pxaal Dios tsiñee lëe xaa kiid stub. ²⁵ Per no nii te kazh xaa kyalnë ni ksaldy meñ nii no natiemp xaa. ²⁶ Sinak kok xtiemp Noé, singo gak kak tsiñee lëe mguiy nii pxaal Dios kiid stub. ²⁷ Tiemp ko lyaadzy wagwsye ni lyaadzy nii kisy meñ kwyo meñ, ni kyalwtsiilñasy kuni kik meñ, axte tse nii lëe Noé byo leñ barkw, aan lëe kchësy meñ go kuty lo kyo. ²⁸ Singo gak kok xtiemp Lot: lyaadzy wagwsye ni lyaadzy nii kisy meñ kwyo meñ, ni wtosy ni wsisy kuni kik meñ. Lyaadzy konsye ni lyaadzy yusy kwyo meñ. ²⁹ Per tsiñee lëe Lot pchoo leñ kyedzy Sodoma, lëe ki ni kyo lëe nii xsaay byab kpaa, aan kchësy meñ go kuty. ³⁰ Singo kak tsiñee lëe mguiy nii pxaal Dios kpikche.

³¹ 'Tse go deelñee no cho do so kik yu aan no xcheñ do leñ yu, kyejty to par kwii dow. Deelñee no gaa to so tañ, kpikchedy to kyey do lidzy to. ³² Kol ksaladzy nii ptsyool tsiil Lot. ³³ Kchë xaa nii kakladzy kteelaa xkyalmbañ kety. Per lëe xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety xaa, lëe xaa kpañ.

³⁴ 'Kyool go deelñee nix chop xaa lo tugak lon, lëe Dios koy tu xaa, per lëe xaa ksaan stu xaa. ³⁵ O deelñee gaa kë chop kwnaa wëët, lëe xaa koy tu me aan lëe xaa ksaan stu me. ³⁶ Singo gak

deelñee kë chop xaa tsiñ tañ, lëe tu xaa kyooy, aan lëe stu kyaan.

³⁷ Tsgio lëe meñ chëb:

—¿Pa kak kchësy nrri?

Tsgio lëe Jesús chëb:

—Laañee kaa ma kuty ktyop pech.

18

Xcuent tu kwnaa viud

¹ Loxsye ngo lëe Jesús pso tu cuent lo xpëëdscuel parñee këb xaa nii ktsagty xpëëdscuel xaa, sink tugak kutiitsni xaa Dios axte nii ktikche Dios lo xtiits xaa. ² Sinrii së lo cuent ko:

—Tu kyedzy name kwyo tu xtisy nii ptsyebty Dios ni psaldy meñ. ³ Leñ kyedzy ko gak kwyo tu kwnaa viud nii kunab kyalxtisy lo xtisy parñee ksaksi xaa meñ nii xlëe lo me. ⁴ Xtse kwë me, per psaldy xtisy me. Lëe lultime nladzy xaa: “Nikxe nii xtsyeebtyaa Dios ni xsaldyaa meñ, ⁵ per como kety kety chiid kisyedy me naa, lëen kcho xfavor me parñee kiijtre me, por toontlaa kloox me xpaciensyaa.”

⁶ Lëe Jesús chëb:

—Singo gon chëb xtisy mal. ⁷ ¿Lëe Dios dyon pe kchoody xaa xfavor meñ nii xniladzy xtiits xaa nayak deelñee tsel kyool xñab meñ kyalxtisy lo xaa? ¿Slaa xaa nawen kyëmbës meñ go xaa? ⁸ Klyëëdy xaa gon, lëe xaa kchoo xfavor meñ go. Per tsiñee lëe mguiy nii pxaal Dios dyon kiid, ¿pe bii sanre

xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios lo kislyu re?

Xaa fariseo ni xaa nii xtop tumi

⁹ Lëe Jesús pso cuent re par xaa nii xsyak nii tir buen aan xsyablyu los demasy meñ, chëb xaa:

¹⁰ —Tu vuela kwey tu xaa fariseo ni tu xaa nii xtop tumi nii xyey Roma lidzy Dios par kutiitsni xaa Dios.

¹¹ Lëe xaa fariseo kwsoli aan lëe xaa chëb lo Dios: “Tat Tios, xnetsyaa skizh lool, porñee naktyaa sinak xaa nii nak ngbaan, ni xaa mal, ni naktyaa sinak xaa nii no tsiil aan choni stu kwnaa, ni porñee naktyaa sinak xaa nii xtop tumi nii so ske. ¹² Naa chawdyaa chop vuela tu leñ xmal par kuuñ ksakaa lii ni chuñaa kchë nii xtsiñaan tsii tant aan xtedyaa tu tanto jkiiñ liidzyoo.” ¹³ Lëe xaa

nii xtop tumi nii xyey Roma kwsosit aan byaxty xaa nlis xaa lo xaa kpaa, sink lëe xaa xtee golp styoo xaa xñee xaa lo Dios: “¡Tat Tios, pkëstyoo naa, por tu ngoptol nakaa!”

¹⁴ Nli xñen nii tsi lëe xaa nii xtop tumi nii xyey Roma bikche sey lidzy, lëe Dios beñ xaa perdón, per lëe xaa fariseo kokty xaa perdón. Por lëe kchë xaa nii xaly chak nyaa kyablyu aan lëe xaa nii mban chak kyak klaa.

Lëe meñ chini xaa wiñ lo Jesús

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Wi xaa wiñ kuni meñ lo Jesús parñee kxob Jesús ña kik xaa wiñ. Per lëe xpëëdsuel

Jesús kwëntseeb lo meñ nii kuni xaa wiñ. ¹⁶ Per lëe Jesús chëb lo xpëëdsuel:

—Kol klaa kiid xaa wiñ lon. Jkady tow, por kchë meñ nii nak sinak xaa wiñ kyey laañee xñabey Dios. ¹⁷ Nli xñen nii deeleñee knilasty meñ xtiits Dios sinak xniladzy tu xaa wiño, sëëbty meñ laañee xñabey Dios.

Lëe Jesús chutiitsni tu rikw

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Lëe tu xaa xñabey chëb lo Jesús:

—Maestre buen, ¿pe cos kuuñtsyeyaa parñee jkan tu kyalmbañ nii nitylody?

¹⁹ Tsgo lëe Jesús chëb:

—¿Penak nii xñeel nii buenaa? Tugak xaa buen no. Lëe xaa go nak Dios. ²⁰ Nanloo nii xñabey xley Dios: “Kyubtyoo stu kwnaa deeleñee no tsiiloo, kujtyoo, kwandyoo, kñeedyoo tiits kizh par ksaksil meñ, ni psal pxoosyoo ni xñaal.”

²¹ Lëe xaa go chëb:

—Kchësy ngo noyuuñtsyeyaa destye nii nakaa xaa wiñ.

²² Tsiñee biñ Jesús nrui, lëe xaa chëb:

—Tu cos bii chakoo falt: pto kchësy nii chapoo aan pkadyo lo meñ prob tsiin kchilo kapoo cos kpaa. Loxsy ngo tē an tēnal naa.

²³ Per tsiñee lëe xaa go biñ ngo, mban ptee styoo xaa, porñee tir rikw xaa. ²⁴ Tsiñee kon Jesús nii mban kok xaa, lëe Jesús chëb:

—¡Xaatee ngan sëëb rikw laañee xñabey Dios! ²⁵ Masy

ngandy sēeb tu camey xan tu kyeech kuzh que nii sēeb tu rikw laañee xñabey Dios.

²⁶ Kchēsý meñ nii biñ ngo chēb:

—¿Cho lē nii telaa lo tol tsigo?

²⁷ Lēē Jesús chēb:

—Chilody telaa meñ nonsy, per lēē Dios kteelaa meñ.

²⁸ Tsigo lēē Pedre chēb:

—Lēē noo psaan kchēsý nii koop noo aan lēē noo syoop-naal lii.

²⁹ Tsigo lēē Jesús chēb:

—Nli xñen nii kchē xaa nii psaan lidzy, tsiil, o betsy, o pxosy, o xiñ gaa par sēeb xaa laañee xñabey Dios, ³⁰ ndaly re nii jkaa xaa lo kislyu re aan lēē lo stu kislyu nii nare sēed lēē xaa jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

Lēew xyon vuilt nii lēē Jesús xñee nii lēē xaa kety

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Lēē Jesús kwtsyetsy ksa tsiipchop xpēēdscuel tublad, aan lēē xaa chēb lo xaa:

—Chan do gon nii lēē no syo Jerusalén, aan siko lēē kchēsý nii pkēē profet nii ktsyoolaa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios kak cumplir.

³² Lēē meñ jko naa ña meñ sit, ni lēē meñ kityni naa, lēē meñ kotsyetsy naa, ni lēē meñ kchoo mxeñ lon. ³³ Lēē meñ kiñ naa ni lēē meñ kuty naa, per tse nii loxo tson kpidz lēen kpañ.

³⁴ Per byeñdy xpēēdscuel Jesús ngo, por nonsyke cos ngano. Nandy xaa penak chēb Jesúsó.

Lēē Jesús chuuñ kyak tu ciegw

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Lēē Jesús mer ktsiñ Jericó, aan lēē tu ciegw sob kex chu nēz xñab limosn, ³⁶ tsiñee lēē ciegw biñ nii singootyee ndaly meñ xtyedy, lēē xaa kwnabtiits penak nii singootyee xtye meñ. ³⁷ Lēē meñ chēb lo xaa nii lēē xaa Nazaret nii lēē Jesús sitedy siko. ³⁸ Aan lēē xaa kwchuptsyē chēb xaa:

—¡Jesús, lii nii nakoo xiñ David, pkēstyoo naa!

³⁹ Kchēsý meñ nii sinech kwēntseeb lo xaa parñee ny-oogw chuw xaa, per lēēl mas-tre kwchuptsyē xaa xñee xaa:

—¡Lii nii nakoo xiñ David, pkēstyoo naa!

⁴⁰ Lēē Jesús kwsotse, aan lēē Jesús chēb:

—Kol tēni xaa nu dyon.

Tsiñee lēē ciegw ko ptsiñ kex, lēē Jesús chēb lo xaa:

⁴¹ —¿Pe cos chakladzyoo?

Lēē ciegw ko chēb:

—Xey, chakladzyaa nii kña lon stub.

⁴² Lēē Jesús chēb:

—¡Lēē lool kña! Lēēl byak, por bniladzyoo nii suuñ kyakaa lii.

⁴³ Wor go kazh lēē lo ciegw ko byak, aan lēē xaa sinal Jesús xtee xaa skizh lo Dios. Wi kchēsý meñ nii kon ngo ptee skizh lo Dios.

19

Jesús ni Zaqueo

¹ Lēē Jesús ptsiñ Jericó aan lēē xaa kwte leñ kyedzy.

² Leñ kyedzy ko kwyo tu

xaa rikw nii pcholë Zaqueo. Lëë xaa kwnabey lo xaa nii xtop tumi nii xyey Roma. ³ Kokladzy xaa nyuumbey xaa Jesús, per pchilodyo porñee tir ndaly meñ aan tir wiich Zaqueo. ⁴ Por ngo lëë xaa kwloo corr kwnech xaa, aan parñee kchilo kan xaa Jesús, lëë xaa kwyëp tu lo yag nii sob laañee notedy Jesús. ⁵ Tsiñee lëë Jesús sitedy xan yag ko, lëë xaa blëp lo lo yag, aan lëë xaa chëb:

—Zaqueo, sinusy byety ske, por no nii kwësaa lidzyoo natse.

⁶ Lëë Zaqueo byety wxooñ, aan xle xaa lëë xaa kuni Jesús lidzy xaa. ⁷ Tsiñee kon meñ ngo, lëë meñ kwneenë Jesús, xñee meñ nii lëë xaa kwlës lidzy tu ngoptol. ⁸ Lëë Zaqueo kuso, aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—Xey, lëën jkady grol kchë nii chaapaa lo meñ prob. Ni deelñee no cho lo kwlaanaa pe tu cos, lëën ktikche tap lal nii kwlaanaa.

⁹ Lëë Jesús chëb:

—Lëë Dios pteelaa kchë meñ nii no lidzy xaa re natse, por wi xaa ngab lo xtiyy Abraham. ¹⁰ Por lëë mguuy nii pxaal Dios sëed kyub ni sëed kteelaa kchë meñ nii no xtol.

Xcuent tumi

¹¹ Lëë meñ pkëëtyag kchë nii kwnee Jesús, aan lëë xaa pso tu cuent, porñee lëë xaa mer ktsiñ Jerusalén, aan nladzy meñ nii lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey, ¹² chëb xaa:

—Tu vuelt name kwyo tu xaa non nii no kak rey, per no nii tsi xaa tu kyedzy sit parñee kak xaa rey. ¹³ Per antes nii kchoo xaa, lëë xaa kwtsyetsy tsii xaa nii xkyë tsiñ lo xaa, aan lëë xaa ptee deel palal gaa tumi lo xaa go, chëb xaa: “Kol kyë diligensy con tumi re axte nii kpikchen.” ¹⁴ Per como xtilyni meñ kyedzy xaa, lëë meñ kyedzy pxaal bla xaa nii kukëb: “Chaklasty noo nii kak xaa gue xrey noo.” ¹⁵ Per lëë xaa kok rey, aan tsiñee lëë xaa bikche xkyedzy xaa, lëë xaa kwnabey kok tsyetsy ksa xaa nii ptee xaa tumi lo parñee kaknan xaa palal beeñ catu xaa go gan. ¹⁶ Lëë tu xaa nii ptsiñ klo chëb: “Xey, lëë tumi nii bneetsyoo lon broob, lëëw byak tsii.” ¹⁷ Tsigo lëë rey chëb: “Buen ngo. Tir xaa tsiñ nakoo. Ngui beeñ tsiñnoo tumi wiñ nii kwaan. Por ngo lëel kak xtisy. Tsii kyedzy kñabeyoo.” ¹⁸ Lëë stu mos ptsiñ chëb: “Xey, lëë tumi nii bneetsyoo lon broob, lëëw byak kaay.” ¹⁹ Lëë rey chëb lo xaa: “Lëel kak xtisy. Kaay kyedzy kñabeyoo.” ²⁰ Lëë stu mos ptsiñ aan lëë xaa chëb: “Xey, lëë xtumil nrii. Lëëw pkën lo tu bayjan. ²¹ Porñee ptsyeebaa lii, ni nanaa nii tir ntseeboo, por xtopoo nii kwleektyoo ni xlaapoo laañee kondyoo.” ²² Tsigo lëë rey chëb: “Maaloo, misme xtiitsoo pteekyo lii. Deelñee nanoo nii tir ntseebaa,

ni nanoo nii xtopaa nii kwlektyaa nii xlaapaa laañee kondyaa, ²³ ¿penak kulodyoo xtumin bankw parñee neet-sylo tyub xiño na nii lëen bikche?" ²⁴ Aan lëe rey chëb lo xaa nii nche siko: "Kol kla tumi lo xaa gue, aan kol kteedyo lo xaa nii nroob tumi ptsiñaa." ²⁵ Tsigo lëe meñ chëb: "Xey, per con nrooble tumi kwaa xaa." ²⁶ Lëe rey kwëb chëb: "Lëe meñ nii chaple cos jkaarew, per lëe meñ nii ni tu pe chapty, axte nii wiñ nii chapsye meñ go kpichee." ²⁷ Loxsye ngo lëe xaa chëb: "Kol tēni kchē xaa nii koklasty nyakaa rey, aan xña lon kol kuty xaa."

Lëe Jesús xsyëëb leñ kyedzy Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Loxsye bitiits Jesús kchē ngo, lëe xaa pkaa nēz par ktsiñ xaa Jerusalén. ²⁹ Tsiñee lëe xaa ptsiñ kex laañee ntsiil meñ Betfagé ni meñ Betania xan kiy nii lē Olivos, lëe xaa pxaal chop xpëēdscuel xaa, ³⁰ chëb xaa:

—Kol tsi kyedzy nii nyoo nu, aan tsiñee ktsiñ do, lëe do kan nii lëe tu burr kētuu. Ni tu cho karty sob lady ma. Kol klaa ma aan kol tēni ma. ³¹ Aan deelñee kñabtiits meñ lo do penak nii xlaa do ma, kol kēb nii naa jkiñ ma.

³² Lëe xpëēdscuel Jesús kwey, aan lëe xaa ptsyol burr nii chëb Jesús. ³³ Lëe xaa no klaa burr tsiñee lëe xpixwan ma chëb:

—¿Penak xlaa do ma?

³⁴ Tsigo chëb xaa:

—Lëe xmaestre noo jkiñ ma.

³⁵ Lëe xaa biy burr aan tsiñee ptsiñ xaa lëe xaa pxob xab xaa lady ma parñee sob Jesús ma. ³⁶ Aan tyub nēz nii notedy Jesús ptañ meñ xab. ³⁷ Aan tsiñee lëe xaa sisëëb chex kiy nii lē Olivos, lëe meñ nii ksa xaa si bislo xle ni xtee skizh lo Dios por kchē kyalntson nii beeñtsyey Jesús. ³⁸ Nguieex kwnee meñ:

—¡Lëe Dios pxaal tu xaa nii kak xrey no! ¡Byinayk rey! ¡Skizh Dios nii sob kpaal!

³⁹ Tsigo lëe bla xaa fariseo nii no lady meñ chëb lo Jesús:

—Maestre, kwëntseeb lo xaa nii sëednal lii parñee kñeedre xaa.

⁴⁰ Per lëe Jesús chëb:

—Deelñee kyoogw chuw kchē meñ re, lëe kyo kñee xcuent meñ.

⁴¹ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ kexka Jerusalén, lëe xaa biññ por kchē meñ nii no leñ kyedzy ko, ⁴² chëb xaa:

—¡Chooksye lëe doy, naaty xaatsye nyeñ do xa nak xkyalwtelaa Dios siquier natse! Per lëe na chilody kyeñ dow ni chilody kan dow. ⁴³ Por sitsiñ tse nii lëe xaa nii xlëe lo do ksuugw kwraly lëe do, aan klaady xaa kchoo meñ ni klaady xaa sëëb meñ, ⁴⁴ ni lëe xaa knitylo xkyedzy to. Ni tu kyo kyaandy lady xcombañero, kchēsyo nitylo. Ni lëe xaa kuty meñ, por byeñdy to nii kokladzy Dios ndeelaa lëe do.

Lëe Jesús xlëe lo meñ leñ lidzy Dios

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Loxsye ngo lëe Jesús kwsëeb leñ lidzy Dios aan lëe xaa kwlii kchësy meñ nii no wto siko, ⁴⁶ chëb xaa:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee nii laañee kiid kutiitsni meñ Dios nak lidzy Dios, per lëe do byuño lidzy ngbaan.

⁴⁷ Ksatyee tse beeñ kseedy Jesús meñ leñ lidzy Dios. Aan lëe xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley ni xaa xñabey nii no kyedzy kwëkyub dyon xa kuty xaa Jesús. ⁴⁸ Per pchilodyo, porñee kchësy meñ pkëetyag nii bluuy Jesús.

20

Xkyalwnabey Jesús

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Tu tse mentre lëe Jesús noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios, lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley ni lëe bla xaa kol ptsiñ, ² aan lëe xaa chëb lo Jesús:

—¿Cho bnee tiitspey lool par kuuñtsyeyoo kchë nii chuunñtsyeyoo?

³ Lëe Jesús chëb:

—Wi gak gaan dyon kñabtiits tu cos lo do. Kol në dyon: ⁴ ¿cho pxaal Juan dyon biid kchoobnis xaa? ¿Pe Dioso, ote cholsye meño yak?

⁵ Lëe xaa bislo xtilytiits lsa xaa, xñee xaa:

—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal xaa, kñë xaa lo no: “¿Penak tsigo nii bnilasty to nii bluuy xaa?” ⁶ Aan chilody

tyeesy no nii meñ lo kislyu re pxaal Juan, por suty meñ no lo kyo. Por kchësy meñ xniladzy nii xtiits Dios bluuy Juan.

⁷ Por ngo lëe xaa chëb lo Jesús nii nandy xaa cho pxaal Juan biid kchoobnis Juan.

⁸ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Per ni naa tsigo busy kniidy dyon cho bneetsy tiitspey lon.

Xcuent xaa nii beeñ tsiin yag uv

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Loxsye ngo lëe Jesús pso stu cuent lo meñ, chëb xaa:

—Tu xaa name beeñ pni xaa yag uv, aan lëew ptee xaa kompaniy lo xaa nii kuuñ tsiinoo, aan lëe xaa si laa sit. ¹⁰ Tsi lëe xtiemp uv kol, lëe xaa pxaal tu xmos xaa siknab nii xyal xaa lo xaa nii beeñ tsiin, per lëe xaa go ptee xcheñ xmos xaa, aan lëe xaa psonëz xaa singosy. ¹¹ Tsigo lëe xpixwan yag uv pxaal stu mos, per singo gak kwlootsyetsy xaa nii beeñ tsiin mos ko aan loxsye ptee xaa xcheñ xaa, lëe xaa psonëz xaa singosy. ¹² Lëe xpixwan yag uv bikche pxaal stu mos, per lëe xaa nii beeñ tsiin ptee xcheñ xaa, aan lëe xaa psonëz xaa.

¹³ “Tsigo nladzy xpixwan uv: “Lëe nana ¿pe kuñaa?” Lëe lultime, lëe xaa pxaal xiñgan xaa nii xkëstyoo xaa. Nladzy xaa stsyeb xaa tsiin xiñgan xaa. ¹⁴ Per tsiñee lëe xaa tsiin kon xiñgan xaa, lëe xaa tsiin chëb lo xcombañer: “Lëe xaa gue kyaani xkwaa pxosy. Kol tsoo kuuty no xaa

tsiin kyaani now.” ¹⁵ Lëë xaa kwlii xiñgan xpixwan uv lo kwaa, aan lëë xaa beety xaa.

‘¿Pe nē do dyon pe cos kuuñtsyey xpixwan uv xaa nii beeñ tsiñ xkwaa xaa? ¹⁶ Lëë xaa gon kuty ksa xaa tsiñ go, aan lëë xaa ktee xkwaa xaa lo stu xaa tsiñ.

Tsiñee biñ meñ ngo, lëë meñ chëb:

—¿Nēdy Dios ngo!

¹⁷ Lëë Jesús buy lo meñ aan lëë xaa chëb:

—¿Penak tsigo nii xñee leñ kitsy nii kē xtiits Dios nii lëë kyo nii psëeb xaa nii xsaa yu byak tu kyo nii mastre xkiñ?

¹⁸ ‘Deelñee kyab meñ lady kyo go, lëë meñ go kak byuy. Per deelñee kyab kyo go lady meñ, ni kak nyoody pa kuty meñ.

¹⁹ Wor go kazh kokladzy xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley nyaasy xaa Jesús, porñee byeñ xaa nii contre lëë xaa pso Jesús cuent ko. Per byaxy xaa, porñee ptseyb xaa meñ.

Tumi nii chazh lo xtisy

(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

²⁰ Por ngo lëë xaa pxaal bla xaa nii chak si chak xaa buen kukleetsy Jesús, parñee kyub xaa dyon pe cos jkëekiy Jesús tsiin jko xaa xaa ña xtisy.

²¹ Lëë xaa chëb lo Jesús:

—Maestre, ndon noo nii nonsyke tiitsli xñeel. Xsaldyoo nii xñee meñ ni xseedyoo xa chak meñ. Liisy xluuyoo xa kpañ meñ sinak xñabey Dios. ²² Kwnē dyon pe nongual tizh no tumi nii xtop

xtisy Roma, ote nongualdyo yak.

²³ Lëë Jesús byeñ pe cos no styoo xaa, por ngo lëë Jesús chëb:

²⁴ —Kol kluuy tu pes lon dyon.

Loxsye buy Jesúso, lëë xaa chëb:

—¿Chonre dyon kē loo go, ni cho lē kē nu?

Lëë xaa chëb:

—Lëë xtisy Roma ni lē xaa kē loo go.

²⁵ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kizh nii nsëeb to lo xtisy Roma tsigo busy, ni kol kizh kaa nii nsëeb to lo Dios.

²⁶ Aan pchilody nyuun knee xaa tu cos nii nchilo nguëekiy xaa Jesús. Lëel lëë xaa psee biñ xaa nii kwnee Jesús, aan kwnneedre xaa.

Lëë xaa saduceo chutiitsni Jesús

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Lëë bla xaa saduceo kwey lo Jesús. Lëë xaa saduceo xñee nii kpañdy meñ kuty, por ngo lëë xaa kukëb lo Jesús:

²⁸ —Maestre, lëë Moisés chëb nii deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan klyëedy kety xaa, no nii ktsiilña betsy xaa kwnaa nii psaan xaa deelñee chapty me mëed, parñee kap tsiil betsy xaa nii kuty mëed.

²⁹ Tu vuelte name kwyo tu xaa nii kop xoop betsy aan lëë xaa ptiilña. Per blyëedy lëë xaa kuty, aan como kopty tsiil xaa mëed, ³⁰ lëë tu betsy xaa ptiilña tsiil xaa aan lëë xaa kutyak. ³¹ Singo gak ptyool stu betsy xaa. Ksa kadzy xaa ptiilña me, per ni

tu xaa psaandy mëed. ³² Lëe byalo wi kwnaa go kuty. ³³ Kwnë na dyon cho xaa kyaani kwnaa go tsiñee lëe meñ kuty kpañ, deellëe ksa kadzy xaa ptsiilña me.

³⁴ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Lo kislyu re busy xtsiilña mguiy ni xtsiilña kwnaa, ³⁵ per lëe meñ nii kchal kpañ kpa, ni mguiy ni kwnaa gaa ktsiilñadre. ³⁶ Por kejtre meñ go, sink lëe meñ go kak sinak angly ni lëe meñ go kak xiñ Dios porñee lëe Dios kuuñ kpañ meñ go. ³⁷ Ni axte Moisés kaa xluuy lo no nii nli xpañ meñ kuty por worñee kon xaa yakitsy nii noyek xñee xaa nii lëe Dios nak xDios Abraham, xDios Isaac ni xDios Jacob. ³⁸ Aan Dios gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink xDios meñ mbañ nak xaa, porque par Dios kchë meñ nii kuty mbañ.

³⁹ Tsigo lëe bla maestre ley chëb:

—Maestre, buen ptikcheel lo xtiits xaa nii kwnabtiits lool.

⁴⁰ Aan byaxtre meñ nyabtiits pe stu cos lo Jesús.

¿Cho lo xtiiy sëed Crist?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Loxsy ngo lëe Jesús chëb lo meñ:

—¿Penak dyon xñee do nii lo xtiiy rey David sëed Crist?, ⁴² con misme David na pkëe leñ kitsy nii kē salmos sinrii: Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:

“Kwsob kwin nēzli,

⁴³ axte nii tsitsiñ tse nii kñabeyoo lo kchë meñ nii xlëe lool.”

⁴⁴ ¿Xa kchoo Crist lo xtiiy rey David, deellëe misme rey David xñee nii lëe Crist xñabey lo xaa?

Nii chuuñtsyey maestre ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Kchësy meñ nche jkëetyag nii nonee Jesús aan lëe xaa chëb lo xpëëdsuel xaa:

⁴⁶ —Kol kap cuent lo maestre ley, por xtsiladzy xaa kakw xaa ladx non, ni chakladzy xaa nii jkëëptyux meñ xaa laañee ktsyooltyee meñ xaa lo kiy. Tsiimpee xsyob xaa laañee xsyob xaa non leñ ktoo, ni tsiñee chi xaa tu wagw, laañee xsyob xaa non xsyob xaa. ⁴⁷ Ni xla xaa lidzy kwnaa viud, aan parñee kēb meñ nii tir buen xaa, xsyob xaa chool xaa tu lay nii xyaldy kaa. Por ngo mastre ksaksi Dios xaa.

21

Kwnaa viud nii kwloo tumi alcansiy

(Mr. 12:41-44)

¹ Lëe Jesús no kuy xa xko meñ rikw tumi alcansiy ² tsiñee lëe tu kwnaa viud nii tir prob ptsiñ, aan lëe me kwloo chop centab cobre nii xisy non leñ alcansiy. ³ Tsigo lëe xaa chëb lo xpëëdsuel xaa:

—Nli xñen lo do nii mastre nroob tumi nii kwloo kwnaa viud re alcansiy que kchë nii kwloo meñ rikw. ⁴ Por kchësy meñ xko tumi nii chuñ sobre

alcansiy, per lëe me, lo xkyaal-prob me, lëe me kwloo kchësy tumi nii nseñ me alcansiy.

Lëe Jesús xñee nii lëe lidzy Dios nitylo

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Lëe meñ ncheyutiits nii tir ngui kchë kyo nii nyaa lidzy Dios ni tir ngui xixkwaaw, tsiñee lëe Jesús chëb:

⁶ —Sitsiñ tse nii lëe kchë nii nche kuy do nitylo. Ni tu kyo kyaandy lady xcom-bañero. Kchësy nitylo.

Kyalnë nii ktsyool meñ

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Loxsy ngo lëe xpëëdsuel Jesús chëb:

—Maestre, ¿pa wor kak kchë nii kwneel? ¿Xa mod kyeeñ noo nii lëew mer kak?

⁸ Tsgo lëe Jesús chëb:

—Kol kap cuent parñee jkëetidy meñ do. Por ndaly xaa nii kakladzy kak sinakaa kiid, aan lëe xaa kñë nii lëe xaa nak Crist ni lëe xaa kñë nii lëe wor kutsiñ, per tsinaldy to xaa. ⁹ Tsiñee kon do nii lëe guerr ni tily noyak, ktsyebty to. Por singo no nii kako, per nitylody kaa kislyu.

¹⁰ Tsgo lëe xaa kwnee re chëb xaa:

—Lëe kchë kyedzy nii nche lo kislyu ktily lsa ni lëe kchë xaa xñabey ktily. ¹¹ Ndaly laañee kni xu dox, ni lëe kpiñ kiid ni lëe kyalkits kiid, ni lëe meñ kan cos ntseeb leñ kpaa.

¹² Per antes nii kak kchësy cos re, lëe meñ kñaasy lëe do. Aan lëe meñ tsini lëe do lo xaa nii xñabey leñ ktoo, ni lëe meñ ko lëe do skiib, axte lo rey ni lo xtisy tsikso meñ do

por naa. ¹³ Siko stedyo tiits kñee do lo meñ cho nakaa. ¹⁴ Kol ktee nii pe tsinidy kik to nii dyon pe këb to o xa ksoli gaa to, ¹⁵ porque naa ksyab leñ kik to pe cos këb to lo xaa nii xlëe lo do. Aan kxekwty xaa con xaaw ni chilody kaa kñë xaa nii buendyo por non-syke tiitsliw. ¹⁶ Misme px-osy to, betsy to, xaa lidzy to ni xamigw to kak niladzy lëe do. No do axte kuty xaa, ¹⁷ ni kchësy kaa meñ klëe lo do porñee xsoob to xtitsaa. ¹⁸ Per ni tu pe kakty to por ni tu kits kik to knekty. ¹⁹ Kol kxekw tsiin telaa do.

²⁰ Tsiñee kan do nii lëe xaa nii noy kiib nche kyako Jerusalén, klyëedy lëew nitylo. ²¹ Tse go deelñee nche do Judea, kol kxooñ, kol tsëp kiy. O deelñee gaa nche do Jerusalén, kol kchoo kyedzy, ni deelñee nche do tañ, kyeydy to kyedzy. ²² Porque ntseeb kak tse go, por lëe kchë nii kë leñ xkitsy Dios kak cumplir. ²³ Brob kchë kwnaa nii nak xiñ tse go o xkadzy kaa mëed! Por tir mban tedy meñ tse go ni lëe meñ ktsyool tu kyalnë dox. ²⁴ No meñ kety con spad, no gaa meñ kyooy xoo tyub lo kislyu. Aan lëe meñ sit kyëpkety leñ kyedzy Jerusalén axte ksa tse nii ktee Dios tiitspey.

Lëe nguivy nii pxaal Dios kiid stub

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ Kchë meñ ni nche lo kislyu jkan kik ni ktsyeb por kchë señ nii ko ngbidz, mëe,

22

mëly ni por kchë xbi nis-too. ²⁶ Lëe meñ jkyey tseb por nandy meñ pere kak lo kislyu. Por axte wi kpaakni. ²⁷ Axte tsigolye lëen kchukë lo xkey con tu kyalwnabeyaa ni tu kyalntsonaa, por naa nak mguiy nii pxaal Dios. ²⁸ Tsiñee lëe kchë cos re kislo, kol ko nguiool styoo do ni kol klis kik to, porque klyëedy lëe do telaa.

²⁹⁻³⁰ 'Kol ksaladzy gaanoo nii tsiñee lëe yag yegw o stu gaa yag xkë peñ, xyeñ do nii lëe xtiemp kyo sëed yob. ³¹ Singo gak tsiñee kan do nii lëe kchë cos nii psetyaa noyak, kol kaknan nii lëe xkyalwnabey Dios mer klyañche.

³² 'Por nli xñen nii antes nii kety kchë meñ nii no natiemp lëe kchë cos re kak. ³³ Stedy kpaakni stedy kislyu, per lëe xtitsaa tejtyo.

³⁴ 'Kol kap cuent klaady to jkyedzy styoo do lo nip o lo kchë gaa cos nii no lo kislyu re, por toontlaa kyeñdy to tsitsib tse go. ³⁵ Por nako sinak tu tramp. Por kchë meñ nii nche lo kislyu kan nii kak tse go. ³⁶ Kol kyëmbës tse go ni tugak kol nab lo Dios nii kteelaa xaa lëe do lo kchë cos ntseeb nii kiid ni parñee kchilo kpig to lon.

³⁷ Yutsye beñ kseedy Jesús meñ leñ lidzy Dios, lëe kyool lëe xaa kuktseñ kiy nii lëe Olivos. ³⁸ Aan silyga xtsiñ meñ leñ lidzy Dios parñee jkeëtyag meñ xtiits xaa.

Lëe Judas xyub dyon xa kyab Jesús ña xaa xñabey
(Mt. 26:1-5, 14-16;
Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Lëe paskw sëed yob. Lo lni go xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur. ² Aan lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe maestre ley byub dyon xa kuty Jesús, per pchilodyo porñee ptsyeb xaa meñ.

³ Lëe xaatox kwsëeb leñ styoo Judas. Xpëëdscuel Jesús nak Judas. Iscariote kwnee meñ lo Judas. ⁴ Aan lëe Judas kwey lo xaa nii xñabey pxosy ni lo xaa nii xkyënap lidzy Dios parñee këb xaa dyon xa jkaa Jesús. ⁵ Ble xaa go lo Judas, aan lëe xaa chëb nii stee xaa tumi. ⁶ Byo xtiits xaa go styoo Judas. Por ngo lëe xaa bislo byub xaa xa jkaa Jesús tu laañee kindy meñ parñee jko xaa Jesús ña xaa xñabey.

Lultime paskw nii kwee Jesús ksa xpëëdscuel
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25;
Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

⁷ Lëe paskw kol. Lo lni go xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur, ni chuty meñ mëkwxiily. ⁸ Por ngo lëe Jesús chëb lo Pedre ni lo Juan:

—Kol tsikuuñlo nii tyaaw xtsee no na paskw.

⁹ Lëe xaa kwnabtiits chëb xaa lo Jesús:

—¿Pa kyokuuñloo noow?

¹⁰ Tsgo lëe Jesús chëb:

—Tsiñee ktsiñ do leñ kyedzy, lëe do kan tu xaa nii nsob yañ tub che nis. Kol tsinal xaa axte laañee ktsiñ

xaa, ¹¹ aan kol këb lo xpixwan yu: “Lëe maestre pxaal lëe noo parñee kñabtiits noo pa sob yu laañee kawxtsee xaa ksa xpëedscuel xaa na paskw.” ¹² Lëe xaa kluuy tu cuart ngol nii sob kik lidzy xaa, xixkwaalew. Siko kol kuuñlo nii tyaaw xtsee no.

¹³ Lëe xpëedscuel xaa si aan lëe xaa ptsil yu nii chëebpee Jesús, aan lëe xaa beeñlo nii kak xtsee paskw.

¹⁴ Tsiñee lëe xwor xtsee kol, lëe Jesús kwsob lo mezh ksa xaa apostle. ¹⁵ Aan lëe Jesús chëb:

—¡Penaadle non gan kawnin lëe do na paskw antes nii ketyaa! ¹⁶ Por axte nii klañche xkyalwnabey Dios kuñaa paskw stub.

¹⁷ Loxsyee ngo lëe xaa kwseñ tu vas viñ, aan loxsyee ptee xaa skizh lo Dios, lëe xaa chëb:

—Kol ki nrui ni kol kiisyo lo xcombañer do. ¹⁸ Por nli xñen nii kidraa viñ sink lëen kwës axte klyañche xkyalwnabey Dios.

¹⁹ Lëe Jesús kwseñ tu kyaxtily, aan loxsyee pteedy xaa skizh lo Dios, lëew beeñ grol xaa, aan lëew pteedy xaa lo xpëedscuel xaa chëb xaa:

—Lëe xcuerpaa nrui. Kol kawo parñee ksaladzy to naa, por lëen kety parñee telaa do.

²⁰ Singo gak tsiñee lëe xtsee kwlox, lëe xaa kwseñ tu vas viñ aan lëe xaa chëb:

—Tu cheñaa nrui. Lëew kxee parñee kpily xtol do.

²¹ Lëe na lëe xaa nii kakniladzy naa sob lo mezh nu.

²² Per no nii ktsiñaa laañee

pxaal Dios naa. Per ¡brobsyee xaa nii kakniladzy naa!

²³ Tsigo lëe xpëedscuel xaa bislo xñabtiits lo xcombañer dyon cho xaa kokniladzy Jesús.

Cho mastre non

²⁴ Lëe xpëedscuel Jesús ptiytiits parñee kaknan dyon cho xaa mastre non. ²⁵ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nan do gon xa chuuñtsyey xaa nii xñabey lo kislyu ni nan do nii chakladzy xaa nii këb meñ nii tir buen xaa. ²⁶ Per lëe lëe do nody nii kak to singo, sink deelñee no tu do chakladzy kñabey no nii kak to sinak tu xaa nii xsoob tiits ni sinak tu xaa wiñ. ²⁷ Kol nē dyon cho mastre non, ¿pe xaa nii xsyob lo mezh chawo ote xaa nii xkyē niskwaano yak? ¿Pe lēdy xaa nii xsyob lo mezh nak xaa non? Per lëe naa, lëen no lady to sinak tu xaa nii chuñ mandad.

²⁸ 'Ni kon gaa to kchē kyalnē ptyoolaa aan psaandy to naa. ²⁹ Por ngo lëen knetsy kyalwnabey lo do sinak nii bneetsy Tat Tioso lon, ³⁰ aan lëe do kaw ni lëe do ki laañee xñabeyaa ni lëe do sob parñee kñabey do lo ksa tsiipchop tiy meñ nii no tañ Israel.

Lëe Pedre këb nii xyuum-beydy xaa Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Loxsyee ngo lëe Jesús chëb:

—Simoñ, lëe xaatox gon kwnab lëe do parñee kuxso

xaa to sinak xchooxso xobx-
tily. ³² Per lëen kwnab lo
Dios nii kakni xaa lii, parñee
kchosody styool kaazhkaa,
aan tsiñee lëe styool kpikche,
pchooblady styoo xcom-
bañeroo parñee kchosody
styoo xaa.

³³ Tsigo lëe Simoñ Pedre
chëb:

—Nikle win tso skiib, ni
nikxe kety no tusyke, per
ksandyaa lii.

³⁴ Per lëe Jesús chëb:

—Pedre, na kyool kazh
tson vuilt këëboo nii xyu-
umbeydyoo naa antes nii
jkwetsy nguidy kol.

³⁵ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Tsiñee pxalaa lëe do
sin bols, ni sin tumi, ni sin
kyalkidy, ¿pe no dyon pe cos
kok falt lo do?

Tsigo lëe xpëedscuel xaa
chëb:

—Ni tu pe kokty falt.

³⁶ Lëe Jesús chëb:

—Lëe na, deelñee no cho do
chap bols, kol koyo, ni kol koy
tumi. Aan deelñee chapty to
spad, kol kto xchaket to aan
kol si tuwo. ³⁷ Por no nii kak
cumplir xkitsy Dios nii xñee
nii win pkab lady xaa mal.
Kchë laañee chakyety nii kt-
syoolaa kak cumplir.

³⁸ Lëe xpëedscuel xaa chëb:

—Maestre, lëe chop spad
xoob nu.

Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kol ksaano.

Lëe Jesús chutiitsni Dios

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Loxsy ngo lëe Jesús
si kiy nii lë Olivos aan lëe
xpëedscuel xaa sinal. ⁴⁰ Tsiñee

lëe xaa ptsiñ siko, lëe xaa
chëb:

—Kol kutiitsni Dios parñee
kyabty to lo tol.

⁴¹ Aan lëe xaa kwsë lal
laañee xyab tu kyo tsiñee
xkëe meño, aan lëe xaa
psoxib par kutiitsni xaa Dios,
⁴² chëb xaa:

—Tat Tios, pteelaa naa lo
kyalnë re, per kuuñtsyeydyoo
nii chakladzyaa, sink
beeñtsyey nii chakladzyoo.

⁴³ Ngo nonee xaa tsiñee lëe
tu angly byety kpaa par ktee
xfuersy xaa. ⁴⁴ Lo xkyalnë
Jesús mastre chutiitsni xaa
Dios, aan axte lo lyu byab nis
nii psinis xaa, xñaw si xña
cheñ.

⁴⁵ Tsiñee lëe xaa lox
bitiitsni Dios, lëe xaa sey
laañee nche xpëedscuel xaa.
Per ksasy xpëedscuel nche
nixyesy, porñee tir xteenë
xaa. ⁴⁶ Tsigo lëe xaa chëb:

—¿Penak nche nixyesy to?
Kol tsische aan kol kutiitsni
Dios, parñee kyabty to lo tol.

Lëe meñ xñaasy Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50;
Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Lëe Jesús bii nonee,
tsiñee lëe tubtsoon meñ ptsiñ.
Lëe xpëedscuel xaa nii pcholë
Judas nech lo meñ, aan lëe
xaa ptee tu pxit kwesy Jesús,
⁴⁸ per lëe Jesús chëb:

—Judas, ¿con tu pxit nawen
jkol naa ña meñ re?

⁴⁹ Tsiñee lëe xaa nii nak ksa
Jesús kon nii ktsyool Jesús, lëe
xaa chëb:

—¿Pe stiily noo con spad?

⁵⁰ Aan lëe tu xaa nii nak ksa
Jesús biswee tu xmos xaa nii
mastre non lo pxosy, pchug

xaa tyag xaa nii sob nēzli.

⁵¹ Tsigo lēē Jesús chēb:

—Kol ksaan.

Lēē xaa kwseñ tyag mos ko, aan lēēw beeñ kyak xaa.

⁵² Loxsyē ngo lēē xaa chēb lo xaa nii xñabey lo pxosy, ni lo xaa nii xkyēnap lidzy Dios, ni lo xaa kol nii sinaasy xaa:

—¿Penak nii sēēdxi do naa con spad ni yag nyak xaa ngbaan? ⁵³ Ksatyee tse kwyon lady to leñ lidzy Dios, aan kwnaasty to naa. Per nyoo nii lēē xaatox xchēēp lēē do nina.

Lēē Pedre xñee nii xyuum-beydy xaa Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75;
Mr. 14:53-54, 66-72; Jn.
18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Lēē meñ kwnaasy Jesús, aan lēē meñ kuni xaa lidzy xaa nii mastre non lo pxosy. Lēē Pedre kunal sit sit. ⁵⁵ Lēē meñ psaay ki groltyee lo ley. Aan wi Pedre kwsob lady meñ go chu ki. ⁵⁶ Siko sob Pedre tsiñee lēē tu kwnaa nii xkyē tsiñ siko kon xaa aan lēē me chēb:

—Wi meñ gue nak ksa Jesús.

⁵⁷ Per lēē Pedre chēb:

—Xyuumbeydyaa xaa gue.

⁵⁸ Kok xtsedyako, lēē stu xaa nii so siko kon Pedre, aan lēē xaa chēb:

—Wil lē no xlad Jesús.

Per lēē Pedre chēb:

—Lēdyo.

⁵⁹ Nonsyak koko tu wor, lēē stu xaa chēb:

—Soot paa gon nii wi xaa gue no xlad Jesús, por xaa Galilea xaa.

⁶⁰ Per lēē Pedre chēb:

—Nandyaa pe cos xñeel.

Aan wor go kazh, mentre lēē Pedre bii nonee, lēē tu nguidy kol pkwetsy. ⁶¹ Tsigo lēē Jesús psuugw lo buy lo Pedre. Lēē Pedre gaa psaladzy nii chēb Jesús: “Na kyool kazh tson vuelte kēēboo nii xyuumbeydyoo naa antes nii jkwetsy nguidy kol.” ⁶² Lēē Pedre pchoo siko aan lēē xaa biiñ.

Xaa nii ptee xcheñ Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Lēē xaa nii kwēnap Jesús ptee xcheñ xaa ni kwtsityni xaa xaa. ⁶⁴ Ni ptse xaa lo Jesús, aan xñee xaa:

—¿Kwnē dyon cho kwtiñ lii!

⁶⁵ Ni kwlootsyetsy xaa Jesús. Ndaly nii chēb xaa lo xaa.

Lēē Jesús so lo xaa xñabey

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64;
Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Tsiñee lēē lyu byaani lēē xaa kol ni lēē xaa nii xñabey lo pxosy ni lēē maestre ley ptyop, aan lēē xaa kuni Jesús lo stu xaa nii mastre non, aan siko lēē xaa chēb lo Jesús:

⁶⁷ —Kwnē dyon pe lii nak Crist.

Tsigo lēē Jesús chēb:

—Deelñee kniyaa na nii naaw, knilasty to xtitsaa.

⁶⁸ Deelñee gaa kñabtiitsaa tu pe cos lo do, kñēdy tow. ⁶⁹ Per destye nina lēēn soob kwi Dios nēzli.

⁷⁰ Loxsyē ngo lēē xaa xñabey chēb:

—¿Lii tsigo busy nak Xiñ Dios?

Tsigo lēē Jesús chēb:

—Misme lēē do xñee nii naaw.

⁷¹ Tsigo lëe kchë xaa go chëb:

—¿Pa jkiiñre gaa no testigw? Misme lëe no ptyon pchoo kchë tiits re chuw xaa.

23

Lëe Jesús so lo Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14;
Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Lëe xaa pchoo siko aan lëe xaa kuni Jesús lo Pilat, ² chëb xaa:

—Lëe xaa re pkaa loo noo. Lëe xaa noyuñ xkyedzy noo chop tiy, xñee xaa nii nody nii tizh noo tumi nii xtop xtisy Roma, ni xñee xaa nii lëe xaa nak Crist nii kak rey.

³ Lëe Pilat chëb lo Jesús:

—¿Pe nli lii nak xrey meñ Israel?

—Misme chuwoo pchoo nii naaw —chëb Jesús.

⁴ Tsigo lëe Pilat chëb lo xaa nii xñabey lo pxosy ni lo meñ kyedzy:

—Nody xfalt xaa re.

⁵ Per nguiedzy chëb xaa xñabey:

—Con kchë xiwseedy xaa lëe xaa noyuñ meñ chop tiy. Galilea bislo xaa, lëe na lëe xaa kwlañche Judea.

Lëe Jesús so lo Herodes

⁶ Tsiñee biñ Pilat ngo, lëe Pilat kwnabtiits dyon pe xaa Galilea nak Jesús.

⁷ Lëe xaa xñabey chëb nii lëew, aan lëe Pilat pxaal Jesús lo Herodes porñee lëe Herodes xñabey Galilea aan lëe xaa so Jerusalén leñ tse go. ⁸ Tsiñee lëe Herodes kon Jesús, lëe xaa ble porñee penaadle kokladzy xaa nyan

xaa Jesús, porñee biñ xaa kchë nii beeñtsyey Jesús aan kokladzy xaa nyan xaa tu kyalntson. ⁹ Ndaly nii kwnabtiits Herodes, per koñee kwëbty Jesús. ¹⁰ Aan wi xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley nii tugak xkëëkiy Jesús nche siko. ¹¹ Lëe Herodes kwtsityni Jesús ksa xsoldad ni lëe xaa pkakw Jesús ladx nii chakw rey. Loxsy ngo lëe Herodes pxaal xaa lo Pilat stub. ¹² Tse go lëe Herodes ni lëe Pilat bnee buen, por klo xñee lsady xaa.

Lëe meñ chakladzy nii kyë Jesús lo crusy

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15;
Jn. 18:39-19:16)

¹³ Loxsy ngo lëe Pilat ptop kchë xaa nii xñabey lo pxosy, ni kchë xaa nii nak xtisy ni kchësy meñ kyedzy. ¹⁴ Aan lëe xaa chëb:

—Lëe do gon biidni xaa re lon, në do nii lëe xaa noyuñ meñ chop tiy. Aan xña lo do gon lëe xaa beeñ kñelin, per nli dy ngo xaa kchë falt nii xkëëkiy do xaa. ¹⁵ Nikle gaa Herodes, byeñ xaa nii nody xfalt xaa re. Por ngo lëe xaa ptikche xaa nu stub. Kol kan gaanoo nii ngody xaa falt nii tsigal kety xaa. ¹⁶ Lëen ksaksi xaa, aan loxsy ngo lëe xaa klaan.

¹⁷ Porñee tsiñee chak paskw, nak xmod Pilat klaa xaa tu xaa nii no skiib par kuuñ ksak xaa styoo meñ kyedzy. ¹⁸ Per nguiedzy chëb meñ:

—¡Beety xaa gue, aan blaa Barrabás!

¹⁹ Lëe Barrabás no skiib por tu tily nii kok leñ kyedzy, ni porñee beety Barrabás tu meñ. ²⁰ Kokladzy Pilat nlaa xaa Jesús. Por ngo kwnee xaa lo meñ stub. ²¹ Per mastre nguieex chëb meñ:

—¡Pkëe xaa lo crusy! ¡Pkëe xaa lo crusy!

²² Lëew byon vult nii xñee Pilat lo meñ:

—¿Per pe cos nak xfalt xaa? Karty ko xaa tu falt nii tsigal kety xaa. Lëe xaa ksaksin, aan loxsye ngo lëe xaa klaan.

²³ Per loñee singootyee nguiedzy kwnee meñ nii no nii kyë Jesús lo crusy, lëe nii kokladzy meñ kok. ²⁴ Lëe Pilat beeñtsyey nii kokladzy meñ. ²⁵ Aan loxsye blaa xaa xaa nweety bñech nii no skiib, lëe xaa pko Jesús ña meñ.

Lëe Jesús kē lo crusy

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Tsiñee lëe soldad sijkëe Jesús lo crusy, lëe xaa kw-naasy tu xaa Cirene nii lë Simoñ, nii bikche tañ, aan lëe xaa pkoy xaa xicrusy Jesús. Loxsye ngo lëe xaa bneechlo Jesús.

²⁷ Ndaly meñ ni ndaly kw-naa choon ni chuptysyē sinal xitsy Jesús. ²⁸ Per lëe Jesús byoogw, aan lëe xaa chëb:

—Kchësy to siñee nak to kwnaa Jerusalén, koondy to por naa, sink kol koon por lëe do ni por xiñ do. ²⁹ Porque sitsiñ tse nii lëe meñ kēb: “Dichos kwnaa nii chilody kap mēed ni dichos kwnaa nii pkasty mēed.” ³⁰ Ni lëe meñ kēb lo kiyy: “Kol kyab

lady noo.” Ni lëe meñ kēb lo tañ: “Kwloolan lëe noo.”

³¹ Por deelfñee ptsyoolaa kchë kyalnē re nii nakaa sinak tu yag mbañ, ¿xa lë nii xña kyalnē ktsyool do nii nak to sinak tu yag pidzy?

³² Wi chop xaa mal kuni xaa kyë lo crusy ksa Jesús.

³³ Tsiñee lëe xaa ptsiñ laañee lë Calavera, lëe xaa pkëe Jesús lo crusy, ni lëe xaa pkëe chop xaa mal go kwi Jesús, tu xaa nēzli, stu xaa nēzpeg.

³⁴ Aan lëe Jesús chëb:

—Tat Tios, beeñ kchë xaa re perdón, porque nandy xaa pe cos chuñtsyey xaa.

Aan lëe soldad kwloo xab Jesús rif parñee dyon cho xaa kchalo. ³⁵ Lëe meñ kukuy aan axte wi kchë xaa xñabey kwtsityni xaa xñee:

—Pteelaa xaa meñ. Kyety xaa lo crusy na dyon deelfñee nli nii lëe xaa nak Crist nii pxaal Dios.

³⁶ Wi soldad kwtsityni Jesús. Ptee xaa viñ nyi lo Jesús, ³⁷ ni chëb xaa lo xaa:

—Deelfñee nli lii nak xrey meñ Israel, pteelaa lii.

³⁸ Ni kwë blalan tiits kik xicrusy Jesús nii xñee: “Lëe xaa re nak xrey meñ Israel.”

³⁹ Wi tu xaa mal nii kwë kwi xaa kwlootsyetsy xaa chëb:

—Deelfñee nli nii lii nak Crist, pteelaa lii ni pteelaa lëe noo.

⁴⁰ Per lëe stu xaa mal nii wi kē lo crusy kwēntseeb lo xcombañer chëb:

—¿Pe xtsyeebtyoo Dios nawen? ¿Pe xyeñdyoo nayak nii lo crusyak kēl? ⁴¹ Lëe no

busy porñee beeñ no mal ngo no tizh no xfalt no lo crusy. Per lëe xaa re, ni tu pe karty kuuñtsyey xaa.

⁴² Tsigol lëe xaa chëb lo Jesús:

—Psaladzy naa tsiñee lëel sob kñabeyoo.

⁴³ Lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii natse kazh lëel së kyo no kpaa.

Xkyalkuty Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Tsiñee kol xwe ngbidz lëe lo kislyu pkyey, aan lëew byaani axte las tres. ⁴⁵ Ni lëe lo ngbidz pkyey ni lëe ladx nii kē leñ lidzy Dios pchos nsoli. ⁴⁶ Loxsyey ngo lëe Jesús kwchuptsyë ni lëe xaa chëb:

—Tat Tios, kokni xkyalbinin.

Aan lëe xaa kuty.

⁴⁷ Tsiñee lëe xaa nii xñabey lo soldad kon kchë nii kok, lëe xaa biily lay lo Dios, chëb xaa:

—Nli nii kwyody xtol xaa re.

⁴⁸ Kchësy meñ nii kwey ni kon kchë nii kok xyaasy styoo bi. ⁴⁹ Per lëe kchësy xaa nii byuumbey Jesús ni kchë kw-naa nii pchoonal xaa destye Galilea kwche sit buy.

Lëe Jesús xkyeetsy

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Kwyo tu xaa buen nii pcholë José. Xaa Arimatea xaa. Judea ngab xkyedzy xaa. Wi xaa kwyo lady xaa xñabey nii no Israel. ⁵¹ Kwëmbës xaa nii klyañche xkyalwnabey Dios. Por ngo nii byody kchë nii beeñtsyey xaa xñabey

styoo xaa. ⁵² Lëe xaa kwey lo Pilat, aan lëe xaa bñab xcuerp Jesús. ⁵³ Loxsyey blity xaa xcuerp Jesús lo crusy, lëew pchal xaa tu sávana, aan lëe xaa kujkeetsy Jesús tu leñ paa nii ndeeñ lo kyo. Ni tu cho karty jkyeetsy leñ paa go. ⁵⁴ Mer tse nii kxe kxiladzy meñ lo tsiñ nak tse go, por ngo lëe meñ nowxixkwaa.

⁵⁵ Lëe kwnaa nii pchoonal Jesús destye Galilea kukuy pa pkyeetsy Jesús, ni lëe me kon xa kwyo xcuerp Jesús paa. ⁵⁶ Tsiñee lëe me ptsiñ chu yu, lëe me pxixkwaa ngwaan nii xlyaa nex, aan lëe me pxiladzy tse nii chakty tsiñ, por singo xñabey xley Moisés.

24

Lëe Jesús xpañ

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Per tsi lëe tse nii xiladzy meñ lo tsiñ kwtedy, lëe kw-naa go si chu paa silyga. Noy me ngwaan xlyaa nex nii pxixkwaa me. ² Tsiñee lëe me ptsiñ, kon me nii xoobtre kyo nii ntse chu paa xlugaro. ³ Lëe me kwsëeb leñ paa, per kondy me xcuerp Jesús. ⁴ Por ngo, tir ptsyeb me, nandy me pe kwxaak me, tsiñee kolpsyey lëe me kon nii lëe chop mguily so lo me nonsyke ladx xpibëly nakw xaa. ⁵ Lo xtseeb ko lëe me pkiits kē lyu, per lëe chop xaa go chëb lo me:

—¿Penak nii sëed kyub to tu meñ nii mbañ lady meñ kuty? ⁶ Kindy meñ nii xyub to nu, lëe me pañ. Kol ksaladzy nii kwnee me lo do worñee

bii no me Galilea. ⁷ Kwnnee me nii no nii kyab me ña meñ ngoptol, ni lëe meñ jkëe me lo crusy, per tse nii loxo tson kpidz lëe me kpañ.

⁸ Tsigo lëe kwnaa go psaladzy xtiits Jesús, ⁹ aan tsi lëe me bikche chu paa, lëe me kukso cuento lo ksa tsiptub apostle ni lo meñ nii nak ksa Jesús. ¹⁰ Lëe María Magdalena, ni Xwan, ni Mariy xña Jacob, ni stubla kwnaa kunitiits lo apostle. ¹¹ Per kwxaak apostle nii chak wety me aan bnilasty xaa xtiits me.

¹² Per lëenlëdy lëe Pedre kwey chu paa, aan tsiñee lëe xaa buy leñ paa, xaktyee ladx nii pchal Jesús kon xaa. Loxsy ngo lëe xaa sey chu yu aan psee xaa kon xaa kchë nii kok.

Chop xpëedscuel Jesús nii kwey Emaús

(Mr. 16:12-13)

¹³ Misme gak tse go lëe chop xpëedscuel Jesús no nëz si Emaús. Tsiptub mily metre nak nëz tsiñee xchoo meñ Jerusalén. ¹⁴ Chutiits xaa kchë nii kok Jerusalén. ¹⁵ Lëe xaa pkaa lo Jesús aan lëe xaa si ksa xaa. ¹⁶ Per nikxe kon xaa Jesús, pchilody nyeñ xaa nii Jesús. ¹⁷ Lëe Jesús chëb lo xaa:

—¿Pe cos chutiits to dyon na nii sëed to nëz? ¿Penak nii mban chak to?

¹⁸ Tsigo lëe tu xaa nii lë Cleofas chëb:

—¿Nandyoo nawen pe cos kok Jerusalén leñ tse re, aan kwlësoo Jerusalén?

¹⁹ Lëe Jesús chëb:

—¿Pe cos kok?

Aan lëe xaa chëb:

—Nii ptsyool Jesús Nazaret wo. Tu profet nii kwnnee xtiits Dios kok xaa ni kon gaa meñ nii nakni Dios xaa, por kchë nii beeñtsyey xaa. ²⁰ Per lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe xaa xñabey kwnab nii kyë xaa lo crusy par kety xaa. ²¹ Nladzy noo nii lëe xaa ndeelaa xkyedzy noo. Per natse chak tson kpidz nii ptsyool xaa singo. ²² Per lëe bla kwnaa nii no lady noo ptseb lëe noo, por lëe me kwey chu paa nasilytoo, ²³ aan como kintre xcuerp Jesús leñ paa, lëe me byood chu yu. Aan lëe me bitiits nii lëe chop angly byaklo lo me aan lëe angly chëb nii mbañ Jesús. ²⁴ Loxsy ngo lëe bla xcombañer noo kwey chu paa, aan kon xaa nii nli xtiits kwnaa go, per kondy xaa Jesús.

²⁵ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¡Natsypee nguey do ni natsypee neñ do par kniladzy to kchë nii kwnnee profet! ²⁶ ¿Pe nody nayak nii tedy Crist kchë kyalné re antes nii kyëp xaa kpa?

²⁷ Loxsy ngo lëe Jesús beeñ kseedy chop xaa go, bluuy xaa xlibre Moisés laañee xñee kchë nii ktsyool Crist ni bluuy xaa kchë libre nii pkëe profet.

²⁸ Tsiñee lëe xaa ptsiñ kyedzy nii si xaa, lëe Jesús beeñ nii koñee lëe xaa ndyedy. ²⁹ Per lëe xaa pkwëes Jesús, chëb xaa:

—Kwlës, porque lëe tse ptsyey, aan lëe lyu mer jkyey.

Lëe Jesús kwsëeb par kwës xaa. ³⁰ Aan tsiñee lëe xaa nche sob lo mezh, lëe Jesús kwseñ kyaxtily, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëe xaa beeñ grol kyaxtily aan lëew pteedy xaa chop lo xaa go. ³¹ Wor go lëe lo xaa byaly, aan lëe xaa byeñ nii Jesús. Per pchilodre nyan xaa Jesús. ³² Tsigo xñeesy xaa:

—¿Pe lëdy gaanoo lika xyan leñ styoo no worñee bluuy xaa xkitsy Dios lo no nëz?

³³ Lëenlëdy lëe xaa pkaa nëz, sey xaa Jerusalén. Tsiñee ptsiñ xaa, lëe ksa tsiptub apostle ni lëe meñ nii nak ksa xaa tse pkaal lsa. ³⁴ Lëe meñ go chëb lo xaa:

—Nli nii lëe Jesús pañ, por lëe Simoñ kon xaa.

³⁵ Tsigo lëe chop xaa go bitiits xa ptsyool xaa nëz, ni lëe xaa bitiits xa byakpey xaa Jesús worñee beeñ grol Jesús kyaxtily.

Lëe Jesús xyaklo lo xpëedscuel

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Lëe chop xaa go bii noyutiits ngo tsiñee lëe Jesús kwso groltyee lady xaa chëb:

—Kakni Dios to dyon.

³⁷ Kchësy xaa ptsyeb porñee nladzy xaa te pesyo. ³⁸ Per lëe Jesús chëb:

—¿Penak nii singueetyee xtsyeb to, ni penak nii xkan kik to? ³⁹ Kol kuy ñan gaanoo ni kol kuy niyaa. Naaw. Kol seen naa. Non tsit ni kē pëelaa, aan lëe pesy gon nodyo tsit ni kē pëeldyo.

⁴⁰ Loxsye chëb xaa ngo, lëe xaa bluuy ña xaa ni lëe xaa bluuy niy xaa. ⁴¹ Per como singootyee xle xpëedscuel xaa, lika bnilasty xaaw, por ngo lëe Jesús chëb:

—¿Pe cos chap to tyaaw no?

⁴² Tsigo lëe xaa ptee tublë mël pkyee lo Jesús, ⁴³ aan xña lo xaa lëe Jesús taw ma. ⁴⁴ Loxsye ngo lëe Jesús chëb:

—Worñee bii non lady to niyaa nii kchësy nii xseety xley Moisés, ni profet, ni kchë nii kē leñ kitsy nii kē salmos ktsyoolaa. Lëe na lëew kok cumplir.

⁴⁵ Tsigo lëe Jesús bluuy xa nak kitsy nii kē xtiits Dios aan lëe xaa byeño, ⁴⁶ chëb Jesús:

—Kël nii lëe Crist kety, ni kël nii tse nii loxo tson kpidz lëe xaa kpañ. ⁴⁷ Ni kël nii lëe meñ Jerusalén ni lëe meñ nii nche tyub lo kislyu jkëetyag xtiits Dios tsiin ktikche meñ styoo lo Dios parñee kpily xtol meñ. ⁴⁸ Aan lëe do kñee kchë nii kon do. ⁴⁹ Por lëe do jkaa nii kneetsy Tat Tios. Naa kxalo. Per kchoody to leñ kyedzy Jerusalén. Kol kwës axte nii jkaa do Kyalbini Ntson nii sëed kpa.

Lëe Jesús xyëp kpa

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Lëe Jesús kuni kchë xpëedscuel axte Betania, aan lëe xaa blis ña xaa par kuuñlay xaa xpëedscuel xaa.

⁵¹ Aan mentre noyuuñlay xaa xaa, lëe xaa byëp kpa.

⁵² Loxsye biily mëedscuel lay lo Jesús, lëe xaa sey leñ kyedzy Jerusalén xle xaa,

⁵³ aan sob sobsye tse kwey
xaa lidzy Dios par ktee xaa
skizh.

Kitsy nii pkëe San Juan

Lëe xaa nii nak xtiits Dios biid lo kislyu

¹ Klo worñee karty kwe kislyu kwo tublan tiits kexka lo Dios aan lëe tiits ko nak Dios. ² Lo Dios kwo tiits ko. ³ Lëe tiits ko psaa kchë kchësy cos. Ni tu cos nii no kwyaaady sin tiits ko. ⁴ Lëe tiits ko nak kyalmbañ aan lëe kyalmbañ go nak bini nii xsaani lo meñ. ⁵ Lëe bini go xsaani lo nguey aan kchilody nguey ksuuyo.

⁶ Lëe Dios pxaal tu xaa nii pcholë Juan ⁷ biid këb lo meñ nii lëe xaa nii nak bini kiid parñee tsiñee kiid xaa kniladzy meñ xtiits xaa. ⁸ Lëdy Juan nak bini, sink lëe xaa biid këb lo meñ nii lëe bini kiid. ⁹ Tsigore biid bini nii nli xsaani lo meñ lo kislyu.

¹⁰ Lëe xaa nii nak bini go biid lo kislyu, aan nikxe nii lëe xaa psaa kislyu, byuum-beydy meñ xaa. ¹¹ Biid xaa lo meñ xkyedzy xaa, per psaldy meñ xkyedzy xaa xaa. ¹² Lëe xaa ptee tiits nii kchë meñ nii bniladzy xtiits xaa kak xiñ Dios. ¹³ Ni nli gaa nii xiñ Dios nak meñ go, per nakty meñ go xiñ Dios porñee koly meñ go sinak chaly xiñ chol meñ, sink lëe meñ go nak xiñ Dios porñee singo kwlaño styoo Dios.

¹⁴ Lëe xaa nii nak tiits ko biid lo kislyu aan lëe xaa kwo lady no. Pkëstyoo xaa

kchësy meñ ni bluuy xaa tiitsli, ni ptyon gaa noo kyalwnabey nii ptee Tat Tios lo xaa. Mëed tusy nak xaa lo Tat Tios. ¹⁵ Lëe xaa nii nak tiits ko pseety Juan tsiñee chëb Juan:

—Mastre non tu xaa nii kiid tsiñee lëen kpi, por nol xaa worñee lëen koly.

¹⁶ Kchësy lo no xneetsy xaa kchë nii chap xaa ni xitsy xkwaa gaa kyalnsaak nii xneetsy xaa lo no. ¹⁷ Lëe Moisés biidni xley Dios, per lëe Jesucrist biidni kyalwkëstyoo ni tiitsli. ¹⁸ Ni tu cho karty kan Dios, xaktyee xiñ xaa nii tugak no lo xaa. Lëe xaa bluuy Dios lo no.

Lëe Juan Bautist xñee cho nak Jesucrist

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Lëe meñ Israel nii no Jerusalén pxaal pxosy ni meñ levita nii chuñ yudar pxosy kunabtiits cho nak Juan. ²⁰ Aan lëe Juan chëb:

—Kaazhkaa lëdy naa nak Crist.

²¹ Tsigo lëe xaa go kwnabtiits stub chëb:

—¿Cho nakoo tsigo busy? ¿Pe lii nak profet Elías?

Lëe Juan chëb:

—Lëdyo, lëdy naaw.

Loxsye ngo lëe xaa kwnabtiits stub chëb xaa:

—¿Lii tsigo busy nak profet nii no kiid?

Lëe Juan kwëb chëb:

—Lëdyo.

²² Tsigo lëe xaa go chëb stub:

—¿Cho nakoo busy? Por no nii kyo knii noo tiits lo xaa

nii pxaal lëe noo. Kwnë dyon cho nakoo.

²³ Lëe Juan chëb:

—Naa nak tsiy xaa nii xñee lo meñ tañ: “Kol kwii tu nêz tubli tedy xaa nii xñabey.” Singo kwnee profet Isaías.

²⁴ Tsigo lëe bla xaa nii pxaal meñ fariseo chëb lo Juan:

²⁵ —Deelñee lëdy lii tsigo busy nak Crist ni lëdy lii nak Elías ni lëdy lii nak profet, ¿pe-nak nii xchoobnisoo?

²⁶ Tsigo lëe Juan chëb:

—Nli naa xchoobnis con nis, per lady to no tu xaa nii xyumbeydy to. ²⁷ Lëe xaa kiid tsiñee lëen kpi. Xaa non xaa ni parñee kxakaa tuu kidy lab xaa xkiiñdyaa.

²⁸ Betania nii nche kexka chu kiigwpee Jordán no kchoobnis Juan worñee kunee kchë xaa go lo Juan.

Lëe Jesús nak xaa nii xtsily xtol meñ

²⁹ Lëe byaani lyu lëe Jesús kwey lo Juan aan tsiñee lëe Juan kon xaa, lëe Juan chëb:

—Kol kuy gaanoo, lëe xpëkwxiily Dios nii ktsily kchë xtol meñ sëed ske. ³⁰ Lëe xaa psetyaa worñee niyaa nii nare kiid tu xaa nii mastre non lon, por nol xaa worñee kolyaa. ³¹ Nikle nandyaa cho nak xaa, per lëen syely kchoobnis parñee kyuumbey meñ Israel xaa.

³² Lëe gak Juan chëb:

—Konaa byety Kyalbini Ntson kpaa sinak tu palom aan lëe Kyalbini Ntson byab lady xaa. ³³ Nandyaa cho nak xaa, per lëe xaa nii pxaal naa syely kchoobnisaa con nis nê lon: “Xaa nii kanoo kyab

Kyalbini Ntson lady, xaa go kchoobnis meñ con Kyalbini Ntson.” ³⁴ Lëe xaa konlaa ni lëen xñeli gaa nii lëe xaa nak Xiñ Dios.

Mëedscuel nii klootyee kwle Jesús

³⁵ Lëe byaani stu lyu lëe Juan nche misme gak lugar go ksa chop xpëedscuel.

³⁶ Tsiñee lëe Juan kon nii lëe Jesús sitedy siko, lëe Juan chëb:

—Kol kuy gaanoo, lëe xpëkwxiily Dios si ske.

³⁷ Tsiñee lëe chop xpëedscuel Juan biñ ngo, lëe xaa sinal Jesús. ³⁸ Tsi lëe Jesús kon nii lëe xaa sinal, lëe Jesús chëb:

—¿Pe cos chakladzy to?

Tsigo lëe xaa chëb:

—Maestre, ¿pa nak li-idzyoo?

³⁹ Lëe Jesús kwëb chëb:

—Kol tē gaanoo kuy do paw.

Tsigo lëe xaa kwey laañee no Jesús aan lëe xaa ptseñ lo Jesús porñee tsel siik las cuatro nak worñee pchoonal xaa Jesús.

⁴⁰ Betsy Simoñ Pedre nii lë Ndresy nak xpëedscuel Juan nii pchoonal Jesús. ⁴¹ Lëe Ndresy kukyub Simoñ aan lëe xaa chëb lo xaa:

—Lëe noo ptyon Mesías, xaa nii kēmbēēs no kiid. Lëe xaa nak Crist.

⁴² Loxsy ngo lëe Ndresy kuni Simoñ lo Jesús aan tsiñee lëe Jesús kon xaa, lëe Jesús chëb:

—Lii nak Simoñ. Xiñ Jonás nakoo, per lëel kcholë Cefas.

(Tiits ko nak sinak nii xñee no Pedre.)

Lëë Jesús xkwetsy Felip ni Natanael

⁴³ Lëë byaani stu lyu lëë Jesús kwlokyeñ tsi xtañ meñ Galilea. Lëë xaa ptsyool Felip aan lëë xaa chëb:

—Tënal naa.

⁴⁴ Betsaida lë xkyedzy Felip. Xaa kyedzy ko gak nak Ndresy ni Pedre.

⁴⁵ Loxsye ngo lëë Felip kukyub Natanael aan lëë xaa chëb:

—Lëë noo ptyon xaa nii tant xseety Moisés leñ libre nii kē ley ni lëë gaa xaa nak xaa nii tant pseety kchē profet. Lëë xaa nak Jesús Nazaret. José nak pxosy xaa.

⁴⁶ Lëë Natanael chëb:

—¿Schilo nawen kchoo tu xaa buen leñ kyedzy Nazaret?

Tsigo lëë Felip chëb:

—Të gaanoo kuyoo.

⁴⁷ Tsiñee lëë Jesús kon nii lëë Natanael mer ktsiñ lo xaa lëë xaa chëb:

—Lëë tu xaa nii nli nak xaa Israel sēed ske. Ni tu kyal-wkēti nody leñ styoo xaa.

⁴⁸ Lëë Natanael kwnabtiits chëb:

—¿Xa xyuumbeyoo naa?

Lëë Jesús chëb:

—Antes nii ngwetsy Felip lii, konaa soboo xan yag yegw.

⁴⁹ Tsigo lëë Natanael chëb:

—Maestre, lii nak Xiñ Dios. Lii nak xrey meñ Israel.

⁵⁰ Lëë Jesús chëb:

—¿Pe xniladzyoo xtitsaa nayak xaktyee porñee niyaa nii lëen kon lii xan yag yegw?

Nare kanoo cos nii mastre kuuñ ksee styool.

⁵¹ Ni chëb Jesús:

—Nli xñen nii lëë do kan kyaly kpaa ni lëë do kan nii lëë xangly Dios kyëp kyety lady nguüy nii pxaal Dios.

2

Lëë Jesús chi laañee chak kyalwtsiilña

¹ Tse nii kwloxo tson kpidz lëë tu kyalwtsiilña kok Caná, tu kyedzy nii nche nēz Galilea. Lëë xñaa Jesús kwey, ² aan wi Jesús kwey ksa xpēēdsuel. ³ Mer wroltyee lo lni lëë viñ pidzy, aan lëë xñaa Jesús chëb:

—Lëë xviñ meñ re kwlox.

⁴ Per lëë Jesús chëb lo xñaa:

—¿Penak nii xñeelo lon? Karty tsitsib xworaa.

⁵ Per lëë me chëb lo meñ nii xkiisy viñ:

—Kol kuuñtsyey kchē nii kñē xaa.

⁶ Lëētyee gaa lëë xoop tiñ nii nyaa con kyo nche siko. Leñ tiñ go chadx ña meñ Israel. Masy tap kaly gaa o tu kyoow gaa litre nis xtyēē tu leñ tiñ go. ⁷ Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa nii xkiisy viñ:

—Kol jkatsē ksa tiñ gue nis.

Lëew pkatsē xaa axte pixo chu tiñ. ⁸ Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Kol kwii xisyo aan kol tsiniw lo xaa nii chuñ lni.

Aan lëew kuni xaa. ⁹ Tsiñee lëë xaa nii chuñtsyey lni pkēē chuw nis nii byak viñ, nandy xaa dyon pa pchoow. Xaktyee xaa nii xkiisyo nano, porñee lëë xaa go kwlii nis. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy

xaa nii ptsiilña ¹⁰ aan lëe xaa chëb:

—Kchësy meñ gon xkiisy viñ buen tsiñee lëe lni chislo, aan axte lultime xkiisy meñ viñ mban, per lëe lii, lëel kwlootsey viñ buen par kiisylolultime.

¹¹ Caná nii ngab Galilea klootyee beeñtsyey Jesús kyalntson. Siko bluuy xaa xkyalwnabey xaa, aan lëe xpëëdscuel xaa bniladzy xtiits xaa.

¹² Loxsye ngo lëe xaa si Capernaum ksa xña xaa ni betsy xaa ni xpëëdscuel xaa, aan lëe xaa kwlës siko bla kpidz.

Lëe Jesús chuuñ nyë lidzy Dios

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Aan como lëe paskw nii chuuñtsyey meñ Israel sëed yob, lëe Jesús kwey Jerusalén.

¹⁴ Tsiñee lëe xaa kwsëeb leñ lidzy Dios, lëe xaa kon kchë meñ nii xto yosy, ni meñ nii xto mëkwxiily ni palom, ni meñ nii nche sob laañee xtsyëë tumi. ¹⁵ Tsigolëe xaa psaa tu soty aan lëe xaa kwlii kchë meñ go leñ lidzy Dios ksa meñ go mëkwxiily ni yosy. Kchësy xtumi meñ nii xtsëe centab pchoots xaa lo lyu ni ptische xaa xmez h meñ go.

¹⁶ Chëb xaa lo xaa nii xto palom:

—¡Kol kwii kchë ngue nu! ¡Kyuñdy to lidzy pxosyaa tu mesón!

¹⁷ Tsigolëe xpëëdscuel xaa psaladzy tiits nii kë leñ kitsy nii kë xtiits Dios. Sinrii

xñeew: “Tirak xkëstyoon lidzy pxosyaa.”

¹⁸ Tsigolëe meñ Israel chëb:

—Beeñtsyey tu kyalntson parñee kniladzy noo nii xaa xñabey nakoo.

¹⁹ Tsigolëe Jesús kwëb chëb:

—Kol knitylo ktoo re aan tsonak kpidz lëew ksoblin stub.

²⁰ Tsigolëe meñ Israel chëb:

—Choowpxoop iz kwë meñ kwyaa ktoo re. ¿Xa ksaaloolo tsonak kpidz?

²¹ Per byeñdy xaa nii misme xcuerp Jesús nak ktoo nii pseety Jesús. ²² Por ngo, tsiñee lëe Jesús pañ, lëe xpëëdscuel xaa psaladzy kchë nii kwnee xaa, aan lëe xaa bniladzy kitsy nii kë xtiits Dios ni lëe xaa bniladzy xtiits Jesús.

Xyuumbey Jesús kchësy meñ

²³ Worñee lëe Jesús kwey paskw Jerusalén, ndaly meñ bniladzy xtiits xaa tsiñee kon meñ kchë kyalntson nii beeñtsyey xaa. ²⁴ Per kopty Jesús kchë meñ go confians, porñee xyuumbey xaa kchë meñ. ²⁵ Xkiiñdy xaa nii dyon cho këb xa nak meñ lo xaa, por misme lëe xaa nan pe cos xsya leñ styoo meñ.

3

Lëe Jesús chutiitsni Nicodemo

¹ Lëe tu xaa fariseo nii pcholë Nicodemo kwey lo Jesús. Tu xaa non nak xaa lo meñ Israel. ² Kyool kwey Nicodemo lo Jesús aan lëe xaa chëb:

—Maestre, ndon noo nii lëe Dios pxaal lii par kuuñ kseedyoo lëe noo, por ni tu cho chilody kuuñtsyey kyalntson nii chuuñtsyeyoo deelñee naknidy Dios xaa.

³ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii sëebty kchë meñ nii kaldy stub laañee xñabey Dios.

⁴ Tsigo lëe Nicodemo kwn-abtiits chëb:

—¿Per xa mod na dyon kpikche kaly tu xaa nii kwyoxle stub? ¿Pe schilo nayak kyo xaa leñ xñaa xaa stub par kpikche kaly xaa?

⁵ Aan lëe Jesús kwëb chëb:

—Nli xñen nii deelñee sëebty Kyalbini Ntson leñ styoo meñ nii chaly, chilody kyey meñ go laañee xñabey Dios. ⁶ Kchë meñ nii chaly no pxosy, per deelñee sëebty Kyalbini Ntson leñ styoo meñ, chilody kak meñ xiñ Dios. ⁷ Kseety styool nii xñen lool nii kchësy meñ no nii kaly stub. ⁸ Laañee xkaatyee xpi me ni chonoo xbi me, per nandyoo pa sëed me ni nandyoo pa tsi me. Singo gak nak Kyalbini Ntson nii xsyëeb leñ styoo meñ.

⁹ Tsigo lëe Nicodemo kwn-abtiits stub chëb:

—¿Pe nli lëesy kchë cos re?

¹⁰ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Maestre nakoo Israel aan nandyoo xa nak kchë cos re?

¹¹ Nli xñen nii nonsyke nii ndon noo ni ptyon noo xñee noo. Per xnilasty to kchë nii xñee noo. ¹² Deelñee xnilasty to xtitsaa tsiñee xsetyaa cos lo kislyu re lo do, ¿xa kniladzy to

xtitsaa tsiñee lëen kseety cos nii sëed kpaas?

¹³ 'Ni tu cho karty tsëp kpaas, xaktyee xaa nii byety kpaas. Lëe xaa go nak mguiy nii pxaal Dios. ¹⁴ Aan sinak nii psaa gak Moisés tu mëel aan psoob klaa xaa ma tu kik yag, singo gak no nii kyënal mguiy nii pxaal Dios lo crusy, ¹⁵ parñee kchësy meñ nii kniladzy xtiits xaa nii pxaal Dios, kejty meñ go, sink lëe meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

Xkyalwkwëstyoo Dios

¹⁶ 'Tir pkëstyoo Dios meñ nii nche lo kislyu re. Por ngo lëe xaa pxaal xiñ xaa nii nak mëed tusy lo xaa, parñee kejty kchësy meñ nii kniladzy xtiits xiñ xaa, sink lëe meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. ¹⁷ Pxaaldy Dios xiñ lo kislyu par jkëëkiy xaa meñ, sink lëe xaa pxaal xiñ xaa par kteelaa xaa meñ.

¹⁸ 'Kchë meñ nii xniladzy xtiits Xiñ Dios chilody kyëkiy meñ go, per lëe meñ nii xnilasty, lëe meñ go kyëkiy porñee xnilasty meñ go xtiits xaa nii nak mëed tusy lo Dios. ¹⁹ Kchësy meñ nii xnilasty kyëkiy, por psaldy meñ go xaa nii nak bini worñee biid xaa lo kislyu, sink lëe meñ go byaan lo nguey porñee xtsiladzy meñ go xtol. ²⁰ Kchësy meñ nii chuñ cos mal xtilyni bini, aan xpigty meñ go lo bini parñee kak ndoondy kchë cos mal nii chuñ meñ go. ²¹ Kchë meñ nii xniladzy tiitsli xpig lo bini

parñee kak nyoo nii lëe meñ go chuuñtsyey nii xñabey Dios.

Lëe Juan Bautist xseety Jesús

²² Loxsye ngo lëe Jesús kwey xtañ meñ Judea ksa xpëëdscuel, aan lëe xaa pchoobnis meñ siko.

²³ Lëetyee gaa wi Juan no kchoobnis meñ tu laañee lë Enón nii nche kexka Salim. Naal nis no siko, aan ndaly meñ kuchobnis. ²⁴ Karty tso Juan skiib wor go.

²⁵ Per lëe bla xaa nii nak ksa Juan ptilytiitsni tu xaa Israel. Ptilytiits xaa xa kak nyë meñ parñee kuuñ ksak meñ Dios. ²⁶ Aan lëe xaa kukëb lo Juan:

—Maestre, biño gaanoo, lëe xaa nii biid lool stublad chu kiigwpee Jordán, xaa nii tant pseetyoo loo noo, lëe xaa no kchoobnis aan lëe meñ sinal xaa.

²⁷ Tsgio lëe Juan chëb:

—Ni tu meñ chilody kap pe tu cos deelñee kteejty Dioso. ²⁸ Misme lëe do biñ kwnen nii lëdy naa nak Crist, sink tu xaa nii kwtenechsye lo xaa nakaa. ²⁹ Lo tu kyalwtsiilña tsesy xsyó xamigw xaa nii ptsiilña. Lëe xaa nii ptsiilña xsyob kwi tsiil, aan tsi lëe xaa nii ptsiilña xñee, xle xamigw xaa. Singo gak naa xlen chonaa kchë nii chuuñtsyey xaa. ³⁰ No nii kak xaa tu xaa non, lëe naa no nii tseyga tseyga kyablyun.

Xaa nii sëed kpaa

³¹ 'Lëe xaa nii sëed kpaa xñabey kchë meñ. Kchë meñ nii no lo kislyu xñee nonsyke

cos nii no lo kislyu. Per lëe xaa nii sëed kpaa xñabey lo kchë meñ, ³² ni nonsyke nii konle xaa ni biñle xaa xñee xaa. Per ni tu cho xnilasty nii xñee xaa. ³³ Per kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa xyeñ nii nli tiitsli xñee Dios. ³⁴ Porque xtiits Dios xñee xaa nii pxaal Dios, ni lëe gaa Dios xtee xKyalbini lo xaa, xkady Dios xKyalbini. ³⁵ Xkëstyoo Tat Tios xiñ, por ngo lëe xaa ptee kchëlo kyalwnabey lo xaa. ³⁶ Kchësy meñ nii kniladzy xtiits Xiñ Dios jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. Per lëe meñ nii knilasty xtiits Xiñ Dios, jkaady meñ go kyalmbañ nii nitylody, sink lëe meñ go jkaa castigw nii kxaal Dios.

4

Lëe Jesús chutiitsni tu kw-naa Samaria

¹ Lëe meñ fariseo biñ nii ndaly meñ kwsëeb xlad Jesús ni ndalyre meñ xchobnis lo xaa que lo Juan. ² Per lëdy lëe Jesús xchoobnis, sink xpëëdscuel xaaw. ³ Tsiñee lëe Jesús biñ ngo, lëe xaa bi xtañ meñ Judea aan lëe xaa sey xtañ meñ Galilea.

⁴ Per no nii tedy xaa nëz xtañ meñ Samaria. ⁵ Por ngo lëe xaa kutedy tu kyedzy nii nche xtañ meñ Samaria. Sicar lë kyedzy ko. Kexka siko nix lyu nii pkady Jacob lo xiñ xaa José. ⁶ Siko kë tu kiigw nii xñee meñ go xkiigw Jacob, aan como xtsag Jesús, lëe xaa kwsob chu kiigw ko. Lëe ngbidz mer xwe. ⁷⁻⁸ Lëe xpëëdscuel gaa xaa si

leñ kyedzy sisi nii ktyaaw. Siko sob Jesús tsiñee lëe tu kwnaa Samaria ptsiñ chu ki-igw sixi nis, aan lëe Jesús chëb lo me:

—Pkady xisy xisoo kin.

⁹ Tsiigo lëe me chëb:

—¿Xa mod nii meñ Israel nakoo aan xñaboo nis lon nii nakaa meñ Samaria?

(Singo chëb me porñee xñeenguidy meñ Israel lo meñ Samaria.) ¹⁰ Tsiigo lëe Jesús chëb:

—Deelñee nyanoo kchë nii xnee Dios, ni nyanoo cho xñab nis lool, xsobaa nii lii nyab nis lo xaa, aan lëe xaa neetsy tu nis nii xnee kyalm-bañ lool.

¹¹ Loxsye ngo lëe kwnaa go chëb:

—Ni tu pe noydyoo, xey, par kwiil nis aan nxity kiigw. ¿Pa kwiil nis mbañ nii kneetsyoo kin? ¹² Lëe pxusykooltoo noo Jacob psaan kiigw re. Nu kow me nis kchë xiñ me ni xma me. ¿Pe mastre nayak nonoo lo me?

¹³ Tsiigo lëe Jesús chëb:

—Kchësy meñ nii chi nis re xlyaa nis stub. ¹⁴ Per lëe meñ nii ki nis nii kt-edyaa, kpikchedre klyaa meñ go nis. Porque lëe nis nii kt-edyaa kak sinak tu xlyañ leñ styoo meñ go aan lëew ktee tu kyalmbañ nii nitylody lo meñ go.

¹⁵ Tsiigo lëe kwnaa go chëb:

—Xey, nee nis ko kin parñee klyaadraa nis, ni parñee kyelyxidraa nis chu kiigw re.

¹⁶ Lëe Jesús chëb:

—Kutsyetsy tsiiloo aan tēni me nu.

¹⁷ Tsiigo lëe kwnaa go kwëb chëb:

—Kindy tsiilaa.

Tsiigo lëe Jesús chëb:

—Nli xñeel nii kindy tsiiloo, ¹⁸ por kaay mguiy kwyonil aan lëdy tsiiloo nak meñ nii nonil nina. Nli xñeel, xkëetiidyoo.

¹⁹ Tsiñee lëe kwnaa go biñ ngo, lëe me chëb:

—Xey, chanaa gon nii nli tu profet nakoo. ²⁰ Chu ki y re biid pxusykooltoo noo lo Dios, per lëe lëe do nii nak to meñ Israel xñee do nii Jerusalén nak laañee kyo noo lo Dios.

²¹ Tsiigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Bñiladzy nii kniyaa. Lëe wor kutsiñ nii kiijtre to chu ki y re ni tsidy to Jerusalén par ksoxib to lo Tat Tios. ²² Kchësy to siñee nak to meñ Samaria nandy to cho lo xsoxib to, per lëe noo ndon noo cho lo xsoxib noo, por xlad meñ Israel sëed xaa nii xteelaa. ²³ Per sitsiñ tse, ni lëew kutsiñle gaa nina kazh, nii lëe meñ nii nli chool lay lo Tat Tios koolo sinak xñabey Kyalbini Ntson. Por singo chakladzy Tat Tios nii kool meño. ²⁴ Kyalbini nak Dios. Por ngo noo nii kool meñ lay lo xaa sinak xñabey Kyalbini Ntson ni noo nii kool meño tyub styoo meñ.

²⁵ Tsiigo lëe kwnaa go chëb:

—Nanaa nii lëe Mesías kiid (Crist nak Mesías), aan tsiñee lëe me kiid, lëe me kluuy loo noo xa nak kchë cos.

²⁶ Lëe Jesús chëb:

—Naa nak Mesías, lëe meeraa xñe lool.

²⁷ Ngo nonee Jesús tsiñee lëe xpëedscuel xaa ptsiñ, aan ntseeb psee xpëedscuel xaa nii lëe xaa noyutiitsni tu kw-naa. Per ni tu xaa byaxty nyëb: “Pe cos chuñoo”, o “penak kaa noyutiitsnil kwnaa gue.” ²⁸ Tsigo lëe kwnaa go psaan xche chu kiigw aan lëe me sey leñ kyedzy. Tsiñee ptsiñ me lëe me chëb lo meñ:

²⁹ —Kol tē gaanoo kan do tu meñ nii nē kchē cos nii kayuũtsyeyaa. ¿Toon pe lëdy lëe me nak Crist?

³⁰ Tsigo lëe meñ kyedzy kwey laañee so Jesús. ³¹ Mentre gaa lëe xpëedscuel Jesús xñee:

—Maestre, tē kaawoo.

³² Per lëe Jesús chëb:

—Lëen kaw tu cos nii xyuumbeydy to.

³³ Tsigo lëe xpëedscuel xaa bislo xñabtiits lo xcombañer xñee:

—¿Pe no yak cho biidni nii taw xaa?

³⁴ Per lëe Jesús chëb:

—Xwagwaa nak kuuũtsyeyaa xtsiñ xaa nii pxaal naa, ni xwagwaa nak kisyaaalaa xtsiñ xaa. ³⁵ Xñee do: “Bii chak falt stap mēē par kislo kwlaap”, per kol kuy buen lo kwaa gaanoo, kchësy no jketsy. ³⁶ Kchësy meñ nii xkyë kwlaap chazh, aan kchë nii xlaap meñ go chotsey par tu kyalmbañ nii nitylody, parñee kle kchë meñ nii xkyë kon ni meñ nii xkyë kwlaap. ³⁷ Nli gak tiits nii sē sinrii: “Xaa meñ nii chan, xaa meñ nii xkyë kwlaap.” ³⁸ Lëen pxal lëe do kwlaap laañee kwëdy to tsiñ. Xaa cho kwë

tsiñ, aan lëe do bley xtsiñ meñ go.

³⁹ Ndaly meñ Samaria nii no kyedzy ko bniladzy xtiits Jesús por kchë nii kwnee kwnaa go worñee chëb me: “Nē me kchë cos nii kayuũtsyeyaa.” ⁴⁰ Aan tsiñee lëe meñ Samaria ptsiñ, lëe meñ go chëb lo Jesús: “Kwlēs loo noo.” Aan lëe Jesús kwlēs lo meñ go chop kpidz. ⁴¹ Ndalyre meñ bniladzy tsiñee biñ meñ kchë nii kwnee mer xaa. ⁴² Tsigo lëe meñ chëb lo kwnaa go:

—Na si nagon, xniladzy noo, lëdy xaktyee nii nēēl loo noo, sink wi por kchë nii ptsyon noo kwnee me. Ndon noo nii nli lëe me kteelaa meñ lo tol.

Lëe Jesús chuuñ kyak xiñ tu xaa nii xkyë xtsiñ rey

⁴³ Tse nii kwloxo chop kpidz, lëe Jesús bi Samaria aan lëe xaa si nēz xtañ meñ Galilea. ⁴⁴ Misme Jesús chëb: “Xsaldy meñ tu profet deelñee tsi xaa xkyedzy xaa.” ⁴⁵ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ Galilea, ngui kwnee meñ go lo xaa, porñee wi kchë meñ go kwey paskw Jerusalén aan kon meñ go kchë nii beeñtsyey xaa lo lni go.

⁴⁶ Tsigo lëe Jesús kwey Caná stub. Galilea ngab Caná. Leñ kyedzy ko byuñ xaa nis viñ. Lëetyee gaa leñ tse go lëe xiñ tu xaa nii xkyë xtsiñ rey nii no Capernaum xsyakñē. ⁴⁷ Tsiñee lëe xaa nii xkyë xtsiñ rey biñ nii lëe Jesús bi Judea aan lëe xaa tsi Galilea, lëe xaa kwey lo

Jesús aan lëe xaa kwnab nii tsi Jesús lidzy xaa par kuuñ kyak Jesús xiñ xaa nii no xnëz kyalkuty. ⁴⁸ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Deelñee kandy to milagre ni kyalntson, knilasty to xtitxaa.

⁴⁹ Tsigo lëe xaa nii xkyë xtsiñ rey chëb:

—Xey, ligier tsoo, por toon kety xiñaa.

⁵⁰ Lëe Jesús chëb:

—Byey, kejty xiñoo.

Lëe xaa go bniladzy xtiits Jesús aan lëe xaa sey.

⁵¹ Tsiñee lëe xaa sey, lëe xmos xaa kuktsiil nëz xaa chëb:

—Lëe xiñoo byak.

⁵² Tsigo lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pa wor bislo byak buen xiñaa?

Lëe mos chëb:

—Neeg a la una pchoo xaa xlyëe.

⁵³ Tsigo lëe xaa nii byak xiñ psaladzy nii mer wor go chëb Jesús: “Kejty xiñoo”, aan lëe xaa bniladzy xtiits Jesús kchë meñ lidzy xaa.

⁵⁴ Chople kyalntson noyuuñtsyey Jesús tsiñee lëe xaa bi Judea ptsiñ xaa Galilea.

5

Lëe Jesús chuun kyak tu xaa nii kutoo

¹ Kok xtsedyako lëe meñ Israel beeñtsyey tu lni aan lëe Jesús kwey Jerusalén stub.

² Aan leñ kyedzy Jerusalén laañee lë puert mëkwxiiily kë tu pily nii lë Betesda. Singo lëw con tiitsë hebreo. Kaay lo ley chap pily go. ³⁻⁴ Ndaly

meñ xsyakñe nche nix lo ley go, kchë meñ nii chandy, ni meñ nii chilody së ni meñ nii kutoo. ⁵ Lady kchë meñ xsyakñe go no tu xaa nii kok kalyptsiipton iz xsyakñe.

⁶ Tsiñee lëe Jesús kon xaa, byeñ Jesús nii kok xtsele nix mbës xaa siko. Lëe Jesús chëb lo xaa:

—¿Pe chakladzyoo kyakoo?

⁷ Tsigo lëe xaa xsyakñe go chëb lo Jesús:

—Xey, kindy cho ko naa leñ pily tsiñee lëe nis xni. Cad nii chakladzyaa sëëbaa, klol stu meñ xsyëëb.

⁸ Tsigo lëe Jesús chëb lo xaa:

—Kuxche, blis xtal aan kwsë.

⁹ Wor go kazh lëe xaa go byak. Lëe xaa blis xta xaa aan lëe xaa bislo kwsë xaa. Per como mer tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ byak xaa, ¹⁰ lëe bla meñ Israel chëb lo xaa:

—Chakty tsiñ natse. Chilody kyoyoo xtal.

¹¹ Tsigo lëe xaa nii byak ko kwëb chëb:

—Lëe xaa nii beeñ kyak naa në lon: “Blis xtal aan kwsë.”

¹² Tsigo lëe meñ Israel kwnabtiits chëb:

—¿Cho në lool: “Blis xtal aan kwsë”?

¹³ Per nandy xaa cho beeñ kyak xaa, porñee lëe Jesús kwnity lady meñ. ¹⁴ Tsi lëe Jesús kon xaa leñ lidzy Dios, lëe Jesús chëb lo xaa:

—Kon gaanoo lëel byak. Na kpikchedroo kuñoo tol tsiin ktsyooldyoo tu kyalñe nii mastre ntseeb.

15 Tsigo lëe xaa nii byak ko kunitiits lo meñ Israel go nii lëe Jesús beeñ kyak xaa. 16 Por ngo lëe meñ Israel go kwënal kuty Jesús porñee chuuñtsyey Jesús ngo tse nii xiladzy meñ lo tsiñ. 17 Per lëe Jesús chëb:

—Tugak xkyë Tat Tios tsiñ, nikle gaa naa tugak xkyën tsiñ.

18 Por ngo nii mastre kwyoki meñ Israel go kuty Jesús, porñee lëdy xaktyee tse nii xiladzy meñ lo tsiñ xsaldy xaa, sink wi penak nii chakladzy xaa kak xaa sinak Dios tsiñee xñee xaa nii pxosy xaa nak Dios.

19 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii chilody kuuñtsyey Xiñ Dios nii klyaañtyee styoo xaa. Xaktyee nii chan xaa chuuñtsyey Tat Tios chuuñtsyey xaa. Kchësy nii chuuñtsyey Tat Tios chuuñtsyey Xiñ Dios. 20 Xkëstyoo Tat Tios xiñ. Por ngo nii xluuy xaa kchë nii chuuñtsyey xaa lo xiñ xaa, ni nare kluuy xaa cos nii kuuñ ksee lëe do. 21 Sinak nii chuñ kpañ Tat Tios meñ kuty nii xtee xaa kyalmbañ, singo gak xtee xiñ xaa kyalmbañ lo meñ nii klyaañtyee styoo xaa. 22 Chuñdy Tat Tios kyalxtisy, sink lëe xaa ptee kyalwnabey lo xiñ xaa parñee kuñ xiñ xaa kyalxtisy, 23 ni parñee ksal meñ Xiñ Dios sinak nii xsal meñ Tat Tios. Deelñee xsaldy meñ Xiñ Dios, chilody ksal meñ xaa nii pxaal xaa.

24 'Nli xñen nii kchësy meñ nii kniladzy tiits nii xñen ni kniladzy xaa xaa nii pxaal naa, ksaksidy xaa nii pxaal naa meñ go, sink lëe meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. 25 Ni nli xñen nii sitsiñ wor ni lëe gaaw kutsiñ nina kazh nii lëe meñ kuty kon tsiy Xiñ Dios, aan kchë meñ kuty nii ksal xtiits xaa kpañ. 26 Porque lëe Tat Tios nak kyalmbañ, aan lëe xaa ptee tiits nii wi xiñ xaa kak kyalmbañ parñee ktee xaaw lo meñ. 27 Aan lëe Dios ptee kyalwnabey lo xaa par kuñ xaa kyalxtisy, por lëe xaa nak mguiy nii pxaal Dios. 28 Kseety to, por sitsiñ worñee kchë meñ kuty kon tsiy xaa, 29 aan lëe meñ kuty ko kchoo leñ paa. Kchësy meñ kuty nii beeñ buen jkaa kyalmbañ, per lëe kchësy meñ kuty nii beeñ mal tedy castigw.

Xkyalwnabey Xiñ Dios

30 'Chilody kuuñtsyeyaa nii klyañ styoon, sink lëen chuñ kyalxtisy sinak nii xñabey xaa nii pxaal naa. Ni ngui chuñaa kyalxtisy, por syeldyaa par kuuñtsyeyaa nii chakladzyaa, sink lëen syely par kuuñtsyeyaa nii chakladzy pxosyaa. 31 Deelñee misme naa xñe cho nakaa, chilody kniladzy meñ nii nli kchë nii xñen. 32 Per no tu xaa nii xñee cho nakaa, ni nanaa nii lli kchë nii xñee xaa. 33 Lëe do pxaal meñ nii kunabtiits lo Juan, aan kchësy nii chëb Juan nliw. 34 Per xkiñdyaa nii cho kñee cho nakaa. Singo niyaa parñee

chilo telaa do lo tol. ³⁵ Kok Juan sinak tu bëly nii xsaani, aan mbëë bleni do xbini xaa xisy wiñ. ³⁶ Per kchësy nii chuuñtsyeyaa xluuy nii nli lëë Tat Tios pxaal naa, por nii xñabey xaa chuuñtsyeyaa, ni mastre gaa nono lo xtiits Juan. ³⁷ Ni wi gaa Tat Tios nii pxaal naa xñee cho nakaa, nikxe nii karty kon do tsiy xaa ni karty kan do xaa. ³⁸ Xnilasty to nii xñen porñee nody xtiits xaa nii pxaal naa leñ styoo do. ³⁹ Xseedy to kitsy nii kë xtiits Dios porñee nladzy to leñ kitsy ko ktsil do kyalmbañ nii nitylody, aan leñ kitsy ko xñee cho nakaa. ⁴⁰ Per chaklasty to kiid to lon parñee jkaa do kyalmbañ nii nitylody.

⁴¹ 'Chaklastyaa nii kuuñ ksak meñ naa, ⁴² por xyuumbey buenaa lëë do ni nanaa nii xkëstyoody to Dios. ⁴³ Lëë Tat Tios pxaal naa, aan xsaldy to naa, per deelñee nyiid tu xaa nii pxaaldy pxosyaa, xaa gol nsal do. ⁴⁴ ¿Xa kchilo na dyon kniladzy to xtiitsaa deelñee misme lëë do chuuñ ksak xcombañer do, aan xkwësty to nii kuuñ ksak Dios to? ⁴⁵ Këbty to tsaaplaa naa jkëëkiy lëë do lo Tat Tios. Misme Moisés xkëëkiy lëë do, ni lëëw na Moisés sye xsaladzy to. ⁴⁶ Deelñee niladzy to nii kwnee Moisés, niladzy to nii xñen, por lëë Moisés pkëë leñ kitsy nii kë xtiits Dios cho nakaa. ⁴⁷ Per deelñee xnilasty to nii pkëë xaa, ¿xa mod kniladzy to nii xñen?

6

Lëë Jesús xyaan kaay mily meñ

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Loxsy ngo, lëë Jesús si stublad chu nis Galilea. No meñ xñeew Tiberias. ² Aan singootyee ndaly meñ kunal porñee chan meñ kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa tsiñee chuuñ kyak xaa meñ xsyakñë. ³ Lëë Jesús kwyëp tu kik kiy aan lëë xaa kwsob siko ksa xpëëdscuel xaa. ⁴ Lëë paskw nii chuuñtsyey gaa meñ Israel sëed yob. ⁵ Tsiñee lëë Jesús buy, kon xaa nii singootyee ndaly meñ sinal. Lëë xaa chëb lo Felip:

—¿Pa lë nii syuuy no nii kyaan no kchësy meñ gue?

⁶ Singo chëb xaa par kuñ xaa Felip preb, por nanle xaa xa kuñ xaa. ⁷ Tsigo lëë Felip chëb:

—Per ni chop kyoow denario kyaxtily jkaady parñee jkaa meñ re tublë gaaw.

⁸ Tsigo lëë betsy Simoñ Pedre nii lë Ndresy nii wi nak xpëëdscuel xaa chëb:

⁹ —Lëë tu xaa wiñ nii so nu noy kaay kyaxtily ni chop mël, per ¿pe lë nrii lo tant meñ?

¹⁰ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol këb lo meñ sob meñ.

Aan singootyee no kizh siko. Masy kaay mily xaapkiy pkab. ¹¹ Lëë Jesús kwseñ ksa kyaxtily go, aan loxsy ptee xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa aan lëëw kwtiisy xaa lo meñ nii nche sob. Singo gak kwtiisy xaa mël aan kchë

meñ byëly. ¹² Tsiñee lëe meñ lox taw, lëe Jesús chëb lo xpëedscuel:

—Kol ktop kchë nii byuy nii byaan parñee ni tublëw xiñdy.

¹³ Lëew ptop xaa, aan lo kaay kyaxtily go byaktsë tsiipchop tskwidy nii byuy.

¹⁴ Tsiñee kon meñ kyalntson nii beeñtsyey Jesús, xñee meñ:

—Nli nii lëe xaa re nak profet nii no kiid lo kislyu.

¹⁵ Per como lëe Jesús byeñ nii lëe meñ chakladzy koy xoo meñ xaa parñee kak xaa rey, lëe xaa pxooñ, lëe xaa si kiy tusy xaa.

Lëe Jesús xsyë lo nis

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Tsiñee lëe lyu pkyey, lëe xpëedscuel Jesús biidso chu nis. ¹⁷ Lëe xaa byo barkw par tekë xaa nis ktsiñ xaa Capernaum. Lëe lyu gaa lox pkyey, aan karty kpikche Jesús. ¹⁸ Lëe nis bislo chisoli por tu me dox nii bislo xpi.

¹⁹ Tsiñee kok masy tu kaay o xoop kaa mily metre si xaa lo nis, lëe xaa ptsyeb porñee kon xaa nii lëe Jesús xsyë lo nis aan lëe Jesús xpig chu barkw.

²⁰ Per lëe Jesús chëb:

—¡Naaw, ktsyebty to!

²¹ Tsigo lëe xaa blaa kwyëp Jesús leñ barkw aan blyëedy lëe xaa ptsiñ laañee si xaa.

Lëe Jesús nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ

²² Tsi lëe lyu byaani, lëe meñ nii byaan stublad chu nis byeñ nii lëe xpëedscuel Jesús bii byo leñ tu barkw nii so siko, per byody Jesús

leñ barkw ko. ²³ Mentre gaa lëe stubla barkw Tiberias ptsiñ kex laañee taw meñ kyaxtily tsi lox ptee Jesús skizh lo Dios. ²⁴ Aan tsiñee konsye meñ nii kindy Jesús siko ni kindy xpëedscuel xaa, lëe meñ byo barkw, lëe meñ sikyub xaa kyedzy Capernaum.

²⁵ Tsiñee lëe meñ ptsiñ stublad chu nis, lëe meñ ptsil Jesús aan lëe meñ kwnabtiits chëb:

—Maestre, ¿pa wor kwlaañoo nu?

²⁶ Lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii porñee taw do axte laañee byëly do, ngo nii xyub to naa. Xyubty to naa porñee byeñ do xa nak kyalntson nii beeñtsyeyaa. ²⁷ Kyëdy to tsiñ par ktsiñaa do nii ktyaawsye, por xlyoxo, sink kol kyë tsiñ par ktsiñaa do tu kyalmbañ nii nitylody. Lëe mguiy nii pxaal Dios kneetsy kyalmbañ go lo do, por lëe Tat Tios bluuyale nii lëe xaa nak Xiñ Dios.

²⁸ Tsigo lëe meñ kwnabtiits chëb:

—¿Xa kuuñ noo par kuuñtsyey noo kchë nii chakladzy Dios?

²⁹ Lëe Jesús kwëb chëb:

—Chakladzy Dios nii kniladzy to xtiits xaa nii pxaal xaa.

³⁰ Tsigo lëe meñ chëb:

—¿Pe cos kluuyoo tyon noo parñee kniladzy noo xtiitsoo? ¿Pe cos kuuñtsyeyoo? ³¹ Lëe pxusykoltoo noo taw kyaxtily nii lë maná tañ. Sinrii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëe Dios ptee kyaxtily nii blyaal kpaa taw xaa.”

³² Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëdy Moisés bneetsy kyaxtily nii byety kpaa lo do. Lëësy Tat Tios xnee kyaxtily nii nli xyety kpaa. ³³ Lëë xaa nii byety kpaa nak kyaxtily nii xteedy pxosyaa lo meñ parñee kpañ meñ.

³⁴ Lëë meñ chëb:

—Xey, bneetsy kyaxtily go tyaaw noo.

³⁵ Lëë Jesús chëb:

—Naa nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ. Kchësy meñ nii kiid lon, kpikchedre klyaañ meñ go, ni kchësy meñ nii kniladzy xtitsaa, kpikchedre klyaa meñ go nis. ³⁶ Sinak nii niylaa lo do, nikxe chan do naa, per xnilasty to. ³⁷ Kchësy meñ nii xnee Tat Tios lon chiid lon. Aan ni tu meñ nii chiid lon xsonëëztyaa. ³⁸ Porque pchodyaa kpaa parñee kuuñtsyeyaa nii klyañ styoon, sink lëen syely par kuuñtsyeyaa nii chakladzy xaa nii pxaal naa. ³⁹ Chaklasty xaa nii pxaal naa nii jkëetañaa meñ nii bneetsy xaa lon, sink chakladzy xaa nii kchë meñ go kuuñ kpaañaa tsi lëë tse go tsigal. ⁴⁰ Por chakladzy xaa nii pxaal naa nii kchësy meñ nii kuy lo Xiñ Dios ni kniladzy xtiits xaa jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. Aan naa kuuñ kpañ meñ go tsi lëë tse go tsigal.

⁴¹ Tsiñee biñ meñ Israel ngo, lëë xaa bislo kwneenë xaa Jesús, porñee chëb Jesús: “Naa nak kyaxtily nii byety kpaa.” ⁴² Tsigo lëë meñ go bislo xñee:

—¿Pe lëdy lëë Jesús nayak nak xiñ José? Xyumbey no pxosy xaa ni xñaa xaa. ¿Penak nii xñee xaa nii lëë xaa byety kpaa?

⁴³ Lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol ksaan, kñeenëdre to. ⁴⁴ Por ni tu cho chilody kiid lon deelñee kiidnidy Tat Tios nii pxaal naa xaa. Aan naa kuuñ kpañ kchë meñ nii kiid lon tsi lëë tse go tsigal. ⁴⁵ Leñ kchë libre nii pkëë profet xñee sinrii: “Lëë Tat Tios kuuñ kseedy kchësy meñ.” Por ngo nii kchësy meñ nii xkëëtyag xtiits Tat Tios, ni xseedy nii xñee xaa, chiid lon.

⁴⁶ Xñedyaa nii nol tu xaa nii kayan Tat Tios. Xaktyee xaa nii pchoo lo Dios kayanle Tat Tios. ⁴⁷ Nli xñen nii kchësy meñ nii kniladzy xtiitsaa jkaa kyalmbañ nii nitylody. ⁴⁸ Naa nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ. ⁴⁹ Nikxe taw pxusykooltoo do kyaxtily nii lë maná tañ, lëë xaa kuty. ⁵⁰ Per lëë naa kyaxtily nii byety kpaa xnen. Chejty kchë meñ nii chaw kyaxtily go. ⁵¹ Naa nak kyaxtily nii byety kpaa par ktedyaa kyalmbañ lo meñ, aan kejty kchësy meñ nii chaw kyaxtily re. Misme xcuerpaa nak kyaxtily nii ktedyaa. Lëew ktedyaa parñee kpañ kchë meñ nii nche lo kislyu.

⁵² Tsigo lëë meñ Israel bislo ptilytiits ksa xcombañer, xñee:

—¿Xa kchilo dyon kneetsy xaa re xcuerp tyaaw no?

⁵³ Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii deelñee kawdy to xcuerp mguiy nii pxaal Dios ni kidy to xcheñ xaa, kpañdy to. ⁵⁴ Kchësy meñ nii chaw xcuerpaa ni chi tu cheñaa, xkaa kyalmbañ nii xnitylody, aan naa kuuñ kpañ meñ go tsi lëe tse go tsigal. ⁵⁵ Por nii xtyaaw nak xcuerpaa, ni nii xtyoow nak tu cheñaa. ⁵⁶ Kchësy meñ nii chaw xcuerpaa ni chi tu cheñaa nakni naa, ni nakni gaan meñ go. ⁵⁷ Lëe Tat Tios nii pxaal naa xnee kyalmbañ, aan por kyalmbañ go lëe meñ mbañ. Singo gak kchë meñ nii kaw naa jkaa kyalmbañ. ⁵⁸ Kyaxtily nii byety kpaa xnen. Naktyo sinak maná nii taw pxusykolto do ni nikxe gaa taw xaaw, lëe xaa kuty. Per lëe meñ nii kaw kyaxtily nii byety kpaa kejty meñ go.

⁵⁹ Leñ ktoo nii sob leñ kyedzy Capernaum bluuy Jesús kchë nrii.

Tiits nii xnee kyalmbañ

⁶⁰ Tsiñee lëe kchë meñ nii nak xpëedscuel xaa biñ ngo, ndaly xaa bislo xñee:

—Tir ngan kchë nii xñee xaa. ¿Cho lëe nii kuuñtsyeyo?

⁶¹ Tsi lëe Jesús byeñ kchë nii nonee tsilaan meñ go, lëe xaa chëb:

—¿Pe xyeedy kik to biñ do kchë nii kwnen? ⁶² ¿Pe nyuñ do deelñee nyan do nii lëe mguiy nii pxaal Dios xyëp kpaa par kyey xaa laañee sob xaa klo? ⁶³ Lëe Kyalbini xnee kyalmbañ. Pa xkiiñdy cuerp. Kchë tiits nii xñen lo do xñee xa nak kyalmbañ nii xnee

kyalbini. ⁶⁴ Per no do nii xni-lasty nii xñen.

Singo chëb Jesús porñee nanle xaa cho xnilasty ni nanle xaa cho kak niladzy xaa. ⁶⁵ Ni chëb xaa:

—Por ngo nii lëen niyle lo do nii ni tu cho chilody kiid lon deelñee kiidnidy Tat Tios xaa.

⁶⁶ Destye tse go ndaly xpëedscuel Jesús pchooxso kwënaltre xaa Jesús. ⁶⁷ Tsigo lëe Jesús chëb lo ksa tsiipchop xpëedscuel:

—¿Pe wi do chakladzy kchooxso?

⁶⁸ Lëe Simoñ Pedre kwëb chëb:

—Xey, ¿cho lo kyo noo? Lii nak xaa nii xñee tiits nii xnee kyalmbañ nii xnitylody. ⁶⁹ Ni ndonle noo ni xniladzy noo nii lii nak Xiñ Ntson Dios.

⁷⁰ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Pe lëdy tsiipchop to nawen kwlen? Per lëe tu do byaklo xaatox.

⁷¹ Xiñ Simoñ Iscariote nii lëe Judas pseety Jesús worñee lëe xaa kwnee singo, por lëe Judas kok niladzy xaa nikxe nii wi Judas pkab lady ksa tsiipchop xpëedscuel xaa.

7

Lëe Jesús chi lni

¹ Loxsye ngo, lëe Jesús kunsë nëz xtañ meñ Galilea. Koklasty xaa nyi xaa nëz Judea, por lëe meñ Israel nii xñabey tañ go kënal kuty xaa. ² Per como lëe lni nii xsaa meñ Israel yu yag xiidy sëed yob, ³ lëe betsy Jesús chëb:

—Pchoo nu, kwey Judea parñee wi meñ nii nak ksal

nii no siko kan kchë nii chuuñtsyeyoo. ⁴ Por ni tu cho chuuñtsyeydy tsilaan tu cos deelñee chakladzy xaa kyuumbey meño. Deelñee chuuñtsyeyoo kchë cos re, pchoo parñee kyuumbey meño.

⁵ Singo chëb betsy xaa, porñee ni betsy xaa xnilasty xtiits xaa. ⁶ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Karty tsitsib xwora, per lëe lëe do kindy xwor do. ⁷ Xtilynidy meñ nii nche lo kislyu lëe do. Per lëe naa, xtilyni kchë meñ go naa porñee xñen nii mal kchë cos nii chuuñtsyey meñ go. ⁸ Kol tsi lni. Naa kadyaa, por karty tsitsiñ xwora.

⁹ Aan loxsye chëb xaa ngo, lëe xaa byaan Galilea.

¹⁰ Per loxsye si betsy Jesús, lëe xaa sinal. Tsilaan kwey xaa, kwey neñlody xaa.

¹¹ Kwëkyub xaa Israel nii xñabey xaa lo lni, xñee xaa:

—¿Ko xaa go?

¹² Ndaly meñ bislo xseety Jesús. No meñ xñee: “Buen xaa.” No gaa meñ xñee: “Buendy xaa por xkëeti xaa meñ.”

¹³ Per ni tu meñ kwneedy nder confians, porñee ptsyeb meñ xaa Israel nii xñabey.

¹⁴ Mer wroltyee lo lni lëe Jesús kwteyo lidzy Dios aan lëe xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ. ¹⁵ Kchësy meñ Israel nii xñabey psee xñee:

—¿Pa pseedy xaa gue kchë nii xñee xaa con kweydy xaa scuel?

¹⁶ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Lëdy nii chakaa xluuya, sink nii xñabey xaa nii pxaalno. ¹⁷ Deelñee no

cho chakladzy kuuñtsyey nii chakladzy Dios, syeñ meñ go deelñee nii xñabey Dios xluuya o deelñee gaa nii xlyañsy styoono. ¹⁸ Kchësy xaa nii xñee nii xlyañ leñ styoo chakladzy xaa nii ksal meñ xaa, per lëe xaa nii chakladzy nii ksal meñ xaa nii pxaal xaa, lëe xaa go xñee tiitsli aan ni tu tiits xuuy xñeedy xaa.

¹⁹ ¿Pe lëdy nawen bneetsy Moisés ley lo do? Per ni tu do chuuñtsyeydy nii xñabey ley go. ¿Penak nii chakladzy to kuty to naa?

²⁰ Tsigo lëe meñ kwëb chëb:

—Kyalbini mal no leñ styool. ¿Cho chakladzy kuty lii?

²¹ Lëe Jesús chëb:

—Por tugak kyalntson nii beeñtsyeyaa tse nii xiladzy to lo tsiñ, kchësy to xsee.

²² Lëe Moisés psaan nii tsobey mëed. Por ngo nii xkobey do mëed tse nii xiladzy to lo tsiñ, per lëdy kik Moisés kwlaño, por destye pxusykoltoo do beeñtsyeyo. ²³ Lëe nana,

lëe do xkobey mëed tse nii chakty tsiñ porñee chaklasty to ksaan do xley Moisés. ¿Penak tsigo nii xlëe do lon porñee beeñ kyakaa tu meñ tse nii chakty tsiñ? ²⁴ Kuñdy to kyalxtisy si no kik to, sink kol kuñ kyalxtisy sinak xñabey Dios.

Lëe Jesús xñee pa sëed xaa

25 Tsigo lëe bla meñ Jerusalén bislo xñabtiits lsa, xñee:

—¿Pe lëdy lëe xaa gue nawen kënal meñ xñabey kety? 26 Lëe na lëe xaa so ske xñee xaa aan ni tu cho pe xñeedy lo xaa. ¿Pe wi xaa nii xñabey yak xniladzy nii nli lëe xaa nak Crist? 27 Ndon no pa sëed xaa, per tsiñee lëe Crist kiid, ni tu cho kaknandy pa kchoo xaa.

28 Lëe Jesús noyuun kseedy meñ leñ lidzy Dios tsiñee lëe xaa biñ ngo, aan lëe xaa chëb:

—¡Xsyak to nii xyuum-bey do naa ni nan do pa pchon! Per syeldyaa porñee chakladzyaa, sink lëen syely porñee pxaal tu xaa nii xyumbeydy to naa. Lëe xaa go xñee tiitsli. 29 Xyumbeyaa xaa porñee lo xaa pchon, ni lëe xaa pxaal naa.

30 Tsigo lëe meñ kokladzy nyaasy xaa, per ni tu cho byaxy, porñee karty tsitsiñ xwor xaa. 31 Per ndaly meñ nii bnildazy xtiits xaa, xñee:

—Tsiñee kiid Crist na dyon, ¿pe suuñtsyey xaa kchë kyalntson nii chuñtsyey xaa re?

Lëe meñ fariseo xaal mayor tsinaasy Jesús

32 Tsi lëe meñ fariseo biñ nii lëe meñ chutiits cho nak Jesús, lëe xaa kok ksa xaa nii xñabey lo pxosy par kxaal xaa mayor tsinaasy Jesús. 33 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Xtsedre tson lady to, por lëen kya lo xaa nii pxaal naa. 34 Aan nikxe kyub to naa, ktsildyaa lo do, por chilody kiid to laañee tson.

35 Tsigo lëe meñ Israel nii xñabey bislo xñabtiits lo xcom-bañer xñee:

—¿Pa lë nii tsi xaa nii chilody ktsil no xaa? ¿Pe si xaa lo meñ Israel nii ncheno tañ yak parñee wi lo meñ sit kluuy xaa xtiits xaa? 36 ¿Penak nii në xaa lo no: “Nikxe kyub to naa, per ktsildyaa lo do, por chilody kiid to laañee tson”?

37 Ntson chak tse nii lëe lni xyal, aan tse go lëe Jesús kuso chëb lo meñ:

—Deelñee no cho do xlyaa nis, kol tē lon aan kol ki. 38 Kchësy leñ styoo meñ nii xniladzy xtitsaa klyañ nis mbañ, por singo kē leñ xkitsy Dios.

39 Tsiñee lëe Jesús kwnee singo, lëe xaa chëb nii kchësy meñ nii xniladzy xtiits xaa sëeb Kyalbini Ntson leñ styoo. Karty kiid Kyalbini Ntson wor go, porñee karty kyey xaa kpaas.

Lëe meñ chak chop tiy

40 No meñ nii biñ kchë nii kwnee xaa bislo xñee:

—Lëe xaa gue nak profet nii no kiid.

41 No gaa meñ kwnee:

—Lëe xaa gue nak Crist.

Per no meñ kwnee:

—Lëdyo. ¿Pe Galilea nawen kchoo Crist? 42 Leñ xkitsy Dios kē nii lo xtiy rey David kchoo Crist, ni Belén kchoo xaa, por kyedzy ko pchoo David.

43 Por Jesús lëe meñ kok chop tiy. 44 No meñ kokladzy nyilo Jesús skiib, per ni tu meñ byaxy.

Xnilasty xaa xñabey xtiits Jesús

⁴⁵ Tsiñee lëe mayor ptsiñ laañee nche sob xaa fariseo ni xaa nii xñabey lo pxosy, lëe xaa chëb lo mayor:

—¿Penak nii sëednididy to xaa?

⁴⁶ Tsigo lëe mayor kwëb chëb:

—iNi tu cho karty tsyon noo kñee sinak nii xñee xaa go!

⁴⁷ Lëe xaa fariseo chëb:

—¿Pe wi do nawen tse kwëti? ⁴⁸ ¿Pe tse nayak bniladzy tu xaa nii xñabey xtiits xaa, ni pe tse bniladzy meñ fariseo xaa? ⁴⁹ Per nguialsii meñ nii xyumbeydy xley Moisés.

⁵⁰ Tsigo lëe tu xaa fariseo nii lë Nicodemo nii kwey lo Jesús tu vuilt chëb:

⁵¹ —Lo xley no gon xñee nii chilody jkëekiy no tu xaa deelñee karty tsyon no xtiits xaa parñee kak ndon no pe cos beeñtsyey xaa.

⁵² Tsigo lëe xcombañer xaa kwëb chëb:

—¿Pe wil nayak nak xaa Galilea? Pseedy kitsy nii kë xtiits Dios kaa tsiin kanoo nii ni tu profet karty kchoo Galilea.

⁵³ Loxsyey ngo lëe meñ sey lidzy.

8

Kwnaa nii pkaa chop stu mguiy

¹ Per lëe Jesús si kiy nii lë Olivos. ² Lëe byaani lyu lëe xaa ptsiñ leñ lidzy Dios stub. Lëe meñ gaa ptyop aan lëe xaa kwsob beeñ kseedy xaa meñ. ³ Lëe maestre ley ni xaa

fariseo ptsiñni tu kwnaa nii pkaa lo xaa chop stu mguiy. Lëe me pso xaa groltyee lady meñ, ⁴ aan lëe xaa chëb lo Jesús:

—Maestre, lëe kwnaa re pkaa loo noo chop stu mguiy.

⁵ Lo ley nii psaan Moisés loo noo gon xñee nii no nii kety clasy kwnaa re lo kyo. ¿Lii, dyon pe nëel?

⁶ Kchësy ngo chëb xaa parñee kuñ xaa Jesús preb tsiin tso pe cos jkëekiy xaa Jesús. Per lëe Jesús pkiitsy kë lyu aan lëe xaa bislo xkëe xaa lo lyu con xkweñ xaa. ⁷ Aan como xyaldy kñabtiits xaa, lëe Jesús blis kik aan lëe Jesús chëb:

—Deelñee no tu xaa nii nody xtol lady to, klo xaa go jkëe kyo me.

⁸ Lëe xaa pkiitsy kë lyu stub, xkëe xaa lo lyu. ⁹ Tsiñee biñ xaa go ngo, lëe xaa pkaa nëz tuga xaa, klosy xaa nii mastre kol. Lëe kwnaa go so gak lo Jesús. ¹⁰ Lëe Jesús blis kik aan lëe xaa chëb lo kwnaa go:

—¿Ko meñ nii xkëekiy lii? ¿Pe ni tu me kwtiñdy lii?

¹¹ Lëe me chëb:

—Ni tu me, xey.

Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nikle naa kiñdyaa lii. Na byey aan kpikchedroo kuñoo tol go.

Lëe Jesús nak bini

¹² Lëe Jesús kwnee lo meñ stub aan lëe xaa chëb:

—Naa nak bini nii xsaani lo meñ, aan kchësy meñ nii kiidnal naa jkaa bini nii kluuy xa

kpañ meñ tsiin kyënsëdy meñ lo nguey.

¹³ Tsigo lëë xaa fariseo chëb:

—Misme lii xñee cho nakoo. Nlidy kchë nii xñeel.

¹⁴ Lëë Jesús chëb:

—Nikxe nii misme naa xñee cho nakaa, nli kchë nii xñen. Por nanaa pa pchon ni nanaa pa kan, per lëë lëë do nandy to pa pchon ni nandy to pa kan. ¹⁵ Lëë do chuñ kyalxtisy sinak nii no kik meñ lo kislyu re. Naa, ni tu cho xkëëkiydyaa.

¹⁶ Per deelñee kuñaa kyalxtisy, sinak nii xñabey Dios kuuñtsyeyno. Lëdy nonsyaa chuñ kyalxtisy, sink chopaa pxosyaa. ¹⁷ Lo xley do kë nii deelñee tugak së lo xtiits chop meñ, nliw. ¹⁸ Chopaa pxosyaa nii pxaal naa xñee cho nakaa.

¹⁹ Lëë xaa fariseo kwnabtiits chëb:

—¿Ko pxoosyoo?

Lëë Jesús chëb:

—Xyuumbeydy to naa, ni xyuumbeydy to pxosyaa. Deelñee nyuumbey do naa, nyuumbeyak to pxosyaa.

²⁰ Kchësy ngo chëb Jesús mentre lëë xaa noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios laañee nche sob alcansiy. Per ni tu cho kwnaasty xaa, porñee karty tsitsiñ xwor xaa.

²¹ Lëë Jesús chëb stub:

—Lëen kya aan lëë do kyub naa, per lëë do kety lo xtol do, por chilody së do laañee kan.

²² Tsigo lëë meñ Israel nii xñabey bislo xñee lo xcombañer:

—¿Penak nii xñee xaa nii chilody kyo no laañee tsi xaa? ¿Pe sety xaly xaa yak?

²³ Lëë Jesús chëb:

—Meñ leñ kyety re nak to, per naa meñ leñ klaa rek nakaa. Lo kislyu ngab to, per naa kpaa ngabaa. ²⁴ Lëen niy nii lëë do kety lo xtol do, por deelñee knilasty to nii naa nak xaa nii nakaa, lëë do kety lo xtol do.

²⁵ Tsigo lëë xaa go chëb:

—¿Cho nakoo?

Lëë Jesús chëb:

—Destye klo lëen niy lo do cho nakaa. ²⁶ Ndaly nii no kniyaa ni kuuñkiyaa, per tiitslisy xñee xaa nii pxaal naa, aan kchësy nii xñen lo meñ biñ tyagaa pchoow chuw xaa.

²⁷ Per byeñdy meñ nii Tat Tios xaa nii sob kpaa pseety xaa. ²⁸ Por ngo nii chëb xaa:

—Tsiñee lëë do jkëenal mguiy nii pxaal Dios lo crusy, lëë do kyeñ nii naaw. Xñedyaa nii xlyañsy styoon, sink nii bluuysey Tat Tios lon xñen. ²⁹ Lëë xaa nii pxaal naa nakni naa. Karty ksaan xaa naa nonsyaa, por tugak chuuñtsyeyaa nii xyostyoo xaa.

³⁰ Tsiñee lëë meñ biñ nii kwnee Jesús, ndaly meñ bniladzy xtiits xaa.

Xiñ Dios ni xiñ xaatox

³¹ Lëë Jesús chëb lo meñ Israel nii bniladzy xtiits xaa:

—Deelñee ksaandy to xtit-saa, nli nii xpëëdsuelaa nak to. ³² Lëen kluy tiitsli lo do, aan lëë tiitsli klaa lëë do.

³³ Tsigo lëë meñ chëb:

—Lo xtiy Abraham xsyooop noo. Ni tu cho kartyksiniy lëe noo. ¿Xa mod nii xñeel lëe noo laa?

³⁴ Lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchësy meñ nii chuñ tol këtuu lo tol. ³⁵ Tu xaa nii no xpixwan lëdy meñ wldizy nak xaa, por chilody tso xaa lidzy xpixwan xaa tyub nii kpañ xaa. Per lëe xaa nii chaly lidzy pxosy schilo tso xaa lidzy pxosy xaa tyub nii kpañ xaa. ³⁶ Por ngo, deelñee klaa Xiñ Dios to lo tol, lëe do kyënlaa. ³⁷ Nanaa nii lo xtiy Abraham sëed to, per lëe do chakladzy kuty to naa, porñee chaklasty to ksoob to xtitsaa. ³⁸ Nii konaa chuuñtsyey Tat Tios xñen lo do, nikle gaa lëe do nii në pxosy to lo do chuuñtsyey do.

³⁹ Tsigo lëe meñ chëb:

—Abraham nak pxoosy noo.

Per lëe Jesús chëb:

—Deelñee nyak to xiñ Abraham nyuuñtsyey do nii beeñtsyey xaa. ⁴⁰ Per nikxe bluyaa kchë tiitsli nii bluuy Dios lon, lëe do chakladzy kuty to naa. ¡Ni tu vuelt beeñtsyeydy Abraham nii chakladzy to kuuñtsyey do! ⁴¹ Nii chuuñtsyey pxosy to chuuñtsyey do.

Tsigo lëe meñ chëb:

—Lëdy mëed xaly nak noo. Tugak pxoosy noo no. Lëe Dios nak pxoosy noo.

⁴² Tsigo lëe Jesús chëb:

—Deelñee nyak Dios pxosy to nguëstyoo do naa, por lo Dios pchon aan lëen so

nu. Syeldyaa porñee chakladzyaa, sink lëe Dios pxaal naa. ⁴³ ¿Penak nii xyeñdy to nii xñen? Xyeñdy to porñee chaklasty to jkëetyag to xtit-saa. ⁴⁴ Xaa tox nak pxosy to, xlad xaa no do aan nii xyostyoo xaa chuuñtsyey do. Destye klo nweety bñech nak xaatox ni iip xñeedy xaa tiitsli. Tsiñee lëe xaa xñee, non-syke tiits xuuy xñee xaa, por lëe xaa nak pxosy wnee xuuy. ⁴⁵ Per lëe naa nii xñen non-syke tiitsli, xnilasty to xtitsaa. ⁴⁶ ¿Cho do dyon kyax kñë nii no xtola? Aan deelñee tiitsli na xñen, ¿penak nii xnilasty to xtitsaa? ⁴⁷ Kchësy meñ nii ngab lo Dios xkëetyag xtiits Dios, per lëe lëe do ngabty to lo Dios, ngo nii chaklasty to jkëetyag to xtiits xaa.

Nol Crist worñee koly Abraham

⁴⁸ Tsigo lëe meñ chëb:

—Nli gak xtiits noo tsiñee xñee noo nii meñ Samaria nakoo ni tsiñee xñee noo nii kyalbini mal no leñ styool.

⁴⁹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Ni tu kyalbini mal nody leñ styoon. Tat Tios chuuñ ksakaa ni xlisklaan, per lëe do xsyablyu naa. ⁵⁰ Chaklastyaa nii klisklaa do naa, nikxe nii no tu xaa nii chakladzy klisklaa meñaa. Lëe xaa go chuñ kyalxtisy. ⁵¹ Nli xñen nii kejty kchë meñ nii xsoob xtitsaa.

⁵² Lëe meñ chëb:

—Na si nagon, ndon noo nii no kyalbini mal leñ styool, por kuty Abraham ni kuty kchësy profet. Lëe lii name

xñeel: “Kejty kchësy meñ nii xsoob xtitsaa.” ⁵³ ¿Pe mastre nayak nakoo lo pxoosy noo Abraham nii kuty ksa profet? ¿Cho xsyakoo nii nakoo?

⁵⁴ Lëë Jesús chëb:

—Deelñee misme naa klisklaa naa, pa nondyo. Per lëë pxosyaa nii xñee do nak xDios to xlisklaa naa. ⁵⁵ Xyuumbeydy to Dios. Naa si xyuumbeyaa xaa. Deelñee kniyaa nii xyuumbeydyaa xaa, tu wnee xuuy nii nak sinak to nakaa. Per xyuumbeyaa xaa ni xsobaa xtiits xaa. ⁵⁶ Ble pxusykoltoo do Abraham tsiñee byeñ xaa nii lëen kyely, aan tsiñee lëë xaa kon naa, lëë xaa ble.

⁵⁷ Tsgio lëë meñ chëb lo Jesús:

—Ni choowptsii iz name chaptyoo, ¿aan xñeel nii lëel kon Abraham?

⁵⁸ Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii nolaa worñee lëë Abraham koly.

⁵⁹ Por ngo lëë meñ kwseñ kyo par klaal kyo meñ Jesús, per lëë Jesús kwyolan aan lëë xaa pchoo lidzy Dios.

9

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii xñady lo

¹ Lëë Jesús sitedy tub lugar, tsiñee lëë xaa kon tu xaa nii koly ciegw. ² Aan lëë xpëedscuel xaa kwnabtiits chëb:

—Maestre, ¿penak nii koly xaa re ciegw xaa? ¿Pe por xtol pxosy xaaw ote por misme xtol xaaw yak?

³ Lëë Jesús chëb:

—Lëdy por xtol xaaw, ni lëdy por xtol pxosy xaaw, sink lëew ptsyool xaa parñee kuuñtsyey Dios tu kyalntson por lëë xaa. ⁴ No nii kyëe no xtsiñ xaa nii pxaal naa lëë ka bii nyaani. Por tsi lëë lyu jkyey, ni tu cho chilody kyë tsiñ. ⁵ Naa xsaani lo meñ mentre lëen bii so lo kislyu.

⁶ Loxsy chëb Jesús ngo, lëë xaa pchoo mxeñ lo lyu, aan lëë xaa kwtëeb peñ go lo xaa nii chandy, ⁷ ni lëë xaa chëb:

—Kutiib lool chu pily nii lë Siloé. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Pxaal.)

Lëë xaa nii chandy ko kutiib lo aan tsi lëë xaa bikche, lëë lo xaa tse byaly. ⁸ Tsi lëë meñ nii xyuumbey xaa kon nii lëë xaa byak, lëë meñ bislo xñee:

—¿Pe lëdy lëë xaa gue nayak xsyob pal nêz xñab tumi?

⁹ No meñ xñee:

—Lëew, lëë xaaw.

No gaa meñ xñee:

—Lëdy xaaw, per si chakpee xaa go chak xaa.

Per lëë xaa nii byak xñee:

—Lëew, naaw.

¹⁰ Tsgio lëë meñ xñabtiits xñee:

—¿Xa mod nak tsgio nii lëel chan?

¹¹ Tsgio lëë xaa nii byak xñee:

—Lëë xaa nii lë Jesús pkadz peñ kwtëeb lon. Loxsy ngo lëë xaa nê lon: “Kwey chu pily Siloé aan kwtiib lool.” Lëen kwyaa, aan tsiñee lëen lox kwtiib lon, lëew byaly.

¹² Lëë meñ chëb:

—¿Ko xaa go tsgio?

Lëë xaa nii byak chëb:

—Nandyno.

Lëë xaa fariseo xñabtiits lo xaa nii byak

¹³ Lëë meñ kuni xaa nii byak lo xaa fariseo. ¹⁴ Tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiin pkadz Jesús peñ nii kwtëëb Jesús lo xaa nii byak. ¹⁵ Por ngo, wi xaa fariseo kwnabtiits chëb:

—¿Xa mod nak nii lëë lool byak?

Lëë xaa nii byak chëb:

—Peñ ptyëëb lon, aan tsi lëëw lox kwtiibaa, lëëw byak-tsey. Lëë na lëën chan.

¹⁶ Tsigo no xaa fariseo chëb:

—Lëdy xlad Dios no xaa nii beeñ kyak lii, por xsaldy xaa tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiin.

No gaa xaa chëb:

—Deelñee ngoptol xaa, ¿xa kchilo kuuñtsyey xaa kyalntson re?

Por ngo lëë xaa kok chop tiy. ¹⁷ Lëë xaa fariseo kwnabtiits lo xaa nii byak ko stub chëb:

—Ndon noo nii lëë xaa beeñ kyak lii. ¿Pe nëël dyon cho nak xaa?

Lëë xaa nii byak ko chëb:

—Naay xñen nii tu profet nak xaa.

¹⁸ Per bnilasty xaa Israel nii xñady lo xaa nii byak. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy pxosy xaa ¹⁹ aan lëë xaa chëb:

—¿Pe lëë xiñ do nrii? ¿Pe nli nii destye nii koly xaa chandy xaa? ¿Xa mod nii lëë xaa chan nina?

²⁰ Lëë pxosy xaa nii byak ko chëb:

—Ndon noo nii xiñ noow, ni nli nii destye nii koly xaa

chandy xaa. ²¹ Per ndondy noo xa byak xaa, ni ndondy kaa noo cho beeñ kyak lo xaa. Kwrooble xaa, kol nabtiits lo xaa. Misme lëë xaa kñë dyon xa byak xaa.

²² Ptsyeb pxosy xaa, por lëë xaa Israel nii xñabey byaanle tiits nii klaady xaa sëëb meñ nii kniladzy nii lëë Jesús nak Crist ktoo. ²³ Por ngo lëë pxosy xaa chëb: “Kol nabtiits lo xaa. Bay kwrooble xaa.”

²⁴ Lëë xaa Israel kwnabtiits lo xaa nii byak ko stub chëb:

—Pkon Dios nii nli nii xñeel, por ndon noo nii no xtol xaa nii beeñ kyak lii.

²⁵ Tsigo lëë xaa nii byak ko chëb:

—Nandyaa deelñee no xtol xaa o nody kaaw, per nan nyëën nii klo xñady lon, lëë na lëën chan.

²⁶ Lëë xaa nii xñabey kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe cos beeñ xaa lii? ¿Xa beeñ kyak xaa lool?

²⁷ Lëë xaa nii byak ko chëb:

—Lëëw niylaa, per psaldy to xtitsaa. ¿Penak nii chakladzy to kniyno stub? ¿Pe wi do yak chakladzy sëëb to xlad xaa?

²⁸ Tsigo lëë xaa xñabey kwlootsyetsy xaa, ni lëë xaa chëb lo xaa:

—Kwsëëb xlad xaa go, lëë gaa noo kyonaal Moisés. ²⁹ Ndon noo nii kwnee Dios lo Moisés. Per lëë xaa gue, ni ndondy noo pa pchoo xaa.

³⁰ Tsigo lëë xaa nii byak ko chëb:

—Nii ksee gaa ñe gon kan ñe nii nandy to pa pchoo xaa, aan lëë xaa beeñ kyak lon.

³¹ Ndon no gon nii chondy Dios xtiits ngoptol. Xaktyee xtiits meñ nii xsoob xtiits xaa nii chuuñtsyey nii xyostyoo xaa chon xaa. ³² Lo nii kwche kislyu karty tso tu xaa nii kuuñ kyak lo tu meñ nii chaly ciegw. ³³ Deelñee nyody xaa go xlad Dios, ni tu pe nchilody nyuuñtsyey xaa.

³⁴ Tsigo lëe xaa fariseo chëb:

—Lo tol name kolyoo aan ¿chakladzyoo ksaabiniil lëe noo?

Aan lëe xaa kwlii xaa ktoo.

³⁵ Blyëedyak lëe Jesús biñ nii lëe xaa fariseo kwlii xaa nii byak ko ktoo. Tsiñee lëe Jesús ptsyool xaa, lëe Jesús chëb:

—¿Pe xniladzyoo xtiits mguiy nii pxaal Dios?

³⁶ Lëe xaa nii byak ko chëb:

—Xey, kwnë dyon chow, parñee kniladzyaa xtiits xaa.

³⁷ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kayanloo xaa. Lëe mer xaa noyutiitsnil.

³⁸ Lëe xaa nii byak ko psoxib lo Jesús chëb:

—Xniladzyaa.

³⁹ Loxsye ngo lëe Jesús chëb:

—Lëen syely lo kislyu re parñee kuñaa kyalxtisy tsiin kan kchë meñ nii xñady lo ni parñee kandy meñ nii xña lo.

⁴⁰ Lëe bla xaa fariseo nii nche siko biñ nii kwnëe Jesús aan lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pe wi loo noo nawen xñady?

⁴¹ Lëe Jesús kwëb chëb:

—Deelñee nyak to ciegw, nyody xtol do. Per como xñee do nii chan do, no xtol do.

10

Xaa nii xkyënap mëkwxiily

¹ Lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchësy xaa nii xsyëëbty nëz chu xikwraly mëkwxiily nak ngbaan. ² Per lëe xaa nii xkyënap mëkwxiily nëz chu kwraly xsyëëb xaa.

³ Lëe xaa nii xkyënap kwraly xlaa xsyëëb xaa nii chikap mëkwxiily aan xñee lë xaa kchë mëkwxiily ni xyuumbey gaa ma tsiy xaa. ⁴ Tsiñee lëe xaa lox xkwii ma kwraly, lëe xaa xñech lo ma aan lëe ma chinal xitsy xaa porñee xyuumbey ma tsiy xaa. ⁵ Per chinaldy ma meñ nii xkaatyee, porñee xyuumbeydy ma tsiy chol meñ.

⁶ Lëe Jesús bitiits ngo, per byeñdy meñ xa nako.

⁷ Lëe Jesús chëb stub:

—Nli xñen nii naa nak sinak chu kwraly laañee xtyedy mëkwxiily. ⁸ Ngbaan kchë xaa nii biid worñee karty kyelyaa, per psaldy mëkwxiily xaa. ⁹ Naa nak sinak chu kwraly laañee xtyedy mëkwxiily. Pe kakty meñ nii sëëb nëz chu kwraly, sink lëe meñ go kak sinak mëkwxiily nii xtsyol kizh tsiñee xchoo ma kwraly.

¹⁰ Kchë xaa nii nak ngbaan xkwan, chuty ni xnitylo, per naa, lëen syely parñee mbëë kpañ meñ. ¹¹ Naa nak xaa nii ngui chan mëkwxiily. Kchë xaa nii xkëstyoo mëkwxiily xtee xaa xkyalmbañ xaa por

lëe ma, ¹² per lëe xaa nii xkyë lo mëkwxiiily par ktsiñaa tumi, tsiñee chan xaa lëe pëw sëed, nche gak mëkwxiiily lëe xaa xooñ, porñee lëdy xma xaaw. Por ngo lëe pëw xñaasy mëkwxiiily ni lëe pëw xsëeb tañ ma. ¹³ Xooñ xaa porñee par ktsiñaa xaa tumi xkyë xaa tsiñ, xcuenjty xaa mëkwxiiily.

¹⁴ 'Naa nak xaa nii ngui chan mëkwxiiily. Xyuumbeyaa xpëkwxiiilyaa ni xyuumbey gaa ma naa ¹⁵ sinak nii xyuumbey Tat Tios naa ni xyuumbeyaa xaa. Xtedyaa xkyalmbañaa por mëkwxiiily. ¹⁶ Chaapaa stubla mëkwxiiily nii nody kwraly re, per no nii kakxin ma parñee kyak ma tugak kwraly ni tso tugak xaa nii kyënap ma. Son ma xtitsaa tsi lëen kñe.

¹⁷ 'Xkëstyoo Tat Tios naa porñee xtedyaa xkyalmbañaa parñee kpikche jkano stub. ¹⁸ Ni tu cho xlady xkyalmbañaa, sink xaalyaa xtedy. Chaapaa nii ktedyno ni chaap kaan nii kpikche jkano. Nrii nak nii nē Tat Tios lon.

¹⁹ Tsiñee lëe meñ biñ kchë tiits re, lëe meñ kok chop tiy stub. ²⁰ No meñ chëb:

—Chak wety xaa gue, tu kyalbini mal no leñ styoo xaa. ¿Penak nii xsal do xaa?

²¹ No gaa meñ chëb:

—Ni tu xaa nii no kyalbini mal leñ styoo xñeedy singo. ¿Pe schilo kyalbini mal nawen kuuñ kyak lo meñ nii chandy?

Xsaldy meñ Israel Jesús

²² Mer mëe nii chak nal, lëe meñ Jerusalén noyuñ xilni lidzy Dios. ²³ Lëe Jesús kaa këno nēz laa lē xcorredor Salomón. ²⁴ Lëe meñ ptyop lo xaa aan lëe meñ kwnabtiits chëb:

—¿Axe pa wor na busy kyal lox jkanoo kik noo? Deelñee lii nak Crist, kwnē gaaw.

²⁵ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Lëew niylaa aan bnilasty to xtitsaa. Kchësy cos nii chuun̄tsyeyaa con xtiitspey Tat Tios xluuy cho nakaa.

²⁶ Per xnilasty to xtitsaa porñee lëdy xpëkwxiiilyaa nak to. ²⁷ Xyuumbey xpëkwxiiilyaa tsiyaa, nikle gaa naa xyuumbeyaa ma ni chiidnal ma naa. ²⁸ Naa xtedy kyalmbañ nii xnitylody lo meñ nii nak xpëkwxiiilyaa, aan tsitsiñdy tse nii kety meñ go, ni ni tu cho klady meñ go lon. ²⁹ Mastre non Tat Tios nii bneetsy kchë meñ go lon, aan ni tu cho chilody kwii meñ go ña xaa. ³⁰ Tugak nakaa chopaa Tat Tios.

³¹ Tsigo lëe meñ kwseñ kyo stub par klaal kyo meñ xaa.

³² Per lëe Jesús chëb:

—Ndaly cos buen beeñtsyeyaa por xkyalwnabey Tat Tios. Kol nē dyon ¿pe por ngo chakladzy to jkëe kyo do naa?

³³ Lëe meñ chëb:

—Klaal kyody noo lii por cos buen nii beeñtsyeyoo, sink lëe noo klaal kyo lii porñee pxiñoo tiits lo Dios. Sinak chol meñ nakoo aan lëel chakladzy kakoo Dios.

³⁴ Lëe Jesús chëb:

—¿Pe lëdy lo xley do nawen kē nii lëe Dios chëb: “Kchësy to nak dios”? ³⁵ Ndon no nii leñ kitsy nii kē xtiits Dios xñee nii lëe xaa kwloolë dios kchë meñ nii psal xtiits xaa, aan ni tu cho chilody gon ktsëe xtiits Dios. ³⁶ Aan deelñee Tat Tios kwle naa ni pxaal naa lo kislyu, ¿xa mod tsigo xyax to xñee do nii lëen pxiñ tiits lo Dios porñee kwnen nii naa nak Xiñ Dios? ³⁷ Deelñee chan do nii chuuñtsyeydyaa nii xñabey Tat Tios, knilasty to xtitsaa. ³⁸ Per deelñee chuuñtsyeyaa nii xñabey Tat Tios, nikxe knilasty to xtit-saa, kol kniladzy kchë cos nii chuuñtsyeyaa, parñee kyeñ do nii tugak nakaa chopaa Tat Tios.

³⁹ Por ngo lëe meñ kwloo kyeñ nyaasy Jesús stub, per lëe Jesús pxooñ.

⁴⁰ Lëe Jesús si stublad chu kiigwpee Jordán, aan tsi lëe xaa ptsiñ laañee pchoobnis Juan meñ, lëe xaa kwlës. ⁴¹ Ndaly meñ kutedy lo xaa siko xñee:

—Nikxe nii beeñtsyeydy Juan ni tu kyalntson, per nli kchë nii kwnee xaa worñee bitiits xaa cho nak Jesús.

⁴² Ndaly meñ bniladzy xtiits Jesús siko.

11

Xkyalkuty Lázaró

¹ Kwyó tu xaa xsyakñe nii pcholë Lázaró. Betania lë xkyedzy xaa. Siko kwyó xaa ksa psyañ xaa Mariy ni Marty. ² Lëe Mariy re nak kwnaa nii kwtiib niy Jesús con aceit nii xlyaa nex aan

beeñ jkwiitsy mew con kits kik me. ³ Chop pël kwnaa go pxaal tiits lo Jesús chëb:

—Lëe xamiigwoo xsyakñe.

⁴ Tsiñee lëew biñ Jesús, lëe xaa chëb:

—Kujty kyalkits ko xaa, sink lëe kyalkits ko jkiñ parñee kluuy Dios xkyalwn-abey ni parñee kak nyoo xkyalwnabey Xiñ Dios.

⁵ Xkëstyoo Jesús Mariy, ni Marty ni Lázaró, ⁶ per tsiñee lëe xaa biñ nii lëe Lázaró xsyakñe, lëe xaa kwlës schop kpidz laañee kwey tiits lo xaa. ⁷ Loxsye ngo lëe xaa chëb lo xpëedscuel xaa:

—Kol tsoo Judea stub.

⁸ Tsigo lëe xpëedscuel xaa chëb:

—Maestre, kal pa tse go kesy kokladzy meñ Israel nii no nëz tañ go nyuty lii lo kyo, ¿aan chakladzyoo tsil siko stub?

⁹ Per lëe Jesús chëb:

—¿Pe nlidy nayak nii tsiipchop wor nak tu kpidz? Por ngo xlyasty niy xaa nii xkyënsë yutsye, porñee xsaani bini nii xsaani lo kislyu re lo xaa. ¹⁰ Per lëe xaa nii xkyënsë kyool xlyadzy niy xaa porñee kindy bini. ¹¹ Lëe xamigw no Lázaró kuutkesy, per lëen kakuñ kna xaa.

¹² Lëe xpëedscuel xaa chëb:

—Deelñee kuutkesy xaa, klyëedy lëe xaa kyak.

¹³ Per byeñdy xpëedscuel Jesús nii lëe Lázaró kuty. Nladzy xaa te nli nii kuutkesy Lázaró sinak nii chakesy meñ. ¹⁴ Por ngo lëe Jesús chëb:

—Lëe Lázaro kutý. ¹⁵ Xlen nii sodyaa siko wor go, por lal tu bueno par lëe do parñee kniladzy to xtitsaa. Per kol tso ton no xaa.

¹⁶ Tsigó lëe Max nii kwloolë xaa Kwach chëb lo xcombañer:

—Kol tsoo wi no parñee kety no ksa no xaa.

Lëe Jesús xchooblady styoo psyañ Lázaro

¹⁷ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ, taple kpídz kok nii pkyeetsy Lázaro. ¹⁸ Tsonak mily

metre xsyë meñ par tsi meñ Betania tsiñee xchoo meñ Jerusalén. ¹⁹ Por ngo ndaly meñ Jerusalén kutedy lo Marty ni lo Mariy par kchooblady meñ styoo me por xkyalkuty psyañ me. ²⁰ Tsiñee lëe Marty biñ nii lëe Jesús no nëz ktsiñ, lëe me kuktsiil nëz xaa, per lëe Mariy byaan chu yu. ²¹ Lëe Marty chëb lo Jesús:

—Deelñee nsyool nu, nyejty psyañaa. ²² Per nanaa nii sneetsy Dios kchë nii kñaboo.

²³ Lëe Jesús chëb:

—Lëe psyañoo kpañ stub.

²⁴ Tsigó lëe Marty chëb:

—Nanaa nii lëe me kpañ ksa me meñ nii kutyle tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy.

²⁵ Lëe Jesús chëb:

—Naa chuuñ kpañ meñ ni naa xnee kyalmbañ. Nikxe kety meñ nii xniladzy xtitsaa, lëe me kpañ. ²⁶ Kejty meñ nii bii mbañ deelñee kniladzy meñ xtitsaa. ¿Pe xniladzyoo tiits re dyon?

²⁷ Lëe me chëb:

—Xniladzyaa nii lii nak Crist, meñ nii nak Xiñ Dios, ni xniladzyaa nii lii nak meñ nii no kiid lo kislyu.

Lëe Jesús choon chu xpaá Lázaro

²⁸ Loxsyë chëb Marty ngo, lëe me kutsyetsy pël me Mariy, aan tsilaan chëb me lo Mariy:

—Lëe maestre kwlañche aan lëe me xkwetsy lii.

²⁹ Siikñee biñ Mariy ngo, lëe me kuso aan lëe me si laañee so Jesús. ³⁰ Kwsëëbty kaa Jesús leñ kyedzy, sink lëe xaa kwlës laañee kuktsiil nëz Marty xaa. ³¹ Tsiñee kon meñ Israel nii nche kchooblady styoo Mariy nii lëe Mariy pchoo wxooñ, lëe meñ go sinal xitsy me nladzy meñ go te chu paa sikoon me. ³² Tsiñee lëe Mariy ptsiñ laañee so Jesús, lëe me psxib lo Jesús, chëb me:

—Deelñee nsyool nu, nyejty psyañaa.

³³ Mban ptee styoo Jesús kon xaa choon Mariy ni choon meñ nii ksa me ptsiñ.

³⁴ Lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pa pkeetsy to xaa?

Lëe meñ go chëb:

—Të gaanoo kuyoo paw.

³⁵ Aan lëe Jesús biiñ. ³⁶ Por ngo no meñ chëb lo xcombañer:

—Kol kuy gaanoo xaatke xkëstyoo xaa xaa.

³⁷ No gaa meñ chëb:

—Lëe xaa gue psaabini lo meñ nii xñady lo. ¿Pe nody tu mod nii ndeelaa xaa Lázaro lo kyalkuty?

Lëë Lázaro xpañ

³⁸ Lëë Jesús pteenë stub, aan lëë xaa big chu paa. Tu kyo pxoob chu paa nii pkyeetsy Lázaro. ³⁹ Lëë Jesús chëb:

—Kol ktichee kyo gue.

Per lëë psyañ Lázaro nii lë Marty chëb:

—Neñdy tse xlyaa nigw me, por natse chak tap kpídz nii kuty me.

⁴⁰ Per lëë Jesús chëb:

—¿Pe lëdy nayak lëen niy lool nii deelñee xniladzyoo xtitsaa, lëel kan xkyalwnabey Dios?

⁴¹ Tsiñee lëë meñ ptichee kyo nii ntse chu paa, lëë Jesús blëp lo leñ kpaa chëb:

—Tat Tios, xnetsyaa skizh lool porñee chonoo xtitsaa.

⁴² Nanaa nii tugak chonoo xtitsaa, per lëen xñe sinrii parñee kniladzy kchë meñ re nii lii pxaal naa.

⁴³ Loxsyë ngo lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—¡Lázaro, pchoo ske!

⁴⁴ Lëë xaa nii kuty ko pchoo, nxituusy ña xaa ni niy xaa con ladx ni ntse lo xaa con stublë ladx. Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kxaak xaa, aan kol klaa kyey xaa.

Lëë meñ nii xñabey xyub mod kuty Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Ndaly meñ Israel nii kutedy lo Mariy bniladzy xtiits Jesús porñee kon meñ nii beeñtsyey xaa. ⁴⁶ Per no meñ kukutiits kchë nii beeñtsyey Jesús lo xaa fariseo. ⁴⁷ Tsigo

lëë xaa fariseo ni xaa nii xñabey lo pxosy beeñ tu junt. Lëë xaa chëb:

—¿Xa kuuñ no? Ndaly kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa.

⁴⁸ Deelñee ksaan no, kchësy meñ kniladzy xtiits xaa, aan lëë xtisy Roma kiid kla kyalwnabey lo no aan lëë xaa knitylo xkyedzy no.

⁴⁹ Per lëë tu xaa nii lë Caifás nii mastre non lo pxosy iz ko chëb:

—Ni tu pe nandy to, ⁵⁰ ni xyeñdy to nii buen kety tugak xaa por xkyedzy no, lëjty nii nitylo kyedzy.

⁵¹ Per chëbty Caifás ngo porñee kwlaño styoo xaa, sink lëew chëb xaa porñee lëë Dios psyaab leñ kik xaa nii lëë Jesús kety por meñ Israel. Lëë Dios psyaab tiits ko styoo xaa porñee lëë xaa nak xaa nii mastre non lo pxosy iz ko. ⁵² Lëjty nonsy por meñ Israel kuty Jesús, sink wi por kchë xiñ Dios nii nche tyub lo kislyu kuty xaa. ⁵³ Destye tse go lëë meñ Israel nii xñabey byaan tiits nii lëë xaa kuty Jesús.

⁵⁴ Por ngo nii pchoo neñlody re Jesús, sink lëë xaa kwey tu kyedzy nii lë Efraín nii nche kexka tu tañ pidzy. Aan lëë xaa kwlës siko ksa xpëedscuel xaa.

⁵⁵ Lëë xilni gaa meñ Israel nii lë paskw sëed yob, aan ndaly meñ no nëz si Jerusalén parñee kak nyë meñ sinak xñabey xley Moisés. ⁵⁶ Kwëkyub meñ Jesús leñ lidzy Dios, xñeesy meñ lo xcombañer:

—¿Pe në do dyon? ¿Pe siid xaa lni ote kiiyty xaa yak?

⁵⁷ Lëë xaa fariseo gaa ni xaa nii xñabey lo pxosy chëb nii deellëe no cho nan pa no Jesús, këb xaaw parñee kchilo jkaa Jesús.

12

Lëë Mariy xkyëëb aceit niy Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Xoop kpidz chak falt kak paskw, lëë Jesús kwey Betania. Siko no xaa nii beeñ kpañ xaa nii lë Lázaro.

² Tsi lëë Jesús ptsiñ, lëë meñ beeñlo tu xtsee par Jesús. Lëë Marty kwtëë niskwaan. Wi Lázaro kwsob lo mezh chaw.

³ Lëë Mariy kuxi siik grol litre aceit nardo nii xlyaa nex. Aan nikxe nii nyazh nono, lëëw kwtëëb me niy Jesús. Loxsy ngo lëëw pkwiitsy me con kits kik me. Tyub leñ yu kwlaa aceit ko. ⁴ Tsgo lëë Judas Iscariote nii pko Jesús ña meñ xñabey chëb:

⁵ —¿Penak nii kwtody aceit nii xlyaa nex re tson kyoow denario par kak meñ prob yudar?

⁶ Per chëbty Judas ngo porñee xkëstyoo xaa meñ prob, sink lëëw chëb xaa porñee ngbaan xaa, aan como lëë xaa kënny bols tumi, xkwan xaa tumi nii no leeñgo.

⁷ Lëë Jesús chëb:

—Psaan me, por pena ngotsey mew par tse nii jkyeet-syaa. ⁸ Tugak kan do meñ prob, per lëë naa, lëdy tugak son lo do.

Lëë meñ xñabey chakladzy kuty Lázaro

⁹ Ndaly meñ Israel kwey Betania tsiñee biñ meñ nii lëë Jesús ptsiñ siko. Kweydy meñ par kan meñ nonsy Jesús, sink lëë meñ kwey par kan meñ Lázaro nii beeñ kpañ Jesús. ¹⁰ Per lëë xaa nii xñabey lo pxosy byaan tiits nii wi Lázaro kuty xaa, ¹¹ porñee por Lázaro ndaly meñ Israel bni-ladzy xtiits Jesús.

Lëë Jesús xsyëëb Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Tsi lëë lyu byaani ndaly meñ nii sitedy paskw Jerusalén biñ nii lëë Jesús ktsiñ. ¹³ Lëë meñ pchug siñ par tsiktsiilnëz meñ xaa. Kchësy meñ xñee:

—¿Skizh Dios! ¡Xaatke buen xaa nii pxaal xaa, xaa nii kak xrey meñ Israel!

¹⁴ Lady tu burr kwsob Jesús, por singo kë leñ kitsy nii kë xtiits Dios:

¹⁵ Kchësy to sinak to meñ Sión ktsyebty to.

Kol kuy gaanoo lëë xrey do sëëd sobsye xaa lady tu burr wiñ.

¹⁶ Klo byeñdy xpëëdscuel Jesús nii beeñtsyey Jesús, per tsi lëë Jesús lox byëp kpaa, lëë xpëëdscuel xaa psaladzy nii kël nii sinrii ktsyool xaa aan nli gaa singo ptsyool xaa.

¹⁷ Kchësy meñ nii kon xa kwlii Jesús Lázaro leñ paa ni xa beeñ kpañ xaa xaa biti-itso. ¹⁸ Kuktsiil nëz meñ Jesús porñee biñ meñ nii lëë xaa beeñtsyey kyalntson go. ¹⁹ Per

lëe xaa fariseo bislo xñee lo xcombañer:

—¿Pe chan dow na? Ni tu pe chilody kuuñtsyeey no. Kchësy meñ no xlad xaa.

Lëe meñ sit xyub Jesús

²⁰ Lady kchësy meñ nii kukiily lay lo Dios paskw no bla xaa sit. ²¹ Lëe xaa sit ko big lo tu xaa Betsaida nii lë Felip aan lëe xaa chëb:

—Xey, chakladzy noo tyon noo Jesús.

²² Lëe Felip kukëbo lo Ndresy, aan chop chop xaa kukëbo lo Jesús. ²³ Lëe Jesús nii nak mguiy nii pxaal Dios chëb:

—Lëe wor kutsiñ nii lëe Dios klisklaa naa. ²⁴ Nli xñen nii deelñee kñaady xobxtily lo lyu, ktyaldyo, per deelñee kñaaw, lëew ktyaly. ²⁵ Kchësy meñ nii xkëstyoo xkyalmbañ lo kislyu re kety, per kejty meñ nii xkëstyoody xkyalmbañ, sink lëe meñ go jkaa kyalmbañ nii xnitylody. ²⁶ Kchësy xaa nii chakladzy kuñ xtsiñaa no nii kiidnal xaa naa parñee laañee tson siko tso xaa. Xle Tat Tios lo meñ nii chuñ xtsiñaa.

Lëe Jesús xñee nii lëe xaa kety

²⁷ 'Mban xteedy styoon nina, per ¿pe sēpaa lo Tat Tios nayak nii kteelaa xaa naa lo kyalnē re con par ngo syelyaa? ²⁸ Tat Tios, bluuy xkyalwnabeyoo.

Tsigo lëe meñ biñ tsiy tu xaa nii pchoo kpaa chëb:

—Lëew bluylaa, per lëew kluyaa stub.

²⁹ Kchësy meñ biñ tsiy xaa go aan no meñ kwnee:

—Tu nkwsiyoy.

No gaa meñ kwnee:

—Lëdyo, tu angly kwnee lo xaa.

³⁰ Lëe Jesús chëb:

—Lëdy por naa biñ do tsiy xaa go, sink por lëe dow. ³¹ Lëe wor kutsiñ nii lëe kyalxtisy kak lo kislyu re, ni lëe wor kutsiñ nii lëe Dios ksonēz xaa nii xñabey lo kislyu re. ³² Tsiñee lëen kyē lo crusy, lëen kuñ nii kchësy meñ kpig lon.

³³ Singo mod lëe xaa chëb xa kety xaa. ³⁴ Tsigo lëe meñ chëb:

—Lo xleey noo xñee nii tsiñee lëe Crist kiid kpidy xaa. ¿Penak tsigo xñeel no nii kety mguiy nii pxaal Dios? Cho nak kaa mguiy nii pxaal Dios.

³⁵ Lëe Jesús chëb:

—Xtsedre kan do bini. Kol kyēnsē lëe ka lëe bini bii no parñee jkaady to nguey, por nandy kchē meñ nii xkyēnsē lo nguey pa si. ³⁶ Lëe ka bii chan do bini, kol jkaaxcuento parñee tugak tsow lo do.

Loxsye chëb Jesús ngo lëe xaa bi aan lëe xaa kwyolan lo meñ go.

Xnilasty meñ Israel xtiits Jesús

³⁷ Nikxe nii kon meñ kchē kyalntson nii beeñtsyey Jesús, bnilasty meñ xtiits xaa, ³⁸ sink lëe meñ beeñ cumplir nii pkēe profet Isaías tsiñee chëb xaa:

Tat Tios, ¿cho bniladzy xtiit-soo na dyon?

¿Cho lo bluuy gaal xkyalwnabeyoo?

³⁹ Pchilody niladzy meñ xti-its Dios, porñee lë gak profet Isaías pkëë sinrii:

⁴⁰ Lëë Dios ptse lo meñ ni lëë xaa beeñ jkyedzy styoo meñ, parñee kandy meñ ni kyeñdy meñ.

Kchë nrii ptsyool meñ parñee ktikchedy meñ styoo lon, tsiin ktsilyaa xtol meñ.

⁴¹ Kchë nrii kwnee Isaías porñee kon xaa xkyalwnabey Jesús aan lëë xaa bitiits xa nak kyalwnabey go.

⁴² Nikxe nii singo chëb Isaías, ndaly meñ Israel nii xñabey bniladzy xtiits Jesús, per kwneedy xaaw porñee ptsyeb xaa ngwii xaa fariseo xaa ktoo. ⁴³ Singo beeñtsyey xaa go porñee xyore xkyalnsaak meñ lo kislyu re styoo xaa que xkyalnsaak Dios.

⁴⁴ Lëë Jesús chëb:

—Kchësy meñ nii xniladzy xtitsaa lëdy nonsy xtitsaa xniladzy meñ go, sink wi xtiits xaa nii pxaal naa. ⁴⁵ Ni wi gaa lo xaa nii pxaal naa xuy meñ nii xuylon. ⁴⁶ Naa nak bini nii biid lo kislyu parñee kyënsëdy kchë meñ nii kniladzy xtitsaa lo nguey. ⁴⁷ Deel no meñ nii chon xtitsaa aan xsaldy, lëdre naa jkëëkiy meñ go, por xsyeldyaa par jkëëkiyaa meñ, sink lëen syely par kteelaan meñ lo tol. ⁴⁸ Kchësy meñ nii xtilyni naa ni xsaldy xtit-saa nol cho jkëëkiy meñ go. Kchësy tiits nii kwnën jkëëkiy meñ nii xsaldy naa tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. ⁴⁹ Porque xñedyaa nii xlyañ styoon, sink

lëë Tat Tios nii pxaal naa xñee kchë nii kluyaa ni kñen lo meñ. ⁵⁰ Ni nanaa nii kchë nii xñee Tat Tios xnee kyalmbañ nii xnitylody. Por ngo, kchë nii xñee Tat Tios xñen lo meñ.

13

Lëë Jesús xkiib niy xpëëdscuel

¹ Tse nii kxe kak paskw, nanle Jesús nii lëë wor kut-siñ nii lëë xaa kpi lo kislyu re par kyey xaa lo Tat Tios. Tugak pkëstyoo xaa kchë meñ nii bniladzy xtiits xaa axte tse nii lëë xtse xaa psa.

² Lëë Jesús ncheyaw xtsee ksa xpëëdscuel tsiñee lëë xaa-tox kwloo kik xiñ Simoñ Is-cariote nii lë Judas nii lëë xaa kak niladzy Jesús. ³ Nan Jesús nii lëë Tat Tios ptee kyalwn-abey lo xaa ni nan Jesús nii lo Dios pchoo Jesús ni lo Dios kaa kyey xaa. ⁴ Per mer worñee noyak xtsee lëë Jesús kuso, lëë xaa kwlii xmankw xaa ni lëë xaa pxituu tu tway xpans xaa. ⁵ Loxsy ngo lëë xaa kwtëë nis leñ tu tiñ aan lëë xaa bislo xkiib xaa niy xpëëdscuel xaa ni lëëw pkwi-itsy xaa con tway nii nxituu xpans xaa.

⁶ Tsiñee kol nii lëë xaa kiib niy Simoñ Pedre, lëë Simoñ Pedre chëb:

—¿Penak nii lii kiib niyaa?

⁷ Tsgo lëë Jesús chëb:

—Xyeeñdyoo penak nii chuufñsyeyaa nrii nina, per tsiñee tedsyo, lëëw kyeeñoo.

⁸ Per lëë Pedre chëb:

—Nikxe pere kladyaa kii-boo niyaa.

Lëë Jesús chëb:

—Deelñee kiibtyaa niyoo chilody tsol xlaadaa.

⁹ Tsigo lëe Simoñ Pedre chëb:

—Deelñee singo busy nako, kiibtyoo nonsy niyaa, sink wi ñan ni kikaa kwtiib.

¹⁰ Per lëe Jesús chëb:

—Nonstyeey niy xaa nii kal lox kosy precisy tsadx, por nder lady xaa nyë. Nyë do nii lëe do, nikxe nii lëdy kchësy to nyë.

¹¹ Chëb xaa nii lëdy kchë xpëëdscuel xaa nyë, porñee nanle xaa cho kak niladzy xaa.

¹² Loxsyey kwtiib Jesús niy xpëëdscuel, lëe xaa kokw xmandw xaa stub, aan lëe xaa psob lo mezh aan lëe xaa chëb:

—¿Pe byeñ do kchë nii beeñtsyeyaa? ¹³ Maestre ni xey xñee do lon. Tiitsli xñee do, porque nli maestraa ni nli xey nakaa. ¹⁴ Per deel maestraa ni xeyaa aan kwtiibaa niy do, singo gak lëe do no nii kiib to niy xcombañer do. ¹⁵ Lëen bluy nrui lo do parñee wi do kuuñtsyey nii beeñtsyeyaa. ¹⁶ Nli xñen nii mastre non tu xaa nii xchee que xaa nii xkyë tsiin, ni mastre non xaa nii xñabey que xaa nii chi mandad. ¹⁷ Deelñee kyeñ do kchë cos re ni kuuñtsyey dow, mbëe kpañ do.

¹⁸ Lëdy kchë lo do xñen. Nanaa cho kwlen. Per no nii kak cumplir xtiits Dios nii xñee sinrii: “Lëe xaa nii chaw xkuñaa ktilyni naa.” ¹⁹ Lëen xñee kazh nrui lo do parñee tsiñee lëew kak, kniladzy to

nii naa nak Crist. ²⁰ Nli xñen nii kchësy meñ nii xleni xaa nii xalaa xluuy xtitsaa, xleni naa. Aan kchësy meñ nii xleni naa, xleni xaa nii pxaal naa.

Lëe Jesús xñee nii lëe Judas jko xaa ña xaa xñabey

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Loxsyey chëb Jesús ngo, mban ptee styoo xaa, aan lëe xaa chëb:

—Nli xñen nii misme tu do jko naa ña xaa xñabey.

²² Tsigo lëe xpëëdscuel Jesús xuy lsasy lo xcombañer, porñee nandy xaa cho xñee Jesús. ²³ Lëe tu mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús sobyaw xtsee kwi Jesús, ²⁴ aan lëe Simoñ Pedre kwloo señ lo xaa parñee kñabtiits xaa cho pseety Jesús. ²⁵ Tsigo lëe xaa big kexre kwi Jesús aan lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—Xey, kwnë dyon chow.

²⁶ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Lëen jkadz tublë kyax-tily, aan lo xaa nii kteno, xaa gow.

Lëe xaa pkadz tublë kyax-tily aan lëew pteedy xaa lo xiñ Simoñ Iscariote nii lë Judas. ²⁷ Aan tsi lëe Judas lox taw kyaxtily go, lëe xaatox kwsëeb leñ styoo xaa. Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nii no kikoo kuuñtsyeyoo, beeñtsyey gaaw klyëëdyoo.

²⁸ Per ni tu xaa nii nche sob lo mezh byeñdy penak chëb Jesús singo. ²⁹ Aan como lëe Judas nak cuent tumi, no xaa nladzy tsaaplaa chëb Jesús nii no nii tsiisi Judas tu cos nii jkiin paskw, o no gaa nii

kteedy Judas pe tu cos lo meñ prob. ³⁰ Loxsye taw Judas kyaxtily go, lëe Judas pchoo. Lëe lyu gaa pkyeyle.

Lëe Jesús xñabey tu cos ngub

³¹ Loxsye pchoo Judas, lëe Jesús chëb:

—Na si lëe do kan xkyalwnabey mguiy nii pxaal Dios, aan por mguiy go lëe do kan xkyalwnabey Dios. ³² Aan deelnee xluuy mguiy nii pxaal Dios xa nak xkyalwnabey Dios, klyëedy lëe Dios kluuy nii wi mguiy go xñabey. ³³ Xiñ, xtsedre son lo do. Nikxe kyub to naa, per nii chëpaa gaa lo meñ Israel nii xñabey, xñen lo do: Chilody së do laańee kan.

³⁴ Lëen xñabey nii kuuńtsyey do tu cos ngub nii kniyaa: Kol jkëstyoo xcombańer do. Sinak nii xkëstyoon lëe do, no nii jkëstyoo do xcombańer do. ³⁵ Deelnee jkëstyoo do xcombańer do, kchësy meñ kyeñ nii xpëedscuelaa nak to.

Lëe Jesús xñee nii lëe Pedre këb nii xyuumbeydy Pedre xaa (Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Lëe Simoń Pedre kwn-abtiits lo Jesús chëb:

—¿Pa tsil?

Lëe Jesús kwëb chëb:

—Chilody sënalo naa nina, per tseyladzy lëel kiidnal.

³⁷ Tsigo lëe Pedre chëb:

—¿Penak nii chilody sënala lii nina? Axte xkyalmbañaa schilo ktedyaa por lii.

³⁸ Lëe Jesús chëb:

—¿Pe nli nii steedyoo xkyalmbañoo por naa? Por

antes nii jkwetsy nguidy kol tson vuilt, lëel këb nii xyuumbeydyoo naa.

14

Lëe Jesús xtsińni meñ lo Dios

¹ 'Kteenëdy to. Tugak kol ksaladzy Dios ni kol ksaladzy naa. ² Nroob lugar no lidzy pxosyaa. Deelnee nyody lugar, niyaa lo do. Lëen kakxixkwaa laańee tso do. ³ Aan loxsye kxixkwaan laańee tso do, lëen kyely kxi lëe do, parńee tso do laańee tson. ⁴ Nanle to nëz nii xlyañ laańee tson.

⁵ Tsigo lëe Max chëb:

—Ndondy noo pa tsil. ¿Xa mod kaknan noo nëz?

⁶ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Naa xtsińni meñ lo Dios ni naa xñe tiitsli ni naa xtedy kyalmbañ nii xnitylody lo meñ. Chilody ktsiń meñ lo Tat Tios deelnee kanidyaa meñ. ⁷ Deelnee nyuumbey do naa, nyuumbey do pxosyaa. Per destye nina lëe xaa kyuumbey do, por tugak kwso xaa lo do ni tugak kon do xaa.

⁸ Tsigo lëe Felip chëb:

—Blaa tyon noo Tat Tios tsiin kniladzy styoo noo.

⁹ Tsigo lëe Jesús chëb lo Felip:

—¿Blaktre tiemp kok nii non lady to, aan xyuumbeydyoo naa? Kchë meñ nii chan naa chan Tat Tios. ¿Penak nii chakladzyoo klaan kan do Tat Tios? ¹⁰ ¿Pe xnilastyoo nayak nii non leñ styoo Dios ni no Dios leñ styoon? Kchë nii xñen lo do xñedyno

porñee xlyañsyew styoon. Lëe Tat Tios nii no leñ styoon chuuñtsyey nii chakladzy. ¹¹ Kol kniladzy nii non leñ styoo Tat Tios ni kol kniladzy nii no Tat Tios leñ styoon. Deelñee gaa xnilasty to nii xñen, kol kniladzy kchë nii chan do chuuñtsyeyaa. ¹² Nli xñen nii schilo kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtitsaa kchë nii chuuñtsyeyaa ni ndalyre gaa nii kchilo kuuñtsyey meñ go, por lëen kya lo Tat Tios. ¹³ Aan kchësy nii kñab to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa, lëew kuuñtsyeyaa parñee kluyaa xkyalwnabey Tat Tios. ¹⁴ Kchë cos nii kñab to porñee xniladzy to xtitsaa, lëew kuuñtsyeyaa.

Lëe Jesús xñee nii lëe xaa kxaal Kyalbini Ntson

¹⁵ Deelñee xkëstyoo do naa, suuñtsyey do nii xñabeyaa. ¹⁶ Lëen kñab nii kxaal Tat Tios stu xaa nii tugak kuñ lëe do yudar. ¹⁷ Lëe xaa nii kiid nak Kyalbini Ntson nii xñee cho nak Dios aan chilody sëeb xaa leñ styoo meñ nii xnilasty xtitsaa, porñee xyuumbeydy meñ xaa ni chandy meñ xaa. Per lëe lëe do xyuumbey do xaa, porñee lëe xaa no leñ styoo do aan iip kchoody xaa leñ styoo do. ¹⁸ Ksandyaa to nonsy to, lëen kpikche par kaknin lëe do. ¹⁹ Xtsedre kan meña, per lëe do san do naa aan lëe do kpañ porñee mbaña. ²⁰ Tsi lëe tse go tsitsib lëe do kyeñ nii nli non leñ styoo Tat Tios, ni nli no do leñ styoon, ni nli non leñ

styoo do. ²¹ Kchë meñ nii chuuñtsyey nii xñabeyaa, nyoo nii xkëstyoo meñ go naa. Aan lëe pxosyaa jkëstyoo meñ nii xkëstyoo naa, nikle gaa naa lëen jkëstyoo meñ go ni lëen kluylo lo meñ go.

²² Tsigo lëe stu xaa nii lë si lë Judas chëb:

—¿Penak nii xaktyee loosy noo kluuylool? ¿Penak nii kluuyloodyoo cholsye lo meñ nii nche lo kislyu?

²³ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kchë xaa nii xkëstyoo naa xsal xtitsaa, aan lëe Tat Tios jkëstyoo kchë xaa go, ni lëen kyely chopaa Tat Tios par tso noo leñ styoo xaa go. ²⁴ Kchë xaa nii xkëstyoody naa xsaldy xaa xtitsaa. Kchë nii xñen lo do lëdy xtitsno, xtiits Tat Tios nii pxaal naaw.

²⁵ 'Kchë nrïi niyaa tyub nii kwyon lady to. ²⁶ Per lëe Kyalbini Ntson nii kxaal Tat Tios xcuentaa kluuy kchë kchësy cos lo do ni kuñ lëe do yudar parñee ksaladzy to kchë nii bluylaa lo do.

²⁷ 'Lëen kya, per lëen ksan xkyalnsaakaa lo do. Lëen knetsy xkyalnsaakaa, per knestyno sinak xneetsy chol meñ nii nche lo kislyu rew. Kteenëdy to ni ktsyebty to, ²⁸ por nanle to nii lëen kya, ni nanle to nii lëen kpikche kyely kanaa lëe do. Deelñee nli nguëstyoo do naa, nle do nyon do nii lëen kya lo Tat Tios, por mastre non Tat Tios que naa. ²⁹ Lëen xñe kazh nrïi lo do parñee tsiñee lëew kak,

kniladzy to kchë nii niyaa lo do.

³⁰ 'Nroobdre kñen lo do, por lëe xaa nii xñabey lo kislyu re sëed. Nikxe nii xñabeydy xaa naa, ³¹ per singo no nii kako parñee kaknan meñ nii nche lo kislyu nii xkëstyoon Tat Tios ni chuuñtsyeyaa nii xñabey xaa. Kol tsiiso tsiin kpïi no nu.

15

Sinak tu yag uv nak Jesús

¹ 'Naa nak sinak tu yag uv aan ni stu yag chakty si chakaa. Lëe pxosyaa nak sinak xaa nii chantsi yag uv. ² Deelñee no tu xikwaa nii xkyëdy nex, lëew xchug xaa. Per chantsi xaa kchë xikwaa nii xkyë nex ni chuuñ nyë xaaw parñee kyëre nex low. ³ Nyë do nii lëe do, porñee bniladzy to kchë nii bluyaa lo do. ⁴ Kol kyënaady chexaa sinak kënaadyaa chex to. Por chilody kyë nex lo tu xikw yag deelñee kënaajtyoo chex tronk. Singo gak lëe do, ni tu pe chilody kuuñtsyey do deelñee kyënaajty to chexaa.

⁵ 'Naa nak sinak tu yag uv. Lëe do nak sinak xikwo. Deelñee kyënaady meñ chexaa ni kyënaadyaa chex meñ, ndaly nii kchilo kuuñtsyey meñ, por ni tu pe chilody kuuñtsyey meñ deelñee kuñdyaa meñ yudar. ⁶ Kchë meñ nii xkyënaajty chexaa ksyëeb aan lëe meñ go kpidzy sinak xpidzy kchë xikw yag nii xtop meñ par tsek ki.

⁷ Deelñee tugak kyënaady to chexaa ni ksaandy to xtitsaa, schilo kñab to kchë nii kakladzy to aan lëew knetsyaa. ⁸ Chuuñ ksak to Tat Tios tsiñee chuuñtsyey do xtsiñaa. Aan kchë nii chuuñtsyey do xluuy nii nli xpëedsuelaa nak to. ⁹ Xkëstyoon lëe do sinak nii xkëstyoo Tat Tios naa. Singo gak lëe do kchoxsody to tsiin tugak jkëstyoon lëe do. ¹⁰ Deelñee ksoob to xtitsaa, tugak jkëstyoon lëe do, sinak nii xsobaa xtiits Tat Tios ni tugak kaa xkëstyoo xaa naa.

¹¹ 'Lëen niy kchë nrii lo do parñee kle do sinak nii xlen ni parñee tugak kle do. ¹² Lëen xñabey nii jkëstyoo do xcombañer do sinak nii xkëstyoon lëe do. ¹³ Tsiñee chety tu xaa par kteelaa xaa xcombañer xaa nyoo nii tir xkëstyoo xaa xaa. ¹⁴ Xamigwaa nak to deelñee chuuñtsyey do nii xñabeyaa. ¹⁵ Xñedraa lo do mos, por nandy mos pe cos chuuñtsyey xaa nii xñabey mos. Xamigwaa nak to. Ngo nii lëen bluy kchë nii në pxosyaa lon lo do. ¹⁶ Kwledy to naa, sink naa kwle lëe do parñee tugak kuuñtsyey do nii xñabey Tat Tios. Aan kchë nii kñab to porñee xniladzy to xtitsaa kneetsy Tat Tios. ¹⁷ Nrii nak nii xñabeyaa: Kol jkëstyoo xcombañer do.

Lëe meñ lo kislyu re xlëe lo Jesús

¹⁸ 'Deelñee xlëe meñ nii nche lo kislyu re chan lëe do, kol kaknan nii klo lon blëe meñ. ¹⁹ Deelñee nyak to sinak meñ nii nche lo kislyu re,

nguëstyoo meñ lëë do. Per lëën kwle lëë do lady meñ nii nche lo kislyu re, aan por ngo xlëë meñ lo do, porñee naktre to sinak meñ nii nche lo kislyu. ²⁰ Tugak kol ksaladzy nii mastre non xaa nii xchee que xaa nii xkyë tsiin. Deelñee kwënlaag meñaa, wi do kyënlaag meñ. Ni deelñee psal meñ nii kwnen, salak meñ nii kñee do. ²¹ Lëë meñ kyënlaag lëë do, porñee xsoob to xtitsaa ni porñee xyuum-beydy meñ xaa nii pxaal naa.

²² Nyody xtol meñ deelñee nyely kluuydyaa xtitsaa lo meñ. Per na chilody këb meñ nii nandy pe beeñ. ²³ Wi lo pxosyaa xlëë meñ nii xlëë lon. ²⁴ Nyody xtol meñ deelñee nyandy meñ kchë kyalntson nii beeñtsyeyaa. Ni tu cho karty kuuñtsyey clasy kyalntson re. Per nikxe kon meñ kchë kyalntson go, lëë meñ xlëë lon ni xlëë meñ lo pxosyaa. ²⁵ Per no nii kak cumplir tiits nii kë lo xley xaa nii xñee sinrii: “Pe beñdyaa aan blëë meñ lon.”

²⁶ Per tsiñee lëë xaa nii chuñ yudar kiid, lëë xaa kñee xcuentaa. Lëë xaa nak Kyalbini Ntson nii kxaal Tat Tios aan nonsyke tiitsli kñee xaa. ²⁷ Ni wi do kñee xcuentaa, por tugak kwënla do naa destye nii bislon xlyyaa xtiits Dios.

16

¹ Lëën chutiits kazh kchë cos re lo do parñee ksaandy to xtitsaa. ² Lëë meñ kwii lëë do ktoo ni sitsiñ tse nii këb meñ tu favor chuñ meñ lo Dios tsiñee chuty meñ do.

³ Kchë nrii kuuñtsyey meñ porñee karty kyuumbey meñ naa ni karty kyuumbey meñ Tat Tios. ⁴ Lëën xñe kazh nrii lo do parñee ksaladzy to nii lëëw niylaa tsiñee lëë tse go tsitsib.

Nii chuuñtsyey Kyalbini Ntson

⁵ Niydyaa nrii lo do worñee kal bniladzy to xtitsaa, por naa tugak kokni lëë do. ⁵ Per lëë na nii lëën kya lo xaa nii pxaal naa, ni tu do xñabtiisty dyon pa kan. ⁶ Lëël mban chak to porñee niyaa kchë cos re lo do. ⁷ Nli xñen nii buen kyan. Por deelñee kyadyaa, kiiyty xaa nii chuñ yudar. Per deelñee kyan, naa kxal xaa go lo do. ⁸ Tsiñee lëë xaa kiid, lëë xaa kluuy lo meñ nii no xtol meñ, ni lëë xaa kluuy nii no tu nëz tubli, ni lëë xaa kluuy nii no xkyalxtisy Dios. ⁹ Lëë xaa kluuy nii no xtol meñ, porñee xnilasty meñ xtitsaa. ¹⁰ Ni lëë xaa kluuy nëz tubli, por lëën kya lo Tat Tios, aan kantre to naa. ¹¹ Ni lëë xaa kluuy nii chuñ Dios kyalxtisy. Por ngo lëë xaatox nii xñabey lo kislyu re pkaal.

¹² Ndalyre nii no kniyaa lo do, per chilody kyeñ dow nina. ¹³ Per tsiñee lëë xaa nii nak Kyalbini Ntson kiid, lëë xaa kluuy nonsyke tiitsli lo do, por kñeedy xaa nii klyañ styoo xaa, sink lëë xaa kñee kchë nii kon xaa, ni lëë xaa kluuy cos nii nare kak. ¹⁴ Lëë xaa kuuñ ksak naa, por lëë xaa kiidni xtitsaa lo do. ¹⁵ Kchë nii chap Tat Tios nak xcheñaa. Por ngo nii niyaa

nii lëe Kyalbini Ntson kiidni xtitsaa lo do.

Lëe kyalnë kyak kyalwle

¹⁶ 'Xtsedre kan do naa, per kak xtsedyak lëe do kan naa stub.

¹⁷ Tsigo lëe bla xpëedscuel xaa bislo xñabtiits lsa lo xcombañer xñee:

—¿Penak nii xñee xaa nii xtsedre tyon no xaa, aan kak xtsedyak lëe xaa tyon no stub? ¿Ni penak nii xñee xaa nii lëe xaa kyey lo Tat Tios? ¹⁸ ¿Penak nii xñee xaa “xtsedre”? Xyeñdy no xa nak tiits ko.

¹⁹ Lëe Jesús byeñ nii lëe xpëedscuel xaa chakladzy kñabtiits lo xaa. Por ngo lëe xaa chëb:

—Lëen niy lo do nii xtse-dre kan do naa, aan kak xtsedyak lëe do kan naa stub. ¿Pe nrii nonabtiits lsa do lo xcombañer do? ²⁰ Nli xñen nii lëe do koon ni lëe do kteenë tsiñee lëe kchë meñ nii nche lo kislyu kle. Per nikxe kteenë do, lëe xkyalnë do kyak kyalwle. ²¹ Tsiñee lëe tu kwnaa kaly xiñ, mban chak me porñee lëe xwor yoob kol. Per tsi lëe meëd lox chaly, ni xsalastre me yoob nii kwë me lo kyalwle nii lëe xiñ me kwlañche lo kislyu. ²² Singo gak lëe do xteenë do nina. Per tsi lëen kyely kan lëe do stub, lëe styoo do kyo nguool, aan ni tu cho chilody kwii kyalwle go leñ styoo do.

²³ 'Tsi lëe tse go tsitsiñ, ni tu pe kñabtiistre to lon. Nli xñen nii kchë nii kñab to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa, lëew kneetsy xaa.

²⁴ Axte nina ni tu pe karty kñab to porñee xniladzy to xtitsaa. Kol nab nii chakladzy to, parñee tsi lëew kneetsy Dios, mastre kle do.

Lëe Jesús xñabey lo kislyu

²⁵ 'Nonsyke con cuent kw-nen kchë nrii lo do. Per sitiñ tse nii ksodraa cuent par kuuñ ksedyaa to, sink nëz nii xa nak Tat Tios kñen lo do. ²⁶ Tse go yuub to kñab nii kkladzy to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa. Xkiiñdy nii naapee kñe lo Tat Tios. ²⁷ Por xkëstyoo Tat Tios lëe do, porñee xkëstyoo do naa, ni porñee bniladzy to nii lëe Tat Tios pxaal naa. ²⁸ Lo Tat Tios pchon byelyaa lo kislyu. Per lëe na lëen kpi lo kislyu par kyan lo Tat Tios stub.

²⁹ Tsigo lëe xpëedscuel xaa chëb:

—Na si nagon, xyeen noo nii xñeel, aan xsodroo cuent par kñeel. ³⁰ Na si nagon, xtyon noo nii xaa chak nakoo. Xkiiñdy nii cho kñabtiits lool. Por ngo xniladzy noo nii lëe Dios pxaal lii.

³¹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Xniladzy to nina, ³² per sitiñ wor ni lëew kutsiñle gaa nina nii lëe do kchoots klyaal, aan lëe do ksaan naa nonsyaa. Per sodyaa nonsyaa, lëe Tat Tios nakni naa. ³³ Lëen bitiiits kchë nrii lo do parñee pe tsinidy kik to, por naa nakni lëe do. Mban tedy to lo kislyu re, per ktsyebty to, por naa xñabey lo kislyu.

17

*Lëe Jesús xñab nii kakni
Dios xpëëdscuel xaa*

¹ Loxsy kwnnee Jesús kchë ngo, lëe xaa blëp lo leñ kpa a an lëe xaa chëb:

—Tat Tios, lëe wor kutsiñ nii lëel klisklaa xiñoo parñee klisklaa xiñoo lii. ² Por lii pteedy tiits nii kñabey xaa kchësy lo meñ nii nche lo kislyu re, ni lii pteedy tiits nii kteedy xaa kyalmbañ nii xnitylody lo kchësy meñ nii pxaaloo lo xaa. ³ Kchësy meñ nii kwaal kyalmbañ nii xnitylody xnildazy nii liisy nak Dios ni xnildazy xtiits Jesu-crist nii pxaaloo.

⁴ 'Beeñ ksakaa lii lo kislyu re, por lëen byal tsiñ nii bneetsyoo lon. ⁵ Lëe nana, Tat Tios, xñabaa nii klisklaal naa ni ksooboo naa kwil laañee sobaa worñee karty kwe kislyu.

⁶ 'Lo kislyu kwlel kchësy meñ nii pxaaloo lon, aan lëen bluy cho nakoo lo meñ go. Lool ngab kchë meñ go, aan lëel pxaal kchë meñ go lon, aan lëe meñ go psal xtiitsoo. ⁷ Lëe na kchë meñ go nan nii kchë nii bneetsyoo lon xcheñoo nako. ⁸ Por lëen bluy tiits nii pxaaloo, aan lëew psal meñ. Lëe meñ byeñ nii nli lool pchon, ni lëe meñ bni-ladzy nii lii pxaal naa.

⁹ 'Xñabaa nii kaknil kchë meñ go. Xñabtyaa nii kaknil chol meñ, sink lëen xñab por kchë meñ nii pxaaloo lon, por lool ngab kchë meñ go. ¹⁰ Kchësy nii chaapaa nak xcheñoo, ni kchësy kaa nii

chapoo nak xcheñaa, aan lëe kchë meñ nii pxaaloo lon xluuy tu kyalwnabeyaa.

¹¹ 'Sodraa lo kislyu re, per lëe kchë meñ nii pxaaloo lon bii kyaan, por lëen kyely parñee tson lool. Tat Tios, kon kchë meñ go con kyalwnabey nii bneetsyoo lon, parñee kyak tusy meñ go sinak nii nak tusy no chop no. ¹² Worñee kwyon lady meñ nii pxaaloo lon, konaa meñ go con kyalwnabey nii bneetsyoo lon. Ni tu meñ go kujty. Xaktyee meñ nii nolak kety kuty, parñee kak cumplir xtiitsoo.

¹³ 'Lëe nana lëen kyely laañee soboo. Per lëe ka lëen bii so lo kislyu lëen xñe kchë cos re, parñee kle kchë meñ go sinak nii xlen. ¹⁴ Lëen bluy xtiitsoo lo meñ nii pxaaloo lon, per lëe meñ nii nche lo kislyu xlëe porñee nodre kik meñ go sinak nii no kik meñ nii nche lo kislyu, nikle gaa naa nody kikaa sinak nii no kik meñ lo kislyu re. ¹⁵ Xñabtyaa nii kwiil meñ go lo kislyu, sink lëen xñab nii klaadyoo jkaal xaatox meñ go. ¹⁶ Nody kikaa si no kik meñ lo kislyu re. Singo gak kaa kchë meñ nii pxaaloo lon, nodre kik meñ go si no kik meñ lo kislyu re. ¹⁷ Beeñlay kchë meñ go con xtiitsoo, por xtiitsoo nak tiitsli. ¹⁸ Lëen kxal kchë meñ go sinak nii pxaaloo naa lady meñ nii nche lo kislyu. ¹⁹ Aan por kchë meñ go lëen xsob xtiitsoo, parñee wi meñ go

ksoob xtiitsoo. Por tiitsli nak xtiitsoo.

²⁰ Xñabtyaa nii kaknil non-styee meñ nii xniladzyle, sink lëen xñab por wi meñ nii nare kniladzy xtiitsoo. ²¹ Tat Tios, xñabaa nii kyak tusy kchësy meñ go sinak nii non leñ styool ni nol leñ styoon. No nii kyak tusy kchësy meñ go parñee kniladzy meñ nii nche lo kislyu nii lii pxaal naa. ²² Misme kyalwnabey nii bneetsyoo lon ptedyaa lo meñ nii xniladzy parñee kyak tusy meñ go sinak nii nak no. ²³ Naa no leñ styoo meñ nii xniladzy lii, lëe lii no leñ styoon parñee kyak tusy meñ go, tsiin kyeñ meñ nii nche lo kislyu nii lii pxaal naa ni kyeñ meñ nii xkëstyool meñ nii xni-ladzy lii sinak nii xkëstyool naa.

²⁴ 'Tat Tios, lii pxaal kchë meñ go lon, aan lëe nana lëen chakladzy nii laañee tson siko tso meñ go, parñee kan meñ go kyalwnabey nii bneetsyoo lon. Lëel bneetsy kyalwnabey go lon porñee xkëstyool naa destye worñee karty kwe kislyu. ²⁵ Xyuumbeydy chol meñ nii nche lo kislyu lii, Tat Tios, per naa xyuumbeyaa lii, ni kchësy kaa meñ nii pxaaloo lon nan nii lii pxaal naa. ²⁶ Lëen bluyle cho nakoo lo meñ nii pxaaloo lon, per lëew kluyraa, parñee jkëstyoo meñ go xcombañer sinak nii xkëstyool naa, ni parñee tson leñ styoo kchë meñ go.

Lëe meñ xñaa sy Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50;

Lc. 22:47-53)

¹ Loxsy chëb Jesús kchë ngo, lëe xaa si stublad chupsë nii lë Cedrón ksa xpëedscuel xaa aan lëe xaa kwsëeb tu lo kwaa. ² Wi Judas nii pko Jesús ña xaa xñabey nan pa kë kwaa go porñee ndaly vuelt kuni Jesús xpëedscuel siko. ³ Siko ptsiñni Judas tubtsoon soldad ni tubtsoon mayor nii pxaal xaa nii xñabey lo pxosy ni xaa fariseo. Kchë xaa go noy kiib ni noy bini. ⁴ Per como nanle Jesús nii singo ktsyool xaa, lëe xaa kwnabtiits lo xaa go, chëb xaa:

—¿Cho xyub to?

⁵ Lëe xaa go chëb:

—Lëe noo xyuub Jesús Nazaret.

Tsigo lëe Jesús chëb:

—Naa nak Jesús.

Lëe Judas nii kok niladzy kaa xaa no lady kchë xaa go.

⁶ Tsiñee lëe Jesús chëb: “Naa nak Jesús”, kchësy xaa bikche nde xitsy byab lyu. ⁷ Tsigo lëe Jesús chëb stub:

—¿Cho xyub to?

Aan lëe xaa go chëb stub:

—Lëe noo xyuub Jesús Nazaret.

⁸ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Lëen niyle nii naa nak Jesús Nazaret. Deelñee naa xyub to, kol klaa xpëedscuelaa.

⁹ Kchë nrïi kok parñee kak cumplir nii chëb Jesús tsiñee kwnee xaa: “Tat Tios, pe kokty ni tu xaa nii pxaaloo lon.”

¹⁰ Tsigo lëe Simoñ Pedre kwlii xispad aan lëe xaa pchug tyag tu xaa nii lë

Malco. Xmos xaa nii xñabey lo pxosy nak Malco. ¹¹ Per lëe Jesús chëb lo Pedre:

—Psoob xispaadoo xlu-garo. ¿Pe nladzyoo nayak nii teejtyaa lo kyalnë nii pxaal Tat Tios?

Lëe Jesús so lo xaa nii xñabey lo pxosy

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Tsigo lëe soldad ni lëe xaa nii xñabey lo soldad ni lëe xmayor xaa Israel kwnaasy Jesús aan lëe xaa pxituu xaa.

¹³ Klo lidzy Anás kuni xaa Jesús porñee lëe Anás nak pxosytsaap Caifás. Lëe Caifás nak xaa nii mastre non lo pxosy iz ko. ¹⁴ Lëe gak Caifás chëb nii masy buen kety tugak xaa, lëjty nii kety kchë meñ kyedzy.

Lëe Pedre xñee nii xyuum-beydy xaa Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Chop Simoñ Pedre stu xpëëdscuel Jesús kunal. Xyuumbey xaa xaa nii mastre non lo pxosy. Por ngo lëe xaa kwsëëb axte lo xley xaa nii mastre non lo pxosy ksa xaa Jesús. ¹⁶ Per lëe Pedre byaan ley. Por ngo lëe xpëëdscuel Jesús nii xyuumbey pxosy nii mastre non pchoo, aan lëe xaa kwnee lo kwnaa nii xkyënap chu puert parñee klaa me tedy Pedre. ¹⁷ Tsigo lëe kwnaa nii xkyënap chu puert chëb lo Pedre:

—¿Pe lëdy kaa wil no xlad Jesús?

Lëe Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

¹⁸ Lëe mos ni lëe mayor psaay ki aan lëe xaa nche soli chu ki xtsëe xaa porñee singootyee chak nal. Aan wi Pedre kuso lady xaa xtsëe.

Lëe xaa nii mastre non lo pxosy xñabtiits lo Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Lëe xaa nii mastre non lo pxosy kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Cho nak xpëëdscueeloo ni pe cos xluuyoo lo meñ?

²⁰ Lëe Jesús chëb:

—Xña lo ngbidz kwnen lo meñ. Leñ ktoo ni leñ liidzy kaa Dios tugak beeñ ksedyaa meñ. Siko xkaalsa kchë meñ Israel. Ni tu pe karty kñe tsilaanaa. ²¹ ¿Penak nii xñabtiitsoo lon? Kwnabtiits lo meñ nii pkëëtyag xtitsaa, aan lëe meñ go kñe pe cos kwnen. Kchë meñ go nan pe cos kwnen.

²² Tsiñee lëe Jesús chëb ngo, lëe tu mayor byaasy lo Jesús chëb:

—¿Singue nawen xkyëboo lo xaa nii mastre non lo pxosy?

²³ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Deelñee nonguialdy nii kwnen, kwnë dyon penak nii nonguialdyo. Per deelñee nonguialdii kwnen, ¿penak nii kwtiñoo naa?

²⁴ Loxsy ngo nxituu xaa pxaal Anás xaa lo Caifás. Lëe Caifás nak xaa nii mastre non lo pxosy.

*Lëew xchop vuilt nii xñee
Pedre nii xyumbeydy xaa
Jesús*

*(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72;
Lc. 22:58-62)*

²⁵ Lëe Pedre gaa bii so ktsëe
chu ki aan lëe meñ nii nche
siko chëb lo Pedre:

—Nli gaa na ¿pe lëdy wil no
xlad Jesús?

Aan lëe Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

²⁶ Kok xtsedyako lëe tu
xmos xaa nii mastre non lo
pxosy chëb:

—¿Kondyaa nawen nii wil so
laañee pkaa Jesús?

Tyag xaa lidzy xaa go
pchug Pedre.

²⁷ Lëe Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

Aan wor go kazh lëe nguidy
kol pkwetsy.

Lëe Jesús so lo Pilat

*(Mt. 27:1-2, 11-14;
Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)*

²⁸ Silyga kwlii xaa Jesús
lidzy Caifás aan lëe xaa
kuni Jesús chu yulyey. Per
kwsëebty xaa leñ yulyey, por
deelñee sëeb xaa Israel leñ
lidzy xaa sit, chilody kaw
xtsee xaa paskw, porñee
singo xñabey xley xaa. ²⁹ Por
ngo lëe Pilat pchoo leñ
yulyey, aan lëe Pilat chëb:

—¿Pe cos xkëëkiy do xaa re?

³⁰ Tsigo kchësy xaa chëb:

—Deelñee nyody xfalt xaa
re, nyoopniidy noo xaa lool.

³¹ Lëe Pilat chëb:

—Kol tsini xaa aan kol kuñ
kylxtisy sinak xñabey xley
do.

Per lëe xaa Israel go chëb:

—Chilody kuuty noo meñ,
por xlaady xley noo.

³² Singo chëb xaa go parñee
kuñ xaa cumplir nii kwnee
Jesús tsiñee chëb Jesús xa kety
Jesús. ³³ Lëe Pilat byo leñ yu-
lyey stub, lëe xaa kwtsyetsy
Jesús, aan lëe xaa kwnabtiits
lo Jesús chëb xaa:

—¿Pe nli lii nak xrey meñ
Israel?

³⁴ Lëe Jesús chëb:

—¿Pe kikoo kwlañ nii
kñabtiitsoo nrii lon, ote no yak
cho nëw lool?

³⁵ Tsigo lëe Pilat chëb:

—¿Pe meñ Israelaa nayak?
Lëe meñ xkyedzyoo ni lëe
xaa nii xñabey lo pxosy biidni
lii lon. ¿Pe cos beeñ gaal?

³⁶ Lëe Jesús chëb:

—Naktyaa sinak rey nii
xñabey lo kislyu re. Deelñee
nyakaa sinak rey lo kislyu
re, ndily kchë meñ nii no
xladaa parñee nyaabtyaa ña
xaa Israel nii xñabey. Per
naktyaa sinak rey lo kislyu
re.

³⁷ Tsigo lëe Pilat chëb:

—¿Nli tsigo busy nii
reeyoo?

Lëe Jesús chëb:

—Lii xñee nii reeyaa, per
lëen koly ni lëen byely lo
kislyu re parñee kñen tiitsli.
Aan kchësy meñ nii xsal tiitsli
xkëëtyag xtitsaa.

³⁸ Lëe Pilat chëb:

—¿Pe cos nak kaa tiitsli?

Lëe meñ kuty Jesús

*(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20;
Lc. 23:13-25)*

Loxsye kwnabtiits Pilat lo
Jesús, lëe Pilat pchoo ley stub
aan lëe xaa chëb lo meñ Is-
rael:

—Kindy xfalt xaa re. ³⁹ Per
nak xcostumbre to nii no

klaan tu xaa nii no skiib na paskw. ¿Pe chakladzy to nii klaan xrey do?

⁴⁰ Kchësy meñ kwchuptsyë chëb:

—¡Klaadyoo xaa gue! ¡Blaa Barrabás!

Aan tu ngbaan nak Barrabás.

19

¹ Tsigo lëë Pilat kwnabey ptee soldad cheñ Jesús. ² Lëë soldad psaa tu coron yakitsy aan lëëw psoob xaa kik Jesús ni lëë xaa pkakw Jesús tu ladx nixñë yë. ³ Loxsyë ngo lëë soldad big lo Jesús xñee:

—¡Byinayk xrey meñ Israel! Aan byaasy xaa lo Jesús.

⁴ Lëë Pilat pchoo leñ yulyey stub aan lëë xaa chëb:

—Kol kuy gaanoo, lëë xaa kwlin parñee kan do nii nody xfalt xaa.

⁵ Sob coron yakitsy kik Jesús ni nakw xaa ladx nixñë yë go pchoo xaa ley. Lëë Pilat chëb:

—¡Lëë xaa nii kwnaasy to so nul!

⁶ Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë mayor kon Jesús, lëë xaa bislo kwchuptsyë xaa, xñee xaa:

—¡Pkëë xaa lo crusy! ¡Pkëë xaa lo crusy!

Lëë Pilat chëb:

—Kol tsini xaa aan lëë do kol jkëë xaa lo crusy por xyeñdyaa pe cos nak xfalt xaa.

⁷ Per lëë meñ Israel chëb:

—Chaap noo tu ley aan lo xleey noo xñee nii no nii kety xaa nii kñee nak Xiñ Dios. Aan lëë xaa gue xñee nii lëë xaa nak Xiñ Dios.

⁸ Tsiñee lëë Pilat biñ ngo, mastre ptsyeb xaa. ⁹ Lëë xaa kwsëeb leñ yulyey stub, aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Cho xaal?

Per kwëbty Jesús.

¹⁰ Lëë Pilat chëb:

—¿Xkyëbtyoo nawen?

¿Nandyoo nayak nii ñan no kyalxtisy? Schilo kñabeyaa kyëel lo crusy ni schiloo gaa kñabeyaa laal.

¹¹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nchilody nyabeyoo lon deelñee neesty Dios tiits. Por ngo nii mastre no xtol meñ nii biidni naa lool que xtoloo.

¹² Destye wor go lëë Pilat byub mod nii nlaa xaa Jesús, per lëë meñ Israel kwchuptsyë chëb:

—¡Deelñee klaal xaa gue, lëdy xamigw xtisy Roma nakool! ¡Por falt xko xaa nii chakladzy kak rey lo xtisy Roma!

¹³ Tsiñee lëë Pilat biñ ngo, lëë xaa kwlii Jesús ley aan lëë xaa kwsob lo ley nii xñee meñ Letsy Kyo. Siko xsyob xaa tsiñee chuñ xaa kyalxtisy. Gabatá lë lo ley go con tiitsë hebreo. ¹⁴ Mer xwe ngbidz tse nii kxe kak paskw, lëë Pilat chëb lo meñ Israel:

—¡Lëë xrey do nrii!

¹⁵ Per lëë meñ Israel chëb:

—¡No nii kety xaa! ¡No nii kety xaa! ¡Pkëë xaa lo crusy!

Lëë Pilat chëb:

—¿Pe mod skën xrey do lo crusy nawen?

Lëë xaa nii xñabey lo pxosy kwëb chëb:

—Lëdy rey xaa, por xaktyee xtisy Roma xñabey lëë noo.

¹⁶ Loxsyé ngo lëë Pilat kwnabey nii koy soldad Jesús parñee kyé Jesús lo crusy.

Lëë soldad xkëë Jesús lo crusy

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Tsi lëë soldad kwlii Jesús, lëë Jesús noy xicrusy par tsi Jesús laañee xñee meñ Israel Gólgota. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee nche tsit kik meñ kuty.) ¹⁸ Siko pkëë xaa Jesús lo crusy, aan tyuxlad kwi Jesús pkëë xaa tuga xaa. Grolyee lady chop xaa go kwë Jesús. ¹⁹ Kwnabey Pilat nii kwë blalan tiits kik xicrusy Jesús. Sinrii xñee tiits ko: “Jesús Nazaret, xaa nii nak xrey meñ Israel.” ²⁰ Ndaly meñ Israel blab tiits ko, por kexka leñ kyedzy pkëë xaa Jesús lo crusy. Con tiitsë hebreo ni latiñ ni griego kwë tiits ko. ²¹ Por ngo lëë xaa nii xñabey lo pxosy chëb lo Pilat:

—Jkëëdyoo: “Xrey meñ Israel”, sink pkëë: “Xaa re chëb nii lëë xaa nak xrey meñ Israel.”

²² Per lëë Pilat kwëb chëb:

—Chilody kpily nii kwnabeyaa kwë. Singootyee no nii kyaano.

²³ Loxsyé pkëë soldad Jesús lo crusy, lëë xaa ptop xab Jesús aan lëëw beeñ xaa tap lë, tublë gaaw kwaa tu soldad. Per tsiñee lëë xaa blis tu ladx nool nii chakw Jesús, kon xaa nii tub ñasyako ndiib.

²⁴ Lëë xaa chëb lo xcombañer xaa:

—Kchosty now. Masy kol tsoo ko now rif dyon cho kchalo.

Singo mod lëë soldad beeñ cumplir xtiits Dios nii xñee: “Kwtiisy xaa xabaa ni kwloo xaaw rif.” Kchë ngo beeñtsyey soldad ko.

²⁵ Kex laañee kwë Jesús lo crusy kwche xñaa xaa chop pël, ni Mariy nii nak tsiil Cleofas, ni María Magdalena.

²⁶ Tsiñee lëë Jesús kon nii lëë xñaa xaa so kwi tu mëëdscuel nii mastre xkëstyoo xaa, lëë xaa chëb lo xñaa xaa:

—Lëë xiñoo so ske.

²⁷ Loxsyé ngo lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—Lëë xñaal so ske.

Aan destye wor go lëë xñaa Jesús kwyo lidzy xpëëdscuel xaa.

Xkyalkuty Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Nan Jesús nii lëë xaa beeñtsyey kchë nii no kak, per parñee kuñ xaa cumplir kitsy nii kë xtiits Dios, lëë xaa chëb:

—Xlyaan nis.

²⁹ Lëë tu canty nii kaktse viñ nyi sob siko. Lëë soldad pkadz tublë ladx lo viñ go, lëëw psoob xaa lo tu punt yag nii lë hisopo, aan lëëw ptsig xaa lo Jesús. ³⁰ Lëë Jesús kw-sup ladx nii kodz lo viñ go aan lëë xaa chëb:

—Lëëw nagon, lëë kchë nii no kak kok.

Loxsyé chëb xaa ngo, lëë xaa pkëenal kik xaa aan lëë xaa kuty.

Lëë tu soldad xsëëb xlans kwi Jesús

³¹ Mer tse nii kxe kak paskw pkëë xaa Jesús lo crusy, aan kwnëdy meñ Israel nii nyaan meñ kuty ko lo crusy tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiin, porñee tir nda nak tse go. Por ngo lëë xaa kunee lo Pilat parñee kñabey Pilat ketsy ksa niy xaa nii kwë lo crusy ni kñabey Pilat nii kyety ksa xaa go lo crusy. ³² Lëë soldad kwey aan lëë xaa kwtiitsy niy chop xaa nii kwë kwi Jesús lo crusy. ³³ Per tsiñee lëë xaa big kex lo Jesús, kwtiisty xaa niy Jesús, porñee kon xaa nii lëë Jesús tse lox kuty.

³⁴ Per lëë tu soldad pxaly kwi Jesús con lans, aan non-syke cheñ ni nis pchoo. ³⁵ Lëë xaa nii kono chutiitso. Nli xtiits xaa, ni nan gaa xaa nii tiitsli xñee xaa parñee wi do kniladzyo. ³⁶ Lëë kchë cos re kok parñee kak cumplir xkitsy Dios laañee xñee: “Ni tublë xtsit xaa kiisty meñ.” ³⁷ Leñ xkitsyak Dios xñee: “San meñ xaa nii kyaly kwi con lans.”

Lëë Jesús xkyeetsy

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Lëë tu xaa Arimatea nii lë José kunee lo Pilat parñee klis xaa xcuerp Jesús. Wi José kwyo xlad Jesús, per ni tu cho lo chëbty xaaw, porñee ptsyeb xaa meñ Israel nii xñabey. Lëë Pilat pteedy tiits, aan lëë José blis xcuerp Jesús. ³⁹ Wi tu xaa nii lë Nicodemo, nii kunee lo Jesús tu kyool, ptsiñ. Noy xaa masy tu kalyptsii kil ngwaan xlyaa nex nii nyaa con kizh

nii lë mirra ni áloe. ⁴⁰ Chop José Nicodemo pchal xcuerp Jesús ladx nii kodz lo ngwaan xlyaa nex, por singo xkeetsy meñ Israel meñ kuty. ⁴¹ Kex tu lo kwaa kwë Jesús lo crusy, aan lo kwaa go ndeeñ tu paa kub. Ni tu cho karty jkyeetsy leeñgo. ⁴² Tse nii kxe kxiladzy meñ Israel lo tsiin nak tse go. Por ngo lëë xaa pkeetsy Jesús leñ paa go, porñee kexka siko ndeeño.

20

Lëë Jesús xpañ

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Lëë tse tminkw bii nguey lëë María Magdalena kwey chu paa, aan lëë me kon nii xoobtre kyo nii ntse chu paa. ² Tsigó lëë me kwloo corr ptsiñ me laañee no Pedre chop tu mëëdsuel nii mastre xkëstyoo Jesús, aan lëë me chëb:

—Lëë meñ kwlii xcuerp Jesús leñ paa aan ndoondy pa kulo meño.

³ Wor go kazh lëë Pedre si chu paa chop mëëdsuel go. ⁴ Chop xaa kwloo corr, per klo mëëdsuel nii mastre xkëstyoo Jesús ptsiñ chu paa. ⁵ Lëë xaa kwsinchuñ par kuy xaa leñ paa, per xaktyee ladx nii pchal Jesús kon xaa, aan kwsëebty xaa leñ paa. ⁶ Xitsyak xaa nal Pedre. Lëë Pedre kwsëeb leñ paa, aan xaktyee gak kchë ladx nii pchal Jesús kon Pedre. ⁷ Per lëë xaa kon nii nixty ladx nii pxituu kik Jesús laañee nche ladx pchal xcuerp Jesús,

sink lëew nix tublad nyeecho.
⁸ Tsigo lëe mēēdscuel nii klo
 ptsiñ chu paa kwsēēb, aan
 loxsye kon xaa kchē ngo, lëe
 xaa bniladzy nii pañ Jesús.
⁹ Karty kyeñ xaa xkitsy Dios
 nii xñee nii no nii kpañ Jesús
 wor go. ¹⁰ Loxsye ngo lëe
 chop xpēēdscuel Jesús sey
 laañee xkwēs xaa.

*Lëe Jesús xyaklo lo María
 Magdalena*
(Mr. 16:9-11)

¹¹ Per lëe Mariy byaan chu
 paa choon. Lëe me kws-
 inchuñ par kuy me leñ paa,
¹² aan lëe me kon nii lëe
 chop angly nii nakw ladx
 rusy nche sob laañee pxoob
 xcuerp Jesús. Tu angly sob
 nēz laañee kwyo kik Jesús, lëe
 stu angly sob nēz laa kwyo
 niy xaa. ¹³ Lëe angly kwn-
 abtiits lo me chēb:

—¿Penak nii choonoo?

Lëe me kwēb, chēb me:

—Porñee lëe meñ biy
 xcuerp Jesús, aan nandyaa pa
 kulo meño.

¹⁴ Nonsyak chēb me ngo,
 tsiñee lëe me psuugw lo me,
 aan lëe me kon nii lëe Jesús
 so siko, per byeñdy me nii
 Jesús. ¹⁵ Lëe Jesús chēb lo
 me:

—¿Penak nii choonoo? ¿Cho
 xyuboo?

Nladzy me te xaa nii
 xkyēnap kwaa gow. Por ngo
 lëe me chēb:

—Xey, deelñee lii biy
 xcuerp Jesús, kwnē pa kulolo
 parñee kyoyno.

¹⁶ Tsigo lëe Jesús chēb:

—¡Mariy!

Lëe me byoogw wxooñ,
 aan lëe me chēb con tiitsē
 hebreo:

—¡Rabuni! (Tiits ko nak
 sinak nii xñee ñe Maestre.)

¹⁷ Lëe Jesús chēb:

—Blaan, por karty kyan lo
 Tat Tios. Per byey aan kudzy
 lo xpēēdscuelaa nii lëen kya lo
 xDios no. Lëe xaa nak px-
 osyaa ni lëe gak kaa xaa nak
 pxosy to.

¹⁸ Lëe María Magdalena
 kunitiits lo xpēēdscuel Jesús.
 Chēb me nii lëe me kon Jesús
 ni chēb me kchē nii chēb Jesús
 lo me.

*Lëe Jesús xyaklo lo
 xpēēdscuel*

*(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18;
 Lc. 24:36-49)*

¹⁹ Misme tse tminkw ko
 lëe xpēēdscuel Jesús pkaal
 lsa, aan lëe xaa byoogw yu,
 porñee xtsyeb xaa meñ Israel
 nii xñabey. Tsiñee lëe lyu
 pkyey lëe Jesús kwsēēb leñ
 yu aan lëe xaa kwso groltyee
 lady xpēēdscuel xaa, chēb xaa:

—Kakni Dios to dyon.

²⁰ Loxsye chēb xaa ngo,
 lëe xaa bluuy ña xaa ni kwi
 xaa laañee kwsēēb lans, aan
 kchēsye xpēēdscuel xaa ble.

²¹ Lëe Jesús chēb stub:

—Dios kakni do. Lëen kxal
 lëe do sinak nii pxaal Tat Tios
 naa.

²² Lëe Jesús blub lo
 xpēēdscuel aan lëe xaa chēb:

—Kol klaa sēēb Kyalbini
 Ntson leñ styoo do. ²³ Kchēsye
 meñ nii kuñ do perdón kpily
 xtol, per kpildy xtol kchēsye
 meñ nii kuñdy to perdón.

Lëe Jesús xñee lo Max

21

24 Worñee kwey Jesús, kindy tu xpëedscuel xaa nii lë Max. (Kwach kwloolë xaa Max.) 25 Lëe xcombañer Max chëb lo Max:

—Lëe noo ptyon Jesús.

Per lëe Max chëb:

—Deelñee kandyaa ña xaa laañee kwsëeb clav, ni ksëebtyaa xkweñaa laañee kwsëeb clav ni laañee kwsëeb lans, knilastyaa nii kon do xaa.

26 Lëe kwloxo xon kpidz, lëe xpëedscuel Jesús pkaal lsa stub, aan wi Max no lady xaa tse go. Per nikxe tsiitsy ntse xaa chu puert, lëe Jesús kwsëeb. Aan lëe Jesús kwso groltyee lady xaa chëb:

—Kakni Dios to dyon.

27 Tsgio lëe xaa chëb lo Max:

—Psëeb xkweeño lo pat ñan, ni bneetsy ñal nu parñee ksëeblo kwin. Jkandy kikoo, sink bnildzy.

28 Lëe Max chëb:

—¡Lii xñabey ni lii nak Dios!

29 Lëe Jesús chëb:

—Porñee konoo naa, ngo nii xniladzyoo nii naa nak Dios. Dichos kchë meñ nii kondy naa aan xniladzy xtit-saa.

Penak nii kwë kitsy re

30 Këdy kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús worñee kwyoo xaa lady xpëedscuel xaa leñ kitsy re. 31 Per lëe kchë nrii kwë parñee kniladzy to nii lëe Jesús nak Crist, ni kniladzy to nii lëe xaa nak Xiñ Dios. Deelñee kniladzy to xtiits xaa, lëe do jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

Lëe Jesús xyaklo lo kadzy xpëedscuel

1 Loxsye ngo, lëe Jesús byaklo lo xpëedscuel chu nistoo nii lë Tiberias. Sinrii mod byaklo xaa. 2 Lëe Simoñ Pedre nche ksa Max nii kwloolë meñ Kwach, ni tu xaa Caná nii pcholë Natanael, ni xiñ Zebedeo, ni schop xpëedscuel Jesús. 3 Lëe Simoñ Pedre chëb lo xaa:

—Lëen kënasy mël.

Tsgio lëe xcombañer xaa chëb:

—Wi noo syënaal lii.

Lëe xaa kwyoo barkw, lëe xaa si. Per ni tu mël kwnaasty xaa kyool go. 4 Tsiñee lëe lyu mer kyaani, lëe Jesús ptiñ chu nistoo go, per byeñdy xpëedscuel xaa nii lëe xaaw.

5 Lëe Jesús chëb:

—¿Pe ni tu mël karty kñaasy to?

Lëe xpëedscuel xaa chëb:

—Ni tu ma.

6 Tsgio lëe Jesús chëb:

—Kol kchon xkyex to kwi barkw nëzli tsiin kñaasy to mël.

Lëe xaa psoob tiits, aan loxsye ngo xlyëbty xaa kwii xaa kyex lo nis, porñee singootyee ndaly mël kwnaasty xaa. 7 Tsgio lëe mëedscuel nii mastre xkëstyoo Jesús chëb lo Pedre:

—¡Lëe Jesús ngue!

Siikñee biñ Simoñ Pedre nii Jesús, lëe xaa kokw xab xaa, porñee nakwty xaa xab xaa, aan lëe xaa kwsëeb lo nis. 8 Lëe stubla xpëedscuel Jesús ptiñni barkw chu nis, porñee kiin tu kyooow metre

nak laañee so barkw par chu nis. Ngopxax xaa kyex nii kaksë mël. ⁹ Tsiñee lëe xaa byety leñ barkw, kon xaa nii lëe ki tse noyek, ni lëe tu mël tse xoob lo ki, ni lëe xaa kon nii lëe kyaxtily ntsiib. ¹⁰ Lëe Jesús chëb:

—Kol tēni bla mël nii kal lox kwnaasy to.

¹¹ Lëe Simoñ Pedre kwyëp leñ barkw aan lëe xaa kwtopxax kyex nii kaksë kchë mël ngol axte chu nis. Aan nikxe nii no tu kyoow choowptsiiptson mël leñ kyex ko, per pchostyo. ¹² Lëe Jesús chëb:

—Kol tē kxiincheñ do.

Aan ni tu xpëëdsuel xaa byaxy nyabtiits cho nak xaa, porñee kchë xaa nan nii Jesús. ¹³ Lëe Jesús kwseñ kyaxtily aan lëew kwtiisy xaa. Singo gak kwtiisy xaa mël.

¹⁴ Lëew byon vult nii xyaklo Jesús lo xpëëdsuel loxsye pañ xaa.

Lëe Jesús xñee lo Pedre

¹⁵ Tsiñee lëe wxiincheñ kwlox, lëe Jesús chëb lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa sinak nii xkëstyoo xaa re naa?

Lëe Pedre chëb:

—Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëe Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwxiiily.

¹⁶ Lëe Jesús kwnabtiits lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre stub, chëb xaa:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa?

Lëe Pedre chëb:

—Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëe Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwxiiily.

¹⁷ Lëew byon vult nii lëe Jesús xñabtiits lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre xñee xaa:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa?

Tsigo lëe Pedre pteenë, porñee lëew byon vult nii xñabtiits xaa dyon pe xkëstyoo Pedre xaa, aan lëe Pedre chëb:

—Nody tu cos nii nandyoo. Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëe Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwxiiily. ¹⁸ Nli xñen nii worñee kokoo xaa yeeñ, yuuboo pxituu leñoo par tsil laañee kokladzyoo. Per tsiñee lëel kox, lëel klis ñal parñee kxituu meñoo, ni lëe meñ tsini lii laañee chaklastyoo tsil.

¹⁹ Tsiñee lëe Jesús chëb ngo, lëe xaa kwnee xa no nii kety Pedre parñee kuuñ ksak xaa Dios. Loxsye ngo lëe xaa chëb lo Pedre:

—¡Tēnal naa!

Mëëdsuel nii mastre xkëstyoo Jesús

²⁰ Tsiñee lëe Pedre psuugw lo, kon xaa nii lëe mëëdsuel nii mastre xkëstyoo Jesús nal xitsy xaa. Lëe xaa go sob kwi Jesús wtse nii kok xtsee, ni lëe xaa go kwnabtiits chëb: “Jesús, ¿cho kakniladzy lii?”

²¹ Tsigo lëe Pedre chëb lo Jesús:

—Lëë xaa rek, ¿xa kak xaa?

²² Lëë Jesús chëb:

—Deelñee klyañ styoon nii kpañ xaa axte nii kpikchen, ¿pe xcueentoo ngo? Tënal naa.

²³ Por ngo lëë tiits pchoots klyaal lady xaa nii kejty mëëdscuel go. Per chëbty Jesús nii kejty xaa, sink lëë xaa chëb: “Deelñee klyañ styoon nii kpañ xaa axte nii kpikchen, ¿pe xcueentoo ngo?”

²⁴ Lëë mer xpëëdscuel Jesús ngo xñee kchë nrii, ni lëë xaa pkëëw. Ni ndon gaa noo nii tiitsli xñee xaa.

²⁵ Tir ndaly nii beeñtsyey Jesús. Deelñee nguiëw lo kitsy kchë kchësy, buty ngaady lo kislyu nyotsey kchësy libre nii nguië.

Nii beeñtsyey apostle

*Lëe Jesús psaan tiits nii lëe
Kyalbini Ntson kiid*

¹ Teófilo, leñ libre nii klootyey gon pkën, lëen pkë kchë nii beeñtsyey Jesús ni kchë nii bluuy xaa destye worñee bislo xaa, ² axte tse nii lëe xaa byëp kpaa. Antes nii kyey xaa kpaa, lëe xaa kwle xaa nii kak xapostle xaa ni lëe xaa beeñkseedy xapostle xaa por Kyalbini Ntson parñee kyeñ xaa pe cos kuuñtsyey xaa. ³ Aan loxsye kuty Jesús, choow kpidz byaklo xaa lo meñ, xluuy xaa nii nli mbañ xaa ni xñee xaa xa nak xkyalwnabey Dios.

⁴ Worñee lëe Jesús bii no lady apostle, lëe xaa chëb lo apostle:

—Kchoody to leñ kyedzy Jerusalén. Kol kwës axte nii kak cumplir xtiits Dios nii bluyaa tsiñee niyaa ⁵ nii lëe Juan pchoobnis con nis sye, per xlyëedre lëe do chobnis con Kyalbini Ntson.

Lëe Jesús xyëp kpaa

⁶ Lëe Jesús nche ksa apostle tsi lëe xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Pe lëe wor kutsiñ nii lëel ktee kyalwnabey lo meñ Israel stub?

⁷ Lëe Jesús kwëb chëb:

—Xyaldy to nii kakan do pa wor o pa tsee gaa kuuñtsyey Dios nii no kuuñtsyey xaa. ⁸ Per tsiñee

lëe Kyalbini Ntson sëeb leñ styoo do, lëe Dios kneetsy kyalwnabey lo do parñee kñee do cho nakaa lo meñ Jerusalén, ni lo meñ Judea, ni lo meñ Samaria, ni axte kchë lo meñ nii mastre sit nche lo kislyu.

⁹ Loxsye chëb Jesús ngo, nche kuyak meñ, lëe xaa byëp kpaa. Lëe xaa kwnity tu leñ xkey aan bikchedre nyan meñ xaa. ¹⁰ Lëe meñ nche klëp lo leñ kpaa mentre lëe Jesús sijkë, tsiñee lëe chop xaa xab rusy byaklo lo meñ, ¹¹ chëb:

—Meñ Galilea, ¿penak nii singueetyee nche klëp lo do leñ kpaa? Sinak nii konak to sey Jesús kpaa, kan do kpikche xaa.

*Lëe meñ xso Matías parñee
kyaan xaa xlugar Judas*

¹² Loxsye ngo lëe meñ bi kiy nii lë Olivos, lëe meñ sey Jerusalén. Kiin tu mily metre kwsë meñ porñee kexka Jerusalén sob kiy Olivos. ¹³ Tsiñee lëe meñ ptsiñ leñ kyedzy, lëe meñ kwey laañee xkwës Pedre, ni Jacob, ni Juan, ni Ndresy, ni Felip, ni Max, ni Bartolomé, ni Mateo, ni Jacob xiñ Alfeo, ni Simoñ xaa nii kwyo lady tub tiyy xaa nii pcholë Cananista, ni Judas betsy Jacob. ¹⁴ Tugak pkaal lsa meñ ksa meñ betsy Jesús, ni Mariy xña Jesús, ni stubla kwnaa par kutiitsni meñ Dios.

¹⁵ Leñ tse go lëe siik tu kyooow kaly meñ nii xniladzy xtiits Jesús pkaal lsa aan lëe Pedre chëb lo meñ go:

16 —Beetsy, lëe Kyalbini Ntson gon psaaani leñ kik David tsiñee kwnnee xaa leñ kitsy nii kē xtiits Dios xa kuuñtsyey Judas, ni nol gaa nii lëew kak cumplir. Lëe Judas nak xaa nii kwnech lo meñ nii kwnaasy Jesús. ¹⁷ Wi Judas kwyo lady no, ni wi xaa kwē lo tsiñ re. ¹⁸ Per lëe xaa kwxi tublë lyu con tumi nii kozh xaa por xtol xaa. Loxsyey ngo lëe xaa kukyab nxixto lo lyu go aan lëe xaa kotsy xkyee. ¹⁹ Tsiñee lëe meñ nii no Jerusalén biño, lëe meñ go kwloolë lyu go Acéldama. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee pxee cheñ.) ²⁰ Leñ libre nii kē salmos xñee sinrii: No nii kyaanladzy lidzy xaa, ni ni tu cho tsody leeño. Ni xñee gako: No nii so stu xaa nii so xlugar xaa.

²¹⁻²² 'Lëe bla xaa nii tugak kwēnal lëe noo destye tse nii pchoobnis Juan Jesús axte tse nii lëe Jesús byēp kpaa ncheno nu. Nonguial tsigo busy nii kpee tu xaa go sēeb lady noo parñee ksa noo xaa kñee nii nli pañ Jesús.

²³ Tsigo lëe xaa pso tu xaa nii lë Matías, ni stu xaa nii lë José. (No schop lë José: Tuwo nak Barsabás, lëe stuwo nak Justo.) ²⁴ Loxsyey ngo lëe xaa biily lay lo Dios chēb xaa:

—Tat Tios, lii nii nanoo pe xsya leñ styoo catuu noo, bluuy dyon cho xaa re kwlel ²⁵ parñee kuñ xaa tsiñ nii psaan Judas tsiñee lëe Judas sey laañee xyal kyey xaa.

²⁶ Lëe xaa kwloo suert, aan lëetyee lëe Matías pchalo.

Destye wor go lëe Matías kwsēeb lady ksa tsiptub apostle.

2

Worñee biid Kyalbini Ntson

¹ Lëe tsiñee lëe lni Pentecostés kol, lëe kchësy meñ nii xnildazy xtiits Jesús ptyop tub lugarak. ² Kolpsyey lëe meñ biñ tu bi nii sēedsēeb kpaa, sinak tsiñee xpi tu medox, aan tyub leñ yu nii nche sob meñ kwyo bi go. ³ Tsigo lëe kchëlo tiits byaklo sinak bëly, lëew pkaasy kchë lo meñ nii ncheno leñ yu go. ⁴ Aan kchësy leñ styoo meñ go kwsēeb Kyalbini Ntson, ni lëe meñ go bislo kwnnee stu clasy tiits, sinak nii psyaab Kyalbini leñ styoo meñ go.

⁵ Lëetyey gaa leñ tse go ndaly meñ Israel nii chuuntsyey nii xñabey xtiits Dios ptsiñ Jerusalén, kok xtsele ncheno tañ meñ go tyub lo kislyu. ⁶ Tsiñee lëe bi go kwyo, lëe meñ ptyopbe, aan nandy meñ pe cos kwxaak meñ, porñee biñ meñ xñee xpēēdscuel Jesús xtiitsē meñ. ⁷ Ntseeb psee meñ, xñee meñ lo xcombañer:

—¿Pe lëdy nonsyke meñ Galilea nayak nak kchë meñ nii nchenee? ⁸ ¿Xa mod nak busy, nii xtsyon no xñee kchë meñ gue xtiitsē no? ⁹ Nche meñ Partia nu, ni meñ Media, ni meñ Elam, ni meñ Mesopotamia, ni meñ Judea, ni meñ Capodocia, ni meñ Ponto, ni meñ nii sēed nēz Asia, ¹⁰ ni meñ Frigia, ni meñ

Panfilia, ni meñ Egipto, ni meñ Libia nii ncheno kexka Cirene, ni meñ Roma. No pxosy meñ go nak xaa Israel, no gaa meñ go kwsëeb xlad meñ Israel xmod. ¹¹ Ni nche meñ Creta ni Arabia nu. Per kchësy no xtsyon xñee meñ re xkyalntson Dios con mer xtiitsë no.

¹² Kchësy meñ go psee aan nandy meñ go pe cos kwxaak. Ngo nii lika lo xcombañer meñ go xñee meñ go:

—Nli gaa na ¿xa nak kchë cos re?

¹³ Lëe stubla gaa meñ lika kwtsityni, xñee:

—¿Pe ksal do xaa gue?, xsyudzy xaa.

Nii chëb Pedre lo meñ

¹⁴ Tsgo lëe ksa tsiipchop apostle kusoli aan lëe Pedre chëb:

—Meñ Judea ni kchësy to siñee ncheno do Jerusalén, kol kaknan nrrii, ni kol kon nii kñen lo do. ¹⁵ Xsyusty meñ re gon sinak nladzy to, por bii sily, lëe las nueve kal nak.

¹⁶ Lëe nii kwnee profet Joel noyak cumplir. Lëe xaa chëb:

¹⁷ Tsi lëe tse go tsitsib, xñee Dios, lëen kxal xKyalbini Ntsonaa lo kchë meñ nii nche lo kislyu.

Lëe xiñgan do ni xiñtsyaap to kñee xtitsaa,

lëen kñee lo xaa yeeñ lo mgaal, ni lëe xaa kol kñee xkaal.

¹⁸ Lëen kxal xKyaalbiniin lo mguiy ni lo kwnaa nii xsoob xtitsaa, tsiin kñee meñ go xtitsaa.

¹⁹ Lëen kuuñtsyey kyalntson leñ kpaas,

lëe lo kislyu lëe styoo meñ ksee kan meñ cheñ ni ki ni koxtoo.

²⁰ Lëe lo ngbidz jkyey,

lëe mëe kyak cheñ,

antes nii lëe Dios nii xñabey lëe no kiid.

Ntseeb kak tse go.

²¹ Per stelaa kchë meñ nii kuptsyë kwetsy Dios parñee kakni Dios meñ go.

²² Tsgo lëe Pedre chëb:

—Kchësy to siñee nak to meñ Israel, kol jkëetyag nii kñen. Nan do gon nii lëe Dios kwle Jesús Nazaret lady to, ni nan do nii por lëe xaa beeñtsyey Dios ndaly kyalntson. ²³ Per tsi lëe xaa pkaa ña do, lëe xaa beety to, pkëe do xaa lo crusy. Kchë do meñ ngoptol, beeñtsyey do sinak nii nol kik Dios kak.

²⁴ Per lëe Dios beeñ kpañ xaa, pteelaa Dios xaa lo xyoo kyalkuty, kwlëbty kyalkuty lo xaa. ²⁵ Sinrii xñee rey David tsi lëe xaa xseety Jesús: Tugak xñech Dios nii xñabey lon,

tugak nakni xaa naa, ngo nii pe kaktyaa.

²⁶ Por ngo xle styoon, ni nguiool cholaa.

Mbëe kpañaa, pe tsinidy kikaas,

²⁷ por nanaa nii klaadyoo kyaanaa laañee xyaan meñ kuty,

ni nanaa nii klaadyoo kyodz xcuerpaa.

²⁸ Lii bluuy nëz nii xnee kyalmbañ lon,

ni slen tsiñee lëen kan lii.

²⁹ Loxsy ngo lëe Pedre chëb:

—Beetsy, kol kwës gaanoo, lëen kniy lo do nii lëe pxusykooltoo no David kuty, ni lëe xaa pkyeetsy, lëe xpaagaa xaa bii xtyon no. ³⁰ Tu xaa nii xyeñ xtiits Dios kok David. Ngo nii nan xaa nii lo xtiy xaa kwe Dios tu xaa nii kñabey. ³¹ Sotak David nii lëew tse chan xaa tsiñee kwnnee xaa nii lëe Crist kpañ, ni tsi lëe xaa kwnnee nii kyaandy xcuerp Crist laañee xyaan meñ kuty ni kyosty xcuerp xaa. ³² Ni nan gaa to nii lëe Dios beeñ kpañ Jesús, ni kchëe noo xñee nii ptyon noo. ³³ Lëe Jesús pañ parñee sob xaa kwi Dios nözli, kñabey xaa. Ni lëe Dios kaa ptee xKyalbini Ntson lo xaa, aan lëe xaa pxaal Kyalbini Ntson go lo kislyu. Lëe ngo nak nii chan do ni biñ do natse. ³⁴ Lëdy David byëp kpa, por misme David chëb: Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:

“Kwsob kwin nözli kñabeyoo, ³⁵ mentre lëen kuñ nii ksoob meñ nii xlëe lool xtiitsoo.”

³⁶ ‘Kol kaknano kchësy to siñee nak to meñ Israel nii misme Jesús nii pkëe do lo crusy nak xaa nii kwle Dios, ni lëe Dios pso xaa xñabey xaa.

³⁷ Tsiñee lëe meñ nii nche siko biñ xtiits Pedre, mban pteestyoo kchë meñ go, aan lëe meñ go kwnabtiits lo Pedre ni lo apostle chëb:

—Beetsy, kol në pe cos kuuñ noo.

³⁸ Tsigo lëe Pedre kwëb chëb:

—Kol ktsëe xmod to, kol ktikche styoo do lo Dios, ni kol chobnis kchësy to siñee xniladzy to xtiits Dios parñee kak perdón xtol do, tsiin singo mod lëe Dios kneetsy Kyalbini Ntson lo do. ³⁹ Lo do ni lo xiñ do ni lo meñ sit pxaal Dios tiits re. Lëe tiits re sëed lo kchë meñ nii klyañ styoo Dios kwetsy xaa.

⁴⁰ Lëdy nriisy kwnnee Pedre, ndalyre nii kwnnee xaa lo meñ, chëb xaa:

—Kol ksaan kchë tol nii chuuntsyey meñ nii xnilasty xtiits Dios.

⁴¹ Tsigo lëe meñ nii psal xtiits xaa kwchobnis, aan tse go kwsëeb siik tson mily meñ nii kal bniladzy lady meñ nii xniladzyle. ⁴² Aan iip psaandy meñ go kchë nii bluuy apostle, mbëe pañ meñ go kchë xcombañer, chutiitsni meñ go Dios ni xkaal lsa meñ go par kaw meñ go kyaxtily tusyke.

Lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios xkaal lsa

⁴³ Kchë meñ psee kon kchë kyalntson nii blaa Dios beeñtsyey apostle. ⁴⁴ Kchësy meñ nii bniladzy tugak kok meñ go ni pkady meñ go kchë nii chap meñ go lo xcombañer. ⁴⁵ Pto meñ go kchë nii chap meñ go, aan kchë tumi go pkaasy según lyaadzy nii ncheno tub tub meñ. ⁴⁶ Ksatyee tse xkaal lsa meñ go leñ lidzy Dios. Lëe tsi lëe meñ xtsiñ lidzy tu xcombañer, lëe kyaxtily xkaasy aan mbëe con kyalwle chaw meñ gow tusyke. ⁴⁷ Ni tugak pseety meñ go

Dios aan kchë meñ Jerusalén bleni meñ nii xniladzy xtiits Dios ni ksatyee gaa tse lëe Dios xtsiñnire meñ xtyelaa lo tol.

3

Lëe tu meñ nii xsyëdy xyak

¹ Tu tse lëe Pedre ni Juan si lidzy Dios tusyke. Siik las tres nak, por wor go xkaal lsa meñ par kutiitsni meñ Dios.

² Aan ksatyee tse xsyob tu xaa nii xsyëdy chilidzy Dios. Destye nii koly xaa xsyëdy xaa. Ksatyee tse chiksoob meñ xaa chu puert lidzy Dios nii lë Puert Ntson par kñab xaa tumi lo meñ nii xsyëeb nëz chu puert ko. ³ Tsiñee lëe xaa kon nii lëe Pedre ni Juan si nëz nii sëeb leñ lidzy Dios, lëe xaa kwnab tumi. ⁴ Tsigo lëe Pedre ni Juan buy lo xaa. Loxsyee ngo lëe Pedre chëb:

—Buy loo noo.

⁵ Lëe xaa nii xsyëdy ko psoob xtiits Pedre, nladzy xaa tsaaplaa no pe ndeedy Juan ni Pedre lo xaa. ⁶ Per lëe Pedre chëb:

—Chaaptyaa tumi, per lëen kne kchë nii chaapsyaa. Con kyalwnabey nii bnee Jesús lon lëen xñe lool: Kusoli aan kwsë.

⁷ Tsigo lëe Pedre kwseñ ñali xaa aan lëe xaa blis so xaa, aan wor go kazh lëe niy xaa pkyedzy. ⁸ Tsigo lëe xaa kwyasklaa, lëe xaa kw-soli, aan lëe xaa pchilo kwsë. Loxsyee ngo lëe xaa kwsëeb lidzy Dios ksa xaa, chasklaa xaa ni xñee xaa xaatke ntson Dios. ⁹ Kchësy meñ nii kon nii

lëe xaa go xsyë ni lëe xaa xñee xaatke ntson Dios ¹⁰ psee ni ptsyeb meñ, porñee xyuum-bey meñ xaa, ni nan meñ nii lëe xaa xsyob chu puert lidzy Dios nii lë Puert Ntson xñab xaa tumi.

Kchë tiits nii kwnee Pedre lo meñ leñ lidzy Dios

¹¹ Lëe xaa nii byak ko xlaady xaa Pedre ni Juan, aan kchësy meñ ptyopbe laañee xñee meñ lo xley Salomón, porñee siko so Pedre ni Juan ni xaa nii byak ko.

¹² Tsi lëe Pedre kon nii lëe meñ xtyopre, lëe xaa chëb:

—Meñ Israel, ¿penak nii singueetyee xsee do? ¿Penak nii xuy do loo noo? ¿Pe xsyak to nawen nii lëe noo beñ kyak xaa re con xkyalchak no o porñee gaa tir tir bueen noo? ¹³ Lëdyo gon, lëe xDios pxusykoltoo no Abraham, Isaac ni Jacob blisklaa xiñ xaa Jesús, xaa nii pko do ña meñ xñabey. Aan tsi lëe Pilat kokladzy nlaa xaa, kwnëdy to. ¹⁴ Ni nyab to nlyaa Xiñ Ntson Dios, lëel lëe do kwnab kwlaa tu nweety bñech. ¹⁵ Singo mod lëe do beety xaa nii xnee kyalmbañ. Per lëe Dios beñ kpañ xaa, aan nriisy lëe noo xñee nii nli ptyon noow. ¹⁶ Por xkyalwnabey Jesús lëe xaa re byak ni xyuum-bey gaa to xaa. Lëe xaa pkaa fuersy porñee bniladzy xaa xtiits Jesús.

¹⁷ Beetsy, nanaa nii tsi lëe do beety Jesús kchë xmeñ xñabey do, nandy to pe cos beeñtsyey do wor go. ¹⁸ Per singo mod lëe Dios beñ

cumplir kchë nii kwnee profet tsiñee chëb xaa nii no mban tedy Crist. ¹⁹ Por ngo, kol ktsëe xmod to ni kol ktikche styoo do lo Dios, parñee singo mod lëe xtol do kpily ni parñee knee Dios tu kyalwxiladzy lo do ²⁰ tsi lëe xaa kxaal Jesucrist, xaa nii nol kiid lo do. ²¹ Per no nii kwës Jesucrist kpaa axte nii kweekli Dios kchë cos. Por singo chëb Dios lo kchë profet nii biid penaadle. ²² Lëe Moisés chëb lo pxusykoltoo no: “Lëe Dios kxaal tu xaa nii kñee xtiits Dios. Sinak nii pxaal xaa naa, lady to kchoo xaa go. Kol ksal kchëetyee nii kñë xaa, ²³ por kchësy meñ nii ksaldy profet ko, lëe meñ go nitylo. Singo mod lëe meñ go kchoo kyedzy Israel.”

²⁴ ‘Ni kchësy kaa profet kwnee kchë nii noyak leñ tse re. Klo Samuel kwnee nii sinrii kak, loxsye ngo kchë profet nii biid. ²⁵ Par lëe do nak kchë tiits nii pxaal Dios lo profet ni par lëe do nak tiits nii psaan Dios lo pxusykoltoo no tsiñee chëb xaa lo Abraham: “Lo xtiyyoo kchoo meñ nii kuuñlay kchë meñ nii nche lo kislyu.” ²⁶ Tsi lëe Dios kaa beeñ kpañ xiñ, klo lo do pxaal Dios xaa par kuuñlay xaa lëe do, parñee ksaan do xtol do.

4

Lëe Pedre ni Juan so lo xaa xñabey

¹ Lëe Pedre ni Juan bii nonee lo meñ, tsiñee lëe pxosy ptsiñ ksa xaa nii

xkyënap lidzy Dios ni xaa saduceo. ² Xlëe xaa porñee lëe Pedre ni Juan nonee lo meñ nii nli spañ meñ kuty, por lëe Jesús pañ. ³ Lëe xaa xñabey kwnaasy xaa aan leñ skiiib ptseñ xaa kyool go, porñee tsel ptsye tse kwnaasy xaa xaa. ⁴ Per ndaly meñ nii pkëetyag kchë nii kwnee xaa bniladzy, aan lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios ptyalyre. Pkab siik kaay mily nonstyeexaapkiy.

⁵ Lëe byaani lyu lëe xaa nii xñabey lo meñ Israel, ni xaa kol, ni maestre ley pkaal lsa Jerusalén. ⁶ Wi Anás, xaa nii xñabey lo pxosy so siko, ni Caifás, ni Juan, ni Alejandro ni kchësy meñ lidzy xaa nii xñabey lo pxosy. ⁷ Lëe xaa kwnabey koktsyetsy Pedre ni Juan, aan loxsye pso xaa xaa groltyee, lëe xaa kwnabtiits lo xaa, chëb xaa:

—¿Cho bnee tiitspey lo do nii chuuñtsyey do kchë cos re?

⁸ Tsigo lëe Pedre, xaa nii nyoo no Kyalbini Ntson leñ styoo kwëb chëb:

—Kchësy to nii nak to xaa xñabey ni kchësy to xaa kol, ⁹ lëe do xñabtiits loo noo dyon xa byak tu xaa xsyakñë. ¹⁰ Lëe noo kñeeli lo do parñee kaknan do ni kaknan kchë meñ nii no Israel nii lëe xaa re byak por xkyalwnabey Jesucrist Nazaret. Lëe do pkëe xaa lo crusy, per lëe Dios beeñ kpañ xaa. ¹¹ Lëe Jesús nak sinak kyo nii psëeb to kchë do siñee xsaa do yu, per lëe na lëe xaa nak sinak tu kyo nii mastre xkiñ. ¹² Ni tu

cho chilody kteelaa lëe no lo tol lo kislyu re, xaktyee Jesús, xaa nii pxaal Dios.

¹³ Tsiñee lëe xaa xñabey kon nii nder confians xñee Pedre ni Juan, aan lëdy xaa chak nak xaa, psee xaa xñabey aan lëe xaa byeñ nii xpëedscuel Jesús nak xaa. ¹⁴ Pchilody pe cos nguëëkiy xaa xñabey xaa, porñee lëe xaa nii byak so siko. ¹⁵ Per lëe xaa kwnabey pchoo Pedre ni Juan lo junt aan lëe xaa byaan kchë xaa siñee xñabey xaa, xtilytiits lsa xaa, ¹⁶ xñee xaa:

—¿Xa kuuñ no xaa re? Por kchësy meñ nii no Jerusalén nan nii lëe xaa beeñtsyey kyalntson re, aan chilody tyeesy no nii nli dyo. ¹⁷ Per parñee kxooñtre tiits lady meñ, kol tsoo ktseb no xaa, parñee destye natse kseejtre xaa lë Jesús ni stu lo meñ.

¹⁸ Tsgo lëe xaa kwtsyetsy xaa, aan lëe xaa kwnabey nii kseejtre xaa ni kluuytre xaa xtiits Jesús lo meñ. ¹⁹ Per lëe Pedre ni Juan kwëb chëb:

—Misme lëe do na dyon kol kyeñ deelñee buen sak Dios nii ksoob noo xtiits to, lëel nii ksoob noo xtiits Dios. ²⁰ Kñabty to nii ksaan noo kñee noo kchë nii ptyon noo ni ptyon noo, por chilodyo.

²¹ Tsgo lëe xaa xñabey kwëntseeb lo xaa, per lëe xaa blaa xaa. Ptsyoldy xaa xa nsaksi xaa xaa, porñee kchësy meñ xtee skizh lo Dios por kchë nii kon meñ. ²² Masy choow iz chap xaa nii byak por kyalntson go.

Lëe meñ nii xniladzy chuti-itsni Dios

²³ Tsi lëe Pedre ni Juan kwlaa, lëe xaa sey laañee nche xcombañer xaa aan lëe xaa bitiits kchë nii chëb pxosy ni xaa kol lo xaa. ²⁴ Tsiñee lëe xcombañer xaa lox pkëetyag kchë nii bitiits xaa, lëe xaa bitiitsni Dios tusyke kchë xaa, chëb xaa:

—Tat Tios, lii nii psaal kpaa ni kislyu ni nistoo ni kchë lo cos, ²⁵ lii beeñ knee pxusykoltoo noo David, tsiñee por Kyalbini Ntson chëb xaa:

¿Penak nii xlëe meñ nii nche lo kislyu,

ni penak nii cho cos nii pa xkiiñdy leñ kik meñ?

²⁶ Lëe kchë rey ni lëe xtisy nii xñabey lo kislyu ptyop parñee ktilyni xaa Dios ni parñee ktilyni xaa xaa nii kwle Dios.

²⁷ 'Nli nii lëe Herodes ni Poncio Pilato pkaal lsa leñ kyedzy re kchë xaa meñ sit ni meñ Israel par ktilyni xaa xiñoo Jesús nii pxaaloo lo kislyu. ²⁸ Singo mod lëe xaa beeñtsyey kchë nii nol kikoo kak destye penaadle.

²⁹ Lëe nana, Tat Tios, buy kchë xkyalntseeb xaa, aan beeñ yudar xaa nii xsoob xtiitsoo parñee ktsyebty xaa kluuy xaa xtiitsoo. ³⁰ Bluuy xkyalwnabeyoo tsiin kuuñ kyak xaa meñ xsyakne ni kuuñtsyey xaa kyalntson por xtiits xiñ ntsonoo Jesucrist.

³¹ Tsiñee lëe xaa lox bitiitsni Dios, lëe laañee nche xaa pxisy, aan lëe Kyalbini Ntson kwsëeb kchë leñ styoo xaa,

ni lëe xtseeb pchoo lo xaa parñee kñee xaa xtiits Dios.

Kwyody xpixwan cos

³² Tugak kwyo kik kchë meñ nii bniladzy xtiits Dios. Ni tu cho chëbty: “Xcheñsyaa nak cos re”, sink kchësy xcheñ meñ kok kchë cos, kwyody xpixwano. ³³ Con kyalwnabey gaa tugak lëe apostle kwnee nii nli pañ Jesús aan mbëe beeñlay Dios xaa. ³⁴ Kwyody ni tu meñ nii nyo lyaadzy lady xaa, por lëe meñ nii chap lyu o yu gaa ptow aan lëe meñ kuni tumi go lo apostle ³⁵ par kiisy apostlo lo meñ nii no lyaadzy. ³⁶ Singo beeñsyey tu xaa nii pcholë José. Lo xtiy Leví pkab xaa, chu nis nii lë Chipre koly xaa. Aan lëe apostle kwnee lo xaa Bernabé. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Xaa nii xchooblady.) ³⁷ Lëe xaa pto tublë lyu nii kop xaa aan lëe xaa kuni tumi go lo apostle.

5

Xtol Ananías ni Safira

¹ Singo gak beeñsyey tu xaa nii pcholë Ananías chop tsiil xaa Safira. Lëe xaa pto tublë lyu, ² aan pteejty xaa kchë tumi nii kwtow lo apostle, xaktyee groltyeew ptee xaa. Lëe xaa byaani stu grollo, aan chop tsiilsye xaa koknano. ³ Lëe Pedre chëb lo xaa:

—Ananías, ¿penak nii kwsëeb xaatox leñ styool par jkëetiil Kyalbini Ntson aan kyaanil grol tumi nii kwto lyu? ⁴ ¿Pe lëdy xcheñoo nayak

nak lyu? Ni tsi lëew lox pto gaal, ¿pe lëdy xcheñoo nayak nak tumi go? ¿Penak nii beeñsyeyoo sinrii? Dios gon pkëetiil, pkëetiidyoo cholsye meñ.

⁵ Tsiñee biñ Ananías ngo, lëe Ananías byab lyu aan lëe xaa kuty. Ntseeb ptsyeb kchë meñ nii koknano. ⁶ Tsigolëe bla xaa yeeñ nii nche siko pchal Ananías tublë ladx aan lëe xaa kujkeetsy xaa.

⁷ Lëe kwloxo siik tson wor, lëe tsiil Ananías ptsiñ. Ni tu pe nandy me. ⁸ Lëe Pedre kwnabtiits lo me chëb:

—Kwneeli dyon, ¿pe lal nii pto do lyu në do lon?

Lëe me chëb:

—Nliw, lal ngo pto noow.

⁹ Tsigolëe Pedre chëb:

—¿Penak nii kwyotiits to par jkaal do xKyalbini Ntson Dios? Lëe meñ nii kujkeetsy tsiiloo siid ske. Lëe na lëel jkyeetsyak wil.

¹⁰ Aan wor go kazh lëe me byab kexka lo Pedre. Tsi lëe xaa yeeñ go bikche kon xaa lëe me tse lox kuty, lëe me blis xaa aan lëe me kujkeetsy xaa kwi tsiil me. ¹¹ Aan kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios nii xkaal lsa siko ni kchësy meñ nii koknano ptsyeb.

Kyalntson nii beeñsyey apostle

¹² Ndaly kyalntson beeñsyey apostle lady meñ nii tugak xkaal lsa laañee lë lo xley Salomón. ¹³ Aan nikxe nii ni stu meñ byaxty nsyëeb lady meñ nii xniladzy xtiits Dios, bleni meñ kyedzy meñ nii xniladzy. ¹⁴ Ni

lëe meñ nii xniladzy kaa ptyalyre, nikxe mguioy nikxe gaa kwnaaw. ¹⁵ Kwlii meñ kchë meñ xsyakne nëz aan xkix meñ meñ xsyakne go lo ta parñee tsiñee te Pedre siquier xmalë xaa kyab lady bla meñ xsyakne go. ¹⁶ Wi meñ kyedzy nii nche kexka Jerusalén biidni meñ xsyakne ni meñ nii no kyalbini mal leñ styoo aan kchë meñ go byak.

Lëe Pedre ni Juan no skiib

¹⁷ Lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni xaa saduceo xtilyni apostle porñee kchë meñ xleni apostle. ¹⁸ Lëe xaa kwnaasy apostle aan lëe xaa kwloo xaa xiskiib kyedzy. ¹⁹ Per lëe tu xangly Dios kukxaly chu skiib wor kyool aan lëe angly kwlii xaa skiib chëb:

²⁰ —Kol tsi lidzy Dios aan kol kutiits lo meñ xa nak kyalmbañ nii xneetsy Jesús.

²¹ Lëe byaani kazh lyu silyga, lëe xaa kwsëeb leñ lidzy Dios aan lëe xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios lo meñ sinak chëb angly lo xaa.

Mentre gaa lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe xaa nii nak ksa pxosy ptop kchë xaa kol nii xñabey nii no Israel. Loxsy ngo lëe xaa kwnabey kchoo apostle skiib. ²² Per tsi lëe mayor ptsiñ chu skiib, cho sere gaa, aan lëe mayor kuknitiits, ²³ chëb:

—Tsiitsy nyoogw chu skiib ptsiñ noo, lëe soldaad kaa nche nap chu puert. Per tsiñee lëe noo pxaly chu

puert, ni stu cho kintre leeño.

²⁴ Tsiñee lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe xaa nii xkyënap lidzy Dios biño, lëe xaa kwnabtiits lsa lo xcombañer xaa, xñee xaa: Nli gaa axte pa lo kyal kchë cos re. ²⁵ Ngo nchenee xaa tsi lëe tu meñ ptsiñ chëb:

—Lëe xaa nii gon kwloo do skiib no kluuy xtiits Dios lo meñ leñ lidzy Dios.

²⁶ Tsiño lëe xaa nii xñabey lo mayor ni lëe mayor kukxi xaa, per psaksidre xaa xaa, porñee ptsyeb xaa ndeekyo meñ kyedzy xaa. ²⁷ Tsiñee lëe xaa ptsiñni xaa, lëe xaa pso xaa groltyee lady kchë xaa kol nii xñabey, aan lëe xaa nii xñabey lo pxosy chëb lo xaa:

²⁸ —Lëe noo bñeel lo do gon nii nodre nii kseety to lë Jesús. Aan biñdy to tiits, sink lëe do no kiisy xiwseedy to tyub Jerusalén, aan chakladzy to jkëëkiy do lëe noo xkyalkuty Jesús.

²⁹ Tsiño lëe Pedre ni lëe stubla apostle kwëb chëb:

—No nii klo xtiits Dios ksoob noo que xtiits chol meñ lo kislyu re. ³⁰ Lëe xDios pxusykoltoo no beëñ kpañ Jesús, xaa nii pkëe do lo crusy.

³¹ Lëe Dios psoob Jesús nëzli parñee kñabey Jesús ni parñee kteelaa Jesús meñ Israel nii ktikche styoo. ³² Ksa noo Kyalbini Ntson nii xtee Dios lo meñ nii xsoob xtiits xaa xñee nii nli beeñtsyey Dios nrii.

³³ Tsiñee lëe xaa xñabey biñ ngo, per nli busy blëe xaa aan

wor go kazh kokladzy xaa nyuty xaa apostle. ³⁴ Per lady kchë xaa xñabey go no tu xaa fariseo nii pcholë Gamaliel. Maestre ley xaa ni xsal gaa meñ xaa. Lëë xaa kwsoli aan lëë xaa kwnabey pchoo apostle ley xisy wiñ. ³⁵ Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xaa xñabey:

—Kchësy to xaa Israel, siñee nche do nu, kol kyeñ gon pe kuñ do xaa gue. ³⁶ Kol ksaladzy gaanoo nii penaa-dle pchoo tu xaa nii pcholë Teudas, xñee xaa nii tu xaa non nak xaa, aan kwsëëb siik tap kyoow meñ xlad xaa. Per blyëëdy lëë xaa beety meñ, aan kchësy meñ nii kwsëëb xlad xaa pchoots klyaal, aan lëë xcuent xaa byal sikootyee. ³⁷ Kok xtsedyako, leñ tse nii chaa cens, lëë tu xaa Galilea nii pcholë Judas pchoo, aan singo gak ndaly meñ kwsëëb xlad xaa, per lëë meñ beety xaa, aan lëë kchësy meñ nii kwsëëb xlad xaa pchoots klyaal. ³⁸ Por ngo lëen xñee lo do: Kol ksaan xaa gue, jkaaldy to xaa. Por deelñee kiksye chol meñ xlyañ nii chuuñtsyey xaa sitsiñ tse nii lëew kyal. ³⁹ Per deelñee xtsiñ Dios kayuñtsyey xaa, chilody jkwëes to low. Kol kap cuent, toontlaa Dios no ktilyni do.

⁴⁰ Kchësy xaa xñabey go psal xtiits Gamaliel. Loxsye ngo lëë xaa kwtsyetsy apostle. Lëë xaa ptee xcheñ xaa ni lëë xaa chëb nii nodre nii kseety xaa lë Jesús, per lëë xaa blaa xaa. ⁴¹ Lëë apostle pchoo lady xaa xñabey go xle xaa

porñee lëë Dios ptee tiitspey psaksi meñ go xaa por xtiits Jesús. ⁴² Aan psaandy xaa, sink ksatyee tse kwnee xaa lo meñ nii lëë Jesús xaa nii pxaal Dios biid kteelaa meñ lo tol. Kchë ngo kwnee xaa lo meñ leñ lidzy Dios ni kchë ngo kwnee xaa tsiñee kwey xaa lidzy meñ.

6

Lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios xso kadzy xaa nii kuñ yudar

¹ Leñ tse go, como lëë meñ nii xniladzy xtiits Dios pya-lyre, lëë xaa Israel nii xñee tiitsë griego chëb lo xaa Israel nii xñee tiitsë hebreo nii xty-oontsidy kwnaa viud nii xñee tiitsë griego tsi lëë nii xtyaaw xkaasy. ² Tsigó lëë ksa tsi-iphop apostle ptop kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios aan lëë xaa chëb:

—Buendyo nii ksaan noo kluuy noo xtiits Dios par kiisy noo nii ktyaaw. ³ Por ngo, beetsy, kol kyub kadzy xaa nii chap to confians, xaa nii xyeñ, ni xaa nii nyoo no Kyalbini Ntson leñ styoo, aan kol ktee tsiñ re lo xaa. ⁴ Lëë noo tugak kutiitsni Dios ni lëë noo kluuy xtiits xaa.

⁵ Byo nii kwnee apostle styoo xaa nii xniladzy xtiits Dios, aan lëë xaa kwle tu xaa nii pcholë Xteb. Tyub styoo Xteb xniladzy Xteb Dios ni nyoo gaa nii no Kyalbini Ntson leñ styoo Xteb. Ni lëë xaa kwle Felip, ni Prócoro, ni Nicanor, ni Timón, ni Parmenas, ni Nicolás, tu

7

xaa Antioquía nii penaadle bniladzy xlay meñ Israel. ⁶Loxsye ngo lëe xaa kuni xaa nii kwle xaa lo apostle, aan lëe apostle kwnab lo Dios por kchë xaa go ni lëe apostle pxob ña xaa kik xaa go.

⁷Lëe xtiits Dios pkaasyre, ni lëe meñ nii xniladzy ptyalyre Jerusalén, aan axte wi bla xipxosy meñ Israel bni-ladzy.

Lëe xaa xñabey xñaasy Xteb

⁸Kokni Dios Xteb. Ngo nii ptee xaa tiitspey beeñtsyey Xteb kyalntson lady meñ.

⁹Lëe bla xaa Cirene, ni xaa Alejandría, ni xaa Cilicia, ni bla xaa kyedzy Asia, nii chi ktoo nii lë Libertados, bislo ptilytiitsni Xteb. ¹⁰Per xlyëbty xaa lo Xteb, porñee nonsyke Kyalbini Ntson xsyaab leñ kik Xteb pe cos ktikche Xteb lo xaa. ¹¹Tsigo lëe xaa kwtiix bla xaa nii këb nii biñ kwneenë Xteb Moisés ni Dios. ¹²Lëe xaa pkiily meñ kyedzy ni xaa kol ni maestre ley. Singo mod lëe xaa kwnaasy Xteb aan lëe xaa kukso xaa lo xaa xñabey. ¹³Byubak xaa meñ nii kwnee xuuy chëb:

—Lëe xaa gue tugak nonee në lidzy Dios ni xley Dios. ¹⁴Ptsyon noo kwnee xaa nii lëe Jesús Nazaret knitylo lidzy Dios ni lëe xaa me ktsëe kchë costumbre nii psaan Moisés lo no.

¹⁵Tsigo lëe xaa xñabey ni lëe kchë meñ nii nche sob siko buy lo Xteb, aan lëe xaa kon nii chak lo Xteb si chak lo tu angly.

Kchë tiits nii kwnee Xteb

¹Tsigo lëe xaa nii xñabey lo pxosy kwnabtiits lo Xteb chëb:

—¿Pe nli nii kwneel kchë nii xkëeki meñoo?

²Lëe Xteb kwëb chëb:

—Beetsy, kchësy to siñee nak to xaa kyedzy re, xñabaa lo do nii jkëetyag to choplan xtitsaa. Worñee gon lëe pxusykoltoo no Abraham bii no nëz Mesopotamia, lëe Dios ntson byaklo lo xaa, antes nii kyey xaa nëz xtañ meñ Harán, ³lëe Dios chëb lo xaa: “Psaan xtañoo ni kchësy meñ liidzyoo, aan kwey tañ nii kluyaa lool.” ⁴Tsigo lëe Abraham pchoo xtañ meñ Caldea aan lëe xaa kutso nëz Harán. Lëe loxsye kuty pxosy xaa, lëe Dios biidni xaa tañ re, laañee no do nina. ⁵Per ni tublë lyu pteejty Dios lo xaa tañ re, per ni tu laa nsyo tu niy xaa pteejty Dios. Aan nikxe nii chaptty xaa mëed tiemp ko, lëe Dios chëb nii lëew ktee xaa lo xiñ xaa tsi lëe xaa lox kety. ⁶Ni lëe Dios chëb kazh nii lëe kchë meñ nii sëed lo xtiyy xaa tsitso xtañ meñ sit, ni lëe meñ sit jkuñ xaa tsiñ, ni lëe meñ sit ksaksi xaa tap kyoow iz. ⁷Per lëe Dios chëbak nii lëe xaa ksaksi kchë meñ sit nii jkuñ meñ Israel tsiñ, aan loxsye ngo lëe meñ Israel kchoo siko, aan lëe meñ Israel kiid kutiitsni Dios nu. ⁸Lëe Dios kwnee lo Abraham, aan lëe Dios kwnabey nii tsobey xaa, sinak tu señ nii lëe Dios tugak kakni xaa. Por ngo, tsi lëe

xiñ xaa Isaac koly, tse nii ptsiil xaa xmal, lëe Abraham kwlobey xaa, aan singo gak beeñtsyey Isaac xiñ xaa Jacob, aan singo gak kwlobey Jacob ksa tsiipchop xiñ xaa. Lëe xiñ Jacob nak pxusykoltoo ksa tsiipchop xtiy meñ Israel.

⁹ Betsy xiñ Jacob nak José, aan por kyalmbody lëe xaa pto xaa par kyey xaa Egipto. Per lëe Dios kokni José, ¹⁰ ni lëe Dios pteelaa xaa kchëlo kyalnë, ni Dios kaa ptee kyalchak lo xaa. Lëe Dios beeñ nii byo xmod José styoo Faraón rey Egipto. Ngo nii lëe xaa pso José kok José xtisy Egipto aan axte wi lidzy rey kwnabey José.

¹¹ Tsi lëe kpiñ biid, mban kwte meñ tyub Egipto ni Canaán, aan ptsyoldy pe nyaw pxusykoltoo no. ¹² Per tsi lëe Jacob biñ nii lëe xobxtily no Egipto, lëe xaa pxaal xiñ xaa siko, xaa nii kok pxusykoltoo no. Lëe xaa kwey primer viaj. ¹³ Lëe pchopo viaj lëe José pchoo neñlo lo betsy, aan lëe gaa xaa byumbey xaa. Singo lëe rey Egipto koknan pa lo tiy sëed José. ¹⁴ Loxsy ngo lëe José chëb lo betsy: “Kol tsikxi pxosy no ni meñ lidzy no.” Tsongalyptsiipkyay meñ lidzy xaa ptsiñ Egipto. ¹⁵ Singo nak nii lëe Jacob kutso Egipto, siko kuty xaa, ni siko kuty pxusykoltoo no. ¹⁶ Lëe kwloxo bla iz lëe kchë xtsit xaa byey Siquem, aan lëew pkyeetsy leñ paa nii kwxii Abraham con tumi lo xiñ Hamor.

¹⁷ Lëe tsi lëe tiits nii chëb Dios lo Abraham mer kak cumplir, lëe meñ Israel ptyaly Egipto. ¹⁸ Aan lëetyee gaa tiemp ko lëe tu rey nii byumbeydy José kwsob kwnabey Egipto. ¹⁹ Lëe rey go pkëeti xtiy no ni lëe xaa psaksi pxusykoltoo no, xoo kwnabey xaa psëeb pxusykoltoo no xiñ xaa nii lox chaly parñee kety mëed. ²⁰ Tiemp ko koly Moisés. Tu mëed nii byo styoo Dios kok xaa, aan lëe pxosy xaa kwloolan xaa tson mëe. ²¹ Per tsiñee pchilodre ngolan xaa xaa, lëe xaa psëeb xaa, aan misme xiñtsyaap rey Egipto blis xaa, aan lëe me kon xaa sinak nii nyak xaa xiñ me. ²² Ngo nii pseedy Moisés kchë nii xseedy meñ Egipto, ni kok ndaan xaa por kchë nii kwnee xaa ni beeñtsyey xaa.

²³ Choow iz Moisés tsi lëe xaa kwlokyeñ tsitedy xaa lo meñ xkyedzy xaa, meñ Israel. ²⁴ Siko kon xaa nii lëe tu xaa Egipto no ktee xcheñ tu xaa xkyedzy xaa. Aan parñee kla xaa xaa xkyedzy xaa, lëe xaa beety xaa Egipto go. ²⁵ Nladzy xaa tsaaplaa nyeñ meñ xkyedzy xaa nii lëe Dios kteelaa meñ xkyedzy xaa por lëe xaa, per byeñdy meñ xkyedzy xaaw. ²⁶ Lëe byaani lyu, lëe Moisés kon nii lëe chop xaa Israel nche ktily aan como lëe xaa kokladzy ntsily xaa xaa lëe xaa chëb: “Betsy to. ¿Penak nii singue nche ktily do?” ²⁷ Tsigi lëe xaa nii no ktee cheñ xcombañer pchëep Moisés, aan lëe

xaa chëb: “¿Cho psoo gaal nii kñabeyoo loo noo, ni cho nē lool nii kakoo xixtisy noo?”²⁸ ¿Ote chakladzyoo yak kutyoo naa sinak beetyoo xaa Egipto neeg?”²⁹ Tsi lëe Moisés biñ ngo, lëe xaa pxooñ aan lëe xaa si nēz xtañ meñ Madián. Siko kwyoo xaa ni siko koly chop xiñ xaa.

³⁰ ‘Lëe kwloxo choow iz, lëe tu angly byaklo lo xaa lo tu yakitsy nii noyek kexka xan kiy nii lē Sinaí.³¹ Ntseeb psee Moisés kon ngo. Tsi lëe xaa big par kan ngui xaaw, lëe xaa biñ tsiy Dios nii xñee: ³² “Naa nak xDios pxusykooltoo, naa nak xDios Abraham, xDios Isaac ni xDios Jacob.” Tsi lëe Moisés bislo xisy porñee tir xtsyeb xaa, aan byaxty xaa nyuy xaa. ³³ Per lëe Dios chëb lo xaa: “Blity laboo, por ntson laañee nosubniyoo. ³⁴ Chanaa xa kēksaksi meñ Egipto meñ nii ngab lon. Por ngo lëen byety par kteelaan meñ nii ngab lon. Na tē tsiin kxalaa lii Egipto.”

³⁵ ‘Klo chëb meñ kyedzy lo Moisés: “¿Cho psool nii kñabeyoo loo noo ni cho nē lool nii kakoo xixtisy noo?” Per lëe Dios pxaal xaa sinak tu xaa xñabey ni sinak tu xaa nii xteelaa. Lëe angly nii byaklo lo xaa lo yakitsy nii noyek kokni xaa. ³⁶ Lëe Moisés kwllii pxusykooltoo no Egipto, ni beeñtsyey gaa xaa kyalntson Egipto, ni chu Nistoo Nixñē, ni tyub tañ pidzy nii kwtedy xaa choow iz ksa xaa pxusykooltoo no. ³⁷ Ni

misme gaa Moisés chëb lo meñ Israel: “Lëe Dios kxaal tu profet nii kchoo lady to, sinak nii pxaal xaa naa.”³⁸ Lëe gak Moisés pkaal lsa ksa pxusykooltoo no tañ pidzy. Lëe angly nii kwnee lo xaa kiy nii lē Sinaí kokni xaa. Lëe xaa pkaaxcuent xtiits ntson Dios nii xnee kyalmbañ par kteso xaaw lo no.

³⁹ ‘Per koklasty pxusykooltoo no nsoob xtiits xaa, sink lëe pxusykooltoo no kokladzy mbikche nyey Egipto. ⁴⁰ Lëe pxusykooltoo no chëb lo Aarón: “Chakladzy noo nii ksaal tu mdyo nii nech loo noo, por toon pe cos kok Moisés nii kwllii lëe noo xtañ meñ Egipto.” ⁴¹ Tsi lëe xaa psaa tu mdyo nii chak si chak tu becerr, ni lëe xaa beety ma mbañ par kokon xaa ma lo mdyo go. Loxsyey ngo lëe xaa beeñtsyey tu lni par kleni xaa mdyo nii kwya con ña xaa. ⁴² Ngo nii lëe Dios psaan pxusykooltoo no par kleni xaa kchē mēly nii xsaani leñ kpaa. Sinrii kē leñ xkitsy Dios nii pkē kchē profet:

Lo choow iz nii kunsē do tañ pidzy,

¿pe beety to ma dyon, par kokon do ma lon?

⁴³ Psoobty to tiits gon,
sink lëe do kwēnoy lidzy
mdyo nii lē Moloc,

ni lëe do kwēnoy xmēly
ximdyo do Renfán,
mdyo nii psaa do par
kleni do.

Por ngo lëen kwi lëe do xtañ do,

aan lëë do kxalaa tu
laañee mastre sit lo
Babilonia.

44 'Tyub nii kwyo
pxusykoltoo no tañ kwënoy
xaa lidzy Dios nii kwyaa con
ladx. Leeñgo kwyotsey table
nii kē ley. Lëë yu go kwyaa
sinak nii kwnabey Dios lo
Moisés, tsiñee chëb xaa nii
ksaa xaaw sinak nii kon
xaaw. 45 Lëë pxusykoltoo no
byaani yu go aan tsi lëë meñ
xkyedzy no ptsiñ xtañ meñ
sit ksa Josué, wiw ptsiñni xaa.
Siko kwlii Dios kchë meñ nii
nol kyedzy ko par ktee Dios
kyedzy ko lo pxusykoltoo no.
Aan singo kwëngob xaa yu
go axte xtiemp David. 46 Lëë
rey David bleni Dios, aan
kokladzy xaa nsaa xaa tu
laañee nyo xDios meñ Israel.
47 Per lëël Salomón nak nii
psaa lidzy Dios. 48 Nikxe nii
nody Dios nii sob kpaa leñ yu
nii chaa con ña meñ. Sinak
chëb Dios lo profet:

49 Kpaa nak laañee sobaa
xñabeyaa,
lo kislyu xson niyaa.

¿Xa xña yu nii ksaa do par
naa? xñee Dios,
¿o xa xña gaa laañee kxi-
ladzyaa?

50 ¿Pe lëdy con ñan nayak psan
kchë cos?

51 'Per lëë do, chëb Xteb,
tugak nguiedzy nak styoo do.
Chaklasty to jkëëtyag to xtiits
Dios. Nak to sinak meñ nii
xyuumbeydy Dios. Tugak
xtilyni do Kyalbini Ntson.
Lëësyak pxusykoltoo do nak
to. 52 ¿Pe kwyo tu profet dyon
nii psaksidy pxusykoltoo do?
Lëë pxusykoltoo do beety

kchë xaa nii kwnee nii lëë
Crist kiid, aan lëë na nii lëë
Crist biid, lëë do kokniladzy
xaa ni lëë do beety xaa. 53 Lëë
angly biidni xley Dios lo do,
per xsaldy tow.

Xkyalkuty Xteb

54 Tsiñee lëë xaa xñabey lox
biñ kchë nii kwnee Xteb, per
nli busy blëë xaa lo Xteb axte
chawlay xaa. 55 Tsiigo lëë Xteb
nii nyoo no Kyalbini Ntson
leñ styoo blëp lo leñ kpaa aan
lëë xaa kon xkyalntson Dios,
ni lëë xaa kon nii lëë Jesús
kusoli kwi Dios nëzli. 56 Aan
lëë xaa chëb lo xaa xñabey:

—¡Kol kuy leñ kpaa gaanoo!
Lëën chan nii lëë Xiñ Dios nii
pxaal xaa so kwi xaa nëzli.

57 Per lëë xaa xñabey koñee
ptsetyag, aan lëë xaa bislo
chuptsyë yë xaa, lëë xaa
kwseñ Xteb. 58 Lëë xaa kwlii
Xteb leñ kyedzy aan lëë xaa
pteekyo Xteb. Lëë tu xaa
nii pcholë Saulo byaani xab
kchë meñ nii kukteekyo Xteb.
59 Aan mentre lëë xaa no
kteekyo Xteb, lëë Xteb chëb
lo Jesús:

—Jesús, pkaaxcuent xkyal-
biniin.

60 Loxsye ngo lëë xaa
psoxib aan lëë xaa kwchupt-
syë nguiedzy xñee xaa:

—Tat Tios, ksaldyoo xtol
meñ re.

Aan loxsye kwnee xaa
singo, lëë xaa kuty.

8

1 Aan kwyo Saulo con-
forme nii kuty Xteb.

*Lëë Saulo kënlaag meñ nii
xniladzy xtiits Dios*

Misme tse go lëe meñ bislo xsaksi meñ nii xnildazy xtiits Dios nii no Jerusalén aan kchësy meñ nii xnildazy pchoots klyaal tyub xtañ meñ Judea ni Samaria. Xaktyee apostle byaan Jerusalén.
² Lëe bla xaa nii buen styoo kujkeetsy Xteb ni mban biñ xaa. ³ Mentre gaa lëe Saulo kënlaag meñ nii xnildazy xtiits Dios, xsyëeb xaa yu por yu xkwii xoo xaa kwnaa ni mguiy chilo xaa skiib.

Lëe Felip xluuy xtiits Dios lo meñ Samaria

⁴ Per lëe kchë meñ nii pchoo Jerusalén xluuy xtiits Dios nii xteelaa laañee xtsiiñtyee meñ. ⁵ Wi Felip pchoo Jerusalén, aan lëe xaa kwey leñ kyedzy Samaria aan lëe xaa bislo xñee xaa lo meñ nii lëe Jesús nak xaa nii pxaal Dios. ⁶ Tsiñee lëe meñ kon kchë kyalntson nii chuuñtsyey Felip, lëe meñ pkaal lsa par jkëetyag meñ nii xñee Felip. ⁷ Ndaly meñ nii no kyalbini mal leñ styoo byak, aan chuptye kyalbini mal xchoo leñ styoo meñ go, ni ndaly meñ nii kutoo ni meñ nii xsyëdy byak. ⁸ Por ngo ble meñ kyedzy ko.

⁹ Per leñ kyedzy ko kwyo tu xaa nii pcholë Simoñ. Chuuñtsyey xaa kyalbruj aan chuui ksee xaa meñ Samaria, xñee xaa nii tu xaa non nak xaa. ¹⁰ Kchësy xaa wiñ ni xaa kol xkëetyag xtiits xaa aan xñee meñ.

—Lëe xaa gue noy xkyalwnabey Dios.

¹¹ Kchësy meñ psal xaa, porñee con xkyalbruj xaa xtse beñ ksee xaa meñ. ¹² Per tsiñee lëe meñ bnildazy xtiits Jesús nii ptsiñni Felip, lëe meñ byeñ xa nak xkyalwnabey Dios, ni lëe meñ kwchobnis, nikxe mguiyoy nikxe gaa kwnaaw. ¹³ Aan axte wi Simoñ bnildazy ni kwchobnis, aan lëe xaa bislo kwënal xaa Felip, xsee xaa chan xaa kchë kyalntson nii chuuñtsyey Felip.

¹⁴ Tsiñee lëe apostle nii ncheno Jerusalén biñ nii lëe meñ Samaria bnildazy xtiits Dios, lëe xaa pxaal Pedre ni Juan siko. ¹⁵ Tsiñee lëe xaa ptsiñ, lëe xaa kwnab lo Dios por kchë meñ Samaria nii bnildazy parñee sëeb Kyalbini Ntson leñ styoo meñ go. ¹⁶ Porñee lëe meñ go kwchobnis worñee bnildazy meñ go xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús, per ni tu leñ styoo meñ go karty sëeb Kyalbini Ntson. ¹⁷ Lëe Pedre ni Juan pxob ña kik meñ go, aan lëe Kyalbini Ntson kwsëeb leñ styoo meñ go.

¹⁸ Tsi lëe Simoñ kon nii lëe Kyalbini Ntson xsyëeb leñ styoo meñ tsi lëe apostle xob ña kik meñ, lëe xaa kwlii tumi, ¹⁹ aan lëe xaa chëb:

—Kol kneetsy kyalwnabey gue lon parñee kchë kik meñ nii kxobaa ñan sëeb Kyalbini Ntson leñ styoo.

²⁰ Tsi go lëe Pedre chëb:

—Deelba nitylool kchë xtumil. ¿Xa nanoo nii sil nii xkady Dios? ²¹ Nongualdy nii kuuñtsyeyoo tsiñ nii

chuuñtsyeey noo, por chan Dios nii nguidy no styool.
²² Psaan xtoloo, aan kwnab lo Dios nii ktsily xaa tol nii psya leñ styool. ²³ Por chanaa nii tir chak mbiidyoo, ni chanaa nii xlaady tol lii.

²⁴ Tsigo lëe Simoñ kwëb chëb:

—Kol nab lo Dios por naa, parñee ktsyooldyaa kchë nii në do lon.

²⁵ Loxsye bitiits apostle cho nak Jesús, ni loxsye bluuy xaa xtiits Dios, lëe xaa bikche sey xaa Jerusalén, aan ndaly kyedzy Samaria nii ptedy xaa bluuy xaa xtiits Dios.

Lëe Felip chutiitsni tu xaa Etiopía

²⁶ Loxsye ngo, lëe tu xangly Dios chëb lo Felip:

—Ligier kwey nëz kyety, nëz nii xchoo Jerusalén xtsiñ Gaza.

Lëe nëz ko xtyedy nëz tañ pidzy. ²⁷ Lëe Felip si aan lëe tu xaa Etiopía pkaa lo xaa nëz. Tu xaa non nak xaa go, lëe xaa xkotsey kchë xtumi kw-naa nii nak rey Etiopía nii lë Candace. Lëe xaa kukiily lay lo Dios Jerusalén. ²⁸ Lëe xaa sey xtañ xaa, sobsye xaa leñ tu carret, xlab xaa libre nii pkëe profet Isaías. ²⁹ Tsigo lëe Kyalbini Ntson chëb lo Felip:

—Big kex xan carret ke.

³⁰ Tsi lëe Felip big, lëe xaa biñ nii lëe xaa Etiopía go no klab libre nii pkëe profet Isaías. Tsigo lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pe xyeeñoo libre nii no klaboo?

³¹ Lëe xaa Etiopía chëb:

—¿Xa kyeeñ no deelñee kindy cho kñë lon xa nako?

Tsigo lëe xaa chëb lo Felip:

—Kwyëp aan kwsob kwin.

³² Sinrii xñee laañee no klab xaa Etiopía go:

Sinak nii chixi meñ mëkwxiiily nii kety, kuxi meñ xaa, ni nak xaa sinak tu mëkwxiiily nii chuptyëdy tsi xtsiib meñ ma, por kwchuptyëdy xaa.

³³ Psaksi meñ xaa, aan ni tu cho beeñdy xkyalxtisy xaa.

¿Cho lëe nii kñë xa kok kchë meñ nii kwyo xtiemp xaa?

Por lëe xaa seyle, sodre xaa lo kislyu.

³⁴ Tsigo lëe xaa Etiopía chëb lo Felip:

—Beeñ favor kwnë lon dyon cho por lëe xñee profet nrrii, ¿pe por lëe xaaw, ote por stu meño yak?

³⁵ Lëe Felip bislo chëb xa nak laañee no klab xaa, aan singo mod lëe Felip chëb lo xaa cho nak Jesús. ³⁶ Lëe tsi lëe xaa sitedy tu laañee no nis, lëe xaa Etiopía chëb lo Felip:

—Xaatee mbëe no nis nu. ¿Pe chiloody kaa dyon chob-nisaa?

³⁷ Lëe Felip chëb:

—Deelñee xniladzyoo tyub styool, schilow.

Lëe xaa Etiopía kwëb chëb:

—Xniladzyaa nii Jesucrist nak Xiñ Dios.

³⁸ Tsigo lëe xaa kwnabey kwsotse carret, aan lëe xaa kwsëeb lo nis chop xaa Felip, aan lëe Felip pchoobnis xaa.

³⁹ Tsi lëe xaa pchoo lo nis,

lëe xKyalbini Ntson Dios biy Felip. Aan bikchedre nyan xaa Felip, per xle xaa lëe xaa byo nëz. ⁴⁰ Tsi lëe Felip byeñ lëe xaa tse so tu kyedzy nii lë Azoto, siko pchoo xaa lëe xaa si Cesarea. Aan kchë kyedzy nii kwtedy xaa bluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús.

9

Lëe Saulo xnildazy xtiits Jesús

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Mentre gaa lëe Saulo tugak nonee nii lëe xaa kuty xpëëdscuel Jesús. Por ngo, lëe xaa kunee lo xaa nii xñabey lo pxosy. ² Aan lëe xaa kwnab tublë kitsy parñee con xtiitspey xaa nii xñabey lo pxosy lëe xaa tsinaasy kchë meñ nii no xlad Jesús nii chi kchë ktoo nii sob Damasco. Nol kik xaa nii lëe xaa tsikni kchë meñ nii kñaasy xaa Jerusalén, nikxe kwnaaw nikxe gaa mguioy. ³ Per lëe xaa merle ktsiñ Damasco, tsi lëe tu bini nii sëed sëeb kpaa bibëly kyako kwi xaa. ⁴ Lëe xaa byab lyu, aan lëe xaa biñ tsiy tu xaa nii xñee:

—Saulo, Saulo, ¿penak nii xsaksil naa?

⁵ Tsiigo lëe Saulo kwnabtiits chëb:

—¿Chool?

Aan lëe tsiy xaa go kwëb chëb:

—Naa nak Jesús, xaa nii xsaksil.

⁶ Tsiigo lëe Saulo bislo xisy lo kyalxtseeb chëb:

—¿Pe cos chakladzyoo nii kuuñtsyeyaa?

Aan lëe Jesús chëb:

—Kuxche aan kwey leñ kyedzy. Siko no tu xaa nii kñë pe cos kuñoo.

⁷ Kchë xaa nii ksa Saulo si ptsyeb, porñee biñ xaa tsiy xaa nii kwnee, per ni tu cho kondy xaa. ⁸ Loxsy ngo lëe Saulo kuxche lo lyu, per tsi lëe xaa pxaly lo xaa pchilodre nyan xaa. Nak nii lëe xaa nii ksa xaa si kwseñ ña xaa par ktsiñ xaa Damasco. ⁹ Siko kwlës xaa tson kpidx. Pchilody nyan xaa, aan ni tu pe tawdy xaa ni ni tu pe kowdy xaa.

¹⁰ Leñ kyedzy Damasco kwyo tu xaa nii xnildazy xtiits Dios nii pcholë Ananías. Lëe Dios byaklo lo xaa lo tu mgaal chëb:

—¡Ananías!

Aan lëe Ananías kwëb chëb:

—Lëen nrii, Tat Tios.

¹¹ Tsiigo lëe Dios chëb:

—Kuxche aan kwseñ nëz nii xñee meñ Tubli, aan tsiñee ktsiñoo laañee sob lidzy Judas kwnabtiits por tu xaa Tarso nii lë Saulo. Lëe xaa noyutiitsni naa. ¹² Lëe xaa kon tu xaa nii lë Ananías lo mgaal nii xsyëeb laañee nix xaa, xob ña lady xaa parñee kpikche kan xaa stub.

¹³ Tsiñee lëe Ananías biñ ngo, lëe Ananías chëb:

—Tat Tios, ndaly meñ noyutiits lon xa nak xaa go ni kchë kyalnë nii no kteedy xaa kchë meñ nii xnildazy lii nii no leñ kyedzy Jerusalén. ¹⁴ Lëe na lëe xaa sëedak nu con xtiitspey xaa nii xñabey lo pxosy par koy xoo xaa kchë meñ nii xnildazy lii.

¹⁵ Per lëe Dios chëb:

—Kwey, por lëe xaa kwlen parñee kluuy xaa xtitsaa lo meñ sit ni lo xrey meñ sit ni lo meñ Israel. ¹⁶ Lëen kluy kchë kyalmban nii tedy xaa por naa.

¹⁷ Tsgo lëe Ananías kwey laañee kwlës Saulo. Tsiñee lëe xaa kwyo leñ yu, lëe xaa pxob ña xaa lady Saulo aan lëe xaa chëb:

—Saulo, lëe Jesús, xaa nii byaklo lool nêz nii sëedoo, pxaal naa parñee kpikche kanoo stub ni sëëb Kyalbini Ntson leñ styool.

¹⁸ Wor go kazh lëe tublë cos nii nyaa si nyaa lbey pchoo lo xaa aan lëe xaa kon stub. Tsgo lëe xaa kuxche aan lëe xaa kwchobnis. ¹⁹ Loxsye ngo lëe xaa taw par jkaa xaa fuersy stub.

Lëe Saulo xluuy xtiits Dios Damasco

Lëe Saulo kwlës bla kpidz lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no Damasco, ²⁰ aan lëe xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios lo meñ leñ ktoo, xñee xaa nii lëe Jesús nak Xiñ Dios. ²¹ Kchësy meñ nii pkëetyag nii kwnee xaa xsee, xñee:

—¿Pe lëdy lëe xaa gue nayak kënlaag kchë meñ Jerusalén nii no xlad Jesús? ¿Ni pe lëdy kaa par tsikni xaa kchë meñ nii kñaasy xaa lo xaa xñabey lo pxosy sëed xaa nu?

²² Per lëe Saulo pkaare fuersy, aan axte beeñ kchop xaa kik kchë meñ Israel nii no Damasco, tsiñee xñee xaa lo meñ nii nli lëe Jesús nak xaa nii pxaal Dios.

Lëe Saulo xtyelaa lo meñ Israel

²³ Lëe kwloxo bla kpidz, lëe meñ Israel kwnee lsa dyon xa kuty xaa Saulo, ²⁴ per blyëedy lëe Saulo koknano. Aan tsel kyool ni yutsye kwche mbës xaa chu puert nii kë chu kyedzy par kuty xaa Saulo. ²⁵ Per lëe meñ nii no xlad Saulo kwloo Saulo leñ tu tskwidy ngol aan lëe xaa blity meñ tub chex pyedzy nii ntse kyako kyedzy wor kyool, aan singo lëe Saulo kwtelaa.

Lëe Saulo xtsiñ Jerusalén

²⁶ Tsiñee lëe Saulo ptsiñ Jerusalén, lëe xaa kokladzy nsyëeb xaa lady meñ nii nakle xpëedscuel Jesús, per kchësy meñ ptsyeb kon xaa porñee bnilasty meñ nii wi xaa tse nak xpëedscuel Jesús. ²⁷ Per lëe Bernabé kuni xaa lo apostle. Aan lëe Bernabé bitiits nii lëe Saulo kon Jesús nêz, ni lëe xaa bitiits xa mod kwnee Jesús lo Saulo, ni lëe xaa bitiits nii ptsyebty Saulo kwnee Saulo lo meñ Damasco cho nak Jesús. ²⁸ Loxsye ngo lëe Saulo kwsëeb lady xpëedscuel Jesús leñ kyedzy Jerusalén aan lëe xaa bislo xñee xaa cho nak Jesús lo meñ. ²⁹ Bitiitsni xaa ni ptilytiitsni xaa meñ Israel nii xñee tiits griego, per lëe meñ go kwyoxko kuty xaa. ³⁰ Tsiñee lëe meñ nii nak xpëedscuel Jesús byeño, lëe xaa kuni Saulo kyedzy Cesarea, aan siko lëe xaa pxaal xaa nêz Tarso.

³¹ Leñ tse go mbëe pañ kchë meñ nii bniladzy xtiits Dios nii kwyo Judea, ni Galilea,

ni Samaria ni ptsyeb meñ go Dios. Lëe Kyalbini Ntson beeñ meñ go yudar, por ngo lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios ptyalyre.

Lëe Eneas xyak

³² Leñ tse go lëe Pedre kutedy lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan lëe xaa kutedy lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no leñ kyedzy nii lë Lida. ³³ Leñ kyedzy ko lëe xaa kutedy lo tu xaa nii pcholë Eneas. Kok xon iz nii chilody tsische Eneas, porñee tyub xaa kutoo. ³⁴ Lëe Pedre chëb lo xaa:

—Eneas, lëe Jesucrist kuuñ kyak lii. Kuxche aan ptuub xtal.

Wor go kazh lëe Eneas kuxche, ³⁵ aan kchësy meñ Lida ni meñ Sarón nii kon kuxche Eneas bniladzy xtiits Dios.

Lëe Dorcas xpañ

³⁶ Tiemp ko kwyo tu kw-naa nii xniladzy xtiits Dios leñ kyedzy Jope nii pcholë Tabita. (Lëe con tiits griego xñee meñ me Dorcas.) Tugak chuñ me yudar meñ nii no lyaadzy. ³⁷ Lëe Dorcas kwxaaknë aan lëe me kuty. Loxsyepkasy meñ me, lëe me pxob meñ tu leñ yu nii sob klaa. ³⁸ Kexka Lida nche Jope. Por ngo, tsiñee lëe meñ Jope nii xniladzy xtiits Dios biñ nii lëe Pedre so leñ kyedzy Lida, lëe meñ go pxaal chop xaa nii kunitiits lo Pedre chëb:

—Klyëëdyoo, sinusy kol tsoo Jope.

³⁹ Lëe Pedre sinal aan tsiñee lëe xaa ptsiñ, lëe meñ kuni xaa laañee xoob

tuukwnaa go, aan lëe kchësy kw-naa viud ptyop kyako kwi xaa choon xluuy kchë vestid ni mankw nii psaa Dorcas worñee bii mbañ me. ⁴⁰ Tsigo lëe Pedre kwlii kchësy meñ ley, lëe xaa psoxib, aan lëe xaa kwnee lo Dios. Loxsyey ngo lëe xaa buy lo kw-naa kuty ko, aan lëe xaa chëb:

—Tabita, kuxche.

Tsigo lëe me pxaly lo me. Tsi lëe me kon Pedre, lëe me kwsobli. ⁴¹ Lëe xaa kwseñ ña me aan lëe me psoli xaa. Loxsyey ngo lëe xaa kwtsyetsy meñ nii xniladzy xtiits Dios ni lëe xaa kwtsyetsy kchë kw-naa viud nii nche worñee lëe xaa ptsiñ parñee kan meñ nii lëe me pañ. ⁴² Lëew koknan kchësy meñ nii no leñ kyedzy Jope, aan ndaly meñ bniladzy Dios. ⁴³ Ndaly kpidz kw-lës Pedre lidzy tu xaa nii xkuutsy kidy nii pcholë Simoñ nii no leñ kyedzy ko.

10

Lëe Pedre chi lidzy Cornelio

¹ Leñ kyedzy Cesarea kwyo tu xaa nii pcholë Cornelio. Xñabey xaa lo tu kyoow soldad nii sëed nëz Italia. ² Buen xaa ni xtsyeb xaa Dios kchë meñ lidzy xaa. Nroob tumi xtee xaa par kuñ xaa meñ Israel yudar, ni tugak chutiitsni xaa Dios. ³ Lëe tu wtse, siik las tres, lëe tu xangly Dios byaklo lo xaa aan nyë kon xaa nii lëe angly ko kwsëëb laañee sob xaa chëb:

—¡Cornelio!

⁴ Ptsyeb Cornelio buy lo angly, per lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pe nëël?

Tsigo lëe angly chëb:

—Lëe Dios biñ xtiitsoo ni lëe xaa kon kchë nii no kteedyoo par kuñoo yudar meñ nii no lyaadzy. ⁵ Kon cho pxaal leñ kyedzy Jope tsitsyetsy Simoñ, xaa nii xñee gak meñ Pedre. ⁶ Lidzy stu Simoñ nii xkuutzy kidy nii sob lidzy kexka chu nistoo xkwës xaa.

⁷ Tsiñee lëe angly nii kwnee lo Cornelio bi, lëe Cornelio kwtsyetsy chop xaa nii xkyë tsiñ lo xaa ni lëe xaa kwtsyetsy tu xsoldad xaa nii xni-ladzy xtiits Dios. ⁸ Loxsyebiits Cornelio kchë nii ptsyool xaa, lëe xaa pxaal xmos xaa Jope.

⁹ Lëe byaani lyu, tsel xwe ngbidz lëe Pedre kwyëp kik yu par kutiitsni xaa Dios. Lëe gaa xaa nii pxaal Cornelio mer ktsiñ Jope. ¹⁰ Kwlaañ Pedre aan kokladzy xaa nyaw xaa, per mentre lëe siily noyaklo, lëe xaa kwneexkaal ¹¹ nii lëe kpaa byaly, aan lëe tublë sinak ladx mant ngol sëed sëeb nxituusy ksa tap skiñ ladx ko. ¹² Lo ladx ko kë kchëlo ma nii no lo kislyu, sinak ma nii sob tap niy, ni mëel, ni kchë ma nii sob xikw. ¹³ Tsigo lëe Pedre biñ tsiy tu xaa nii chëb:

—Pedre, kuso, beety kchë ma gue aan taw ma.

¹⁴ Per lëe Pedre kwëb chëb:

—Chilodyo, por wi ma nii xtyaawdy kë lo ladx ke, aan lo

nii mbañaa karty kawaa ma nii nongualdy ktyaaw.

¹⁵ Lëe tsiy xaa go kwnee stub chëb:

—Kñeedyoo nii chilody kaa-woo nii xñee Dios nii schilo ktyaaw.

¹⁶ Tson vuelt biñ xaa tsiy xaa go, axte tsigolye lëe ladx ko byëp kpaa stub. ¹⁷ Lëe Pedre no kyalnë dyon xa kyeñ xaa kchë nii kwnee Dios lo xaa lo mgaaal go, tsi lëe xaa nii pxaal Cornelio ptsiñ chu puert xñabtiits dyon pa nak lidzy Simoñ. ¹⁸ Nguiedzy kwnabtiits xaa dyon pe siko xkwës tu xaa nii lë Simoñ nii xñee meñ Pedre. ¹⁹ Aan como lëe Pedre bii no kyalnë nii dyon xa kyeñ xaa kchë nii chëb Dios lo xaa lo mgaaal go, lëe Kyalbini Ntson chëb lo xaa:

—Buy gaanoo, tson meñ xyub lii. ²⁰ Kuso, byety aan kunal meñ gue. Jkañdy kikoo, por naa pxal meñ gue.

²¹ Tsigo lëe Pedre byety aan lëe xaa chëb lo xaa nii pxaal Cornelio:

—Naa nak xaa nii xyub to. ¿Pe cos tsiñ sëed to?

²² Lëe xaa nii pxaal Cornelio kwëb chëb:

—Xmandad Cornelio syoop noo. Tu xaa nii xñabey lo tu kyoow soldad nak xaa. Buen xaa, xtsyeb xaa Dios, ni kchë meñ Israel xle lo xaa. Lëe tu xangly Dios chëb nii no kwetsy xaa lii par tsil lidzy xaa tsiin jkëetyag xaa kchë nii këëboo.

²³ Tsigo lëe Pedre pteedy xaa nëz leñ yu, aan lëe xaa ptseñ ksa xaa kyool go. Lëe byaani lyu, lëe Pedre sinal

ksa bla xaa nii xniladzy xtiits Dios nii no leñ kyedzy Joep.

²⁴ Lëe byaani stu lyu lëe xaa ptsiñ Cesarea. Lëe gaa Cornelio tse nche mbës ksa meñ lidzy ni xamigw xaa nii kwtsyetsy xaa. ²⁵ Tsi lëe Pedre ptsiñ chu yu, lëe Cornelio pchoo kuktsiilnëz xaa aan lëe Cornelio psoxib lo xaa sinak nii nyak xaa tu xaa non. ²⁶ Per lëe Pedre bliso xaa chëb:

—Kusoli, por sinakakaa nakoo.

²⁷ Aan mentre lëe xaa bii sinee, lëe Pedre kwsëëb leñ yu aan lëe xaa kon nii singootyee ndaly meñ tse nche mbës. ²⁸ Tsigo lëe Pedre chëb:

—Nan buen do gon nii chilody ktsiil lsa tu meñ Israel meñ sit o sëëb kaa xaa leñ lidzy tu meñ sit. Per lëe Dios bluuy lon lo tu mgaan nii nody nii kpixladzyaa meñ sit.

²⁹ Por ngo, siñee kwtsyetsy to naa, lëen syely. Blyëëdyaa. Ni tu pe chëptyaa. Lëe nina na busy, chakladzyaa kaknanaa penak kwtsyetsy to naa.

³⁰ Tsigo lëe Cornelio kwëb chëb:

—Natse chako tap kpidz, misme wor re gak lëen so leñ lidzyaa nu, cholaa lay nii chak lo Dios wor wtse aan lëëtyee gaa tse go tawdyaa par kuuñ ksakaa Dios, tsiñee lëe tu xaa nii nakw tu ladx nii xpibëly byaklo lon. ³¹ Aan lëe xaa në lon: Cornelio, lëe Dios gon biñ xlayoo ni lëe xaa kon kchë nii no kteedyoo par kuñoo yudar meñ nii no lyaadzy. ³² Lëe nana busy kwnabey nii kaktsetsy

Simoñ, xaa nii xñee gak meñ Pedre. Lëe xaa so leñ kyedzy Joep. Lidzy stu Simoñ nii xkuutsy kidy nii sob lidzy kexka chu nistoo xkwës xaa. ³³ Por ngo nii blyëëdyaa lëen pxal xaa nii biid kyub lii, aan buen nii sëëdoo. Lëe na chan Dios nii lëe noo nche nu par jkëëtyag noo kchë nii pxaal Dioosoo sëëdneel loo noo.

Kchë nii kwnee Pedre lidzy Cornelio

³⁴ Tsigo lëe Pedre bislo kwnee chëb:

—Na si nagon, lëen xyeñ nii nli lëdy wi Dios xsee chan meñ, ³⁵ sink kchë meñ nii xsal xaa ni chuñtsyey nii xñabey xaa, kchë meñ go xyo styoo xaa. ³⁶ Lëe Dios kwnee lo meñ Israel nii lëe Jesucrist kiidni tiits nii kchoobladzy styoo meñ. Lëe Jesucrist nak xaa nii xñabey kchë lo meñ.

³⁷ Nan do gon pe cos kok tyub xtañ meñ Israel. Galilea bislow, loxsye kwnee Juan nii no nii chobnis meñ. ³⁸ Ni nan gaa to xa kwle Dios Jesús Nazaret ni xa kwsëëb Kyalbini Ntson leñ styoo xaa. Aan lëe Dios ptee kyalwnabey lo xaa parñee kuñ xaa kyalbuen ni kuuñ kyak xaa kchë meñ nii no ksaksi xaatox lo kyalkits. Kchë ngo beeñtsyey xaa porñee chop xaa Dios nak.

³⁹ Lëe noo chutiits kchë nii ptyon noo beeñtsyey Jesús leñ kyedzy Jerusalén ni tyub xtañ meñ Israel. Loxsye ngo lëe meñ beety xaa, pkëe meñ xaa lo crusy. ⁴⁰ Per tse nii kwloxo tson kpidz lëe Dios beeñ kpañ xaa, aan lëe xaa byaklo loo noo. ⁴¹ Byaklody xaa kchë

lo meñ, sink xaktyee kchëe noo siñee kwlel Dioos noo, ptyon noo xaa par kutiits noo nii nli pañ xaa. Ptyaaw noo ni ptyow noo ksa noo xaa loxsye pañ xaa. ⁴² Aan lëe xaa pxaal lëe noo kñee noo lo meñ nii lëe Dios pso xaa par kñabey xaa lo meñ kuty ni lo meñ mbañ. ⁴³ Ni kwneel gaa kchësy profet cho nak Jesús, ni kwneel gaa xaa nii kchësy meñ nii kniladzy xtiits Jesús kpily xtol.

Lëe Kyalbini Ntson xsyëëb leñ styoo meñ sit

⁴⁴ Lëe Pedre bii nonee, tsiñee lëe Kyalbini Ntson kwsëëb leñ styoo kchësy meñ nii nche jkëëtyag nii xñee xaa. ⁴⁵ Aan lëe meñ Israel nii xnildzy nii kwey ksa Pedre psee kon nii wi leñ styoo meñ sit blaa Dios kwsëëb Kyalbini Ntson, ⁴⁶ porñee biñ xaa nii lëe kchë meñ go xñee xaatke ntson Dios con stu clasy tiitsë. ⁴⁷ Tsigo lëe Pedre chëb:

—¿Pe no gaa dyon cho jka nis par chobnis kchë meñ re, por misme Kyalbini Ntson nii kwsëëb leñ styoo no kwsëëb leñ styoo kchë meñ re?

⁴⁸ Aan lëe xaa kwnabey kwchobnis meñ go con xtiitspey Jesucrist. Loxsye ngo lëe kchë meñ go kwnab nii kwës Pedre bla kpidz.

11

Lëe Pedre chikni tiits lo meñ nii xnildzy nii no Jerusalén

¹ Lëe apostle ni kchë meñ nii xnildzy nii no tyub xtañ

meñ Israel biñ nii lëe bla meñ sit bnildzy xtiits Dios.

² Per tsiñee lëe Pedre ptsiñ Jerusalén, lëe bla meñ Israel kwneenë Pedre, ³ chëb xaa:

—¿Penak nii kusëëboo lidzy meñ sit, ni tawnil kchë meñ go?

⁴ Tsigo lëe Pedre bislo bitiits xa kwey xaa lidzy Cornelio, lëe xaa chëb:

⁵ —Leñ kyedzy Jope son, aan tsiñee lëen noyutiitsni Dios, lëe tu mgaal kwtedy lon, aan lëen kon tublë ladx mant ngol nii sëedsëëb kpaa nxituusy ksa tap skiño aan lëew byab axte laañee son.

⁶ Tsiñee lëen big kex par kuy nyëen dyon pe cos kë lo ladx ko, lëen kon kchëlo ma nii sob tap niy, kchëlo ma tox, ni kchëlo mëel, ni kchëlo ma nii sob xikw. ⁷ Aan lëen biñ tsiy tu xaa nii në lon:

“Pedre, kuso, beety ma gue aan taw ma.” ⁸ Per lëen chëp: “Chilodyo, por wi ma nii xtyaawdy kë lo ladx ke, aan lo nii mbañaa karty kawaa ma nii nongualdy ktyaaw.”

⁹ Tsigo lëe tsiy xaa nii sëed kpaa në lon stub: “Kñeedyoo nii chilody kaawoo nii xñee Dios nii schilo ktyaaw.”

¹⁰ Tson vuilt biñaa tsiy xaa go. Loxsye ngo lëe ladx ko byëp kpaa stub. ¹¹ Wor go kazh lëe tson xaa kwlañ lidzy xaa nii kwlësaa. Cesarea pchoo xaa biid kyub xaa naa.

¹² Aan lëe Kyalbini Ntson në lon: “Kunal, jkañdy kikoo.” Wi ksa xoop xaa re kwsënal naa, ksa noo psyëëb leñ lidzy tu xaa ¹³ nii bitiits loo noo xa byaklo tu angly chilidzy

xaa chëb: “Pxaal meñ leñ kyedzy Jope tsitsyetsy Simoñ, xaa nii xñee gak meñ Pedre.

¹⁴ Aan lëe Pedre kñe xa telaal ni xa telaa meñ liidzyoo lo tol.”

¹⁵ Tsiñee lëen bislo xñen, lëe Kyalbini Ntson nii klootyee kwsëeb leñ styoo no kwsëebak leñ styoo meñ go.

¹⁶ Tsigo lëen psaladzy xtiits Jesús tsiñee chëb xaa: “Nli nii lëe Juan pchoobnis con nis sye, per lëe do chobnis con Kyalbini Ntson.”

¹⁷ Por ngo, deelñee wi lo meñ sit ko pteedy Dios xKyalbini Ntson, ¿cho nakaa parñee jkaan Dios? Por singo gak bneetsy xaa Kyalbini Ntson lo no.

¹⁸ Tsiñee lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no Jerusalén lox biñ ngo, kwneedre xaa, sink lëe xaa ptee skizh lo Dios chëb xaa:

—iWi meñ sit tsigo busy kteelaa Dios lo tol ni wi meñ sit jkaa kyalmbañ nii xnitylody!

Meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios

¹⁹ Loxsyee kuty Xteb, ndaly kyalnë nii kwtedy kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan no meñ go pxooñ ptsiñ axte Fenicia, Chipre ni Antioquía. Nonstyee lo meñ Israel kwnee meñ go cho nak Jesús.

²⁰ Per lëe bla xaa Chipre ni xaa Cirene nii xniladzy xtiits Dios ptsiñ leñ kyedzy Antioquía aan wi lo meñ sit kwnee xaa cho nak Jesús.

²¹ Lëe Dios kokni xaa, aan ndaly meñ go ptikche styoo lo Dios aan lëe meñ go bnildzy

xtiits Dios. ²² Tsiñee lëew biñ meñ nii xniladzy nii no Jerusalén, lëe xaa pxaal Bernabé kyedzy Antioquía.

²³ Tsiñee lëe Bernabé ptsiñ, ble xaa kon xaa xkyalnsaak Dios aan lëe xaa kwnab nii ksaandy meñ go xtiits Dios.

²⁴ Tu xaa buen nak Bernabé. Nyoo no Kyalbini Ntson leñ styoo xaa ni nyoo nii tyub styoo xaa xniladzy xaa xtiits Dios. Aan ndaly meñ go big lo Dios.

²⁵ Loxsyee ngo lëe Bernabé si Tarso sikyub Saulo. Aan tsi lëe xaa ptsil xaa, lëe xaa kuni xaa Antioquía. ²⁶ Nder tu iz kwlës xaa lo meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios aan ndaly meñ beeñ kseedy xaa. Lëe meñ Antioquía klootyee kwnee lo meñ nii no xlad Jesús Cristiañ.

²⁷ Leñ tse go lëe bla profet pchoo Jerusalén kwey Antioquía. ²⁸ Lëe tu profet nii pcholë Agabo kusoli lady meñ nii xniladzy xtiits Dios, aan por Kyalbini Ntson lëe xaa kwnee nii lëe kpiñ kiid tyub lo kislyu, aan nli gaa lëe kpiñ go biid iz nii kwnabey Claudio. ²⁹ Tsigo lëe meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios kwnee dyon xa kuñ xaa yudar meñ nii xniladzy nii no Judea. ³⁰ Aan lëe xaa ptop nii pchilootyee lo xaa par kxaal xaaw lo kchë xaa kol nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no tyub Judea. Lëe Saulo ni Bernabé kuni kchë nii ptop meñ go.

Lëe Pedre no skiib

¹ Leñ tse go lëe rey Herodes bislo psaksi bla meñ nii xniladzy xtiits Dios. ² Lëe xaa pxaal soldad kukyeety betsy Juan nii pcholë Jacob con spad, ³ aan como kon xaa nii byo kchë ngo styoo meñ Israel, lëe xaa kwnabey pkaa wi Pedre. Kchë ngo beeñsyey xaa leñ tse nii chak lni nii xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur. ⁴ Loxsyey pkaa Pedre, lëe Herodes kwloo xaa skiib, aan tap tiy soldad kwënap xaa, tap kaa soldad tu tiy. Nladzy Herodes kwii xaa Pedre loxsyey te paskw parñee kñab meñ kyedzy kety Pedre. ⁵ Per nikxe nii tsiitsy kwyo Pedre skiib, tugak kwnab meñ nii nak ksa xaa nii kakni Dios xaa.

Lëe Dios xkwii Pedre skiib

⁶ Kyool nii kxe kwii Herodes Pedre par kñab meñ kyedzy kety Pedre. Lëe Pedre nixyesy leñ skiib nxituusy ña xaa con chop lë caden. Nix kaa tuga soldad kwi xaa, ni lëe stubla gaa soldad nche nap chu skiib, ⁷ tsiñee lëe tu xangly Dios ptsiñ, aan lëe tu bini ngol kwë leñ skiib. Lëe angly pteexug kwi Pedre par kna Pedre, aan lëe angly chëb:

—Sinusy kuxche.

Tsigo lëe caden nii nxituu ña Pedre byak, ⁸ aan lëe angly chëb:

—Kokw xaboo ni pkëëniy laboo.

Loxsyey beeñsyey Pedre nii kwnabey angly, lëe angly chëb:

—Pix xkaxkeemoo aan tēnal naa.

⁹ Lëe Pedre sinal xitsy angly, nandy xaa dyon pe nli nii chop xaa angly si ote nlidyo yak. Soot xaa nii lo mgaal chan xaa kchë ngo. ¹⁰ Per klo lo tub tiy soldad nii nche nap kwtedy xaa. Loxsyey ngo lëe xaa kwtedy lo stub tiy soldad nii nche nap stub lugar. Aan tsiñee lëe xaa ptsiñ chu puert kiib ngol nii kē chu nēz, lëe puert ko byaly xaly aan lëe xaa pchoo. Loxsyey kwsë xaa xisy wiñ, lëe angly psaan xaa. ¹¹ Axte tsigolye lëe Pedre byaabini aan lëe xaa chëb:

—Na si nagon, chanaa nii nli lëe Dios pxaal xangly biidlii naa ña Herodes ni biid kteelaa naa lo kchë nii kokladzy meñ Israel nyuñ xaa naa.

¹² Ngo nladzy Pedre lëe xaa si lidzy Mariy, xñaa Juan, xaa nii kwnee gak meñ Marcos. Ndaly meñ pkaal lsa siko par kutiitsni meñ Dios. ¹³ Tsiñee lëe xaa pseetsy chu puert nii kē nēz chu nēz, lëe tu kwnaa nii tugak xkyë tsiñ nii pcholë Rode kukuy dyon chow. ¹⁴ Tsiñee lëe me byumbey tsiy Pedre, pxaldy me chu puert, sink lo kyalwle go lëe me bikche sey me leñ yu stub, sikni me tiits nii lëe Pedre so chu puert.

¹⁵ Per lëe meñ nii ncheno leñ yu chëb lo me:

—¡Chak wetyoo!

Per tugak ndip xtiits me nii nli lëe xaaw. Lëe kchë meñ go chëb:

—Lëdy xaaw, buty xangly xaaw.

16 Lëe Pedre gaa tugak no kseetsy chu puert. Aan tsiñee lëe meñ pxaly chu puert, psee meñ kon meñ nii nli lëe xaaw. 17 Per lëe xaa kwloo señ con ña xaa parñee kwetse meñ, aan lëe xaa bitiits xa kulii Dios xaa skiib, ni lëe xaa chëb: —Kol kutiits nrii lo Jacob ni lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios.

Loxsye ngo lëe xaa pchoo, lëe xaa si stub lugar.

18 Tsiñee lëe lyu byaani, xyeñdy soldad dyon xa kuñ xaa, porñee nandy xaa pe kok Pedre. 19 Lëe Herodes kwnabey kok wyub Pedre, aan como ptsildy xaa xaa, lëe xaa kwtsyetsy xaa nii kwënap chu skiib aan lëe xaa kwnabey kuty xaa. Loxsye ngo lëe Herodes pchoo Judea, lëe xaa si Cesarea.

Xkyalkuty Herodes

20 Leñ tse go lëe Herodes xlëe lo meñ Tiro ni Sidón, per lëe chop kyedzy ko kwnee dyon xa tsinee xaa lo Herodes. Tsigo lëe xaa byub mod kwnee xaa lo Blasto, tu xaa nii tugak so kex lo rey Herodes. Lëe Blasto kwnee lo Herodes parñee klëedre xaa lo chop kyedzy ko, porñee tañ nii xñabey Herodes xchoo nii xtyaaw xtañ meñ Tiro ni meñ Sidón. 21 Lëe Herodes kwle tu tse nii tsinee chop kyedzy ko lo xaa. Aan tsi lëe tse go kol, lëe Herodes kokw xab lni ni lëe xaa kwsob lo xyakxily xaa leñ yulyey aan lëe xaa bislo kwnee xaa lo meñ go. 22 Tsi lëe meñ go biñ tsiy xaa, lëe meñ go bislo kwchuptsyë xñee:

—¡Lëdre xaa lo kislyu ngue nonee, sink tu dioslew!

23 Wor go kazh lëe tu xangly Dios beeñ ksakñë Herodes aan lëe msyog beety xaa porñee beeñ ksakty xaa Dios.

24 Lëe meñ nii pkëetyag ni bniladzy xtiits Dios ptyalyre.

25 Tsiñee lëe Bernabé ni Saulo byal xtsiñ, lëe xaa bi Jerusalén, aan lëe xaa biy Juan, xaa nii xñee gak meñ Marcos.

13

Lëe Saulo ni Bernabé chislo lo tsiñ nii pteedy Dios lo xaa

1 Kwyo profet ni maestre lady meñ Antioquía nii bniladzy xtiits Dios. Lëe lë xaa nrii: Bernabé, Simoñ (Yeesy kwnee meñ lo Simoñ), Lucio xaa Cirene, Manaén (xaa nii kwroob tusyke chop Herodes, xaa nii kwnabey Galilea) ni Saulo. 2 Lëe tu tse, lëe meñ ncheyutiitsni Dios ni tawdy meñ go par kuuñ ksak meñ go Dios. Lëe Kyalbini Ntson chëb:

—Kol kwixaa Bernabé ni Saulo par kuuñtsyey xaa tu tsiñ nii ktedyaa.

3 Loxsye bitiitsni xaa Dios ni tawdy xaa par kuuñ ksak xaa Dios, lëe xaa pxob ña xaa kik Saulo ni Bernabé aan lëe xaa psonëz xaa.

Lëe Saulo ni Bernabé xtsiñ Chipre

4 Lëe Kyalbini Ntson pxaal Bernabé ni Saulo kyedzy nii lë Seleucia aan siko lëe xaa kwyo barkw par tsi xaa Chipre. 5 Tsiñee lëe xaa ptsiñ

kyedzy nii lë Salamina nii nche Chipre, lëe xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios leñ xiktoo meñ Israel. Wi Juan kunal kuñ xaa yudar. ⁶ Aan lëe xaa kwte tyub lo kislyu wiñ go ptsiñ xaa axte Pafos. Siko lëe xaa kuktsiil tu xaa Israel nii pcholë Barjesús nii nak bruj. Tu wnee xuuy nak xaa, xñee xaa nii xtiits Dios xñee xaa. ⁷ Lëe bruj ko kok xamigw xtisy Chipre nii pcholë Sergio Paulo. Tu xaa nyaani kok xtisy ko, lëe xaa kwnabey koktsyetsy Bernabé ni Saulo, parñee jkëetyag xaa xtiits Dios. ⁸ Per lëe bruj Barjesús, xaa nii pcholë gak Elimas, kokladzy nsyonlë parñee nilasty xtisy xtiits Dios. ⁹ Tsigo lëe Saulo, xaa nii pcholë gak Pable, buy lo bruj ko, nyoo nii no Kyalbini Ntson leñ styoo Saulo, ¹⁰ aan lëe xaa chëb:

—¡Sinak xaatox nakoo! ¡Ngo nii xñee xuuyoo ni ngo nii xyody cos buen styool! ¿Penak nii tugak sonlël lo xnëz tubli Dios? ¹¹ Lëe na lëe Dios ksaksi lii. Lëel kyaan ciegw aan ndaly kpidz kchilody kanoo lo xbini ngbidz.

Wor go kazh lëe bruj ko byaan ciegw, aan lëe xaa byub dyon cho señ ña xaa porñee chandy xaa. ¹² Tsiñee lëe xtisy kon kchë ngo, lëe xaa bniladzy xtiits Dios, aan psee xaa biñ xaa xtiits Dios.

Lëe Pable ni Bernabé xtsiñ kyedzy Antioquía nii ngab Pisidia

¹³ Lëe Pable byo barkw chu nis Pafos ksa xcombañer par

tsi xaa Perge, tu kyedzy nii nche nëz tañ nii lë Panfilia. Per lëe Juan pchoxso lo xaa, aan lëe Juan sey Jerusalén. ¹⁴ Loxsyë kwte xaa Perge, lëe xaa ptsiñ Antioquía, tu kyedzy nii nche nëz tañ nii lë Pisidia. Lëe tsi lëe tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ kol, lëe xaa kwsëeb ktoo aan lëe xaa kwsob. ¹⁵ Loxsyë pkab libre ley ni libre nii pkëe profet, lëe xaa nii xñabey leñ ktoo chëb lo xaa:

—Beetsy, deelñee chakladzy to kñee do choplan xtiits to lo meñ, schilo kñee dow nina.

¹⁶ Tsigo lëe Pable kuso, aan lëe xaa kwloo señ con ña xaa parñee kwetse meñ, chëb xaa:

—Kol kono, meñ Israel, ni kchësy to siñee xtsyeb to Dios: ¹⁷ Lëe xDios meñ Israel kwle pxusykoltoo no ni lëe Dios beeñ ktyaly xaa axte kok xaa tu kyedzy ngol worñee bii ncheno xaa Egipto. Siko kok xaa meñ sit. Loxsyë ngo por xkyalwnabey Dios lëe xaa pchoo tañ go. ¹⁸ Choow iz pxekw Dios lo pxusykoltoo no tañ pidzy nii kwtedy xaa, ¹⁹ ni lëe xaa bnitylo kadzy kyedzy ngol nii nche nëz tañ nii lë Canaán par ktee xaa xilyu meñ go lo pxusykoltoo no. ²⁰ Tap kyoow grol iz kwë pxusykoltoo no singo. Loxsyë ngo lëe Dios pso juesy kwnabey lo pxusykoltoo no. Lëe profet Samuel kok lultime juesy.

²¹ 'Loxsyë ngo lëe pxusykoltoo no kwnab tu rey lo profet Samuel, aan lëe Dios pso Saúl xiñ Cis nii

sëed lo xtiy Benjamín kok rey. Choow iz kwnabey Saúl lo pxusykooloo no. ²² Lëe Dios kwllii Saúl, aan lëe xaa pso David kok David rey, chëb xaa: “Lëe David xiñ Isai nak tu xaa nii xyo styoon ni suuñtsyey xaa kchë nii chakladzyaa.” ²³ Lo xtiy David sëed Jesús, xaa nii pxaal Dios biid kteelaa meñ Israel, sinak nii psaanle Dios tiits. ²⁴ Klo Juan biid lo xaa. Lëe Juan bluuy xtiits Dios kchë lo meñ Israel, xñee Juan nii no nii ktikche meñ styoo lo Dios ni chobnis meñ. ²⁵ Aan tsiñee lëe xtse Juan mer ksa, lëe Juan chëb: “Lëdy naa nak xaa nii nladzy to nii nakaa. Per skere sëed tu xaa nii mastre non lon, por naa ni parñee kliityaa lab xaa xkiiñdyaa.”

²⁶ Kol kono gaanoo, beetsy, kchësy to siñee sëed to lo xtiy Abraham ni kchësy to siñee xtsyeb to Dios. Lëe Dios pxaal tiits re lo no parñee kñe xaa xa telaa no. ²⁷ Koknandy meñ nii no Jerusalén ni koknandy xaa xñabey cho kok Jesús. Ni byeñdy xaa kchë kitsy nii pkëe profet nii xkab leñ ktoo ksatyee tse nii xiladzy meñ lo tsiñ. Por ngo lëe xaa beeñ cumplir nii pkëe profet tsi lëe xaa beety Jesús. ²⁸ Aan nikxe gaa ni tu pe beeñtsyeydy Jesús par kety xaa, lëe meñ kwnab lo Pilat kuty xaa. ²⁹ Tsiñee lëe Jesús lox kwtedy kchë nii kē leñ xkitsy Dios nii no tedy xaa, lëe meñ blity xaa lo crusy aan lëe meñ pkeetsy xaa. ³⁰ Per lëe Dios beeñ

kpañ xaa. ³¹ Aan ndaly kpidz byaklo Jesús lo kchë meñ nii kwënsë ksa xaa tyub Galilea ni Jerusalén, aan lëe kchë meñ go chutiitso lo meñ nina.

³² Por ngo nii lëe noo xñee tiits ntson nii psaan Dios lo pxusykooloo no lo do. ³³ Lëe noo syoopnii xtiits Dios lo do. Kchë nii byaan Dios tiits ksa pxusykooloo no, lëew beeñ xaa cumplir lo no nii nak no xiñ pxusykooloo no. Lëe xaa beeñ kpañ Jesús sinak nii kē leñ salmo dos nii xñee sinrii: “Lii nak xiñaa. Naa bnetsy kyalmbañ lool natse.” ³⁴ Kwneel Dios nii lëe xaa kuuñ kpañ Jesús parñee kpikchedre kety Jesús. Leñ kitsy nii kē xtiits xaa chëb xaa sinrii: “Lëen kne kchë kyalnsaak nii chëpaa lo David lool.” ³⁵ Por ngo leñ kitsyak nii kē salmos xñee: “Klaadyoo kyodz xcuerp xaa nii xsoob xtiitsoo.” ³⁶ Ni nan gaa to xa beeñtsyey David kchë nii kwnabey Dios xtiemp xaa. Loxsy ngo lëe xaa kuty sinak nii kuty kchë pxusykooloo xaa aan lëe xcuerp xaa byodz. ³⁷ Per byosty xcuerp Jesús, xaa nii beeñ kpañ Dios. ³⁸⁻³⁹ Por ngo, beetsy, lëe noo syoopnee lo do nii lëe Jesús nak xaa nii xteelaa meñ lo tol. Por kchë tol nii pchilody xley Moisés ntsily, lëe Jesús xtsilyo, deelñee kniladzy to xtiits xaa. ⁴⁰ Kol kap cuent, toontlaa ktsyool do nii pkëe profet leñ xkitsy Dios tsiñee chëb xaa:

⁴¹ Kol kono gaanoo kchësy to siñee xidzyni do xti-

its Dios, kol ktsyeb aan kol kety,
 porque naa nii nakaa Dios, lëen kuuñtsyey tu cos nii iip knilasty to, nikxe cho kuititso lo do.

⁴² Tsiñee lëe Pable ni Bernabé pchoo ktoo, lëe meñ chëb nii kpikche xaa stub par kñeere xaa kchë ngo stu tse nii xiladzy meñ lo tsiñ. ⁴³ Ndaly meñ Israel ni ndaly meñ sit nii kwsëeb xlad meñ Israel kunal Pable ni Bernabé tsi lëe ktoo kwlox. Aan lëe Pable ni Bernabé kwnab nii ksaandy kchë meñ go xtiitsli Dios.

⁴⁴ Lëe ptsiilo xmal, tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ, ndaly meñ kyedzy ptyop par jkëetyag meñ xtiits Dios.

⁴⁵ Per tsiñee lëe meñ Israel kon nii singootyee ndaly meñ ptyop, lëe xaa blëe aan lëe xaa kwlootsyetsy Pable. ⁴⁶ Per ptsyebty Pable ni Bernabé. Lëe xaa kwnee, chëb xaa:

—No nii klo lo do kluuy noo xtiits Dios nii nak to meñ Israel, per como xsaldy tow, ni soot to nii chigaldy jkaa do tu kyalmbañ nii nitylody, lëe noo kyoneew lo meñ sit. ⁴⁷ Por singo kwnabey Dios lëe noo, në xaa:

Lëen pso lii sinak tu bini, parñee ksaaniil kchë lo meñ nii nche lo kislyu, ni lëen pso lii parñee tsineel xa telaa meñ nii nche tyub lo kislyu lo tol.

⁴⁸ Tsiñee lëe meñ sit biñ ngo, ble xaa, xñee xaa xaatke ntson Dios, aan lëe xaa nii nongual le jkaa kyalmbañ nii nitylody bniladzy xtiits

Dios. ⁴⁹ Por ngo ndaly meñ pkëetyag xtiits Dios tyub tañ go. ⁵⁰ Per lëe meñ Israel kwlootiits bla kwnaa rikw nii tugak chi ktoo ni bla xaa non nii no kyedzy ko parñee ktilyni xaa Pable ni Bernabé tsiin kchoo xaa tañ go. ⁵¹ Tsigo lëe Pable ni Bernabé kwtsib yuti nii xña niy xaa parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ, aan loxsye ngo lëe xaa si stu kyedzy nii lë Iconio. ⁵² Per pe pseedy kchë meñ nii bniladzy xtiits Dios. Tugak ble meñ go ni nyoo gaa nii no Kyalbini Ntson leñ styoo kchë meñ go.

14

Lëe Pable ni Bernabé xtsiñ leñ kyedzy Iconio

¹ Tsiñee lëe Pable ni Bernabé ptsiñ leñ kyedzy Iconio lëe xaa kwsëeb leñ xiktoo meñ Israel chop xaa, aan lëe xaa bislo kwnee xaa xtiits Dios, aan ndaly meñ Israel ni meñ sit bniladzy xtiits Dios.

² Per lëe meñ Israel nii koklasty niladzy xtiits Dios pkiily meñ sit parñee ktilyni xaa kchë meñ nii bniladzy. ³ Por ngo mastre xtse kwlës apostle leñ kyedzy ko. Nder confians bluuy xaa xtiits Dios, ni lëe Dios kaa bluuy lo meñ nii nli xtiits Dios xñee xaa, porñee ptee Dios tiits beeñtsyey xaa kyalntson. ⁴ Per lëe meñ kyedzy ko kok chop tiy. Grol meñ pchoo xfavor meñ Israel, lëe stu grol meñ pchoo xfavor apostle. ⁵ Tsigo lëe meñ Israel ni meñ sit bitiits ksa xaa xñabey parñee ksaksi

xaa ni kuty xaa apostle lo kyo. ⁶ Per tsiñee lëe Pable ni Bernabé byeño, lëe xaa pxooñ, lëe xaa si nëz Lистра ni Derbe. Chop kyedzy ko ngab Licaonia. ⁷ Wi tañ go bluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús.

Lëe meñ xtee kyo Pable leñ kyedzy Lистра

⁸ Leñ kyedzy Lистра kwyo tu xaa nii chilody së. Destye nii koly xaa ndaandy niy xaa, aan lo nii mbañ xaa karty së xaa. ⁹ Lëe xaa sob jkëetyag nii xñee Pable aan tsi lëe Pable buy lo xaa byeñ Pable nii xniladzy xaa nii schilo kuuñ kyak Dios xaa. ¹⁰ Tsigu nguiedzy kwnee Pable, chëb Pable lo xaa:

—Kuso, beeñ tubli niyoo.

Aan lëe xaa nii xsyëdy ko kwyasklaa, lëe xaa kwsoli aan lëe xaa bislo kwsë xaa. ¹¹ Tsiñee lëe meñ kon nii beeñtsyey Pable, lëe meñ bislo chuptysyë xñee con tiitsë Licaonia:

—Lëe dios byety kpaasëed kan lëe no! Nyaas xaa si nyaas meñ!

¹² Xñee meñ nii lëe Bernabé nak dios nii lë Zeus aan lëe Pable kwnee meñ dios Hermes, porñee lëe Pable nak xaa nii xñee. ¹³ Ni lëe pxosy nii xkyënap xiktoo dios Zeus nii sob chu kyedzy biidni yosy ni tukyoo chu puert ktoo par kokon xaa ma lo Pable ni lo Bernabé kchë xaa meñ. ¹⁴ Per tsiñee lëe Bernabé ni Pable byeñ kchë nii noyuuñtsyey meñ, lëe xaa pchos xab xaa parñee kyeñ meñ nii xyody nii noyuuñtsyey meñ styoo

xaa, aan lëe xaa kwsëeb lady meñ xñee xaa:

¹⁵ —¡Kol kono! ¿Penak nii chuuñtsyey do singue? Sinakak to nak noo, lëdy dioos noo. Lëe noo syoop kluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo do. Kol ksaan kchë ximdyo do par kniladzy to Dios mbañ nii psaa kpaas ni kislyu ni nistoo ni kchësy cos nii no lo kislyu. ¹⁶ Kwyo tu tiemp nii lëe Dios blaa beeñtsyey meñ nii kwlaañtyee styoo meñ. ¹⁷ Per psandy xaa meñ, sink tugak kokni xaa meñ, aan por kchë xkyalnsaak xaa lëe xaa bluuy nii buen xaa. Por lëe xaa xaal kyo parñee kak xkwaa do ni lëe xaa xnee nii kaw do parñee kle do.

¹⁸ Aan nikxe chëb xaa kchë ngo, neñ beeñ xaa gan nii beejty meñ yosy par kokon meñ ma lo xaa.

¹⁹ Lëetyee gaa leñ tse go lëe bla xaa Israel nii no Antioquía ni Iconio ptsiñ, aan lëe xaa pkiily meñ Lистра par kteekyo xaa Pable. Lëe xaa pteekyo Pable ni lëe xaa kwtopxax Pable, kukchon xaa Pable tublad chu kyedzy, nladzy xaa nii kuty Pable. ²⁰ Per tsiñee lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios ptyop kyako Pable, lëe xaa kuxche aan lëe xaa byo leñ kyedzy stub. Lëe byaani lyu, lëe xaa si kyedzy nii lë Derbe chop xaa Bernabé.

²¹ Lëe xaa bluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo meñ Derbe, aan ndaly meñ kyedzy ko bniladzy. Loxsyey ngo lëe xaa bikche sey xaa

něz Listra ni Iconio ni Antioquía stub. ²² Kchë kyedzy nii ptedy xaa pchoobladzy xaa styoo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, xñee xaa nii no nii tugak kniladzy meñ, ni xñee xaa nii parñee syëeb no laañee xñabey Dios no nii tyeedy no ndaly lo kyalnë. ²³ Ksa kyedzy nii ptedy xaa pso xaa xaa kol nii kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Aan loxsye bitiitsni xaa Dios ni tawdy xaa par kuuñ ksak xaa Dios, lëe xaa kwnab nii kakni Dios ksa xaa kol nii pso xaa.

Lëe Pable ni Bernabé xtsiñ Antioquía stub

²⁴ Kwte xaa něz Pisidia par ktsiñ xaa xtañ meñ Panfilia. ²⁵ Loxsye bluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús leñ kyedzy Perge, lëe xaa ptsiñ Atalia. ²⁶ Siko lëe xaa byo barkw, lëe xaa sey kyedzy Antioquía, sikni xaa tiits lo meñ nii xniladzy nii lëe xaa byal tsiñ nii pxaal Dios xaa. ²⁷ Tsiñee lëe xaa ptsiñ Antioquía, lëe xaa ptop kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios aan lëe xaa bitiits kchë cos nii beeñtsyey Dios, ni lëe xaa bitiits xa ptee Dios tiits nii wi meñ sit kniladzy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. ²⁸ Xtse kwlës Pable ni Bernabé lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no leñ kyedzy ko.

15

Lëe Pable ni Bernabé chi Jerusalén

¹ Lëetyee gaa leñ tse go, lëe bla xaa Judea ptsiñ Antioquía, aan lëe xaa bislo xñee xaa lo meñ nii xniladzyle xtiits Dios: Chilody telaa do deelñee tsobeydy to sinak nii xñabey xley Moisés. ² Por ngo lëe Pable ni Bernabé ptilytiitsni xaa go. Nroob kok xtily xaa, lëe byalo lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios pxaal Pable ni Bernabé ni stubla xaa nii xniladzy Jerusalén par tsinabtiits xaa lo apostle ni lo kchë xaa kol dyon xa kak tily go.

³ Lëe meñ Antioquía nii xniladzy xtiits Dios kwloonëz xaa, aan tsi lëe xaa kwtedy xtañ meñ Fenicia ni Samaria, lëe xaa bitiits nii wi meñ sit bniladzy xtiits Dios. Aan kchësy meñ nii biñ ngo ble.

⁴ Tsiñee lëe Pable ni Bernabé ptsiñ Jerusalén, lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni apostle, ni kchësy xaa kol kuktsiil něz xaa, aan lëe xaa bitiits kchë nii beeñtsyey Dios. ⁵ Per lëe bla xaa fariseo nii xniladzy xtiits Dios chëb:

—No nii tsobey kchë meñ sit nii xniladzy xtiits Dios, ni no nii kuuñtsyey meñ sit kchë nii xñabey xley Moisés.

⁶ Tsigo lëe apostle ni lëe xaa kol ptyop par kutiits xaa dyon xa kak tily go. ⁷ Loxsye kok xtse nche ktilytiits xaa, lëe Pedre kuso chëb:

—Beetsy, nan do gon nii penaadle lëe Dios kwle naa lady to par kluyaa xtiits xaa nii xñee cho nak Jesús lo meñ sit parñee wi kchë meñ go kniladzy. ⁸ Lëe Dios nii nan kchë nii xsya styoo no, bluuy

nii wi meñ sit schilo telaa lo xtol. Lëe xaa pteedy xKyalbini Ntson xaa lo meñ sit sinak nii bneetsyak xaa Kyalbini Ntson lo no. ⁹ Lëdy wi Dios xkwe meñ. Tugak nak no lo Dios, ni wi gaa xtol kchë meñ sit ptsily xaa porñee bniladzy meñ sit xtiits xaa. ¹⁰ Lëe na, lëe do noyuuñ klëe Dios, porñee chakladzy to jkoy do meñ sit tu yow ni nii pxusykooltoo no ni lëe no chilody kooy. ¹¹ Buendy gon no kik to, por nan buen do nii por xkyaalnsaak Jesús xtyelaa no lo tol. Singo gak kaa xtyelaa kchë meñ sit nii xniladzy.

¹² Tsgo tsesy kwche xaa go, mentre lëe Pable ni Bernabé bitiiits kchë kyalntson nii blaa Dios beeñtsyey xaa lady meñ sit laañee kwey xaa. ¹³ Tsiñee lëe Pable ni Bernabé lox kwnee, lëe Jacob chëb:

—Beetsy, kol kon choplan xtitsaa gaanoo. ¹⁴ Lëe Pedre gon bitiiits lo no nii wi meñ sit xkëstyoo Dios. Por ngo, wi meñ sit kwle xaa. ¹⁵ Ni leñ xkitsy kaa Dios pkëe profet sinrii:

¹⁶ Sitsiñ tse nii lëen ktop kchë meñ Israel nii ngab lo xtiyy David stub,

ni sitsiñ tse nii lëen kwek meñ go laañee kwche meñ go klo,

¹⁷ parñee kchësy meñ ktikche styoo lon,

ni parñee kchësy meñ sit nii kwlen kpig lon.

¹⁸ Lëe Dios kwnee kchë tiits re,

destye tiemp pxaal xaa xtiits xaa.

¹⁹ 'Sootaa gon nii nongualdy jkaal no meñ sit nii xniladzy xtiits Dios. ²⁰ Lëew comñee kxaal no tublë kitsy lo meñ sit parñee kawtre meñ sit kchë cos nii chokon lo mdyo, ni tsonidy meñ sit stu meñ deel no tsiil meñ sit, ni kawdy meñ sit ma nii xiyañ, ni kawdy meñ sit cheñ. ²¹ Ni ksatyee gaa tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiin xkab xley Moisés leñ kchë ktoo destye tyub tiemp.

²² Tsgo lëe apostle, ni lëe xaa kol ni lëe kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios byaan tiits nii lëe xaa kwe bla xaa nii no lady xaa tsinal Pable ni Bernabé Antioquía. Lëe xaa pso Judas, xaa nii pcholë gak Barsabás, ni lëe xaa pso Silas. Xaa non nak chop xaa go lady meñ nii xniladzy xtiits Dios. ²³ Loxsye ngo lëe xaa pkëe tublë kitsy nii koy xaa nii tsi. Sinrii xñee leñ kitsy ko:

“Lëe noo nak apostle. Lëe noo xkëeptyux lëe do nii nak to meñ sit ksa noo xaa kol. Kchë do siñee ncheno do Antioquía, ni Siria ni Cilicia xkëeptyuux noo lëe do. ²⁴ Ptsyon noo nii lëe bla xaa nii pchoo nu biid kteenë lëe do ni biid jkan kik to. Lëdy lëe noo pxaal xaa. ²⁵ Por ngo lëe noo byaantiits kchëe noo, aan lëe noo pso bla xaa nii kiid tedy lo do ksa xaa betsy no Bernabé ni Pable. ²⁶ Ndalye vult notelaa Bernabé ni Pable kety xaa porñee xsoob xaa xtiits Jesucrist. ²⁷ Lëe noo xaal Judas ni Silas tsiin yuub xaa kñë lo do xa nak

kchë cos nii kē leñ kitsy nii xaal noo lo do. ²⁸ Porque buen kwxaak Kyalbini Ntson ni buen kwxaak noo, nii ktsiibtre noo pe stu cos lady to, xaktyee nii precisy sye ²⁹ nii kawdy to xpëel kchë ma nii chokon lo mdyo, ni kawdy to cheñ, ni kawdy to xpëel ma nii xiyañ, ni tsonidy to stu meñ deelñee no tsiil do. Deelñee kuuñtsyeydy to kchë cos re, buen tsi do. Kakni Dios to dyon.”

³⁰ Loxsye kwloonëz apostle xaa, lëe xaa sinal Bernabé ni Saulo Antioquía. Tsiñee ptsiñ xaa, lëe xaa ptop kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios aan lëe xaa ptee kitsy nii sinoy xaa. ³¹ Aan tsiñee lëe kitsy ko lox pkab lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, kchë meñ go ble porñee pchooblady tiits ko styoo meñ. ³² Aan como wi Judas ni Silas xñee tiits nii xaal Dios, lëe xaa pchooblady kchë styoo meñ nii xniladzy xtiits Dios. ³³⁻³⁴ Lëe kwloxo bla kpidz ngui psonëz meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa parñee kyey xaa lo meñ nii pxaal xaa. ³⁵ Per lëe Pable ni Bernabé byaan Antioquía aan lëe xaa bluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús ksa xaa stubla meñ nii xniladzy.

Lëe Pable ni Bernabé xlë

³⁶ Lëe kok xtsew, lëe Pable chëb lo Bernabé:

—Kol tsoo kchë kyedzy laañee bluuy no xtiits Dios parñee tyon no dyon xa no kchë meñ nii bniladzy.

³⁷ Lëe Bernabé kokladzy nii wi Juan, xaa nii xñee gak meñ

Marcos nyinal. ³⁸ Per kwnëdy Pable porñee nche gak Pable ni Bernabé leñ kyedzy Panfilia, lëe xaa bikche, kunaldy xaa axte nyal tsiñ. ³⁹ Lëe xaa ptilytiits chop xaa, lëe byalo lëe xaa blë lsa. Lëe Bernabé kwyo tu barkw nii si nëz Chipre chop Marcos. ⁴⁰ Lëe Pable gaa kwle Silas. Loxsye kwnab meñ nii xniladzy xtiits Dios por lëe xaa lo Dios, lëe xaa pchoo, ⁴¹ aan lëe xaa kwtedy nëz Siria ni nëz Cilicia xchooblady xaa styoo kchë meñ nii xniladzy.

16

Lëe Timoteo ni Silas chinal Pable

¹ Lëe Pable ni Silas ptsiñ kyedzy nii lë Derbe. Loxsye ngo lëe xaa ptsiñ stu kyedzy nii lë Listra. Siko lëe xaa kuktsiil tu xaa nii xniladzy xtiits Dios nii lë Timoteo. Xiñ tu kwnaa Israel nii xniladzy nak xaa, per xaa griego nak pxosy xaa. ² Kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Listra ni Iconio kwnee nii buen Timoteo. ³ Por ngo lëe Pable kokladzy nii wi Timoteo tsinal, aan parñee kody xaa falt lo kchë meñ Israel nii no tañ go, lëe xaa kwlobey Timoteo. Por kchë meñ go nan nii xaa griego nak pxosy Timoteo. ⁴ Aan kchë kyedzy nii kwtedy xaa, lëe xaa kwnee kchë nii xñabey apostle ni xaa kol nii ncheno Jerusalén nii no kuuñtsyey meñ nii xniladzy. ⁵ Singo mod ni tu meñ nii xniladzy pchosody styoo, sink tse

con tse lëe meñ nii xniladzy ptyalyre.

Lëe Pable chan tu xaa Macedonia lo mgaal

⁶ Blaady Kyalbini Ntson nyee xaa xtiits Dios xtañ meñ Asia. Por ngo lëe xaa kwte nëz xtañ meñ Frigia ni Galacia, ⁷ aan lëe xaa ptsiñ axte laañee chislo xtañ meñ Misia. Siko lëe xaa kokladzy nyi xaa nëz Bitinia, per blaady xKyalbini Jesús. ⁸ Por ngo lëe xaa koñee kwtedy Misia, lëe xaa ptsiñ Troas. ⁹ Siko lëe Pable kon tu xaa Macedonia lo mgaal nii soli xñee: “Beeñ favor kwte Macedonia par kuñoo lëe noo yudar.” ¹⁰ Siikñee lëe Pable lox kon xaa go lo mgaal, lëe noo pxixkwaa par kyo noo Macedonia, porñee byeeñ noo nii lëe Dios xkwetsy lëe noo parñee kluuy noo xtiits xaa nii xñee cho nak Jesús siko.

Lëe Pable ni Silas xtsiñ Filipos

¹¹ Lëe noo ptsyo barkw Troas, aan lëe noo syo tubli lo kislyu wiñ nii lë Samotracia. Lëe byaani lyu lëe noo ptsiñ kyedzy nii lë Neápolis. ¹² Siko pchoo noo, lëe noo syo Filipos. Lëe meñ Roma xñabey kyedzy ko. Tu kyedzy non nii ngab Macedonia nak Filipos. Ndaly kpidz blyëes noo kyedzy ko.

¹³ Lëe tsi lëe tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ kol, lëe noo pchoo leñ kyedzy, lëe noo syo tu chu kiigwpee laañee chikutiitsni meñ Israel Dios. Lëe noo psyoob siko, aan lëe

noo bitiitsni kchë kwnaa nii ptyop. ¹⁴ Lidia lë tu kwnaa nii pkëetyag nii kwnee Pable. Tiatira lë xkyedzy me aan nonsyke ladx non xto me. Lëe Dios beeñ nii bniladzy me nii kwnee Pable porñee xtsyeb me Dios. ¹⁵ Lëe me kwchobnis kchë meñ lidzy me. Loxsyngoo lëe me në loo noo:

—Nan do gon nii xniladzyaa Dios, na kol tē kwēs to lidzyaa.

Aan lëe me beeñ gan, blyëes noo lidzy me.

¹⁶ Lëe tu vuilt, lëe noo syo laañee chutiitsni meñ Israel Dios, tsi lëe noo ptsiil tu kwnaa nii no tu kyalbini mal nii chuñ kyalnsiñ leñ styoo. Nroob tumi xtsiñaa me par xpixwan me porñee chuñ me kyalnsiñ. ¹⁷ Lëe me pchoonal lëe noo, chuptsyë me xñee me:

—Xtsiñ Dios nii sob kpaa chuun̄tsyey meñ gue, ni lëe meñ gue xluuy xa telaa do lo tol.

¹⁸ Ndaly kpidz kwë me singo, axte nii lëe me lox beeñ kyeedy Pable. Tsigoo lëe xaa bikche aan lëe xaa chëb lo kyalbini mal nii no leñ styoo me:

—Con xtiitspey Jesucrist xñen lool nii kchool leñ styoo kwnaa gue.

Aan wor go kazh lëe kyalbini mal go pchoo.

¹⁹ Per tsiñee lëe xpixwan kwnaa go byeeñ nii chilodre ktsiñaa me tumi par lëe xaa, lëe xaa kwnaasy Pable ni Silas aan lëe xaa kukso xaa lo xaa xñabey chu yulyey. ²⁰ Lëe

xaa ptsiñni Pable ni Silas lo xtisy aan lëe xaa chëb:

—Lëe xaa Israel re noyuuñ chop kik meñ xkyedzy no, ²¹ ni lëe xaa re no kluuy cos nii nongualdy kuuñtsyey no, porñee nak no xaa Roma.

²² Tsigo lëe meñ blëe. Por ngo lëe xtisy kwnabey pchoo xab Pable ni xab Silas aan lëe soldad ptee xcheñ xaa.

²³ Loxsy ptee xaa xcheñ xaa, lëe xaa kwloo xaa skiib, aan lëe xaa chëb lo xaa nii xkyënap skiib nii buen buen kyënap xaa Pable ni Silas.

²⁴ Tsiñee lëe xaa nii xkyënap skiib biñ ngo, lëe xaa kulo xaa axte xan skiib ni lëe xaa pxituu niy xaa lady chop lë yag.

²⁵ Per lëe koko wrol kyool, lëe Pable ni Silas noyutiitsni Dios, ni lëe xaa noyool lo Dios, ni lëe stubla gaa xaa nii no skiib nojkëetyag,

²⁶ tsiñee kolpsye lëe tu xu bni aan lëew beñ kxisy kchë xcmient skiib. Aan wor go kazh lëe kchë puert skiib byaly, ni lëe caden nii nxituu kchë meñ nii no skiib byak.

²⁷ Tsi lëe xaa nii xkyënap skiib bna, kon xaa nii lëe kchë puert sinyaly. Lëe xaa kwlii xispad xaa par kuty xaly xaa xaa, porñee nladzy xaa nii kchë meñ nii no skiib pxooñ.

²⁸ Per lëe Pable kwchuptsyë chëb:

—Ksaksidyoo lii, por kchësy noo ncheno nu.

²⁹ Tsigo lëe xaa nii xkyënap skiib kwnab bini, aan lëe xaa kwsëeb wxooñ leñ skiib. Xisy xaa, lëe xaa psioxib lo Pable ni lo Silas. ³⁰ Loxsy kwlii xaa

Pable ni Silas skiib, lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—Kol në dyon pe cos kuuñtsyeyaa parñee telaan lo tol.

³¹ Lëe Pable ni Silas kwëb chëb:

—Bniladzy xtiits Jesucrist tyub styool aan lëel telaa lo tol kchëel meñ liidzyoo.

³² Lëe Pable ni Silas bluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo xaa ni lo kchë meñ nii ncheno lidzy xaa. ³³ Aan wor kyool go, lëe xaa nii xkyënap skiib kwtiib lady Pable ni lady Silas laañee bnek ni lëe xaa kwchobnis kchë meñ lidzy xaa. ³⁴ Loxsy ngo lëe xaa kuni Pable ni Silas lidzy xaa, aan lëe xaa ptee nii taw xaa, ni lëe xaa ble porñee kchë meñ lidzy xaa bnildadzy xtiits Dios.

³⁵ Lëe byaani lyu, lëe xtisy pxaal soldad lo xaa nii xkyënap skiib chëb: Blaa xaa nii kwyo skiib neeg. ³⁶ Tsigo lëe xaa nii xkyënap skiib chëb lo Pable:

—Lëe xtisy pxaal tiits nii klaan lëe do. Lëe na, schilo kchoo do.

³⁷ Per lëe Pable chëb lo soldad:

—Ni byeñdy xixtisy to pe cos nak xfaalt noo, per lëe xaa kwtiñ lëe noo xña lo meñ kyedzy ni lëe xaa kwloo lëe noo skiib. Nandy xaa nii wi noo ngab Roma. ¿Lëe nana chakladzy xaa klaa tsilaan xaa lëe noo? Yuub xaawo kiidlil lëe noo.

³⁸ Lëe soldad kuknitiits lo xtisy, aan tsi lëe xtisy biñ nii Roma ngab Pable ni Silas, lëe xtisy ptsyeb. ³⁹ Lëe xtisy

kuknab perdón lo Pable ni lo Silas, ni lëe xaa kwlii xaa skiib chëb xaa:

—Kol kuñ favor, kol kchoo kyedzy re.

⁴⁰ Siikñee lëe Pable ni Silas pchoo skiib, lëe xaa kwey tubli lidzy Lidia, aan loxsye pchooblady xaa styoo meñ nii xniladzy xtiits Dios, lëe xaa bi.

17

Lëe Pable ni Silas xtsiñ leñ kyedzy Tesalónica

¹ Lo xiviaj Pable ni Silas, lëe xaa kwte nëz Anfípolis ni Apolonia. Loxsye ngo lëe xaa ptsiñ leñ kyedzy Tesalónica laañee sob tu xiktoo meñ Israel. ² Psaandy Pable xcostumbre, lëe xaa kwey xiktoo meñ Israel, aan tson sabt nii xiladzy meñ lo tsiñ kukutiitsni xaa meñ Israel kitsy nii kē xtiits Dios. ³ Lëe xaa bluuy laañee xñee nii no kety xaa nii pxaal Dios, ni no nii kpañ xaa, ni chëb Pable:

—Lëe Jesús nii xsetyaa lo do nak xaa nii pxaal Dios.

⁴ Tsgo lëe bla meñ Israel ni ndaly meñ griego ni kw-naa non kok ksa Pable ni Silas. Kchë meñ go bniladzy nii kwnee Pable. ⁵ Per lëe meñ Israel nii bnilasty blëe aan lëe xaa ptop bla xaa yox nii kēnsē pal nēz parñee kuuñ jkyey xaa kik meñ kyedzy tsiin klëe meñ kyedzy. Ni lëe xaa kusëeb xoo lidzy Jasón par kñaasy xaa Pable ni Silas tsiin jko xaa xaa ña meñ. ⁶ Aan como ptsildy xaa Pable ni Silas siko, lëe xaa biy Jasón

ni bla meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lëe xaa kukso xaa lo xtisy nii xñabey leñ kyedzy ko, aan lëe xaa chëb:

—Lëe xaa nii noyuuñ jkyey kik kchë meñ nii nche tyub lo kislyu kwlañche nu, ⁷ aan lëe Jasón ptee lidzy kwlës xaa. Xsaldy xaa nii xñabey xtisy Roma, sink xñee xaa nii no stu rey nii lē Jesús.

⁸ Tsiñee lëe meñ kyedzy ni meñ xtisy biñ ngo, lëe xaa kok ntseeb. ⁹ Per lëe Jasón ni lëe xaa nii ksa xaa kwyo skiib kwtiix multy aan lëe xtisy blaa xaa.

Lëe Pable ni Silas xtsiñ kyedzy nii lē Berea

¹⁰ Tsiñee lëe lyu pkyey, lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios pxaal Pable ni Silas nēz kyedzy nii lē Berea. Tsiñee lëe xaa ptsiñ kyedzy ko, lëe xaa kwey leñ xiktoo meñ Israel. ¹¹ Ndoladzy kchë meñ Israel nii no kyedzy ko. Nakty xaa sinak meñ Israel nii no leñ kyedzy Tesalónica, por mbëe pkëetyag xaa xtiits Dios nii bluuy Pable ni ksatyee gaa tse xyub xaa leñ kitsy nii kē xtiits Dios par kaknan xaa dyon pe nli kchë nii xñee Pable lo xaa. ¹² Singo mod ndaly meñ Israel bniladzy xtiits Dios, ni ndaly gaa meñ griego bniladzy. Nikxe kwnaa nono, nikxe gaa xaapkiyo, kchë nak xaa bniladzy. ¹³ Per tsiñee lëe meñ Israel nii no Tesalónica biñ nii wī leñ kyedzy Berea no kluuy Pable xtiits Dios, lëe xaa kwey siko par jkiily xaa meñ. ¹⁴ Per blyëdy lëe meñ

nii xniladzy xtiits Dios pxaal Pable nêz chu nis, mentre lëë Timoteo ni Silas bii byaan leñ kyedzy Berea. ¹⁵ Axte Atenas bikche ksa xaa nii kunal Pable. Lo xaa go pxaal Pable tiits nii kyob tsiktsiil Silas ni Timoteo xaa leñ kyedzy Atenas.

Lëë Pable so leñ kyedzy Atenas

¹⁶ Mentre lëë Pable këmbës ktsiñ Silas ni Timoteo Atenas, iip kwyonguiiooldy styoo xaa kon xaa nii singootyee ndaly mdyo no leñ kyedzy ko. ¹⁷ Por ngo bitiitsni xaa meñ Israel leñ ktoo ni bitiitsni xaa meñ sit nii xtsyeb Dios, ni ksatyee gaa tse bitiitsni xaa meñ nii xtsyooltyee xaa lo kiy. ¹⁸ Wi bla xaa chak nii xñee meñ Epicúreos ni bla xaa chak nii xñee meñ Estoicos bislo bitiitsni Pable. No xaa go chëb lo xcombañer:

—Nandy xaa gue pe xñee xaa.

No gaa xaa chëb:

—Sootee na xñee xaa nii no stu mdyo kub.

Singo kwnee xaa porñee biñ xaa nii xluuy Pable xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús ni biñ xaa nii xñee Pable nii xpañ meñ kuty. ¹⁹ Por ngo lëë xaa kuni Pable tu laañee nii lë Areópago. Siko xkaal lsa nonsyke xaa chak. Lëë xaa kwnabtiits lo Pable chëb xaa:

—¿Pe schilo dyon kñëel loo noo xa nak wseedy kub nii sëëdnil? ²⁰ Porque ndaly kchë cos ngub nii xñeel xyeeñdy noo. Chakladzy noo kaknan noo dyon xa nako.

²¹ Singo chëb xaa porñee kchësy meñ Atenas ni meñ sit

nii no siko iip choxkody xaa nii kuuñtsyey xaa stu cos, sink tugak xkyëmbës xaa jkëëtyag xaa ni kñee xaa tu cos ngub.

²² Lëë Pable kusoli groltyee lady xaa chak ko, aan lëë xaa chëb:

—Kol kono kchësy to nii nak to xaa Atenas, chanaa gon nii ndaly mdyo xleni do. ²³ Por worñee kwteedyaa laañee sob ximdyo do, konaa tu lo pkoog nii kë sinrii: “Lëë pkoog re kwyaa par tu Dios nii ni tu cho xyuumbeydy.” Lëë Dios nii nagon xleni do aan xyuumbeydy to nak Dios nii xsetyaa lo do.

²⁴ ‘Lëë Dios nii xsetyaa lo do psaa kislyu ni kchë cos nii no lo kislyu. Lëë xaa xñabey kpaa ni lëë xaa xñabey kislyu. Nody xaa leñ ktoo nii xsaa chol meñ lo kislyu re, ²⁵ ni nody xaa lyaadzy nii dyon pe ktee meñ lo xaa, por lëë xaa xnee kyalmbañ kchë lo no, ni kchë cos nii xkiñ no.

²⁶ ‘Klo tugak mguiy ni tugak kwnaa psaa Dios parñee ktyaly meñ lo kislyu. Ni lëë Dios psaanle pa tiemp ni pa tañ kpañ catu meñ. ²⁷ Singo beeñtsyey Dios parñee kyub meñ Dios, tsiin tsaaplaa gaa stsil meñ xaa, nikxe nii sijty so Dios catu lo no. ²⁸ Lëë Dios xnee kyalmbañ lo no, ni lëë xaa chuuñ kni lëë no, ni por lëë xaa mbañ no, sinak nii kwnee bla xaa chak nii no lady to, tsiñee chëb xaa: “Xtiyy Dios nak no.” ²⁹ Deelñee lo xtiyy Dios tsigo busy syoop no, nody nii kniladzy no nii chol mdyo or ni mdyo plat o

mdyo kyo gaa nii xsaa chol meñ nak Dios. ³⁰ Tyub tsgo pxe kw Dios kon kchë xkyalnguey meñ, per lëe na tyub lo kislyu xñabey xaa nii ktsëe meñ xmod. ³¹ Por lëe Dios psol tu tse nii lëe tu xaa nii kwlel xaa kiid kuñ kyalxtisy lo kislyu, ni lëe Dios kaa blu uyle chow lo meñ tsiñee lëe xaa beëñ kpañ xaa.

³² Tsiñee lëe xaa chak ko biñ nii xpañ meñ kuty, no xaa pxidzyni Pable, no gaa xaa chëb:

—Na lëety dyon pa stu tse jkëetyag noo nii xñeel.

³³ Tsgo lëe Pable pchoo lady xaa. ³⁴ Per lëe bla meñ nii bnildzysinal Pable. Lady meñ go si Dionisio, tu xaa nii wi xkaal lsa lady meñ nii xtyop laañee lë Areópago. Ni wi tu kwnaa nii pcholë Dámaris bnildzy ni stubla meñ.

18

Lëe Pable xtsiñ leñ kyedzy Corinto

¹ Loxsye ngo lëe Pable pchoo Atenas, lëe xaa si leñ kyedzy nii lë Corinto. ² Siko lëe Pable kuktsiil tu xaa Israel nii pcholë Aquila. Kyedzy nii lë Ponto koly xaa. Kal lik ptsiñ xaa Corinto chop tsiil xaa Priscila. Nëz Italia siid xaa, porñee lëe xtisy Claudio kwnabey pchoo kchësy meñ Israel Roma. Lëe Pable kutedy lo xaa ³ aan, como misme tsiñ nii chuñak xaa chuñ Pable, xsaa xaa yu kidy, lëe Pable kwlës lo xaa par kyë xaa tsiñ chop xaa. ⁴ Aan ksatyee tse nii xiladzy meñ

Israel lo tsiñ kwey Pable ktoo par kutiitsni xaa meñ Israel ni meñ sit xa nak xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús.

⁵ Lëe Silas ni Timoteo pchoo Macedonia aan tsiñee lëe xaa ptsiñ Corinto, lëe Pable bislo xluuy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús ksatyee tse. Bluuy xaa lo meñ Israel nii lëe Jesús nak Crist, xaa nii pxaal Dios. ⁶ Per lëe meñ bislo ptilyni Pable ni lëe meñ go pxiñ tiits lo xaa. Por ngo lëe xaa kwtsib yuti nii xña xab xaa parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ, ni lëe xaa chëb:

—Xcuent to deelñee telaady to lo tol, lëdy xcuentno. Por destye natse lëen kluy xtiits Dios lo meñ sit.

⁷ Tsiñee lëe Pable pchoo ktoo, lëe xaa si lidzy tu xaa nii pcholë Justo. Tu xaa nii xnildzy xtiits Dios nak Justo. Kexka chu ktoo no xaa. ⁸ Wi tu xaa nii pcholë Crispo nii xñabey leñ ktoo bnildzy xtiits Dios kchë meñ lidzy. Ni ndaly gaa meñ Corinto nii pkëetyag xtiits Dios ni bnildzy kwchobnis. ⁹ Lëe tu kyool lëe Dios chëb lo Pable lo mgaal:

—Ktsyeebtyoo. Tugak kwnee, ksuugwtyoo chuwoo. ¹⁰ Naa nakni lii. Ni tu cho chilody ksaksi lii, por ndaly meñ nii ngab lon no leñ kyedzy re.

¹¹ Tu iz grol kwlës Pable leñ kyedzy Corinto, bluuy xaa xtiits Dios lo meñ.

¹² Per tsi lëe Galión pkaa kok xtisy Acaya, lëe meñ Israel kwnaasy Pable aan lëe

meñ kukso xaa lo xtisy, ¹³ aan lëe meñ chëb lo xtisy:

—Lëe xaa re no kluuy lo meñ kyedzy nii no nii kniladzy meñ xtiits Dios tu mod nii xñabeydy xley meñ Israel.

¹⁴ Lëe Pable si nii nyee, tsi lëe Galión chëb lo meñ Israel:

—Deelñee ngo xaa tu falt nroob o nyuty kaa xaa tu meñ, nyonaa xtiits to. ¹⁵ Per como tiits sye nak kchë nii xñee do ni nonsyke lë meñ xseety to ni kchë cos nii dyon xa xñee xley do, kol kan dyon xa kuuñtsyey do, por chaklastyaa sëëbaa lo xcuent to.

¹⁶ Aan lëe Galión kwnabey pchoo meñ leñ yulyey.

¹⁷ Tsigo lëe meñ kwnaasy tu xaa nii pcholë Sóstenes nii xñabey leñ ktoo, aan kexka chu yulyey ptee meñ xcheñ xaa, per pe beeñdy xtisy Galión.

Lëe Pable xpi Corinto

¹⁸ Bii ndaly kpidz kwlës Pable leñ kyedzy Corinto. Loxsyey ngo lëe xaa blë ksa xaa meñ nii xnildadzy xtiits Dios, aan lëe xaa kwyo barkw par tsi xaa nëz Siria ksa xaa Priscila ni Aquila. Aan antes nii lëe barkw kchoo chu nis nii lë Cencrea, lëe Pable pka kik par kuñ xaa cumplir nii byaan xaa tiits chop xaa Dios.

¹⁹ Tsiñee lëe xaa ptsiñ leñ kyedzy Efeso, lëe xaa psaan Priscila ni Aquila, aan lëe xaa kwey ktoo par kñee xaa lo meñ Israel nii xkaal lsa siko. ²⁰ Lëe meñ Israel go kwnab nii ngwësre Pable, per kwnëdy xaa. ²¹ Lëe xaa bi, chëb xaa:

—Deelñee snë Dios, lëen kyely teedy lo do stub.

Aan lëe Pable byo barkw par kpi xaa Efeso. ²² Tsiñee lëe Pable ptsiñ Cesarea, lëe xaa kwey Jerusalén kujkëëptyux xaa meñ nii xnildadzy xtiits Dios. Loxsyey ngo lëe xaa si Antioquía. ²³ Kok xtsedyako lëe xaa pchoo stub, kutedy xaa kchë kyedzy nii nche nëz Galacia ni nëz Frigia par kchooblady xaa styoo meñ nii xnildadzy xtiits Dios.

Lëe Apolos xluuy xtiits Dios leñ kyedzy Efeso

²⁴ Leñ tse go lëe tu xaa Israel nii pcholë Apolos ptsiñ leñ kyedzy Efeso. Xaa Alejandría nak xaa. So xnëz nak xtiits xaa ni buen buen xyumbey xaa kitsy nii kë xtiits Dios. ²⁵ Por ngo nii xyuumbey xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús ni tyub styoo xaa xñee xaa lo meñ cho nak Jesús, nikxe nii por Juansyey kwchobnis xaa. ²⁶ Iip ptyebty Apolos, lëe xaa bluuy xtiits Dios lo meñ Israel leñ ktoo. Per tsiñee lëe Priscila ni Aquila biñ nii xñee Apolos, lëe xaa kuni Apolos lidzy xaa parñee kluuyre xaa xa nak xtiits Dios lo Apolos. ²⁷ Tsi lëe Apolos kwlokyyeñ tsi nëz Acaya, lëe meñ nii xnildadzy xtiits Dios pkëë tublë kitsy kwseñ xaa si lo meñ nii xnildadzy nii no siko, parñee ngui kñee meñ go lo xaa. Tsiñee lëe xaa ptsiñ Acaya, mbëe beeñ xaa meñ nii xnildadzy xtiits Dios yudar. ²⁸ Xña lo meñ ptilyitiitsni xaa xaa Israel, per

beeñ xaa gan porñee bluuy xaa nii leñ xkitsy Dios kë nii lëë Jesús nak Crist, xaa nii px-aal Dios.

19

Lëë Pable xtsiñ leñ kyedzy Efeso

¹ Mentre lëë Apolos këno Corinto, lëë Pable kutedy kchë kyedzy nii nche kexka chu nëz nii si Efeso, aan leñ kyedzy Efeso lëë xaa kuktsiil bla meñ nii xnildazy xtiits Dios. ² Lëë Pable kwnabtiits chëb:

—¿Pe kwsëëb Kyalbini Ntson leñ styoo do worñee bnildazy to xtiits Dios?

Lëë meñ go kwëb chëb:

—Per ni ndondy noo nii no Kyalbini Ntson.

³ Tsgo lëë Pable chëb:

—¿Xa kwchobnis to tsgo?

Lëë meñ go kwëb chëb:

—Si bluuy Juan, singo kwchobnis noo.

⁴ Loxsye ngo lëë Pable chëb:

—Lëë Juan pchoobnis meñ Israel nii ptsëë xmod, per lëë gak Juan chëb nii no nii knildazy meñ xaa nii kiid loxsye kpi Juan. Lëë xaa go nak Jesús.

⁵ Tsiñee lëë meñ go biñ ngo, lëë meñ go kwchobnis sinak nii xñabey Jesús. ⁶ Aan tsiñee lëë Pable pxob ña kik meñ go, lëë Kyalbini Ntson kwsëëb leñ styoo kchësy meñ go, ni lëë meñ go bislo xñee stub clasy tiits ni nii tu cho karty kon ni lëë meñ go kwnee nii psyaab Dios leñ kik meñ go.

⁷ Tsiipchop nak meñ go.

⁸ Tson mëë tugak kwey Pable leñ ktoo siko, xluuy xaa xtiits Dios ni xñee xaa xa nak xkyalwnabey Dios. Iip ptsyebty xaa. ⁹ Per lëë bla meñ nii koñee koklasty niladzy kwneenë xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. Por ngo lëë Pable pchoo lady meñ go aan lëë xaa kuni kchë meñ nii xnildazy laañee sob xyuscuel tu xaa nii pcholë Tirano. Siko bluuy xaa xtiits Dios lo meñ ksatyee tse. ¹⁰ Chop iz kwëkluy xaa xtiits Dios. Por ngo nii kchë meñ nii no nëz Asia pkëëtyag xtiits Dios, nikxe meñ Israelo, nikxe gaa meñ sito. ¹¹ Ni ndaly kchë kyalntson nii beeñtsyey Pable porñee kokni Dios xaa. ¹² Axte wi xbayjan Pable ni xab xaa nii biy meñ psë meñ lady meñ xsyaknë aan lëë meñ xsyaknë byak ni lëë kyalbini mal pchoo leñ styoo meñ.

¹³ Wi bla xaa Israel nii xkwii kyalbini mal leñ styoo meñ pal nëz kokladzy nseety lë Jesús par kwii kyalbini mal, chëb xaa lo kyalbini mal:

—Con xtiitspey Jesús nii xseety Pable xñen lo do: Kol kchoo leñ styoo meñ gue.

¹⁴ Ksa kadzy xiñ Esceva, xaa nii xñabey lo pxosy, beeñtsyey ngo. ¹⁵ Per lëë kyalbini mal chëb lo xaa:

—Xyuumbeyaa Jesús, ni nanaa cho nak Pable. Per lëë do, ¿cho nak to?

¹⁶ Wor go kazh lëë xaa nii no kyalbini mal go leñ styoo kwyas kwseñ ksa xaa go. Per nli busy ptee xaa go xcheñ

xaa. Koksye gan pchoo xaa ña xaa nii no kyalbini mal leñ styoo. Xña xaa cheñ lëe xaa pxooñ nëb kidy xaa. ¹⁷ Aan kchësy meñ Israel ni meñ sit nii no Efeso nii koknanao pt-syeb. Por ngo ndaly meñ blisklaa lë Jesús.

¹⁸ Ndaly meñ nii bniladzy kwey wxobtol, aan bitiits meñ go kchë cos mal nii beeñtsyey meñ go worñee karty kniladzy meñ go Dios. ¹⁹ Ni ndaly meñ nii pseedy kyalbruj biidni kchë xlibre, aan xña lo meñ lëew kwyek. Kwloolbey meñ nii masy tu choowptsii mily pes plat nono. ²⁰ Singo mod ndaly meñ nii pkëetyag xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús bni-ladzy.

²¹ Loxsye kwte kchë cos ko, lëe Pable kwlokyyeñ tsitedy kyedzy nii nche nëz Macedonina ni Acaya, axte ktsiñ xaa Jerusalén. Ni chëb xaa nii loxsye kpikche xaa Jerusalén, no nii tsi xaa Roma. ²² Lëe xaa pxaal Timoteo ni Erasto nëz Macedonia mentre lëe xaa bii byaan Asia pa slal tiemp. Chop xaa go chuñ xaa yudar.

Lëe meñ Efeso xlëe

²³ Leñ tse go lëe tu tily bislo por xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. ²⁴ Lëe tu xaa nii pcholë Demetrio bislo tily go. Nonsyke mdyo plat ni xiktoo wiñ naybaa nii lë Diana xsaa xaa, aan nroob tumi xsaan tsiñ go lo xaa ni lo xaa nii xkyë tsiñ lo xaa. ²⁵ Lëe xaa kwnee lo xaa nii xkyë tsiñ lo

xaa, ni lo kchë xaa nii xkyë misme tsiñ go, chëb xaa:

—Nan do gon nii nroob tumi xsaan tsiñ re lo no. ²⁶ Ni nan do gon ni chon do nii lëe Pable no kluuy lo meñ nii lëdy Dios nak kchë mdyo nii xsaa chol meñ, aan ndaly gaa styoo meñ nojko xaa. Lëdy nonsy leñ kyedzy Efeso nu no kluuy xaa kchë ngo, sink wi tyub nëz Asia. ²⁷ Ntseebo gon, por neñdy tsodre xtsiñ no, ni neñdy axte wi xiktoo naybaa Diana kyaanladzy aan kiijtre meñ Asia ni meñ sit nii nche tyub lo kislyu lo naybaa Diana.

²⁸ Tsiñee lëe meñ biñ ngo, per nli busy blëe meñ aan lëe meñ bislo kwchuptsyë, xñee:

—¡Byinayk Diana xnaybaa meñ Efeso!

²⁹ Kchë meñ kyedzy pkyey kik. Lëe meñ kwnaasy Gayo ni Aristarco. Chop xaa Macedonia go nak ksa Pable. Lëe meñ kuni xaa axte tu laañee xkaal lsa meñ. ³⁰ Lëe Pable kokladzy nyinee xaa lo meñ, per blaady meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa. ³¹ Wi bla xam-igw Pable nii xñabey Asia pxaal tiits nii nody nii tsisëeb Pable lady meñ go. ³² Xaal xaal nii kwchuptsyë meñ nii kwey junt. Pkyey kik meñ go. Ndaly meñ go ni nandy dyon pe cos tsiñ kwey. ³³ Per lëe bla meñ Israel chëb lo Alejandro xa nak cuent ko. Loxsye ngo lëe meñ Israel pchëep xaa lady meñ. Loxsye kwso Alejandro groltyee lady meñ, lëe xaa kwloo señ con ña xaa parñee kwetse meñ.

20

Kokladzy xaa nchoo xaa xfa-
vor meñ Israel. ³⁴ Per tsiñee
lëe meñ byeñ nii xaa Israel
xaa, lëe meñ bislo kwchupt-
syë. Siik chop wor kwchupt-
syë meñ, xñee meñ:

—¡Byinayk Diana, xnaybaa
meñ Efeso!

³⁵ Tsiñee lëe xsecretario
xtisy beeñ gan kwleektse
meñ, lëe xaa chëb:

—Kol kono gaa meñ Efeso,
kchësy meñ nii nche lo kislyu
gon nan nii lëe meñ Efeso
xyal kantsi xiktoo naybaa
Diana ni kchësy meñ nan
nii kpaabyab xnaybaa no
Diana. ³⁶ Nan do nii ni tu
cho chilody kñe nii nlidy
kchë nrii. Por ngo, kol
kwetse. Kuuñtsyeydy to cos
nii nonguialdy. ³⁷ Karty
gon kwan chop xaa nii
biidni do nu ktoo ni karty
kñeenë xaa xnaybaa no.
³⁸ Deelñee Demetrio ni xaa
nii ksa xaa xkyë tsiñ xñab
kyalxtisy, par ngo no xtisy
ni no yulyey. Schilo tsinab
Demetrio kyalxtisy lo xaa
xñabey parñee siko catu xaa
kñee dyon xa nak xcuent xaa
ni parñee kak ndoon gaa cho
xaa nli xñee. ³⁹ Aan deelñee
gaa chakladzy to kñab to pe
stu cos, no nii kñab tow tu
lo junt, per con ngui mod.
⁴⁰ Ntseeb gon tsijkëeki meñ
no këb meñ nii lëe no noyuuñ
tily por kchë nii beeñtsyey no
natse, ni kindy kaa pe tyeesy
no deelñee cho kñabtiits lo no
penak kok tily re.

⁴¹ Loxsyë chëb secretario
ngo, lëe xaa psonëz meñ.

*Lëe Pable chi Macedonia ni
Grecia*

¹ Tsiñee lëe tily go byal,
lëe Pable kwtsyetsy kchë
meñ nii xniladzy xtiits Dios
par kchooblady xaa styoo
kchë meñ go. Loxsyë ngo
lëe xaa si nëz Macedonia.
² Kchë kyedzy nii kutedy
xaa pchooblady xaa styoo
meñ nii xniladzy xtiits Dios.
Loxsyë ngo lëe xaa ptsiñ
Grecia. ³ Tson mëe kwlës xaa
Grecia. Lëe xaa no nëz nii tso
xaa barkw par tsi nëz Siria,
tsiñee lëe xaa biñ nii lëe meñ
Israel kënal kuty xaa. Por ngo
lëe xaa sey nëz Macedonia
stub. ⁴ Lëe xiñ Pirro nii
pcholë Sópater kunal Pable.
Xaa Berea nak Sópater. Ni wi
gaa chop xaa Tesalónica nii
pcholë Aristarco ni Segundo,
ni tu xaa Derbe nii pcholë
Gayo, ni Timoteo, ni chop
xaa Asia nii pcholë Tíquico
ni Trófimo kunal. ⁵ Lëe xaa
kwtenech loo noo aan lëe
xaa kwlës lëe noo leñ kyedzy
Troas. ⁶ Loxsyë kwte lni nii
xyaaw kyaxtily nii xkyëdy
levadur, lëe noo pchoo leñ
kyedzy Filipos. Lëe tse nii
kwloxo kaay kpidz lëe xaa nii
kwtenech pkaa loo noo leñ
kyedzy Troas. Kadzy kpidz
blyëes noo leñ kyedzy ko.

*Lëe Pable xluuy xtiits Dios
leñ kyedzy Troas*

⁷ Tsi lëe tse tminkw kol
lëe noo pkaal lsa par tyaaw
noo kyaxtily. Lëe Pable beeñ
kseedy meñ nii xniladzy xti-
its Dios, aan como no nii
kchoo xaa kyaani lyu, lëe xaa
biskool xiwseedy xaa axte

wrol kyool. ⁸ Leñ tu yu klaa pkaal lsa noo. Ndaly pis nak yu go. Aan tyub leenŋo kwë bini petroly. ⁹ Lëe tu xaa wiñ nii pcholë Eutico kw-sob kexka chu ventan. Aan como lëe Pable biskool xi-wseedy, lëe xaa kwë mgaal aan lëe xaa pchingaa chu ventan axte lyu. Kutu xaa blis meñ xaa. ¹⁰ Lëe Pable byety kweetsy xaa wiñ go. Aan lëe xaa chëb lo meñ nii xniladzy xtiits Dios:

—Ktsyebty to, mbañ xaa.

¹¹ Lëe Pable byo leñ yu aan lëe xaa taw kyaxtily ksa xaa meñ nii xniladzy xtiits Dios. Loxsy ngo lëe xaa kwnee lo meñ tyub kyool. Lëe byaani lyu lëe xaa bi. ¹² Psak styoo meñ porñee mbañ xaa wiñ nii pchingaa chu ventan sikni meñ xaa.

Lëe Pable xtsiñ kyedzy nii lë Mileto

¹³ Lëe noo bñeech syo noo kyedzy nii lë Asón con barkw par kwëes noo Pable siko, por singo byaan noo tiits por lëe Pable si tub lo kislyu. ¹⁴ Tsiñee lëe noo ptiil Pable leñ kyedzy Asón, lëe noo ptyo barkw ksa noo xaa, aan lëe noo syo nëz Mitilene. ¹⁵ Lëe byaani lyu lëe noo ptyee mer laañee nyoo Quío. Lëe byaani stu lyu lëe noo ptiñ chu nis nii lë Samos. Siko pchoo noo lëe noo ptiñ Mileto. ¹⁶ Byody noo Efeso porñee koklasty Pable nii nlyëe noo xtañ meñ Asia. Lëe xaa kwlokyeñ ktsiñ noo Jerusalén tse nii chak lni

Pentecostés, deelñee ndeedyo tiits.

Lëe Pable xñee lo xaa kol

¹⁷ Tsiñee lëe noo ptiñ leñ kyedzy Mileto, lëe Pable kwn-abey koktsyetsy xaa kol nii xñabey lo meñ Efeso nii xniladzy xtiits Dios. ¹⁸ Tsi lëe kchë xaa kol go kwlañche, lëe Pable chëb:

—Nan do gon xa nak xmodaa destye primer tse nii kwlañcheen Asia. ¹⁹ Ni nan gaa to nii tyub nii kwyon lady to con kyalndoladzy ni wiñ psobaa xtiits Dios, ni ndaly gaa kyalnë pteedy meñ Israelaa. ²⁰ Per psaandyaa tugak bluyaa xtiits Dios lo do. Kwnen lo do leñ kyedzy ni kwnen lo do lidzy to. ²¹ Ni chëpaa lo meñ Israel ni lo meñ sit nii noo nii ktikche meñ styoo lo Dios ni kniladzy meñ xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. ²² Lëe na lëen ka Jerusalén, porñee lëe Kyalbini Ntson xaal naa. Nandyaa pe ktsyoolaa siko. ²³ Ni nansyaa ksatyee kyedzy nii kan xñee Kyalbini Ntson nii lëe skiib ni lëe kyalnë këmbës naa. ²⁴ Per ni tu pe sinidy kika, ni xkyalmbañaa nondy lon. Lëew comñee mbëe kyaalaa tsiñ nii bneetsy Dios lon. Lëe tsiñ go nak nii kluyaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo meñ.

²⁵ 'Bluyaa lo do xa nak xkyalwnabey Dios. Lëe na xyeñpaa nii kpikchedre kan do naa. ²⁶ Por ngo chakladzyaa kniyaa lo do natse nii chaaptyaa tol deelñee no

tu do nii telaady. ²⁷ Por nanaa nii kchë nii kwnabey Dios bluyaa lo do. Ni tu pe kwloolandyaa lo do. ²⁸ Por ngo, kol kap ciudad lëe do ni kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios. Porque por kchë do kuty Jesús lo crusy ni lëe gaa Kyalbini Ntson pso lëe do parñee kap ciudad to meñ nii xniladzy xtiits Dios. ²⁹ Nanaa nii tsiñee lëen kpi, lëe meñ nii ko kyalnë kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kiid. Nak meñ go sinak chol ma tox nii chuty mëkwxiiily. ³⁰ Ni misme lady kaa to kchoo xaa nii kluuy tiits xuuy parñee tsinal meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa. ³¹ Kol kap cuent, kol ksaladzy gaanoo nii tson iz nder tyub styoon bluyaa xtiits Dios lo do tsel kyool.

³² Lëe nana, beetsy, xñabaa nii kakni Dios to ni xñabaa nii ksaanlasty to xtiits Dios nii xniladzy to. Lëe xtiits Dios kchooblady styoo do ni lëe xtiits Dios knee kchë kyalnsaak nii xtee Dios lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa. ³³ Tyub nii kwyon lady to kwyokidyaa xab meñ ni karty kaa tsokin xtumi meñ. ³⁴ Nan buen do nii kwën tsiin par ktsiñaan nii jkiin naa. ³⁵ Tugak bluyaa nii singo kak tsiin tsiin kchilo kuñ ñe meñ nii no lyaadzy yudar, ni ksaladzy ñe xtiits Jesús tsiñee chëb xaa: “Mastre xle meñ nii xkady que meñ nii xñaasy.”

³⁶ Loxsy kwnee Pable lëe xaa psoxib aan lëe xaa biti-

itsni Dios ksa xaa. ³⁷ Kchësy xaa kol go biiñ, ni lëe xaa kwtetsy Pable. ³⁸ Mban ptee styoo xaa porñee biñ xaa nii kpikchedre kan xaa Pable. Loxsy ngo lëe xaa kuksonëz Pable axte chu barkw.

21

Lëe Pable si Jerusalén

¹ Loxsy psaan xaa go lëe noo, lëe noo ptyo barkw aan lëe noo syo tubli lo kislyu wiñ nii lë Cos. Lëe byaani lyu lëe noo ptiñ lo stu kislyu wiñ nii lë Rodas. Siko pchoo noo, lëe noo ptiñ kyedzy nii lë Pátara. ² Chu nis Pátara psyeeñ noo tu barkw nii tsi nëz Fenicia. ³ Tsiñee lëe noo syo lo nis, lëe noo ptyon kislyu wiñ nii lë Chipre. Lëew byaan nëz ñapeg noo, lëe noo syo axte Siria. Aan como no nii ksaan barkw yow chu nis nii lë Tiro, lëe noo blyëes siko. ⁴ Loxsy ptiil noo meñ nii xniladzy xtiits Dios, lëe noo blyëes kadzy kpidz lo meñ go. Aan lëe Kyalbini Ntson kwnee kchë nii ktsyool Pable Jerusalén lo meñ go, aan lëe meñ go chëb lo Pable:

—Nody nii tsil Jerusalén.

⁵ Per tsi lëe ksa kadzy kpidz ko psa, lëe noo bii. Kchë tsiil ni xiñ meñ nii xniladzy xtiits Dios kuksonëz lëe noo axte chu nistoo, aan lëe noo psoxib chu nis ko par ku-tiitsni noo Dios kchësy noo. ⁶ Loxsy ngo lëe noo blë lsa. Lëe noo ptyëep barkw, lëe gaa meñ kyedzy ko bikche sey lidzy.

⁷ Tiro pchoo noo lëe noo ptiñ kyedzy nii lë Tolemaida. Siko lëe noo byo jkëëptyux meñ nii xniladzy xtiits Dios aan lëe noo blyëes siko tu kpidz. ⁸ Lëe byaani lyu lëe noo ptiñ kyedzy nii lë Cesarea. Siko lëe noo byo lidzy Felip nii xluuy xtiits Dios. Wi Felip ngab lady ksa kadzy xaa nii kwle meñ leñ kyedzy Jerusalén par kuñ xaa xyudar apostle. ⁹ Ksa tap xiñtsyaap Felip nii karty ktsilñña xñee tiits nii xsyaab Dios leñ styoo me. ¹⁰ Ndaly kpidz kok nii nche noo siko, tsiñee lëe tu profet nii sëed nëz Judea nii pcholë Agabo kwlañche. ¹¹ Lëe xaa biid tedy loo noo. Lëe xaa kwseñ xcinturón Pable aan lëe xaa pxituu nüy xaa ni ña xaa con xcinturón Pable, xñee xaa:

—Lëe Kyalbini Ntson xñee nii sinrii kxituu meñ Israel xpixwan cinturón re leñ kyedzy Jerusalén, ni lëe meñ jko xaa ña meñ sit.

¹² Tsiñee lëe noo ptsyon xtiits xaa go, lëe noo kok ksa meñ Cesarea bñee noo lo Pable parñee tsidy xaa Jerusalén. ¹³ Per lëe Pable kwëb, në:

—¿Penak choon do ni xko kyalnë do naa? Snëen kxi-tuu meñaa, ni snëen ketyaa Jerusalén par kuuñ ksakaa Jesús.

¹⁴ Aan como pchiloody noo ngwiisoo noo styoo xaa, lëe noo psaan xaa, ptyeesy noo:

—Lëe Dios dyon kaknil.

¹⁵ Loxsye ngo, lëe noo pxixkwaa aan lëe noo syo

Jerusalén. ¹⁶ Wi bla xaa Cesarea nii xniladzy xtiits Dios biidnal lëe noo. Lëe xaa go kuni lëe noo lidzy tu xaa Chipre nii pcholë Mnasón. Kok xtsele nii xniladzy xaa xtiits Dios. Lidzy Mnasón blyëes noo.

Lëe Pable chitedy lo Jacob

¹⁷ Tsiñee lëe noo ptiñ Jerusalén, con kyalwle biid ktsilñnëz meñ nii xniladzy xtiits Dios lëe noo. ¹⁸ Lëe byaani lyu lëe noo byoteedy lo Jacob ksa noo Pable, aan lëetyee gaa wi kchë xaa kol nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nche siko. ¹⁹ Lëe Pable pkëëptyux kchë xaa go. Loxsye ngo lëe Pable bislo bitiits kchë kchësy cos nii pteedy Dios tiitspey beeñtsyey xaa lady meñ sit. ²⁰ Tsiñee lëe kchë xaa go lox biñ nii bitiits Pable, lëe xaa ptee skizh lo Dios. Tsigó lëe xaa chëb lo Pable:

—Bueno, beetsy, per nan nyëel gon nii ndaly meñ Israel xniladzy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. Aan kchësy meñ Israel go chuuñ ndip xtiits nii no nii kyon-aal no xley Moisés. ²¹ Ni lëe meñ Israel go biñ nii xluuyoo lo meñ Israel nii no tañ nii ksaldy xaa kchë nii psaan Moisés. Ni lëe xaa biñ nii xñeel lo meñ Israel nii no tañ nii kobeydy xaa xiñ xaa ni tsinaldy xaa xcostumbre no. ²² ¿Xa kuuñ no? Por lëe meñ gon ktyop tsiñee lëe meñ kon nii lëel blañ. ²³ Lëew nii nako no nii kuuñtsyeyoo nii kniyy

noo: Lëe tap xaa nii chakladzy kuuñ ksak Dios nche nu. ²⁴ Kuni xaa, kol kuuñ nyë lëe do sinak nii xñabey xley Moisés, ni kwtiix parñee jka kik xaa tsiin kyeñ meñ nii nldidy nii chuunñsyeyoo kchë nii noyon meñ, sink lëe meñ kyeñ nii wil chuunñsyey nii xñabey xley Moisés. ²⁵ Lëe noo pxaal le tublë kitsy lo meñ sit nii xnildazy xtiits Dios parñee kawdy meñ sit xpëel kchë ma nii chokon lo mdyo, ni kawdy meñ sit cheñ, ni kawdy meñ sit xpëel chol ma nii xiyañ, ni nody nii tsoni meñ sit stu meñ deelñee no tsiil meñ sit.

Lëe meñ xñaasy Pable leñ lidzy Dios

²⁶ Lëe Pable sini ksa tap xaa go. Lëe byaani lyulëe xaa kok nyë ksa xaa sinak nii xñabey xley Moisés. Loxsye ngo lëe Pable kwteyo leñ lidzy Dios par këb xaa pa tse kyal kak nyë ksa tap xaa go ni parñee këb xaa pa tse kokon xaa go nii sini xaa go lo Dios.

²⁷ Per lëe ksa kadzy kpidz ko merle ksa, tsiñee lëe bla xaa Israel nii no nëz Asia kon nii lëe Pable no leñ lidzy Dios aan lëe xaa go pkiily meñ par kñaasy xaa Pable. ²⁸ Lëe xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—¡Kol kono meñ kyedzy, kol kuñ lëe noo yudar kñaasy no xaa re! Por nody xaa xlad meñ xkyedzy no, sink lëe xaa xluuy nii ksaldy meñ xley Moisés ni ksaldy meñ lidzy Dios. Tyub lo kislyu xluuy xaa nrii. Lëe na axte wi bla meñ sit psëeb xaa leñ lidzy

Dios. Sinrii mod lëe xaa been tu cos nii nonguialdy kak.

²⁹ Singo chëb xaa Israel go porñee kon xaa Pable leñ kyedzy chop Pable tu xaa Efeso nii pcholë Trófimo. Nladzy xaa te wi Trófimo kuni Pable leñ lidzy Dios.

³⁰ Kchësy meñ kyedzy blëe aan lëe meñ ptyop tub lugarak. Lëe meñ kwtopxax Pable, kwlii meñ xaa leñ lidzy Dios. Loxsye ngo lëe meñ psuugw puert. ³¹ Kwxaak xaa wor go kazh nyuty xaa Pable, per tsiñee lëe tiits ptiñ lo xaa nii xñabey lo soldad

nii lëe kchë meñ Jerusalén noyuñ tily, ³² lëe xaa go ptop kchë xsoldad ni kchë xaa nii xñabey lo xsoldad xaa aan lëe xaa ptiñ wxooñ laañee nche meñ. Tsiñee lëe meñ kon xaa nii xñabey lo soldad ni kon soldad, lëe meñ psaan Pable, pteejtre meñ xcheñ xaa. ³³ Tsigó lëe xaa nii xñabey lo soldad big, aan lëe xaa kwseñ Pable, ni lëe xaa kwnabey pxituu Pable con chop lë caden. Loxsye ngo lëe xaa kwnabtiits cho nak Pable ni pe cos beeñtsyey xaa. ³⁴ Per xaal xaal nii kwnee meñ. Pchilody nyon xaa nii xñabey lo soldad pe xñee meñ porñee kchë meñ chuptsyë. Por ngo lëe xaa kwnabey kuni soldad Pable laañee sob yu nii no soldad. ³⁵ Tsiñee lëe soldad ptiñni Pable laañee chislo scaler nii xyakxoob axte chu yu go, lëe soldad kwlañ Pable, porñee tir ntseeb chak meñ nii nal, ³⁶ xñee meñ:

—¡No nii kety kazh xaa!

Lëë Pable xñee lo meñ

³⁷Lëë soldad si nii jko Pable leñ yu, tsi lëë Pable chëb lo xaa nii xñabey lo soldad:

—¿Pe schilo kñen choplan xtitsaa lool?

Tsigo lëë xaa nii xñabey lo soldad kwëb chëb:

—¿Pe chakoo nayak xñeel griego? ³⁸¿Pe mod lëdy lii tsigo nayak nak xaa Egipto nii penaadle beeñtsyey tu tily ni kuni tap mily nweety bñech tu tañ pidzy?

³⁹Tsigo lëë Pable chëb:

—Lëdyo. Xaa Israelaa. Tarso kolyaa. Tu kyedzy non nii nche Cilicia nak Tarso. Beeñ favor blaa kñen choplan xtitsaa lo meñ.

⁴⁰Lëë xaa nii xñabey lo soldad ptee tiitspey, aan lëë Pable kusoli lo scaler. Lëë xaa kwloo señ con ña xaa par kwetse meñ. Tsi lëë meñ lox kwchetse, lëë xaa kwnee con xtiitsë meñ Israel chëb xaa:

22

¹—Kol kono, beetsy, ni kol kono xaa kol. Lëën kñe choplan xtitsaa lo do parñee kyeñ do nii nody xfaltaa.

²Tsiñee lëë meñ biñ nii con xtiitsë meñ kwnee xaa, mas-tre tse kwche meñ. Tsigo lëë Pable chëb:

³—Xaa Israelaa. Tu kyedzy nii lë Tarso nii nche nëz Cilicia kolyaa, per leñ kyedzy Jerusalén nu kwroobaa. Lëë Gamaliel beeñ kseedy naa xley pxusykooltoo no, ni tugak kaa choxkoon kuuñ ksakaa Dios tyub styoon sinak nii noyuuñ ksak to Dios natse. ⁴Penaadle kwënala na nyutyaa meñ nii xniladzy

xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús. Nikxe kwnaaw, nikxe gaa xaapkiyo, kchë nak xaa kwyalon skiib. ⁵Lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa kol nan kchë nii beeñtsyeyaa, por lëë xaa bneetsy kitsy nii kwseeñaa si lo xaa Israel nii no leñ kyedzy Damasco, aan lëën kwya kyedzy ko sakyubaa meñ nii xniladzy par kyely knin kchë meñ go nu ni par ksaksin kchë meñ go.

⁶'Per tu tse mer xwe ngbidz, lëën no nëz nii ktsiñaa leñ kyedzy Damasco, tsiñee lëë tu bini ngol nii sëedsëeb kpaa bibëly kyako kwin. ⁷Lëën byab lyu, aan lëën biñ tsiy tu xaa nii xñee: "Saulo, Saulo, ¿penak nii xsaksil naa?" ⁸Tsigo lëën kwnabtiits chëpaa: "¿Chool?" Aan lëë tsiy xaa go në lon: "Naa nak Jesús Nazaret, xaa nii xsaksil." ⁹Kchë xaa nii ksan sa ptsyeb kon bini go, per biñdy xaa tsiy xaa nii kwnee lon. ¹⁰Tsigo lëën chëp: "Kwnë na busy pe cos kuuñtsyeyaa." Aan lëë xaa në: "Kuxche, ptsiñ Damasco. Siko no tu xaa nii kñe pe cos kuñoo." ¹¹Aan como lëë bini go bnek lon, pchilody nyanaa. Lëë xaa nii ksan sa kwtoob ñan, ptsiñaa leñ kyedzy Damasco.

¹²Leñ kyedzy ko kwyo tu xaa nii pcholë Ananías. Tu xaa nii nli xniladzy Dios nak xaa ni chuuñtsyey xaa nii xñabey xley Moisés. Kchësy kaa meñ Israel nii no Damasco xñee nii buen xaa. ¹³Lëë Ananías biid tedy

lon. Tsi lëe xaa kwlañ, lëe xaa nē: “Beetsy Saulo, pxaly lool ni kon stub.” Aan wor go kazh lëe lon byaabini aan lëen kon Ananías. ¹⁴ Loxsye ngo lëe xaa nē lon: “Lëe xDios pxusykooltoo no kwle lii penaadle parñee kaknanoo pe cos chakladzy xaa ni parñee kanoo xiñ ntson xaa ni parñee konoo tiits nii xchoo chuwa xiñ xaa. ¹⁵ Por lii kutiits cho nak xiñ xaa lo meñ nii nche lo kislyu. No nii kutiitsoo kchē nii konoo ni biñoo. ¹⁶ Lëe nana ¿pe xlyēel nii chischeedyoo tsiin chobnisoo? Kwnab lo Dios nii koy xaa kchē xtoloo.”

¹⁷ Tsiñee lëen blañ Jerusalén nu, lëen kwya lidzy Dios, kwyakutiitsnin Dios, aan lëe tu mgaan kwtedy lon. ¹⁸ Lo mgaan go lëen kon Jesús, aan lëe xaa nē lon: “Sinusy byoblady pchoo Jerusalén, porque ksaldy meñoo tsiñee lëel kutiits cho nakaa.” ¹⁹ Tsiñee lëen chēp: “Kchē meñ re nan nii naa kwyanyasy meñ nii xniladzy xtiitsoo leñ kchē ktoo, ni nan meñ nii naa kwyalo kchē meñ nii xniladzy xtiitsoo skiib ni naa gaa ptedy xcheñ kchē meñ go. ²⁰ Ni byo gaa styoon nii kuty Xteb, xaa nii bluuy xtiitsoo. Naa byaani xab xaa nii kukyeety xaa.” ²¹ Per lëe Jesús nē lon: “Pchoo leñ kyedzy Jerusalén, por lëen kxal lii xtañ meñ sit.”

Lëe Pable no ña xaa nii xñabey lo soldad

²² Tse kwche meñ biñ nii kwnee Pable, per tsiñee lëe meñ biñ nii lëe xaa

pseety meñ sit, lëe meñ bislo kwchuptsyē xñee:

—¡No nii kety xaa gue!
¡Nongualtre nii kpañ xaa!

²³ Aan como byoogwty chuwa meñ, sink lëe meñ bislo xkwii xab ni xlēp yu kpañ parñee kaknyoo nii xlēe meñ, ²⁴ por ngo lëe xaa nii xñabey lo soldad kwnabey nii jko soldad Pable leñ yu, ni lëe xaa kwnabey ktee soldad cheñ Pable parñee kñeeli Pable dyon penak nii singootyee xlēe meñ lo Pable. ²⁵ Per tsiñee lëe soldad lox pxituu Pable, lëe Pable chēb lo tu soldad nii so siko:

—¿Pe nongual dyon nii kteedy to cheñ tu xaa Roma, deelñee karty kaknan do pe cos beeñ xaa?

²⁶ Tsiñee lëe soldad ko biñ ngo, lëe xaa kuni tiits lo xaa nii xñabey lo kchē soldad, chēb xaa:

—Byeñ gon pe cos kuuñtsyeyoo, por Roma ngab xaa gue.

²⁷ Tsiñee lëe xaa nii xñabey lo kchē soldad big lo Pable, aan lëe xaa kwnabtiits, chēb xaa:

—¿Pe nlii nii Roma ngaboo?

Lëe Pable kwēb chēb:

—Nliw.

²⁸ Loxsye ngo lëe xaa nii xñabey lo soldad chēb:

—Deel naa nyazh kwizhaa par jkabaa Roma.

Lëe Pable chēb:

—Per lëe naa destye nii kolyaa ngabaa Roma.

²⁹ Tsiñee lëe soldad nii nche mbēs ktee cheñ Pable biñ ngo, lëe xaa bichee tublad. Aan axte wi xaa nii xñabey lo kchē soldad ptyeb, porñee

kwnaasy xaa Pable ni pxi-tuu xaa Pable con cadén aan nandy xaa nii Roma ngab Pable.

Lëe Pable so lo xaa Israel nii xñabey

³⁰ Lëe byaani lyu lëe xaa nii xñabey lo kchë soldad kokladzy nyaknan dyon pe cos xkëëkiy meñ Israel Pable. Lëe xaa kwlii Pable skiib, ni lëe xaa kwnabey koktsyetsy kchë xaa nii xñabey lo pxosy ni kchësy xaa non nii no Jerusalén. Loxsyé ngo lëe xaa pso Pable groltyee lady kchë xaa xñabey go.

23

¹ Lëe Pable buy kchë lo xaa xñabey go aan lëe xaa chëb:

—Beetsy, axte natse gon mbëe mbañaa. Pe sidy kikkaa porñee chuunñsyeyaa nii chakladzy Dios.

² Tsigo lëe xaa nii xñabey lo pxosy nii pcholë Ananías kwnabey nii kyaasy meñ nii nche kexka lo Pable chuwa Pable. ³ Per lëe Pable kwëb chëb:

—¡Lëe Dios kiñ lii, xaa yox! Deelñee soboo ske par kuñoo kyalxtisy sinak nii xñabey xley Moisés, ¿penak tsigo nii xsaldyoo ley, sink lëel xñabey kiñ meñaa?

⁴ Loxsyé ngo lëe meñ nii nche siko chëb:

—¿Singuee gaa nawen xiñoo tiits lo xaa nii pso Dios kñabey lo pxosy?

⁵ Tsigo lëe Pable chëb:

—Beetsy, nandyaa nii lëe xaa nak xaa nii xñabey lo pxosy, por leñ kitsy nii kë

xtiits Dios gon xñee: “Kt-siibteedyoo xaa nii xñabey xkyedyoo.”

⁶ Tsi lëe Pable byeñ nii grol meñ nii ncheno lo junt no xlad xaa fariseo, lëe stu grol meñ no xlad xaa saduceo, nguiedzy kwnee xaa, chëb xaa:

—Beetsy, xaa fariseo nakaa ni xaa fariseo nak pxosyaa, per lëe meñ biid kso naa nu porñee xniladzyaa nii spañ meñ kuty.

⁷ Tsiñee lëe Pable lox chëb ngo, lëe meñ fariseo ni meñ saduceo bislo ptilytiits Isa, aan lëe kchë meñ go kok chop tiy.

⁸ Porñee kchësy meñ saduceo xñee nii nlidy kpañ meñ kuty, ni xnilasty meñ go nii no angly ni no kyalbini. Per lëe meñ fariseo xniladzy kchësy ngo. ⁹ Kchësy meñ bislo chuptysyé aan lëe bla maestre ley nii no xlad xaa fariseo kuso chëb:

—Ni tu cos mal karty kuuñtsyey xaa re. Neñdy tu angly o tu kyalbinii gaa kwnee lo xaa.

¹⁰ Aan como xyaldy kuptsyé meñ, lëe xaa nii xñabey lo soldad ptsyeb, nladzy xaa neñdy kuty meñ Pable tsi lëe meñ lox klëe. Por ngo lëe xaa kwtsyetsy bla soldad kulii Pable siko par tsikni xaa Pable laañee sob yu nii no xaa.

¹¹ Tsi lëe kyool kol lëe Jesús byaklo lo Pable aan lëe xaa chëb:

—Ndaan kok, por siñee bititsoo gon cho nakaa lo meñ leñ kyedzy Jerusalén, singo gak no nii kutiitslo Roma.

Lëe xaa Israel xyub dyon xa kuty xaa Pable

¹² Lëe byaani lyu lëe bla xaa Israel bitiits dyon xa kuty xaa Pable, aan lëe xaa pkon Dios nii kawdy xaa ni kidy xaa axte nii kuty xaa Pable.

¹³ Masy choow xaa Israel pkon Dios. ¹⁴ Lëe xaa go kwey lo xaa nii xñabey lo pxosy ni lo kchë xaa kol nii xñabey lo meñ Israel aan lëe xaa chëb:

—Lëe noo pkon Dios nii tyaawdy noo ni tyowdy noo axte nii kuuty noo Pable.

¹⁵ Lëe na nagon, no nii kñee do lo xaa nii xñabey lo soldad parñee kiidni xaa Pable lo do kxe. Kol këb nii lëe do kan dyon xa kak xcuent xaa, aan lëe noo lyëës xaa nëz par kuuty noo xaa antes nii klyañche xaa.

¹⁶ Per lëe xiñgan psyañ Pable koknana aan lëe xaa kuni tiits lo Pable laañee no soldad. ¹⁷ Lëe Pable kwtsyetsy tu soldad aan lëe xaa chëb lo xaa:

—Kuni xaa wiñ re lo xaa nii xñabey lo do, parñee këb xaa tiits nii sëedni xaa.

¹⁸ Lëe soldad kuni xaa wiñ go lo xaa nii xñabey aan lëe xaa chëb:

—Lëe Pable, xaa nii no skiib kwtsyetsy naa aan lëe xaa në lon: Kuni xaa wiñ re lo xaa nii xñabey lo do. Toon pe cos tiits sëedni xaa lool.

¹⁹ Tsigo lëe xaa nii xñabey lo soldad kwseñ ña xaa wiñ go, lëe xaa kuni xaa tublad, aan lëe xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pe cos tiits sëedni lon?

²⁰ Tsigo lëe xaa wiñ go chëb:

—Lëe xaa Israel byaan nii lëe xaa kñee lool parñee tsinil

Pable lo xaa nii xñabey lo meñ Israel kxe, porñee lëe lëesy xaa me kan dyon xa kak xcuent Pable. ²¹ Per knilastyoo xtiits xaa, por masy choow xaa nii no xlad xaa tse nchenolan, aan pkon xaa Dios nii kawdy xaa ni kidy xaa axte nii kuty xaa Pable. Lëe na xaktyee xtiitsoo nche mbës xaa.

²² Tsigo lëe xaa nii xñabey lo soldad psonëz xaa wiñ go, per lëe xaa chëb kazh nii ni tu cho lo këbty xaa nii lox bitiits xaa.

Lëe xaa nii xñabey lo soldad xaal Pable lo xtisy nii pcholë Felsy

²³ Lëe xaa nii xñabey lo kchësy soldad kwtsyetsy chop soldad nii xñabey lo xcombañer, aan lëe xaa chëb:

—Kol kweektsey chop kyooow soldad nii së niy, ni kol kweek mbës tsongaltsii xaa nii xsyob cabay, ni chop kyooow xaa nii koy spad, par tsi xaa Cesarea nawtse a las nueve.

²⁴ Ni lëe xaa kwnabey kwyo xab cabay nii sob Pable, ni lëe xaa kwnabey nii ndaan Pable ni mbañ Pable ktsiñni xaa Pable lo xtisy nii pcholë Felsy. ²⁵ Lo soldad pxaal xaa tublë kitsy nii si lo xtisy Felsy. Sinrii xñee lo kitsy ko:

²⁶ “Naa nak Claudio Lisias. Lëen xal tublë kitsy re lool nii nakoo xtisy. ²⁷ Lëe meñ Israel kwnaasy xaa nii xalaa lool, mer nyuty meñ xaa, per tsiñee biñaa nii Roma ngab xaa, lëen kwya ksan xsoldadaa, byaklan xaa. ²⁸ Aan como kokladzypaa

nyaknanaa pe cos xkëëkiy meñ xaa, lëë xaa kwyaanin lo xaa Israel nii xñabey. ²⁹ Siko biñaa nii lëdy cos nii xkëëkiy meñ xaa, sink pel cos cheñ xley meñ xkëëkiy meñ xaa. Per xyaldy nii kety xaa, ni skiib xyaldy tso xaa. ³⁰ Per como lëën biñ nii lëë meñ Israel chakladzy kuty xaa, lëë xaa xalaa lool ni lëën kwne gaa lo meñ nii xkëëkiy xaa nii kiidnee xaa lool deelñee pe cos xkëëkiy xaa Pable.”

³¹ Lëë soldad beeñtsyey nii kwnabey xaa nii xñabey lo soldad. Lëë xaa sini Pable nëz Antípatris wor kyool go. ³² Lëë byaani lyu lëë kchë soldad nii si niy bikche ptsiñ laañee sob xaa nii xñabey lo soldad. Lëë kchë gaa xaa nii sob cabay sini Pable. ³³ Tsiñee lëë soldad nii sini Pable ptsiñ Cesarea, lëë xaa ptee kitsy nii pxaal xaa nii xñabey lo soldad lo xtisy ni lëë xaa ptee xcuent Pable. ³⁴ Loxsyey blab xtisy kitsy ko, lëë xaa kwnabtiits cho xaa Pable. Tsiñee biñ xaa nii xaa Cilicia nak Pable, ³⁵ lëë xaa chëb:

—Na tsiñee kiidsyey xaa nii xkëëkiy lii konaa dyon xa nak xcueentoo.

Loxsyey ngo lëë xaa kwnabey nii kyënap soldad Pable leñ yulyey nii psaa Herodes.

24

Kchë nii chëb Pable lo xtisy Felsy

¹ Tse nii kwloxo kaay kpidz, lëë Ananías, xaa nii xñabey lo pxosy ptsiñ Cesarea ksa xaa bla xaa kol ni tu xaa chak nii pcholë Tértulo. Lëë xaa

ptsiñ tubli lo xtisy par jkëëkiy xaa Pable. ² Tsiñee lëë Pable koktsyetsy, lëë Tértulo bislo xkëëkiy xaa, xñee Tértulo lo xtisy Felsy:

—Skizhoo xtisy, mbëë nche noo ni kindy tily leñ xkyedzy noo por xkyalchakoo. ³ Tyub laañee xñabeyoo xsako styoo noo. ⁴ Per parñee kislëëdre noo lii, xñabaa nii jkëëtyagoo choplan xtiits noo. ⁵ Lëë noo gon bñaasy xaa re porñee nak xaa sinak tu kyalkits. Laañee xkaatyey noyuñ xaa meñ Israel chop tiy ni lëë xaa xñabey lo tub tiy meñ nii lë Nazareno. ⁶ Kokladzy xaa nguidyni xaa lidzy Dios nii sob Jerusalén. Por ngo nii lëë xaa bñaasy noo aan lëë noo nyuuñ kyalxtisy sinak xñabey xleey noo, ⁷ per lëë xaa nii lë Lisias nii xñabey lo soldad biid kla xaa loo noo. ⁸ Lëë na misme lii gaanoo, kwnabtiits lo xaa parñee kyeñoo nii nli kchë nii xkëëkiy noo xaa.

⁹ Wi kchë meñ Israel nii nche siko chëb nii nli beeñtsyey Pable kchë nii xkyëëkiy xaa. ¹⁰ Tsigoo lëë xtisy kwloo señ lo Pable parñee kñee Pable, aan lëë Pable chëb:

—Xlen nii lii kon xa nak xcuenta por nanaa nii kokle bla iz nii soboo xñabeyoo tañ re. ¹¹ Natse gon chak tsiipchop kpidz nii ptsiñaa Jerusalén par kolaa lay lo Dios. ¹² Ni tu cho kondy nii lëën no ktiityiits pal nëz, nikle leñ lidzy Dioso, nikle gaa leñ ktoow. Ni tu cho pkaldyaa leñ kyedzy

Jerusalén. ¹³ Chilody kluuy meñ Israel nii nche nu nii nli beeñtsyeyaa kchë nii xkëeki y xaa naa. ¹⁴ Lëen kñëeli lool nii nikxe nii xñee xaa re nii nli dy kchë nii bluuy Jesús Nazaret, xsobaa xtiits xDios pxosyaa sinak xñabey xaa. Ni xniladzy kaan kchë nii kē leñ xley Moisés ni kchë nii pkëe profet. ¹⁵ Ni wi gaan xniladzy nii xniladzy xaa re. Xniladzyaa nii lëe Dios kuuñ kpañ meñ kuty. Nikxe meñ malo, nikxe gaa meñ bueno, kchëlo meñ kuuñ kpañ Dios. ¹⁶ Por ngo, tugak choxkoon kuuñtsyeyaa nii chakladzy Dios ni chuuñtsyeyaa kyal-buen lo meñ.

¹⁷ 'Kok xtsele nii kēnsēn xtañ meñ sit. Lëe na lëen bikche tu kyedzyaa par kyelynin palal tumi jkiin meñ nii no lyaadzy ni parñee kokonaa nii xñabey xley Moisés lo Dios. ¹⁸ Kchë ngo noyuñtsyeyaa tsiñee lëe bla meñ Israel nii no nēz Asia kon naa leñ lidzy Dios. Kok nyē kaazhaa sinak nii xñabey xleey noo antes nii sēbaa leñ lidzy Dios, ni kwyaanidy kaan tub yox meñ, ni byubtyaa tily. ¹⁹ Lëe xaa nii kon naa leñ lidzy Dios kiid jkëeki y naa deelñee beeñtsyeyaa tu cos nii nonguialdy. ²⁰ O deelñee gaa kchilody kiid xaa go, kñë xaa nii nche nu dyon pe cos falt kwlon worñee kukso xaa naa lo xaa nii xñabey lo meñ Israel. ²¹ Xakxe worñee nguiedzy kwnen chēpaa: “Lëe do biid kso naa nu natse porñee xniladzyaa nii spañ meñ kuty”, neñdy wor go

kwlon falt.

²² Tsiñee lëe xtisy Felsy biñ xa sē lo xtiits Pable, aan como nanle gaa xaa xa nak xi-wseedy meñ nii no xlad Crist, lëe xaa pkwëes lo cuent ko, aan lëe xaa chëb:

—Na tsiñee kiidsye Lisias, xaa nii xñabey lo soldad, kakanraa xa nak xcueentoo.

²³ Loxsye ngo lëe xtisy Felsy kwnabey nii bii kyaan Pable leñ skiib, per lëe xaa chëb lo soldad nii klaa xaa Pable xisy wiñ ni klaa xaa tsitedy xamigw Pable lo Pable.

²⁴ Lëe koko bla kpidz lëe xtisy Felsy ptsiñ chop tsiil xaa Drusila. Meñ Israel nak tsiil xaa. Aan lëe xaa kwnabey koktsyetsy Pable par kñee Pable dyon xa nak nii kniladzy meñ Jesucrist. ²⁵ Per tsiñee lëe Pable pseedy nii no nii tsoxko meñ kpañ meñ sinak nii xñabey Dios, ni no nii kxekw meñ kuuñtsyeydy meñ nii klyaañtyee styoo meñ por sitsiñ tse nii lëe Dios kwetsy catu meñ, lëe xtisy Felsy ptsyeb aan lëe xaa chëb lo Pable:

—Kwey. Na tsiñee kteedyoo tiits lon, kwetsyaa lii stub.

²⁶ Ni lëew na kwëmbēs xtisy Felsy nii ndee Pable tumi parñee nlaa xaa Pable. Por ngo kety kety kwtsyetsy xaa Pable parñee kñee xaa lo Pable. ²⁷ Lëe kwloxo chop iz, lëe gaa xiz xtisy Felsy psa, aan lëe Porcio Festo pkaa kwsob xlugar xaa kok xtisy. Aan lëe Felsy psaan Pable skiib

parñee buen kyaan xaa lo meñ Israel.

25

Lëe Pable chaktsyetsy lo Festo

¹ Tse nii kwloxo tson kpidz nii pkaa xcuent Festo kyalxtisy, lëe xaa pchoo Cesarea, lëe xaa si Jerusalén. ² Tsiñee lëe xaa ptsiñ Jerusalén, lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa Israel nii mastre non kujkëekiy Pable lo xaa.

³ Lëe xaa go kwnab tu kyalnsaak lo Festo chëb xaa nii kñabey Festo kyey Pable Jerusalén. Ni lëew na nol kik xaa nii deelñee ndee Festo tiits, lëe xaa nyikuty Pable nêz. ⁴ Per lëe Festo chëb:

—Cesarea no Pable skiib ni klyëedy kaan lëen kya Cesarea. ⁵ Por ngo no nii kiid xaa nii xñabey lo do Cesarea parñee jkëekiy xaa Pable siko deelñee pe cos falt kwloo Pable.

⁶ Xonak o tsii gak kpidz kwlës Festo Jerusalén, lëe xaa bikche sey xaa Cesarea. Lëe byaani lyu nii ptsiñ xaa, lëe xaa kwsob leñ yulyey, aan lëe xaa kwnabey koktsyetsy Pable. ⁷ Tsiñee lëe Pable kwsëeb yulyey, lëe xaa Jerusalén big kex, aan lëe xaa bislo pkëekiy xaa Pable tub yox cos ntseeb, per ni tu cos nii pkëekiy xaa Pable pchilody nyuñ xaa preb nii nli beeñtsyey Pablo. ⁸ Per lëe Pable gaa tugak kwnee xaa, chëb xaa:

—Karty kuuñtsyeyaa kchë nii xkëekiy xaa gue naa. Nlidy nii xsaldyaa xley meñ Israel,

ni nlidy nii xsaldyaa lidzy Dios, ni nlidy nii xsaldyaa xtisy Roma.

⁹ Per como lëe Festo kokladzy kyaan buen xaa lo meñ Israel, lëe xaa chëb lo Pable:

—¿Pe snëel tsil Jerusalén parñee siko kanaa dyon xa kak xcueentoo?

¹⁰ Tsigo lëe Pable kwëb chëb:

—Leñ yulyey nii ngab lo xtisy Roma son. Penak nii toon pare kan par kak xkyalxtisyaa. Ni nan bueen gaal nii karty kon falt lo meñ Israel. ¹¹ Deelñee kwlo gaan tu falt nii xyal ketyaa, penaktyo na ketyaa. Per como nlidy kchë nii xkëekiy xaa gue naa, ni tu cho xyaldy jko naa ña xaa Israel. Xñabaa nii yuub xtisy Roma kan dyon xa kak xcuentaa.

¹² Tsigo, lëe Festo kwnabtiits lo xaa nii ksa xaa xñabey. Loxsy ngo lëe xaa chëb lo Pable:

—Lëel kwnab nii yuub lo xtisy Roma tsil. Na tsil lo xaa na parñee kan xaa xa kak xcueentoo.

Lëe Pable so lo rey Agripa

¹³ Blyëedyako lëe rey Agripa ni Berenice kwey Cesarea kujkëeptyux Festo. ¹⁴ Aan como ndaly kpidz kwlës xaa, lëe Festo bitiits lo xaa xa nak xcuent Pable, chëb Festo:

—Lëe tu xaa nii psaan Felsy skiib bii no nu. ¹⁵ Aan tsi lëen kwya Jerusalén, lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa kol nii xñabey lady meñ Israel biid jkëekiy xaa. Kchë xaa go kwnab nii kñabeyaa kety xaa. ¹⁶ Per lëen chëp

nii xñabeydy xtisy Roma kety tu meñ deelñee karty kan xaa ktilyitiitsni meñ go kchë xaa nii xkëëkiy xaa parñee kak ndoon dyon cho xaa nli xñee. ¹⁷ Por ngo, tsiñee lëe xaa Israel go kwlañche nu, blyëëdyaa. Siñee byaani lyu lëen kwsoob leñ yulyey aan lëen kwtsyetsy xaa nii xkëëkiy xaa go. ¹⁸ Per tsiñee lëe xaa lox ptilyitiits, ni tu cos ntseeb nii nladzyaa pkëëkiydy xaa xaa. ¹⁹ Nii biñsyaa nonsyke kchë deel xa nak xlay xaa pkëëkiy xaa xaa ni por tu xaa nii lë Jesús nii kuty, per lëe Pable xñee nii mbañ Jesús. ²⁰ Aan como byeñdyaa pe nyuuñtsyeyaa, lëen kwnabtiits dyon pe nyë Pable nyi xaa Jerusalén parñee siko nyanaa dyon xa nyak xcuent xaa. ²¹ Per como lëe xaa kwnab nii yuub lo xtisy nii sob Roma tsi xaa, lëen kwnabey nii laady xaa axte nii kteedyo tiits lon kxalaa xaa lo xtisy Roma.

²² Tsgo lëe Agripa chëb lo Festo:

—Wi gaan gon no gan konaa xa së lo xtiits xaa go.

Lëe Festo kwëb chëb:

—Kxe kazh kaanoo, lëel kon xa së lo xtiits xaa.

²³ Lëe byaani lyu, lëe Agripa ni Berenice kwsëeb yulyey ksa bla xaa nii xñabey lo soldad ni xaa non nii no leñ kyedzy Cesarea. Nonsyke ladx non nche nakw xaa. Loxsy ngo lëe Festo kwnabey koktsyetsy Pable.

²⁴ Tsgo lëe Festo chëb:

—Rey Agripa ni kchësy to siñee nche do nu, lëe xaa re so lo do nu. Ndalye meñ Israel nii no Jerusalén ni meñ Israel nii no leñ kyedzy Cesarea nu nonab lon nii kñabeyaa kety xaa. ²⁵ Per naa nii xcuentaa sootaa nii karty ko xaa tu falt nii tsigal kety xaa, per como lëe xaa kwnab nii kak kiy kchë nii xkëëkiy meñ go xaa axte lo xtisy Roma, lëen kwlokyyeñ kxalaa xaa lo xtisy Roma. ²⁶ Aan como xyeñdyaa gaa dyon pe cos beeñtsyey xaa, lëe xaa syelynin lo do, ni loopoo rey Agripa syelynin xaa parñee kñabtiitsoo lo xaa parñee tsaap singo mod kyeñaa pe cos jkën lo kitsy nii kxalaa lo xtisy Roma. ²⁷ Porque lika sëlidyoo nii kxalaa tu xaa nii no skiib, deelñee këptyaa pe cos beeñtsyey xaa.

26

Lëe Pable xñee lo rey Agripa xa nak xcuent xaa

¹ Tsgo lëe rey Agripa chëb lo Pable:

—Schilo kñeel xfavoroo.

Tsgo lëe Pable blis ña aan lëe xaa bislo kwnee xaa, chëb xaa:

² —Nli gaa na, rey Agripa, xlen ni xsak styoon kñen lool xa nak kchë nii xkëëkiy meñ Israel naa parñee singo mod misme naa ksoli naa lool. ³ Ni xlen porñee nanaa nii xyeñoo xa nak xcostumbre noo kchësy noo siñee nak noo meñ Israel ni nanoo pe cos nak xiwtilyitiits noo. Por ngo

xñabaa nii kapoo paciensy konoo kchë nii kniyaa.

⁴ 'Kchësy meñ Israel nan xa kwyon lady meñ tu kyedzyaa ni xa kwyon Jerusalén destye nii nakaa xaa wiñ.

⁵ Xyuumbey nyë xaa Israel naa. Schilo kñë xaa nii xtse kwyon xlad tub tiy xaa nii lë fariseo deelñee chakladzy xaa. Lëe xaa fariseo nak tub tiy xaa nii mastre choxko kuñ cumplir xleey noo. ⁶ Aan lëe na lëe meñ Israel xkëeki naa porñee tyub styoon xniladzyaa nii lëe Dios kuuñ kpañ kchë meñ kuty sinak nii kwneel xaa lo pxusykoltoo noo.

⁷ Ni ksa tsiipchop kaa xtiy noo nii no Israel këmbës nii kak cumplir nii kwneel Dios. Por ngo, tsel kyool choxko kchë meñ go kleni Dios ni kuuñsyey nii xñabey Dios. Aan porñee win xniladzy nii kwneel Dios, lëe meñ Israel biid kso naa nu. ⁸ ¿Lëe dook, penak nii xnilasty to nii chuun kpañ Dios meñ kuty?

⁹ 'Klo nladzyaa nii no nii ktilynin meñ nii no xlad Jesús Nazaret ¹⁰ ni beeñsyey gaan nii no kikka leñ kyedzy Jerusalén. Con xtiitspey xaa nii xñabey lo pxosy ndaly kchë meñ nii no xlad Jesús kwlon skiib. Aan tsiñee lëe xaa xñabey chakladzy kuty tu xaa go, win kwne nongual kety xaa. ¹¹ Ndaly vult psaksin xaa nii no xlad Jesús parñee nsaan xaa nyilastre xaa Jesús. Laañee sobtyee ktoo kwyon, aan por xkylwlëen axte xtañ meñ sit

kwyonlagaa meñ go.

Lëe Pable chutiits xa bni-ladzy xaa Dios

¹² 'Kchë ngo no kikka lëen sa kyedzy Damasco con xtiitspey xaa nii xñabey lo pxosy. ¹³ Per mer xwe ngbidz gon, rey, lëen no nëz ksa xcombañeraa tsiñee lëen kon tu bini nii sëedsëeb kpaa. Mastre xpibëlyo que lo xbini ngbidz. ¹⁴ Tsigo kchëesy noo byab lyu. Loxsye ngo lëen biñ tsiy tu xaa nii në lon con xtiitsë meñ hebreo: "Saulo, Saulo, ¿penak nii xsaksil naa? Misme lii gon no ksaksi lii, sinak nii chuunñsyey yosy tsiñee xkëeniy ma punt yag nii xkwib meñ ma." ¹⁵ Tsigo lëen chëp: "¿Chool?" Aan lëe tsiy xaa go në lon: "Lëe meeraa nak Jesús, xaa nii xsaksil. ¹⁶ Per kuxche, por lëen byaklo lool parñee kuuñsyeyoo nii chakladzyaa ni parñee kutiitsoo kchë nii konoo natse ni kchë nii kluuyre gaan lool. ¹⁷ Naa kteelaa lii lo meñ Israel ni naa kteelaa lii lo meñ sit. ¹⁸ Lëen kxal lii lo meñ sit parñee ksaabinil kchë lo meñ go, parñee sëdre meñ go lo nguey, sink lo bini, ni parñee ksoobtre meñ go xtiits xaatox, sink ksoob meñ go xtiits Dios, ni kniladzy meñ go xtitsaa tsiin telaa meñ go lo xtol ni jkaa meñ go nii ktee Dios lo meñ nii xniladzy."

¹⁹ 'Por ngo, rey Agripa, lëen psob xtiits tsiy xaa nii kwnee lon. ²⁰ Klootyee lo meñ Damasco bluyaa xtiits Dios. Loxsye ngo lëew bluyaa

lo meñ Jerusalén ni tyub xtañ meñ Judea ni lo meñ sit. Chëpaa nii ktsëe meñ xmod, ni ktikche meñ styoo lo Dios, ni kuuñtsyey meñ cos nii kluuy nii nli xniladzy meñ Dios. ²¹ Por ngo lëe xaa Israel kwnaasy naa leñ ktoo aan kokladzy xaa nyuty xaa naa. ²² Per por xkyalnsaak Dios lëen bii so nu, xluayaa xtiits Dios lo kchësy meñ. Karty kñen ni tu cos nii kwneedy profet ni kwneedy Moisés nii kak, sink nonsyke ngo xñen. ²³ Lëe xaa go kwnee nii lëe Crist kety, ni lëe xaa go kwnee nii klootyee Crist kpañ parñee kiidni Crist tiits nii xteelaa lo meñ xkyedzy noo ni lo meñ sit.

²⁴ Ngo nonee Pable tsiñee lëe Festo kwchuptsyë chëb:

—¡Chak wetyoo, Pable! Kchë xiwseedyoo noyuuñ wety lii.

²⁵ Per lëe Pable kwëb chëb:

—Chakwejtayaa, Festo, sink sëli xtitsaa ni nli gaa kchë nii xñen. ²⁶ Lëe rey Agripa so nu. Nan buen xaa xa nak kchë cos re. Por ngo nder confians xñen lo xaa. Nan buenaa nii wi xaa nan xa nak kchë cos re, por lëdy tu cos nii koktsilaano. ²⁷ Nli gaa na, rey Agripa, ¿pe xniladzyoo kchë nii pkëe profet dyon? Nanaa nii xniladzylo.

²⁸ Loxsyey ngo lëe rey Agripa chëb:

—Slalak nu lëel lox ngo styoon parñee kniladzyaa xtiits Jesucrist.

²⁹ Tsigoy lëe Pable chëb:

—Nikxe nii slalak nu o xlyëere gaa lox ngon styool, tsaap në Dios que nii lëdy nonsy lii, sink wi kchë meñ nii nche jkëetyag nii xñen natse kak sinakaa, nikxe nii lëdy kchë meñ kxituu con caden.

³⁰ Loxsyey chëb Pable kchë ngo, lëe rey ni xtisy ni Berenice ni kchë xaa nii nche sob siko kuso. ³¹ Lëe xaa si tublad parñee kutiits xaa dyon xa kak cuent ko, xñee xaa lo xcombañer xaa:

—Karty ko xaa re tu tol nii tsigal kety xaa, per ni skiib nongualdy tso xaa.

³² Ni lëe Agripa chëb lo Festo:

—Nchilo nlyaa xaa re deelñee nyabty xaa nii yuub xtisy Roma kan xa kak xcuent xaa.

27

Lëe Festo xaal Pable Roma

¹ Tsiñee lëe xaa nii xñabey kwlokyyeñ kxaal lëe noo Italia, lëe Pable ni stubla xaa nii no skiib kok entregar lo tu xaa nii xñabey lo soldad nii pcholë Julio. Xsoldad xtisy Roma nak kchë soldad ko. ² Lëe noo ptsyoy tu leñ xbarkw meñ Adramitio. Lëe barkw ko no nëz nii kchoo tsi tyub nëz Asia. Wi Aristarco, xaa Tesalónica nii ngab Macedonia, kwsënal lëe noo. ³ Lëe byaani lyu lëe noo ptsiñ chu nis nii nche Sidón. Siko lëe Julio pkëstyoo Pable, lëe xaa blaa kutedy Pable kchë lo xamigw ni lëe xaa blaa ptee meñ go nii pkiñ Pable. ⁴ Tsiñee lëe noo pchoo Sidón, lëe noo byoteedy chu

kislyu wiñ nii lë Chipre, porñee tir xpi me. ⁵ Lëe noo ptyeelaag nistoo mer laañee nyoo Cilicia ni Panfilia, aan lëe noo ptsiñ tu kyedzy nii ngab Licia nii lë Mira.

⁶ Siko lëe xaa nii xñabey lo soldad kon tu xbarkw meñ Alejandría nii no nëz tsi nëz Italia, aan lëe xaa blëp lëe noo barkw par kyo noo. ⁷ Ndaly kpidz tseyga kwyo barkw nëz, aan tsiñee lëe noo ptsiñ laañee nyoo Gnido, blaadre me nyo noo par delanty. Por ngo lëe noo ptyee mer laañee nyoo kyedzy nii lë Salmón nii nche lo kislyu wiñ nii lë Creta. ⁸ Në syo noo tub chu nis, per lëe noo ptsiñ tu lugar nii lë Buenos Puertos. Kexka siko nche kyedzy nii lë Lasea.

⁹ Kok xtsele ncheno noo lo nis, ni ntseeble gaa së barkw lo nistoo, porñee lëe mëe nii chaknal sëed yob. Por ngo lëe Pable kwnee chëb:

¹⁰ —Kol kono gaanoo, chanaa gon nii ntseeb ktsyool no tu kyalnë deelñee kyore no tub lo nis. Neñdy kloow no barkw tyub xyowo, ni ntseeb kety no.

¹¹ Per psaldy xaa nii xñabey lo soldad Pable, sink lëe xaa psoob xtiits xpixwan barkw ni xtiits xaa nii chuuñ ksëe barkw. ¹² Aan como nguidy nak chu nis ko par kwës meño mëe nii chaknal, kchësy xaa kwlokyeñ nii masy buen kchoo noo siko, parñee tsaap schilo ktsiñ noo Fenice aan tyeedy noo mëe nal siko. Fenice nak tu kyedzy nii ngab Creta. Siko xtsiñ barkw.

¹³ Aan como lëe tu me wiñ nii sëed nëz kyety bislo xpi, nladzy xaa nii sini lëe noo nii schilo kchoo noo siko. Lëe xaa pchooni barkw tub chu nis Creta. ¹⁴ Per kok xtsedyak pchoo barkw tsiñee lëe tu medox nii lë Nordeste ¹⁵ bislo kwtopxax barkw. Aan como blaady me nyo noo par delanty, lëe noo blaa biy me lëe noo. ¹⁶ Byoteedy noo tublad chu kislyu wiñ nii lë Clauda. Xisy xpi me siko. Por ngo nikxe në pkyëe noo, per lëe noo bliis canow wiñ nii sëedngopxax barkw. ¹⁷ Loxsy byëp canow wiñ go, lëe xaa nii sini barkw pxituu tsiitsy barkw con tuu. Ptsyeb xaa nyisobnag barkw lo yuzh nii lë Sirte. Por ngo lëe xaa blity ladx nii kë kik barkw, ni lëe xaa blaa sini me barkw laañee xkaatyee. ¹⁸ Lëe byaani lyu lëe xaa bislo blaal xaa xyow barkw lo nis porñee lëe medox ko bii xpi. ¹⁹ Lëe tse nii kwloxo tson kpidz lëe xaa go blaal kchë xtsiñ barkw lo nistoo. ²⁰ Ndaly kpidz ptyoondy noo lo ngbidz ni ptyoondy noo mëly. Tir ntseeb bi medox ko. Por ngo nii nladzy noo nii sikootyee nyaan noo.

²¹ Aan como kokle ndaly kpidz nii karty tyaaw noo, lëe Pable kusoli groltyee lady kchë xaa nii sini lëe noo aan lëe xaa chëb:

—Deelñee nyon do xtit-saa nii nchoody no Creta, ntsyooddy no kchë kyalnë re ni nsëebty no xyow barkw. ²² Per na xa kuuñre no. Lëew ptsyool le no. Per pe

tsinidy kik to. Nikxe nitylo barkw re lo nis, per ni tu do kejty. Ktsyebty to. ²³ Porque tsikyool lëe tu angly byaklo lon. Lëe Dios nii xñabey naa pxaal angly ko biidnë lon sinrii: ²⁴ “Ktsyeebtyoo, Pable, porque no nii ktsiino lo xtisy Roma, aan por lii lëe Dios kteelaa kchë xaa nii ksal no leñ barkw.” ²⁵ Por ngo, kol ko nguiool styoo do, ktsyebty to, por xniladzyaa xtiits Dios ni xniladzyaa nii lëe kchë nii në angly lon kak cumplir. ²⁶ Per tesody nii lëe me tsikchon lëe no tu chu kislyu wiñ nii nche lo nis re.

²⁷ Lëe kyool nii kwloxo chop xmal nii kësëe noo lo nistoo nii lëe Adria, lëe xaa nii chuuñ ksëe barkw byeñ nii lëe noo mer ktsiñ chu kislyu. ²⁸ Lëe xaa ptiix dyon pe nxityre jkaa lo kislyu. Tsigo lëe xaa kon nii xaktyee skalyptsiipxooapak metre nxity laañee si barkw. Kok xtsedyako lëe xaa ptiix stub aan lëe xaa kon nii xaktyee skalyppyadzyak metre nxity laañee si barkw. ²⁹ Aan como ptsyeb xaa nyijkaan barkw lo kyo, lëe xaa pchon tap lëe kiib nëz xan barkw parñee sëdy barkw. Loxsyë ngo lëe xaa kwnab lo Dios nii kyob kyaani lyu. ³⁰ Mentre gaa lëe kchë xaa nii xkyë tsiñ leñ barkw kwlokyyeñ kxoon, lëe xaa blity tu canow wiñ nii noy barkw, xkëelo xaa nii lëe xaa kchon kiib nii kë nëz kë barkw lo nis. ³¹ Per lëe Pable kuni tiits lo xaa nii xñabey lo soldad chëb:

—Deelñee kwësty ni tu

xaa gue leñ barkw, ni tu do telaady.

³² Tsigo lëe soldad koñee pchug tuu nii nxituu canow wiñ go aan lëew byab lo nis.

³³ Bii nguey, lëe Pable kwnee lo kchësy xaa nii si leñ barkw, chëb xaa:

—Natse gon chak chop xmal nii karty kaw do por kyalnë nii nandy to pe cos ktsyool no. ³⁴ Xñabaa nii kaw do parñee jkaa do fuersy telaa do, por ni tu kits kik to kloowdy to.

³⁵ Loxsyë chëb Pable ngo, lëe xaa kwseñ tu kyaxtily aan xña lo kchësy xaa go lëe xaa ptee skizh lo Dios. Tsigo lëe xaa bislo wagw. ³⁶ Lëe styoo kchë xaa go byonguiool aan lëe xaa taw kchë xaa. ³⁷ Choop kyoow tsongaly pt-siipxoo noo syo leñ barkw. ³⁸ Tsi lëe wagw kwlox lëe xaa blaal xobxtily nii noy barkw lo nis parñee knitynë barkw.

Lëe barkw xnitylo lo nis

³⁹ Tsiñee lëe lyu byaani, byuumbeydy xaa nii chuuñ ksëe barkw dyon xa lë tañ nii nche noo. Per lëe xaa kon tu kislyu wiñ nii nche kexka tu chu play, aan lëe xaa kwlokyyeñ ktsig xaa barkw siko deelñee ndeedyo tiits. ⁴⁰ Lëe xaa pchug tuu nii këtuu kiib nii kë xan barkw aan lëew byab lo nistoo. Ni lëe xaa bislëe yag nii xchug nis parñee së barkw nëz nii chakladzy xaa. Loxsyë ngo lëe xaa blis ladx nii kë kë barkw lo me, aan lëe barkw bislo xpig chu play. ⁴¹ Per lëe kë barkw

kwsobtip lo yuzh, pchilodre niw, aan lëe xfuersy nis bislo chuun pyuy nëz xano. ⁴² Tsigo lëe soldad kokladzy nyuty kchë xaa nii sikni xaa tso skiib Roma parñee kxoobnisty xaa aan kxooñ xaa. ⁴³ Per como koklasty xaa nii xñabey lo soldad nii nyety Pable, blaady xaa nyuunñsyey soldad ngo, sink lëe xaa kwnabey nii klo kchë xaa nii chak xoobnis ktsiñ xaa chu kislyu. ⁴⁴ Lëe kchë xaa nii kokty na nxoobnis ptsiñ lo kislyu con table nii nyaa barkw. Singo mod kchësy noo ptsiñ chu kislyu.

28

Lëe Pable xtsiñ lo kislyu wiñ nii lë Malta

¹ Tsiñee lëe noo lox ptsiñ chu kislyu go kchësy noo, lëe noo kok ndon nii Malta lë kislyu wiñ go. ² Mbëe kon meñ nii ncheno siko lëe noo, aan como singootyee chak nal ni so kyo, lëe meñ go psaay ki parñee ktsëe noo. ³ Lëe Pable kuktop chop lë yag, aan lëew no ktsiib xaa lo ki, tsiñee lëe tu mëel nii no lady yag pchoo por xinlëe ki, aan lëe ma pchal ña Pable. ⁴ Tsiñee lëe meñ nii no lo kislyu wiñ go kon nii lëe mëel go kënyoogw ña Pable, lëe meñ go bislo xñee lo xcombañer:

—Neñdy tu nweety bñech nak xaa gue. Ngo nii nikxe lëe xaa kwtelaa lo nistoo, per xlaady xkyalxtisy Dios kpañ xaa axte nii kizh xaa xtol xaa.

⁵ Per lëe Pable kwtsib ña aan lëe mëel go byab lo ki, per lëe lëe xaa, ni tu pe kokty xaa.

⁶ Kchësy meñ kwche mbës nii nsyëki ña xaa o kolpsyee gaa nyety xaa. Per kok xtsesy nche mbës meñ kon meñ nii ni tu pe chakty xaa. Lëe meñ bislo ptsëe xtiits, xñee meñ nii tu dios nak Pable.

⁷ Kexka siko kë xkwaa xaa nii xñabey lo kislyu wiñ go. Publio pcholë xaa. Lëe noo byolëes lidzy xaa aan mbëe kon xaa lëe noo tson kpidz nder. ⁸ Aan lëetyee gaa leñ tse go lëe pxosy Publio nix no xlyëe ni kë yoobcheñ. Lëe Pable kutedy lo xaa, aan loxsyee kwnab Pable lo Dios por lëe xaa, lëe Pable pxob ña lady xaa aan lëe gaa xaa byak. ⁹ Tsiñee kon meñ ngo, wi kchë meñ xsyakneñ nii no lo kislyu wiñ go biid, aan kchë meñ xsyakneñ byak. ¹⁰ Aan mbëere kontsi kchë meñ lëe noo, aan tsiñee lëe wor kol nii ktsëep noo barkw stub, bnee meñ go kchë nii jkiñ loo noo nëz.

Lëe Pable xtsiñ Roma

¹¹ Tse nii kwloxo tson mëe nii nche noo lo kislyu wiñ go, lëe noo ptsyëep tu xbarkw xaa Alejandría nii kwlës chu kislyu wiñ go tyub mëe nal. Kë chop mdyo nii xñee xaa Cástor ni Pólux kë barkw ko. ¹² Tsiñee lëe noo ptsiñ chu nis nii lë Siracusa, lëe noo blyëes tson kpidz. ¹³ Siko pchoo noo lëe noo syo tub chu nis axte ptsiñ noo laañee lë Regio. Lëe byaani lyu lëe tu me nii xchoo nëz kyety bislo xpi. Lëe tse nii pchopo kpidz lëe noo ptsiñ kyedzy nii lë Puteoli. ¹⁴ Leñ kyedzy ko lëe noo

byo ktsiil bla xaa nii xniladzy xtiits Jesús. Lëe xaa kwnee loo noo parñee kwëes noo lo xaa tu xmal. Lëe tsi lëe xmal go kwyaa lëe noo pchoo siko par ktsiĩn noo Roma. ¹⁵ Lëe gaa meñ nii xniladzy xtiits Jesús nii no Roma tse koknan nii lëe noo no nëz ktsiĩn noo Roma. Ngo nii lëe meñ biid ktsiilnëz lëe noo axte laañee lë Foro de Apio ni laañee lë Las Tres Tabernas. Tsiñee lëe Pable kon kchësy meñ go, lëe xaa ptee skizh lo Dios ni lëe xaa pkaa fuersy. ¹⁶ Tsiñee lëe noo ptsiñ Roma, lëe xaa nii xñabey lo soldad ptee tiits nii tso Pable tublad chop tu soldad parñee kap cuidad soldad Pable.

Lëe Pable xluuy xtiits Dios Roma

¹⁷ Tse nii kwloxo tson kpidz ptsiĩn noo, lëe Pable kwnabey koktsyetsy kchë xaa Israel non nii no Roma. Tsiñee lëe kchë xaa go lox pkaal lsa, lëe Pable chëb:

—Beetsy, nikxe gon ni pe beñdyaa lo meñ Israel ni nikxe nii kwneedyaa contre xcostumbre pxusykoltoo no, lëe meñ kwnaasy naa aan lëe meñ pko naa ña xaa Roma leñ kyedzy Jerusalén. ¹⁸ Tsiñee lëe xaa Roma nii xñabey lox kwnabtiits dyon pe ni beeñtsyeyaa kchë nii xkëëkiy meñaa, lëe xaa byeñ nii nody xtola ni chigaldy ketyaa. Lëe xaa kokladzy nlaa xaa naa. ¹⁹ Per kwxikyaldy xaa Israel. Por ngo lëen kwnab nii yuub xtisy nii sob Roma nu kan dyon xa kak

xcuentaa, per kwnabtyaa kyelyaa nu par jkëëkiyaa xaa tu kyedzyaa. ²⁰ Por ngo nagon kwtsyetsyaa lëe do parñee kñen choplan xtitsaa lo do. Porque win xniladzy kchë nii xniladzy meñ Israel aan por ngo këtun nu.

²¹ Tsigo lëe kchë xaa nii koktsyetsy ko chëb:

—Ni tu xcart xaa Judea karty klyañ loo noo nii kseety lii, ni ni tu xaa betsy no nii chiid nu karty kñee contre lii. ²² Lëe na chakladzy noo tsyon noo dyon xa no kikoo, por ndon noo nii laañee xkaatyee xñee meñ contre lay kub nii xluuyoo.

²³ Lëe xaa pso tu tse nii jkaal lsa xaa, aan singootyee ndaly meñ kwey laañee xkwës Pable. Aan destye wor silytoo axte ptsye tse bluuy Pable xa nak xkyalwnabey Dios. Pseety xaa xley Moisés ni kchë nii pkëe profet parñee jko xaa styoo meñ kniladzy meñ xtiits Jesús. ²⁴ Grol meñ bniladzy nii kwnee Pable, lëe stu grol meñ koñee bnilastyo. ²⁵ Aan como lëdy kchë meñ bniladzy, lëe meñ bislo bi. Tsigo lëe Pable chëb:

—Nli gak nii kwnee profet Isaías tsiñee por xKyalbini Ntson Dios chëb xaa:

²⁶ Na kwey aan kudzy lo meñ gue:

Nlipee nikxe xaapre kon do, per kyeñdy to, ni nikle gaa kuy do, per kandy to.

²⁷ Por lëe kchë styoo meñ lox pkyedzy, ntse tyag meñ,

ni ndiib lo meñ.
Kchë nrii ptsyool meñ parñee
kchilody kan meñ,

ni kon meñ,
ni kyeñ meñ.

Ni lëë meñ ptsyool kchë nrii
parñee ktikchedy meñ
styoo lon tsiin ktsilyaa
xtol meñ.

²⁸ Kol kaknan nii destye
natse lëë xkyalwtelaa Dios tsi
lo meñ sit. Meñ gosy skëëtyag
xtiits Dios. ²⁹ Tsiñee lëë Pable
lox chëb ngo, lëë xaa Israel bi,
per tir ptilytiits lsa xaa.

³⁰ Chop iz nder kwtiñ Pable
tu yu leñ kyedzy Roma, aan
leñ yu go kutedy meñ lo xaa.

³¹ Mbëë bluuy xaa xa nak
xkyalwnabey Dios lo meñ ni
bluuy xaa xtiits Dios nii xñee
cho nak Jesús. Ni tu cho pe
chëbty lo xaa.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ nii no leñ kyedzy Roma

¹ Paablaa. Xtsiin Jesucrist xkyën. Lëe Dios kwtsyetsy naa parñee kakaa xapostle xaa parñee kluyaa tiits nii xteelaa.

² Penaadle bluuy Dios tiits re. Ndaly profet pkëew leñ kitsy nii kē xtiits Dios. ³ Lëe tiits re xñee cho nak Jesucrist, Xiñ Dios. Lo xtiy rey David sëed xaa. ⁴ Per por xkyalwnabey Kyalbini Ntson lëe xaa kok Xiñ Dios, porñee pañ xaa lo kyalkuty.

⁵ Por Jesucrist lëe Dios bnee tiits nii kakaa apostle parñee tyub lo kislyu tso meñ nii kniladzy xtiits xaa ni ksoob xtiits xaa. ⁶ Lady meñ nii kwtsyetsy Dios jkab lo Jesucrist ngab to. ⁷ Lëe Dios xkëstyoo lëe do kchë do siñee no do leñ kyedzy Roma, ni lëe xaa kwle lëe do parñee jkab to xkyedzy xaa. Lëe lëesy Tat Tios dyon ni lëe lëesy Jesucrist kakni lëe do ni knee tiits nii mbëe kpañ do.

Lëe Pable xkokyeñ tsi Roma

⁸ Xtedyaa skizh lo Jesucrist ni lo Tat Tios por lëe do, por laañee xkaatyee chakyety to porñee xniladzy to xtiits Dios. ⁹ Aan lëe Dios chan nii tugak xsaladzyaa lëe do tsiñee chutiitsnin xaa. Xtsiin Dios xkyën. Tyub styoon kluyaa xtiits xiñ xaa. ¹⁰ Tugak

xñabaa lo Dios nii knee xaa tiits kyely teedyaa lo do. ¹¹ Por chakladzyaa kanaa to parñee jkaa do xkyalnsaak Dios tsiin kchosody styoo do, ¹² sinak nii xñee ñe, parñee kchooblady lsa no styoo no porñee xniladzy no xtiits Dios.

¹³ Beetsy, kol kaknan gaanoo nii ndaly vuelt kwlokyeeñaa kyelyaa lo do, per xtejtyo tiits. Chakladzyaa kyelyaa parñee ktopaa kyalnsaak sinak nii xtopno stub lugar. ¹⁴ No nii kluyaa xtiits Dios lo kchë meñ, nikxe lo meñ nii no kyedzyo, nikxe gaa lo meñ nii no taño, nikxe lo meñ nyaaniw, nikxe gaa lo meñ ngueyo. ¹⁵ Por ngo nii xtee gaanaa kyely kluyaa xtiits Dios wi lo do nii no do leñ kyedzy Roma.

Xtiits Dios nii xteelaa

¹⁶ Xtelastyaa xtiits Dios nii xteelaa, por xkyalwnabey Dios nako parñee kteelaaw kchë meñ nii xniladzyo. Klo meñ Israel telaa. Tsigore telaa meñ sit. ¹⁷ Lëe tiits re xñee nii lëe Dios xteelaa lëe no lo tol porñee xniladzy sye no xtiits xaa. Ni leñ kitsy kaa nii kē xtiits Dios xñee; “Por kyalwniladzy lëe xaa nii buen kpañ.”

Xtol meñ

¹⁸ Xtyon no nii lëe xcas-tigw ntseeb Dios sëed kpa parñee ksaksi xaa kchë meñ yox ni meñ mal, por xlaady xtol kchë meñ go jkaasy xtiitsli Dios. ¹⁹ Aan nan meñ go cho nak Dios, por misme Dios bluuyo. ²⁰ Schilo kak nyoo nii

nyoody por kchë cos nii psaa Dios. Destye nii kwche kislyu kok nyoo nii lëë xaa nak Dios ni kyaaldy kaa xkyalwnabey xaa. Por ngo nii kindy pe jkëëlo meñ go. ²¹ Per nikxe xyuumbey meñ go Dios singo mod, chuuñ ksakty meñ go Dios ni xteety meñ go skizh lo xaa. Al contrario cos nii pa xkiñdysye sini kik meñ go, ni lëë xkyalcheñ meñ go pkyey. ²² Nikxe nii xñee meñ go nii nyaani meñ go, per nguey meñ go. ²³ Por lëë meñ go psaan xkyalntson Dios nii xnitylody por mdyo nii chak si chak chol meñ, ni por mdyo nii nyaa si nyaa mguñ, ni por mdyo nii chak si chak ma nii sob tap niy, ni ma nii xtyoopxax.

²⁴ Por ngo lëë Dios psaanladzy meñ go parñee kuuñtsyey meñ go kchë cos mal nii no styoo meñ go. Aan chuuñtsyey meñ go cos nii xkwii kyalto kchë xcombañer, ²⁵ porñee xnilasty meñ go xtiitsli Dios, sink tiits xuuy xniladzy meñ go. Xsoxib meñ go lo kchë cos nii psaa Dios. Xsoxibty meñ go lo Dios nii psaw. Por lëë Dios xyal jkaa skizh tugak. Singo no nii kako.

²⁶ Por ngo lëë Dios psaanladzy meñ go parñee kuuñtsyey meñ go cos nii xkwii kyalto. Por axte wi kwnaa ptsëë xmod. Choni me saa kwnaa me. ²⁷ Singo gak xaapkiy, chokidre xaa kwnaa, sink saapkiy xaa choki xaa. Chuuñtsyey xaa cos nii xkwii kyalto ksa

saapkiy xaa, aan mban xtye xcuerp xaa castigw por cos mal nii chuuñtsyey xaa.

²⁸ Chaklastre xaa ksal xaa Dios, aan lëë Dios kaa psaanladzy xaa parñee kuuñtsyey xaa nii chigaldy kak. ²⁹ Kchëlo cos mal no kik xaa, mal xaa, ngbiñ xaa, mbidy xaa, nweety bñech xaa, xtilyni xaa meñ, wnee xuuy xaa, ni wagw tiits kizh xaa. ³⁰ Xñeenë xaa meñ, xtilyni xaa Dios, xekwty xaa lo meñ, nyaa xaa, chuuñtsyey xaa cos mal, ni xsoobty xaa xtiits pxosy xaa. ³¹ Chondy xaa tiits, chuñdy xaa cumplir xtiits xaa, xkëstyoody xaa meñ, xkombedy xaa styoo xaa. ³² Nan xaa nii lëë Dios xñabey kety kchë meñ nii chuuñtsyey ngo, per lëëw chuuñtsyey xaa, aan axte xle xaa chan xaa meñ nii chuuñtsyeyo.

2

Lëë Dios chuñ kyalxtisy

¹ Por ngo kindy pe jkëlool, lii nii xseel meñ, deelñee chootyee nakoo. Misme lii xtee kyo lii tsiñee xseel meñ, por chuuñtsyeyoo nii chuuñtsyey meñ. ² Por ndon no nii tsiñee lëë Dios chuñ kyalxtisy, xsaksi xaa meñ nii chuuñtsyey kchë ngo. ³ Aan lii nii xseel chanoo nii chuuñtsyey meñ aan chuuñtsyeylo, ¿pe xsyakoo nayak nii stelaal lo xkyalwsaksi Dios? ⁴ ¿Pe xsyablyul xkyalndoladzy Dios nayak ni xpaciency xaa? ¿Xyeñdyoo nayak nii lëë xkyalndoladzy

Dios xtsig lii lo xaa? ⁵ Per nguiedzy styool ni chaklastyoo ktikcheel styool lo Dios. Por ngo lëel xyuubre kyalnë par tse nii lëe Dios kiid kuñ kyalxtisy. ⁶ Lëe xaa kizh meñ segùn kchë nii beeñtsyey meñ. ⁷ Lëe Dios ktee kyalmbañ nii nitylody lo meñ nii tugak beeñtsyey kyalbuen ni tugak beeñ ksak Dios. ⁸ Per lëe xaa ksaksi meñ nyaa nii xsaldy tiitsli ni meñ ngoptol. ⁹ So kyalwsaksi ni kyalnë par kchë meñ nii chuuñtsyey kyalmal, klo par meñ Israel, tsigore par meñ sit. ¹⁰ Per lo meñ nii chuuñtsyey kyalbuen lëe Dios ktee kyalnsaak parñee mbëe kpañ meñ go. Klo gak lo meñ Israel ktee xaaw, tsigore lo meñ sit.

¹¹ Por lëdy wi Dios xkwe meñ. ¹² Por kchë meñ sit nii beeñ tol aan nandy meñ go nii no xley Moisés, tsody ley tsiñee lëe meñ go kety. Per lëe xkyalxtisy meñ Israel nii beeñ tol kak sinak xñabey xley Moisés. ¹³ Por xtyelaady meñ nii xkëëtyag nii xñabey ley, sink meñ nii chuuñtsyey nii xñabey ley xtyelaa. ¹⁴ Per tsiñee lëe meñ nii nandy nii no ley chuuñtsyey nii xñabey ley, misme meñ go xsaa ley. ¹⁵ Por kchë nii chuuñtsyey meñ go nyoo nii leñ styoo meñ go no ley. Ni misme gaa xkyalcheñ meñ go ksoli meñ go o ksyablyu gaa meñ go ¹⁶ tse nii lëe Dios ni lëe Jesucrist kuñ xkyalxtisy meñ segùn kchë nii no kik meñ. Lëe xtiits Dios nii xluuyaa xñee

nii singo kako.

Meñ Israel ni xley Moisés

¹⁷ Per lii nii xñeel nii meñ Israeloo, ni xsyeeñoo xley Moisés ni xtaanoo Dios, ¹⁸ nanoo pe cos chakladzy Dios. Ni xluuy ley lool nii no nii kwel cos mbëe. ¹⁹ Xsyakoo nii lii kob ña meñ nii xñady lo ni ksaabini lo meñ nii so lo nguey. ²⁰ Xsyakoo nii schilool kuuñ kseedyoo meñ nguey ni kñeel lo meñ mban, por nanoo nii lo xley Moisés kë kyalchak ni tiitsli. ²¹ Deelñee chuuñ kseedyoo meñ, ¿penak nii chuuñ kseedyoo lii? Deelñee xluuyoo nii ndox kwan meñ, ¿penak nii xkwanoo? ²² Deelñee xñeel nii ndox tsoni meñ stu kwnaa o stu mguiy deelñee no tsiil meñ, ¿penak nii chuuñtsyeyoo singo? Deelñee xlëel chanoo mdyo, ¿penak nii xkwanoo nii no xiktoo mdyo? ²³ Xtaanoo xley Moisés, per xsyablyul Dios tsiñee xsaldyoo ley go. ²⁴ Nli gak nii xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “Por lëe do, xñeenë meñ sit Dios.”

²⁵ Xkiiñ kyalwyobey palalsye deelñee xsaloo xley Moisés, per deelñee chuuñtsyeydyoo nii xñabey ley, pe nandy nii kwyobeyoo. ²⁶ Per deelñee no xaa nii nobeydy aan chuuñtsyey xaa nii xñabey ley, sak cuent nii nobey xaa, nikxe nii nobeydy xaa. ²⁷ Kchë xaa nii nobeydy xcuerp, per chuuñtsyey xaa nii xñabey ley, ksee kan lii. Por chuuñtsyeydyoo nii xñabey ley, nikxe nii xyeeñlo ni nobeyoo. ²⁸ Por lëdy laa

klaasy kak no meñ Israel, ni lëdy xaktyee porñee nobey xcuerp now, ²⁹ sink tyub styoo no no nii kak no meñ Israel, ni no nii tsobey styoo no. Këdy kchë ngo lo kitsy, sink styoo no now. Kchë xaa nii nak singo xsolidy chol meñ xaa, sink Dios xsoli xaa go.

3

¹ ¿Pe non dyon nii kak no meñ Israel, ni pe non nii tsobey no? ² Nono gon. Por lo meñ Israel psaan Dios xtiits. ³ ¿Pe kok tsigo worñee pchooxso meñ Israel? ¿Pe ptsëe Dios lo xtiits nayak? ⁴ ¡Lëdyo gon! Tugak xñee Dios tiitsli nikxe kchë meñ xñee xuuy, por leñ kitsy nii kë xtiits xaa xñee:
Sak meñ nii bueenoo por kchë nii xñeel,
ni mbëe kchukëel tsiñee kak kyalxtisy.

⁵ Per deelñee por xtol no chak nyoo xkyalbuen Dios, ¿pe mal Dios porñee xsaksi xaa lëe no? No meñ xñee nii nliw. ⁶ Per ¡lëdyo gon! Por deelñee nyak mal Dios, ¿xa kuñ xaa kyalxtisy lo kislyu?

⁷ Per deelñee xkiiñ xtiits xuuyaa parñee kak nyoore xtiitsli Dios, ¿penak tsigo xsyak xaa nii no xtolaa? ⁸ Deelñee nyako singo, ¿penak nii chuuñtsyeydy no cos mal parñee kiid cos buen? No meñ xñee nii ngo xluyaa par ksyablyu meñaa, per nongual ksaksi Dios meñ go.

Kindy meñ buen

⁹ ¿Pe tyeesy no dyon? ¿Pe mastre nayak buen no que meñ sit? ¡Lëdyo gon! Por ndon no nii nikxe meñ Israel no, nikxe gaa meñ sit no, ña tol no no. ¹⁰ Leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee:
Kindy meñ buen,
ni tu meñ buen nody.

¹¹ Kindy meñ nii xyeñ,
kindy cho kyub Dios.

¹² Kchësy meñ këtañ,
kchësy meñ byab lo tol.
Kindy cho kuñ kyalbuen,
ni tu cho kindy.

¹³ Nak yañ meñ sinak tu paa nii nyaly,
con ludzy meñ xñee xuuy meñ,
xvenen mëel xchoo chuw meñ.

¹⁴ Nonsyke cos mal ni tiits në xchoo chuw meñ.

¹⁵ Ligier xsyë meñ par kuty meñ,

¹⁶ kchë nii chuuñtsyey meñ xnitylo ni xsaksi,

¹⁷ nandy meñ xa tso mbëe meñ.

¹⁸ Sinidy xkyaalntseeb Dios kik meñ.

¹⁹ Ndon gaa no nii kchë nii xñee xley Moisés, lo meñ nii sinalo xñeew, parñee kyoogw chuw kchësy meñ ni parñee kchësy meñ kyab lo xkyalxtisy Dios. ²⁰ Por ni tu tol kt-sildy Dios porñee sinal meñ ley, por xaktyee parñee kñë ley nii no xtol no xkiiñ ley.

Lëe no telaa por xtiits Jesu-crist

²¹ Lëdy por ley telaa no, por lëe Dios bluuy nii no stu mod nii telaa no, aan kchë ngo xtyoon tsiñee xkab xley Moisés ni xlibre profet.

²² Lëe Dios xteelaa lëe no porñee xnildazy no xtiits Jesucrist. Xkwedy xaa meñ, sink kchë meñ nii xnildazy xtiits Jesucrist xteelaa xaa. ²³ Por kchësy meñ no xtol ni kchësy meñ nche sit lo Dios. ²⁴ Per por xkyalnaak Dios lëe xaa xteelaa meñ singosy, porñee xnildazy meñ xtiits Jesucrist. ²⁵ Lëe Dios pso Crist parñee por xkyalkuty Crist kpily xtol no deelñee knildazy no xtiits xaa. Aan lëew kok singo parñee kak nyoo nii buen Dios. Psaldy Dios tol nii beeñsyey meñ tiemp ²⁶ porñee kop xaa paciency, nikle gaa nina nyoo nii buen Dios, por lëe xaa xteelaa kchë meñ nii xnildazy xtiits Jesús.

²⁷ ¿Pa byaan xkyalnyaa no tsigo? Lëew bichee gon. ¿Penak dyon bicheew? ¿Pe porñee chuuñsyey no nii xñabey xley Moisés? Lëdyo, sink porñee xnildazy no xtiits Jesucristo. ²⁸ Xtyon no tsigo busy nii lëe Dios xteelaa meñ porñee xnildazy meñ xtiits Jesucrist. Xteelaady xaa meñ porñee chuuñsyey meñ nii xñabey ley.

²⁹ ¿Pe xaktyee meñ Israel nayak xteelaa Dios? ¿Pe lëdy wi meñ sit nayak xteelaa xaa? Wi meñ sit gon xteelaa Dios, ³⁰ por tugak Dios no. Lëe Dios xteelaa meñ nii xnildazy xtiits Jesucrist. Xkwenjty xaa deelñee nobey meñ o nobeydy kaa meñ. ³¹ ¿Pe porñee xnildazy no xtiits Jesucrist tsigo, lëe no ksyablyu xley Moisés? ¡Lëdyo

gon!, sink lëe no xlisklaa ley.

4

Xkyalwnildazy Abraham

¹ ¿Pe styeesy no tsiñee kseety no pxusykoltoo no Abraham? ² Deelñee nyak Abraham tu xaa buen por xtsiñ xaa, nyo pe ndaan xaa, nikxe nii ndaandy xaa lo Dios. ³ ¿Pe lëdy nayak xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “Bnildazy Abraham xtiits Dios, por ngo lëe Dios beeñ cuent nii buen xaa”? ⁴ Lëe nana, deelñee xkyë tu xaa tsiñ, chayjty xaa nii chazh xaa, sink nii nsëeb meñ lo xaa xkaa xaa. ⁵ Per deelñee no tu xaa nii xnildazy xtiits Dios nii xteelaa meñ lo tol, lëe Dios chuñ cuent nii buen xaa porñee bnildazy xaa, nikxe nii beeñsyeydy xaa ni tu cos par tsigal xaaw. ⁶ Lëe rey David xñee xa xle xaa nii xsaldy Dios xtol, sink chuñ Dios cuent nii buen xaa. ⁷ Chëb rey David:

Dichos meñ nii ptsily Dios xtol aan psaldy Dioso.

⁸ Dichos meñ nii chuñdy cuent Dios xtol.

⁹ ¿Pe par meñ nii nobeysy dyon nak kyalwle re, ote wi par meñ nii nobeydyo yak? Lëe noo bñeel gon nii lëe Dios beeñ cuent nii buen Abraham porñee bnildazy Abraham. ¹⁰ Per ¿pa wor dyon beeñ Dios cuent nii buen Abraham? ¿Pe loxsyey kwyobey xaaw, ote klow yak? Klow. ¹¹ Aan tsigore kwyobey Abraham parñee kak nyoo nii lëe Dios beeñ

cuent nii buen xaa porñee bniladzy xaa xtiits Dios. Por ngo lëe Abraham byak pxosy kchësy meñ nii nobeydy nii xnildadzy xtiits Dios, ni por ngo lëe Dios chuñ cuent nii wi meñ go buen. ¹² Ni lëe Abraham nak pxosy meñ nii nobey nii xnildadzy xtiits Dios sinak nii bnildadzy Abrahamo worñee karty tsobey xaa.

Lëe tiits nii psaan Dios chak cumplir

¹³ Lëe Dios chëb lo Abraham nii lëe xaa kyaani kislyu kchë meñ lidzy xaa. Per chëbty Dios ngo porñee beeñtsyey Abraham nii xñabey xley Moisés, sink porñee bnildadzy Abraham xtiits Dioso ni porñee beeñ Dios cuent nii buen xaaw. ¹⁴ Por deelñee xaktyee meñ nii chuñtsyey nii xñabey xley Moisés jkaa nii ksaan Dios, pa xkiñdy tsigo nii knildadzy meñ xtiits Dios, ni lëe tiits kaa nii psaan Dios kyablyu. ¹⁵ Por xsaksi ley, per laañee kindy ley, kindyak cho ko falt.

¹⁶ Lëe Dios beeñlay Abraham porñee bnildadzy Abraham xtiits xaa, aan kchë meñ nii xnildadzy xtiits Dios xkaa kyalnsaak ko singosy. Lëdy xaktyee par meñ nii chuñtsyey nii xñabey xley Moisés nak kyalnsaak ko, sink wi par kchë meñ nii xnildadzy xtiits Dios sinak bnildadzy Abrahamo. Lëe Abraham nak pxosy kchësy meñ nii xnildadzy xtiits Dios, ¹⁷ sinak nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëen byuñ lii

pxosy ndaly meñ nii nche tyub lo kislyu.” Dios nii chuñ kpañ meñ kuty ni xko cos nii nody bnildadzy Abraham.

¹⁸ Nikxe kwyody pe nsaladzy Abraham, lëe xaa bnildadzy xtiits Dios, aan singo mod lëe xaa byak pxosy ndaly meñ nii nche tyub lo kislyu. Por lëe Dios chëb lo xaa: “Lëe kchë meñ nii jkab lo xtiyyoo ktyaly.”

¹⁹ Pchosody styoo Abraham, nikxe nii tsel tu kyoow iz xaa, ni nikle nan xaa ni nii lëe xaa ni nii tsiil gaa xaa Sara chilody kap mëed. ²⁰ Pkandy kik xaa ni psaanlasty xaa tiits nii psaan Dios lo xaa, sink tyub styoo xaa bnildadzy xaaw ni ptee xaa skizh lo Dios. ²¹ Tyub styoo xaa bnildadzy xaa nii chuñ Dios cumplir xtiits. ²² Por ngo nii lëe Dios beeñ cuent nii buen xaa.

²³ Lëdy por Abrahamsye xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëe Dios beeñ cuent nii buen xaa. ²⁴ Wi por lëe now. Por lëe Dios chuñ cuent nii buen no kchë no siñee xnildadzy no xtiits xaa nii beeñ kpañ Jesucrist. ²⁵ Lëe Jesucrist kuty lo crusy por kchë xtol no, ni lëe xaa pañ parñee kteelaa xaa lëe no lo tol.

5

Mbëe nche no lo Dios

¹ Na nii lëe no kwtelaa lo tol porñee bnildadzy no xtiits Dios, mbëe nche no lo Dios por Jesucrist. ² Por Jesucrist kwaa no xkyalnsaak

Dios porñee bniladzy no xtiits xaa. Tsiitsy nche no lo xtiits xaa ni xle no nii lëe no jkaa xkyalwnabey Dios. ³ Ni lëdy kaa por ngosy xle no, sink xle no lo kyalnë, por ndon no nii lëe kyalnë xnee kyalndaan lo no parñee kaap no paciensy. ⁴ Aan lëe paciensy chakni lëe no parñee buen kchukë no lo Dios, aan loxsye kchukë buen no, mastre kniladzy no xtiits Dios. ⁵ Aan kyaan maldy tiits ko lo no, por lëe Dios bnee xKyalbini Ntson lo no porñee xkëstyoo xaa lëe no.

⁶ Por worñee karty kchilo telaa no, lëe Crist kuty por kchë meñ ngoptol worñee lëe tse kutsiñ. ⁷ Lëdy likasy kety meñ xcuent stu meñ, nikxe nii neñdy so tu xaa nii kety xcuent tu meñ buen. ⁸ Per nyoo nii xkëstyoo Dios no, por lëe Crist kuty por lëe no worñee bii ngoptol no. ⁹ Lëe nana nii lëe no kwtelaa lo tol por xkyalkuty Jesucrist, lëe no telaa lo kyalnë dox nii kiid. ¹⁰ Por deelñee big no lo Dios por xkyalkuty xiñ xaa worñee bii xtilyni no xaa, pe lëëdyxe nina tsigo nii lëe xiñ xaa mbañ. ¹¹ Ni xle gaa no lo Dios por Jesucrist, porque por Jesucrist big no lo xaa.

Adán ni Jesucrist

¹² Por tugak xaa kwyol tol lo kislyu aan lëe tol biidni kyalkuty. Singo mod kchë meñ pchal kyalkuty, por kchë meñ kwlool tol. ¹³ Antes nii nyo ley, lëe tol tse no lo kislyu, nikxe nii chakty cuent nii no tol tsiñee kindy ley. ¹⁴ Per

destye xtiemp Adán axte xtiemp Moisés lëe kyalkuty ptaan lo xaa nii kwlool tol, nikxe nii beeñtsyeydy xaa si beeñtsyey Adán worñee psoobty Adán xtiits Dios. Lëe Adán kok sinak xaa nii tsigore biid.

¹⁵ Per nakty tol nii beeñtsyey Adán sinak nii xneetsy Dios lo no. Por xtol tugak xaa ndaly meñ kuty. Per lëe kyalwtelaa nii xkady Dios, por tugak xaa biido, aan mastre ntsono, por ndaly meñ xteelaaw. ¹⁶ Nakty xtol Adán sinak xkyalnsaak Dios. Por tugak tol biid castigw, per lëe xkyalnsaak Dios xtsily kchë kchësy xtol meñ. ¹⁷ Per deelñee xaktyee por xtol tu xaa ptaan tol, mastre no nii ktaan meñ nii ptsily Dios xtol singosy. Xtaan meñ go, por lëe meñ go mbañ sinak xñabey Jesucrist.

¹⁸ Deelñee xaktyee por xtol Adán lëe xtol kchësy meñ kwyol, singo gak xaktyee por xkyalbuen Jesucrist pteelaa xaa kchësy meñ lo tol. ¹⁹ Porñee psoobty tugak xaa tiits, lëe xtol kchësy meñ kwyol, per singo gak porñee psoob tugak xaa tiits, lëe meñ telaa lo tol.

²⁰ Lëe ley biid parñee ktyaly tol, per tsiñee lëe tol lox ptyaly, mastre ptyaly xkyalnsaak Dios. ²¹ Lëe tol biidni kyalkuty. Lëe gaa xkyalnsaak Dios pteelaa lëe no lo tol ni bneetsy tu kyalmbañ nii tsitsiñdy tse nitylo lo no porñee bniladzy no xtiits Jesucrist.

6

Kuuty no lo tol, per mbañ no lo Dios

¹ ¿Pe tyeesy no? ¿Pe slyore no tol nayak parñee kak nyoore xkyalnsaak Dios? ² ¡Lëdyo gon! Lëe no kutyle lo tol. ¿Xa tsyore no lo tol na dyon? ³ ¿Pe nandy to nayak nii lëe no byak tusy ksa no Crist por kyalwchobnis, ni lëe no byak ksa xaa lo xkyalkuty xaa? ⁴ Por kyalwchobnis lëe no pkyeetsy ksa no Jesucrist ni lëe no kuty parñee kpañ no ni jkaa no tu kyalmbañ kub, sinak nii pañ Jesucrist por xkyalwnabey Tat Tios.

⁵ Por deelñee byak tusy no Crist worñee kuty xaa, lëe no kyak tusy xaa tsi lëe no kpañ si pañ xaa. ⁶ Ndon no nii lëe kchë nii xsya styoo no kwë lo crusy ksa Crist parñee nitylow tsiin kñabeytre tol lo no. ⁷ Por chilody kñabey tol lo meñ nii chety. ⁸ Deelñee ksa no Crist kuty, ndon no nii lëe no tsyo lo xaa. ⁹ Por ndon no nii lëe Crist pañ lo kyalkuty aan kpikchedre kety xaa. Pe kuñtre kyalkuty xaa. ¹⁰ Tsiñee lëe Crist kuty, kaazhkaa kuty xaa lo tol, per lëe xaa pañ parñee tso xaa lo Dios. ¹¹ Singo gak lëe do, kol kuñ cuent nii lëe do kuty lo tol, per mbañ do lo Dios, porñee nak ksa do Jesucrist.

¹² Por ngo, klaady to nii kñabey tol lo do, parñee kuuñtsyeydy to nii klyaañtyee styoo do. ¹³ Kteejty to nii kyab to lo tol par kuuñtsyey do

cos mal, sink kol tso ña Dios sinak meñ nii kuty ni bikche pañ stub. Kol tso ña Dios par kuuñtsyey do cos buen. ¹⁴ Por kñabeytre tol lëe do, por nodre to ña ley, sink lëe do no lo xkyalnsaak Dios.

Lëe do kwtelaa lo tol

¹⁵ ¿Pew tsigo? ¿Pe slyo no tol nayak por xñabeytre ley lëe no, sink lo xkyalnsaak Dios no no? ¡Lëdyo gon! ¹⁶ Nan nyë do nii deelñee to do lo tu xaa par ksoob to xtiits xaa, xpixwan do nak xaa aan no nii ksoob to xtiits xaa. Singo tsigo busy deelñee ksoob to xtiits tol, lëe do kety, o deelñee ksoob kaa to xtiits Dios, lëe do kyak tubli. ¹⁷ Per skizh Dios nii kchësy to siñee kwyö do lo tol, lëe do psoob xtiits Dios tyub styoo do. ¹⁸ Lëe na nii lëe do kwtelaa lo tol, lëe do mbañ sinak xñabey Dios. ¹⁹ Xñen si xñee chol meñ, por chilody kyeñ do kchë cos re. Sinak nii ptee do tiits beeñtsyey do kchë cos mal, kol ktee nii kuuñtsyey do cos buen nii xyo styoo Dios.

²⁰ Worñee lëe do bii no lo tol, beeñtsyeydy to nii xñabey Dios. ²¹ ¿Per pe cos dyon beeñ do gan? Xaktyee xkyalto do xkwii kchë cos ko nina. Por xaktyee kyalkuty xneetsyo. ²² Per lëe na nii lëe do kwtelaa lo tol ni lëe do xkiiñ lo Dios, lëe do jkab lo Dios ni lëe do jkaa tu kyalmbañ nii xnitylody. ²³ Kyalkuty sye xneetsy tol, per lëe xkyalnsaak Dios xneetsy kyalmbañ nii xnitylody, porñee byak ksa no Jesucrist.

7

Kyalwtsiilña

¹ Beetsy, xyumbey do ley ni nan do nii xaktyee tsiñee mbañ meñ xñabeyo meñ. ² Sinak tu kwnaa nii xtsiilña, no nii tsoni me tsiil me mentre mbañ xaa, per deelñee kety tsiil me, lëe me xlyaa lo xley kyalwtsiilña. ³ Por ngo, deelñee tsoni me stu mguiy mentre bii mbañ tsiil me, tol chuñ me. Per deelñee kety tsiil me, schilo ktsiilña me stu mguiy aan chuñdy me tol, por nonidre me tsiil me.

⁴ Singo gak lëe do, beetsy, nii ngab to lo Crist, lëe do kuty lo xley Moisés parñee ktsiilña do stu xaa. Lo Jesucrist nii pañ lo kyalkuty ngab to nina. Singo mod lëe no jkiin lo Dios. ⁵ Worñee pañ no sinak cho xaa ngoptol, lëe ley psoob ki kyalmal nii no leñ styoo no aan lëe kyalmal go beety lëe no. ⁶ Per lëe na nii lëe no kuty lo ley nii pkëetuu lëe no, lëe no kwlaa parñee jkiin no lo Dios sinak xñabey Kyalbini Ntson, lëdy sinak xñabey ley.

Tol nii no leñ styoon

⁷ ¿Pe styeesy no tsigo nayak, nii tol xley Moisés? ¡Lëdyo gon! Per deelñee nyody ley, nyaknandyaa nii no tol. Nyaknandyaa nii ndox tsokin xcheñ meñ deelñee nyeedy ley: “Tso kidyoo xcheñ meñ.” ⁸ Per lëe tol kwseñ ley parñee ksoobkiw kchë cos mal nii no leñ styoon. Por deelñee kindy ley, pa nondy tol. ⁹ Worñee byuumbeydyaa ley, pañaa.

Per tsiñee lëen byuumbey ley, lëe tol nii no leñ styoon pkaa fuersy aan lëen kuty. ¹⁰ Singo lëe ley nii bneetsy kyalmbañ lon beety naa. ¹¹ Por lëe tol kwseñ ley aan lëew pkëeti naa aan misme con ley beetyo naa.

¹² Ntson xley Moisés, ni buen nii xñabey ley. ¹³ ¿Per pe buen ley tsigo aan beetyo naa? ¡Lëdyo gon! Lëe tol beety naa aan singo kok nyoo nii tolo. Kwseñ tol cos buen par kuty, aan singo mod kok nyoo nii tir mal tol.

¹⁴ Ndon no gon nii lëe Dios pxaal ley, per xaa lo kislyun aan lëe tol xñabey naa. ¹⁵ Xyeñdyaa penak xtsyolaa nrii. Por chuuñtsyeydyaa nii chakladzyaa, sink nii xyody styoon chuuñtsyeyaa. ¹⁶ Per deelñee chuuñtsyeyaa nii chaklastyaa kuuñtsyeyaa, xyeñaa nii buen ley. ¹⁷ Por ngo lëdre naa chuuñtsyey kchë cos ko, sink tol nii no leñ styoono. ¹⁸ Por nanaa nii xaa lo kislyun aan nody cos buen leñ styoon. Chakladzyaa kuuñtsyeyaa cos buen, per chilody kuuñtsyeyno. ¹⁹ Chuuñtsyeydyaa cos buen nii chakladzyaa, sink lëen chuuñtsyey cos mal nii chaklastyaa. ²⁰ Deelñee chuuñtsyeyaa nii chaklastyaa kuuñtsyeyaa, lëdre naa chuuñtsyeyo, sink tol nii no leñ styoon chuuñtsyeyo.

²¹ Singo tsiñee chakladzyaa kuuñtsyeyaa cos buen, klol cos mal xchoo leñ styoon. ²² Xyo xley Dios styoon, ²³ per no

tu cos leñ styoon nii xsyonlë lo xkyalcheña. Lëe tol nii no leñ styoono aan nguëtuuw naa.

²⁴ ¡Broobaa! ¿Cho kteelaa naa lo tol re? Por lëew chuty naa. ²⁵ ¡Dios syew gon! Xtedyaa skizh lo Dios, por lëe Jesucrist pteelaa naa. Xyeña naa nii no nii kuuñtsyeyaa nii xñabey Dios, per como xaa lo kislyun, lëen këtuu lo tol.

8

Kyalmbañ nii xneetsy xkyalbini Dios

¹ Kintre pe cos kyëkiy xaa nii nak ksa Crist. ² Lëe kyalbini mbañ nii xnee Jesucrist pteelaa lëe no lo xley tol ni lo kyalkuty. ³ Por lëe Dios beeñtsyey nii pchilody xley Moisés. Lëe ley go byab lyu por xtol meñ. Lëe Dios pxaal xiñ sinak tu xaa nii no tol, aan biid xiñ xaa sinak chol meñ lo kislyu, parñee kuñ xaa gan lo tol. ⁴ Singo biid xaa parñee kchilo kuuñtsyey no nii xñabey ley, por mbañtre no sinak no chol xaa lo kislyu, sink lëe no mbañ sinak xñabey xKyalbini Dios.

⁵ Kchë xaa nii mbañ sinak mbañ chol meñ, nii nosy lo kislyu sini kik xaa. Per lëe xaa nii mbañ sinak xñabey Kyalbini Ntson, ngosy sini kik xaa. ⁶ Aan kyalkuty xtsyool meñ nii sini kik cos nii chak lo kislyu re, per mbëe kpañ meñ nii chuuñtsyey nii xñabey xKyalbini Dios. ⁷ Kchësy meñ nii xaktyee cos lo kislyu re sini kik xtilyni Dios, por chaklasty meñ go ni chilody meñ go ksal xley Dios. ⁸ Por ngo

chuuñ ksakty meñ go Dios, por nii xlyaañtyee styoo meñ go chuuñtsyey meñ go.

⁹ Per lëe do chuuñtsyeytre to nii chuuñtsyey kchë meñ nii no lo kislyu, sink sinak xñabey Kyalbini Ntson mbañ do, deelñee busy no Kyalbini Ntson leñ styoo do. Kchë meñ nii nody xkyalbini Crist leñ styoo, ngabty meñ go lo Crist. ¹⁰ Per deelñee no Crist leñ styoo do, mbañ xkyalbini do, por lëe Dios pteelaa lëe do, nikxe nii lëe xcuerp to kety por tol. ¹¹ Aan deelñee no xkyalbini xaa nii beeñ kpañ Crist lo kyalkuty leñ styoo do, yuub xaa knee kyalmbañ lo do por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo do.

¹² Singo tsigo busy, beetsy, nsëeb no tu cos, per nsëebty now lo tol, parñee tso no si cho chol meñ lo kislyu. ¹³ Por deelñee kpañ do si klaañtyee styoo do, lëe do kety. Per deelñee kuñ Kyalbini Ntson lëe do yudar parñee ksaan do xtol do, lëe do kpañ.

¹⁴ Kchësy meñ nii chuuñtsyey nii xñabey Kyalbini Ntson nak xiñ Dios. ¹⁵ Por lëdy kyalbini nii jkëetuu lëe do nak Kyalbini Ntson nii kwaa do, parñee ktsyeb to stub, sink lëe kyalbini go xyuñ lëe do xiñ Dios parñee këb to nii lëe Dios nak pxosy to. ¹⁶ Lëe Kyalbini Ntson xyak tusy xkyalbini no parñee tyeesy no nii xiñ Dios nak no. ¹⁷ Aan como xiñ Dios nak no, wi no jkaa nii ksaan Dios lo Crist. Deelñee xtyee

no kyalnē ksa no xaa, lēē no kyo laañēē xñabey xaa.

¹⁸ Pa lēdy kyalnē nii xtyeedy no natiemp lo kyalnsaak nii nare tyon no.

¹⁹ Xekwtre kchē nii psaa Dios kēmbēso tse nii lēē meñ nii nak xiñ Dios kakyety.

²⁰ Kchē nii psaa Dios byablyu, per lēdy porñēē kokladzyo, sink styoo Dios kwlañ nii singo kak. Per kwyo tiits

²¹ nii nitylodyo, parñēē jkaaw kyalntson nii jkaa meñ nii nak xiñ Dios.

²² Ndon no nii mban xtyedy kchē nii psaa Dios. Xkyēw yoob sinak xkyē tu kwnaa nii kap mēēd yoob.

²³ Ni lēdy kaa xaktyee kchē nii kwyaax xtye kyalnē, sink wi no, nikxe nii lēē no kwaan Kyalbini Ntson,

parñēē kak nyoo nii lēē no jkaa nii kneetsy Dios. Xkyēē no tu yoob nē, kēmbēēs no tse nii lēē no kyak xiñ Dios,

parñēē jkub xcuerp no. ²⁴ Por porñēē pkyēmbēēs no, lēē no kwtelaa. Per deelñēē nyoo

nii kēmbēēs no, pe nandyo, por lēēw nyool. Deelñēē xtyonle no tu cos, penak kyēmbēēs now.

²⁵ Per deelñēē kēmbēēs no tu cos nii xtyondy no, no nii kaap no paciensy kyēmbēēs now.

²⁶ Ni lēē gaa Kyalbini Ntson chuñ lēē no yudar lo xkyalm-ban no. Por nandy no xa kñee no lo Dios, per yuub Kyalbini Ntson xñab por lēē no lo Dios. Tsiitsyweew aan chilody kñee no xa nak nii xñeew con tiits. ²⁷ Per como nan Dios pe xsya styoo no, nan xaa pe xñee Kyalbini,

por lēē Kyalbini xñab nii xyo styoo Dios par meñ nii ngab lo Dios.

Beeñ no gan

²⁸ Ndon no nii kchē cos no xfavor meñ nii xkēstyoo Dios. Kchē meñ go kwtsyetsy Dios porñēē singo kwlañ styoo xaa.

²⁹ Por kchē meñ nii klo byuumbey Dios, psaanle Dios nii lēē meñ go kak sinak xiñ xaa, parñēē kak xiñ xaa xaa non lo kchē meñ nii ngab lo xaa.

³⁰ Aan lēē Dios kwtsyetsy kchē meñ nii psaanle xaa destye klo, ni lēē xaa ptsily xtol meñ nii kwtsyetsy xaa, ni kchē gaa meñ nii ptsily xaa xtol kwaa xkyalnsaak xaa.

³¹ ¿Pe tyeesy no tsigo? Deelñēē no Dios xfavor no,

¿cho lēē nii jkaal lēē no? ³² Per ni Xiñ Dios pkady Dios lo no, sink lēē xaa blaa kuty xiñ xaa por kchēsy no.

¿Xa kneesty xaa kchē cos nii jkaa xiñ xaa wi lo no tsigo? ³³ ¿Cho jkēēkiy kchē meñ nii kwle

Dios na dyon?, con lēē Dios xñee nii nody xtol meñ go.

³⁴ ¿Cho ktee kyo na dyon?, con lēē Jesucrist kuty ni lēē gaa xaa pañ, aan lēē xaa sob

kwi Dios nēzli, xñab xaa por lēē no. ³⁵ ¿Cho lēē nii na dyon kuso lēē no lo xkyalwkēstyoo

Crist? ¿Pe skwiso kyalnē no, o nii kyēnlaag kaa meñ no, o kpiñ gaa, o kyalproob kaa, o kyalntseeb kaa, o kyalkuty

kaa? ³⁶ Leñ kitsy nii kē xtiits Dios gon xñee:

Por lii ksatyee tse kēnal kyalkuty noo.

Xsyak meñ noo sinak
mëkwxiiy nii kety.

³⁷ Per chuun no gan por xaa
nii xkëstyoo lëe no. ³⁸ Xyeñpaa
nii per ni kyalkuty, ni kyalmbañ,
ni angly, ni kyalbini mal,
ni nii no natiemp, ni nii nare
gaa kiid, ³⁹ ni nii no kpaa, ni
nii no gaa leñ kislyu, ni tu
cos nii no chilody kuso lëe no
lo kyalwkëstyoo nii bneetsy
Dios lo no por Jesucrist.

9

Meñ nii kwle Dios

¹ Tiitsli xñen, por
xnildzyaa xtiits Crist.
Xkëëtiidyaa, por lëe Kyalbini
Ntson xñee nii tiitsli xñen.
² Xteenën ni tugak xkyë yoob
styoon. ³ Axte xtegaanaa
kyaabaa lo kyalsi, ni so
sitaa lo Crist, deelñee nchilo
nyuñaa meñ tu kyedzyaa
yudar. ⁴ Meñ Israel nak meñ
tu kyedzyaa, aan lëe Dios
beeñ cuent nii xiñ Dios nak
meñ go. Kwyo Dios lady meñ
go ni psaan xaa xley Moisés
lo meñ go, ni chëb xaa nii lëe
xaa kteelaa meñ go, ni lëe
xaa chëb xa kool meñ go lay.
⁵ Xaa xñabey nak pxusykoltoo
meñ go ni lo xtiy gaa meñ go
pchoo Crist worñee koly xaa.
Lëe Crist nak Dios. Kol tsoo
ktee no skizh lo xaa tugak.

⁶ Per lëdy nii kokty cumplir
tiits nii psaan Dios lo meñ
Israel, sink koktyo par meñ
Israel nii ngabty lo Dios.

⁷ Lëdy kchë meñ nii sëed lo
xtiyy Abraham nak xiñ Dios,
por lëe Dios chëb lo xaa: “Lëe
Isaac kuuñ ktyaly xiñoo.”

⁸ Nrii gon xluuy nii nakty

meñ xiñ Dios por lo tiyy nii
chaly meñ, sink xaktyee meñ
nii koly sinak psaan Dios tiits
nak xiñ Dios. ⁹ Por lëe Dios
chëb lo Abraham: “Tsiñee lëe
tiemp tsitsiñ, lëen kyely, aan
lëe Sara kap tu mëed.”

¹⁰ Ni lëdy sikosy byalo.
Tugak pxosy chop xiñ Re-
beca, Isaac pxusykoltoo no.
¹¹⁻¹³ Por ni karty kaly mëed
kwach ko, ni tu kyalbuen
o kyalmaal gaa beeñtsyeydy
xaa, lëe Dios chëb lo Rebeca:
“Lëe mëed kol ksoob xtiits
mëed wiich.” Ni leñ kitsy
nii kë gaa xtiits Dios xñee:
“Pkëstyoon Jacob, per blëen lo
Esaú.” Nu nyoo nii lëe Dios
xkwe meñ nii xlyañ styoo
xaa, meñ nii chakladzy xaa
xkwetsy xaa. Xkwenjty xaa
nii chuunñsyey meñ.

¹⁴ ¿Pe styeesy no tsgo
nii mal Dios? ¡Lëdyo gon!
¹⁵ Por lëe xaa chëb lo Moisés:
“Skëstyoon xaa nii kak-
ladzyaa.” ¹⁶ Singo tsgo busy,
pe nandy nii kakladzy no o
ktee gaa no fuersy, deelñee
xkëstyoody Dios no. ¹⁷ Por leñ
kitsyak nii kë xtiits Dios xñee
nii chëb Dios lo rey Egipto:
“Pson lii kakoo rey parñee
kluyaa xkyalwnabeyaa, ni
parñee kaknan meñ cho
nakaa lo kislyu.” ¹⁸ Skëstyoo
Dios meñ nii kakladzy xaa, ni
suuñ jkyedzy kaa xaa styoo
meñ nii kakladzy xaa.

¹⁹ Per neñdy snëel lon:
“Deelñee singo mod nako, ¿pe
jkëëkiy Dios meñ con ni tu
cho chilody sonlë lo xaa?”

²⁰ Per ¿chool na dyon parñee
ktilytiitsnil Dios? ¿Pe xñee kis

peñ lo xaa nii psaaw nayak:
 “¿Penak nii psaal naa sinrii?”

²¹ Schilo xaa nii chuun tsiin
 peñ kuuñtsyey nii klyaañtyee
 styoo xaa. Schilo ksa xaa tu
 kis peñ ngui, ni schilo ksa
 xaa tu kis nii palsy jkiin.

²² ¿Aan pe tyeesy no
 deelnee kokladzy Dios nluuy
 xcastigw ni xkylwnabey,
 pxekw xaa lo meñ nii xyal
 tedy castigw ni xyal nitylo?

²³ Lëew gon beeñtsyey xaa
 parnee kluuy xaa xkylntson
 xaa lo no. Pkëstyoo xaa lëe
 no ni pxixkwaa xaa lëe no
 parnee tyon no xkylntson
 xaa. ²⁴ Por lëe Dios kwtsyetsy
 lëe no. No no nak meñ Israel.
 No gaa no nak meñ sit. ²⁵ Leñ
 libre nii pkëe profet Oseas
 chëb Dios:

Meñ sit kak meñ tu kyedzyaa,
 ni meñ nii xkëstyodyaa
 jkëstyoon.

²⁶ Ni misme laañee chëb Dios:
 “Lëdy meñ tu kyedzyaa nak
 to”,

siko lëe xaa këb:

Lëe do nak xiñ Dios
 mbañ.

²⁷ Per tsi lëe meñ Israel
 kokyety, lëe profet Isaías
 chëb: “Nikxe ndaly meñ
 Israel sinak ndaly yuzh nii
 nche chu nistoo, ndalydy
 meñ go telaa. ²⁸ Por klyëedy
 lëe Dios kuñ cumplir xtiits
 tyub lo kislyu.” ²⁹ Misme
 profet Isaías chëb:

Deelnee ngwiladzy Dios meñ
 nii sëed lo xtiy no,
 lëe no nyak sinak meñ
 Sodoma ni Gomorra.

*Bnilasty meñ Israel xtiits
 Dios*

³⁰ ¿Pe styeesy no tsigo?
 Kwëkyubty xaa sit nii mbig
 kex xaa lo Dios, sink lëe
 xaa big kex lo Dios pornee
 bniladzy xaa. ³¹ Per lëe meñ
 Israel nii kwyoxko beeñtsyey
 nii xñabey ley, beeñdy meñ
 go gan mbig kex lo Dios.
³² ¿Penak dyon beeñdy meñ
 go gan? Pornee gon big
 kexty meñ go lo Dios por
 kyalwniladzy, sink lëe meñ
 go big kex lo Dios por nii
 beeñtsyey meñ go. Por ngo
 lëe niy meñ go kwladzy kyo
 nii xlyadzy niy meñ. ³³ Kyo re
 xseety kitsy nii kë xtiits Dios:
 Lëen kso tu xaa leñ kyedzy
 Jerusalén.

Lëe xaa kchal niy meñ,
 per kchosody styoo meñ nii
 kniladzy xtiits xaa.

10

¹ Beetsy, tyub styoon
 xñabaa lo Dios nii telaa meñ
 Israel lo tol. ² Nli xñen nii
 tir choxko meñ Israel jkiin lo
 Dios, per nandy meñ Israel
 xa kuuñtsyey nii chakladzy
 Dios. ³ Por xyeñdy meñ Israel
 nii lëe Dios xtsily xtol meñ,
 sink xaa mod chakladzy meñ
 Israel telaa lo tol. Xsaldy meñ
 Israel nii psaan Dios. ⁴ Lëe
 Crist bisyaal xley Moisés tsiin
 kchë meñ nii kniladzy xtiits
 xaa telaa lo tol.

⁵ Lëe Moisés xñee nii kchë
 meñ nii kuuñtsyey nii xñabey
 ley telaa lo tol. Per par ley
 sye kpañ meñ go. ⁶ Per
 lëe meñ nii telaa lo tol por
 kyalwniladzy, xñee kitsy nii
 kë xtiits Dios: “Këebtyoo leñ
 styool: ¿Cho tsëp kpa? (Nak

nrii sinak nii nyëboo parñee kyety Crist.) ⁷ Ni kēēbtyoo: ¿Cho kyety leñ kislyu?” (Por nak nrii sinak nii nyëboo parñee kchoo Crist lady meñ kuty.) ⁸ Xñee kitsy nii kē xtiits Dios: “Kexka lool so xtiits Dios, ni kexka chuwoo, ni kexka styool.” Lēē tiits ko nak xtiits Crist nii xluuy noo. ⁹ Deelñee con chuwoo xñeel nii lēē Jesús xñabey lo no, ni tyub styool xniladzyoo nii beeñ kpañ Dios xaa lo kyalkuty, lēēl telaa. ¹⁰ No nii kniladzy no leñ styoo no parñee kpily xtol no, ni no nii con chuw no kñee no cho nak Jesucrist parñee telaa no.

¹¹ Xñee kitsy nii kē xtiits Dios: “Ni tu meñ nii kniladzy xtiits Crist kchosody styoo.”

¹² Nak xaady meñ Israel ni meñ sit. Por misme xDiosak meñ Israel nak xDios meñ sit, ni kchē gaa lo meñ xteedy xaa nii xñab meñ. ¹³ Por xñee kitsy nii kē xtiits Dios: “Kchēsý meñ nii kseety lē Dios telaa lo tol.” ¹⁴ ¿Per xa kseety meñ lē Dios na dyon, deelñee karty kniladzy meñ xtiits Dios? ¿Ni xa kniladzy meñ Dios na dyon, deelñee karty jkēētyag meñ xtiits Dios? ¿Ni xa jkēētyag kaa meñ xtiits Dios na dyon, deelñee kindy cho kluuyo lo meñ? ¹⁵ ¿Ni xa tso xaa nii tsikluuy xtiits Dios na dyon, deelñee kindy cho kxaal xaa? Sinak xñee kitsy nii kē xtiits Dios: “¿Xaatke ntson chak tsiñee xlyañche xaa nii xluuy xtiits Dios!”

¹⁶ Per lēdy kchē meñ xsal xtiits Dios. Sinak xñee

profet Isaías: “Tat Tios, ¿cho xniladzy kaa xtiits no na dyon?” ¹⁷ Singo tsigo busy, lēē meñ xniladzy porñee xkēētyag meñ xtiits Crist.

¹⁸ Per xñe gakaa: ¿Pe pkēētyag meñ xtiits Dios yak? ¿Pkēētyag meñ gon! Por xñee leñ kitsy nii kē xtiits Dios:

Tyub lo kislyu biñ meñ tsiy xaa nii bluuy xtiits Dios,

ni tyubñaa lo kislyu ptsiño.

¹⁹ Per xñe gakaa stub: ¿Pe karty yak kyeñ meñ Israelo? Destye klo gon kwnee Moisés: Lēēn kuñ nii ksiniy do tu kyedzy nii lēdy kyedzy, ni lēēn kuñ nii klēē do lo tu kyedzy nii chaklasty kon tiits.

²⁰ Lēē gak profet Isaías byax chēb:

Meñ nii kwēkyubty naa ptsil naa,

ni lēēn bluylo lo meñ nii kwn-abtiisty por naa.

²¹ Aan tsi lēē profet Isaías xseety meñ Israel, xñee xaa: “Tyub tse kwtsyetsyaa meñ ntseeb nii xsoobty tiits.”

11

Meñ Israel nii kwle Dios

¹ Lēē nana xñen: ¿Pe psaan Dios meñ Israel tublad yak? ¿Lēdyo gon! Misme naa, xaa Israelaa. Abraham nak pxusykoltoon. Lo xtiy Benjamín syelyaa. ² Destye klo kwle Dios meñ Israel parñee jkab meñ Israel xkyedzy Dios. Lēē na xsaandy Dios meñ Israel tublad. ¿Pe nandy kaa to nayak nii leñ kitsy nii kē xtiits Dios xñee nii

tsiñee biily profet Elías lay, pkëëkiy xaa meñ Israel lo Dios? Chëb xaa: ³ “Tat Tios, lëe meñ beety xiprofetoo ni lëe meñ bnitylo xipkoogoo. Xaktyee naa mbañ aan win chakladzy meñ kety.” ⁴ Per lëe Dios kwëb: “Lëen kwle kadzy mily xaa nii karty ksoxib lo mdyo nii lë Baal parñee jkiñ xaa lon.” ⁵ Singo gak natiemp bii no chop tson xaa nii kwle Dios por xkylansaak Dios. ⁶ Aan por xkylansaak Dioso, lëdy por kyalbuen nii chuuñtsyey meño. Por deelñee nyako por nii chuuñtsyey meñ, lëdre por xkylansaak Dioso.

⁷ Kwaady xaa Israel nii kwëkyub xaa, per lëe xaa nii kwle Dios sye kwaaw. Lëe los demasy meñ pkyedzy styoo, ⁸ sinak xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëe Dios beeñ jkyedzy styoo xaa go, aan axte natse singo nak xaa. Sob mëlo xaa, per xñady lo xaa, ni sob tyag xaa, per chondy xaa.” ⁹ Wi gak rey David chëb:

Deelba kyak xilni xaa tramp ni kyako kyex, parñee ladzy niy xaa tsiin te xaa castigw.

¹⁰ Deelba jkyey lo xaa parñee kandy xaa, ni deelba kyeech xitsy xaa kaazhkaa.

Meñ sit nii xtyelaa

¹¹ Lëe nana xñee gaakaa: ¿Pe kaazhkaa nayak byab meñ Israel lyu? ¡Lëdyo gon!, sink worñee nii lëe meñ Israel pchooxso lo Dios, lëe meñ sit pchilo kwtelaa parñee tsoki styoo meñ Israel. ¹² Deelñee

por xtol meñ Israel lëe meñ sit kwaa xkylansaak Dios, ¿pe toodyxe tso kyalwle tsiñee lëe meñ Israel ktikche styoo lo Dios?

¹³ Per lëen kniy tu cos lo do nii nak to meñ sit. Lëe Dios pxaal naa lo meñ sit. Por ngo ngui chuuñtsyeyaa xtsiñaa. ¹⁴ Por chakladzyaa nii tsoki styoo meñ tu kyedzyaa kan lëe do parñee ktee xaa nii telaa xaa lo tol. ¹⁵ Por deelñee byaan meñ Israel tublad parñee kpig meñ sit lo Dios, ¿pe lëe nii kak tsigo tsiñee lëe meñ Israel kpig lo Dios stub? Lëe meñ Israel gon jkaa kyalmbañ. ¹⁶ Por deelñee nak lay kyaxtily, tyub kobyi nak lay, aan deelñee nak lay lu tu yag, wi xikwo nak lay lo Dios.

¹⁷ Nak meñ Israel sinak xikw yag oliv nii kwchug, aan xlugaro kwsëeb to nii nak to sinak tu yag oliv tañ. Singo mod lëe do pkab lo lu yag ko. ¹⁸ Per ktaandy to lo xikw kol yag ko. Deelñee xtaan do, kol ksaladzy nii lëdy lu yag ko nak to, sink lu yag ko nseñ lëe do.

¹⁹ Neñdy snë do: “Per lëe xikw yag ko kwchug parñee kyënaady no chex yag ko.”

²⁰ Nliw, per lëe meñ Israel kwchug porñee bnilasty meñ Israel xtiits Dios, aan lëe do sob chex yag ko porñee bniladzy to. Ktaandy to, sink masy kol ktsyeb. ²¹ Por deelñee beeñdy Dios perdón xaa nii penaadle kok xikw yag, ni lëe do kuñdy xaa perdón. ²² Kol kuy gaanoo xaatke buen Dios, nikxe nii

ntseeb xaa. Ntseeb xaa lo meñ Israel nii pchooxso, per buen xaa lo do. Per no nii kpañ do sinak xñabey xaa, por deelñee kpañdy to singo, lëe do chug. ²³ Deelñee kniladzy xaa Israel xtiits Dios, lëe xaa kpig lo Dios stub, por schilo ktsig kex Dios xaa stub. ²⁴ Deelñee lëdy xaa Israel do, tu xikw yag oliv tañ do, aan lëe do kwënaady chex yag buen. ¿Pe lëedyxe xaa Israel tsigo nii destye chex yag buen kwsob xaa, lëe xaa gon kyënaady chex xyag xaa stub?

Lëe meñ Israel telaa

²⁵ Lëen kniy nii ngolan Dios, parñee sakty to nii xaa chak to. Lëe styoo meñ Israel pkyedzy parñee kpig kex meñ sit lo Dios. ²⁶ Aan tsiñee lëe ngo kyal, kchë meñ Israel telaa lo tol, por xñee xkitsy Dios:

Lëe xaa nii kteelaa kiid
Jerusalén, aan lëe xaa
kwii xtiy Jacob lo tol.

²⁷ Aan tiits re xsanaa, nii lëen ktsily kchë xtol meñ Israel.

²⁸ Nak xaa Israel sinak meñ nii xlëe lo xtiits Dios, parñee knee Dios tiits telaa do. Per bii xkëstyoo Dios xaa Israel, por lëe Dios kwle pxusykoltoo xaa. ²⁹ Por

xlady Dios nii xneetsy xaa, ni xtsëedy Dios lo xtiits.

³⁰ Tiemp psoobty to xtiits Dios, per lëe na nii xsoobty meñ Israel tiits, lëe Dios xkëstyoo lëe do. ³¹ Xsoobty xaa Israel tiits nina, parñee jkëstyoo Dios lëe do ni parñee jkëstyoo Dios xaa nina. ³² Lëe

Dios blaa nii kchësy no ksoobty tiits, parñee jkëstyoo xaa lëe no, kchësy no.

³³ Natsypee ngol xkyalnsaak Dios, ni xkyalnyaani xaa, ni xkyalchak xaa! Ni tu cho chilody kyeñ nii no kik xaa ni kchë nii chuuñtsyey xaa.

³⁴ Por ¿cho nan na dyon pe cos no kik Dios? ¿Ni cholë nii gaa kteedy consef lo xaa? ³⁵ ¿Pe no gaa cho pteedy pe tu cos lo xaa parñee ktikche xaaw? ³⁶ Por kchë cos sëed lo Dios. Por lëe xaa ni par lëe gaa xaa no kchësy cos. ¡Tugak kol tsoo ktee no skizh lo Dios! Amén.

12

Nii no kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹ Xñabaa lo do, beetsy, nii por xkyalnsaak Dios kokon do xcuerp to lo xaa. Por xyo styoo Dios nii kteedy to skizh lo xaa singo mod. ² Kpañdy to si mbañ meñ natiemp, sink kol ktsëe xmod to parñee ngui kpañ do ni kyeñ do nii chakladzy Dios, tsiin kyeñ do pe cos buen, ni pe cos mbëe, ni pe cos tubli.

³ Por kyalnsaak nii bneetsy Dios lon, lëen xñe kchë lo do nii sakty to nii tir non do, sink ngui kol ko kik to aan ndoladzy kol kak, según kyalnsaak nii bneetsy Dios lo do porñee xniladzy to xtiits xaa. ⁴ Ndaly nii sob lady no, per xaal xaal laa xkiiño.

⁵ Singo gak lëe no, nikxe ndaly no, lo Crist ngab no kchësy no. Tusyke nak no ksa no xaa, sinak nii nyak no tugak cuerp.

⁶ Xaal xaal nak kyalnsaak nii bneetsy Dios lo no, según kwlaño styoo xaa. Por ngo, deelñee kwaa no kyalnsaak nii kñee no xtiits Dios, no nii kñee now tyub styoo no. ⁷ Deelñee kwaa gaa no kyalnsaak nii jkiin no lo meñ, no nii jkiin no ngui mod. Xaa nii kwaa kyalnsaak nii kluuy xtiits Dios, no nii kluuy xaaw lo meñ. ⁸ Lëe xaa nii gaa kwaa kyalnsaak nii kchooblady styoo meñ, no nii kchooblady xaa styoo meñ. Lëe xaa nii gaa xkady, no nii ngui mod jkady xaa. Singo gak xaa nii kwaa tu tsiin, no nii kuuñtsyey ngui xaaw. Singo gak xaa nii chuñ yudar, no nii nguiool tso styoo xaa tsiñee chuñ xaa yudar.

⁹ Kol jkëstyoo lsa lëe do tyub styoo do. Kol kpixladzy kan do cos mal aan kol kuuñtsyey cos buen. ¹⁰ Kol jkëstyoo xcombañer do sinak nii nyak xaa betsy to. Kol ktee xlugar xaa ni kol ksal xaa.

¹¹ Kol kyë tsiin, ktsyaabty to. Kol jkiin lo Dios tyub styoo do.

¹² Nguiool kol kpañ por kchë nii xniladzy to. Kol kx-ekw kyalnë. Ksaandy to tugak kol kool lay lo Dios.

¹³ Kol sak nii xlyaadzy to nak xlyaadzy meñ nii xniladzy xtiits Dios. Ngui kol kan meñ nii chiid tedy lo do.

¹⁴ Kol nab lo Dios nii kuuñlay xaa xaa nii xkyënlaag lëe do. Ktsiibtedy to xaa.

¹⁵ Kol kle ksa do xaa nii xle, ni kol koon ksa do xaa nii choon.

¹⁶ Ngui kol kpañ kchë xcombañer do. Kak nyaady to, sink kol kak ndoladzy. Sakty to nii tir chak to.

¹⁷ Ktikchedy to mal por mal. Kol ktee nii tugak kuuñtsyey do cos nii buen lo kchë meñ.

¹⁸ Axte laañee kteedyo tiits, ngui kol kpañ kchë xcombañer do.

¹⁹ Beetsy, kuñdy to kyalxtisy yuub to, sink kol klaa nii lëe Dios ksaksi, sinak nii xñee xtiits xaa: “Naa kuñ kyalxtisy ni naa kizh meñ.” ²⁰ Ni xñeew: “Deelñee xlyaañ xaa nii xlëe lool, ptee nii kaw xaa. Ni deelñee xlyaa xaa nis, ptee nii ki xaa, tsiin kyan lo xaa lo kyalto.” ²¹ Klaady to nii kuñ kyalmal gan lo do, sink kol kuñ gan lo kyalmal con kyalbuen.

13

¹ No nii kchë do ksoob xtiits xaa xñabey. Por nody ni tu xaa xñabey nii psoobty Dios, aan kchë xaa xñabey nii no, Dios pso xaa. ² Por ngo kchë xaa nii xsoobty xtiits xaa xñabey, xtiits Dios xsoobty xaa. Aan lëe kchë xaa go tedy castigw. ³ Por nody xaa xñabey parñee ktseb xaa xaa nii chuñ kyalbuen, sink lëe xaa no par xaa nii chuñ kyalmal. Deelñee chaklastyoo ktsyeeboo xaa xñabey, ngui kok tsiin kakni xaa xñabey lii. ⁴ Por Dios kë xaa xñabey tsiin parñee kuñ xaa lii yudar. Per deelñee chuñoo kyalmal, ptsyeb. Por

lëdy lika noy xaa spad, por xtsiĩn Dios kē xaa par ksaksi xaa xaa nii chuñ kyalmal. ⁵ Por ngo no nii ksoob no xtiits xaa xñabey, lëjty xaktyee parñee ksaksidy xaa lëe no, sink porñee no xkyalcheñ no. ⁶ Wi por ngo xkizh to contribucion, por xtsiĩn Dios kē xaa xñabey aan ngo nak xtsiĩn xaa.

⁷ Kol ktee nii chigal catu xaa. Kol kizh kchē contribucion lo xaa nii xtopo. Deel no gaa xaa nii ksal do, kol ksal xaa, ni deel no gaa xaa nii xyal ksoob to xtiits, kol ksoob xtiits xaa.

⁸ Ni tu cho lo kyētiĩdy to, sink kol jkēstyoo lsa xcombañer do. Por deelñee jkēstyoo do, lëe do beeñle cumplir nii xñabey ley. ⁹ Lëe ley gon xñee: “Tsonidyoo stu meñ deelñee no tsi- iloo, kujtyoo, kwandyoo, tsookidyoo.” Per schilo kak cumplir kchē ngo con ley nii xñee: “Pkēstyoo xcombañeroo sinak xkēstyool lii.”

¹⁰ Xsaksidy xaa nii xkēstyoo xcombañer. Singo mod lëe kyalwkēstyoo chuuñtsyey nii xñabey ley.

¹¹ Kol kyeñ xa nak tiemp nii no no, ni kol kaknan nii lëe wor kutsiĩn nii kte xkaal no. Por xtredre lëe no telaa. Naktyo sinak worñee kal bñiladzy no xtiits Dios. ¹² Lëe kyool mer tedy aan lëe yutsye sēed. Por ngo kol tsoo ksaan no cos nii chak lo nguey, aan kol tsoo kwe no lo bini sinak tsiñee xkwetsey soldad. ¹³ Ngui kol tso tsyo no sinak cho meñ yutsye. Kyēedy no

kunip ni kuuñdy no lni yox, ni tsonidy no stu nguuy o stu gaa kwnaa, ni ktildy no ni kak mbijty no. ¹⁴ Sink kol sak Jesucrist sinak tu ladx kiib nii kakw to, aan kuuñtsyeydy to cos mal nii no styoo do.

14

Kñeenëdy to

¹ Ngui kol nee lo xaa mban nii xyuumbey nizhty xtiits Dios. Ktilytiitsnidy to xaa.

² No xaa nii chaw kchëlo cos. No gaa xaa mban nii kizh yësy chaw. ³ Per nody nii ksee xaa nii chaw kchëlo cos xaa nii chawdy cualquier cos. Singo gak xaa nii chawdy kchëlo cos nody nii ksee xaa nii chaw kchëlo cos, por lëe Dios pkaaña xaa tub tub xaa.

⁴ ¿Cho nakoo parñee kñeenël xmos stu xaa? Deelñee buen so xaa o maal gaaw, lëe xpatrón xaa kan. Per buen kyaan xaa lo xpatrón xaa, por lëe Dios ksoli xaa.

⁵ No xaa nii xsyak nii no tse nda, ni no xaa nii xsyak nii tublosy nak tse. Catu xaa no nii kniladzy xaa nii no styoo xaa. ⁶ Kchē xaa nii xsyak nii nda nak tu tse, par Dios xsyak xaa ndaw. Lëe xaa nii gaa chaw kchëlo cos, par Dios chaw xaaw aan xtee xaa skizh lo Dios. Singo gak xaa nii chawdy kchëlo cos, par kuuñ ksak xaa Dios chawdy xaa kchëlo cos ni xtee gaa xaa skizh lo Dios.

⁷ Ni tu no mbañdy porñee chakladzy no, ni ni tu no chejty porñee xlyañ styoo no. ⁸ Deelñee mbañ no, par

Dios mbañ no. Deelñee kety kaa no, par Dios kety no. Por ngo nikxe kpañ no, nikxe gaa kety no, lo Dios ngab no. ⁹ Por lëe Crist kuty ni lëe xaa pañ parñee kñabey xaa lo meñ kuty ni lo meñ mbañ.

¹⁰ ¿Penak tsigo xñeenël betsyoo? ¿O penak kaa xpixladzyoo chanoo xaa? Kchë no kyo lo Dios parñee kuñ xaa xkylaxtisy no. ¹¹ Por leñ kitsy nii kē xtiits Dios xñee:

Nli xñen, chëb Tat Tios,
nii kchësy meñ ksoxib lon,
ni kchë meñ knee skizh lon.

¹² Singo tsigo busy kchë no kak tsyetsy lo Dios parñee ktee no cuent lo xaa.

Kuñdy to xtol xcombañer do

¹³ Por ngo nody nii kñeenë no xcombañer no. Kol ktee nii kchondy to xcombañer do lo tol tsiin kusody to xaa lo xtiits Dios. ¹⁴ Nanaa nii ni tu cos nii xtyaaw peejty. Xñen nrii porñee xniladzyaa xtiits Crist. Per deelñee no tu xaa nii xsyak nii peedy tu cos, peedyo lo xaa. ¹⁵ Deelñee porñee chaawoo xkëëtaño xcombañeroo, lëdre por kyalwkëstyoo chuunñsyeyoo cos. Klaadyoo nii kyëtañ tu xaa nii xniladzy xtiits Dios por cos nii chaawoo, por wi por lëe xaa kuty Crist.

¹⁶ Kteejty to tiits nii kñeenë meñ kyalnsaak nii kwaa do.

¹⁷ Por nody Dios lady no porñee xtyaaw no o xtyow gaa no pe cos, sink lëe xaa no lady no porñee mbañ no sinak xñabey xaa ni porñee

xle no por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no. ¹⁸ Kchë xaa nii xkiiñ lo Crist singo mod, chuunñ ksak xaa Dios ni buen xchukë xcuent xaa lo meñ.

¹⁹ Por ngo, kol tsoo kuuñtsyey no kchë cos nii kchooblady styoo xcombañer no, ni kol tsoo kuuñ no xaa yudar. ²⁰ Jkëtañdy to lo xtsiñ Dios por nii xtyaaw. Kchë nii xtyaaw nyë, per ntseeb ktyaaw tu cos deelñee xkëëtaño meñ.

²¹ Masy silidyee tyaawdy no pëel ni tyowdy no viñ ni kuuñtsyeydy no cos nii kuso xcombañer no lo xtiits Dios.

²² Deelñee xniladzyoo xtiits Dios, liisy ni Dios sye nano. ¡Dichos xaa nii pe sinidy kik por chuunñsyey xaa nii xyo styoo Dios! ²³ Per lëe xaa nii nolidy kik tsiñee chaw xaa pe tu cos, chak xtol xaa, porñee chawdy xaaw tyub styoo xaa. Aan kchë xaa nii no tublidy styoo tsiñee chuunñsyey xaa tu cos, tol chuñ xaa.

15

Beeñ ksak xcombañeroo, kuuñ ksaktyoo lii

¹ Kchë no siñee tsiitsy nche no lo xtiits Dios, no nii syak no xlyaadzy xaa mban sinak nii nyako xlyaadzy no aan kuuñ ksakty no lëe no. ² No nii kchë no kuuñtsyey cos buen parñee kuuñ ksak no xcombañer no tsiin kniladzyre xaa xtiits Dios.

³ Por ni Crist beeñ ksakty xaa lëe xaa, sink lëe xaa beeñ cumplir xtiits Dios nii xñee: “Naa pchal kchë nii kwlootsyetsy meñ

lii.” ⁴ Kchë nii kwnee Dios tiemp kwë parñee jkiiño lo no tsiin kchosody no ni kchoobladyo styoo no parñee kniladzyre now. ⁵ Aan lëë lëësy Dios nii xnee kyalndoladzy dyon kakni lëë do parñee ngui kpañ do kchë xcombañer do sinak nii bluuy Crist ⁶ parñee tugak kak tsiy do tsiñee ktee do skizh lo Tat Tios pxosy Jesucrist.

Lëë meñ sit xkëëtyag xtiits Dios

⁷ Kol jkaaña xcombañer do sinak nii pkaaña Crist to parñee kteedy meñ skizh lo Dios. ⁸ Chakladzyaa kniyaa lo do nii lëë Crist biid parñee jkiiñ xaa lo meñ Israel. Lëë xaa biid kuñ cumplir nii chëb Dios lo pxusykooltoo meñ Israel parñee kluuy xaa nii chuñ Dios cumplir kchë nii xñee Dios. ⁹ Ni lëë xaa biid parñee wi meñ sit ktee skizh lo Dios por xkyalnsaak Dios, sinak nii xñee kitsy nii kë xtiits xaa: Por ngo lëën kñe cho nakoo lo meñ sit, ni lëën kol lay lool.

¹⁰ Lëë stub lugar xñee xk-itsy Dios:

Kchë do siñee nak to meñ sit, kol kle ksa do meñ xkyedzy Dios.

¹¹ Lëë gak kitsy nii kë xtiits Dios xñee: Kchësy to siñee nche do lo kislyu, kol ktee skizh lo Tat Tios.

¹² Lëë stub lugar pkëë profet Isaías: Lëë xtiy Isai jkëpeñ, aan lëë xaa kchoo kñabey xaa lo meñ sit,

aan lëësy xaa ksaladzy meñ sit.

¹³ Lëë lëësy Dios nii xnee kyalndoladzy dyon, ko nguiool styoo do ni knee tiits nii mbëë kpañ do kchë do siñee xniladzy to xtiits xaa, parñee mastre tso kyalwniladzy leñ styoo do por xkyalwnabey Kyalbini Ntson.

¹⁴ Beetsy, nanpaa nii no kyalndoladzy leñ styoo do, ni nanaa nii chak to, ni nanaa nii schilo kuuñ kseedy to xcombañer do, ¹⁵ per lëën byax pkën chop tson cos leñ kitsy re, parñee knitylasty tow. Lëë Dios kwnabey naa. ¹⁶ Kyën xtsiñ Jesucrist lo meñ sit. Xluyaa xtiits Dios nii xteelaa lo meñ sit, parñee kpig meñ sit lo xaa, ni kak meñ sit sinak tu cos nii xlyaa nex nii chokon lo Dios. Por lëë Kyalbini Ntson chuuñ nyë meñ sit.

¹⁷ Porñee xniladzyaa xtiits Jesucrist, ngo nii xlen kën xtsiñ Dios. ¹⁸ Kyaxtyaa kñën stu cos, sink lëën kñe nii chuuñtsyey Crist por naa, parñee ksoob meñ sit xtiits Dios. Pkëëtyag meñ sit xtitsaa ¹⁹ ni kon meñ sit kyalntson ni milagre nii beeñtsyeyaa por Kyalbini Ntson. Singo mod lëën beñ cumplir bluyaa xtiits Crist nii xteelaa. Destye Jerusalén bislon aan ptsiñaa axte xtañ meñ Iliria. ²⁰ Singo mod lëën bluy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist laañee karty kon meño, parñee kyëdyaa tsiñ laañee bislol stu meñ. ²¹ Lëën beñ nii xñee

kitsy nii kë xtiits Dios:

Lëe meñ nii destye karty kon
cho nak xaa kan xaa,
ni lëe meñ nii karty jkëëtyag
xtiits xaa kyeñ.

*Lëe Pable xkokyeñ tsi
Roma*

²² Por ngo karty ktee tiits
kyely teedyaa lo do, nikxe
ndaly vuelt kwlokyeeñaa
nyelyaa. ²³ Per lëe na nii
lëen byal xtsiñaa tañ re, ni
como kokle gaa ndaly iz nii
chakladzyaa kyelyaa lo do,
²⁴ tsaap steedyo tiits tsiñee
lëen ka España. Aan loxsye
kanaa lëe do, tsaap schilo
kuñ do naa yudar ktsiñaa
laañee san. ²⁵ Per lëe na lëen
ka Jerusalén par kanin tu
nii jkiñ lo betsy no nii no
siko. ²⁶ Por lëe styoo meñ
Macedonia ni meñ Acaya
kwlañ nii ktop xaa tumi aan
kxaal xaaw lo betsy no nii no
lyaadzy Jerusalén. ²⁷ Styoo
xaa kwlaño ni bueen gaa
beeñtsyey xaa, porque por
meñ Israel bniladzy xaa xtiits
Dios. Por ngo no nii kuñ xaa
meñ Israel yudar. ²⁸ Tsiñee
lëen lox kte nii ptyop, lëen
kcho par España aan lëen
kyely teedy lo do. ²⁹ Xyeñpaa
nii tir kuuñlay Crist lëe do
tsiñee lëen kyely teedy lo do.

³⁰ Beetsy, por Jesucrist ni
por kyalwkëstyoo nii xneetsy
Kyalbini Ntson lo no, xñabaa
nii kyak tusy no, parñee kñab
no lo Dios por naa. ³¹ Kol
nab lo Dios nii kteelaa xaa
naa lo meñ Judea nii xni-
lasty xtiits Crist, ni kol nab nii
mbëe jkaaña meñ Jerusalén

nii sanin, ³² parñee tsaap nē
Dios que nii nguiool no sty-
oon tsiñee klyaañaa lo do aan
kxiladzyaa lo do. ³³ Lëe
lëesy Dios nii xchooblady
styoo meñ dyon kakni lëe do.
Amén.

16

Lëe Pable xkëëptyux meñ

¹ Xkëëbaa psyañ no Febe
lo do. Leñ kyedzy Cencrea
kë me xtsiñ Dios. ² Kol
kan me sinak xtyoon meñ nii
ngab lo Crist, por singo no nii
kuuñtsyey meñ nii xnildzy
xtiits Crist. Kol ktee kchë nii
jkiñ lo me, por tir chuñ me
meñ yudar ni wi gaan beeñ
me yudar.

³ Kol jkëëptyux Prisca ni
Aquila. Ksan me kë xtsiñ
Crist. ⁴ Kwoy me xnëz
kyalkuty par kteelaa me
naa. Lëdy nonsyaa xte skizh
lo me, sink wi kchë meñ
sit nii xnildzy xtiits Dios.
⁵ Kol jkëëptyux kchë meñ
nii xkaal lsa lidzy Prisca
ni Aquila. Kol jkëëptyux
xamigwaa Epeneto. Klootyee
xaa bnildzy xtiits Crist nëz
Asia. ⁶ Kol jkëëptyux Mariy
nii tir xkyë tsiñ lady to. ⁷ Kol
jkëëptyux xaa tu kyedzyaa
Andrónico ni Junias. Ksan
xaa kwoy skiib. Apostle nii
nli chuñ tsiñ nak xaa. Klo
xaa bnildzy xtiits Crist lon.

⁸ Kol jkëëptyux Ampliato.
Xamigwaa nii xnildzy xtiits
Crist nak xaa. ⁹ Kol jkëëptyux
Urbano. Ksa noo xaa xkyë
tsiñ. Ni kol jkëëptyux Es-
taquis. ¹⁰ Kol jkëëptyux Ape-
les. Tugak xluuy xaa nii

nli xniladzy xaa xtiits Crist. Ni kol jkëëptyux meñ lidzy Aristóbulo. ¹¹ Kol jkëëptyux xaa tu kyedzyaa Herodión, ni kol jkëëptyux meñ lidzy Narciso nii xniladzy xtiits Dios. ¹² Kol jkëëptyux Trifena ni Trifosa. Wi me xkyë xtsiiñ Crist. Ni kol jkëëptyux psyañ no Pérsida. Tir xkyë me xtsiiñ Dios. ¹³ Kol jkëëptyux Rufo. Ngab xaa lo Dios. Ni kol jkëëptyux xña xaa. Nak me sinak tnan. ¹⁴ Kol jkëëptyux Asíncrito, ni Flegonte, ni Hermes, ni Patrobas, ni Hermas ni betsy no nii nche lo xaa. ¹⁵ Kol jkëëptyux Filólogo, ni Julia, ni Nereo ni psyañ xaa, ni Olimpás ni kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii nche lo xaa.

¹⁶ Kol jkëëptyux Isa xcombañer do aan kol kaw tu pxit kwesy xaa. Kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios xkëëptyux lëe do.

¹⁷ Beetsy, xñabaa nii kan do cho chuñ lëe do chop tiy ni cho xlyë lo xtiits Dios nii pkëëtyag to. ¹⁸ Kol ksosit lo xaa go, por xkyëdy xaa xtsiiñ Jesucrist, sink lyaadzy nii kuuñtsyey xaa nii xlyañ styoo xaa no xaa, aan con tiits ngui xkëëti xaa meñ mban.

¹⁹ Kchësy meñ nan nii nsoob tiits to. Por ngo xlen. Aan chakladzyaa nii kak nyaani do par kuuñtsyey do cos buen, lëjty nii kuuñtsyey do cos mal. ²⁰ Aan klyëëdy lëe Dios knee tiits nii sobniy do xaatox. Lëe lëësy Jesucrist dyon kakni lëe do.

²¹ Xkëëptyux Timoteo lëe

do. Chopaa xaa xkyë tsiin. Ni xkëëptyux xaa tu kyedzyaa Lucio ni Jasón ni Sosípater lëe do.

²² Naa nak Tercio. Naa xkë kitsy re. Xkëëptyux xaa lëe do. Win ngab lo Crist.

²³⁻²⁴ Xkëëptyux Gayo lëe do. Lidzy xaa xkwësaa. Kchë lo meñ nii xniladzy xtiits Dios xtee xaa lidzy xaa. Ni xkëëptyux Erasto nii nak tesorér lëe do, ni xkëëptyux betsy no nii lë Cuarto lëe do.

²⁵ Kol tsoo ktee no skizh lo Dios. Lëe xaa kso tsiitsy lëe do lo xtiits Crist nii bluyaa lo do. Tiits ko kwlootsey Dios destye worñee karty kwe kislyu, ²⁶ per lëe na lëew kok ndoon por kchë nii pkëë profet. Lëe Dios kwnabey nii singo kako. Lëe nii kwlootsey Dios kok ndoon parñee kchë meñ kniladzyo ni kuuñtsyeyo.

²⁷ ¡Lëësy Dios nyaani! ¡Lo xaa kol tsoo ktee no skizh tugak por Jesucrist! Amén.

Kitsy klo nii pxaal Pable lo meñ Corinto

¹ Naa nak Pable, styoo Dios kwlañ nii kakaa xapostle Jesucrist. Chopaa betsy no Sóstenes xal kitsy re lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nēz Corinto. ² Lēē Dios kwle lēē do parñee jkab to lo Jesucrist ni parñee jkab to xkyedzy Dios tsiin kyak ksa do meñ nii xsoob xtiits Jesucrist tyub lo kislyu. ³ Lēē lēēsy Dios dyon ni lēē lēēsy Jesucrist kakni lēē do ni knee tiits nii mbēē kpañ do.

Lēē Pable xtee skizh lo Dios

⁴ Tugak xtedyaa skizh lo Dios por kchē kyalnsaak nii bneetsy xaa lo do por Jesucrist. ⁵ Por Crist lēē Dios bnee kchē kchēsy cos lo do. Lēē xaa bnee tiits nii kñee do ni lēē xaa bnee kyalchak lo do. ⁶ Singo mod lēē do byeñ nii nli kchē tiits nii xñee cho nak Crist. ⁷ Por ngo, ni tu pe chak-tre falt knee Dios lo do, mentre kyēmbēs to kiid Crist stub. ⁸ Ni lēē gaa Dios kakni lēē do, parñee ni tu cho jkēēkiydy lēē do tse nii lēē Jesucrist kiid. ⁹ Kchē tiits nii xñee Dios chuñ xaaw cumplir ni lēē gaa xaa kwtsyetsy lēē do parñee tso do xlad xiñ xaa Jesucrist.

Lēē meñ nii xniladzy xtiits Dios chak chop tiy

¹⁰ Por tiitspey nii bneetsy Jesucrist lon lēēn xñe lo do nii kakty to chop tiy. Sink

ngui kol kpañ, tugak kol ko kik to. ¹¹ Por lēē meñ lidzy Cloé pxaal tiits lon nii no tily lady to. ¹² Xaal xaal xñee do, no do xñee nii xlad Pable no do, no gaa to xñee nii xlad Apolos no do, ni no do xñee nii xlad Pedre no do ni no stubla do nii xlad Crist no do. ¹³ Per kol nē dyon pe ndaly tiy nayak nak Crist. ¿Pe lēē Pable nayak kwē lo crusy parñee ktsily Dios xtol do? ¿Ote porñee ngab to lo Pable yak kwchobnis to? ¹⁴ Xtedyaa skizh lo Dios nii ni tu do pchoobnistyaa, xaktyee Crispo ni Gayo pchoobnisaa, ¹⁵ parñee kēbty meñ nii lēē meñ kwchobnis porñee ngab meñ lon. ¹⁶ Wi meñ lidzy Estéfnas pchoobnisaa, per xsalastyaa dyon pe no cho stu meñ pchoobnisaa. ¹⁷ Por pxaaldy Crist naa par kchoobnisaa meñ, sink lēē xaa pxaal naa parñee kluyaa xtiits xaa lo meñ, pxaaldy xaa naa parñee toon pere kñen, parñee kyanlyudy xkyalkuty xaa lo crusy.

Lēē Crist nak xkyalnyaani no

¹⁸ Xsyak meñ nii kētañ lo tol nii pa xkiĩndy tiits nii xñee nii lēē Crist kuty lo crusy, per lēē lo no nii kwtelaa no lo tol ndon no nii tu xkyalwnabey Dios nak. ¹⁹ Lēē gak Dios xñee:

Lēēn knitylo xkyalchak meñ nyaani,
ni lēēn kuuñ jkyey kik meñ nii xyeñ.

²⁰ ¿Pa sē xaa nii chak na ni pa sēē gaa maestre ley ni

pa sē kchē xaa nii tant nan lo kislyu re? ¿Pe bnitylody Dios xkyalchak meñ lo kislyu re nayak? ²¹ Nan Dios pe cos chuuñtsyey xaa. Por ngo blaady xaa nii con xkyalchak meñ nyumbey meñ xaa, sink styoo xaa kwlañ nii kchē meñ nii kniladzy xtiits xaa telaa lo tol, nikxe nii no meñ xsyak so xnēzty xtiits xaa.

²² Kchē meñ Israel chakladzy kan kyalntson, lēē meñ sit na chakladzy kyalchak. ²³ Lēē lēē noo xtiits Crist nii kwē lo crusy xluuy noo, per xteladzy meñ Israel xkēētyago. Lēē meñ sit na xsyak nii pa xkiiñdyo, ²⁴ per lēē meñ nii no xlad Crist, nikxe meñ Israelo, nikxe gaa meñ sito, nan meñ go nii lēē Crist kwaa xkyalwnabey Dios ni xkyalnyaani Dios. ²⁵ Xsyak meñ nii so xnēzty cos nii chuuñtsyey Dios, per mastre so xnēzo lo kchē cos nii chuuñtsyey meñ. Singo gak kchē cos nii xsyak meñ mban, per lo Dios mastre ndaano que lo kchē cos nii chuuñtsyey meñ. ²⁶ Beetsy, no nii kyeñ do nii lēē Dios kwle lēē do, nikxe nii xsyak meñ nii nyaanidy to, ni nikxe lēdy xaa xñabey nak to, ni nikxe nakty meñ lidzy to meñ non. ²⁷ Lēē Dios kwle kchē xaa nii xsyak meñ nguey parñee kuuñ kteladzy xaa meñ nyaani, ni lēē xaa kwle xaa mban parñee kuuñ kteladzy xaa meñ ndaan. ²⁸ Lēē Dios kwle meñ nii pa nondy lo kislyu re sinak nii xñee ñe meñ nii pa xkiiñdy, meñ

nii ni tu cho nakty, parñee ksyablyu xaa meñ non. ²⁹ Por ngo ni tu cho chilody ktaan lo Dios. ³⁰ Misme Dios ptsig lēē do lo Crist, ni lēē gaa xaa pso Crist parñee kak Crist xkyalnyaani no tsiin por Crist lēē noo kpig lo Dios ni lēē gaa no telaa. ³¹ Por leñ kitsy nii kē xtiits Dios xñee: “Deelñee no cho chakladzy ktaan, no nii ktaan xaa por Crist.”

2

Xtiits Crist nii kwē lo crusy

¹ Pkiiñdyaa tiits ngan ni kwneedyaa si xñee xaa chak worñee byely kluyaa xtiits Dios lo do. ² Xtiits sye Crist nii kuty lo crusy kuni kikaa worñee byelyaa lo do. ³ Mban chakaa worñee byelyaa lo do ni xisyaa tseb, ⁴ ni koklasty gaan ngon styoo do con tiits nii xñee xaa chak worñee bluyaa xtiits Dios, sink lēē Kyalbini Ntson ni lēē xtiits Dios pko styoo do, ⁵ parñee xtiits sye Dios kniladzy to, knilasty to xtiits chol meñ.

Por Kyalbini Ntson xyuum-bey meñ Dios

⁶ Xñee noo tiits ngan lo meñ nii penaadle xnildzy xtiits Dios. Per lēdy xtiits xaa nii no lo kislyu re nak tiits ngan go ni lēdy xtiits xaa nii xñabey lo kislyu rew, por kti-iydy xaa. ⁷ Xtiits Dios nii ni tu cho karty kon xñee noo. Lēē tiits ko xñee nii destye nii kwyaa kislyu nol kik Dios xa kteelaa xaa lēē no. ⁸ Karty kyeñ xaa xñabey tiits re, por deelñee nyeñ xaaw nguēdy

xaa Crist lo crusy. ⁹ Per leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëe Dios kwlootsey cos nii ni tu cho karty kan ni kon, parñee kluuy xaa lo meñ nii xkëstyoo xaa. Ni tu kik meñ karty tsini cos ko. ¹⁰ Lëe Kyalbini Ntson xluuy cos ko lo no, por lëe Kyalbini Ntson nan xa nak kchë cos, axte kchë cos nii ngotsey Dios nan Kyalbini Ntson.

¹¹ Deel lo kislyu gaaw, ¿cho nan kchë nii xsya leñ styoo meñ na dyon? Xaktyee xkyalbini meñ gon nano. Singo gak Dios, xaktyee xKyalbini Ntson xaa nan pe xsya styoo xaa. ¹² Kwaady no kyalbini nii no leñ styoo chol meñ lo kislyu re, sink Kyalbini nii xneetsy Dios kwaa no, parñee kchilo kyeeñ no xa nak kyalnsaak nii bneetsy Dios lo no. ¹³ Tiits nii bluuy Kyalbini Ntson loo noo xñee noo. Xñedy noow porñee byo noo wseedy. Singo xluuy noo xtiits Dios lo meñ nii no Kyalbini Ntson leñ styoo.

¹⁴ Xsaldy meñ nii nody Kyalbini Ntson leñ styoo tiits nii sëedni xKyalbini Ntson Dios. Xsyak meñ go nii pa xkiiñdyoo porñee xyeñdy meñ gow. Xaktyee meñ nii no Kyalbini Ntson leñ styoo xyeño. ¹⁵ Schilo ksee kchë meñ nii no Kyalbini Ntson leñ styoo xa chak kchë cos, per ni tu cho chilody ksee kan xa chak meñ go. ¹⁶ Por xñee kitsy nii kë xtiits Dios: “¿Cho lëe nii kyeñ pe cos no leñ kik Dios? ¿Cho lëe nii kchilo kuuñ kseedy Dios?” Per lëe lëe no

sinak nii no kik Crist no kik no.

3

Lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios chak chop tiiy

¹ Pchilody ñen lo do sinak nii xñen lo meñ nii mbañ sinak xñabey Kyalbini Ntson, sink sinak nii xñen lo chol meñ lo kislyu re kwnen lo do, por nak to sinak xaa wiñ, karty kal do lo xtiits Dios. ² Nonsyke tiits nii ngandy bluyaa lo do, por nak to sinak mëed yeeñ nii chilody kaw niskwaan, pchilody nyeñ do tiits ngan ni naa gaa xyeñdy tow, ³ por bii no kik to si no kik chol meñ lo kislyu. Deelñee chakniladzy to, ni xtily do ni chak to chop tiiy sinak nii chuuñtsyey yak chol meñ chuuñtsyey do. ⁴ Por tsiñee xñee tu do: “Naa xlad Pable non”, xñee stu do: “Naa nii xcuentaa xlad Apolos non”, lëe do chuuñtsyey sinak chuuñtsyey chol meñ lo kislyu re.

⁵ ¿Cho nak Pable na dyon ni cho nak Apolos? ¿Pe lëdy nayak xtiits sye Dios xsoob noo? Por ngo bluuy noow lo do ni bniladzy kaa tow. Catuu noo beeñtsyey nii kwnabey Dios lëe noo. ⁶ Naa kwloolyu pni, lëe Apolos psiiw, per lëe Dios beeñ nii kwlañ pni go ni lëe gaa xaa beeñ kroobo. ⁷ Por ngo paaty nondy xaa nii chan ni xaa nii xsii. Lëe Dios nak xaa nii non por lëe xaa chuuf kroob pni go. ⁸ Tugak nak xaa nii chan ni xaa nii xsii, nikxe

lëe Dios kizh xaa según tsiin
nii beeñtsyey xaa. ⁹ Xaa nii
xkyë xtsiin Dios nak noo, lëe
do nak xilyu Dios. Ni nak to
sinak tu yu nii no ksaá Dios.
¹⁰ Nakaa sinak tu albanily.
Lëe Dios bneetsy tiits nii
kwekaa cimient, aan xaa xaa
nii no klëp xipyedzyo. Per no
nii kap xaa nii klëpo cuidad.
¹¹ Por ni tu cho chilodykweek
stu cimient. Lëe Crist nak
cimient ko. ¹² Schilo klëp no
xipyedzyo cimient ko con or,
con plat ni con kyo ngui, o
con yag, con kizhkoob kaa
ni con koobki gaa. ¹³ Per lëe
kchë xtsiin no kak nyoo tsiñee
lëe Dios kuñ kyalxtisy. Por
tse go lëe Dios kxaal ki parñee
kuñ ki preb kchë xtsiin no.
¹⁴ Deelñee tso tu xaa nii ksaá
tu yu nii tsekty lo ki go, lëe
Dios kizh xaa. ¹⁵ Per deelñee
tsek yu nii psaa no, nikxe
mban tyeedy no, lëe noo telaa
sinak tu xaa nii xtyelaa lo ki.

¹⁶ ¿Pe nandy kaa to nayak
nii leñ styoo do nak lidzy
Dios ni leñ styoo do no xKyal-
bini Ntson Dios? ¹⁷ Deel cho
knitylo lidzy Dios, lëe Dios
knitylo meñ go, por nda lidzy
Dios nii lëe gaa to nak yu go.

¹⁸ Kyëti xaldy to. Deelñee
no do xsyak nii tir chak to,
no nii kyak to sinak tu xaa
nii ni tu pe chakty parñee
kyak to tu xaa chak. ¹⁹ Por
pa xkiiñdy kyalchak nii no
lo kislyu re lo Dios. Leñ
kitsy nii kë xtiits Dios xñee
nii misme Dios xchon xaa
chak lo tramp. ²⁰ Ni leñ kitsy
ko gak xñee nii nan Dios nii
pa xkiiñdy xkyalnyaani xaa

chak. ²¹ Por ngo, ktaandy
to deelñee kënal do chol xaa
lo kislyu re, por xcheñ do
nak kchësy cos. ²² Xcheñ do
nak Pable ni Apolos ni Pedre.
Xcheñ do nak kislyu, xcheñ
do nak kyalmbañ ni xcheñ
do nak kyalkuty, xcheñ do
nak kchë cos nii no natiemp
ni xcheñ do nak kchë cos nii
nare kiid, ²³ ni lo Crist kaa
ngab to, ni lëe Crist ngab lo
Dios.

4

*Tsiin nii chuuñtsyey xaa nii
nak apostle*

¹ Kol sak lëe noo sinak tu
mos nii xkyë xtsiin Crist, o
sinak kaa tu xaa nii sëed
kluuy nii no kik Dios. ² No
nii kak nyoo nii schilo kñëlo
Dios lëe no deelñee jkaa no
tu tsiin. ³ Naa nii xcuentaa
pe sinidy kikkaa dyon pe xyo
xtsiñaa styoo do o styoo gaa
xaa xñabey. Per ni naa nody
kyalnë dyon xa si lo xtsiñaa.
⁴ Karty kyeñaa dyon pe no pa
kwlon falt, per lëdy por ngo
nii kniyaa nii nody xfal-
taa, por lëe xaa chuñ xkyalx-
tisyaa. ⁵ Kuñdy kaa to kyalx-
tisy. Kol kwës axte nii kiid
Jesús parñee kwii xaa kchë
cos nii nolan nëz lo bini. Lëe
Jesús kwii kchë nii xsya styoo
meñ tsiin kizh Dios kchë meñ.

⁶ Beetsy, lëen xñe kchë cos
re lo do porñee xkëstyoon lëe
do. Ni lëen psety kaa Apo-
los ni naa lo do parñee kan
do kchë nii chuuñtsyey noo
tsiin kchosody to lo xtiits Dios
parñee kaknidy to tu xaa par
kteekyo do stu meñ. ⁷ Por

¿cho xlisklaal na dyon nii xtaa noo lo meñ, ni pe cos chap kaal nii bneesty Dios? Aan deelñee gaa lëe xaa bneetsy kchë nii chapoo, ¿penak tsgio nii xtaanoo?

⁸ Xsyak to ni tir rikw to ni xsyak to nii ni tu pe xkiĩndy to. Xsyak to nii rey do. Xkiĩntre to lëe no. ¿Deelba nli nyak to rey parñee syoob noo kñabey no ksa no! ⁹ Sootaa nii kchëe noo siñee nak noo apostle lëe Dios psaanladzy lëe noo. Nak no sinak xaa nii nche mbës kety. Xiwkity meñ ni xiwkity angly nak noo. ¹⁰ Xsyak meñ nii nguey noo, porñee no noo xlad Crist. Lëe lëe do xsyak to nii tir xyeñ do xtiits Crist. Mban noo, per lëe do tir ndaan do. Xsyakty meñ lëe noo, per lëe do xsoob meñ xtiits to. ¹¹ Axte natse gon chak falt nii tyaaw noo ni nii tyow noo, ni chak falt xab noo. Xsaksi meñ lëe noo ni kindy liidzy noo. ¹² Xtsaag noo xkyëe noo tsiĩñ. Xkot-syetsy meñ lëe noo, per tiits buen xtikchee noo lo meñ. Xkyënlaag meñ lëe noo, per xekw noo. ¹³ Xñeenë meñ lëe noo, per nguudzy xtikchee noo lo xtiits meñ. Sinak nii xsyak meñ pel cos xsyak meñ lëe noo. Axte natse xyak meñ nii pa xkiĩndy noo.

¹⁴ Xkëdyaa kchë nrri parñee kwin xkyalto do, sink lëew xkën parñee kñen lo do sinak nii nyak to xiñaa. ¹⁵ Por nikxe nyo tsii mily maestre nii kluuy xtiits Dios lo do, nody ndaly pxosy to. Naa nak pxosy to, por naa byely kluuy xa nak xtiits Dios lo do. ¹⁶ Por

ngo xñabaa nii kuuñtsyey do nii chuuñtsyeyaa.

¹⁷ Lëen xal Timoteo lo do. Xkëstyoon xaa. Nak xaa sinak xiñaa. Lëe xaa kuuñ ksaladzy lëe do nii chuuñtsyeyaa kchë nii xñabey xtiits Dios nii xlyuyaa kchë laañee chateedyaa. ¹⁸ No do xtaan porñee xsyak to nii kyely teejtyaa lo do. ¹⁹ Per deelñee sneetsy Dios tiits klyëedy lëen kyely teedy lo do. Tsgio lëen kan dyon pe cos nak xtsiĩñ xaa nii tant chak nyaa lëjty xaktyee tiits ktaan xaa. ²⁰ Por lëjty tiits sye nak xkyalwnabey Dios, sink nli xñabey xaa. ²¹ ¿Pe chakladzy to nii kak ntseebaa lo do tsiñee kyelyaa ote chakladzy to yak nii ngui kñen lo do ni kantsin lëe do?

5

Cos nii nonguialdy kak

¹ Kayonaa gon nii no tu xaa nii noni tsiil pxosy lady to. Per ni lady meñ nii xnilasty xtiits Dios gon chakty tol go. ² ¿Aan xtaan do, lëjty nii tso do kyalnë! No nii kwii do xaa nii chuuñtsyey tol go lady to. ³ Por nikxe nii sodyaa yuubaa lo do, lëe xkyalbinin so lo do, ni lëen kwlokyeñle gaa pe cos kuuñtsyey do. ⁴⁻⁵ Kol jkaal lsa aan con xtiitspey Jesucrist kol kwii xaa go lady to, por lëe Jesucrist kakni lëe do, ni lëe xkyalbini gaan so lo do. Kol kwii xaa nii beeñ tol go lady to parñee kyab xaa ña xaatox, aan lëe xkyalbini xaa telaa tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy.

⁶ Buendy gon nii ktaan do por kchē cos nii chuuñtsyey do. ¿Pe nandy to nayak nii chop lē gak levadur xkuube kobyi? ⁷ Kol kwii levadur nii kwxiñle lady to parñee kak to sinak kobyi nii xkyēdy levadur. Ni nli gaa nii nak to sinak kyaxtily nii xkyēdy levadur, por lēē Crist kuty por lēē noo sinak nii chuty meñ mēkwxiily paskw. ⁸ Kol tsoo kuuñtsyey no paskw, per ksaady no kyaxtily con levadur nii kwxiñle, sink kol tsoo ksaa no kyaxtily nii xkyēdy levadur, por kyaxtily go nak sinak tiitsli ni tiits ndoladzy. Lēē levadur nii kwxiñle nako sinak tol.

⁹ Leñ stu kitsy nii pxalaa gon niyaa lo do nii ktsiil lsady to meñ nii no xikwnaa o ximguiy gaa. ¹⁰ Per niydyaa nii koñee kñeedre to lo kchē meñ nii no ximguiy o xikwnaa gaa, ni lo meñ ngbiñ, ni lo meñ nii xsoxib lo mdyo, por parñee kñeedre to lo kchē meñ go no nii kchoo do lo kislyu re. ¹¹ Sink niyaa nii ktsiil lsady to meñ nii xnildadzy xtiits Dios nii no ximguiy o xikwnaa gaa me, ni meñ ngbiñ, ni meñ nii xsoxib lo mdyo, ni meñ nii xñee tiits kizh, ni meñ ngonip, ni meñ ngbaan. Per ni kawnidy to clasy meñ go. ¹²⁻¹³ Xyaldy nii kanaa meñ nii xnildasty xtiits Dios. Lēē Dios kuñ xkylxtisy meñ go. Per lēē do nongual nii kuñ do kylxtisy lo meñ nii xnildadzy xtiits Dios. Por ngo, kol kwii xaa nii beeñ tol go lady to.

6

Lēē meñ nii xnildadzy xtiits Dios chi lo xtisy nii xnildasty Dios

¹ Tsiñee xtily do ksa xcombañer do, ¿penak nii xyax to chinab to kylxtisy lo xtisy nii xnildasty xtiits Dios? ¿Penak nii chinabty tow lo tu xaa nii xnildadzy xtiits Dios? ² ¿Pe nandy to nayak nii lēē meñ nii xnildadzy xtiits Dios kuñ kylxtisy lo kislyu? Aan deelñee lēē do kuñ kylxtisy lo kislyu ¿penak nii kaky kuñ do tu kylxtisy wiñ? ³ ¿Pe nandy to nayak nii axte lo angly kuuñ no kylxtisy? Deelñee singo tsigo busy nako, ¿penak nii chilody kweekli no pel cos wiñ nii xtsyool no lo kislyu re? ⁴ Deelñee xtily do ¿penak nii chini do xtily do lo xaa nii xnildasty xtiits Dios? ⁵ Lēēn xñe nrri parñee kteladzy to. ¿Pe nody ni tu xaa nyaani lady to nayak parñee jkwēēs xaa lo xtily do? ⁶ Ni lēdy kaa xaktyee xtily do ksa do xcombañer do nii xnildadzy xtiits Dios, sink chini do xtily do lo xtisy nii xnildasty xtiits Dios.

⁷ Tu kyaltow nii tso tily lady to. ¿Penak nii xekwty to ksaksi meñ do ni penak nii masy xlaady to kwan meñ do? ⁸ Per xaal nii chuuñtsyey do, misme lēē do xkwan xcombañer do nii xnildadzy xtiits Dios.

⁹⁻¹⁰ ¿Pe nandy to nayak nii chilody sēēb meñ ngoptol laañee xñabey Dios? Kēbty to tsaaplaa nlidy, por sēēbty meñ nii choni stu kwnaa o stu mguiy, ni meñ nii xsoxib

lo mdyo, ni mguiy nii chaani stu mguiy, ni ngbaan, ni meñ ngbiñ, ni meñ ngonip, ni meñ nii xñee tiits kizh ni kchë meñ nii chuñ tramp laañee xñabey Dios. ¹¹ No do beeñtsyey tol go, per lëe Dios beeñ nyë lëe do worñee bniladzy to xtiits Jesucrist ni kwsëëb Kyalbini Ntson leñ styoo do.

Leñ styoo no no Kyalbini Ntson

¹² Xñee do ni tu cho xsiniydy naa. Schilo kuuñtsyeyaa nii klyaañtyee styoon. Nli tiits ko, per lëdy kchë cos buen. Schilo kuuñtsyeyee no nii klyaañtyee styoo no, per nody kñabey ni tu cos lo no. ¹³ Nli xtiits meñ tsiñee xñee meñ nii par niskwaan kwyaa xpans no ni par xpaans kaa no byaan nii kak wagw, per lëe Dios knitylo chop cos ko. Per nlidy nii byaan no parñee tso ximguiy no o xikwnaa gaa no, por par Dios byaan no ni lo Dios kaa ngab no. ¹⁴ Por sinakak nii beeñ kpañ Dios Crist, kuuñ kpañ xaa lëe no por xñabey xaa.

¹⁵ ¿Pe nandy to nawen nii lo Crist ngab no? ¿Pe sak chopaa tu kwnaa yox nii chaani ndaly mguiy nawen deelñee lo Crist ngabaa? ¿Chilodyo gon! ¹⁶ ¿Ote nandy to yak nii tsiñee chak chop mguiy tu kwnaa tugak meñ xyak xaa chop xaa me? Singo xñee kitsy nii kë xtiits Dios. ¹⁷ Singo gak tsiñee chak chop no Dios, tugak xyak no ksa no Dios.

¹⁸ Kol kpichee lo xtol meñ nii no ximguiy o xikwnaa gaa. Kchë tol nii chuuñtsyey meñ laa klaasy xyaano, per lëe meñ nii no ximguiy o xikwnaa gaa, xcuerp meñ xsaksi tol go. ¹⁹ ¿Pe nandy to nii leñ styoo do nak sinak tu yu aan leeñgo no Kyalbini Ntson nii bneetsy Dios lo do ni lëdre gaa lëe do xñabey xcuerp to? ²⁰ Por lëe Dios kwxii lëe do. Por ngo no nii ksoob to xtiits Dios tyub styoo do.

7

Lëe Pable xñee lo meñ nii ptsiilñal ni lo meñ nii nare kt-siilña

¹ Lëen ktikche lo kchë nii kwnabtiits to leñ kitsy nii px-aal do lon. Buen tsi meñ deelñee ktsiilñady meñ. ² Per como ndox nii tsoni meñ stu kwnaa o stu mguiy gaa, masy buen nii catu kwnaa ni catuu gaa mguiy kap tsiil. ³ Ni no gaa nii kuñ xaapkiy cumplir lo tsiil, nikle gaa kwnaa no nii kuñ me cumplir lo tsiil me. ⁴ Nody nii jka kwnaa xcuerp, por cheñ tsiil me nako. Singo gak mguiy nody nii jka xaa xcuerp xaa, por cheñ tsiil xaa nako. ⁵ Jkady to lëe do lo tsiil do, deelñee byaandy to tiits nii ktsiil lsady to por lëe do kutiitsni Dios. Loxsye te tiemp nii byaan do tiits, no nii kyak chop to stub, por toont-laa kxe kwty to aan kuñ xaa-tox xtol do.

⁶ Nak nii kñen lo do sinak tu permis, xñedyaa nii no kuuñtsyey dow. ⁷ Nii no kikaa, deelba kchë do nyak

sinakaa, per xaal xaal psaa Dios lëe no.

⁸ Kchë lo meñ solter ni lo kwnaa viud xñen nii masy buen tsi do, deelñee ktsiilñady to, sinak naa. ⁹ Per deelñee xyeñ do nii kxekwty to, kol ktsiilña, porque masy buen ktsiilña do lëjty nii kak xtol do.

¹⁰ Lëe lo meñ nii ptsiilñal xñabaa nii klaady kwnaa tsiil. Lëdy kiksiyaa xlyañoo nrii, sink lëe Jesucrist xñabey nii singo kako. ¹¹ Per deelñee klaa kwnaa tsiil, nodre nii ktsiilña me, o xakxe gaa deelñee knee ngui me chop tsiil me. Singo gak xaapkiy nody nii ksëeb tsiil xaa.

¹² Lëen kñe lo meñ nii karty ksetyaa, styoon xlyañ nrii, lëdy Jesucrist xñabeyo. Deelñee xnilasty tsiil tu xaa xtiits Dios, per sinidy kik me nii klaa me xaa, nody nii klaa xaa me. ¹³ Singo gak deelñee no tsiil tu kwnaa nii xnilasty xtiits Dios, per sinidy kik xaa nii klaa xaa me, nody nii ksëebtsiil kwnaa go. ¹⁴ Por nikxe nii xnilasty xaapkiy xtiits Dios, lëe xaa xpig kex lo Dios por tsiil xaa. Singo gak kwnaa nii xnilasty xtiits Dios, lëe me xpig kex lo Dios por tsiil me. Deelñee kaktyo singo mod lëe xiñ do kak sinak xiñ meñ nii xnilasty xtiits Dios, per lëe na lo Dios le ngab xiñ do. ¹⁵ Per deelñee tugak xñee xaapkiy o kwnaa gaa nii xnilasty xtiits Dios nii lëe xaa ni lëe me ksëeb tsiil, masy buen nii ksëebtsiil xaa ni ksëebtsiil me. Singo mod

lëe kwnaa ni lëe xaapkiy nii xniladzy xtiits Dios kyaan tusy, por lëe Dios kwtsyetsy lëe no parñee mbëe kpañ no. ¹⁶ Por çxa kñe kwnaa na dyon nii schilo kteelaa me tsiil me, o xa kñeë gaa xaapkiy nii schilo kteelaa xaa tsiil xaa?

¹⁷ Deelñee xaatyee nak to worñee kwtsyetsy Dios to, no nii singo kyaan do. Nrii xñen lo kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios. ¹⁸ Deelñee nobeyle to worñee kwtsyetsy Dios to, singo kol kyaan. Deelñee nobeydy kaa to, tsobeydy to. ¹⁹ Precisty nii tsobeypee to, sink kol ksoob xtiits Dios, ngo precisy. ²⁰ No nii kyaan do sinak to worñee kwtsyetsy Dios to. ²¹ Deelñee no xpixwan do worñee kwtsyetsy Dios to, pe tsinidy kikoo. Per deelñee xtee tiits nii laa do, kol ktee nii laa do. ²² Por kchë xaa nii no xpixwan worñee kwetsy Dios xaa, nodre xpixwan xaa. Tu xaa nii kë xtsiil Dios nak xaa. Lëe kchëë gaa xaa nii nody xpixwan worñee koktsyetsy xaa, lëe Crist nak xpixwan xaa nina. ²³ Nyazh gon kwxii Dios to. Klaady to nii cholsye meñ kak xpixwan do. ²⁴ Singo tsigo busy, beetsy, kol kak sinak to worñee kwtsyetsy Dios to.

²⁵ Lëe nana lëen kñe lo meñ nii karty ktsiilña, lëdy xtiits Dios kñen, sink lëen kñe sinak xñee tu xaa nii chap Dios confians. ²⁶ Xsyakaa gon nii buen nii ktsiilñady xaapkiy, por ntseeb nak natiemp. ²⁷ Per deelñee ptsiilñal xaa,

nody nii klaa xaa tsiil xaa, per deelñee karty ktsyol xaa kwnaa masy kyubty xaa me. ²⁸ Ni nikle gaa ktsiilña xaapkiy, lëdy tolo. Singo gak kwnaa nikxe ktsiilña me, lëdy tol chuñ me. Per lëen xñe kazh nii lëe meñ nii ktsiilña te kyalnë lo kislyu, aan chaklastyaa nii te do kyalnë.

²⁹ Beetsy, chakladzyaa kniyaa lo do nii xtsedre kwe no nu. Por ngo, kchë xaa nii ptsiilña no nii tso xaa sinak nii nyody tsiil xaa. ³⁰ Singo gak xaa nii no kyalnë, no nii kpañ xaa sinak nii nyody xaa kyalnë. Nikxe gaa xaa no lni, no kak xaa sinak chak meñ nii xledy. Singo gak xaa nii xkyë wsi no nii sak xaa nii lëdy xcheñ xaa nak cos nii kwxi xaa. ³¹ Singo gak kchë xaa nii xsyak nii no gan lo kislyu re, no nii sak xaa nii nodyo cuent, por lëe kislyu re lox.

³² Chaklastyaa nii tso do kyalnë, por tsiñee bii so tusy tu xaa, choxko xaa ksoob xaa xtiits Dios ni choxko xaa kuuñ ksak xaa Dios. ³³ Per tsiñee lox xtsiilñasy xaa, lyaadzy lo kislyusy cho xaa, parñee kuuñ ksak xaa tsiil xaa. ³⁴ Singo gak kwnaa nii karty ktsiilña ni kwnaa nii iip ptsiilñady. Choxko me kuuñ ksak me Dios tyub styoo me. Per lëe kwnaa nii no tsiil, lyaadzy lo kislyusy no me, parñee kuuñ ksak me tsiil me.

³⁵ Skiiñ tiits nii xñen lo do. Chaklastyaa ksiniyaa lëe do, sink chakladzyaa nii mbëe kpañ do kuñ do xtsiil Dios.

³⁶ Per deelñee no tu xaa nii xsyak nii masy buen ktsiilña xaa, porñee xekwtre xaa. Schilo kuuñtsyey xaa nii no kik xaa, por lëdy tol ktsiilña meñ. ³⁷ Singo gak deelñee no tu xaa nii koñee kaklasty ktsiilña, penaktyo. ³⁸ Por buen chuuñtsyey xaa nii xtsiilña, per mastre buen chuuñtsyey xaa nii xtsiilñady.

³⁹ No nii tsoni kwnaa tsiil mentre mbañ xaa. Per deelñee kety xaa, schilo ktsiilña me stu mguiy nii xniladzy xtiits Dios. ⁴⁰ Per mastre mbëe tso me deelñee kpikchedy ktsiilña me. Nrii nak xtitsaa, per xsyakaa nii lëe xKyalbini Ntson Dios nii no leñ styoon xñee pe cos kñen.

8

Niskwaan nii chokon lo mdyo

¹ Lëen kñe xa nak xcuent niskwaan nii xkokon meñ lo mdyo. Nli nii kchë no ndon xa nak cuent re, per por xkyalnan no lëe no chak nyaa, per lëe kyalwkëstyoo chuuñ jkyedzy lëe no. ² Deelñee no tu xaa nii xsyak nii chak, karty lox kseedy xaa. ³ Per deelñee no tu xaa nii xkëstyoo Dios, xyuumbey Dios xaa.

⁴ Lëe xcuent nii dyon pe schilo ktyaaw niskwaan nii chokon lo mdyo, ndon no gon nii nondy mdyo lo kislyu re, ni ndon no nii tugak Dios no. ⁵ Nikxe tso tub yox mdyo nii lëe dios lo kislyu o kpaa gaa, ⁶ per par lëe no tugak Tat Tios no. Lëe xaa psaa kchë cos, ni

por lëe gaa xaa lëe no mbañ. Ni tugak xaa xñabey no. Lëe xaa go nak Jesucrist. Por lëe xaa kwyaa kchësy cos, ni por lëe xaa kwyaa no.

⁷ Per lëdy kchë meñ nan nrii. No meñ nii byël kuk-soxib lo mdyo, aan tsiñee chaw meñ niskwaan nii chokon lo mdyo, xsyak meñ nii tol chuufñsyey meñ. ⁸ Lëdy kaa nii ktyaaw ktsig lëe no lo Dios. Por ngo pe nakty deelñee tyaaw no o tyaawdy kaa no. ⁹ Per kol kap cuent, por toontlaa ksyab to meñ nii kal bniladzy xtiits Dios lo tol. ¹⁰ Deelñee nanoo xa nak cos re aan tsil wagw laañee chokon niskwaan lo mdyo, aan kan tu xaa nii kal bniladzy xtiits Dios lii, neñdy wi xaa kyax kaw xaa nii kwyokon lo mdyo, nikxe nii xsyak xaa nii ndoxo. ¹¹ Aan por xkyalnanoo lëel jkëetañ tu xaa nii kal bniladzy xtiits Dios, ni lëew na wi por lëe xaa kuty Crist. ¹² Singo tsgo busy deelñee ksyab to xaa nii kal bniladzy xtiits Dios lo tol, falt xko do lo Crist. ¹³ Por ngo, deelñee ksyabaa meñ lo tol por niskwaan nii chawaa, masy buen nii kpikchedraa kawaa niskwaan go, parñee kuñdyaa xtol meñ.

9

Nii xyal jkaa xaa nii nak apostle

¹ Nli gon nii schilo kuuñtsyeyaa kchë nii chuufñsyey tu apostle, por konaa Jesucrist ni nyoo gaa nii kën xtsiñ Dios por por ngo

lëe do xniladzy xtiits Dios. ² Neñdy no meñ nii xnilasty nii apostlaa, per lëe do no nii kniladzy tow, por lëe do xniladzy xtiits Dios nii bluyaa aan siko kesy xluuy nii nli apostlaa.

³ Nrii xñen lo meñ nii xñee nē naa: ⁴ Nonguial nii kneetsy meñ nii kawaa ni kin, ⁵ ni nonguial nii kaapaa tsiilaa nii xniladzy xtiits Dios, sinak nii chap stubla apostle tsiil, ni betsy Jesús, ni Pedre. ⁶ ¿Ote xsyak to yak nii chopsye noo Bernabé chilody kyaan meñ nii xniladzy xtiits Dios? ⁷ ¿Ni pe no gaa tu soldad nii xkizh xgast, ni pe no tu xaa nii xso yag uv aan chawdy xaa uv ni pe no tu xaa nii chap mēkwxiily aan chidy xaa nidzy? ⁸ Këbty to nii kiksiyaa xlyañ cos re, porque axte lo xley Moisés xñee: ⁹ “Kodyoo kyex chuw yosy nii xkyë kon.” Chëbty Dios ngo gon porñee sini yosy kik xaa, ¹⁰ sink lëew chëb xaa por lëe no. Porque nikxe xaa nii xkyë kono, nikxe gaa xaa nii xkyë kwlaapo, no nii tsini kik xaa, nii wi xaa kchal nii ktyop lo kwaa. ¹¹ Singo tsgo busy deelñee bluuy noo xtiits Dios lo do, ¿pe tir xsyak xuuy do nii kñab noo palal cos nii jkiiñ noo? ¹² Deelñee xteedy to nii xkiiñ stu meñ, no nii kneetsy to nii jkiiñ noo.

Per karty gon kñab noow. Al contrario, xekw noo parñee syonlëdy noo lo xtiits Dios. ¹³ Ni nan gaa to nii kchë xaa nii xkyë tsiñ leñ lidzy Dios siko xchoo nii chaw xaa.

Kchë xaa nii xkyë tsiin laañee chety ma nii chokon lo Dios, chaw xaa xpëel ma nii chety siko. ¹⁴ Ni lëë gaa Jesucrist psaan tiits nii kchë xaa nii xluuy xtiits Dios siko klyañ nii kaw xaa. ¹⁵ Per karty gon kuuñtsyeyaa ngo, ni xaldy gaan kitsy re parñee kñabaa pe cos lo do. ¡Silidyee ketyaa, lëjty nii ktichee meñ kyalwle nii no leñ styoon!

¹⁶ Deel naa, lëdy parñee ktaanaa xluuyaa xtiits Dios, sink nongual kluyno. Por jbroobsyaa deelñee kluydyno! ¹⁷ Por ngo, deelñee kluyno porñee xlyañ styoon, lëen kozhle. Per nikxe gaa chaklastyaa, lëew kluyaa por lëë Dios xñabey naa. ¹⁸ Por ngo xlen xluuyaa xtiits Dios porñee cho xkizhty naa. Xtsiñaadyaa nii kawaa porñee xluuyaa xtiits Dios.

¹⁹ Nikxe ni tu cho xñabeydy naa, xaalyaa ptee tiits nii kñabey meñ naa, parñee singo mod ndaly re meñ kniladzy xtiits Dios. ²⁰ Tsiñee non lady meñ Israel chakaa si chak meñ Israel parñee jkon styoo meñ go. Kchë meñ Israel go sinal xley Moisés ni wi gaan chanal ley go nikxe nii xñabeydy ley go naa. ²¹ Singo gak parñee jkon styoo meñ nii sinaldy xley Moisés chakaa si chak meñ go, nikxe nii xñabeysye Dios chuuñtsyeyaa, por lëë Crist xñabey naa. ²² Tsiñee gaa non lady meñ nii kal bnildzy xtiits Dios win chak si chak meñ go parñee jkon styoo meñ go. Si chak kchë meñ chakaa, parñee

tela meñ lo tol. ²³ Kchë nrri chuuñtsyeyaa por xtiits Dios nii xteelaa, parñee jkan kyalnsaak nii xnee tiits re.

²⁴ Nan do gon nii tsiñee cho carrer ndaly meñ xko corr, per xaktyee xaa nii chuñ gan xkaa premio. Per lëë do kol ko corr parñee kuñ do gan tsiin jkaa do premio. ²⁵ Kchë xaa nii chakladzy gon kuñ gan lo tu wkity, xsaan xaa kchë cos nii chuñ mal xaa. Aan xaktyee tu coron nii nyaa con xikw laurel nii pa xkiiñdy chuñ xaa gan. Per lëë do tu premio nii nitylody jkaa do. ²⁶ Deel naa, xkodyaa corr sinak xaa nii xñady lo, ni xkëdy kaan puñety lo me, ²⁷ sink xsaksin xcuerpaa parñee ksoobo xtitsaa, parñee kyaandyaa tublad aan naa beñ ksedy ndaly meñ.

10

No nii kap meñ cuent lo mdyo

¹ Kol kaknan gon nii kchë pxusykooltoo noo kwsë lo xingal xkey nii pxaal Dios ni kchë xaa kwtekë nistoo nii lë Nistoo Nixñë. ² Kchë xaa byak ksa Moisés tsiñee lëë xaa kwchobnis lo xkey go ni lo nistoo go. ³ Ni kchëë gaa xaa taw nii pxaal Dios, ⁴ ni kchë xaa kow nii pxaal Dios. Kow xaa nis nii kwlañ lady kyo nii tugak kwënoy xaa nëz. Lëë kyo go nak Crist. ⁵ Per ndaly xaa psakty styoo lo Dios, por ngo lëë xaa kuty tañ laañee kwtedy xaa.

⁶ Kchë ngo kok parñee tsyon now aan tsokidy no cos mal, sinak nii kwyoki xaa gow. ⁷ Por ngo, ksoxibty to lo mdyo, sinak nii beeñtsyey bla xaa go ni leñ kitsy kaa nii kē xtiits Dios xñee: “Lëe meñ kwsob taw ni kow aan loxsye ngo lëe meñ beeñtsyey nii pkatyee.” ⁸ Kapy no ximguiy no ni xikwnaa gaa no, sinak nii beeñtsyey xaa go aan tu kpidzak kuty kalypstson mily xaa. ⁹ Jkaaldy no Crist sinak nii beeñtsyey xaa go, aan ndaly xaa kuty porñee taw meël xaa. ¹⁰ Kliskidy to pe cos lo Dios sinak nii beeñtsyey pxusykolto noo, aan beety xangly nguialkuty xaa.

¹¹ Kchë nrui ptsyool pxusykolto no aan lëew kwë lo kitsy nii kē xtiits Dios parñee tsyon now, kchë no siñee no no natiemp nii lëe kislyu mer nitylo. ¹² Deelñee no xaa nii xsyak nii tubli so xaa, no nii kap xaa cuent parñee kyabty xaa. ¹³ Sinak nii xtsyoolak to kyalnë ptsyool xaa nii penaadle kwyow, per kol ksaladzy Dios por buen xaa aan klaady xaa ktsyool do tu kyalnë nii kxekwty to. Al contrario lëe xaa kluuy xa kchoo do lo kyalnë aan singo mod lëe do kxekw te do lo kyalnë.

¹⁴ Por ngo, beetsy, kol ksaan kchë mdyo. ¹⁵ Xñen lo do sinak xñen lo meñ nyaani ni misme lëe gaa to kol kyeñ xa sē lo xtitsaa. ¹⁶ Tsiñee gon xtyow no nii no leñ vas nii nak lay, xcheñ Crist ngo

xtyow no. Singo gak tsiñee xtyaaw no kyaxtily nii nak lay, xcuerp Crist ngo xtyaaw no. ¹⁷ Ni nikxe gaa ndaly no, kchë no xtyaaw kyaxtily go. Por ngo tugak nak no.

¹⁸ Kol kuy gaano xaa nak xmod xaa Israel, kchë xaa nii chaw xpëel ma nii xyakon nako sinak nii wi xaa go nsakon cos lo Dios. ¹⁹ Per xñedyaa lo do nii non mdyo ni xñedyaa nii stu nak pëel nii chokon lo mdyo. ²⁰ Sink lëen xñe nii lo kyalbini mal xkokon meñ nii xnilasty xtiits Dios cos, lëjty lo Dioso aan chaklastyaa nii ktsiil lsa do kyalbini mal. ²¹ Chilody gon jkë chuw do chu xvas Crist ni chu xvas kyalbini mal, ni chilody kawni do Dios ni kawni do kyalbini mal misme tiemp.

²² ¿Ote chakladzy no yak kuuñ klëe no Dios? ¿Pe mas-tre nayak ndaan no lo xaa?

No nii kuuñ ksak no xcombañer no

²³ Nli nii schilo kuuñtsyey no nii no kik no, per lëdy kchë cos buen. Schilo kuuñtsyey no nii no kik no, per lëdy kchë cos xchooblady styoo meñ nii xniladzy xtiits Dios. ²⁴ No nii kuuñ ksak no xcombañer no, tsinidy kik no nii lëesy no precisy.

²⁵ Kol kaw kchë nii xtyo leñ mesón, kñabtiisty to pa sëedo parñee jkaandy kik to. ²⁶ Por xcheñ Dios nak kislyu ni xcheñ xaa nak kchë cos nii no loo go.

²⁷ Deelñee kwetsy tu xaa nii xnilasty xtiits Dios lëe do

parñee kaw do, aan tsi do, kol kaw kchē nii kyē xaa, ni tu pe kñabtiisty to parñee jkaandy kik to. ²⁸ Per deelñee kñē tu xaa lo do: Lo mdyo kwyo kon pēel gue, kawdy tow, parñee kuñdy to xtol xaa go ni parñee jkaandy kik xaa. ²⁹ Lēdy kik to gon jkan, sink kik xaa nii nē gon lo dow.

Per neñdy no xaa nii kñē: “¿Penak nii chilody kuuñtsyeyaa nii no kikkaa deelñee xaa kik xaa nii xkan? ³⁰ Deelñee xtedyaa skizh lo Dios tsiñee chawaa, ¿penak nii kñeenē meñ naa tsiñee chawaa?” ³¹ Por ngo, deelñee chaw do o chi gaa to, kol ktee skizh lo Dios. ³² Kyubty to nii kyab meñ lo tol, nikle meñ Israelo, nikle gaa meñ sito, ni nikle gaa meñ nii xnildazy xtiits Dioso. ³³ Naa nii xcuentaa, tugak choxkoon nii kuuñ ksakaa styoo kchēs meñ, nodyaa lyaadzy naasy, sink wi lyaadzy meñ non, parñee kchē meñ telaa lo tol.

11

¹ Kol kuuñtsyey nii chuñtsyeyaa, sinak nii chuñtsyeyaa nii beeñtsyey Crist.

Xa kutiitsni kwnaa Tat Tios

² Xlen lo do gon, beetsy, porñee tugak xsaladzy to naa ni porñee sinal do xtiits Dios nii bluyaa lo do. ³ Per chakladzyaa nii kaknan do nii lēē Crist xñabey lo xaapkiy, aan lēē xaapkiy xñabey lo tsiil. Singo gak lēē Dios xñabey lo Crist. ⁴ Deelñee

xtse tu xaapkiy kik tsiñee chutiitsni xaa Dios o tsiñee gaa xluuy xaa xtiits Dios, xkyalto xaa nii xñabey lo xaa xkwii xaa. ⁵ Per deelñee xtsedy tu kwnaa kik tsiñee chutiitsni me Dios o tsiñee gaa xluuy me xtiits Dios, xkyalto tsiil me xkwii me. Nakako sinak nii nga me kik me. ⁶ Deelñee chaklasty kwnaa ktse kik, masy jka mew, per deelñee xsyak me nii tu kyaltow deelñee jka kik me, no nii ktse me kik me. ⁷ Nody nii ktse xaapkiy kik, por si nyaa Dios psaa Dios xaa, tsiin singo lēē xaapkiy xsal Dios. Per lēē kwnaa xsal xaapkiy. ⁸ Por worñee psaa Dios xaapkiy, lēdy lady kwnaa pchoo xaapkiy, sink lady xaapkiy pchoo kwnaa. ⁹ Por xaapkiy kwyaa kwnaa, lēdy por kwnaa kwyaa xaapkiy. ¹⁰ Por ngo ni por angly no nii ktse kik kwnaa parñee kak nyoo nii lēē tsiil me xñabey lo me. ¹¹ Per kol kyeñ gaanoo kindy mguiy deelñee kindy kwnaa ni nyody kwnaa deelñee nyody xaapkiy. ¹² Nli nii lady xaapkiy pchoo kwnaa ni nli nii por kwnaa lēē mguiy chaly, per lēē Dios chuñtsyey tsiñ go.

¹³ Misme lēē do dyon kol kyeñ pe buen nii ktsedy kik kwnaa tsiñee kutiitsni me Tat Tios. ¹⁴ Ni misme gaa lēē no xtyon nii tu kyaltow deelñee klaa xaapkiy kak nool kik xaa, ¹⁵ aan tu kyalnsaako lo kwnaa deelñee nool kik me, por nool kits kik me parñee

ktsew kik me. ¹⁶ Deelñee no xaa nii xyody nrii styoo, no nii kaknan xaa nii chapty noo ni chapty meñ nii xniladzy xtiits Dios stu costum-bre.

Xixtsee Crist

¹⁷ Xlëen gon nii xkën nrii, por pe nandy nii xkaal lsa do, sootee na nii kuño buen lëel mal chuño. ¹⁸ Ni kanëel gaa meñ lon nii tsiñee xkaal lsa do, chop tiy nak to, aan no xtiits meñ go xniladzyaa. ¹⁹ ¡Nli nawen nii lëe do kak chop tiy parñee kak nyoo cho do nli xniladzy xtiits Dios! ²⁰ Aan porñee nak to chop tiy tsiñee xkaal lsa do par kaw xtsee do, lëdre xixtsee Crist chuuñtsyey do. ²¹ Por tsi lëe xwor xtsee chal, xaal xaal chaw do, aan no meñ nii chawdy ni no meñ nii axte xsyudzy. ²² ¿Pe chilody nawen kaw do ni ki do chilidzy to? ¿Penak nii xkwiipee to xkyalto meñ nii xniladzy xtiits Dios ni xkyalto meñ nii kindy pe kaw? Kol nē dyon pe slen lo do. ¡Kledyaa gon!

²³ Misme Crist gon nē nii bluyaa lo do nii wtse nii lëe tu apostle kok niladzy xaa, lëe xaa kwseñ kyaxtily ²⁴ aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëew beēñ grol xaa aan lëe xaa chēb: “Lëe xcuerpaa nrii. Kol kawo parñee ksaladzy to naa, por lëen kety parñee telaa do.” ²⁵ Aan singo gak tsiñee lëe xtsee kwlox lëe xaa kwseñ tu vas aan lëe xaa chēb: “Tu cheñaa nrii. Kol kiw parñee ksaladzy to nii por tu cheñaa lëe Dios beēñ cumplir

xtiits lo do.” ²⁶ Por ngo cad nii ki dow ni kaw dow lëe do xsaladzy nii lëe Crist kuty aan lëe xaa kiid stub.

²⁷ Kchē xaa nii chaw ni chi tsiñee chak xixtsee Crist aan chuuñ ksakty xaa Crist, tu tol chuñ xaa lo xcuerp Crist ni lo xcheñ Crist. ²⁸ Por ngo catu do kol kyeñ deel no xtol do antes nii kaw do ni ki do nii xkaasy lo xixtsee Crist. ²⁹ Por deel comñee kaw do ni ki do aan xyeñdy to nii xcuerp Crist chaw do ni xcheñ xaa chi do, lëe do te castigw. ³⁰ Ni por ngo gaa ndaly do xsyaknē ni ndaly do choxchal, ni no gaa xcombañer do noyetye. ³¹ Per deelñee kyeēñ no pe cos chuuñtsyey no, xkiiñdy nii ksaksi Dios no. ³² Ni nan gaa to nii lëe Dios xsaksi lëe no, parñee tyejty no kyalnē nii te kchē meñ nii xnilasty xtiits xaa.

³³ Singo tsigo busy, beetsy, tsiñee jkaal lsa do par kaw xtsee do, kol kwēs xcombañer do. ³⁴ Deelñee no tu xaa nii xlyaañ, kaw xaa lidzy xaa, parñee ksaksidy Dios to tsiñee xkaal lsa do. Kchē cos nii kwneedyaa xa kak yuubaa kan xa kako tsiñee kyelyaa.

12

Kyalwnabey nii xkiisy Kyalbini Ntson

¹ Beetsy, chakladzyaa nii kaknan do xa nak kyalnsaak nii xnee Kyalbini Ntson.

² Nan do gon nii worñee karty kniladzy to xtiits Dios, mdyo ngop nii xkaatyee bni-ladzy to. ³ Lëe na chak-ladzyaa nii kaknan do nii ni

tu cho chilody këb: “¡Nguialsi Jesús!” deelñee no xKyalbini Ntson Dios leñ styoo xaa. Ni ni tu cho chilody këb: “¡Lëë Jesús xñabey!” deelñee nody Kyalbini Ntson leñ styoo xaa.

⁴ Xaal xaal nak kyalnsaak nii xkaa meñ, per tugak nak Kyalbini Ntson nii xneetsyo.

⁵ Ndaly mod schilo jkiñ meñ, per tugak lo xaa nii xñabey xkiñ meñ.

⁶ Ni ndaly gaa mod schilo kak cos, per tugak nak Dios nii no leñ styoo kchë meñ.

⁷ Kchëlo meñ chiid Kyalbini Ntson parñee jkiñ meñ lo xcombañer.

⁸ Lëë Kyalbini Ntson xtee kyalchak lo bla meñ, ni no gaa lo meñ xteedy Kyalbini Ntson kyalwniladzy ni no meñ xkaa tiitspey parñee kuuñ kyak meñ xaa xsyakñë.

¹⁰ No meñ xkaa tiitspey parñee kuñ meñ kyalntson, ni no meñ xkaa tiitspey parñee kñee meñ tiits nii xaal Dios.

No gaa meñ xkaa kyalnyaani parñee kyeñ meñ xa nak kyalbini mal ni xa nak kyalbini buen, ni no meñ xkaa tiitspey parñee kñee meñ stu tiitsë nii ni tu cho xyeñdy, ni no meñ nii xkaa tiitspey parñee kñee meñ xa nak kchë tiitsë go.

¹¹ Per tugak nak Kyalbini Ntson nii chuunñsyey kchë cos re, ni lëë gaa Kyalbini Ntson xkiisy kchë kyalwnabey según xlyañ styoo Kyalbini Ntson.

¹² Nikxe ndaly party nyaa xcuerp no, per tugak cuerp nako. Singo gak Crist.

¹³ Singo gak lëë no, nikxe meñ Israel no o meñ sit kaa no, ni nikxe no xpixwaan no o nody kaa xaa, lëë no pchoobnis Kyalbini Ntson parñee kyak tusy no ni tugak kaa nak Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no.

¹⁴ Lëdy tugak party gon nyaa xcuerp no, sink ndaly party nyaaw.

¹⁵ Deelñee këb niy no lo xcuerp no: “Lëdy ñal nakaa, ngabtyaa lool”, lëdy por ngo nii sobtyo lady no.

¹⁶ O deelñee gaa këb tyag no: “Lëdy mëlool nakaa, ngabtyaa lool”, lëdy por ngo nii sobtyo lady no.

¹⁷ Kol kyeñ gaanoo deelñee tyub lady no nsyob mëlo no, ¿xa tsyon no tsigo?

O deelñee gaa tyub lady no nsyob tyag no, ¿xa knuup no cos tsigo?

¹⁸ Per lëë Dios psoob catu cos laañee kwlaño styoo xaa.

¹⁹ Deelñee tugak cos nsaa Dios, ¿pa nyaan xcuerp no tsigo?

²⁰ Per nikxe gaa ndaly party nyaa cuerp, tugak cuerp no.

²¹ Chilody gon këb mëlo no lo ña no: “Xkiiñdyaa lii”, ni chilody këb kik no lo niy no: “Xkiiñdyaa to.”

²² Al contrario no party nii xsyak no mban aan party ko mastre xkiñ lo no.

²³ Ni ngui xkakw xab no party nii xisy xyo styoo no ni ngui xtyon party nii xsyak no nguidy

²⁴ Xkiiñdy party nii ngui nii toon xare xixkwaaw. Lëë Dios psaa xcuerp no singo parñee ty-

ontsi no party nii xsyak no nguidy, ²⁵ ni parñee ktildy xparty xcuerp no, sink kan lsaw xcombañero. ²⁶ Deelñee nē tublē xcuerp no, tyub lady no xsee yoob ko. Singo gak deelñee xtyoontsi tublē lady no, tyub xcuerp no xle.

²⁷ Lëe do gon nak xcuerp Crist, ni lo Crist kaa ngab to kchësy to. ²⁸ Por ngo xaal xaal nak tsiin nii ptee Dios lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa. Klo apostle pso xaa. Loxsye ngo lëe xaa pso profet, ni meñ nii kak maestre, ni meñ nii kuñ kyalntson, ni meñ nii kuuñ kyak xaa xsyaknë, ni meñ nii kuñ yudar, ni meñ nii so lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa, ni meñ nii kñee stub clasy tiitsë. ²⁹ Lëdy kchë meñ gon nak apostle ni lëdy kchë meñ chuuñtsyey kyalntson, ³⁰ ni lëdy kchë meñ chuuñ kyak xaa xsyaknë ni lëdy kchë meñ xñee stub clasy tiitsë ni lëdy kaa kchë meñ schilo kñe xa nak tiits ko. ³¹ Kol tsoxko nii kneetsy Dios kyalnsaak nii mastre non lo do.

13

Kyalwkëstyoo

¹ Lëen kluy tu cos nii mastre precisy lo do. Deelñee xñen stu tiitsë nii xyeñ meñ ni xñen tiitsë nii xñee angly, aan nody kyalwkëstyoo leñ styoon, nakaa sinak tublē kiib o tu platiy gaa nii xsyetsy. ² Deelñee xñen tiits nii xaal Dios, ni nanaa cos nii Dios sye nan, ni chakaa kchëlo cos, ni tyub styoon xniladzyaa nii

schilo kticheen kiy xlugaro, cho naktyaa deelñee nody kyalwkëstyoon leñ styoon. ³ Deelñee kiisyya kchë nii chaapaa lo meñ prob ni klaan ksaay meñaa, per pe nandy kchë ngo, deelñee nody kyalwkëstyoo leñ styoon.

⁴ Kchë xaa nii no kyalwkëstyoo leñ styoo, chap xaa paciensy, buen xaa ni chak mbijty xaa ni chak nyaady xaa. ⁵ Chak yoxty xaa ni chak nyasty xaa, xlëedy xaa ni chody kyalnë styoo xaa. ⁶ Xlëdy xaa tsiñee xyab stu meñ lo tol, sink xle xaa chon xaa tiitsli. ⁷ Tugak xekw xaa xtsyool xaa kyalnë ni xkwës xaa te kyalnë ni tugak xniladzy xaa xtiits Dios.

⁸ Tsitsiñdy tse nii tsodre kyalwkëstyoo, per sitsiñ tse nii tsodre xaa nii nak profet, ni kñeedre meñ stub clasy tiitsë, ni jkiinñtre kyalchak. ⁹ Por xyuumbey nizhty no xtiits Dios, ni xñeedy profet kchësy, ¹⁰ per tsiñee lëe tse nii lëe no kaknan kchë cos, tsitsiñ ksalastre no kchë cos wiñ nii ndon no nina.

¹¹ Worñee kokaa xaa wiñ, kwnen si xñee xaa wiñ ni kwyo kikaa sinak no kik xaa wiñ, per tsi lëen kol, lëen psaan xmod xaa wiñ. ¹² Xtyon nyëdy no kchë cos nina. Nako sinak tsiñee xtyon no cos lo tu kyowan, per sitsiñ tse nii lëe no tyon nyë cos. Nandyaa xa nak kchë cos nina, per sitsiñ tse nii lëen kaknan xa nako, sinak nii nan Dios xa nakaa.

¹³ No tson cos nii tejty, lëe cos ko nak kyalwniladzy, ni kyalwsaladzy ni kyalwkëstyoo, per lëe kyalwkëstyoo nak nii mastre precisy.

14

Meñ nii xñee stub clasy ti-tsë

¹ Kol tsoxko nii jkëstyoo do, ni kol tsoki nii kneetsy Dios tu kyalnsaak lo do. Kol nab nii kñee do tiits nii xaal xaa. ² Lo Dios xñee xaa nii xñee stub clasy tiitsë, xñeedy xaa lo meñ. Por Kyalbini Ntson xñee xaa, per ni tu cho xyeñdyo. ³ Aan lëe xaa nii xñee tiits nii xaal Dios gon, lo meñ xñee xaa parñee kyeñ meñ, ni parñee kchooblady xaa styoo meñ ni ko nguiool xaa styoo meñ. ⁴ Losye xaa nii xñee stub clasy tiitsë xkiiño, per lëe xaa nii xñee tiits nii xaal Dios, kchë lo meñ nii xniladzy xtiits Dios xkiiño.

⁵ Nlen deelñee kchë do ngaa kyalnsaak nii kñee do stub clasy tiitsë, per mastre nlen deelñee kchë do nyee tiits nii xaal Dios. Por mbëere nii kñee do tiits nii xaal Dios, ni buenak kaa nii kñee do stub clasy tiitsë deelñee tso cho kñee xa nako parñee kchë lo meñ nii xniladzy xtiits Dios jkiiño. ⁶ Por ngo, beetsy, deelñee kyelyaa lo do aan kñen stub clasy tiitsë, ni tu cho kyeñdy xtiitsaa. Pe nandy kyelyaa, xakxe deelñee kñen tiits nii pxaal Dios o kluy gaan pe tu cos lo do.

⁷ Nak kchë nrui sinak kiib musyk, sinak flaut o arp

kaa. Deelñee nyoody pa ti chool meñ, nyoody dyon chow xsyetsy. ⁸ Singo gak tsiñee chak guerr, deelñee nyoody pe xkwetsy trompet, kyëmbësty meñ nii kislo tily. ⁹ Singo gak lëe do deelñee kñeedy to tiits nii xyeñ meñ, ¿xa kaknan meñ pe cos xñee do? ¿Lo me xñee do, lëdy lo meño! ¹⁰ Ni ndon gaa no nii ndaly clasy tiitsë no lo kislyu, aan kchësty tiitsë go xkiiñ. ¹¹ Per deelñee xyeñdyaa xtiitsë xaa nii xñee lon, tu xaa sit nakaa lo xaa ni tu xaa sit nak xaa lon. ¹² Ya ke nii tir choki do jkaa do kyalnsaak nii xnee Kyalbini Ntson, kol tsoxko jkaa do tu kyalnsaak nii jkiiñ lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios.

¹³ Por ngo, kchë xaa nii xñee stub clasy tiitsë no nii kñab xaa lo Dios nii kyeñ xaaw. ¹⁴ Por deelñee kutiitsnin Dios con stub clasy tiitsë, nli nii lo Dios xñee xkyalbinin, per nandyaa dyon pe cos xñen. ¹⁵ ¿Pe cos kuuñtsyeyaa tsigo? No nii gon kutiitsnin Dios con stub clasy tiitsë ni no nii kutiitsnin xaa con tiitsë nii xyeñaa. No nii kolaa lay con stub clasy tiitsë ni no nii kolno con tiitsë nii xyeñaa. ¹⁶ Por deelñee kool do lay lo Dios con stub clasy tiitsë nii xaktyee xkyalbini do xyeñ, chilody koolni chol meñ lëe do lay, por xyeñdy xaa pe xñee do. ¹⁷ Nikxe ntson lay nii chool do, per xyeñdy chol meño. ¹⁸ Xtedyaa skizh lo Dios nii naa nak tu xaa nii mastre xñee stub clasy tiitsë. ¹⁹ Per tsiñee xkaal lsa

meñ nii xniladzy xtiits Dios, buen nii nikxe kaayak lan tiits nii kyeñ meñ kñen, lëjty nii kñen tsii mily tiits aan ni tu cho kyeñdyo.

²⁰ Beetsy, tsody kik to sinak no kik xaa wiñ. Kol kak sinak xaa wiñ tsiñee chan do cos mal, per kol ko kik to sinak no kik xaa kol. ²¹ Leñ kitsy nii kē xtiits Dios gon xñee: “Nikxe kñen lo meñ re con xtiitsē meñ sit, ni nikxe kñee meñ sit lo meñ re, kondy meñ re xtiitsaa.” ²² Parñee kan meñ xkyalwnabey Dios ngo nii xñee meñ nii xniladzy xtiits Dios stub clasy tiitsē, per tsiñee lëe tu xaa xñee tiits nii xaal Dios, lo meñ nii xniladzy xtiits Dios xñee xaa. ²³ Deelñee sēeb tu xaa nii xnilasty xtiits Dios laañee xkaal lsa do, aan kan xaa nii lëe do nchenee stub clasy tiitsē nii ni tu cho xyeñdy, sēb xaa nii chak wety to. ²⁴ Per deelñee kchē do nchenee tiits nii xaal Dios, aan sēeb tu xaa nii xnilasty xtiits Dios, misme lëe xaa kyeñ nii no xtol xaa tsiñee kon xaa xtiits Dios nii nchenee do. ²⁵ Singo mod lëe xaa kwii kchē tol nii no ngueetsy leñ styoo xaa, aan lëe xaa ksaxib lo Dios ni lëe xaa kyeñ nii nli no Dios lady to.

So xnëz kol kuuñtsyey cos

²⁶ Singo tsigo busy, beetsy, tsiñee jkaal lsa do, no do kakladzy kool lay lo Dios, no gaa to kuuñ kseedy ni no do kñee nii pxaal Dios lo do, ni no do kñee stub clasy tiitsē, ni no do kñee xa nak tiitsē go. Kol kuuñtsyey kchē ngo parñee

jkiino lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. ²⁷ Tsiñee kñee do stub clasy tiitsē, schilo kñee chop to o tson gaa to, per no nii tuga to kñee, ni no nii tso tu xaa nii kñee xa nak tiits ko. ²⁸ Deelñee kindy tu xaa nii kñee xa nak tiits ko, masy kñeedy tow, kol neesy lo Dios leñ styoo do. ²⁹ Singo gak deelñee kñee do tiits nii xaal Dios, schilo kñee axte tson do. Lëe los demasy to, kol jkëetyag nii kñee xaa go. ³⁰ Per deelñee kñee Dios lo tu xaa nii sob, lëe xaa nii klo bislo xñee kwēs ³¹ parñee kchilo kñee xaa, tsiin kchē do kseedy ni kchē styoo do kchooblady Dios. ³² No nii tsiitsy so xaa nii xñee tiits nii xaal Dios, parñee kñeedy xaa nii jkaatyee. ³³ Porque ndoladzy Dios, xkaandy xaa kik meñ. Singo nak xaa lo kchē meñ nii xniladzy xtiits xaa.

³⁴ Nody nii kñee kwnaa tsiñee xkaal lsa do, sink no nii ksoob me xtiits tsiil me, por singo xñabey xley Moisés. ³⁵ Deelñee no tu cos nii xyeñdy kwnaa, no nii kñabtiits me lo tsiil me tsiñee ktsiñ me lidzy me, por buendy nii kñee kwnaa tsiñee xkaal lsa do. ³⁶ Kol ksaladzy kaa noo nii lëdy por lëe do bislo xtiits Dios, ni lëdy kaa lëesy to xniladzyo. ³⁷ Deelñee no tu xaa nii xsyak nii profet xaa, o xsyak kaa xaa nii lëe Kyalbini Ntson ptee tu kyalnsaak lo xaa, syeñ xaa nii lëe Dios kwnabey pkēn nrii. ³⁸ Per deelñee xsaldy xaa nii pkēn, ksaldy to xaa.

³⁹ Singo tsigo busy, kol tsoxko kñee do tiits nii xaal Dios, per jkady to kñee meñ stub clasy tiitsë. ⁴⁰ Per ngui kol kak ni so xnëz kol kuuñtsyey cos.

15

Lëe Jesucrist pañ

¹ Beetsy, chakladzyaa nii ksaladzy to xtiits Dios nii bluyaa lo do. Bniladzy to tiits ko ni tsiitsy so do low. ² Por tiits ko lëe do telaa lo tol deelñee ksaandy tow, per deelñee ksaan dow xlyë bniladzy tow.

³ Klo nii bluuy Dios lon bluyaa lo do. Bluyaa nii leñ kitsy nii kē xtiits Dios xñee nii por xtol no kuty Crist, ni leñ kitsyak ko xñee ⁴ nii lëe xaa pkyeetsy aan tse nii kwloxo tson kpidz lëe xaa pañ. ⁵ Ni bluyaa nii klo lo Pedre byaklo xaa, tsigore byaklo xaa lo ksa tsiipchop apostle. ⁶ Loxsye ngo tugak tiemp byaklo xaa lo kaay kyoow meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni ndaly gaa meñ go bii mbañ, no gaa meñ go kutyle. ⁷ Tsigore byaklo xaa lo Jacob, ni lo kchë apostle.

⁸ Lultime lon byaklo xaa nii nakaa sinak tu mëed xaly. ⁹ Por naa nak tu xaa nii xisy non lo apostle, per ni chilody kcholën apostle, por kwënlagaa meñ nii xniladzy xtiits Dios. ¹⁰ Per por xkyaalnsaak Dios lëen nak apostle. Ni byaan maaldy gaan lo xaa, sink mastre ndip xkyën tsiññ que kchë apostle, nikxe nii lëdy naa kē tsiññ,

sink Dioso. Por Dios tugak nakni naa. ¹¹ Por precisty dyon cho mastre chuñ tsiññ, xtiits Dios precisy ni lëe gaaw bniladzy to.

Spaň meñ nii chety

¹² Deelñee xñee noo lo do nii lëe Crist pañ, ¿penak nii no do xñee nii nlidy xpañ meñ kuty? ¹³ Por deelñee xpañdy meñ kuty, ni Crist tsigo pañdy. ¹⁴ Aan deelñee pañdy Crist, pa nondy tiits nii xluuy noo, ni pe nandy kchë nii xniladzy to. ¹⁵ Deelñee nyak nli kchë ngo, wnee xuuy noo, por lëe noo niy lo do nii lëe Dios beeñ kpañ Crist. Per deelñee nlidy nii xpañ meñ kuty, nlidy nii pañ Crist. ¹⁶ Deelñee xpañdy meñ kuty, ni Crist tsigo pañdy. ¹⁷ Aan deelñee pañdy Crist, pe nandy kchë nii xniladzy to, ni lo tol bii no do. ¹⁸ Deelñee singo nako, kchë meñ kuty nii bniladzy xtiits Dios kwëtañ. ¹⁹ Deelñee xaktyee lo kislyu re xsaladzy no Crist, tu xaa nii mastre mban nak no.

²⁰ Per pañ Crist gon. Klootyee xaa pañ lo kchë meñ kuty nii kpañ. ²¹ Por sinak nii por tugak xaa kwlañ kyalkuty lo kislyu, singo gak por tugak xaa kwlañ nii lëe meñ kuty kpañ. ²² Por Adán kchësy meñ chety. Lëe por Crist na, kchësy meñ kuty kpañ. ²³ Per catu meñ kpañ tsiñee kchal meño. Klo Crist pañ. Axte tsiñee kiid Crist stub, lëe kchë meñ nii no xlad xaa kpañ. ²⁴ Wor go lëe kislyu nitylo, ni wor go lëe Crist knitylo kchë xaa xñabey aan

lëe xaa jko kyalwnabey ña Tat Tios. ²⁵ Por axte lox kweekli Dios kchë meñ nii xlëe lo Crist, axte tsigolye lëe Crist kñabey. ²⁶ Lultime nguialkuty knitylo xaa. ²⁷ Lëe Dios kwloo kchësy cos ña Crist. Per tsiñee xñee kitsy nii kë xtiits Dios nii kchë cos no ña Crist, lëdy wi Dios gon, por lëe Dios pko kchë cos ña Crist. ²⁸ Aan tsiñee lëe kchë cos lox kyo ña Crist, lëe Crist kyo ña Dios, por lëe Dios pko kchësy cos ña xaa. Aan singo mod lëe Dios kñabey kchë kchësy cos.

²⁹ No meñ gon xchoobnis por meñ kuty. ¿Penak chuufñtsyey meñ ngo con xpañdy meñ kuty na? Deelñee xpañdy meñ kuty, ¿penak tsigo nii xchobnis meñ por meñ kuty? ³⁰ ¿Ni penak nii tugak ntseeb ktsyool noo tu kyalnë? ³¹ Nli gon, beetsy, nii ksatyee tse xtyelaa ketyaa, ni nli nii xlen nii xnildazy to xtiits Crist. ³² Deelñee styoosyaa kwlañ nii ptilynin ma tox leñ kyedzy Efeso, pe nandyo. Deelñee xpañdy meñ kuty, nli xtiits xaa nii xñee: “Kol tso tyaaw no ni kol tso tyow no. Byeñxke kxe widzy lëe no kety.”

³³ Kyëtidy to, por nli tiits nii së sinrii: “Lëe xaa mal xkëetañ xaa buen.” ³⁴ Kol jko xkyalcheñ do, kuñdy to tol, por no do gon xyuumbeydy Dios. Lëen xñe nrii parñee kteladzy to.

³⁵ Neñdy no do nladzy: “¿Xa lë nii kpañ meñ kuty ni pe sak meñ kuty nii kpañ si chak no?” ³⁶ Nguey do,

por tsiñee xñaa tu medzy, klo chety medzy ko parñee klyañ tu yag. ³⁷ Lëdy yag nii klyañ gon cholyu, sink xaktyee xmedzyo cholyu, nikxe xobxtily, nikxe gaa stub clasy pniw. ³⁸ Aan lëe Dios gon xsaa pni go sinak nii xlyañ styoo xaa, ni catu pni go xroob lal nii xñabey Dios. ³⁹ Xaal xaal gon nak cuerp. Xaa nak xcuerp bñech, xaa gaa nak xcuerp ma, ni xaa nak xcuerp mguñ, ni xaa nak xcuerp mël. ⁴⁰ Ni xaa gaa nyaa cuerp nii no kpaa, ni xaa nyaa cuerp nii no lo kislyu. Ntson cuerp, per xaa nyaa xkyalntson cuerp nii no kpaa, ni xaa nyaa xkyalntson cuerp nii no lo kislyu. ⁴¹ Ni stu nak xbini ngbidz lo xbini mëe, ni xaa nak xbini mëly ni misme gaa lady mëly no ndaly clasy bini.

⁴² Singo gak tsiñee xpañ meñ kuty. Xkyeetsy cuerp nii xnitylo, aan xpañ tu cuerp nii nitylody. ⁴³ Xkyeetsy tu cos nii yox, aan xpañ tu cos ngui. Xkyeetsy tu cos mban, aan xpañ tu cos ndaan. ⁴⁴ Xkyeetsy tu cuerp nii pchoo lo kislyu, aan xpañ tu cuerp nii sëed kpaa. Deelñee no cuerp nii pchoo lo kislyu, no gak cuerp nii sëed kpaa.

⁴⁵ Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee nii klootyee Adán kok tu xaa mbañ, per lëe Adán nii biid lultime nak kyalbini nii xnee kyalmbañ. ⁴⁶ Per lëdy klo kyalbini gon biid, sink klo cuerp kwyo.

Lultime kwlañche kyalbini. ⁴⁷ Meñ lo kislyu nak klootyee mguiy nii kwyaa con yu, per meñ kpa a nak mguiy nii biid despuesy. ⁴⁸ Chak meñ lo kislyu si kok xaa nii kwyaa con yu. Lëe meñ nii ngab kaa kpa a chak si chak xaa nii pchoo kpa a.

⁴⁹ Deelñee pcho no mguiy nii kwyaa con yu, scho no mguiy nii sëed kpa a.

⁵⁰ Kol kono gaa, beetsy. Chilody gon tso cuerp nii nyaa con tsit ni pëel laañee xñabey Dios, por chilody tso cos nii xnitylo laañee no cos nii xnitylody. ⁵¹ Per lëen kniy tu cos nii nolan lo do. Lëdy kchë no kety, per kchë no ktsyëëlo. ⁵² Kolpsye, sinak tsiñee xtiib lo no, tsiñee lëe lultime trompet kpetsy, lëe kchësy meñ kuty kpañ parñee kpikchedre kety meñ kuty. Aan lëe no ktsyëëlo. ⁵³ Por lëe xcuerp no nii xnitylo kyak tu cuerp nii nitylody. Lëew kyak tu cuerp nii kejty. ⁵⁴ Aan tsiñee lëe xcuerp no lox kyak tu cuerp nii nitylody, lëe xtiits Dios kak cumplir nii xñee: “Lëe kyalkuty kwnitylo por lëe gan kok.” ⁵⁵ Kyalkuty, ¿ko xkya lndaanoo na par ksaksil lëe noo? ⁵⁶ Lëe tol xtee tiits parñee ksaksi kyalkuty lëe no, ni lëe xley Moisés xtee kyalwnabey lo tol. ⁵⁷ Per skizh Dios, por lëe xaa xnee tiits nii kuuñ no gan, porñee xnildazy no xtiits Jesucrist.

⁵⁸ Por ngo, beetsy, tugak kol kuñ xtsiñ Dios. Ksaandy to ni kchooxsody to lo xtiits

Dios, por nan do lëdy singosy xnildazy to xtiits Jesucrist.

16

Tumi nii xtyop par meñ nii xnildazy xtiits Dios

¹ Tumi nii xtyop gon par meñ nii xnildazy xtiits Dios, kol ktopo sinak nii psanaa tiits lo meñ nii xnildazy xtiits Dios nii no nëz Galacia. ² So sobsye tse tminkw kol kwiixaa palal tumi segùn nii ptiñaa do, aan kol kotseyo parñee ktopty to tumi tsiñee lëen klyañche. ³ Por naa kxal xaa nii kwe do tsi Jerusalén, ni naa ktedy kitsy nii señ xaa, parñee tsini xaa nii ptop to lo betsy no nii no leñ kyedzy ko. ⁴ Aan deelñee precisy nii win ka, lëe noo kyo ksa noo.

Lëe Pable xñee pare tsitedy Pable

⁵ Klo xtañ meñ Macedonia kateedyaa. Loxsye ngo lëen klyañ Corinto. ⁶ Neñdy slyëen lo do xisy wiñ, o neñdy kaa lo do teedyaa tyub nii chak nal, tsiin kuñ do naa yudar tsiin lëen kpi, par kan laañee no kan. ⁷ Por chaklastyaa nii ketye kanaa to, sink chakladzyaa nii kwësaa lo do xisy, deelñee snee Dios tiits. ⁸ Per lëen kwës leñ kyedzy Efeso axte lni Pentecostés, ⁹ por xtee tiits nii kyën xtsiñ Dios par kuñaa gan, nikxe nii ndaly meñ xlëe lo no.

¹⁰ Deelñee klyañ Timoteo, kol ktee nii kle xaa ni pe tsinidy kik xaa, por wi xaa xkyë xtsiñ Dios sinak nii xkyëno. ¹¹ Por ngo ni tu do

ksyablyudy xaa, sink kol kuñ xaa yudar parñee klyañche xaa lon, por lëe xaa këmbësaa ksan stubla betsy no.

¹² Kwnen lo Apolos nii nyiid tedy xaa lo do ksa xaa betsy no, per kwnëdy xaa. Per tsiñee kteedyo tiits lëe xaa kiid.

¹³ List kol kwe, ksaandy to xtiits Dios. Kol ko valor lo do, tsiitsy kol so. ¹⁴ Tsiñee kuuñtsyey do tu cos, kol kuuñsyeyo con kyalwkëstyoo.

¹⁵ Nan do gon nii klootyee meñ lidzy Estéfanos bniladzy xtiits Dios nëz Acaya, aan lëe xaa no jkiin lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. ¹⁶ Chakladzyaa nii ksoob to xtiits kchë meñ nii nak sinak xaa ni xtiits kchë meñ nii xkyë xtsiin Dios.

¹⁷ Xlen nii biid Estéfanos ni Fortunato ni Acaico, por lëe xaa beeñtsyey nii chilody kuuñtsyey xaa. ¹⁸ Pchooblady xaa styoon ni styoo do. No nii kyeñ do nii non clasy xaa go.

¹⁹ Xkëëptyux meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Asia lëe do ni xkëëptyux meñ nii xkaal lsa lidzy Aquila ni Prisca lëe do. ²⁰ Kchë betsy no xkëëptyux lëe do. Kol ktee tu pxit kwesy xcombañer do tsiñee jkëëptyux to xaa.

²¹ Paablaa, naa xal tyux re lo do con yuub ñan ni xletraa pkëno.

²² Deelñee no tu xaa nii xkëstyoody Jesucrist, nguialsi xaa. ¡Të Jesucrist!

²³ Kakni Jesucrist to dyon. ²⁴ Xkëstyoon kchësy to por lo Crist ngab no.

Kitsy pchop nii pxaal Pable lo meñ Corinto

¹ Naa nak Pable. Styoo Dios kwlañ nii kakaa xapostle Jesucrist. Chopaa Timoteo xal kitsy re lo meñ Corinto nii xniladzy xtiits Dios ni lo meñ nii no tyub nēz Acaya. ² Lëë lëësy Tat Tios dyon ni lëë lëësy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xkyalnë Pable

³ Kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios, pxosy Jesucrist, por lëë Tat Tios xkëstyoo lëë no ni lëë xaa xchooblady styoo no. ⁴ Lëë Dios xchooblady styoo no tsiñee no no tu kyalnë, parñee singo gak kchooblady no styoo xcombañer no tsiñee no xaa tu kyalnë. ⁵ Por nikxe nii xtyee noo kyalnë porñee xsoob noo xtiits Crist, per lëë gak Crist xchooblady styoo noo. ⁶ Por lëë noo xtyee kyalnë parñee kchooblady noo styoo do ni parñee telaa do lo tol. Aan tsiñee xchooblady Dios styoo noo, wi styoo do xchooblady xaa, tsiin kxekw to tedy to kchë lo kyalnë nii xtyeedy noo. ⁷ Pe sinidy kik noo por ndon noo nii nikxe mban xtyedy to, lëë Dios kchooblady styoo do.

⁸ Chakladzy noo kniyy noo lo do nii tir mban ptyeedy noo nēz Asia, lëdy nii kxekw meño, nladzy noo sikootyee nyaan noo. ⁹ Pche noo si

xkwe xaa nii këmbës kety, per lëë noo ptsyool kchë kyalnë go parñee kyeeñ noo nii chilody kteelaa xaaly noo lëë noo, sink Dios sye nii chuun kpañ meñ kuty schilo kteelaa lëë noo. ¹⁰ Ni nli gaa lëë Dios pteelaa lëë noo lo kyalnë dox ko. Lëë na xyeeñ noo nii kyalnë nii ktsyooltyee noo lëë Dios kteelaa lëë noo, ¹¹ deelñee kuñ do yudar kñab to lo Dios por lëë noo. Deelñee ndaly meñ kñab lo Dios por lëë noo, singo gak ndaly meñ ktee skizh tsiñee lëë Dios kuuñlay lëë noo.

Lëë Pable xñee penak nii kweydy xaa Corinto

¹² Xle noo porñee xyeeñ noo nii sinak xñabey Dios mbañ noo ni chan gaa to nii singo mbañ noo lo kislyu re. Lëë Dios beeñ lëë noo yudar parñee kpañ noo sinak xñabey xaa, lëdy porñee tir chak noow. ¹³ Lëë noo xkëë cos nii schilo klab to ni kyeñ do. Tsaap nē Dios que nii syeñ dow, ¹⁴ parñee tse nii lëë Jesucrist kiid kle do kan do lëë noo ni klee gaa noo tyon noo lëë do.

¹⁵ Ngo no styoon worñee kokladzyaa nyely teedyaa lo do, parñee ngo wlen styoo do chop vult. ¹⁶ Kokladzyaa nyely teedyaa lo do worñee nyan Macedonia ni worñee mbikchen, parñee ngui nsonēz to naa tsiñee nyan Judea. ¹⁷ Kñëx to: “¿Penak tsigo biiytyoo?” ¿Pe syak to nayak nii nakaa sinak chol xaa lo kislyu re nii xñee san aan chidy xaa?

Lëdyo gon. ¹⁸ Lëe Dios nan nii tugak nak xtiits noo. Xñeedy noo schilow ni xñeedy noo kchilodyo tugak tiemp. ¹⁹ Por worñee bluuy noo nii Jesucrist nak Xiñ Dios, ksa noo Sil ni Timoteo, tugak bñee noo nii tiitsliw, deel Criist kaa tugak tiitsli nak xtiits xaa. ²⁰ Ni por lëe gaa xaa lëe kchë tiits nii psaan Dios chak cumplir, ni por lëe xaa xñee no “Amén” tsiñee lox xtee no skizh lo Dios. ²¹ Aan lëe Dios chakni lëe noo ni lëe do parñee kchooxsody no lo xtiits Crist, ni lëe xaa kwle lëe noo. ²² Lëe xaa kwlooseñ lëe no worñee kwsëeb Kyalbini Ntson leñ styoo no parñee kyeeñ no nii nli schal no nii nare kneetsy xaa.

²³ Si sob Dios, byely kteejtyaa Corinto sinak nii kwlokyeeñaa parñee kodyaa to kyalnë. ²⁴ Xñeedy noo nrii porñee chakladzy noo nii kniladzy to nii no kik noo, por ndon noo nii tsiitsyle nche do lo xtiits Dios, sink chakladzy noo kuuñ noo lëe do yudar parñee kle do.

2

¹ Por ngo nii byely kteejtraa lo do parñee ko kyalnëdyaa to.

² Por deelñee ko kyalnën do, ¿cho lë nii ko nguiool styoon? Lëe gak tow gon. ³ Lëen pkë kitsy ko por lëen kwlokyeeñ kadyaa parñee ko kyalnëdy to naa, por nguial nii kuuñ kle do naa. Xyeñpaa nii tsiñee kan do nii xlen, wi do kle. ⁴ Por axte biñaa worñee pkën kitsy ko, por kyalnë nii non. Per pxaldyno parñee ko kyalnën

do, sink lëew pxalaa parñee kyeñ do nii xkëstyoon do tyub styoon.

Kol kuñ perdón xaa nii kwloo falt

⁵ Deelñee no cho kwloo falt, lëdy nonsyaa kwloo kyalnë xaa, sink wi do kwloo kyalnë xaa, per chaklastyaa ksaksin xaa. ⁶ Lëe lew castigw nii ptee do xaa. ⁷ Per kol kuñ xaa perdón ni kol kchooblady styoo xaa. Toontlaa por kchë kyalnë nii no xaa kchoso styoo xaa. ⁸ Por ngo xñabaa nii jkëstyoo do xaa. ⁹ Lëen pkël xa kak cuent ko, parñee kuñaa to preb ni parñee kanaa dyon pe xsoob to xtitsaa. ¹⁰ Deelñee beeñ do xaa go perdón, win kuñ xaa perdón, deelñee no xfalt xaa. Por lëe do chuñaa xaa perdón ni porñee lëe Crist xñabey naa, ¹¹ parñee kuñdy xaatox xtsiñ, por ndonle no kchë xmañ xaa.

Kwlësty Pable leñ kyedzy Troas

¹² Tsiñee ptsiñaa leñ kyedzy Troas par kluyaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist, pteepee tiits nii nguïen xtsiñ Dios. ¹³ Per kwyo lidy kikaa porñee ptsildyaa betsy no Tito. Por ngo lëen pka nëz aan lëen kwyaa nëz xtañ meñ Macedonia.

Por Crist lëe noo chuun gan

¹⁴ Per skizh Dios, por lëe xaa xneetsy tiits nii kuuñ noo gan por Crist, ni loo gaa noo xaal xaa xtiits xaa parñee kiisy noow, parñee laañee xkaatyee klyaa nexa. ¹⁵ Lëe noo nak sinak kox yaal

nii xko Crist lo Dios, aan xlyaaaw kik meñ nii xtyelaa lo tol ni kik meñ nii xtyelaady. ¹⁶ Nak kox yaal re lo meñ nii xtyelaady lo tol sinak tu me nii chuty, per lëe lo meñ nii xtyelaa lo tol nak kox yaal re sinak tu me nii xnee kyalmbañ. Per ¿cho listle na dyon nche par kuuñtsyey tsiñ re? ¹⁷ No ktody noo xtiits Dios gon, sinak chuuñtsyey grol meñ. Al contrario chan Dios nii tyub styoo noo xluuy noow, por lëe Dios pxaal noo parñee kyëe noo xtsiñ Crist.

3

Tiits nii xnee kyalmbañ

¹ Tsiñee xñee noo sinrii, ¿pe xsyak to nii xfavor noo xñee noo? ¿Ote chakladzy to yak nii kluuy noo tublë kitsy nii kñee cho nak noo o kñab kaa noo tublë kitsy lo do, sinak chuuñtsyey bla meñ? ² Lëdyo gon, por misme lëe do nak kitsy nii nseeñ noo. Nak to sinak kitsy nii kē leñ styoo noo, aan kchē meñ xyeño ni xlabo. ³ Lëe do nak kitsy nii pkēe Crist aan lëe noo xaalo. Lëdy con tint kwē do, sink con xKyalbini Tat Tios kwē do. Lëdy lo table kyo kwē cart ko, sink leñ xkyalmbañ meño.

⁴ Tyub styoo noo xniladzy noo nrii, porñee por Crist Dios sye xsaladzy noo. ⁵ Xñeedy noo nrii porñee xyeñ noo nii schiloo noo kuuñtsyey noo pe cos, por kchē nii chuuñtsyey noo lëe Dios xluuyo loo noo. ⁶ Lëe xaa bluuy xa kuuñ kseedy noo

meñ parñee telaa meñ lo tol. Per xluuydy noo xley Moisés nii xñabey kety meñ, sink lëe noo xluuy xtiits xKyalbini Dios nii xnee kyalmbañ.

⁷ Lo table kyo kwē ley nii pxaal Dios lo Moisés, aan tsiñee lëe Moisés ptsiñ, pchilody nyuy meñ Israel lo Moisés, porñee tir xpibely lo xaa. Per xtsedy bibelyo. Singo kwlañche ley nii xñabey kety meñ, ⁸ per jmastre kok xkyalwnabey Dios worñee lëe Kyalbini Ntson kwlañche! ⁹ Deelñee ntson ley nii kwnabey kety meñ, jmastre ntson tiits nii xñee nii lëe Dios ptsily xtol no! ¹⁰ Lëe xkyalwnabey xley Moisés nii biid klo byab lyu, por lëe xtiits Dios nii biid despuesy beeñ gan low. ¹¹ Aan deelñee kok ntson xley Moisés nii ptiiydy, mastre kak ntson xtiits Dios nii tsitsiñdy tse kyal.

¹² Porñee tiits gosy xsaladzy noo. Por ngo nder confians xñee noow. ¹³ Chuuñtsyedy noo sinak beeñtsyey Moisés. Ptse Moisés lo con tublë ladx parñee kandy meñ Israel xa tseyga tseyga xpibeltre lo xaa. ¹⁴⁻¹⁵ Per lëe kik meñ Israel pkyey. Por ngo, axte nina, tsiñee xlab meñ Israel xley Moisés, misme ladx ko xlaady kyeñ meñ. Karty kyety ladx ko lo meñ, por xaktyee Crist schilo klityo. ¹⁶ Per tsiñee lëe meñ xpig lo Dios, lëe ladx nii ntse lo meñ xyety. ¹⁷ Por lëe Dios nak Kyalbini Ntson, aan laañee so xKyalbini Ntson Dios, kchē

meñ nche nlaa. ¹⁸ Por ngo, kchë no siñee byety ladx nii ntse lo no, lëe no byak sinak tu kyowan laañee chak nyoo xkyaalntson Dios. Aan singo mod tseyga lëe no kyak sinak Crist, por lëe no xyuumbey xa nak xkyaalntson xaa. Kchë nrüi chuuñtsyey Dios por lëe xaa nak Kyalbini Ntson.

4

¹ Por ngo nii xchosody styoo noo, por skizh xkyaalnsaak Dios nii bneetsy xaa tsiñ re loo noo. ² Karty kuuñtsyey noo tu cos nii chak tsilaan ni cos nii xkwii kyalto. Xkëetidy noo meñ ni karty kaa jkëetañ noo lo xtiits Dios. Tiitslisy xñee noo ni Dios sye sini kik noo tsiñee xtyon noo lëe do. ³ Deelñee ngan xtiits Dios nii xluuy noo, lo meñsyee nii karty telaa lo tol ngano. ⁴ Per xnülasty meñ go xtiits Dios porñee lëe xaatox nii xñabey lo kislyu re pkan kik meñ go parñee knüladzy meñ go xtiits ntson Crist, por lëe Crist chak si chak Dios. ⁵ Tsiñee xñee noo, xñeedy noo nii no kik noo, sink xñee noo nii lëe Jesucrist nak xaa nii xñabey, ni xñee noo nii cholsye xaa nii xküñ lo do nak noo, porñee xkëestyoo Jesús noo. ⁶ Por misme Dios nii psaabini lo nguey psaabini leñ styoo noo, parñee con bini go kchilo tyon noo xkyaalntson Dios. Lo Jesucrist chak nyoo kyaalntson go.

⁷ Nak xcuerp noo sinak tu kis peñ aan leeñgo noo nii

pkaady Dios loo noo. Lëe noo xluuy xkyaalwnabey Dios, per lëdy xcheñ noow. ⁸ Por ngo, nikxe xtyeedy noo ndaly kyalnë, per xyaabty noo, ni nikxe mban xtyee noo, per xsyakty noo nii sikootyee kyaan noo. ⁹ Ni nikxe xkyënal meñ noo, xsyëdy noo nonsy noo, ni nikxe xchon meñ lëe noo lyu, xyaandy noo sikootyee. ¹⁰ Laañee xyootyee noo, xtyelaa kety noo si kuty Jesús, parñee kpañ noo si pañ Jesús. ¹¹ Por mentre mbañ noo, cualquier tse ntseeb kety noo porñee xsoob noo xtiits Jesús, parñee kak nyoo nii no Jesús leñ styoo noo. ¹² Singo mod lëe kyalkuty chuñ xtsiñ leñ styoo noo, lëe kyalmbañ gaa chuñ xtsiñ leñ styoo do.

¹³ Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee: “Bnüladzyaa, por ngo kwnen.” Singo lëe noo porñee bnüladzy noo xtiits Dios, ngo nii xñee noow. ¹⁴ Ndon noo nii lëe Dios been kpañ Jesús, ni ndon noo nii lëe xaa kuuñ kpañ lëe no ni lëe xaa tsikni lëe no laañee sob xaa. ¹⁵ Par lëe do kok kchë cos ko, parñee siñee xtyaly meñ nii xkaa xkyaalnsaak Dios, singo gak ktyaly meñ nii ktee skizh lo Dios por xkyaalnsaak xaa.

¹⁶ Por ngo gaa nii iip xchosody styoo noo. Por nikxe nii chox xcueerp noo, tse con tse lëe xkyalbinii noo xkub. ¹⁷ Por lëdy cos kchë kyalnë nii xtsyool noo, que kchë kyalnsaak nii jkaa noo. ¹⁸ Xtyoondy noo cos nii nyoo,

sink cos nii nyoody xtyon noo. Por xtsedy xtiy cos nii nyoo, per lëe cos nii nyoody iip nitylodyo.

5

Lidzy no nii sob kpaaw

¹ Nak xcuerp no sinak tu yu nii sob lo kislyu, per ndon no nii deelñee nitylo yu re, lëe Dios psaal tu yu nii nitylody leñ kpaaw par lëe no, ni lëdy kaa cholsye psaw. ² Nli nii mban xtyee no mentre no no leñ cuerp re, porñee chakladzy no kyob kyoo no leñ lidzy no nii sob kpaaw, ³ lëe no tsyo leñ yu go sinak nii nyako xab no parñee kwedy no nëb kidy no. ⁴ Xteenë no ni mban xtyeedy no mentre bii ncheno no leñ xcuerp no, porñee chaklasty no kchoo no leñ xcuerp yoox no, sink chakladzy no nii kneetsy Dios tu cuerp nii nitylody lo no. ⁵ Lëe Dios pxixkwaa lëe no par ngo ni lëe xaa bneetsy Kyalbini Ntson sinak tu señ nii lëe no jkaa nii kneetsy xaa.

⁶ Por ngo, tugak nguiool no styoo no, por ndon no nii mentre bii ncheno no leñ xcuerp no, sit nche no lo Dios.

⁷ Chilody tyon no xaa nina, per xnildazy no xtiits xaa.

⁸ Nguiool no styoo no ni choki gaa no kchoo no leñ xcuerp no, parñee kyoo no lo Dios.

⁹ Por ngo nii tugak choxko no kuuñ ksak no Dios, nikxe no no o nody kaa no leñ xcuerp no. ¹⁰ Por kchë no kaktsetsy tse nii lëe Crist kuñ kyalxtisy, parñee jkaa no nii xyaal no,

según kyalbuen o kyalmaal gaa nii beeñsyey no mentre ptsyo no leñ xcuerp no.

Lëe Crist ptsig lëe no lo Dios

¹¹ Porñee xtsyeeb noo Dios ngo nii xtee noo nii jko noo styoo meñ. Nan Dios cho nak noo ni chakladzy gaan nii wi do kyuumbey do lëe noo.

¹² Xñeedy noo nrri parñee kle do loo noo stub, sink lëew xñee noo parñee kchilo ktikche do lo xtiits xaa nii xsee xa chak meñ aan chandy xaa nii no leñ styoo meñ.

¹³ Por deelñee chak wety noo, lo Dios chak wety noo. Per deelñee nyaanii noo, lo do nyaanii noo. ¹⁴ Destye nii byeeñ noo nii lëe Jesucrist kuty por kchësy meñ, lëe xkylwkëstyoo xaa xñabey lëe noo, por lëe noo kuty lo tol.

¹⁵ Lëe Crist kuty por kchësy meñ, parñee kpañdy meñ singosy, sink kpañ meñ par kuuñ ksak meñ xaa, por lëe xaa kuty ni lëe xaa pañ por meñ. ¹⁶ Por ngo nii xtyoontre noo meñ sinak chan chol xaa lo kislyu re meñ. Nikxe nii si chan chol meñ lo kislyu re ptyon noo Crist, xtyoontre noo xaa singo nina. ¹⁷ Por ngo nii xkub kchë meñ nii xnildazy xtiits Crist. Lëe kchë cos nii kok klo kwtedy. Lëe na kchësy cos ngub.

¹⁸ Lëe Dios chuuñsyey nrri. Lëe xaa ptsig lëe noo lo xaa por Crist, ni lëe gaa xaa pso lëe noo parñee ktsig noo kchësy meñ lo xaa. ¹⁹ Por Crist lëe Dios ptsily xtol meñ,

aan lëe xaa pso lëe noo parñee kyonii noo tiits re lo meñ. ²⁰ Por ngo xaa nii sëedni xtiits Crist nak noo. Nako sinak nii yuub Dios nyee lo do. Xñab noo lo do tsigo busy nii por Crist kol kpig lo Dios. ²¹ Ni tu tol gon kwloody Crist, per por lëe no lëe Dios psaksi xaa sinak nii nyak xaa tu ngoptol, parñee tsiñee kpig no lo Crist, telaa no lo tol.

6

¹ Xaa nii kē xtsiĩn Dios nak noo. Por ngo xñee noo lo do nii ksaanlasty to xkyaalnsaak Dios. ² Por leñ kitsy nii kē xtiits xaa xñee:

Worñee pteedyo tiits
pkëetyagaa xtiitsoo,
koknin lii tse nii kwtelaal.
Lëe wor kutsiĩn nina. Natse
schilo telaal lo tol.

³ Chuũdy noo cos nii nonguialdy kak parñee kñeenëdy meñ xtsiĩn noo, ⁴ sink tugak choxko noo nii kan meñ nii xtsiĩn Dios kēe noo, por xekw noo kyalnë, ni xtyee noo lyaadzy. ⁵ No kiñle meñ lëe noo ni no kol meñ lëe noo skiib, pxe kwle noo xkyaalnxoly meñ ni no kyëel noo tsiĩn ndip, ni no kchool xkaal noo ni no tyeedyle gaa noo kpiñ. ⁶ Ni nyoo gaa nii xtsiĩn Dios xkyëe noo por ngui mod mbañ noo, ni porñee xyeeñ noo xtiits Dios ni por paciensy nii chaap noo, ni por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo noo ni por xkyaalwkëstyoo noo, ⁷ ni por xtiitsli Dios nii xluuy noo ni por xkyaalwnabey Dios, ni porñee xsoob noo xtiits Dios,

lëe xaa chakni lëe noo. ⁸ No wor xlisklaa meñ noo, no gaa wor xsyablyu meñ noo. No wor mbëe xñee meñ cho nak noo, no gaa wor xñeenë meñ noo. No wor xsyak meñ nii wnee xuuy noo nikxe nii tugak xñee noo tiitsli. ⁹ No wor xsyak meñ nii xaa sit noo, nikxe nii kchë meñ xyuumbey lëe noo. Xnëzle kyalkuty no noo, per lëe noo bii mbañ. Xsaksi meñ noo, per chujty meñ noo. ¹⁰ Chak kyalnë loo noo, per tugak nle no styoo noo. Mban chak noo, per ndaly meñ no kyuun noo rikw. Sootee nii ni tu pe chaapty noo, per kchë cos no ña noo.

¹¹ Beetsy, kchë do siñee no do leñ kyedzy Corinto, tiitslisy bñee noo lo do ni tyub kaa styoo noo xkëstyoo noo lëe do. ¹² Ni tu cos xkeesty noo lo do, sink misme lëe do xsosit loo noo. ¹³ Xñen lo do sinak xñee xaa lo xiñ, nii jkëstyoo do lëe noo sinak nii xkëstyoo noo lëe do.

Lëe no nak lidzy Dios

¹⁴ Kak chopty to meñ nii xnilasty xtiits Dios, por xaa nak kyalbuen ni xaa nak kyalntseeb. ¿Xa ktsiil lsa gaa bini nguey? ¹⁵ Chilody gon ktsiil lsa Crist xaatox, ni chiloody kaa ktsiil lsa xaa nii xniladzy xtiits Dios tu xaa nii xnilastyo. ¹⁶ ¿Pe so mdyo leñ lidzy Dios nayak? Lëe no gon nak lidzy Dios mbañ ni misme gaa Dios chëb:
Lëen tso ni lëen kyënsë lady
meñ,
ni lëen kak xDios meñ,

ni lëe meñ jkab tu kyedzyaa.

¹⁷ Ni lëe gak Dios xñee:

Kol kchoo lady meñ nii xni-
lasty,

aan kuñdy to tol nii
chuuñtsyey meñ go,

tsiin jkaa xcuentaa to.

¹⁸ Naa kak pxosy to ni lëe
do kak xiñganaa ni
xiñtsyaapaa.

Singo xñee Dios nii xñabey.

7

¹ Lëe Dios gon, beetsy,
psaan tiits re lo no. Por
ngo no nii ksaan no tol
nii xkiypeedy xcuerp no ni
xkyalbini no. Kol tsoo ktsyeb
no Dios parñee xtiits sye xaa
ksob no.

*Lëe meñ Corinto xtikche
styoo*

² ¡Kol klaa syëëb noo leñ
styoo do! Ni tu cho karty
ksaksi noo, ni ni tu cho karty
jkëëtii noo. ³ Xñedyaa kchë
nrii parñee kñeenën lëe do,
por lëen niyle nii tugak no
do leñ styoon par kpañ no ni
parñee kety no tusyke. ⁴ Tyub
styoon xñen lo do ni xlen
lo do, por nikxe ptyee noo
kyalnë, nguiool no styoon ni
xle gaan.

⁵ Destye nii kwlañchee
noo xtañ meñ Macedonia,
karty kxiladzy noo, masyke
kyalnë xtsyool noo. Xtilyni
meñ noo ni ptyeeb kaa
noo. ⁶ Per lëe Dios nii
xchooblady styoo meñ
nii no kyalnë pchooblady
styoo noo worñee lëe Tito
kwlañche. ⁷ Per lëdy porñee
kwlañchesy xaa pchooblady
xaa styoo noo, sink porñee

pchooblady to styoo xaaw.
Lëe xaa në nii chakladzy to
kan do lëe noo ni në xaa nii
no do kyalnë por naa, aan tir
blen biñaa ngo.

⁸ Nikxe nii beeñ kteenë
kitsy nii pxalaa lëe do,
xteenëdyaa nina. Nikxe nii
pteenën konaa nii pteenë
do xisy wiñ, ⁹ lëe na xlen.
Per xledyaa porñee pteenë
do, sink porñee lëe kyalnë
go ptikche styoo do lo Dios.
Kwtedy to kyalnë go sinak
xyo styoo Dios. Por ngo nii
ni tu pe kokty to por lëe
noo. ¹⁰ Por kchë meñ nii
xtye lo kyalnë sinak xyo styoo
Dios, xtsëe meñ go xmod aan
singo mod lëe meñ go xtyelaa
aan kindy penak tso meñ
go kyalnë. Per lëe meñ nii
xtyee kyalnë nii no lo kislyu
re, kaazhkaa chety meñ go.

¹¹ Kwte do kyalnë sinak xyo
styoo Dios, aan lëe na ¡kol
kuy kchë nii beeñ do gan!
Byeñ do nii no nii kchoo do
xfavoraa. Blëe do aan axte
ptyeb to. Loxsyey ngo lëe
do kokladzy nyan do naa
ni lëe do kokladzy nsaksi
do xaa nii kwloo falt. Kchë
ngo beeñtsyey do parñee kak
nyoo nii lëdy to kwloo falt.
¹² Worñee pxalaa kitsy ko
lo do, pxaldyno por xaa nii
kwloo falt, ni pxaldyno por
xaa nii kwtedy kyalnë go,
sink lëew pxalaa parñee kan
Dios nii sini noo kik to. ¹³ Por
ngo nii pchooblady to styoo
noo.

Per lëdy por ngosy byo
nguiool styoo noo, sink wi
porñee ptyon noo singootyee
xle Tito, por kchë do kwloo

nguiool styoo xaa. ¹⁴ Byaan maaldyaa lo Tito worñee chëpaa nii xlen lo do. Por sinakak nii nli kchë nii niy noo lo do, nli kchë nii ptyeesy noo lo Tito. ¹⁵ Aan tir xkëstyoo xaa lëë do tsiñee xsaladzy xaa nii beeñtsyey do kchë nii kwnabey xaa ni ptyseb to kon do xaa. ¹⁶ Xlen nii schilo kña loon do.

8

Meñ nii xkady cos tyub styoo

¹ Lëë nana, beetsy, lëë noo kutiits lo do xa nak kyalnsaak nii pteedy Dios lo meñ Macedonia nii xnildadzy xtiits xaa. ² Nikxe nii mban kwtedy meñ go kyalnë, xle meñ go, ni nikxe nii prob meñ go, lëë meñ go pkady cos sinak nii nyak meñ go rikw. ³ Nli xñen nii tyub styoo meñ go pkady cos aan axte nii kindy pkady meñ go. ⁴ Xtse kwnab meñ go nii klaa noo kuñ meñ go yudar xaa nii xnildadzy xtiits Dios. ⁵ Nlasy noo nii nyuuñtsyey meñ go kchë ngo, por klo xtiits Dios bnildadzy meñ go. Loxsy ngo lëë meñ go psoob xtiits noo sinak xyo styoo Dios. ⁶ Por ngo lëë noo bñab lo Tito nii wi lo do kñab xaa nii xtop noo, por destye klo lëë xaa bislo xtop xaaw. ⁷ Lëë do chuñ gan lo kchë cos, xnildadzy to xtiits Dios, ni chuñ do gan tsiñee xluuy do xtiits Dios, ni chak to, ni xkëstyoo do lëë noo. Por ngo noo nii kuñ do gan na nii xtop noo nii jkiñ lo betsy no.

⁸ Xñabeydyaa nii kuuñtsyey do nrii, sink lëëw niyaa lo do parñee ktee tiits nii kluuy do nii nli no kyalwkëstyoo leñ styoo do sinak nii now leñ styoo meñ. ⁹ Por nanle to xa nak xkyalnsaak Jesucrist. Rikw xaa, per lëë xaa byak prob porñee xkëstyoo xaa lëë do, parñee por xkyalprob xaa lëë do kyak rikw.

¹⁰ Lëën kniy nii no kikkaa. Destye iz kwtedy gon bislo do ptop to tumi re tyub styoo do. ¹¹ Lëë na kol kisyaaalo sinak nii nguiool kwyo styoo do worñee bislo do. Kol ktee nii kchilootyee lo do. ¹² Por deelñee no meñ gan ktee tu cos, xkaaña Dioso. Xñabty xaa nii chaapty no.

¹³ Xñabty noo nrii parñee te do lyaadzy porñee beeñ do stu meñ yudar, ¹⁴ sink lëëw xñab noo parñee kchë no kap nii jkiñ lo no. Lëëw xtee tiits nii ktee do nii chak falt lo meñ go, so gaa tse nii kneetsy meñ go nii kak falt lo do. Singo mod kchë no kuuñ yudar, ¹⁵ sinak nii xñee xkitsy Dios: “Kokty falt cos lo meñ nii chap ndalyo, ni lo meñ gaa nii chapty ndalyo koktyo falt.”

Lëë Tito chitedy lo meñ Corinto

¹⁶ Per skizh Dios nii kwloo xaa lëë do leñ styoo Tito sinak nii no do leñ styoon. ¹⁷ Por ngo lëë xaa psoob xtitsaa, aan como tugak sini do kik xaa, lëë xaa sëed tedy lo do porñee kwlaño styoo xaa.

¹⁸ Lëë Tito sëed chop tu betsy noo nii xyuumbey kchë

meñ nii xniladzy xtiits Dios, porñee no xaa xfavor xtiits Dios. ¹⁹ Ni lëdy kaa por ngosy sëed xaa, sink lëe kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kwle xaa parñee kuñ xaa lëe noo yudar kuuñ noo tsiin re parñee kuuñ ksak noo Dios ni parñee kak nyoo nii chakladzy noo kuuñ noo yudar. ²⁰ Kchë nrri chuunŋsyey noo parñee kñeenëdy meñ lëe noo porñee xtop noo kchë tumi re. ²¹ Lëjty xaktyee por Dios, sink wi por meñ, chakladzy noo ktop noo tumi re ngui mod.

²² Lëe noo xaal stu betsy no. Nyoo nii nguiool no styoo xaa. Lëe na mastre xle xaa porñee chap xaa lëe do confians. ²³ Deelñee kñabtiits meñ cho nak Tito, kol këb nii xcombañeraa xaa ni chopaa xaa chuñ lëe do yudar. Singo gak deelñee kñabtiits meñ cho nak xaa nii ksa Tito sëed, kol këb nii lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios pxaal xaa parñee kuuñ ksak xaa Crist. ²⁴ Aan parñee kniladzy meño, kol kluuy nii nli xkëstyoo do xaa, ni kol kluuy nii lëdy likasy xtaan noo lëe do.

9

Tumi nii xtyop

¹ Xkiiñdy nii jkën leñ kitsy re xa nak xcuent tumi nii xtyop par betsy no nii xniladzy xtiits Dios. ² Por nanlaa nii buen styoo do, ni mbëe gaa xtee styoon tsiñee xñen lo meñ Macedonia nii destye iz kwtedy lëe do kwlokyeñ kuñ do yudar, aan por lëe do wi meñ Macedonia kwlañ

styoo kuñ yudar. ³ Per lëen xal betsy no lo do parñee kak ndoon nii nli kchë cos buen nii chutiitsaa. Lëe betsy no xalaa parñee list kwe do, ⁴ por toontlaa kiidnal bla xaa Macedonia naa aan kan xaa nii nche tseydy to aan kchoo xkyalto noo, aan nder confians bñee noo nii buen styoo do ni kchoo gaa xkyalto do. ⁵ Por ngo nagon kwxaakaa nii buen kxalaa betsy no lo do parñee kuñ xaa lëe do yudar lox ktop to nii byaanle to tiits destye klo, tsiin singo mod kak nyoo nii lëdy lëe noo xñabo lo do, sink styoo do xlyañ.

⁶ Kol ksaladzy tiits nii xñee sinrii: Kchë meñ nii xisy chan, xisy nii xtop meñ go, per lëe kchë meñ nii nroob chan, ndaly nii xlaap meñ go. ⁷ No nii ktee do nii kwlañ styoo do. Kwteexoody tow, por xle Dios lo meñ nii xle chuñ yudar. ⁸ Lëe Dios kneetsy kchëlo kyalnsaak lo do, parñee ni tu pe kakty falt lo do ni parñee kuñ do yudar. ⁹ Sinrii xñee xkitsy Dios:

Ndaly nii ptee xaa lo meñ prob,
aan ni tu cho knitylasty kyalnsaak nii beeñtsyey xaa.

¹⁰ Lëe Dios nii xnee pni nii xñaa ni xnee nii xtyaaw, knee kchë nii jkiiñ do ni lëe xaa kuuñ ktyaly kchë cos buen nii no leñ styoo do. ¹¹ Singo mod lëe do kap kchëlo cos parñee kchilo kuñ do yudar. Aan lëe kchë meñ nii jkaa nii kxaal do loo noo ktee skizh

lo Dios. ¹² Lëdy kaa xaktyee nii xkiiñ lo betsy no xteedy to, sink por kchë ngo chop kyon vuelte xtee xaa skizh lo Dios. ¹³ Lëe betsy no nii jkaa nii ktop to ktee skizh lo Dios, por nyoo nii xsoob to xtiits Dios. Ni lëe styoo xaa ksak lo Dios por kchë nii ptop to par kak meñ yudar. ¹⁴ Aan lëe xaa go kñab lo Dios por lëe do ni skëstyoo xaa lëe do por kyalnsaak nii bneetsy Dios lo do. ¹⁵ jskizh Dios por kyalnsaak nii bneetsy xaa lo no!

10

Xkyalwnabey Pable

¹ Paablaa, con kyal-ndoladzy nii bneetsy Crist lon xñen lo do. Xñee meñ nii tir ndoladzyaa tsiñee son lo do, per xtaanaa tsiñee son sit. ² Por ngo xñabaa nii kyubty to nii kak ntseebaa lo xaa nii xñee nii styoo noo xlyañ kchë nii chuuñtsyey noo, por syaxaa kñen lo xaa tsiñee lëen kyely. ³ Nli nii xaa lo kislyu re nak noo, per xtiildy noo sinak xtily meñ lo kislyu re. ⁴ Por xsyeeñdy noo kiib nii no lo kislyu, sink xkyalwnabey Dios nak xkiib noo par knityloo noo xkyalwkëti xaatox. ⁵ Xnityloo noo kchë cos nii xlaady kyuumbey meñ Dios. Kchë cos nii no kik meñ xtsig noo lo Crist parñee ksoob meñ xtiits xaa. ⁶ Saksi noo meñ nii xsoobty tiits tsiñee tyon noo nii lëe do xsoob tiits xtiits Dios.

⁷ Nii chansye to xniladzy to. Deelñee no tu do xsyak nii xlad Crist no do, kol kyeñ gaanoo nii wi noo no xlad Crist. ⁸ Nikxe nii xsyak to nii chakladzypaa kaknan do nii xñabey noo, kindy penak kteladzyaa. Por lëe Dios bnee tiitspey parñee kchooblady noo styoo do. Syoopty noo par jkëetañ noo lëe do. ⁹ Chaklastyaa nii sak to nii chakladzyaa ktseebaa lëe do con kitsy nii xalaa. ¹⁰ No do xñee nii ntseeb xñee lo xcartaa, per ni tu cho xsaldy naa tsiñee son lo do. ¹¹ No nii kaknan xaa nii xñee singo nii sinakak xtiits noo tsiñee nche noo sit, singo gak kako tsiñee kyoop noo lo do.

¹² Xyaxy noo kak noo sinak kchë xaa nii xtaan xaly. Buendy chuuñtsyey xaa go, por xtaan lsa xaa lo xcombañer xaa. ¹³ Xkiiñdy nii ktaan noo, por misme Dios xluuy nii kuuñtsyey noo, ni lëe gaa xaa bnee tiits nii kwlañchee noo lo do leñ kyedzy Corinto. ¹⁴ Schilo kñabey noo lo do, por lëe Dios bneetsy tiitspey loo noo worñee byoop noo lo do, por klootyee noo byoob kluuy cho nak Crist lo do. ¹⁵ Ni xtaandy kaa noo xtsiiñ stu meñ sinak nyako xtsiiñ noo. Al contrario, lëe noo këmbës nii kniladzyre to xtiits Dios parñee kluuyre noow lo do, per nody nii kchoo noo laañee pxaal Dios lëe noo. ¹⁶ Nare kluuy noo xtiits Dios lo meñ nii no sit lo do, per ktaandy noo xtsiiñ stu meñ.

¹⁷ Deelñee no tu xaa nii chakladzy ktaan, no nii ktaan xaa xtiits Dios. ¹⁸ Por deelñee misme lëe no kchoo xfavor no, kchukëdy no. Per deelñee yuub Dios kchoo xfavor no, schukë no.

11

Xaa nii chakladzy kak apostle

¹ Lëen kñe blalan tiits nii so xnëzty lo do. Kol kxekw jkëetyag tow. ² Xsiniyaa lëe do sinak xyostyoo Dios, por lëen kwlootiñ lëe do lo Crist aan chakladzyaa ktedyaa to lo xaa sinak xchotiñ kwnaa yeeñ nii xtsiilña tugak mguiy. ³ Per xtsyeebaa nii kyëti do sinak pkëeti mëel Eva aan kchoso styoo do lo Crist. ⁴ Por chanaa nii xkëetyag to xtiits xaa nii xñee nii no stu Crist, ni xkëetyag to xtiits xaa nii xñee nii no stu kyalbini, ni xkëetyag to xtiits xaa nii xñee nii no stu tiits nii xteelaa. ⁵ Sotaa gon nii xyablyudyaa lo apostle nii kwsëeb to xlad. ⁶ Nikxe kaktyaa kñe nguín, per lëdy porñee chaktyno. Ni kayanle gaa to nii nli chakaa, por kon do kchë nii beeñtsyeyaa.

⁷ ¿Ote mal yak beñaan nii singosy bluyaa xtiits Dios lo do, ni byablyun par klisklaan lëe do? ⁸ Xaa lo meñ nii xnildazy xtiits Dios pticheen tumi, porñee kwnasyaa nii kwtiix meñ go naa parñee kyën tsiñ lo do. ⁹ Ni nikle gaa kwyon lyaadzy worñee kwyon lady to, ni tu cho lo kwlootsiñdyaa, por lëe xaa Macedonia nii kwlañche bnee kchë nii kok

falt lon. Kopaa cuent parñee kotsiñdyaa lo do ni singo gaa tugak kuuñtsyeyaa. ¹⁰ Nan nyëen nii nli xyuumbeyaa xtiits Crist, aan ni tu cho chilody jka nii klen, por ni tu pe bneesty meñ nii no nëz Acaya lon. ¹¹ ¿Penak dyon xñen sinrii, pe porñee xkëstyoodyaa lëe dow? Axte Dios gon nan nii xkëstyoon lëe do.

¹² Per ksandyaa nii chuunñtsyeyaa, parñee ktejtyaa tiits nii chol xaa kle si xle noo. ¹³ Por nlidy nii apostle nak kchë xaa go. Wnee xuuy nii chakladzy kak xapostle Crist nak xaa. ¹⁴ Ni lëdy kaa nii ksee ñe kan ñe xaa go, por yuub xaatox xtsyëelo parñee kak xaa sinak xangly Dios. ¹⁵ Por ngo kchë xaa nii no xlad xaatox xtsyëelo parñee kan meñ nii buen xaa, per mban kyal xcuent kchë xaa go.

Kyalnë nii xtye Pable

¹⁶ Ni xñe gakaa xñen: Këbty to tsaaplaa chak wetyaa, per deelñee xsyak to nii nli chak wetyaa, lëen kñe lo do si xñee xaa nii chak wety parñee win ktaan xisy wiñ. ¹⁷ Lëdy Dios bneetsy tiitspey nii xñen kchë nrrii, sink lëew xñen si xñee tu xaa wety nii chakladzy ktaan. ¹⁸ Por ndaly xaa nii xtaan cos nii no lo kislyu re no. Por ngo, win ktaan. ¹⁹ Ni tir gaa nyaani do, per xekw to xkëetyag to xtiits xaa nii chak wety. ²⁰ Xekw to lo xaa nii xkuñ lëe do tsiñ, ni xla xcheñ do, ni xkëeti lëe do, ni xlëe chan lëe do, ni xkotsyetsy lëe

do. ²¹ Axte xteladzyaa kñen nii tir nguudzy kok noo lo do.

Per syaxaa ktaanaa sinak xtaan stu xaa, nikxe nii kñen si xñee tu xaa nii chak wety. ²² Deelñee xñee xaa go hebreo, win xñew. Deelñee xaa Israeel gaa nak xaa go, win nak xaa Israel. Deelñee lo xtiyy gaa Abraham sêed xaa go, win syely lo xtiyy Abraham. ²³ Deelñee xtsiñ gaa Crist xkyë xaa go, mastre xkyën xtsiñ Crist que xaa go. Xñen si xñee tu xaa nii chak wety. Por ndalyre tsiñ nii noyuuñtsyeyaa, ni ndalyre vuelt no ko meñaa skiib, ni no kiñ meñaa, ni ndalyre vuelt notelaan lo kyalkuty. ²⁴ Kaay vuelt pxob xaa Israel naa kalyptsiipkee ña tuu kidy. ²⁵ Tson vuelt pxob yag meñ naa. Lëe stu vuelt lëe meñ blaal kyo naa. Tson vuelt kwnity barkw nii san lo nis. Tu vuelt nder kyool ni tyub tse kwyon lo nistoo. ²⁶ Tyub nii kën viaj, ndaly vuelt kwtelaa nyoy nis kiigwpee naa. Ni ndaly vuelt notelaan lo ngbaan ni lo xaa tu kyedzyaa ni lo xaa sit. Ndaly vuelt notelaan lo meñ leñ kyedzy ni tañ ni lo nistoo. Ndaly vuelt notelaan lo meñ nii nlidy xnildzy xtiits Dios. ²⁷ Kakyëlaa tsiñ ndip ni noteedylaa kyalnë. Ni ndaly vuelt no kchoo xkalaa, ni no teedyaa kpiñ. Ndaly vuelt kwlaan nis. Ndaly gaa vuelt tawdyaa. Noteedylaa nal ni kok falt xabaa.

²⁸ Kchë lo kyalnë go no-teedyaa, per tugak sini kchë meñ nii xnildzy xtiits Dios

kikaa. ²⁹ Deelñee no tu xaa nii no nguiooldy styoo, wi styoon cho nguiooldy. Deelñee xchon meñ tu xaa lo tol, xlëen. ³⁰ Deelñee kakladzyaa ktaanaa, schilo ktaanaa xkyalmbanaa. ³¹ Lëe Tat Tios nii nak pxosy Jesucrist xyal jkaa skizh tugak. Lëe xaa nan nii nli kchë nii xñen. ³² Worñee kwyon Damasco, lëe xtisy nii psoob rey Aretas pxaal xaa nii kulës naa chu kyedzy parñee kñaasy xaa naa. ³³ Per lëe meñ kwloo naa leñ tu tskwidy par klity meñ naa nëz chex pyedzy nii ntse kyako kyedzy, aan singo kwtelaan lo xaa go.

12

Xkyalmban Pable

¹ Pe nandy nii ktaanaa, per lëen ktaan kchë cos nii bluuy Crist lon. ²⁻³ Kok tsida iz nii kuni Dios naa kpaa klaa. Nandyaa deelñee tyub xcuerpaa kuni Dios naa, ote xaktyee xkyalbinino yak. Dios sye nano. ⁴ Per lëe Dios kuni naa kpaa, aan siko biñaa cos nii ni tu xaa lo kislyu re chilody kñee. ⁵ Schilo ktaanaa kchë ngo, per xtaandyno, sink xtaanaa por xkyalmbanaa. ⁶ Nikle nii schilo ktaanaa, por nli kchë nii kñen, per xtaandyaa, parñee këbty meñ nii chaktyaa nii xaa nonaa ni chaktyaa nii xaa chakaa. ⁷ Per parñee nyak nyaadyaa por kchë nii konaa, lëen kwlañ tu yoob. Nako sinak tu kitsy nii blisy xaatox naa. ⁸ Tsonle vuelt nonabaa lo Crist nii ktichee xaa

yoob ko, ⁹ per nē xaa lon: “Xkyalwkēstyooosyaa xkiiñoo, por lo xaa mban xtedyaa xkyalwnabeyaa.” Por ngo xlen nii mbanaa, parñee jkan xkyalwnabey Crist. ¹⁰ Xlen tsiñee mbanaa, ni xlen tsiñee xkotsyetsy meñaa, ni xlen tsiñee non lyaadzy, ni tsiñee xkyenlaag meñaa, ni tsiñee xtyeedyaa kyalnē porñee xniladzyaa xtiits Crist. Por tsiñee xsyakaa nii mbanaa, wor go mastre ndanaa.

Lëe Pable no kyalnē por meñ Corinto

¹¹ Kwnen si xñee tu xaa nii chak wety, per lëe do chap tol. No nii lëe do klisklaa naa, por nody nii kyablyun lo apostle nii kwsëeb to xlad, nikxe nii ni tu pa nondyaa.

¹² Ni worñee kwyo gaan lady to, kopaa paciensy. Ni kon do nii nli apostlaa por kchē kyalntson ni milagre nii beeñtsyeyaa. ¹³ Kwxaaktyaa nii mban do lo los demasy xaa nii xniladzy xtiits Dios, xakxe porñee kwlootsiiñdyaa lo do. ¡Kol kuñaa perdón deelñee por ngo kwlon falt lo do!

¹⁴ Lëew kyon vuelt nii kyely tedyaa lo do. Aan ko tsiñdyaa lo do. Por kyeldyaa parñee kneetsy to nii chap to lon, sink lëen kyely kan lëe do. Por nody nii ktop xaa wiñ tumi par pxosy xaa, sink pxosy xaa wiñ no nii ktop tumi par xaa wiñ. ¹⁵ Mbëere kuñaa gast nii chaapaa. Axte win kak gast por lëe do. Per sootee na nii tsiñee mastre

xkēstyoon lëe do, xisy xkēstyoo do naa.

¹⁶ Kwlootsiiñdyaa lo do, per no do xñee nii byubaa mod nii byab to tu lo tramp. ¹⁷ ¿Pe no tu xaa nii pxalaa nayak pkēeti lëe do? ¹⁸ Naa pxal Tito chop stu betsy no biid tedy lo do. ¿Pe pkēeti Tito lëe do? ¿Pe lëdy nayak nii tugak no kika chop kik Tito?

¹⁹ Neñdy xsyak to nii mismee lëe noo xfavor noo xñee noo. Per lëdyo gon, por xña lo Dios nii xñee noo si xñee xaa nii ngab lo Crist. Aan kchē nrii xñee noo parñee kyuumbeyre to xtiits Dios.

²⁰ Xtsyeebaa tsiñee kyelyaa lo do, xaale nak to, o xaale gaa nakaa. Xtsyeebaa nii nche ktily do, ni noyak to mbidy, ni nche klëe do, ni noyak nyaa do, ni ncheyaw do tiits kizh, ni nche neenē do, ni ncheno do si xkaatyee.

²¹ Xtsyeebaa nii kuuñ kte-ladzy Dios naa tsiñee kyelyaa lo do, aan konaa porñee karty ksaan do xtol do, ni noni do stu kwnaa o stu gaa mguiy, ni xsaandy to kchē cos ntseeb nii noyuuñtsyey do.

13

Lëe xilban Pable xyal

¹ Lëew kyon vuelt nii kyelyaa lo do. Aan no nii kso do chop testigw o tson gaa testigw nii nan xa nak xfalt xaa nii beeñ tol. ² Per lëen xñe kazh lo xaa nii kwloo falt klo ni kchē lo do, nii nikxe sodyaa lo do, per kol ksaladzy nii niyaa lo do worñee pchop vuelt byelyaa lo do. Por

kaptraa paciensy tsiñee lëen kyely stub. ³ Por chakladzy to kaknan do dyon pe nli nii no xkyalwnabey Crist leñ styoon. Aan mbandy Crist gon, sink ndaan chak xaa lo do. ⁴ Nli nii kwë xaa lo crusy sinak xkyë tu xaa mban, per por xkyalwnabey Dios lëe xaa mbañ. Singo gak lëe noo mban chak noo. Per sinak nii por xkyalwnabeyak Dios pañ Crist, kpañ noo, parñee jkiin noo lo do.

⁵ Misme lëe do kol kyeñ deelñee nli xniladzy to xtiits Dios. Kol kuñ lëe do preb. Kol kyeñ dyon pe nli no Crist leñ styoo do, ote nlidyo yak. ⁶ Naaty kyeñ do nii nli xniladzy noo xtiits Dios. Ptyeedy noo preb. ⁷ Xñab noo lo Dios nii kuuñtsyeydy to cos mal. Xñeedy noo nrii parñee kuuñ ksak to lëe noo, sink lëew xñee noo parñee kuuñtsyey do cos buen, nikxe nii xsyak to nii ptyejty noo preb. ⁸ Por chilody ktilyni noo tiitsli, sink xfavor tiitsli no noo. ⁹ Por ngo xle noo tsiñee mban xtyee noo parñee kak ndaan do, ni lëe noo kñabre lo Dios por lëe do parñee kyak tubli do. ¹⁰ Lëen xal kitsy re antes nii kyelyaa lo do parñee kak ntseebyaa tsiñee kyelyaa. Por lëe Dios bneetsy tiitspey lon parñee kluyaa xtiits xaa lo do. Bneesty xaaw parñee jkëetañaa lëe do.

¹¹ Kakni Dios to dyon, beetsy. Kol ktee nii ngui kpañ do. Kol kchooblady lsa styoo do tsiin kakni Tat

Tios nii xkëstyoo meñ lëe do. ¹² Kol jkëëptyux xcombañer do ni kol kaw tu pxit kwesy xcombañer do. ¹³ Kchësy meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz re xkëëptyux lëe do.

¹⁴ Lëe lëesy Jesucrist dyon kakni lëe do, ni lëe lëesy Dios jkëstyoo lëe do, ni lëe lëesy Kyalbini Ntson kneetsy tiits nii mbëe kpañ do.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Galacia

¹ Naa nak Pable, xapostle Jesucrist. Lëdy cholsye pso naa ni lëdy cholsye pxaal naa, sink yuub Jesucrist ni Tat Tios, xaa nii beeñ kpañ xaa pxaal naa ni pso naa. ² Ksan kchë xaa nii xniladzy xtiits Dios nii nche lon nu, xal kitsy re lo kchë meñ Galacia nii xniladzy xtiits Dios. ³ Lëe lëesy Tat Tios dyon ni lëe lëesy Jesucrist kakni lëe do parñee mbëe kpañ do. ⁴ Lëe Jesucrist gon kuty por kchë xtol no, parñee ktee-laa xaa lëe no lo kchë cos ntseeb nii no lo kislyu re. Styoo Tat Tios kwlañ nii singo kuuñtsyey xaa. ⁵ ¡Tugak kol too ktee no skizh lo Dios!

Tugak tiits nii xteelaa no

⁶ Xseen gon nii blyëedy lëe do tse psaan Dios nii kwtsyetsy lëe do por xkyalwkëstyoo Crist, par kniladzy to stu tiits nii xteelaa. ⁷ Per nody stu tiits nii xteelaa gon, sink no bla xaa nii xkan kik to aan chakladzy xaa kxiñ xaa xtiits Crist nii xteelaa. ⁸ Deelñee kiid tu xaa nii kluuy lo do nii no stu tiits nii xteelaa aan xaa nako lo nii bluuylo noo lo do, nguialsi xaa nikxe yuub naaw o nikxe gaa tu angly nii byety kpaaw. ⁹ Nii kwne gakaa klo, xñen: Deelñee kiid tu xaa nii kluuy stu tiits nii xteelaa lo do aan

xaa nako lo nii xniladzyle to, nguialsi xaa.

¹⁰ Chaklastyaa kuuñ ksakaa meñ, sink lëen chakladzy kuuñ ksakaa Dios. Deelñee kakladzyaa kuuñ ksakaa meñ, chilody kyën xtsiñ Crist.

Xa kwlañ nii lëe Pable kak apostle

¹¹ Kol kaknan gaanoo, beetsy, nii lëdy leñ kik chol meñ lo kislyu re kwlañ tiits xteelaa nii xluuyaa. ¹² Porque lëdy cholsye bluuyo lon, sink yuub Jesucrist bluuyo.

¹³ Biñle gaa to nii worñee kwyon lo xlay meñ Israel, kwënlagaa meñ nii xniladzy xtiits Dios aan kokladzyaa nlooxaa kchë meñ go. ¹⁴ Lo kchë xlaay meñ Israel nii psedyaa beñaa gan lo kchë xaa nii tusy kchëen, porñee kwyoxkoon kuuñtsyeyaa nii psaan pxusykoltoon. ¹⁵ Per antes nii nyalyaa lëe Dios kwle naa, aan por xkyalwkëstyoo xaa lëe xaa kwtsyetsy naa worñee kwlaño styoo xaa. ¹⁶ Lëe xaa bluuy xiñ xaa lon, parñee nluyaa xtiits xaa lo meñ sit. Tsiñee lëe tse go kutsiñ ni tu cho lo kwyabtiistyyaa, ¹⁷ ni kwyady kaan Jerusalén nyakanaa xaa nii nakle apostle. Sink blyëedyaa lëen kwyaa nëz Arabia, loxsye ngo lëen kwyaa Damasco stub.

¹⁸ Axte kwloxo tson iz lëen kwyaa Jerusalén. Tsigore lëen byuumbey Pedre. Tsiñ kpidz kwlësaa lo xaa. ¹⁹ Per kondyaa ndaly xaa nii nak apostle, xaktyee Jacob betsy

Jesús konaa. ²⁰ Xkonaa Dios nii tiitsli nak kchē tiits nii xkēn.

²¹ Loxsye ngo lēen kwyā nēz xtañ meñ Siria ni nēz xtañ meñ Cilicia. ²² Per byu-umbeydy meñ nii xniladzy xtiits Crist nii no nēz Judea naa. ²³ Xaktyee biñ meñ go nii xñee meñ: “Lēē xaa nii kwēnlaag lēē no tyub tsigo, ni kokladzy nloox lēē no, xluuy xtiits Dios lo meñ nina.” ²⁴ Kchē meñ go ptee skizh lo Dios porñee bniladzyaa xtiits Dios.

2

Lēē Pable chinee lo apostle nii xñabey

¹ Lēē kwloxo tsida iz lēen kwyā Jerusalén chopaa Bernabé. Wi Tito byonii noo. ² Kwyā porñee byēñaa nii Dios pxaal naa. Tsi lēen ptiñ Jerusalén, nonsy lo xaa nii xñabey bitiitsaa xa nak tiits nii xteelaa nii xluuyaa lo meñ sit. Kwyā porñee koklastyaa nii xlyēsý nguiēn tsiñ. ³ Nikxe nii lēdy xaa Israel Tito, ni tu cho kwnabeydy nii nyobey xaa. ⁴ Per lēē bla xaa nii nlidy xniladzy xtiits Dios kwsēēb tsilaan lady noo parñee kleetsy xaa dyon xa mbañ noo porñee xniladzy noo xtiits Crist aan lēē xaa kokladzy nii nyuūntsyeey noo nii xñabey xley Moisés. ⁵ Per psaldy noo xaa, porñee koklasty noo nii nchoxo do lo xtiits Dios nii xteelaa.

⁶ Per ni tu pe nēdy xaa xñabey go lon, nikxe nii xkwenjtyaa deel chootyee kok kchē xaa go, por tugak nak no

lo Dios. ⁷ Lēē xaa byēñ nii lēē Dios pxaal naa kakluyaa tiits nii xteelaa lo meñ sit, sinak nii pxaal Dios Pedre tsikluuy xaaw lo meñ Israel. ⁸ Porque misme Dios nii pxaal Pedre kak xaa apostle lo meñ Israel, pxaal naa kakaa apostle lo meñ sit.

⁹ Por ngo lēē Jacob ni Pedre ni Juan kwseñ ñan ni ña Bernabé ksa xaa xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lēē xaa byēñ nii lēē Dios bnee kyalnsaak re lon aan lēē noo byaan nii lēē xaa tsi lo meñ Israel, lēē gaa noo kyo lo meñ sit. ¹⁰ Nēsý xaa nii tugak ksaladzy noo meñ prob, ni nli gaa tugak choxkoon kuñaa meñ prob yudar.

Lēē Pable chak ntseeb lo Pedre

¹¹ Per tsi lēē Pedre biid leñ kyedzy Antioquía, kwēntseebaa lo xaa, porñee klēē ñe kan ñe nii chuuñtsyey xaa. ¹² Klo name chaw xaa ksa xaa meñ sit, per tsiñee lēē bla xaa nii pxaal Jacob kwlañ, lēē xaa bislo psosit xaa lo kchē meñ go, porñee ptsyeb xaa xaa nii chakladzy tsobey meñ sit. ¹³ Aan wi bla meñ Israel nii xniladzy xtiits Dios beeñtsyey nii beeñtsyey Pedre, axte wi Bernabé byab lo xkyalwnee xuuy xaa. ¹⁴ Per tsiñee konaa nii chuuñtsyeydy xaa nii xñabey xtiits Crist, xña lo meñ chēpaa lo Pedre: “Xaa Israeloo aan kēl si xkyē meñ sit. ¿Xa chakladzyoo tsigo nii xoo kpañ meñ sit sinak nii mbañ meñ Israel?”

¹⁵ Meñ Israel no destye nii koly no, lëdy meñ sit nii no xtol nak no. ¹⁶ Per ndon no nii xtsildy xley Moisés xtol no, sink lëe Crist xtsilyo. Por ngo nii wi no bniladzy xtiits Jesucrist, parñee kpily xtol no, por chilody xley Moisés ktsily xtol meñ.

¹⁷ Lëe na deelñee tol chuun no tsiñee xpig no lo Crist par ktsily xaa xtol no, ¿pe lëe Crist tsigo chuñ xtol no? ¡Lëdyo gon! ¹⁸ Por deelñee xñen nii lëdy xley Moisés xtsily tol aan naa gak xñee nii kuuñtsyey meñ nii xñabey ley, tu ngoptol nakaa. ¹⁹ Por mbañtraa par kuuñtsyeyaa nii xñabey ley, sink lëen mbañ par kuuñtsyeyaa nii xñabey Dios. ²⁰ Ni lëdre gaa naa mbañ, sink lëe Crist mbañ leñ styoon, por win kwë lo crusy worñee kwë Crist. Aan kchë nii chuuñtsyeyaa nina lëew chuuñtsyeyaa porñee xnildzyaa xtiits Xiñ Dios. Xkëstyoo xaa naa por lëe xaa kuty xcuentaa. ²¹ Chaklastyaa ksanaa xkyaalnsaak Dios tublad, por deelñee nchilo ntsily ley xtol no, pe nandy kuty Crist.

3

No nii kniladzy to xtiits Dios

¹ ¡Natsypee nguey kchë do siñee nak to meñ Galacia! ¿Cho pkëeti lëe do, parñee ksaan do xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús nii kwë lo crusy? ² Kol në dyon penak nii kwsëeb xKyalbini Ntson Dios leñ styoo do. ¿Pe porñee

beeñtsyey do nii xñabey xley Moisés, ote porñee yak bniladzy to xtiits Dios? ³ Natsypee nguey do. Deelñee kwsëeb xKyalbini Ntson Dios leñ styoo do porñee bniladzy to xtiits Dios, ¿penak nii chakladzy to kuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés stub? ⁴ ¿Pe ni tu pa pkiñdy kchë kyalnë nii kwtedy to? ¡Deelba nguiño siquier palalsye! ⁵ Tsiñee chuuñtsyey xKyalbini Dios tu kyalntson lady to, ¿pe chuuñtsyey xaaw porñee chuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés, ote chuuñtsyey xaaw yak porñee xnildzy to xtiits Dios?

⁶ Bniladzy Abraham xtiits Dios, ngo nii lëe Dios pkaax-cuent xaa sinak nii nyak xaa tu xaa buen. ⁷ Kol kaknan tsigo busy nii kchë meñ nii xnildzy xtiits Dios ngab lo xtiyy Abraham. ⁸ Ni sëedle gaa leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëe Dios ktsily xtol kchë meñ sit nii kniladzy xtiits xaa. Por ngo nii destye tiemp chëb xaa lo Abraham: “Kchësy meñ nii nche lo kislyu kuuñlayaa por lii.” ⁹ Singo kchë meñ nii xnildzy xtiits Dios chaklay sinak koklay Abraham, porñee bnildzy xaa.

¹⁰ Nguialsi kchë meñ nii xñalo xley Moisés. Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii nguialsi meñ nii chuñdy cumplir kchë nii xñabey xley Moisés. ¹¹ Nyoo tsigo busy nii kpildy xtol meñ nii chuuñtsyey nii xñabey xley Moisés, por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëe xaa

nii pily xtol kpañ, porñee xniladzy xaa xtiits Dios. ¹² Per lëe xley Moisés xkiiñdy nii kniladzy meño, sink no nii kpañ meñ par kuuñtsyey meñ nii xñabeyo.

¹³ Lëe Crist pteelaa lëe no lo xley Moisés nii ptsiibtee lëe no. Lëe xaa biy kyalsi go xcuent no, por leñ kitsy nii kē xtiits Dios xñee: “Nguialsi xaa nii chety lo tu crusy.” ¹⁴ Singo ptsyool Crist parñee wi meñ sit jkaa kyalnsaak nii chëb Dios lo Abraham ni parñee sëeb Kyalbini Ntson leñ styoo no deelñee xniladzy no xtiits Dios.

Tiits nii psaan Dios lo Abraham

¹⁵ Beetsy, nan do gon nii tsiñee chaa tublë kitsy, aan chuñ xaa nii xsaaw firmar, ni tu cho chilody ktsilyo ni ni tu cho chilody kaa pe cos jkëere low. ¹⁶ Lëe Dios psaan xtiits lo Abraham ni lo xtiyy Abraham. Xñeedy leñ kitsy nii kē xtiits Dios gon: “lo kchësy xtiyy Abraham”, sinak nii nyo ndaly xtiyy xaa, sink lëew xñee: “lo xtiyyoo.” Lëe tiyy go nak Crist. ¹⁷ Lëe Dios psaan xtiits lo Abraham aan chëb xaa nii lëew kuñ xaa cumplir. Por ngo chilody xley Moisés ksyablyu ni ksaanladzy tiits nii psaan Dios, por axte kwte tap kyoow kalyptsii iz biido. ¹⁸ Deelñee nchoo kyalnsaak nii knee Dios lo no lo xley Moisés, lëdre tu cos nii pchoo chuw Dios. Per lëe Dios chëb kazh lo Abraham nii singosy kneetsy xaaw lo no.

¹⁹ Kñëex to, ¿pa xkiiñ xley Moisés tsgo? Lëew gon biid parñee kak ndon no pe cos nak tol. Lëew pkiññ worñee karty kiid xaa nii jkaa kyalnsaak nii chëb Dios lo Abraham. Lëe angly biidni ley, aan lëe Moisés pkëew. ²⁰ Per tsi lëe xtiits Dios biid, pkiññtre Moisés ni angly, por yuub Dios biidniw.

Penak dyon biid ley

²¹ ¿Pe no xley Moisés contre tiits nii psaan Dios lo Abraham dyon? Lëdyo gon, por pchilody xley Moisés ndee kyalmbañ ni ntsily xtol meñ nii beeñtsyey nii xñabeyo. ²² Per leñ kitsy nii kē xtiits Dios xñee nii kchësy no nche këtuu lo tol, parñee xaktyee meñ nii kniladzy xtiits Jesucrist kchal kyalnsaak nii kxaal Dios.

²³ Worñee karty kiid Crist lëe xley Moisés kwsonlë lo no, porñee karty tsitsiñ tse nii kluuy Dios xa kniladzy no Crist parñee telaa no. ²⁴ Lëe ley kuni lëe no lo Crist sinak nii nyak no xaa wiñ, parñee tsiñee kniladzy no xtiits Crist, telaa no lo tol. ²⁵ Per lëe na nii lëe Crist biid, naktre no cuent ley. ²⁶ Por kchësy to nak xiñ Tat Tios porñee xniladzy to xtiits Crist, ²⁷ ni porñee kwchobnis to, lëe do nak ksa Crist. ²⁸ Kintre nii dyon cho nak meñ Israel o cho nak kaa meñ sit, ni kintre nii dyon cho no xpixwan o cho kindy kaa xpixwan, ni kintre nii dyon cho nak mguiy o cho nak kaa kwnaa, por tugak nak no lo Crist. ²⁹ Aan deelñee

lo Crist ngab to, wi do ngab lo xtiyy Abraham ni wi do jkaa kyalnsaak nii chëb Dios lo Abraham.

4

¹ Tsiñee gon lëe tu xaa wiñ xyaani kchë xcheñ pxosy, sinakak chol mos nii tugak xkyë tsiñ lo meñ nak xaa, nikxe nii lëe xaa nak xpixwan kchë nii byaani xaa. ² No meñ nii chan xaa, axte xsa tse nii psaan pxosy xaa tiits. ³ Singo gak lëe no, worñee karty kiid Crist, kok no sinak xaa wiñ. Ptsyo no ña kchë cos nii xñabey lo kislyu. ⁴ Per tsiñee lëe tse kutsiñ, lëe Dios pxaal xiñ. Tu kwnaa kop xiñ xaa ni pañ xiñ xaa sinak xñabey xley Moisés ⁵ parñee kteelaa xaa lëe no lo kchë nii xñabey ley go, tsiin jkaaxcuent Dios no sinak nii nyak no xiñ Dios, ⁶ aan parñee kluuy nii nli xiñ Dios nak no, lëe Dios pxaal xKyalbini xiñ kwsëeb leñ styoo no, aan lëe Kyalbini go xñee nii lëe Tat Tios nak pxosy no. ⁷ Por ngo nii naktre to sinak xaa nii xkyë tsiñ, sink lëe do nak xiñ xaa nii xchee. Xiñ Dios nak to aan styoo Dios kwlañ nii wi do kyaani nii kneetsy xaa.

Chaklasty Pable nii kchoso styoo meñ Galacia

⁸ Klo worñee karty kyuumbey do Dios, xtiits kchë mdyo nii nakty Dios psoob to. ⁹ Lëe na nii lëe do xyuumbey Dios, per masty kol tsoo kñee no, na nii lëe Dios xyuumbey lëe do, ¿penak chakladzy to ksoxib to

lo kchë mdyo mban go stub par kuuñtsyey do nii xñabey mdyo go? ¹⁰ Bii no tse, ni mëe, ni iz nii nda nako lo do. ¹¹ Xtsyeebaa nii xlyëtyee bluyaa xtiits Dios lo do.

¹² Beetsy, xñabaa nii kak to sinakaa, porque sinak to nakaa. Kñëdy to nii tsaaplaa no pe beeñ do naa. ¹³ Por nanle to nii worñee klootyee bluyaa xtiits Dios lo do, lëew bluyaa por tu kyalkits nii kwxaakaa. ¹⁴ Tu preb kwtteedy to por kyalkits nii kwlaañaa. Per lëdy por ngo nii nsaldy to naa, sink kon do naa sinak nii nyakaa tu xangly Dios, ni sinak nii nyakaa Jesucrist. ¹⁵ ¿Papsaan do kchë kyalwle go tsgo? Schilo gon kchon xfavor do aan kñen nii klo deelñee nchilow mer wi mëlo do ngwii do parñee neetsy tow lon. ¹⁶ Lëe nana, ¿pe xtiily no nayak porñee kwnen xtiitsli Dios lo do?

¹⁷ Choxko xaa nii gon chiid lo do xa kak to, per no lidy kik xaa, por chakladzy xaa nii ksaan do naa parñee lëesy xaa tsoxko do. ¹⁸ Buen nii tsoxko do meñ, per no nii tubli tso kik to, ni no nii tugak tsoxko do, lëjty xaktyee tsiñee son lo do. ¹⁹ Xiñ, xkyëen yoob si xkyë kwnaa nii kap mëedo por lëe do, ni tugak kyëeno axte nii kniladzy to Crist tyub styoo do. ²⁰ ¿Deelba yuubaa nsyo lo do parñee nyën lo do stu mod, por nandyaa pe xsyakaa!

Agar ni Sara

21 Kchësy to siñee chakladzy to kuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés, ¿pe karty nayak kon do nii xñee ley go?

22 Xñeew gon nii chop xaa wiñ kop Abraham. Tu xiñ xaa kop tu kwnaa nii kwë tsiñ lo tsiil xaa, lëe stu xiñ xaa kop tsiil xaa. 23 Sinak chaly chol mëed koly xiñ kwnaa nii kwë tsiñ lo tsiil xaa, per lëe xiñ tsiil xaa koly parñee kak cumplir tiits nii chëb Dios. 24 Ngan nak nrii. Chop kwnaa go nak sinak chop testament. Tu testament ko nak kiy Sinaí, aan lëe Agar nak cuent siko. Kchë meñ nii chaly siko xkyë xtsiñ meñ. 25 Lëe Agar nak cuent kiy nii lë Sinaí nii sob Arabia. Tu kwnaa nii tugak xkyë xtsiñ meñ nak me. Por ngo nii nak meñ Jerusalén sinak me, por kchësy meñ go këtuu lo xley Moisés. 26 Per no stu Jerusalén kpaa, aan kyëtuudy meñ nii tso siko lo xley Moisés. Kyedzy ko ngab no. 27 Leñ kitsy nii kē xtiits Dios gon xñee:

Lii nii nakoo kwnaa nii chilody kap mëed, ble.
Lii nii karty kyëel yoob nii xkyë kwnaa nii chap mëed, ble ni kwchuptsyë.

Porque ndalyre mëed kap kwnaa nii psëeb tsiil que kwnaa nii no tsiil.

28 Beetsy, sinak Isaac nak to, por lëe Dios psaan tiits nii lëe xaa kaly. 29 Per sinakak tiemp ko nak natiemp. Lëe mëed nii koly si chaly chol mëed ptilyni mëed nii koly sinak xñabey Kyalbini Ntson.

30 ¿Per pe cos xñee kitsy nii kē xtiits Dios dyon? Xñeew gon nii chëb Dios lo Abraham: “Psonëz kwnaa nii xkyë tsiñ chop xiñ me, por chilody kyaani xiñ kwnaa nii xkyë tsiñ nii kyaani xiñ kwnaa nii nak tsiiloo.” 31 Singo tsigo busy, beetsy, nakty no sinak xiñ kwnaa nii xkyë tsiñ, sink sinak xiñ kwnaa nii no tsiil nak no.

5

Kchooxsody to lo xtiits Crist

1 Lëe Crist pteelaa lëe no lo xley Moisés parñee kyënlaa no. Tsiitsy kol so kyalwtelaa go parñee kyëtuudy to lo ley stub.

2 Kol kon xtitsaa. Deelñee tsobey do, pe nandy nii xniladzy to xtiits Crist.

3 Kchë xaa nii chobey no nii kuuñtsyey xaa kchë nii xñabey xley Moisés. 4 Kchësy to siñee chakladzy to ktsily Dios xtol do porñee chuuñtsyey do nii xñabey xley Moisés, lëe do pchoso lo xtiits Crist ni lëe do psaanladzy xkyalwkëstyoo Dios. 5 Per lëe no ndon no nii stsily Dios xtol no porñee xniladzy no xtiits Crist ni porñee no Kyalbini Ntson leñ styoo no. 6 Deelñee nakni Crist no, precisty nii tsobey no, sink precisy nii kniladzy no xtiits Crist ni jkëstyoo no xcombañer no.

7 Buen gon si do. ¿Cho kwliso styoo do parñee ksaan do tiitsli? 8 Lëdy kik Dios nii xkwetsy lëe do gon kwlañ nii lëe do ksaan tiitsli. 9 “Chop

lë wiñak levadur xkobe kchë kob yi.”¹⁰ Xyeñpaa nii klaady Dios kniladzy to xtiits xaa nii xkëeti lëe do, per deelñee chootyee no jkëetañ lëe do, lëe Dios ksaksi xaa.

¹¹ Naa nii xcuenta, deelñee bii nyoxkoon nii tsobey meñ nii xniladzy xtiits Crist, nguiënlaagty xaa Israel naa, ni nlëedy xaa nyon xaa nii lëe Crist kuty lo crusy.¹² Deelba kaazhkaa chug kchë xaa nii chakladzy tsobey do!

¹³ Lëe do koktsyetsy parñee kyënlaa do, per këbty to nii por ngo lëe do kuuñtsyey nii klyaañtyee styoo do, sink masy kol jkëstyoo xcombañer do.¹⁴ Kol jkëstyoo xcombañer do si xkëstyoo do lëe do, por ngosy xñabey ley kuuñtsyey do.¹⁵ Per deelñee xkyënyaw lsa do kchë xcombañer do, kol kap cuent, por toontlaa misme lëe do jkëetañ xcombañer do.

Kol kpañ sinak xñabey Kyalbini Ntson

¹⁶ Por ngo nii xñen lo do: Kol kpañ sinak xñabey Kyalbini Ntson. Kuuñtsyeydy to cos mal nii xlyañ styoo do.¹⁷ Por xtilyni Kyalbini Ntson cos mal nii xsya leñ styoo no ni xtilyni gaa cos mal go Kyalbini Ntson. Por ngo chilody kuuñtsyey do nii klaañtyee styoo do.¹⁸ Per deelñee nakni Kyalbini Ntson do, këtuudre to lo ley.

¹⁹ Nyoo xa chak xaa nii chuuñtsyey nii xlyaañtyee styoo, por choni xaa meñ nii nakty tsiil xaa, ni chuuñtsyey xaa kchëlo cos yox nii xsya

styoo xaa,²⁰ xsoxib xaa lo mdyo ni chuñ xaa kyalbruj. Xtily xaa, xyub xaa tily, xsiiniy xaa, ni sinusy xlëe xaa. Chuuñ ktily xaa meñ, xkyëksaa xaa tiy, ni chuñ xaa meñ chop tiy.²¹ Chak mbidy xaa, xkyë xaa kunip, ni ndalyre gaa nii chuuñtsyey xaa. Lëen xñe nii kwne gakaa klo lo do, nii sëebty kchë xaa nii chuuñtsyey ngo laañee xñabey Dios.

²² Per lëe xaa nii no xKyalbini Ntson Dios leñ styoo xkyëstyoo meñ, nguiool no styoo xaa, ndoladzy xaa, chap xaa paciensy, ngui xñee xaa lo meñ, buen xaa, ni chuuñtsyey xaa nii xñee xaa.²³ Ndoo xaa ni chuuñtsyeytre xaa nii xlyaañtyee styoo xaa. Ni tu ley chilody ksaksi xaa nii chuuñtsyey nrui.²⁴ Kchë xaa nii ngab lo Crist sinidre kik xaa nii kuuñtsyey xaa kchë cos yox nii no styoo xaa.²⁵ Deelñee no Kyalbini Ntson leñ styoo no, kol tsoo ktee no tiits nii lëe Kyalbini Ntson kñe pe cos kuuñtsyey no.

²⁶ Nody nii kak nyaa no, ni nody nii ktiily no, ni nody nii kak mbidy no xcombañer no.

6

Kol kuñ lsa lëe do yudar

¹ Beetsy, deelñee kan do nii lëe tu xcombañer do byab lo tu tol, lëe do nii xchooxsody lo nii xñabey Kyalbini Ntson, kol kuñ xaa yudar. Per ngui mod ni con kyalndoladzy kol nee lo xaa, por toontlaa wi do kyab lo tol.² Kol kuñ lsa lëe

do yudar, tsiin kuuñtsyey do nii xñabey Crist.

³ Deelñee no tu xaa nii chak nyaa, aan ni tu cho nakty xaa, xaly xaa xkyëti xaa. ⁴ Catu do, kol kyeñ dyon pe cos chuuñtsyey do, aan deelñee xyow styoo do, kol kle, per ktaandy to nii chuuñtsyey xcombañer do. ⁵ Por catu lo no bneetsy Dios nii kuuñ no.

⁶ Kchë xaa nii xseedy xtiits Dios no nii ksak styoo xaa lo xaa nii chuuñ kseedy xaa.

⁷ Kyëtidy to. Ni tu cho chilody kityni Dios. Nii kan do ngo klaap to. ⁸ Deelñee kuuñtsyey do kchë cos yox nii klyaañtyee styoo do, lëe do kety. Per deelñee kuuñtsyey do nii xñabey Kyalbini Ntson, lëe do jkaa tu kyalmbañ nii tsitsiñdy tse nitylo. ⁹ Tugak kol tsoo kyuuñsyey no kyalbuen, porque deelñee kchosody styoo no, stsiñ tse nii lëe no jkaa nii tsigal no. ¹⁰ Por ngo cad nii kteedyo tiits kol tsoo kuuñ no meñ yudar. Per deelñee meñ nii xnìladzy xtiits Dioso, mastre tsoxko no kuuñ no meñ go yudar.

¹¹ Kol kuy gaanoo palaaty ke kchë letre ngol nii xkën lo kitsy nii xalaa lo do. Con yuub ñan pkëno. ¹² Kchë xaa nii chakladzy nii tsobey do, lëew chuuñtsyey xaa parñee buen kyaan xaa lo meñ, ni parñee kyënlaagty meñ xaa sinak xkyënlaag meñ xaa nii xluuy nii lëe Crist kuty lo crusy. ¹³ Por ni xaa nii chobey chuñdy cumplir kchë nii xñabey ley. Per chakladzy xaa nii tsobey do parñee

ktaan xaa nii lëe lëesy xaa kwlobey lëe do. ¹⁴ Lëe naa nii xcuentaa, xaktyee por xkyalkuty sye Crist lo crusy xtaanaa. Porque por Crist lëen psan kchë cos nii no lo kislyu re. ¹⁵ Mastre precisy ktsëe Dios xmod no que nii tsobey no o tsobeydy kaa no. ¹⁶ Lëe lëesy Dios dyon kakni lëe do, kchësy to siñee mbañ do sinak bluyaa lo do, ni lëe lëesy Dios kakni kchë meñ nii nli ngab lo Dios.

¹⁷ Destye natse chaklastraa nii cho kotsiñ lon, por kchë bey nii no ladyaa xluuy nii mban noteedyaa porñee nli xtsiñ Crist kën.

¹⁸ Lëe lëesy Jesucrist dyon kakni lëe do. Amén.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Efeso

¹ Paablaa, xapostle Jesucrist nakaa. Styoo Dios kwlaño. Lëen xal kitsy re lo meñ Efeso nii ngab lo Dios nii xnildazy xtiits Jesucrist. ² Lëe lëesy Tat Tios dyon ni lëe lëesy Jesucrist kakni lëe do ni knee tiits nii mbëe kpañ do.

Xkylinsaak Dios

³ Kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios, pxosy Jesucrist, por lëe xaa xaal kchëlo kyalnsaak nii sëed kpaa lo no porñee nak ksa no Crist. ⁴⁻⁵ Lëe xaa kwle lëe no destye worñee karty kwe kislyu, parñee tsoo no lo xaa ni tsody xtol no. Psaanle xaa tiits nii por Jesucrist lëe no kak xiñ xaa. Por singo kwlaño styoo xaa. ⁶ Por ngo, tugak kol tsoo ktee no skizh lo Dios por xkylinsaak xaa, por lëe xaa beeñlay lëe no por xiñ ntson xaa. ⁷ Tir xkëstyoo Dios lëe no. Por ngo lëe xaa pteelaa lëe noo por cheñ nii pxee xiñ xaa ni lëe xaa ptsily xtol no. ⁸ Lëe xaa psaabini lëe no ni lëe xaa pxaly lo no ⁹ parñee kyeeñ no cos nii lëesy xaa nan. ¹⁰ Kchë ngo kak cumplir tsiñee lëe tiemp tsitsiñ. Lëe Dios kso Jesucrist parñee kñabey xaa lo kchë cos nii no lo kislyu ni kchë lo cos nii no kpaa.

¹¹ Penaadle kwle Dios lëe no parñee jkab no lo Jesucrist tsiin jkaa no nii

ksaan xaa. Singo kwlaño styoo xaa, por nii xlyañ styoo xaa chuuntsyey xaa. ¹² Lëew beeñtsyey xaa singo, parñee kchësy noo siñee klo bnildazy noo Crist, ktee noo skizh lo Dios por xkylantson xaa. ¹³ Singo gak lëe do, worñee pkëetyag to tiitsli nii xteelaa, ni bnildazy to Crist, lëe do byak tusy ksa do Crist ni lëe Dios bluuy nii lo xaa ngab to, por lëe xaa bnee xKyalbini Ntson xaa lo do. ¹⁴ Lëe Kyalbini Ntson nak sinak tu señ nii lëe no jkaa nii ksaan Dios lo no, loxsye kteelaa xaa kchë meñ nii ngab lo xaa. Kol tsoo ktee no skizh lo Dios por xkylinsaak xaa.

Lëe Pable xñab nii ksaabini Dios meñ

¹⁵ Por ngo, tsiñee biñaa nii xnildazy to xtiits Jesús, ni xkëstyoo do meñ nii ngab lo Dios, ¹⁶ tugak xtedyaa skizh lo Dios por lëe do. ¹⁷ Xñabaa lo xTat Tios Jesucrist nii kneetsy xaa kyalnyaani lo do parñee kyeñ do xtiits xaa ni kyumbey nizh to xaa. ¹⁸ Xñabaa lo Dios nii ksaabini xaa kik to parñee kaknan do pe cos këmbës meñ nii ngab lo xaa, ni kaknan do xa nak kyalnsaak nii jkaa meñ nii ngab lo xaa, ¹⁹ ni parñee kan do blaktre kyalwnabey ptee Dios lo meñ nii ngab lo xaa. Lëe kyalwnabey go kok nyoo ²⁰ worñee beeñ kpañ xaa Crist ni psoob xaa Crist kwi xaa leñ kpaa. ²¹ Tu xaa nii mastre non byuñ xaa Crist. Kchë lo xaa xñabey xñabey Crist. Kchë lo cos nii no ni nare gaa tso

xñabey Crist. ²² Lo Crist psaa xaa kchë cos ni Cristak pso xaa kñabey lo kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa. ²³ Kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nak sinak xcuerp Crist, aan lëe Crist xsaalo kchë cos.

2

Por xkyalnsaak Dios lëe no kwtelaa

¹ Lëe Dios beeñ kpañ lëe do, por tyub tsgo kuty to por kchë xkyalntseeb to ni xtol do. ² Beeñtsyey do tol nii chuuñtsyey meñ nii nche lo kislyu re, ni psoob to xtiits xaatox nii xñabey lo me ni xchooblady styoo meñ nii xsoobty xtiits Dios. ³ Singo gak lëe noo tyub tsgo beeñtsyey noo nii kwlaañtyee styoo noo ni beeñtsyey noo nii kwlaañtyee kik noo. Por ngo nii wi noo nchal xcastigw Dios, sinak chol meñ. ⁴ Per tirak buen Dios, ni tirak xkëstyoo xaa lëe no. ⁵ Por ngo lëe xaa beeñ kpañ no ksa no Crist, worñee bii kuuty no por kchë xtol no. Por xkyalnsaak Dios lëe do kwtelaa lo tol. ⁶ Lëe Dios beeñ kpañ lëe no ksa no Crist, parñee kñabey no ksa no xaa leñ kpaa. ⁷ Kchë nrii beeñtsyey xaa parñee stub tse kak nyoo nii nli xkëstyoo xaa lëe no, porñee ngab no lo Jesucrist. ⁸ Por xkyalnsaak Dios lëe do kwtelaa lo tol, porñee bniladzy to xtiits xaa. Lëdy lëe do beeño gan, sink lëe Dios bneetsyo lo do. ⁹ Por ngo nii ni tu cho chilody ktaan.

¹⁰ Por lëe Dios psaa lëe no parñee kyak ksa no Crist tsiin kuuñtsyey no cos buen nii penaadle no kik xaa.

Lëe Crist xyuuñ tusy meñ

¹¹ Ni nan bueen gaa to gon nii lëdy meñ Israel do. Meñ nii nobeydy xñee meñ Israel lo do. Lëe meñ Israel xkobey aan meñ nii nobey lë kchë meñ go. ¹² Kol ksaladzy gaanoo nii penaadle per ni Crist xyuumbeydy to. Ngabty to lo meñ Israel ni chigaldy kyaani do ni tu nii ksaan Dios. Sin Dios kwche do lo kislyu re. Kwyody ni tu pe cos nii nsaladzy to. ¹³ Per lëe na nii lëe do ngab lo Crist por cheñ nii pxee xaa, lëe do big kex lo xaa. ¹⁴ Lëe Crist nak xkyalndoladzy no. Lëe xaa byuñ meñ Israel ni meñ sit tugak kyedzy. Bnitylo xaa pyedzy nii chuñ meñ go chop tiy. Con xkyalkuty Crist ¹⁵ bisyaal xaa xley Moisés aan lëe xaa byuñ chop kyedzy ko tu kyedzy kub. Singo mod lëe xaa kwleek ngui meñ go lo xaa. ¹⁶ Worñee kuty Crist lo crusy lëe xaa bisyaal xtily chop kyedzy ko, ni lëe xaa kwleek ngui meñ go lo Dios. Lëe xaa byuñ kchë meñ go tugak kyedzy.

¹⁷ Lëe Crist biidni tiits nii xchooblady lo kchësy meñ, nikle lo meñ sito, nikle gaa lo meñ Israelo. ¹⁸ Por Crist kchë no schilo kpig no lo Tat Tios por tugak nak Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no. ¹⁹ Por ngo nii lëdre to meñ sit, nchedre to xtañ meñ sit, sink tugak

nak to ksa do meñ nii ngab lo Dios. Meñ xkyedzy Dios nak to nina. ²⁰ Nak to sinak tu yu nii nche xcimient lady apostle ni profet, aan yuub Jesucrist nak sinak kyo nii mastre non. ²¹ Lëe Crist ladzy yu axte tsaalow, tsiin kyako lidzy Dios. ²² Singo gak lëe do, lëe do kyak tu yu laañee tso xKyalbini Dios.

3

Lëe Dios pxaal Pable lo meñ sit

¹ Por ngo lëen no skiib porñee xluyaa xtiits Crist lo kchë do siñee nak to meñ sit. ² Ni kayonle gaa to nii lo xkyalnsaak Dios lëe xaa bnee tsiin re lon. ³ Lëe Dios bluuy nii ngotsilaan xaa lon, ni lëe xaa në lon xa nako, ni lëew niyle gaan lo do klo. ⁴ Xsobaa nii tsiñee lëe do klab kitsy re, syeñ do nii nli xyuumbeyaa nii ngotsilaan Crist. ⁵ Ni tu cho koknandy pe cos ngotsey Dios tyub tiemp, per lëe na lëew bluuy xaa lo apostle ni lo profet por xKyalbini Ntson xaa. ⁶ Lëe nii kwloolan Dios nrii: nii por xtiits Jesucrist nii xteelaa, lëe meñ sit jkaa nii jkaa meñ Israel, por tugak nak xaa aan kchë xaa jkaa nii chëb Dios.

⁷ Chigaldyno, per por kyalwnabey nii bnee Dios lon lëen kë tsiin re. ⁸ Mastre kyety non lo kchë xaa nii ngab lo Dios, per lëe xaa bnee kyalnsaak re lon nii kluyaa xtiits xaa nii xñee xa nak xkyalnsaak Crist lo meñ sit. ⁹ Aan lëe Dios

nii psaa kchëlo cos pxaal naa parñee kluyaa kchë nii kwloolan xaa lo meñ tyub tiemp. ¹⁰ Singo beeñtsyey xaa parñee lëe kchë xaa xñabey nii ncheno leñ kpaa kyuumbey xkyalntson xaa por kchë meñ nii ngab lo xaa. ¹¹ Lëe Dios beeñtsyey kchë nrii, sinak nii kwlokyeñle xaaw aan lëe Jesús beeño cumplir. ¹² Aan por Jesucrist lëe no xpig lo Dios. Nder confians xpig no porñee xnildzy no xtiits xaa. ¹³ Por ngo xñabaa nii kchoxsody styoo do por kchë kyalnë nii noteedyaa por lëe do, porque lal tu kyalnsaako lo do.

Xkylwkwëstyoo Crist

¹⁴ Por ngo xsoxibaa lo Tat Tios. ¹⁵ Lëe xaa kwleek kchë meñ, nikxe leñ kpaaw nikxe gaa lo kislyuw. ¹⁶ Xñabaa lo Tat Tios nii lo kchë nii chap xaa knee xaa xKyalbini Ntson xaa lo do parñee jkaa do fuersy ni kyalwnabey. ¹⁷ Ni xñabaa nii tso Crist leñ styoo do parñee kchosody to lo xtiits Dios ni ksaandy to xkylwkwëstyoo do ¹⁸ tsiin tusyke ksa do meñ nii xnildzy xtiits Dios kyeñ do gaanoo palaatyke xkylwkwëstyoo Crist. ¹⁹ Xñabaa nii kyuumbey do kylwkwëstyoo ngol parñee kyuumbey nizh to Dios.

²⁰ Skizh xkylnsaak Dios nii ntsiibre nii chuuñtsyey xaa que lo nii xñab no o no gaa kik no. ²¹ ¡Tugak kol tsoo ktee no skizh lo Dios kchësy no siñee xnildzy no

xtiits Dios ni ngab no lo Crist!
Amén.

4

Tsiin nii kwtiisy Crist

¹ Lëen no skiib porñee xluuyaa xtiits Dios. Por ngo xñabaa nii kwe do sinak nii nonguiat kwe xaa nii ngab lo Dios. ² Kol kak ndoladzy ni kol kap lsa paciency lo xcombañer do ni kol jkëstyoo xaa. ³ Kol tsoxko nii kchooxsody to lo Kyalbini Ntson nii kwaa do. Tugak kol kyak ni ngui kol kwe. ⁴ Tugak xcuerp Crist no ni tugak Kyalbini Ntson ni tugak xkyalwtelaa Dios. ⁵ Tugak xaa xñabey no, tugak kyalwniladzy, ni tugak kyalwchobnis. ⁶ Tugak Tat Tios nii xñabey kchë lo meñ no aan lëe xaa no leñ styoo no.

⁷ Per lëe Crist bnee tsiin nii kuuñ no catu no, según kwlano styoo xaa. ⁸ Por ngo nii xñee kitsy nii kë xtiits Dios:

Lëe xaa byëp kpaa, siknoy
xaa meñ nii kwnaasy
xaa,

ni lëe xaa psaan tsiin nii kuñ
catu meñ.

⁹ ¿Aan penak dyon nii xñeew nii lëe xaa byëp kpaa? Singo gon xñeew porñee klo byety xaa lo kislyu, tsigore byëp xaa kpaa. ¹⁰ Misme gak xaa nii byety byëp kpaa parñee jkiin xaa tyubo. ¹¹ Ni yuub xaa ptee tiits nii tso xaa nii kak apostle, ni profet, ni xaa nii kluuy xtiits Dios, ni xaa nii kyënap meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni xaa nii kuuñ kseedy meñ. ¹² Singo

kwtiisy xaa tsiin go lo meñ nii xniladzy xtiits Dios parñee singo mod ktyalyre meñ nii jkab lo Dios, ¹³ axte nii tusyke tso kik no kchësy no siñee xniladzy no xtiits Dios ni kyuumbey no Xiñ Dios. Singo mod lëe no kak si chakladzy Crist. ¹⁴ Kaktre no sinak chol xaa wiñ, nii pelsye xkyëti ni chinal xiwseedy chol xaa wnee xuuy nii xkëëtañ xaa. ¹⁵ Kol tsoo kñee no tiitsli ni kol tso jkëstyoo no meñ. Kol tsoo kak ksa no Crist por lëe Crist xñabey lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios. ¹⁶ Ni lëe Crist xyuuñ tusy lëe no, aan deelñee ni tu no xkëëtañdy, ngui kwe no, jkëstyoo lsa no xcombañer no.

Xa kpañ meñ nii ngab lo Dios

¹⁷ Por xtiitspey Crist xñabaa lo do nii kpañdy to sinak mbañ meñ nii xyuumbeydy Dios, por si xlyaañtyee kik meñ go mbañ meñ go. ¹⁸ Nguey meñ go. Mbañdy meñ go sinak xñabey Dios, porñee nguiedzy styoo meñ go. ¹⁹ Neñtre meñ go, lëe meñ go lox byab lo visy. Chuuñtsyey meñ go kchë lo cos yox. ²⁰ Per lëe do byuumbeydy to Crist parñee singo tso do, ²¹ deelñee nli gaa busy pkëëtyag to xtiitsli xaa, ni biñ do cho nak xaa. ²² Kol ktsëe xmod to, kpañtre to si pañ do klo, por ni tu pa xkiin dy kchë cos yox ko. Xaktyee xkëëtaño lëe do. ²³ No nii jkub xkyalbini do ni xkyalcheñ do, ²⁴ ni no nii tso do si xñabey Dios, kuuñtsyey

do cos buen ni kñee do tiitsli.
²⁵ Por ngo, jkëetidre to, sink kol nee tiitsli lo xcombañer do, por tugak nak no kchësy no.
²⁶ Deelñee xlëe do xkody to tol, per kol ktee nii klëedy to tyub tsye.
²⁷ Kteejty to tiits lo xaatox.
²⁸ Deelñee kwë do kyalkpaan, kwantre to, sink kol kyë tsiin con ña do, parñee señ do pe cos ktee do lo meñ nii no lyaadzy.
²⁹ Kñeedy to tiits yox, sink kol kyub tiits ndoladzy. Kol nee tiits nii kchooblady styoo meñ nii xkëetyag xtiits to.
³⁰ Kuuñ kteenëdy to xKyalbini Ntson Dios, por lëe Kyalbini Ntson go nak sinak tu bey lo do parñee kak nyoo nii lo Dios ngab to tse nii lëe Dios lox kteelaa lëe do.
³¹ Kol ksaan kchë kyalmboxladzy, kyalntseeb, kyalwlëe, kyalwchuptsyë, kyalwkëti, ni kol ksaan kchë cos yox.
³² Kol kak ndoladzy lo xcombañer do ni kol kuñ xaa perdón, sinak nii beëñ Dios to perdón por Crist.

5

Xa kyaabini lo no

¹ Xiñ Dios nak to. Xkëstyoo xaa lëe do. Por ngo no nii kak to sinak xaa.
² Kol jkëstyoo meñ sinak nii pkëstyoo Crist lëe no. Axte xkyalmbañ xaa ptee xaa parñee kpily xtol no. Byo nii beëñsyey xaa styoo Dios por kwyokon xaa sinak chokon tu ma aan nizh xlyaa kox ko chëpo kpaan.

³ Lëe do nii ngab to lo Dios, nody nii tsoni do stu mguiy o stu gaa kwnaa, ni nody

nii kuuñtsyey do ni stu clasy cos yox ni kyalmboxladzy nii chuuñtsyey meñ.
⁴ Kñeedy to tiits yox, ni kñeedy to tiits nii pa xkiin dy, ni kñeedy to tiits peedy, por pa xkiin dyo, sink masy kol kool lay lo Dios.
⁵ Por nanle to nii ni tu xaa nii choni stu mguiy o stu gaa kwnaa, ni ni tu xaa nii chuuñtsyey cos yox, ni ni tu xaa nii chak mbixladzy, sëebty laañee xñabey Crist ni xñabey Dios.
⁶ Kladzy to nii jkëeti chol meñ nii xñee tiits nii pa xkiin dy lëe do, porque por kchë cos ko lëe Dios ksaksi meñ nii xsoobty xtiits xaa.
⁷ Ktsiil lsady to kchë meñ go.

⁸ Klo nguey do, per lëe na nii lëe do ngab lo Dios, lëe do byaabini. Kol tso si no xaa nyaani,
⁹ por lëe kyalnyaani xnee tiits nii kuuñtsyey do cos buen, ni mbëe kpañ do ni kñee do tiitsli.
¹⁰ Kol tsoxko kuuñtsyey do nii xyostyoo Dios.
¹¹ Kuuñtsyeydy to kchë cos nii chuuñtsyey meñ nii nyaanidy, sink kol ksaabini lo meñ go.
¹² Por axte xteladzy ñe kñee ñe nii chuuñtsyey tsilaan kchë meñ go,
¹³ per tsiñee lëe kchë cos xchukë lo bini, kchësy chak nyoo.
¹⁴ Por ngo xñee meñ: Bna, lii nii nixyesyoo. Kuxche, pchoo lady meñ kuty,

tsiin ksaabini Crist lool.

¹⁵ Por ngo, kol kap cuent. Kpañdy to si xkaatyee, sink nsaaksye kol kpañ.
¹⁶ Ngui kol kwe, xkiin dy to tiemp, porque nguidy nak

tse. ¹⁷ Kuuñtsyeydy to nii xkaatyee, sink kol ktee nii kyeñ do pe cos chakladzy Dios. ¹⁸ Kyëdy to kunip, por xkëëtañ nip kik meñ. Sink kol ktee tiits nii kñabey Kyalbini Ntson lëë do. ¹⁹ Tsiñee kutiits to ksa do xcombañer do, kol kool salmos ni cant. Tyub styoo do kol kuuñ ksak Dios. ²⁰ Tugak kol ktee skizh lo Tat Tios por kchë nii xneetsy xaa lo no por Jesucrist.

Kol jkëstyoo tsiil do

²¹ Kol ksoob lsa xtiits xcombañer do, kol ksal lëesy Jesucrist.

²² Kwnaa, kol ksoob xtiits tsiil do si xsoob to xtiits Crist. ²³ Por lëë xaapkiy xñabey lo kwnaa, sinak xñabey Crist lo meñ nii xnildazy xtiits Dios. Lëë Crist xteelaa kchë meñ go. Lo xaa ngab meñ go. ²⁴ Aan sinak nii xsal meñ nii ngab lo Dios Crist, singo no nii ksal kwnaa tsiil.

²⁵ Xaapkiy, kol jkëstyoo tsiil do, sinak nii pkëstyoo Crist meñ nii xnildazy xtiits Dios, axte kuty xaa por kchë meñ go. ²⁶ Kchë ngo beeñtsyey xaa parñee kuuñ nyë xaa kchë meñ go con xtiits xaa nii xteelaa ni con nis, ²⁷ parñee tsiñee ktsiñ meñ go lo xaa, tsody xtol meñ go. Ni kakty meñ go sinak tu ladx nii pxuñ lady, sink mbëë nyë meñ go ni ntson meñ go ktsiñ lo xaa. ²⁸ Sinak nii xkëstyoo xaapkiy xcuerp, singo no nii jkëstyoo xaa tsiil xaa. Kchë xaapkiy nii xkëstyoo tsiil xkëstyoo xaa lëë xaa. ²⁹ Por ni tu cho xtiynyidy xcuerp, sink chants

xaaw ni xyaan xaaw sinak nii chantsi Crist kchë meñ nii xnildazy xtiits Dios, ³⁰ por lo xaa ngab no. ³¹ “Por ngo no nii ksaan xaapkiy pxosy xaa ni xñaa xaa, parñee kyak tusy xaa chop tsiil xaa, aan kaktre xaa chop meñ, sink tugak meñ kak xaa.” ³² Nli gaa ngan nak tiits re, per Crist ni meñ nii xnildazy xtiits Dios xseetyo. ³³ Per xñee gako nii jkëstyoo xaapkiy tsiil, ni ksoob kwnaa xtiits tsiil.

6

¹ Xaa wiñ, kol ksoob xtiits pxosy to, por nongual nii singo kuuñtsyey xaa wiñ nii ngab lo Crist. ²⁻³ Lo tu mandamient gon xñee: “Psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits xñaal parñee nle tsol ni xtse kpañoo lo kislyu re.” Lëë primer mandamient re xñee nii lëë no jkaa tu kyalnsaak deelñee kuuñtsyey no nii xñabey Dios.

⁴ Singo gak lëë do, xaa kol, ngui kol nee lo xiñ do. Kuuñ klëëdy to xaa. Kol kuuñ kseedy xaa sinak xñabey Crist.

Xaa nii xchee mos

⁵ Singo gak lëë do nii xkyë do xtsiñ meñ, kol ksoob xtiits xpixwan do lo kislyu re. Kol ksal xaa ni kol ktsyeb xaa. Kol kuñ cuent nii lo Crist kë do tsiñ.

⁶ Tugak kol kyë tsiñ, lëjty xaktyee tsiñee so xpixwan do parñee kan xaa lëë do, sink tyub styoo do kol kyë tsiñ, por lo Crist ngab to ni ngo gaa xyo styoo Dios. ⁷ Nguiool

kol ko styoo do tsiñee xkyë do tsiin. Kol kuñ cuent nii lo Dios kë do tsiin, kuñdy to cuent nii lo meñ. ⁸ Por nanle to nii kchësy no deelñee chootyee nak no, lëe Dios kizh lëe no según cos buen nii beeñtsyey no.

⁹ Singo gak lëe do nii xchee do mos, ngui kol kak lo xmos to, ktseby to xaa. Kol ksaladzy gaanoo nii lo Dios nii sob kpaa ngab no kchësy no aan lëdy wi xaa xkwe meñ.

Nak meñ nii xniladzy xtiits Dios sinak soldad

¹⁰ Lëe na, beetsy, kol kyak tusy ksa do Crist. Kchooxsody to lo xkyalwnabey xaa. ¹¹ Nak kchë tiits nii xluuy Dios lo do sinak tu ladx kiib nii chakw soldad. Kol kakwo parñee kxekw to lo kchë xkyalwkëti xaatox. ¹² Porque lëdy contre chol meñ lo kislyu re xtiily no, sink contre kyalbini mal nii no leñ kpaaw. Lëe kyalbini mal go xñabey lo kislyu nguey re. ¹³ Por ngo, tsiitsy kol so lo xtiits Dios, por nako sinak tu ladx kiib nii chakw soldad, parñee kxekw to lo kyalnë ni kyabty to lo tol. ¹⁴ Tsiitsy kol so, por lëe tiitsli ni lëe kyalxtisy kakni lëe do. ¹⁵ List kol kwe parñee tsikluuy do xtiits Dios nii xteelaa lo meñ. ¹⁶ Lëe xkyalwniladzy to ksuuy kchë flech nii kchoon xaatox chex to. ¹⁷ Lëe kyalwtelaa kak sinak tu cachuch kiib nii sob kik to. Lëe gaa xtiits Dios kak sinak tu spad nii xnee Kyalbini Ntson señ do. ¹⁸ Tugak kol nee lo Dios,

kol knab nii kakni Kyalbini Ntson do. List kol kwë, kchosody styoo do ni kol nab por kchë meñ nii ngab lo Dios. ¹⁹ Kol nab lo Dios por naa parñee ktsyol pe këen ni ktsyeebtyaa tsiñee këen xtiits xaa nii xteelaa lo meñ. ²⁰ Lëe Dios pxaal naa kanin xtiits xaa lo meñ. Lëe na lëen no skiib. Kol nab nii ktsyeebtyaa kluyaa xtiits xaa.

²¹ Lëe betsy no Tíquico nii tugak kë xtsiin Dios këe lo do dyon xa non ni pe cos noyuuñtsyeyaa. ²² Por ngo lëe xaa xalaa lo do, parñee këe xaa xa no noo tsiin kchooblady xaa styoo do.

²³ Lëe lëesy Tat Tios dyon ni lëe lëesy Jesucrist knee tiits nii mbëe kpañ do, jkëstyoo lsa do xcombañer do ni kniladzy to xtiits xaa. ²⁴ Ni lëe lëesy Dios kakni lëe do kchësy to siñee xkëstyoo Jesucrist tyub styoo do.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Filipos

¹ Paablaa, chopaa Timoteo nii xkyë xtsiñ Jesucrist xal kitsy re lo meñ Filipos nii ngab lo Dios, ni lo xaa nii xñabey lo meñ nii xnildazy xtiits Dios ni lo xaa nii chuñ xaa xñabey go yudar. ² Lëë lëesy Tat Tios dyon ni lëë lëesy Jesucrist kakni lëë do ni kneetiits nii mbëë kpañ do.

Lëë Pable xñab lo Dios por meñ nii xnildazy

³ Cad nii xsaladzyaa lëë do xtedyaa skizh lo Dios.

⁴ Ni cad nii chutiitsnin Dios xñabaa por lëë do. ⁵ Xlen porñee ksa no tugak xluuy xtiits Dios nii xteelaa, destye nii kwyantaa do axte natse.

⁶ Tyub styoon xnildazyaa nii lëë Dios nii kwsëeb leñ styoo do worñee bnildazy to kakni lëë do axte nii lëë Jesucrist kiid stub. ⁷ Nongual nii klen lo do, por xkëstyoon do, ni porñee tugak chakni do naa, tsiñee non skiib, ni tsiñee chanen xtiits Dios. ⁸ Dios nan nii xkëstyoon lëë do sinak xkëstyoo Jesucrist to. ⁹ Xñabaa lo Dios nii tsore kyalwkëstyoo leñ styoo do, ni tsaabini do parñee kyeñ do, ¹⁰ ni parñee kwe do cos buen, tsiin kpañ do sinak xñabey Dios ni tsody pe cos nii kyëkiy do tsiñee lëë Crist kiid stub. ¹¹ Por Jesucrist lëë do kuuñtsyey cos

buen parñee kuuñ ksak to Dios.

Parñee jkiñ no lo Crist mbañ no

¹² Beetsy, chakladzyaa kniyaa lo do nii lëë kchë ni ptsyoolaa pkiñ parñee jkëetyag meñ xtiits Dios nii xteelaa. ¹³ Por kchë soldad nii xkyënap yulyey ni kchë meñ nii no siko nan nii lëen no skiib porñee ngabaa lo Crist. ¹⁴ Aan tsiñee chan betsy no nii lëen no skiib, xtsyebty xaa, sink lëë xaa xluuy xtiits Dios nder confians. ¹⁵ No xaa xluuy xtiits Dios por kyalmbixladzy ni kyalwlëë, per no xaa xluuyo tyub styoo.

¹⁶⁻¹⁷ No xaa xluuy xtiits Dios parñee ksyablyu xaa naa, na nii lëen no skiib. Per no xaa nii xluuyo tyub styoo, por nan xaa nii lëë Dios pso naa par kchon xfavor xtiits Dios. ¹⁸ ¿Per pe xcuent kaan? Deelñee tyub styoo xaaw o lëdy kaaw, lëë xaa xseety Crist aan ngo chuñ kle naa, ¹⁹ por nanaa nii buen nii kchukë xcuentaa, por xñab to lo Dios por naa ni chakni gaa xkyalbini Jesucrist naa. ²⁰ Chaklastyaa nii kchoo xkyalton, sink chakladzyaa ni tugak kñen xtiits Dios ni kak nyoo nii xnildazyoo, nikxe mbañaa, nikxe gaa kutyaa. ²¹ Por parñee kyën xtsiñ Crist non, nikxe mbañaa nikxe gaa kutyaa. ²² Per deelñee parñee kyën xtsiñ Dios no nii kpañaa, nandyaa pe cos kwen. ²³ Ngano por lal buen nii ketyaa par kyan

lo Crist, ²⁴ per parñee kuñaa lëe do yudar no nii kpañaa. ²⁵ Nanpaa nii lëen bii so lo do parñee kuñaa lëe do yudar kniladzyre to xtiits Dios ni kle do. ²⁶ Lëen bii so lo do, parñee ksak styoo do lo Crist. ²⁷ Per kol tsoxko nii kpañ do sinak xñabey xtiits Crist, tsiin nikxe kyely teedyaa lo do, nikxe gaa kyely tejty kaan, chakladzyaa konaa nii xchoxsody to lo xtiits Dios, sink tub tiyak nak to lo xtiits Dios nii xteelaa, ²⁸ xtsyebty to xaa nii xlëe lo do. Siko kesy xluuy nii lëe xaa go nitylo ni siko xluuy nii lëe Dios kteelaa lëe do. ²⁹ Por Crist lëe Dios bnee tiits nii kniladzy to xtiits xaa ni tedy to kyalnë por lëe xaa. ³⁰ Ksan do kë tsiin re. Kon do xa kwën tsiin re ni bii chon gaa to nii lëen bii kë tsiin.

2

Xkyalndoladzy Crist

¹ Singo tsgo busy deelñee xchooblady Crist styoo do, ni no kyalwkëstyoo leñ styoo do, ni deel nakni kyalbini lëe do, ² kol kpañ sinak xñabey Dios, parñee kuuñ kle do naa. Tugak kol ko kik to, ni kol jkëstyoo lsa lëe do. ³ Kuñdy to cos parñee ktaan do ni parñee kak nyaa do, sink ndoladzy kol kak. Kol sak nii mastre buen xcombañer do que lëe do. ⁴ Kuuñtsyeydy to cos nii xaktyee lo do jkiin, sink kol kuñ nii jkiin lo xcombañer do. ⁵ Kol ko kik to si kwyo kik Crist. ⁶ Por nikxe Dios xaa, kok wnabeydy xaa porñee

sinak Dios nak xaa, ⁷ sink lëe xaa psaan kyalwnabey go tublad aan lëe xaa kok sinak tu mos, aan koly xaa si chaly chol mëed. ⁸ Aan tsi lëe xaa byaklo mguiy, ndoladzy kok xaa aan por xkyalwsoob tiits xaa lëe xaa kuty, nikxe nii pchoo xkyalto xaa porñee kuty xaa lo crusy. ⁹ Por ngo lëe Dios blisklaa xaa ni lëe Dios byuñ xaa tu xaa nii mastre xñabey, ¹⁰ parñee tsiñee kakyety lëe Jesús, ksoxib kchësy meñ nii no kpaa, ni lo kislyu ni leñ kislyu, ¹¹ ni parñee kchësy meñ këb nii lëe Jesús nak xaa nii xñabey tsiin ksak styoo meñ lo Dios.

Nak to sinak bini

¹² Por ngo, beetsy, siñee psoob to xtitsaa worñee kwson lo do, kol ksoobo na nii lëen so sit lo do. Kol tsoxko nii xchoxsody to lo xtiits Dios, kol kak ndoladzy ni kol ktsyeb. ¹³ Por lëe Dios xnee tiits nii tsini cos buen kik to ni lëe xaa kuñ lëe do yudar kuuñtsyey dow, según xa klyañ styoo xaa. ¹⁴ Ngui kol kuuñtsyey kyuuñklëedy lsadre to lëe do ni ktilytiistre to, ¹⁵ parñee tsody pe cos jkëëkiy meñ do. Kol kak sinak xiñ Dios nii nody xtol, jkaaydy to xtol meñ mal ni ngoptol. Xpibëly do lady kchë meñ go sinak mëly nii xsaani lo nguey, ¹⁶ tsiñee xluuy do xtiits Dios. Tsiñee lëe Crist kiid stub sle styoon kanaa lëe do. Tsgo lëen kyeñ nii kwëdyaa tsiin singosy. ¹⁷ Aan nikxe ketyaa parñee kniladzy to xtiits Dios, slen ni slenin

do. ¹⁸ Nikle lëe do kol kle tsiñee lëen xle.

Timoteo ni Epafrodito

¹⁹ Deelñee snee Jesucrist tiits lëen kxal Timoteo kiid tedy lo do, parñee klen tsiñee konaa xa no do. ²⁰ Por nody stu xaa nii no kik si no kika ni tsoxko por lëe do. ²¹ Kchë meñ chuuñtsyey nii xlyañ styoo aan xkwenjty meñ nii chakladzy Crist. ²² Per nan do xa xkyë Timoteo xtsiiñ Dios. Beeñ xaa naa yudar sinak tu xaa wiñ nii chuñ yudar pxosy. ²³ Kansyaa xa si lo xcuentaa lëe xaa kxalaa lo do, ²⁴ tsaapnëe gaa Dios nii klyëedy yubaa kyely teedy lo do. ²⁵ Xsyakaa nii precisy kxalaa betsy no Epafrodito lo do. Chopaa xaa xtyee kyalnë ni xkyë xtsiiñ Dios. Lëe do pxaal xaa parñee jkiiñ xaa lon. ²⁶ Xtee gan xaa kan xaa lëe do, ni nolidy kik xaa porñee biñ do nii lëe xaa xsyaknë. ²⁷ Nli nii kwxaaknë xaa, mer nyety xaa. Per lëe Dios pkëstyoo xaa ni lëe Dios pkëstyoo naa, parñee ktyalytre xkyalnën. ²⁸ Por ngo lëenlëdy lëe xaa xalaa lo do parñee kle do kan do xaa stub ni parñee kteenëdraa. ²⁹ Con kyalwle kol tsiktsiil nëz xaa, por betsy to xaa, ni kol kantsi xaa nii nak sinak xaa. ³⁰ Mer nyety xaa por xtsiiñ Crist. Psaanladzy xaa xkyalmbañ xaa parñee jkiiñ xaa lon ni kuñ xaa tsiñ nii pchilody nyuñ do yuub to.

3

Xa telaa meñ lo tol

¹ Lëe nana, beetsy, kol kle lo Dios. Ktsaagtyaa ksetyaa nii pkëlaa, por xkiiño lo do. ² Kol kap cuent lo xaa ngop-tol nii nak sinak mëkw. Por xkobey xaa xcuerp xaa. ³ Per nobeydy xaa. Lëe no si nobey no, por xtee no skizh lo Dios porñee no xkyalbini Dios leñ styoo no, ni xle no nii ngab no lo Jesucrist, aan xkwenjty no bey nii cho lady meñ. ⁴ Nikle nii yubaa nchilo nii xaktyee cos ko ñëlon, nody stu xaa nii ñëlo cos ko sinak naa. ⁵ Xon kpidzaa worñee kwyobeyaa, por xaa Israelaa. Lo xtiyy Benjamín syelyaa. Xaa hebreo nakaa, por xaa hebreo nak pxosyaa. Lady xaa fariseo nii xseedy xley meñ Israel kwyon. ⁶ Tyub styoon bniladzyaa ley go. Por ngo kwënlagaa meñ nii ngab lo Crist. Pañaa sinak xñabey ley go. Kwyody nii cho pe nliskiylon. ⁷ Koknon kchë cos ko lon klo. Lëe na lëew chutiitsaa sinak tu cos nii nguiñdy. Por Crist xsyakaa kchë cos ko singo. ⁸ Lëe kchë nii kopaa kwnity, porñee lëen xyuum-bey Jesucrist. Lëew psëbaa si xsyëeb kizh, parñee jkabaa lo Crist ⁹ ni parñee kakni xaa naa. Telaadyaa lo tol porñee chuuñtsyeyaa nii xñabey ley, sink porñee xniladzyaa xtiits Crist. Lëe Dios kteelaa naa porñee xniladzyaa xtiits xaa. ¹⁰ Chakladzyaa kyuum-beyaa Crist, ni kyeënaa xa beeñ kpañ Dios xaa worñee kuty xaa. Ni teedyaa xkyalnë xaa ni ktedyaa xkyalmbañaa si ptee xaa xkyalmbañ xaa,

¹¹ tsiin kpañaa tsiñee lëe Dios kuuñ kpañ meñ kuty.

Kpaa ngab no

¹² Knidyaa lo do nii lëen beñle gan kuñaa kchë nii xñabey Dios, ni knidyaa nii tir buenaa, per xtedyaa nii ktsiñaa laañee chakladzy Crist por par ngo kwtsyetsy xaa naa. ¹³ Beetsy, xñedyaa nii lëen beñle gan kuuñtsyeyaa kchë cos ko, per lëen bnityladzy kchë cos nii byaan tsiin kanaa cos nii nare kiid, ¹⁴ parñee jkan nii ktee Dios lo meñ nii ngab lo Jesucrist. ¹⁵ Singo tso kik no kchësy no siñee xniladzy no xtiits Dios tyub styoo no. Deelñee no cos nii xaa no kik to, lëe Dios kñew lo do. ¹⁶ Per no nii kpañ no sinak xñabey xtiits Dios nii xniladzy no. ¹⁷ Beetsy, kol kak sinakaa, ni kol kak sinak xaa nii mbañ sinak nii bluuy noo lo do. ¹⁸ Lëew niylaa ni axte chon gaan tsiñee xñen stub nii no meñ nii mbañ sinak xpañ xaa nii xlëe lo Crist nii kwë lo crusy. ¹⁹ Lëe meñ go nitylo. Lyaadzy wagwsye no xaa go, ni xtaan xaa cos nii no ndeladzy xaa. Cos nii no lo kislyu re sini kik xaa. ²⁰ Per lëe no, kpaa ngab no, aan lëe no këmbees nii kyety Jesucrist nii pteelaa lëe no. ²¹ Lëe xaa ktsëe xcuerp mban no, parñee kak xcuerp no sinak xcuerp xaa. Lëe xaa kuuñtsyeyo por xñabey xaa par ktsëe xaaw ni xñabey xaa kchëlo cos.

4

Tugak kol kle lo Dios

¹ Por ngo, beetsy, xtee gaanaa kanaa to, por lëe do xko nguiool styoon ni lëe do nak xganaa. Kchoxsody to lo xtiits Dios. ² Xñabaa lo Evodia ni lo Síntique nii knee ngui me por pël me, por xniladzy me xtiits Dios. ³ Lëe lool nii xkyëel xtsiñ Dios, xñabaa nii kuñoo yudar psyañ no, por ksan me kwtee kyalnë bluuy noo xtiits Dios, ksa me Clemente ni stubla meñ. Lëe lë kchë meñ go tse kë leñ libre nii xoob kpaa. ⁴ Tugak kol kle lo Dios. Kol kle xñen. ⁵ Kol ktee nii kchë meñ kyeñ nii buen do. Lëe Crist sëed kexle. ⁶ Kteenëdy to por ni tu cos, sink kol këb kchësy lo Dios. Kol nab nii kuñ xaa lëe do yudar, ni kol ktee skizh lo xaa. ⁷ Aan lëe Dios kchooblady styoo do nikxe kyeñdy to xa kuuñtsyey xaaw, ni lëe xaa koli kik to porñee ngab to lo Crist.

Kol tsini cos buen kik to

⁸ Kol tsini cos nli kik to, cos nii so xnëz, cos nii no xkylacheñ, cos nii xkody falt, cos nii cho xñeenëdy. Kol tsini cos buen kik to ni cos nii xyo styoo Dios. ⁹ Kol kuuñtsyey nii bluyaa lo do, ni kol kuuñtsyey nii niyaa ni kon do beñaa. Kol kuuñtsyey ngo aan lëe Dios nii xchooblady kakni lëe do.

Lëe Pable xtee skizh lo meñ Filipos

¹⁰ Xlen lo Dios nii lëe do psaladzy naa stub. Këbty to nii kwxaakaa nii bnityladzy to naa, sink pteejty tiits nii nyuñ do naa yudar. ¹¹ Xñedyaa kchë nrii porñee

non lyaadzy, por nle no styoon deelñee xaatyee chakaa. ¹² Nanaa tsiñee ni tu pe chapty ñe ni nanaa tsiñee ndaly nii chap ñe. Nanaa xa teedyaa tse tsiñee kaktsëen ni tsiñee xlyaañaa, ni tsiñee chaapaa ndaly cos ni tsiñee gaa ni tu pe chaptyaa. ¹³ Stedyaa kchëlo kyalnë, por lëë Crist xnee kyalndaan lon. ¹⁴ Per buen nii beeñ do naa yudar kwteedyaa lo xkyalnën. ¹⁵ Nan do gon, meñ Filipos, nii worñee bislon xluyaa xtiits Dios nëz xtañ do, lëësy to beeñ naa yudar worñee lëen bi Macedonia. ¹⁶ Nikle worñee kwson Tesalónica siik chop vuelt pxaal do nii pkiñ lon. ¹⁷ Sinidy kika nii dyon pe kneetsy to lon, sink chakladzyaa nii jkaare to xkyalnsaak Dios. ¹⁸ Por naa lëen kwal kchë xkyalnsaak Dios. Skaal nii pxaal do lo Epafrodito jkiñ lon. Nak nii pxaal do sinak tu cos nii xlyaa nex, nako sinak tu cos nii xkokon do lo Dios aan xyow styoo xaa. ¹⁹ Por ngo lëë Tat Tios kneetsy kchë nii kak falt lo do. Lëë xaa knee kchë nii no kpaa lo do porñee ngab to lo Jesucrist. ²⁰ ¡Tugak kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios! Amén.

²¹ Kol jkëëptyux meñ nii ngab lo Jesucrist. Kchë betsy no nii nche lon nu xkëëptyux lëë do. ²² Kchë xaa nii ngab lo Dios ni xaa nii xkyë xtsiñ xtisy Roma xkëëptyux lëë do. ²³ Lëë lëësy Jesucrist dyon kakni lëë do.

Kitsy nii pxaal Pable lo meñ Colosas

¹ Paablaa, styoo Dios kwlañ nii kakaa xapostle Jesucrist. ² Chopaa betsy no Timoteo xal kitsy re lo meñ nii xniladzy xtiits Crist ni ngab lo Dios nii no leñ kyedzy Colosas. Lëe lëesy Tat Tios dyon kakni lëe do ni lëe lëesy xaa knee tiits nii mbëe kpañ do.

Lëe Pable xtee skizh por kchë meñ nii ngab lo Dios

³ Tugak xtee noo skizh lo Tat Tios pxosy Jesucrist tsiñee xñab noo por lëe do. ⁴ Por xtasyon noo nii xniladzy to xtiits Crist ni xkëstyoo do kchë meñ nii ngab lo Dios. ⁵ Xkëstyoo do porñee nan do nii lëe nii jkaa do no kpaa. Këmbës kchë ngo porñee pkëëtyag to xtiits Dios nii xteelaa meñ lo tol. ⁶ Lëe meñ nii xniladzy xtiits Dios ktyaly lo kislyu. Sinak nii ptsyoolak to worñee bniladzy to nii nli xkëstyoo Dios to ptsyool kchë meñ go. ⁷ Lëe betsy noo Epafraas bluuy xtiits Dios lo do. Ksa noo xaa xkyë tsiñ. Tu xaa nii xsoob xtiits Crist nak xaa. ⁸ Lëe xaa nê loo noo xa nak kyalwkëstyoo nii xnee Kyalbini Ntson lo do. ⁹ Destye nii ptsyon noo ngo, tugak xñab noo lo Dios nii ksaabini xaa lëe do parñee kyeñ do pe cos xyo styoo xaa, ¹⁰ ni kpañ do sinak nongual kpañ meñ nii ngab lo Crist, ni kuuñtsyey

do nii xyo styoo Dios ni kchëlo cos buen parñee kyuumbey nizh to Dios. ¹¹ Xñab noo nii knee xaa kyalndaan lo do parñee kxekw to ni kap to paciensy, ¹² ni ktee do skizh lo Tat Tios, por lëe xaa kwle lëe do parñee jkaa do nii ktee xaa lo meñ nii ngab lo xaa kpaa. ¹³ Lëe Dios kwlii lëe no lo nguey, aan lëe xaa kuni lëe no laañee xñabey xiñ xaa nii xkëstyoo xaa. ¹⁴ Por xkyalkuty xiñ xaa, lëe xaa ptsily kchë xtol no.

Lëe Crist xtsig lëe no lo Dios

¹⁵ Nyoody Dios, per lëe xaa kok nyoo worñee biid xiñ xaa Crist. Lëe xiñ xaa nak xaa nii klootyee kwyoo. ¹⁶ Lëe xiñ xaa psaa kchësy cos nii no kpaa ni no lo kislyu, nikxe cos nii nyooow, nikxe gaa cos nii nyoodyo. Lëe xaa psaa kchë kyalbini nii xñabey. Por lëe xaa ni par lëe xaa kwya kchësy cos. ¹⁷ Klootyee Crist kwyoo lo kchë cos, aan por lëe xaa lëew no. ¹⁸ Ni lëe gaa Crist xñabey lo kchë meñ nii ngab lo Dios. Klootyee xaa pañ lo kyalkuty parñee kñabey xaa lo kchë cos. ¹⁹ Styoo Dios kwlañ nii lëe Crist kak sinak xaa, ²⁰ ni styoo xaa kwlañ nii lëe Crist ktsig kchë cos lo xaa, nikxe nii no lo kislyuw, nikxe gaa nii no kpaaw. Por ngo nii kuty Crist lo crusy. ²¹ Meñ sit ni meñ nii xtilyni Dios nak to klo por kchë xtol do, ²² per lëe na lëe do big lo Dios por xkyalkuty Crist. Lëe xaa kuty parñee nyë do ktsiñ do lo Dios. ²³ Per nody

nii kchooxso do lo xtiits Dios nii xniladzy to. Lëë tiits re xkaasy tyub lo kislyu, aan Paablaa win xluuy.

Lëë Pable xluuy xtiits Dios lo meñ sit

²⁴ Xlen nii xtyeedyaa kyalnë por lëë do, parñee tedyaa kyalnë nii kwtedy Crist por meñ nii xniladzy xtiits Dios. ²⁵ Lëë Dios pso naa parñee jkiiñaa lo meñ nii xniladzy xtiits xaa. Xluyaa xtiits xaa siñee nakpeew. ²⁶ Xluyaa nii kwloolan Dios lo meñ tyub tiemp, per lëë na lëew xluuy xaa lo meñ nii ngab lo xaa. ²⁷ Chakladzy Dios nii kaknan meñ sit nii lëë Crist no leñ styoo meñ sit, ni por Crist lëë meñ sit jkaa kyalnsaak nii ktee Dios. Ngo nak nii kwloolan Dios tyub tiemp. ²⁸ Lëë noo xluuy xtiits Crist. Kchë lo do xluuy noow parñee kyuumbey nizh to Crist. ²⁹ Por ngo, tugak xkyën tsiin con kyalndaan ni kyalwnabey nii bneetsy Crist lon.

2

¹ Chakladzyaa nii kaknan do nii mban xtyeedyaa por lëë do ni por meñ Laodicea ni por meñ nii xyuumbeydy naa. ² Mban xtyeedyaa xchoobladyaa styoo do parñee jkëstyoo do xcombañer do ni kyaabini do parñee kyeñ do nii lëë Crist nak kyalnsaak nii kwloolan Dios tyub tiemp. ³ Lëë Crist biidni kchëlo kyalchak ni kyalnyaani. ⁴ Lëen xñe kchë nrii lo do parñee ni tu cho

jkëëtidy lëë do con pel tiits ngui. ⁵ Nikxe sodyaa yuubaa lo do, per so xkyalbiniin aan xlen nii ngui nche do ni xchooxsody to lo xtiits Crist. ⁶ Por ngo, sinak nii bniladzy to xtiits Crist, singo no nii kpañ do, kchooxsody to lo xaa. ⁷ No nii tsiitsy so do lo xtiits xaa, ni no nii tugak ktee do skizh, ksaandy to xtiits xaa.

Kyalmbañ nii xneetsy Crist

⁸ Kol kap cuent tsiin jkëëtidy xaa nii xñee pel cos lëë do por xsaldy xaa xtiits Crist, sink xtiits sye chol meñ xñee xaa, ni nii no kik xaa xñee xaa. ⁹ Lëë Crist nak sinakpee Dios, ¹⁰ aan lëë Dios no leñ styoo do porñee ngab to lo Crist. Lëë xaa xñabey lo kchë kyalbini nii xñabey. ¹¹ Wi do kwyobey porñee ngab to lo Crist, per kwyobeydy to si chobey chol meñ, sink lëë do kwyobey porñee lëë kchë xtol do bily. Lëë Crist xko clasy bey go. ¹² Worñee kwchobnis to lëë do pkyeetsy ksa do Crist ni lëë do pañ worñee pañ xaa, porñee bniladzy to xtiits Tat Tios nii beeñ kpañ xaa. ¹³ Mbañdy to tyub tsigo por xtol do ni porñee nobeydy to, per lëë Dios bnee kyalmbañ lo do por Crist ni lëë xaa ptsily xtol do. ¹⁴ Nikxe nii xsaldy no xley Moisés, lëë Dios ptsily xtol no worñee lëë Crist kuty lo crusy. ¹⁵ Lëë Dios beeñ gan lo kchë kyalbini nii xñabey, aan lëë xaa kwlii xkyaltow. Kwleek bëel xaaw worñee lëë xaa beeñ gan low.

Kol tsoxko kap to cos kpaa

¹⁶ Kol ktee nii kñeenëdy meñ do por nii chaw do o chi gaa to, o deelñee gaa xsal do lni nii xkë meë yeeñ o tse nii gaa chakty tsiñ. ¹⁷ Tu xmalë cos nii nare kak nak cos ko, per lo Crist ngab kchë cos. ¹⁸ Klaady to nii kuñ xaa nii tir lëesy buen ni xsoxib lëesy lo angly gan lo do. Por ni karty kan xaa kchë nii xniladzy xaa, aan xtaan xaa por cos nii xlyañ leñ kik chol meñ lo kislyu re. ¹⁹ Ngabty xaa lo Crist. Lëe Crist nak xaa nii xñabey lo kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, ni lëe xaa xyuuñtusy meñ sinak chakladzy Dios. ²⁰ Ksa do Crist kuty. Siko psaan do kchë nii chuunñsyey meñ lo kislyu re. ¿Penak nii bii no do si no meñ lo kislyu re? ²¹ Xñee do: “Jkaaldyoo ngue, kaawdyoo nrek, seeñdylo con ñal.” ²² Kik chol meñ kwlañ kchë kyalwnabey go. Lo cos nii xtiydysy xkiiñoo. ²³ Sootee nii nyaani xaa nii kwnee kchë cos ko, porñee nda chako ni xsaksiw meñ, per ni tu pa xkiiñdyo par ktsëew xmod meñ.

3

¹ Ya ke nii lëe do pañ ksa do Crist kol tsoxko kap to cos nii no leñ kpaa laañee sob Crist kwi Dios nëzli. ² Cos nii no kpaa kol ko kik to, tsoxkody to cos nii no lo kislyu re. ³ Por lëe do kuty ksa do Crist aan lëe xaa sikni xkyalmbañ do lo Dios. ⁴ Yuub Crist nak xkyalmbañ do, aan tsiñee lëe xaa kiid stub wi do kiidni xaa

ni wi do tso laañee kñabey xaa.

Kyalmbañ kub

⁵ Por ngo, kol ksaan tol nii no lo kislyu re. Tsonidy to stu mguiy o stu gaa kwnaa, ni kuñdy to cos mal, ni kuñdy to cos nii klyaañtyee styoo do. Ni kak ngbiñdy to, por nak kyalkpiñ sinak nii nsoxib to lo chol mdyo. ⁶ Por kchë tol re lëe Dios ksaksi meñ nii xsoobty xtiits xaa. ⁷ Tyub tsgo beeñtsyey do kchë tol go. ⁸ Per na kol ksaan xkyalwlëe do, xkyalyox to ni xkyalmal do. Kotsyesty to ni kñeedy to tiits yox. ⁹ Jkëetidre to xcombañer do, por naktre to si kok to klo, lëe do ptsëel xmod to, ¹⁰ aan lëe do pkub sinak kwnabey Dios parñee kyuumbey nizh to xaa. ¹¹ Kintre nii kak to o kakty kaa to meñ Israel, ni kintre ni tsobey do o tsobeydy kaa to, ni kintre nii kak to xaa nguey, xaa nii psyuuy o xaa nii gaa kënlaa, por kchë do ngab lo Crist ni kchë leñ styoo do no xaa. ¹² Xkëstyoo Dios to aan lëe xaa kwle lëe do parñee jkab to lo xaa. Nguì kol kpañ, kol jkëstyoo, ni kol kak ndoladzy, ni kol kap paciensy. ¹³ Kol kxe kw lsa lo do ni kol kuñ perdón xcombañer do, sinak nii beeñ Crist to perdón. ¹⁴ Tugak kol jkëstyoo por lëe kyalwkëstyoo xyuuñtusy lëe do. ¹⁵ Lëe lëesy xkyalndoladzy Crist dyon kluuy pe kuuñtsyey do, por lëe Dios kwtsyetsy lëe do parñee kyak to tugak. Aan kol ktee skizh lo xaa. ¹⁶ Lëe

lëesy xtiits Crist dyon ko tubli styoo do. Kol kseedy ni kol kchooblady lsa styoo xcombañer do, ni kol kool salmos, ni kol kool cant nii xtee skizh lo Dios. ¹⁷ Cualquier cos nii kuuñtsyey do ni kñee do, kol ksaladzy Jesucrist, ni kol ktee skizh lo Tat Tios por lëe xaa.

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹⁸ Kwnaa, kol ksoob xtiits tsiil do, por singo xñabey Dios kuñ kwnaa nii xniladzy xtiits xaa. ¹⁹ Xaapkiy, kol jkëstyoo tsiil do, klëedy to lo me. ²⁰ Xaa wiñ, kol ksoob xtiits pxosy to, por kchë ngo xyo styoo Dios. ²¹ Xaapkiy, kuuñ klëedy to xiñ do, parñee kchosody styoo xaa. ²² Singo gak lëe do nii psyuuy do, kol ksoob xtiits xaa nii kwxi lëe do. Tugak kol kyë tsiin, lëjty xaktyee tsiñee so xaa, sink tyub styoo do kol kuñ tsiin. Kol ktsyeb Dios. ²³ Nguool kol ko styoo do tsiñee kuuñtsyey do cualquier cos. Kuñdy tow sinak nyako xtsiin meñ, sink kol kuñ sinak nii nyako xtsiin Dios. ²⁴ Por nan do nii lëe Dios knee nii jkaa do. Por xtsiin Jesucrist xkyë do. ²⁵ Per lëe kchë xaa nii chuñ cos mal, lëe xaa kazh por xkyalmal xaa, por lëdy wi Dios xkwe meñ.

4

¹ Singo gak lëe do nii kwxi do mos, ngui kol kak lo xaa. Kol ksaladzy nii nikle lëe do no tu xaa nii xñabey lo do kpa. ² Tugak kol kutiitsni Dios ni ligier kol kak, tugak

kol ktee skizh. ³ Kol nab por lëe noo parñee knee Dios tiits kluuy noo xtiits xaa ni kñee noo cho nak Crist, porñee por tiits re non skiib. ⁴ Kol nab nii nyë kluyno. ⁵ Ngui kol kak lo meñ nii xnilasty xtiits Dios. Kxiñdy to xtiemp to. ⁶ Tsiñee kutiits to, ngui kol nee, ni ngui kol ktikche lo xtiits xcombañer do.

⁷ Lëe beetsy no Tíquico nii chuñ naa yudar lo xtsiin Dios lox kñe lo do dyon xa non. ⁸ Por ngo xalaa xaa lo do parñee kñe xaa xa no noo nu ni kchooblady xaa styoo do. ⁹ Chop xaa betsy no Onésimo sëed. Wi Onésimo xkyë xtsiin Dios. Xaa xkyedzy to nak xaa. Chop xaa kutiits kchë nii chak nu lo do. ¹⁰ Xkëëptyux Aristarco nii chopaa no skiib lëe do, ni xkëëptyux Marcos betsy yeeñ Bernabé lëe do. Lëen niyle lo do cho nak Marcos. Deelñee kiid tedy xaa lo do, ngui kol nee lo xaa. ¹¹ Wi Jesús nii xñee meñ Justo lo xkëëptyux lëe do. Lëesy ksa tson xaa Israel nii chuñ naa yudar lo xtiits Dios nrii. Xchooblady xaa styoon. ¹² Xkëëptyux Epafras nii chuñ xtsiin Crist lëe do. Tu xcombañer do nak xaa. Tugak xñab xaa lo Dios por lëe do parñee tsiitsy so do lo xtiits Dios ni kuuñtsyey do nii chakladzy Dios. ¹³ Yuubaa chan nii choxko Epafras por lëe do ni por meñ nii no leñ kyedzy Laodicea ni kyedzy Hierápolis. ¹⁴ Wi xamigw no Lucas nii chuñ rmedy ni Demas xaal tyux lo do. ¹⁵ Kol

jkëëptyux meñ Laodicea. Ni kol jkëëptyux Ninfas ni meñ nii xniladzy xtiits Dios nii xkaal lsa lidzy me. ¹⁶ Loxsy klab to kitsy re kol kxaalo parñee klab meñ Laodiceaw. Singo gak lëë do kol klab kitsy nii kneetsy meñ Laodicea lo do. ¹⁷ Kol këb lo Arquipo: “Beeñtsyey tsiiñ nii bneetsy Dios lool.” ¹⁸ Paablaa, con yuub ñan ni xletraa xkën tyux nii xalaa lo do. Kol ksaladzy nii skiib non. Lëë lëësy Dios dyon kakni lëë do. Amén.

Kitsy klo nii pxaal Pable lo meñ Tesalónica

¹ Lëe Pable ni Sil ni Timoteo xaal kitsy re lo meñ Tesalónica nii xsoob xtiits Tat Tios ni xtiits Jesucrist. Lëe lëesy Dios dyon kakni lëe do ni knee tiits nii mbëe kpañ do.

Xa bniladzy meñ Tesalónica xtiits Dios

² Tugak xtee noo skizh lo Dios por kchë nii chuuñtsyey do ni tugak xsaladzy noo lëe do tsiñee chutiitsni noo Dios. ³ Cad nii chutiitsni noo Tat Tios, xsaladzy noo kchë tsiñ nii beeñ do porñee xniladzy to xtiits xaa. Ni xtee noo skizh lo Dios porñee beeñtsyey do kchë tsiñ go tyub styoo do. Ni porñee gaa Jesúsye xsaladzy to, ngo nii xekw to kchë kyalnë nii xtsyool do. ⁴ Beetsy, xkëstyoo Dios to, ni ndon noo nii lëe xaa kwle lëe do. ⁵ Por ngo, worñee bluuy noo xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist lo do, lëdy singosy bñee noow, sink lëe Kyalbini Ntson bnee tiitspey bñee noow, ni tyub kaa styoo noo ndon noo nii tiitsli nak kchë tiits nii bñee noo. Nan buen do nii ngui kok xmood noo worñee ptsyo noo lady to porñee pkëstyoo noo lëe do.

⁶ Lëe do byak sinak noo ni sinak Jesús, aan nikxe gaa mban kwtedy to worñee bniladzy to xtiits Dios, lëe

Kyalbini Ntson pchooblady styoo do. ⁷ Por ngo, axte wi meñ Macedonia ni meñ Acaya nii xniladzy xtiits Dios byeñ nii ngui nak xmod to. ⁸ Lëdy nonsy Macedonia ni Acaya pkaasy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús worñee bniladzy tow, sink wi tyub lo kislyu ni ndaly gaa laañee nan meñ nii nli tyub styoo do xniladzy to xtiits Dios. Por ngo xkiiñtre nii kutiits noow. ⁹ Por kchë laañee xyo noo xaly gaa meñ chutiits nii ngui kon do lëe noo worñee klootyee byoob teedy noo lo do ni xaly gaa meñ chutiits nii lëe do psaan kchë ximdyo do par ksoob to xtiits xaa nii nli nak Dios. ¹⁰ Chutiits meñ nii lëe do këmbës kyety Xiñ Dios kpa. Lëe Dios beeñ kpañ xaa worñee kuty xaa. Lëe xaa kteelaa lëe no lo xkyalntseeb Dios nii kiid.

2

Sinrii kok xmod Pable leñ kyedzy Tesalónica

¹ Misme lëe do, beetsy, nan nii byoob xlyëdy noo lo do. ² Ni nan buen gaa to nii antes nii kyoop no lo do lëe meñ kyedzy Filipos psaksi lëe noo, aan nikxe mban ptyee noo kchëlo kyalnë go, lëe Dios beeñ lëe noo yudar bluuy noo xtiits xaa nii xñee cho nak Jesús lo do. ³ Porñee tiitsli nak kchë nii bñee noo, lëdy tiits nii xkëeti meño. ⁴ Porñee xsoob noo xtiits Dios, ngo nii lëe xaa kwle lëe noo kluuy noo xtiits xaa nii xñee cho nak Jesús. Xluuydy noo xtiits Dios

par kuuñ ksak noo styoo chol meñ, sink lëew xluuy noo par kuuñ ksak noo styoo xaa. Lëe xaa nan kchë nii xsya styoo noo. ⁵ Axte Dios kaa chan nii karty kñee noo tiits ngui par jko noo styoo do ni karty kaa kyuub noo mod nii kt-siñaa noo tumi. ⁶ Xyuubty noo nii ksal meñ lëe noo ni xyuubty noo nii ksal do lëe noo. ⁷ Xapostle Crist nak noo, ngo nii ptee tiits ñabey noo lëe do worñee ptsyo noo lady to, per kwnabeydy noo lëe do, sink lëe noo kok sinak tu kw-naa nii chantsi xiñ. ⁸ Ble noo bluuy noo xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo do, ni lëdy kaa nonsy xtiits Dios bluuy noo, sink beeñ noo to yudar porñee tir xkëstyoo noo lëe do. ⁹ Xsaladzy to gon, beetsy, xa pkyëe noo tsiñ, ptsiñaa noo nii kwte lo xtsee noo. Tsel kyool pkyëe noo tsiñ parñee ko tsiñdy noo ni tu lo do mentre no kluuy noo xtiits Dios.

¹⁰ Axte Dios kaa ni lëe do nan nii ngui kok xmood noo worñee ptsyo noo lady to, blyody noo falt ni tu lo do. ¹¹ Ngui ptyon noo lëe do sinak nii chan meñ xiñ. ¹² Pchooblady noo styoo do ni bluuy noo xa kpañ do sinak xñabey Dios, por lëe Dios kwle lëe do parñee tso do laañee xñabey xaa.

¹³ Tugak xtee noo skizh lo Dios, porñee kaazhkaa bni-ladzy to nii nli xtiits Dios nak kchë nii bñee noo, kwxaakty to nii xtiits chol meño. Ni nli gaa nii xtiits Dioso. Lëew xtsëe xmod kchë meñ nii xni-ladzy. ¹⁴ Beetsy, sinak nii

psaksi gak meñ xkyedzy to lëe do, psaksi meñ Israel kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Judea. ¹⁵ Lëe xaa Israel go beety Jesús, sinak nii beetyak xaa kchë profet nii biid penaadle, ni lëe xaa kwlii lëe noo Judea. Chuuñ ksakty xaa Dios, sink kchë meñ xtilyni xaa. ¹⁶ Tsiñee chakladzy noo kluuy noo xtiits Dios nii xñee cho nak Jesús lo meñ sit parñee wi meñ sit telaa, xlaady xaa. Por ngo lëe kchë xtol xaa lox ptyaly, ni lëe Dios kaa ksaksi xaa.

Lëe Pable xkokeñ tsi Tesalónica stub

¹⁷ Beetsy, worñee lëe no blë, nikxe nii xtse ptyoondy noo lëe do, per tugak psaladzy noo lëe do ni tugak kwyo kik noo nii lëe noo kyop tyon lëe do. ¹⁸ Ndaly vult kokladzyaa nii nyoopteedy noo lo do, per blaady xaatox. ¹⁹ ¿Cho ksaladzy sye noo dyon ni cho kuuñ ksak styoo noo tsiñee lëe Jesús kiid? ²⁰ Misme lëe dow.

3

¹ Por ngo pxekwtraa, lëen byaan Atenas nonsyaa, ² aan lëen pxal betsy no Timoteo. Wi xaa xkyë xtsiñ Dios xluuy xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist. Lëe xaa pxalaa biid tedy xaa lo do parñee kchooblady xaa styoo do tsiin kniladzy re to. ³ Por chaklastyaa nii kchoso styoo do por kchë kyalnë re, ni nanle gaa to nii no nii singo ktsyool no. ⁴ Worñee bii ncheno noo lo

do, niy kaazh noo nii no nii tyeedy no kyalnë. Aan nli gaa singo koko. ⁵ Aan como pxekwtraa lëen pxal Timoteo biidnabtiits dyon pe bii xniladzy to xtiits Dios. Por ptsyeebaa nii nchëep xaatox to lo tol aan pe nandy tsiin nii pkyëe noo tsgo.

⁶ Per lëe na nii lëe Timoteo blañ chutiits xaa nii mbëe xniladzy to xtiits Dios ni mbëe xkëstyoo do meñ. Në xaa nii tugak xsaladzy to lëe noo tyub styoo do ni tugak xkokyëñ do kan do lëe noo sinakak lëe noo soot noo deelba xaatsye tyon noo lëe do. ⁷ Por ngo, nikxe nii no noo lyaadzy ni xtyee noo kyalnë, lëe do xchooblady styoo noo porñee ndon noo nii mbëe xniladzy to Dios.

⁸ Pchooblady to styoo noo tsiñee ptsyon noo nii iip xsaandy to xtiits Dios. ⁹ Por ngo, tugak xtee noo skizh lo Dios por lëe Dios chuuñ ksak styoo noo por lëe do. ¹⁰ Tsel kyool xñab noo lo Dios nii knee xaa tiits kyoop teedy noo lo do parñee lox kluuy noo xtiits xaa nii bii chak falt.

¹¹ Xñab noo lo Tat Tios ni lo Jesucrist nii knee xaa tiits parñee kyoopteedy noo lo do. ¹² Ni xñab noo nii jkëstyoo do kchë meñ tyub styoo do sinak nii xkëstyoo noo lëe do.

¹³ Xñab noo nii kchooxsody styoo do tsiin tsody xtol do lo Tat Tios tsiñee lëe Jesucrist kiid stub kchë xangly xaa. Singo kako.

Nii chakladzy Dios kuuñtsyey meñ

¹ Por tiitspey nii bneetsy Jesús loo noo, lëe noo xñab nii ksaandy to nii kpañ do sinak nii bluuy noo lo do parñee kuuñ ksak to Dios.

² Nanle to kchë nii bluuy noo lo do, ni lëe gaa Jesús kwnabey lëe noo bluuy noow. ³ Chakladzy Dios gon nii ngui kpañ do parñee kuuñ ksak to xaa. Chaklasty Dios nii tsoni do stu meñ deelñee no tsiil do. ⁴ No nii ngui kan do tsiil do sinak xñabey Dios, ⁵ ksaksidy to me. Kuuñtsyeydy to sinak chuuñtsyey meñ nii xnilasty Dios. ⁶ Ndox tsoni do stu meñ deelñee no tsiil do, por xsaksi Dios kchë meñ nii chuuñtsyey singo, ni lëew niyle gaa noo lo do. ⁷ Por lëe Dios kwtsyetsy lëe no parñee ksaan no xtol no ni parñee kpañ no sinak xñabey xaa. ⁸ Kchësy meñ nii chaklasty ksal nii xluuy noo, lëdy xtiits noo xsaldy meñ go, sink xtiits Dios nii xneetsy Kyalbini Ntson lo dow.

⁹ Xkiiñdy nii kniiy noo leñ kitsy re nii jkëstyoo do kchë xcombañer do nii xniladzy xtiits Dios, por ndon noo nii lëe Dios tse bluuy lo do nii noo nii jkëstyoo lsa do lëe do. ¹⁰ Sinak nii jkëstyoo do kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no nëz Macedonia, per lëe noo xñab nii mastre jkëstyoo do. ¹¹ Kol tsoxko nii nsaaksye kpañ do. Sëebty to lo xcuent meñ, sink kol kuñ tsiin con ña do sinak nii bluuy noo lo do, ¹² parñee ni tu pe kakty falt

lo do ni parñee kñeenëdy meñ
nii nche tublad lëe do.

*Kchë nii kak tsiñee lëe Jesús
kiid*

¹³ Beetsy, chakladzy noo
nii kaknan do xa kak kchë
meñ kuty parñee ktee nëdy to
sinak xtee në meñ nii xnilasty
Dios. ¹⁴ Por deelñee xniladzy
no nii kuty Jesús ni xniladzy
no nii beeñ kpañ Dios xaa, no
nii kniladzy no nii lëe Dios
kuuñ kpañ kchë meñ kuty nii
xniladzy Jesús.

¹⁵ Xtiits Dios xluuy noo.
Por ngo nii xñee noo lo do
nii tsiñee lëe Jesús kiid stub,
deelñee bii mbañ no, chilody
tyenech no lo meñ nii klo
kuty. ¹⁶ Por lëe tu angly jk-
wetsy xtrompet Dios aan klo
meñ kuty nii xniladzy Jesús
kpañ. ¹⁷ Loxsy ngo deelñee
bii mbañ no, lëe no kyo ksa
no meñ nii pañ, kyo ktsiil nëz
no Jesús lo me, parñee tugak
tsy no ksa no xaa. ¹⁸ Kol
kchooblady lsa styoo xcom-
bañer do con kchë tiits re.

5

¹ Precisty gon, beetsy, nii
jkëe noo leñ kitsy re pa wor
o pa tsee gaa kiid Jesús stub.
² Por nan buenle to nii kuñdy
Jesús visy tsiñee lëe xaa kiid,
sink lëe xaa kiid sinak tu ng-
baan nii chi kyalkpaan ky-
ool. ³ Tsiñee lëe meñ këb:
“Mbëe nak, kindy kyalnë”,
lëe Dios kxaal kyalnë sinak
nii kolpsy chislo xyoob kw-
naa nii kap mëed, aan ni
tu cho telaady. ⁴ Per lëe
lëe do, beetsy, nchedy to lo
nguey parñee kyeñdy to kiid

Jesús sinak nii chiid ngbaan.
⁵ Kchësy to nak sinak xbini
ngbidz nii xsaani wor yutsye.
Nchedy no kyool ni nchedy
no lo nguey. ⁶ Por ngo nody
nii kyëe no mgaal sinak grol
meñ, sink no nii list kwe no
ni no nii tugak kak nyaani no.
⁷ Kyool chakesy meñ nii xkyë
mgaal ni kyool gaa xsyutsy
meñ nii xkyë kunip. ⁸ Per lëe
lëe no, nii nak no sinak xbini
ngbidz nii xsaani wor yutsye,
no nii tugak nyaani kwe no.
No nii tsyakw no xtiits Dios
ni xkyalwkëstyoo xaa sinak
nii nyako tu mankw kiib nii
chakw soldad, ni no gaa nii
ksoob no xtiits Dios nii xtee-
laa kik no sinak nii nyako
tu cachuch kiib nii xsyob kik
soldad. ⁹ Porque kwtsyesty
Dios lëe no parñee ksaksi xaa
lëe no, sink lëe xaa kwtsyetsy
lëe no parñee kteelaa Jesu-
crist no lo tol. ¹⁰ Lëe Jesu-
crist kuty por lëe no, parñee
nikxe mbañ no o kety kaa
no lëe no tsyo ksa no xaa.
¹¹ Por ngo, ksaandy to tugak
kol ko nguiool styoo do ni kol
kchooblady lsa styoo xcom-
bañer do.

*Lëe Pable xñee xa kpañ
meñ nii xniladzy xtiits Dios*

¹² Beetsy, xñab noo nii ksal
do kchë xaa nii xluuy xtiits
Dios lo do, por lëe Dios pso
xaa parñee kuñ xaa tsiñ lo
do. ¹³ No nii kantsi do xaa ni
jkëstyoo do xaa por kchë tsiñ
nii chuñ xaa. Ngui kol kwe
kchë xcombañer do.

¹⁴ Ni xñab noo lo do,
beetsy, nii kak ntseeb to lo
meñ nii chaklasty kyë tsiñ.

Kol kchooblady styoo meñ
nii no kyalñe, ni kol kap
paciensy lo kchë meñ.

¹⁵ Deelñee ksaksi meñ
do, kol kap cuent kuñdy to
kyalxtisy xaly gaa to, sink
kol tsoxko nii tugak kuñ do
kyalbuen lo xcombañer do ni
lo kchë meñ nii nche tublad.

¹⁶ Tugak kol ko nguool
styoo do. ¹⁷ Ni ksaandy
to, tugak kol kutiitsni Dios.
¹⁸ Nikxe peetyee xtsyool do
tugak kol ktee skizh lo Dios,
por no nii singo kuuñtsyey
meñ nii xniladzy Jesús.

¹⁹ Sonlëdy to lo xKyalbini
Ntson Dios nii no leñ styoo
do. ²⁰ No nii ksal do xtiits
xaa nii xsaabini Dios leñ kik.
²¹ Kol kyeñ cho xñee tiitsli ni
kol kyeñ cho xñee tiits xuuy
aan kol kniladzy tiitsli. ²² Kol
ksaan kchë cos nii chuñ xtol
do.

²³ Lëe Dios nii xkëstyoo lëe
no kuuñ nyë xkyalmbañ do
ni xkyalbini do ni lëe xaa
kuuñ nyë tyubñaa do parñee
tsel nyë nche do tsiñee lëe
Jesucrist kiid. ²⁴ Buen xaa,
ksaandy xaa lëe do, ni suñ
gaa xaa cumplir kchë nii në
xaa lo do, sisyaaal xaa xtsiñ
xaa.

²⁵ Beetsy, kol nab lo Dios nii
kuñ xaa lëe noo yudar.

²⁶ Tsiñee jkëëptyux to, kol
ktee tu pxit kwesy xcom-
bañer do.

²⁷ Por tiitspey nii bneetsy
Dios lon, lëen xñab nii jkab
kitsy re lo kchë meñ nii xni-
ladzy xtiits Dios.

²⁸ Lëe lëesy Jesucrist nii
xñabey dyon kakni lëe do.

Kitsy pchop nii pxaal Pable lo meñ Tesalónica

¹ Lëe Pable ni Sil ni Timoteo xaal kitsy re lo meñ Tesalónica nii xsoob xtiits Tat Tios ni xtiits Jesucrist. ² Lëe lëesy Tat Tios dyon ni lëe lëesy Jesucrist kakni lëe do ni knee tiits nii mbëe kpañ do.

Lëe Dios ksaksi meñ nii xnilasty xtiits xaa

³ Beetsy, nongual gon nii tugak ktee noo skizh lo Dios por lëe do, por sisi tse lëe do xniladzyre xtiits xaa ni sisi tse lëe do xkëstyooore xcombañer do. ⁴ Por ngo, yuub noo chutiits lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii tsiitsy so do lo xtiits Dios ni xekw to xtyedy to kchëlo kyalnë. ⁵ Nyoo nii chuñ Dios kyalxtisy, por lëe xaa kwle lëe do parñee tso do laañee xñabey xaa. Por ngo xekw to kchëlo kyalnë.

⁶ Nongual ksaksi Dios meñ nii xsaksi lëe do, ⁷ tsiin ktee tiits kxiladzy to kchësy to siñee notedy to kyalnë ni ktee tiits kxiladzy noo. Lëe Dios kuuñtsyey ngo tsiñee lëe Jesús kiid ksa angly nii xñabey. ⁸ Con bëly ksaksi xaa meñ nii xnilasty xtiits Dios ni meñ nii xsoobty xtiits xaa. ⁹ Lëe meñ go nitylo kaazhkaa, aan kpikchedre kan meñ go Dios ni kpikchedre kan meñ go xkyalwnabey Dios. ¹⁰ Tse go lëe Jesús kiid par kleni meñ nii xniladzy xtiits Dios xaa,

aan wi do ksee ksa do meñ go porñee bniladzy to xtiits Dios nii bluuy noo lo do.

¹¹ Por ngo, tugak xñab noo lo Dios nii kpañ do sinak xñabey xaa tsiin kak nyoo nii lëdy xlyësy kwle xaa lëe do, ni xñab noo nii knee xaa tiits kuuñtsyey do kchë cos buen nii no kik to ni kchë tsiin nii chuñtsyey do porñee xniladzy to xtiits xaa. ¹² Singo mod lëe meñ kleni Jesucrist por lëe do, ni lëe gaa xaa kleni lëe do según xkyalnsaak Tat Tios ni xkyalnsaak xaa.

2

Xaa mal nii kiid

¹ Lëe nana, beetsy, lëe noo kniiy lo do xa kak tse nii lëe Jesucrist kiid stub ni xa ktsi- ilnëz no xaa. Xñab noo ² nii jkandy kik to ni ktsyebty to deelñee kon do nii lëe tse kut- siñ nii lëe Jesucrist kpikche. Nikxe kñë meñ nii lëe noo bñeew o lëe gaa noo pkëew, knilasty tow. ³ Kyëtidy to, por antes nii tsitsiñ tse go, lëe meñ ktilyni Dios, ni lëe tu xaa mal kiid, per nol nii lëe xaa nitylo. ⁴ Lëe xaa go ktilyni Dios ni lëe xaa këb nii mas- tre non xaa lo kchë mdyo nii xleni meñ. Lëe xaa sob leñ lidzy Dios aan lëe xaa këb nii Dios xaa.

⁵ ¿Pe xsalasty to nayak nii bitiitsaa kchë cos re worñee bii kwyon lady to? ⁶ Ni nan gaa to cho xsyonlë lo xaa parñee axte kal tiemp kiid xaa. ⁷ Lëe kchë cos ntseeb nii kuuñtsyey xaa mal go lox kwxixkwaa, xaktyee kpichee xaa nii sonlë lo xaa. ⁸ Lëe

xaa kiid, per xaktyee con xpe Jesús kuty Jesús xaa, ni lëe Jesús knitylo xaa con xkyalwnabey. ⁹ Lëe xaatox nakni xaa mal go. Lëe xaa kñabey ni lëe xaa kuuñtsyey kchë clasy kyalntson. ¹⁰ Lëe xaa mal go jkëeti kchë meñ nii këtañ, porñee koklasty meñ go niladzy xtiits Dios nii xteelaa. ¹¹ Por ngo lëe Dios xsaan nii kniladzy meñ go tiits xuuy ¹² parñee ksaksi Dios kchë meñ go, porñee koklasty meñ go niladzy tiitsli, sink tol byo styoo meñ go.

Xaa nii kwle Dios

¹³ Beetsy, xkëstyoo Dios to. Por ngo lëe xaa kwle lëe do parñee klo do jkaa kyalwte-laa nii sëedni Kyalbini Ntson porñee bniladzy to xtiits xaa, ni por ngo gaa no nii tugak ktee noo skizh lo Dios por lëe do. ¹⁴ Lëe Dios kwtsyetsy lëe do parñee tso do laañee xñabey Jesucrist porñee bniladzy to xtiits xaa nii bluuy noo.

¹⁵ Tsiitsy tsigo busy, beetsy, kol so, kchosody to lo xtiits Dios nii yuub noo bluuy lo do ni lo kchë tiits nii pkëe noo lo kitsy nii pxaal noo lo do. ¹⁶⁻¹⁷ Lëe lëesy Jesucrist dyon ni lëe lëesy Tat Tios nii xkëstyoo lëe no ni xchooblady styoo no kakni lëe do parñee kchosody styoo do ni parñee ngui kchukë kchë nii kñee do ni kchë nii kuuñtsyey do.

3

Kol nab lo Dios por lëe noo

¹ Beetsy, kol nab lo Dios por lëe noo parñee kyob jkaasy xtiits Dios ni jkëetyag meño sinak nii pkëetyag tow. ² Ni kol nab nii kteelaa xaa lëe noo lo kchë xaa ntseeb ni xaa mal, porque lëdy kchë meñ xniladzy xtiits Dios. ³ Per lëe Dios kakni lëe do parñee kchoxsody styoo do ni kyabty to lo tol. ⁴ Tyub styoo noo xniladzy noo nii lëe Dios kuñ lëe do yudar parñee kuuñtsyey do kchë nii bluuy noo lo do. ⁵ Lëe lëesy Dios dyon kuñ lëe do yudar parñee jkëstyoo do sinak nii xkëstyoo xaa, ni lëe lëesy xaa kakni lëe do parñee kxekw to kyalnë sinak nii pxekw Jesucristo.

Xaa nii xkyëdy tsiin

⁶ Beetsy, por xtiitspey Jesucrist lëe noo xñab nii ktsiil lsady to xaa nii chaklasty kyë tsiin ni chaklasty ksoob xtiits Dios nii bluuy noo lo do. ⁷ Por nan do xa kpañ do parñee kak to sinak noo. Ptsyody noo lady to singosy, ⁸ ni karty kaa tyaaw noo xkuuñ meñ singosy, sink tsel kyool pkyëe noo tsiin parñee kotsiindy noo ni tu lo do. ⁹ Ni lëew na nchilopee nyab noo nii nyuñ do lëe noo yudar, per lëe noo pkyëe tsiin parñee kluuy noo lo do xa kpañ do. ¹⁰ Worñee ptsyo noo lady to niyy noo nii kawdy xaa nii chaklasty kyë tsiin. ¹¹ Per xtasyon noo gon nii no bla xaa nii xkyëdy tsiin lady to, aan sidy kik xaa nii pe kuuñtsyey xaa. ¹² Con xtiitspey Jesucrist lëe noo xñab nii kyë kchë xaa

go tsiin par kaw xaa ni parnee
ngui kpañ xaa.

¹³ Beetsy, ktsagty to, tugak
kol kuñ kyalbuen. ¹⁴ Deelnee
no xaa nii chaklasty ksal nii
xnee noo leñ kitsy re, kol kuy
chow aan ktsiil lsady to xaa
parnee kteladzy xaa. ¹⁵ Per
klëedy to lo xaa, sink ngui kol
nee lo xaa sinak nii nyak xaa
betsy to.

¹⁶ Lëë lëesy Dios nii
xchooblady dyon tugak
kchooblady styoo do ni lëë
lëesy xaa kakni lëë do.

¹⁷ Paablaa, con yuub ñan ni
xletraa xkën tyux re. Sinrii
xkën kchë leñ kitsy nii xalaa,
con xletraa xkëno. ¹⁸ Lëë lëesy
Jesucrist dyon kakni lëë do.

Kitsy klo nii pxaal Pable lo Timoteo

¹ Naa nak Pable. Xapostle Jesucrist nakaa. Lëe Dios nii xteelaa lëe no lo tol ni lëe Jesucrist nii këmbëes no pxaal naa. ² Lëen xal kitsy re lool, Timoteo, xiñpaa nakoo por xniladzyoo xtiits Dios. Xiñabaa lo Tat Tios ni lo Jesucrist nii kakni xaa lii ni jkëstyoo xaa lii ni knee xaa tiits nii mbëe kpañoo.

Xaa nii xluuydy tiitsli

³ Lëen kwnel lool worñee lëen sa nëz Macedonia niyaa:

—Byaan kyedzy Efeso, parñee klaadyoo kluuy grol meñ tiits wkëti, ⁴ ni kudzy nii ksaldy meñ cuent tiemp nii toon pare xseety. Por pa xkiiñdyo, xaktyee xlyëw parñee knilasty meñ xtiits Dios tyub styoo meñ.

⁵ Lëen psan tiits nii kuuñtsyeyoo ngo parñee jkëstyoo lsa no lëe no tyub styoo no, ni mbëe tso kik no ni kniladzy no xtiits Dios tyub styoo no. ⁶ No xaa nii pchoxso lo xtiits Dios aan lëe xaa këtañ por cos nii pa xkiiñdy. ⁷ Chakladzy xaa kluuy xaa xley Moisés, aan ni nandy xa pe xñee xaa ni xyeñdy xaa nii xluuy xaa, per nder confians xluuy xaaw.

⁸ Ndon no nii buen xley Moisés, deelñee kluuy meño siñee nakpew. ⁹ Per byaandy ley gon par ksaksiw meñ

buen. Sink lëew byaan par ksaksiw xaa yox ni xaa nii xsoobty tiits, ni xaa ntseeb ni xaa ngoptol, ni xaa nii xsaldy Dios ni xaa nii xsaldy xtiits Dios, ni xaa nii chuty pxosy o xña gaa, ni kchë nweety bñech. ¹⁰ Lëe ley ksaksi xaa nii choni stu meñ nii no tsiil, ni xaa nii choni saapkiy, ni xaa nii xto meñ ni xaa nii xkëeti ni xaa nii xkon Dios parñee kniladzy meñ nii tiitsli xñee xaa, ni kchë xaa nii xsoobtiistystiits Dios. ¹¹ Aan lëe Dios pso naa parñee kluyaa tiits ntson go lo meñ.

Lëe Pable xtee skizh lo Dios

¹² Xtedyaa skizh lo Jesucrist, por lëe xaa xnee kyalndaan lon ni lëe xaa kwle naa parñee kuñaa xtsiñ xaa, ¹³ nikxe kwneenën xaa ni kwënlagaa xaa ni kwlootsyet-syaa xaa klo. Per lëe Dios pkëstyoo naa, porñee karty kniladzyaa xtiits xaa wor go aan nandyaa pe beñaa. ¹⁴ Lëe Dios psaabini naa parñee kniladzyaa xtiits xaa ni parñee jkëstyoon xaa porñee pkëstyoo Jesucrist naa.

¹⁵ No nii kchë do kniladzy nii lëe Jesucrist biid lo kislyu par kteelaa xaa meñ nii no xtol por nliw. Naa nak tu xaa nii mastre no xtol. ¹⁶ Por ngo, pkëstyoo Dios naa, aan lëe Jesús pteelaa naa parñee kan meñ nii nare kniladzy xtiits xaa nii tir chap xaa paciensy. ¹⁷ Tugak kol tsoo ktee no skizh lo Rey nii tejty, ni kejty, ni nyoody. Lëesy

xaa nak Dios. Singo kol tsoo kuuñtsyey no.

¹⁸⁻¹⁹ Timoteo, xiñ, kyablyudyoo, sink tsiitsy kwso lo xtiits Dios ni kwloo xkyalcheeñoo, lkëëbre xsanaa lool. Psaladzy kchë nii kwnee xaa nii psaabini Dios leñ kik worñee pseety xaa lii. No xaa nii kwloody xkyalcheñ aan lëë xaa pchoxso lo xtiits Dios. ²⁰ Singo ptsyool Himeneo ni Alejandro. Lëë xaa psanaa lo xaatox parñee kseedy xaa kxiñdy xaa tiits lo Dios.

2

Lëë Pable xñee pe cos kñab meñ lo Dios

¹ No nii kñab to lo Dios por kchë meñ nii nche lo kislyu ni por xlyaadzy meñ go. Kol ktee skizh lo Dios por kchë meñ go. ² Kol nab por kchë xaa xñabey ni xaa nii nak xtisy, parñee kuñ xaa kyalxtisy sinak xñabey Dios, tsiin tsody tily ni tsody falt lo Dios tsiin mbëë kpañ no. ³ Buen nii kuuñtsyey do kchë ngo ni xyo gaaw styoo Dios nii pteelaa lëë no lo tol, ⁴ por kchë meñ chakladzy xaa telaa ni kchë meñ chakladzy xaa kniladzy tiitsli. ⁵ Por tugak Dios no, ni tugak xaa nii xtsig meñ lo Dios no. Lëë xaa go nak Jesucrist. ⁶ Lëë Jesucrist kuty lo crusy par kteelaa xaa kchë meñ, ni nanle gaa to nii singo no nii ktsyool xaa. ⁷ Por ngo lëë Dios pso naa kakaa apostle par kluyaa xtiitsli xaa lo meñ nii nakty meñ Israel. Nli kchë nii xñen, xkëëtiidyaa.

⁸ Chakladzyaa nii kchë laañee no xaapkiy nii xniladzy xtiits Dios, kñee xaa lo Dios, per klëëdy xaa ni ktilyti-isty xaa. ⁹ Ni chakladzyaa nii ngui kakw kwnaa xab. Kyoondy kik me nii toon pare, ni xkiiñdy nii jkiiñ me or, ni kyo nii lë perle o kakw kaa me ladx non, ¹⁰ sink no nii kuuñtsyey me cos buen. Ngo nak nii kuuñtsyey kwnaa nii xniladzy xtiits Dios. ¹¹ No nii jkëëtyag kwnaa xtiits xaa nii chuuñ kseedy, nody ni pe kñee me. ¹² Ni nëëdyaa nii kuuñ kseedy kwnaa meñ nii xniladzy xtiits Dios ni nëëdyaa nii kñabey kwnaa lo mguiy. Chaklastyaa nii kñee me laañee xkaal lsa meñ nii xniladzy xtiits Dios. ¹³ Porque klo Adán psaa Dios, tsigore psaa xaa Eva. ¹⁴ Ni lëdy kaa Adán kwëti, sink lëë kwnaa kwëti, aan singo mod lëë me byab lo tol. ¹⁵ Per stelaa kwnaa deelñee ngui kan kwnaa xiñ ni kchosody kwnaa lo xtiits Dios, ni jkëstyoo kwnaa, ni kpañ kwnaa sinak xñabey Dios.

3

Xaa nii kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹ Nli deelñee no tu do chakladzy kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, tsiin roob xyub to. ² Por ngo no nii ngui kak xmod xaa nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Tugak kwnaa kap xaa ni ngui kpañ xaa sinak xñabey Dios ni no nii ksal meñ xaa. No

nii ktee xaa lidzy xaa kwës meñ. Ni no nii ligier kak xaa par kluuy xaa xtiits Dios. ³ Kyëdy xaa kunip ni kyëktildy xaa, tu xaa buen kak xaa ni tu xaa ndoladzy, tsinidy xcuent tumi kik xaa. ⁴ No nii kñabey xaa lidzy xaa parñee ksoob xiñ xaa tiits ni ksal xiñ xaa xaa. ⁵ Porque deelñee xñabeydy xaa lidzy xaa, ¿xa kñabey xaa lo meñ nii xniladzy xtiits Dios? ⁶ Por ngo nody nii kñabey tu xaa nii kal kwsëëb xnëz Dios lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Por toontlaa kyak nyaa xaa aan kyab xaa lo tol nii byab xaa-tox. ⁷ Axte meñ nii xnilasty xtiits Dios no nii ksal xaa parñee kchoody xkyalto xaa ni kyabty xaa lo xitramp xaa-tox.

Xaa nii kuñ yudar xaa nii xñabey

⁸ Singo gak xaa nii kuñ yudar xaa nii xñabey no nii ksal meñ xaa ni no nii kuñ xaa cumplir xtiits xaa, ni nody nii kyë xaa kunip, ni nody ni tsini xcuent tumi kik xaa. ⁹ No nii tsiitsy so xaa lo xtiits Dios nii xniladzy no, ni no nii ngui tso kik xaa. ¹⁰ Klo kak xaa preb, aan loxsye ngo, deelñee nody xfalt xaa, schilo kuñ xaa yudar xaa nii xñabey. ¹¹ Singo gak tsiil xaa, no nii ksal meñ me ni nody nii ktop me tiits kizh, ni no nii kak me tu kwnaa wsoob tiits. ¹² Tugak kwnaa kap xaa go, ni no nii kñabey xaa lidzy xaa. ¹³ Por deelñee ngui kuñ xaa xtsiñ xaa, lëe xaa ktyoontsi, aan

singo mod no chuw xaa kñee xaa xtiits Dios lo meñ.

Nii no kniladzy meñ nii ngab lo Dios

¹⁴ Xkokyeeñaa nii klyëedy lëen kyely kan lii. Per lëen xal kitsy re ¹⁵ parñee, deelñee kyeldy kan lëel nanle xa kak xmod no tsiñee no no lady meñ ni xniladzy xtiits Dios. Lo Tat Tios ngab meñ go, ni lëe Tat Tios mbañ chakni meñ go parñee kchosody meñ go lo tiitsli. ¹⁶ Tir gon ntson xtiits Tat Tios nii xniladzy no: Biid Jesucrist sinak tu mguiy, ni bluuy Kyalbini Ntson nii Xiñ Dios nak xaa.

Kon angly xaa.

Biñ meñ nii nche tyub lo kislyu xtiits xaa, aan bniladzy meño, ni byëp xaa kpaa.

4

Meñ nii kchoxso lo xtiits Dios

¹ Per nyë xñee Kyalbini Ntson nii sitsiñ tse nii lëe meñ kchoxso lo xtiits Dios, par kniladzy meñ xtiits xuuy kyalbini mal ni kniladzy meñ xlay xaatox. ² Ni lëe meñ ksal xtiits xaa wnee xuuy, pe xseedy styoo xaa tsiñee xkëeti xaa meñ. ³ Xka xaa ktsiilña meñ ni no cos nii xka xaa ktyaaw, ni lëew na lëe Dios psaano par ktee meñ nii xniladzy xtiits xaa skizh tsiñee kaw meño. ⁴ Por kchë nii psaan Dios bueno. Aan ni tu pe kpixlasty no, sink no nii ktee no skizh tsiñee kñaasy now, ⁵ por lëe xtiits Dios ni lëe skizh nii ktee no lo Dios kuuñlayo ni kuuñnyëw.

Xaa nii nli chuñ xtsiñ Jesu-crist

⁶ Deelñee sluuyoo kchë cos ko lo meñ ni tugak tsinaloo tiitsli aan iip kchoxsodyoo, tu xaa nii nli chuñ xtsiñ Jesu-crist kakoo. ⁷ Per ksaldyoo kchë cos nii nody xkyalcheñ nii chutiits meñ. Sink ptee nii tugak beeñ xtsiñ Dios. ⁸ Por nikxe xkiiñ ejercisy par xcuerp no, mastre xkiiñ kchë xtsiñ Dios nii kuuñtsyey no, por styon now lo kislyu re ni styon now lo stu kislyu. ⁹ Kol kniladzy kchë nrii, por nliw. ¹⁰ Por xkyëe no tsiñ ni xtyee mban no, porñee Tat Tios mbañsy xsaladzy no. Lëe xaa xteelaa kchësy meñ nii xniladzy ni lëe xaa kteelaa meñ nii nare kniladzy.

¹¹ No nii kñabeyoo kuuñtsyey meñ ngo ni no nii kluuylo. ¹² Kteejtyoo nii ksyablyu meñoo porñee nakoo xaa yeeñ, sink ngui kwnee ni ngui kok, pkëstyoo meñ ni kwloo xkyalcheeñoo, parñee kakladzy meñ nii xniladzy xtiits Dios kak sinakoo. ¹³ Mentre klyaañaa, blab kitsy nii kë xtiits Dios lo meñ, ni pchooblady styoo meñ ni beeñ kseedy meñ. ¹⁴ Psaladzy kyalnsaak nii bneetsy Dios lool worñee psaabini xaa leñ kik xaa kol par kxob xaa kol ña kikoo. Ksaandylo.

¹⁵ Kuni kchë nii xñen kikoo, beeñtsyeyoo, parñee kchësy meñ kan nii nli chuñlo cumplir. ¹⁶ Kop cuent nii xluuyoo lo meñ, ni tsiitsy kwso kchoxsodyoo. Deelñee

kuuñtsyeyoo kchë ngo lëel kteelaa lii ni lëel kteelaa meñ nii xkëetyag nii xluuyoo.

5

Xa no nii kak xmod meñ nii xniladzy Dios

¹ Këntseebyoo lo xaa kol. Ngui kwnee lo xaa sinak nii nyak xaa pxoosyoo. Ni ngui kwnee lo xaa yeeñ sinak nyak xaa betsyoo. ² Singo gak ngui kwnee lo kchë kwaa kol sinak nii nyak me xñaal. Nikle gaa lo kwnaa yeeñ kwnee lo me sinak nyak me psyañoo.

³ Beeñ kwnaa viud nii ni tu chonody yudar. ⁴ Per deelñee no tu kwnaa viud nii no xiñ o xyag kaa, xaa go no nii kuñ me yudar por meñ wlidzy me ni no nii jkëstyoo xaa meñ lidzy xaa por singo nongual kako ni xyo gaaw styoo Dios. ⁵ Kchë kwnaa nii nli byaan viud, Dios sye xsaladzy me, ni tugak chutiitsni me Dios nikxe yutsye nikxe gaa kyoolo. ⁶ Per lëe kwnaa viud nii chuñtsyey tol nii chak lo kislyu re, kutyle me nikxe mbañ me. ⁷ Kudzy nrii lo kchë meñ nii nche ske parñee ni tu pe kuuñkiydy meñ lo meñ gue. ⁸ Por deelñee no xaa nii choxkody kan meñ lidzy, xka xaa nii xniladzy xaa xtiits Dios aan mastre ntsab xaa que xaa nii xnilasty.

⁹ Nonstyee kwnaa viud nii chap masy tsongaly iz ni kwyo tugak tsiil tso list. ¹⁰ No nii kyuumbey meñ me por kchë kyalbuen nii beeñ me: deelñee ngui broob me xiñ me, deelñee ngui xñee me lo

meñ nii chi lidzy me, deelñee kontsi me xaa nii xniladzy xtiits Dios, deelñee beeñ me yudar meñ prob, ni deelñee beeñ me kchë kyalbuen nii nonguiak kak.

¹¹ Per ksoobtyoo lë viud nii bii nyeeñ lo list ko. Porque tsi lëe me kakladzy ktsiilña me stub, lëe me ksaan xtsiilñ Crist. ¹² Aan tol chuñ me porñee beñdy me cumplir xtiits me. ¹³ Ni lëe me xkyënsë yu por yu chi me ni lëe me xyak tu kwnaa nii xtsyaab aan lo kyalwtsyaab ko, lëe me xkyëktop tiits kizh, ni lëe me xsyëëb laañee chigaldy me ni lëe me xñee cos nii xkaatyee. ¹⁴ Por ngo chakladzyaa nii ktsiilña kwnaa viud nii bii nyeeñ parñee kan me xiñ me ni tso me chilidzy me, parñee kteejty no tiits nii kñee në meñ nii xlëe lo no lëe no. ¹⁵ Porque nol kwnaa viud nii pchooxso aan lëe me kwsëëb xlad xaatox.

¹⁶ Deelñee no meñ lidzy kwnaa nii no lady to nak viud, no nii kuñ me me yudar, parñee kotsiilñdy me lo xaa nii xniladzy xtiits Dios, tsiin kchilo kuñ xaa kwnaa viud nii ni tu cho nody yudar.

¹⁷ No nii ktyoontsi xaa kol nii ngui xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, per mastre no nii ktyoontsi xaa deelñee xluuy xaa xtiits Dios ni chuñ kseedy xaa meñ. ¹⁸ Por misme kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Kody to kyex chuw yosy nii xkyë kon.” Ni nikle gaa: “No nii kazh xaa nii xkyë tsiilñ.”

¹⁹ Deelñee jkëëkiy meñ tu xaa kol, ksaldyoo nii kñee chop o tson gaa xaa nii kñee nliw. ²⁰ No nii këntseeboo lo xaa nii xsaandy xtol tsiñee nche kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios, parñee ktsyeb los demasy meñ. ²¹ Xña lo Dios ni xña lo Jesucrist ni xña lo angly nii kwle Dios, xsanaa tiits re lool parñee kuuñtsyeylo. Kchë lo meñ, kwneew; kwedyoo. ²² Kxobtyoo ñal kik meñ par kak meñ tu xtsiilñ deelñee karty kuñlo pensar. Jkaadyoo xtol meñ. Bichee lo tol.

²³ Kidyoo nonsy nis, sink kow xisy viñ, por nanaa nii kety kety xlyaañoo yoob.

²⁴ No meñ nii nyoo no xtol antes nii kak kyalxtisy. No gaa meñ nii axte lox chak kyalxtisy lëew chak nyoo. ²⁵ Singo gak kyalbuen nyë nyooow. Lëe kyalbuen nii nyoody kaa chilody nii tugak jkyeetsyo.

6

¹ Kchësy xaa nii psyuuy par kyë tsiilñ no nii ksoob xaa xtiits xaa nii kwxi xaa, parñee kñeenëdy meñ xtiits Dios nii xniladzy no ni xluuy no. ² Nikle xniladzy xaa nii kwxi xaa xtiits Dios, lëdy por ngo nii ksoobty xaa xtiits xaa. Mastre no nii ngui kuñ xaa xtsiilñ xaa, por tu lo xaa nii xniladzy xtiits Dios kë xaa tsiilñ.

Cos nii nli non

Kudzy lo meñ nii ³ deelñee tso tu xaa nii kluuy tu cos nii nakty sinak xtiits Jesucrist ⁴ tu xaa nyats nak xaa aan

ni tu pe nandy xaa. Tugak no ktilytiits xaa nako sinak tu kyalkits lo xaa. Aan siko lëe kyalmblaxlady, ni tily, ni kot-syetsy chislo. ⁵ Ni xyaldy kaa xtily xaa go porñee no lidy kik xaa ni xnilasty xaa tiitsli, aan xsyak xaa nii schilo kak gan tumi lo xtiits Dios. ⁶ Ni nli gaa rikw meñ nii xniladzy xtiits Dios deelñee kleni meñ nii chap meñ. ⁷ Por ni tu pe byobniidy no lo kislyu re, ni ni tu pe kyoody no. ⁸ No nii kle no deelñee no pe tyaaw no ni pe tsyakw no. ⁹ Per lëe xaa nii chakladzy kak rikw xekwty xaa. Lëe xaa chak ng-biñ aan lëe xaa xkyetañ ni lëe xaa xyab lo tol. ¹⁰ Por xkyalwle tumi lëe tol xlyañ. No meñ nii no kchoxso lo xtiits Dios porñee xsyëëbladzy meñ tumi aan mban no tedy meñ go.

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹¹ Per lëe lii, bichee lo kchë cos ko por lo Dios ngaboo. Mbëe pañ sinak xñabey Dios, bleni Dios, ni bniladzy xaa, ni pkëstyoo meñ, kyeejtyoo ni ndoladzy kok. ¹² Tsiitsy kwso lo xtiits Dios. Klaadyoo kyalmbañ nii nitylody, por par ngo kwtsyetsy Dioosoo ni por ngo gaa ndaly lo meñ kwneel nii xniladzyoo xtiits Dios. ¹³ Lëe nana, xña lo Dios nii xtee kyalmbañ lo kchësy cos nii no lo kislyu re, ni xña lo Jesucrist nii kwnee xtiits Dios lo Poncio Pilato, lëen xñabey ¹⁴ nii kuuñtsyeyoo kchë nii niyaa lool, ktsëëdylo, parñee kak ntseebyaa lool.

Tugak beeñtsyeyo axte nii kiid Jesucrist stub. ¹⁵ Lëe Dios kwe tse nii kxaal Dios xaa, por lëesy xaa nak Dios ntson nii xñabey, ni lëesy xaa nak rey, ni lëesy xaa nak xaa nii chuñ kyalxtisy. ¹⁶ Tsitsiñdy tse nii kety xaa, lo tu bini no xaa aan ni tu cho chilody kpig, ni ni tu cho karty kan xaa ni kchilody kaa kan meñ xaa. ¡Lëesy xaa xyal jkaa skizh ni kyalwnabey! Singo no nii kako.

¹⁷ Kudzy lo xaa rikw nii kak nyaasty xaa porñee chap xaa cos, por xtiidy cos. Kudzy nii masy Dios sye ksaladzy xaa por lëe Dios xnee kchë cos nii jkiñ no. ¹⁸ Kwnabey nii kuñ xaa rikw kyalbuen ni jkady xaa palal nii chap xaa lo meñ nii ni tu pe chapty. ¹⁹ Parñee singo mod lëe xaa kap cos nii nitylody ni lëe xaa jkaa kyalmbañ nii nitylody.

²⁰ Timoteo, ngui gon beeñtsyey nii kwnabey Dios lii, ksaldyoo kchë cuent yox nii pa xkiñdy nii xso xaa nii xsyak nii nyaani. ²¹ Por no meñ nii kwsëëb lo cuent ko pchoxso lo xtiits Dios.

Kakni Dios to dyon.

Kitsy pchop nii pxaal Pable lo Timoteo

¹ Paablaa, xapostle Jesucrist nakaa, styoo Dios kwlañ pxaal xaa naa parñee kluyaa xtiits Jesucrist nii xnee kyalmbañ. ² Lëen xal kitsy re lool, Timoteo nii nakoo sinak xña. Xñabaa lo Tat Tios ni lo Jesucrist nii kakni xaa lii, ni jkëstyoo xaa lii, ni knee xaa tiits nii mbëe kpaño.

Nii xñabey Pable kuñ Timoteo

³ Cad nii xtedyaa skizh lo Dios xsaladzyaa lii aan nikle yutsyew nikle gaa kyoolo xñabaa nii kakni xaa lii, tyub styoon chuuñtsyeyaa xtsiñ xaa sinak nii beñ pxusykooltoo noo. ⁴ Xsaladzyaa worñee biiño, nii lëe no blë aan xsyaka naaty kyob kan parñee klen stub. ⁵ Por xsaladzyaa nii tyub styool xniladzyoo xtiits Dios. Ni klo gaa xñakooloo Loida ni xñaal Eunice, bniladzyoo aan sootpaa nii wil byaani kyalwniladzy ko.

⁶ Por ngo xñabaa nii ksaanlastyoo xKyalbini Dios nii kwsëeb leñ styool worñee pxobaa ñan kikoo. ⁷ Por bneesty Dios tu kyalbini mban lo no, sink tu kyalbini ndaan bneetsy xaa parñee jkëstyoo no meñ ni tso xkylacheñ no. ⁸ Ktelastyoo tsiñee kchool xfavor xtiits

Jesucrist ni ktelastyoo kanoo naa porñee non skiib por xtiits xaa, sink con kyalndaan nii bneetsy Dios lool ptee nii wil tedy kyalnë por xtiits xaa nii xteelaa. ⁹ Lëe Dios pteelaa lëe no lo tol parñee kpañ no sinak xñabey xaa. Kwtsyesty xaa lëe no por xkylbuen no, sink lëe xaa kwtsyetsy lëe no porñee singo kwlaño styoo xaa ni porñee pkëstyoo xaa lëe no chop xaa Jesucrist. Destye nii kwche kislyu xkëstyoo Dios lëe no. ¹⁰ Lëe na nii lëe xaa pxaal Jesucrist biid kteelaa lëe no, lëe xkylwkëstyoo xaa kok nyoo. Lëe Jesucrist biid knitylo xkylwnabey kyalkuty aan por xtiits xaa lëe no jkaa kyalmbañ nii nitylody.

¹¹ Lëe Dios psonaa kluyaa xtiits xaa, ni lëe xaa pxaal naa kakaa apostle. ¹² Por ngo xtyedyaa kyalnë re. Per xtelastyaa por nanaa cho xsaladzyaa. Ni nan nyëen nii lëe xaa kakni naa axte tse nii kiid xaa stub.

¹³ Bluuy kchë nii chanoo xlyyaa, ni pañ sinak xñabey xtiits Dios, ni pkëstyoo meñ sinak xkëstyoo Jesucrist no. ¹⁴ Lëe Kyalbini Ntson nii no leñ styoo no kuñ lii yudar, parñee kuño tsiñ nii bneetsy Dios lool.

¹⁵ Nanloo nii lëe kchë xaa nii no nëz Asia psaanladzy naa. Lady kchë xaa go no Figelo ni Hermógenes. ¹⁶ Lëe lëesy Dios dyon kakni meñ lidzy Onesíforo, por ndaly vult biid kchooblady xaa

styoon aan ptelasty xaa nikxe kon xaa nii lëen no skiib.
¹⁷ Siikñee kwlañ xaa Roma, lëe xaa byub naa aan pxilasty xaa, axte nii ptsil xaa naa.
¹⁸ Xñabaa nii jkëstyoo Dios xaa tse nii lëe Jesucrist kiid stub. Psaladzy gaanoo xaatke been xaa lëe no yudar leñ kyedzy Efeso.

2

Xaa nii nli chuñ xtsiñ Dios

¹ Lëe lii, xiñ, tsiitsy kwso lo tiits nii bneetsy Jesucrist lool.
² Kchësy nii konoo bluyaa lo meñ, bluuyo lo xaa nii xyeñoo nii schilo kluuyo lo meñ nii karty kono. ³ Wil kwte kyalnë, kwxaak nii tu soldad nii xsoob xtiits Jesucrist nakoo. ⁴ Chilody gon kuñ soldad stu tsiñ. No nii kuuñ ksak xaa xaa nii xñabey lo xaa. ⁵ Singo gak xaa nii chi tu lo wkity kuñdy xaa gan deelñee kijty xaa sinak nongual kity xaa. ⁶ Nikle gaa xaa nii xkyë kon no nii klo xaa jkaa nii xyal xaa tsi lëe kwlaap kak. ⁷ Tugak kuni nii niyaa kikoo, aan lëe Dios ksaabini kikoo parñee kyeeñlo. ⁸ Psaladzy nii bikche kpañ Jesucrist ni psaladzy nii lo xtiy rey David sëed xaa. Kchë ngo xñen lo meñ. ⁹ Aan por tiits ko xtyeedyaa kyalnë, ni këtuum si xkyëtuum tu xaa mal. Per lëdy wi xtiits Dios gon këtuum. ¹⁰ Por kchë xaa nii kwle Dios xekwaa kyalnë re parñee telaa xaa lo tol ni jkaa xaa kyalmbañ nii kneetsy Jesucrist:

¹¹ Nli nii deelñee kety no porñee xniladzy no xtiits xaa, lëe no kyoo lo xaa,

¹² ni deelñee kxekw no lo kyalnë, lëe no kñabey ksa no xaa,
 ni deelñee jka no xaa, lëe xaa jka lëe no.

¹³ Deelñee kuuñdy no cumplir xtiits no, lëe xaa si suñ xaaw cumplir,
 por chilody jka xaa lëe xaa.

¹⁴ Beeñ ksaladzy meñ ni kwnab lo meñ nii ktilytiistre meñ por cualquier cos por pa xkiiñdy wtilytiits ko. Xaktyee xkëëtaño meñ. ¹⁵ Tyub styool bluuy xtiits Dios. Tu xaa nii nli xkyë tsiñ kok parñee tsody penak kteladzyoo lo Dios. ¹⁶ Kñeedyoo kchë tiits yox nii so xnëzty ni pa xkiiñdy, por kchë meñ nii xñee tiits ko xyab lo tol. ¹⁷ Nak xtiits meñ go sinak cangren. Tiits ko xñee Himeneo ni Fileto. ¹⁸ Lëe xaa pchooxso lo xtiits Dios aan xñee xaa nii lëe Dios been kpañle meñ kuty aan no kik meñ xkan. ¹⁹ Per nak meñ nii xniladzy xtiits Dios gon sinak tu xcimient yu, aan lo cimient ko xñee nii xyuumbey Dios meñ nii ngab lo xaa, ni kchësy kaa meñ nii ngab lo Dios no nii kpichee lo tol.

²⁰ Tu leñ yu ngol gon, lëdy xaktyee cos or ni cos plat no, sink wi cos yag ni cos psiñ no. Now xkiiñdy palsye no gaaw palsye xkiiñ. ²¹ Parñee jkiiñ no tu laa precisy lo Dios, no nii ksaan no tol parñee kak nyë no, singo mod lëe no kuuñtsyey kchëlo cos buen.

²² Lëe lii, bichee lo kchë tol nii chuun̄tsyey xaa yeeñ, aan pañ sinak xñabey Dios, bniladzy xtiits xaa, pkëstyoo meñ ni mbëe pañ ksal meñ nii xniladzy xtiits xaa. ²³ Ksaldyoo kchë wtilyitiits yox nii so xnëzty por xaktyee chuun̄ ktilyo meñ. ²⁴ Aan tu xaa nii xkyë xtsiñ Dios gon nody nii kyëno xaa lo tily, sink no nii buen kak xaa lo kchë meñ, ni no nii ligier kak xaa par kluuy xaa xtiits Dios, ni no nii kap xaa paciensy ²⁵ ni no nii ngui kñee xaa lo meñ nii chondy tiits. No nii kñab xaa nii kpikche styoo meñ go lo Dios tsiin kyuumbey meñ go tiitsli, ²⁶ parñee kte xkaal meñ go ni telaa meñ go lo xitramp xaatox, por nguëetuu xaatox meñ go parñee kuñ meñ go nii chakladzy xaa.

3

Tsi lëe kislyu mer nitylo

¹ No nii kaknanoo nii tsiñee lëe kislyu mer nitylo lëe kyalnë tso. ² Lëe meñ kyak nyats, lyaadzy tumisy tso meñ, ni lëe meñ kak mbixladzy. Lëe meñ kñee në Dios, ksaldy meñ xtiits xaa ni ksaldy meñ pxosy ni ksakty styoo meñ. ³ Jkëstyoody meñ, lëe meñ kyëktop tiits kizh, kxekwty meñ, lëe meñ kuñ tol, lëe meñ kyak ntseeb aan kyody cos buen styoo meñ. ⁴ Lëe meñ kyak niladzy, ktsyebty meñ, lëe meñ kyak nyaa. Nii xyo styoo meñ kuñ meñ, kuñdy meñ nii xyo styoo Dios. ⁵ Lëe meñ jkëelo nii

xnildzy meñ xtiits Dios, per lëe kchë xtol meñ kluuy nii nlidy xñee meñ.

Jkaaldyoo kchë meñ go. ⁶ Por lo meñ go ngab kchë xaa nii chi yu por yu aan xkëeti xaa kchë kwnaa mban nii tolsye sini kik. ⁷ Tugak no me wseedy, per iip xyaldy kyeñ me xtiitsli Dios. ⁸ Sinakak bruj nii lëe Janes ni Jambres nii kwsonlë lo Moisés nak xaa go, xsyonlë xaa lo tiitsli. No lidy kik xaa, lëe xaa pchooxso lo xtiits Dios. ⁹ Per xtsedy ktiyy xaa, por lëe meñ kyeñ nii nyaanidy xaa, sinak nii ptsyoolak chop bruj nii kwsonlë lo Moisés ktsyool xaa.

Nii xñabey Pable kuñ Timoteo

¹⁰ Per lii chanaa nii mbëe sinaloo nii bluyaa lool, nanoo xa mbañaa, nii no kikaa, ni xnildzyaa Dios, ni chaapaa paciensy, ni xkëstyoon meñ, ni nanoo xa xekwaa lo kyalnë. ¹¹ Nanoo xa kwënlaag meñ naa, ni nanoo xa ptsyoolaa kyalnë leñ kyedzy Antioquia, ni Iconio ni Listra. Per lëe Dios pteelaa naa. ¹² Nli xñen nii lëe kchë xaa nii chakladzy jkab lo Crist tedy kyalnë. ¹³ Per lëe xaa mal ni xaa wnee xuuy, ksaandy xaa xtol xaa, sink tugak lëe xaa jkëeti meñ ni tugak lëe xaa kyëti xaly.

¹⁴ Lëe lii tsiitsy kwso lo xtiits Dios nii pseedyoo ni xnildzyoo por nanoo cho bluuyo lool. ¹⁵ Psaladzy nii destye nii nakoo xaa wiñ xyuumbeyoo kitsy nii kë xtiits Dios. Lëew xñee nii

lëe Dios kteelaa lii deelñee kniladzyoo xtiits Jesucrist. ¹⁶ Lëe Dios psaabini kik xaa nii pkëe xtiits xaa, aan xkiiño par kuuñ kseedyoo meñ, ni par këntseebo lo meñ, ni par ktikchew styoo meñ ni këkluyoo xa kpañ meñ sinak xñabey Dios. ¹⁷ Xluuyo xa kuuñtsyey meñ kchëlo cos buen nii xyo styoo Dios.

4

¹ Lëe nana xña lo Dios ni xña lo Jesucrist nii kiidnabey lo meñ mbañ ni lo meñ kutu, lëen xñab ² nii kluuyoo xtiits Dios lo meñ, ni kñeel lo meñ tsiñee kteedyo tiits ni nikle gaa kteejtyo tiits kwnee. Pkostyoo meñ ni kwëntseeb tsiñee ko meñ falt, ni pchooblady styoo meñ, ni kop paciensy tsiñee kuuñ kseedyoo meñ. ³ Porque sitsiñ tse nii kaklastre meñ kon xtiits Dios. Sink lëe meñ kyub tubtsoon maestre parñee kluuy maestre nii kaklady meñ. ⁴ Lëe meñ ksaanlady xtiits Dios aan lëe meñ knilady kchë cuent nii pa xkiiñdy. ⁵ Per lëe lii tugak kwlooli kikoo, pxekw tedyoo kyalnë, tugak kwëkluy xtiits Dios nii xteelaa. Ngui been xtsiiño.

⁶ Na lëen merle kpi lo kislyu re, lëen kety par kuuñ ksakaa Dios. ⁷ Tsiitsy kwson lo xtiits Dios, byaalaa tsiñ nii bneetsy xaa lon, ni pxekwaa pchooxsodyaa lo xtiits xaa. ⁸ Lëen jka premio nii kneetsy Jesucrist tse nii lëe xaa kiid kuñ kyalxtisy. Ni lëdy nonsy lon kneetsy xaaw, sink wi lo

kchësy meñ nii këmbës kiid xaa stub ktee xaaw.

Nii xñab Pable lo Timoteo

⁹ Ptee nii kyob kiid tedyoo lon. ¹⁰ Por lëe Demas sey Tesalónica, lëe xaa psaan naa por mastre xyo cos lo kislyu re styoo xaa. Lëe Crescente na pxalaa si nëz xtañ meñ Galacia, lëe Tito na pxalaa si nëz xtañ meñ Dalmacia. ¹¹ Xaktyee Lucas so lon nu. Byub Marcos aan kol tē chop to, por skiiñ xaa lon nu. ¹² Lëe Tíquico pxalaa si Efeso. ¹³ Tsiñee kiidoo, kwte lidzy Carpo nii no leñ kyedzy Troas, aan tēni xkaxkemmaa nii byaan lidzy xaa ni xlibraa, per mastre precisy nii kiidnil kitsy nii psanaa.

¹⁴ Tir noyak yox Alejandro nii chuuñ xtsiiñ kiib lon, per lëe Dios ksaksi xaa por kchë nii been xaa. ¹⁵ Kop cuent lo xaa, porque tir xñeenë xaa xtiits Dios nii xluuy no.

¹⁶ Worñee klootyee kwt-syetsy xtisy naa, ni tu cho kwsenaldy ncho xfavoraa. Kchësy xaa psaan naa. Xñabaa nii kuñdy Dios cuent nii been tsyey xaa. ¹⁷ Per lëe Dios been naa yudar ni bneetsy kyalndaan lon kwnen xtiits xaa ni beñaan nii pkëetyag xaa sitrew. Lëe Dios pteelaa naa kwxaakaa nii chuw mëetsy kwlii xaa naa. ¹⁸ Lëe Dios kteelaa naa kchëlo cos mal, ni lëe xaa kap cuidad naa tsiin kyan laañee xñabey xaa. ¡Tugak kol tsoo ktee no skizh lo xaa! Singo no nii kako.

¹⁹ Xkëëptyuuxaa Prisca
ni Aquila, ni meñ lidzy
Onesíforo.

²⁰ Lëë Erasto
byaan leñ kyedzy Corinto, lëë
Trófimo na psanaa leñ kyedzy
Mileto por lëë xaa xsyakně.

²¹ Ptee nii kiidoo antes nii
kislo nal. Xkëëptyuux Eubulo
lii, ni Pudente, ni Lino, ni
Claudia, ni kchë meñ nii
xniladzy xtiits Dios nii nche
nu.

²² Lëë lëësy Jesucrist dyon
kakni lii ni lëë lëësy Dios
ksaabini kik to.

Kitsy nii pxaal Pable lo Tito

¹ Naa nak Pable, xtsiĩn Dios xkyēn, xapostle Jesucrist nakaa. Lēē Dios pxaal naa kluyaa xtiits xaa lo meñ nii kwle xaa, parñee kaknan meñ nii lēē xtiits xaa xñee nii ² lēē no jka tu kyalmbañ nii nitylody. Por destye worñee karty kwe kislyu kwnee Dios nii lēē xaa knee kyalmbañ go aan xkēētidy xaa. ³ Lēē nana, nii lēē tse kutsiĩn, lēē Tat Tios nii pteelaa lēē no lo tol pxaal naa kluyaa xtiits xaa. ⁴ Lēēn xal kitsy re lool, Tito. Xiñaa nakoo por chop no xniladzy xtiits Dios. Xñabaa lo Dios ni lo Jesucrist nii kakni xaa lii ni knee xaa tiits nii mbēē tsol.

Lēē Tito kso xaa nii kñabey

⁵ Lēēn psan lii lo kislyu wiñ nii lēē Creta parñee kso xnēēzoo kchē cos nii karty kso xnēz, ni parñee kchē kyedzy nii tedyoo ksool xaa kol nii kñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, psaladzy kchē nii kwnabeyaa lii. ⁶ Deelñee ksool tu xaa kol, no nii kyu-boo tu xaa nii ngui mbañ, parñee tsody pe jkēēkiy meñ xaa. No nii kyuboo tu xaa nii tugak kwnaa chap, wi xiñ xaa no nii kniladzy xtiits Dios ni no nii ksoob xiñ xaa tiits. ⁷ Xtsiĩn Dios gon xkyē xaa nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Por ngo nii kpañ xaa sinak xñabey Dios, ni no nii kon xaa tiits, ni nody nii kak ntseetsy

xaa. Nody nii kyē xaa kunip, ni nody nii kyēno xaa lo tily, ni nody nii tsini xcuent tumi kik xaa. ⁸ No nii ktee xaa lidzy xaa kwēs meñ, tu xaa nii chuñ buen kak xaa, ni xaa nii no xkyalcheñ, ni tu xaa nii xtsiĩnsye Dios chuñ. ⁹ No nii tsiitsy so xaa lo xtiits Dios parñee kchooblady xaa styoo meñ ni jko xaa styoo meñ nii xñeenē xtiits Dios.

¹⁰ Por ndaly xaa nii chondy tiits no. Xñee xaa nii no tsobey meñ. Nonsyke cos nii pa xkiĩndy xñee xaa aan xkēēti xaa meñ. ¹¹ No nii ktse no chuw kchē xaa go, porque xkēētañ xaa meñ. No wor axte tub yu meñ xkēētañ xaa, porñee xluuy xaa cos nii nongualdy parñee kwii xaa tumi.

¹² Misme gak tu xaa chak nii no Creta chēb tu vult: “Wnee xuuy meñ Creta, ni nak meñ Creta sinak chol ma tañ, chawcho meñ Creta aan xtsyaab meñ Creta kyē tsiĩn.” ¹³ Aan nli gaa singo nak meñ Creta. Por ngo, kwēntseeb parñee tsiitsy so meñ lo xtiits Dios, ¹⁴ ni parñee ksaldy meñ kchē cuent nii xso meñ Israel, ni ksaldy meñ nii xñabey xaa nii pchooxso lo xtiits Dios.

¹⁵ Nody cos peedy lo xaa nii tubli no kik, per par xaa nii xnilasty xtiits Dios ni no lidy kik kchēs cos xsyak xaa nii peedyo, por axte xkyalcheñ xaa nyēdy. ¹⁶ Xñee xaa nii xniladzy xaa xtiits Dios, per chuũtsyeydy xaa nii xyo styoo Dios, mbixladzy xaa ni xsoobty xaa tiits, lēdy xaa nii kuñ tu kyalbuen nak xaa.

2

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹ Per lëe lii, tsiñee kñeel, xtiits sye Dios kwnee. ² Kwnee lo xaa kol parñee nsaaksye kak xaa no nii ksal meñ xaa ni no nii tso xkyalcheñ xaa ni no nii mbëë kniladzy xaa Dios, ni no nii jkëstyoo xaa meñ ni no nii kxe kw xaa te xaa kyalnë. ³ Singo gak kchë kwnaa kol no nii ksal meñ me, ktopty me tiits kizh, ni susty me. No nii kpañ me sinak xñabey Dios, ⁴ parñee kluuy me lo kwnaa yeeñ xa jkëstyoo kwnaa yeeñ tsiil, ni xa jkëstyoo kwnaa yeeñ xiñ, ⁵ ni kluuy me xa tso xkyalcheñ kwnaa yeeñ, parñee tsody xtol kwnaa yeeñ, ni kluuy me xa kan kwnaa yeeñ lidzy. No nii buen kak kwnaa yeeñ ni ksoob kwnaa yeeñ xtiits tsiil, parñee kteejty no tiits kñeenë meñ xtiits Dios.

⁶ Singo gak kwnee lo kchë xaa yeeñ parñee tso xkyalcheñ xaa, ⁷ yuuboo bluuy xa kpañ xaa. Tsiñee kñeel lo xaa tubli psë lo xtiitsoo parñee kan xaa nii xkijtyoo. ⁸ Ngui psë lo xtiitsoo tsiin ni tu pe kliskidy meñ lool. Singo mod lëe xaa nii xlëe lo no kteladzy aan tsody xa kñeenë xaa lëe no.

⁹ Kwnee lo xaa nii psyuuy parñee ksoob xaa xtiits xaa nii kwxi xaa, kudzy nii kak ndoladzy xaa ni ktikchedy xaa tiits. ¹⁰ Kudzy nii kwandy xaa, sink ngui kak xmod xaa, parñee kchësy meñ kan nii

buen xaa porñee xniladzy xaa xtiits Dios nii pteelaa lëe no lo tol.

¹¹ Por xkyalnsaak Dios lëe Jesucrist biid kteelaa kchësy meñ lo tol. ¹² Por ngo no nii ksaan no kchë cos mal ni kchë tol nii chak lo kislyu, no nii kpañ no sinak xñabey Dios ni no nii ksoob no xtiits xaa. ¹³ No nii kyëmbëes no nii kiid xDios no Jesucrist nii pteelaa lëe no lo tol. ¹⁴ Lëe xaa kuty parñee ktsily xaa lo kchë xtol no, tsiin jkab no lo xaa ni kuuñ no kyalbuen.

¹⁵ Kchë nrui no nii kluuyoo lo meñ. Pchoobladzy styoo meñ ni ntseeb kwnee lo meñ. Ktejtyoo tiits nii ksyablyu meñoo.

3

Nii kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹ Beeñ ksaladzy meñ nii no nii ksoob meñ xtiits xtisy ni xtiits kchë xaa nii xñabey, ni tsoxko meñ kuñ meñ kyalbuen. ² Kudzy nii kñeenëdy meñ xcombañer, ni kudzy nii kak ndoladzy meñ lo kchë xcombañer meñ.

³ Por nikle lëe no klo nguey no, psoobty no xtiits Dios. Kwëtañ no ni beeñtsyey no kchë clasy cos mal ni kokniladzy no ni ptiilny no meñ ni ptiilny gaa meñ no. ⁴ Per kutsiñ tse nii lëe Dios pxaal xkyalnsaak ni xkyalwkëstyoo lo kchë meñ nii nche lo kislyu, ⁵ aan lëe xaa pteelaa lëe no porñee pkëstyoo xaa lëe no, lëdy porñee beeñtsyey no cos

buen. Lëe Dios beeñ jkub lëe no worñee kwchobnis no ni lëe xKyalbini Ntson xaa bneetsy kyalmbañ kub lo no. ⁶ Porñee bniladzy no xtiits Jesucrist lëe xaa bneetsy xKyalbini Ntson xaa lo no. ⁷ Por xkyaalnsaak xaa lëe xaa pteelaa lëe no lo tol parñee jkaa no kyalmbañ nii nitylody nii kneetsy xaa.

⁸ Nli kchë nii xñen lool. Por ngo chakladzyaa nii chop kyon vult kñeelo lo meñ nii xniladzy xtiits Dios tsiin tsoxko meñ kuñ meñ cos buen. Kchë nrñi nongual kuñ meñ por xkiiño. ⁹ Per sēēbtyoo lo wtilytiits nii so xnēzty, ksaldyoo kchë cuent nii xseety dyon xa kwtedy meñkoltoo, ni sēēbtyoo lo xtily meñ nii xtilytiits dyon xa nak xley Moisés. Por pa xkiiñdy kchë wtilytiits ko, so xnēztyo.

¹⁰ Deelñee no tu xaa nii chuñ meñ nii xniladzy xtiits Dios chop tiy, kwēntseeb lo xaa tu vult o chop kaa vult, aan deelñee ksaldy xaa lii, psonēz xaa. ¹¹ Por misme xtol xaa xluuy nii sinidre xtiits Dios kik xaa.

¹² Lēen kxal Artemas o Tíquico kiid tedy lool tsiñee klyañche xaa ptee nii kiid tedyoo lon Nicópolis, porque lēen kwlokyeñ nii siko teedyaa mēē nal. ¹³ Beeñ Apolos ni Zenas nii xseedy ley yudar axte laañee kteedyo tiits lool parñee ni tu pe kakty falt lo xaa nēz. ¹⁴ No nii kseedy kchë meñ nii xniladzy xtiits Dios kuñ yudar tsiñee no tu lyaadzy, parñee kyeñ meñ nii no laa jkiiñ meñ.

¹⁵ Kchēsý xaa nii nche lon nu xkēēptyux lii. Pkēēptyux kchë xaa nii xniladzy xtiits Dios nii nche ske. Lëe lēēsý Dios dyon kakni lëe do.

Kitsy nii pxaal Pable lo Filemón

¹ Naa nak Pable, skiib non porñee xluuyaa xtiits Jesucrist. Chopaa betsy no Timoteo xal kitsy re lool Filemón nii nakoo xcombañer noo lo tsiin. ² Lool ni lo meñ nii xniladzy xtiits Dios nii xkaal lsa liidzyoo xal noow, ni lo psyañ no Apia ni lo Arquipo. Wi xaa xkyë tsiin Dios. ³ Lëë lëesy Tat Tios dyon ni lëë lëesy Jesucrist kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do.

Xkylwkëstyoo Filemón

⁴ Tugak gon Filemón xtedyaa skizh lo Dios por lii tsiñee chutiitsnin xaa, ⁵ por chonaa nii tyub styool xniladzyoo xtiits Jesucrist ni xkëstyool meñ nii ngab lo Dios. ⁶ Xñabaa lo Dios nii tsiñee kluuyoo xtiits Jesucrist lo meñ, kyeñ meñ xa nak kchë kyalnsaak nii xneetsy Jesucrist lo no. ⁷ Xlen por kyalwkëstyoo nii no leñ styool, por lii xchooblady styoo meñ nii xniladzy.

Lëë Pable xñab tu favor lo Filemón

⁸ Schilo kñabeyaa pe cos kuuñtsyeyoo, por xapostle Crist nakaa. ⁹ Per kñabeydyaa lii, sink ngui mod kñen lool, por xkëstyoon lii. Naa nak Pable, koolaa. Lëen no skiib por xtiits Jesucrist. ¹⁰ Lëen xñab tu favor lool par Onésimo. Nak xaa sinak xiñaa leñ skiib nu.

¹¹ Tu xaa nii pa pkiin dy lool kok Onésimo klo, per lëë na xkiiñ xaa lool ni lon. ¹² Lëë xaa xalaa lool stub. Pkaaxcuent xaa. Tyub styoon xkëstyoon xaa. ¹³ Xtee gaanaa nii kyaan xaa lon parñee kuñ xaa naa yudar xcuentoo mentre non skiib por xtiits Jesucrist. ¹⁴ Per chaklastyaa kuuñtsyeyaa nii no kikaa sin xtiitspeyoo parñee kuñxoodyoo favor nii xñabaa, sink kuñlo porñee xlyañ styool. ¹⁵ Neñdy pxooñ Onésimo lool xisy parñee na nii lëë xaa siid stub, kxooñtre xaa. ¹⁶ Saktroo xaa sinak chol xaa nii xkyë tsiin lool, sink kwxaak xaa sinak nii nyak xaa betsy no. Xkëstyoon xaa, per lëë lii mastre jkëstyool xaa, por lëë xaa kyë tsiin lool ni por lëë xaa xniladzy xtiits Jesucrist.

¹⁷ Singo tsigo busy deelñee xsyakoo nii xcombañeroo naa, pkaaxcuent xaa sinak nii nyako naa. ¹⁸ Deelñee psaksi xaa lii o nsëeb kaa xaa tu cos, beeño cobraly lon. ¹⁹ Paablaa, yuub ñan xkën nrii. Naa kizho, per psaladzy gaanoo nii singosy bluyaa xtiits Dios lool. ²⁰ Beeñ favor go lon, beetsy. Pchooblady styoon, por betsy no por xtiits Crist.

²¹ Lëen xal kitsy re lool por nanaa nii suuñtsyeyoo nii xñabaa ni ntsiibre gaa nii kuuñtsyeyoo. ²² Pxixkwaa laañee kwësaa, por xyeeñpaa nii lëë Dios ktikche lo xtiits to aan lëë xaa knee tiits kyely teedyaa lo do.

²³ Xkëëptyux Epafras lii.
Chopaa xaa no skiib por xtiits
Jesucrist. ²⁴ Ni xkëëptyux
Marcos lii, ni Aristarco, ni
Demas ni Lucas. Lëë xaa
chuñ naa yudar lo tsiin.

²⁵ Lëë lëësy Dios dyon kakni
lëë do.

Kitsy nii kwë lo meñ Israel

Lëë Dios pxaal xiñ biidnee lo meñ

¹ Tiemp, ndaly vuilt ni ndaly mod kwnee Dios lo pxusykoltoo no worñee pxaal xaa profet. ² Lëë natiemp lëë Dios pxaal xiñ sëednee lo no. Por lëë xaa psaa Dios kislyu ni lëë gaa xaa byaani kchë nii psaa Dios. ³ Lëë xaa nak xkyalntson Dios ni sinakpee Dios nak xaa. Con xtiits sye xaa xñabey xaa kchë nii no lo kislyu. Loxsy ptsily xaa xtol no lëë xaa kwsob kwi Dios nözli.

Mastre non Xiñ Dios lo angly

⁴ Mastre non Xiñ Dios lo angly, por mastre nroob kyalwnabey nii kwaa xaa que nii kwaa angly. ⁵ Por ni tu lo angly karty këb Dios: Xiñaa nakoo, naa bnetsy kyalmbañ lool natse.

Ni karty kaa këb Dios lo angly nii lëë Dios kak pxosy angly, ni karty këb xaa nii lëë angly kak xiñ xaa.

⁶ Per tsiñee lëë Dios pxaal xiñ lo kislyu, chëb xaa: No nii kchësy xangly Dios ksoxib lo xiñ xaa.

⁷ Lëë tsiñee xseety xaa angly, xñee xaa: Nak xangly Dios sinak me, ni nak xaa nii xkyë tsiñ lo xaa sinak bëly.

⁸ Per tsiñee lëë xiñ xaa chakyety, xñee xaa:

lip kyalldy xkyalwnabeyoo, Dios,
tu xaa nii chuñ kyalxtisy nakoo.

⁹ Pkëstyool kyalbuen ni pixladzyoo kyalmal.

Por ngo nii lëë Dios kwle lii ni mastre nroob kyalwle nii bneetsy Dios lool que nii pteedy xaa lo xcombañeroo.

¹⁰ Ni lëë gak Dios xñee: Lii psaa kislyu ni lii psaa kpaas destye klo.

¹¹ Stedy kchë cos, per lii tejtyoo. Kchësy cos kozh si chozh ladx,

¹² aan lëew kxeechoo si xyeech ladx, ni lëew ktseël si xtsyë ladx.

Per lëë lii ktsyëedyoo ni iip kejtyoo.

¹³ Ni tu lo angly karty këb Dios:

Kwsob kwin nözli, axte nii tsitsiñ tse nii kñabeyoo lo kchë meñ nii xlëë lool.

¹⁴ Kyalbini nii xkyë tsiñ lo Dios nak angly. Lëë Dios xaal angly par kuñ xaa yudar meñ nii telaa lo tol.

2

Nody nii ksaanladzy no xtiits Dios

¹ No nii tyon no xa nak tiits nii pkëetyag no parñee kchosody styoo no. ² Tiitsli biidni angly lo pxusykoltoo no tiemp, aan kchësy meñ nii psoobty tiits ko kwte castigw.

³ ¿Lëë no tsigo, xa lëë nii tyeeelaa no deeleñee ksaanladzy no xtiits Dios nii xteelaa?, con yuub Jesucrist biidniw, aan

lëe xaa nii biño xñee nii nliw.
⁴ Ni misme gaa Dios bluuy
 nii nli kchë tiits ko worñee
 beeñtsyey xaa kyalntson ni
 milagre, ni lëe xaa bnee Kyal-
 bini Ntson lo no según kwlañ
 styoo xaa.

Sinak meñ kok Jesús

⁵ Psody Dios angly par
 kñabey angly lo kislyu nii
 nare kwe nii xsetyaa lo do.
⁶ Al contrario, leñ kitsy nii kē
 xtiits Dios xñee:
 ¿Cho nak mguiy parñee ksal-
 adzyoo mguiy?
 ¿Ni cho nak xiñ mguiy parñee
 ksaloo xaa?
⁷ Psyablyul mguiy lo angly
 xisy wiñ,
 per lëe xaa blisklaal, aan
 lëel ptee tiitspey lo xaa
 parñee kñabey xaa lo
 kchë cos nii psaal.
⁸ Kchë cos pkol ña xaa.

Ni tu cos byaaldy. Kchësyo
 kwyo ña xaa. Per xtyon no
 natiemp nii lëdy kchë cos no
 ña xaa. ⁹ Ndon no nii lëe
 Dios psyablyu Jesús lo angly
 xisy wiñ. Aan por xkyalnsaak
 Dios lëe xaa kuty por lëe no
 porñee xkëstyoo Dios no. Lëe
 na lëe Dios blisklaa xaa por
 kyalkuty ko.

¹⁰ Par Dios no kchësy cos ni
 por Dios kwyaaw. Chakladzy
 xaa nii ndaly meñ tso laañee
 xñabey xaa. Por ngo nii lëe
 Jesucrist kwte kyalnë parñee
 ktsily xaa xtol meñ. ¹¹ Kchë
 no siñee ptsily Jesús xtol no,
 tugak nak no ksa no xaa, ni
 tugak kaa pxosy no. Por ngo
 xtelasty Jesús tsiñee xñee xaa
 lo no beetsy, ¹² ni lëe gak Jesús
 xñee lo Dios:

Lëen kluy xtiitsoo lo betsyaa,
 ni lëen kol lay lool laañee
 xkaal lsa meñ.

¹³ Lëe gak Jesús xñee:

Dios sye ksaladzyaa.

Lëe stub lugar xñee xaa:

Lëen so lo meñ nii bneetsy
 Dios lon.

¹⁴ Sinak nii kē pëel meñ ni
 no meñ cheñ, kwë pëel Jesús
 ni kwyo xaa cheñ. Aan lëe
 xaa kuty parñee ksyablyu xaa
 xaatox nii xñabey lo kyalkuty.

¹⁵ Singo mod lëe xaa pteelaa
 kchë meñ nii tugak no xtseb
 kyalkuty. ¹⁶ Biiyty Jesús par
 kuñ xaa angly yudar, sink lëe
 xaa biid par kuñ xaa meñ
 nii ngab lo xtiyy Abraham yu-
 dar. ¹⁷ Por ngo nii kok xaa
 sinakpee meñ, parñee kak
 xaa tu pxosy ndoladzy nii
 xsoob xtiits Dios, tsiin ktsily
 xaa xtol kchësy meñ. ¹⁸ Kwte
 xaa kyalnë worñee pkaal xaa-
 tox xaa. Por ngo nii schilo
 kuñ xaa yudar meñ nii xkaal
 xaatox.

3

Mastre non Jesús lo Moisés

¹ Beetsy, lëe do pchooxaal
 par jkiin do lo Dios. Tugak
 kol ksaladzy Jesús, por lëe
 Dios pxaal xaa parñee kak
 xaa pxosy nii kuñ lëe no yu-
 dar parñee kniladzy no xti-
 its Dios. ² Tugak psoob Jesús
 xtiits Dios sinak nii psoob
 Moisés. ³ Per mastre non
 Jesús lo Moisés. Nako sinak
 tu xaa nii xsaa yu. Mas-
 tre non xaa lo yu. ⁴ No
 xaa nii xsaa yu, per lëe Dios
 xsaa kchë kchësy cos nii no.
⁵ Mbëe psoob Moisés xtiits

Dios. Kop cuidad Moisés meñ
nii ngab lo Dios ni kwnee xaa
nii beeñtsyey Dios despuesy.
⁶ Per lëe Crist, Xiñ Dios nak
xaa. Chap cuidad xaa lëe no,
por nak no sinak lidzy Dios
deelñee kchosody no lo xtiits
Dios.

Wxiladzy nii xnee Dios

⁷ Por ngo gaa nii xñee Kyal-
bini Ntson leñ xkitsy Dios:

Deelñee xkëetyag to xtiits Dios
natse,

⁸ kuuñ jkyeesty to styoo do
sinak beeñtsyey meñ
nii beeñ Dios preb
worñee sitedy meñ tañ
pidzy.

⁹ Siko pkaal pxusykoltoo do
naa,

nikxe nii kon pxusykoltoo
do kyalntson nii
beeñtsyeyaa choow iz.

¹⁰ Por ngo nii lëen blëe lo
pxusykoltoo do
aan chëpaa: “Tugak këtañ
xaa.

Chaklasty xaa tso xaa
xnëzaa.”

¹¹ Blëen lo xaa,
aan chëpaa nii ktsiñdy xaa
laañee kxiladzy xaa.

¹² Beetsy, kol kap cuent
tsiin tsody cos mal leñ styoo
do, parñee kchosody to lo xti-
its Dios. ¹³ Kol kchooblady
styoo xcombañer do ksatyee
tse, lëe ka bii xtedyo tiits,
parñee kyëtidy to ni kyabty
to lo tol. ¹⁴ Por deelñee
kchosody no lo xtiits Crist
axte tse nii lëe no kety, skaa
no nii jkaa Crist.

¹⁵ Kol kuy gaanoo nii xñee
xkitsy Dios:

Deelñee jkëetyag to xtiits Dios
natse,

kuuñ jkyesty to styoo do
sinak beeñtsyey meñ
nii pkaal Dios.

¹⁶ ¿Cho pkëetyag xtiits Dios
dyon aan loxsye ngo beeñ
klëe Dios? ¿Pe lëdy nayak
kchë meñ nii kwlii Moisés
Egiptow? ¹⁷ ¿Ni cho lo blëe
gaa Dios choow iz? ¿Pe lëdy
nayak blëe xaa lo meñ nii
kwloo tol? Aan kchë meñ
go kuty tañ pidzy. ¹⁸ ¿Ni
cho lo chëb Dios: “Ktsiñdy to
laañee kxiladzy to”? ¿Pe lëdy
nayak lo meñ nii psoobty xti-
its xaaw? ¹⁹ Ni nli gaa nii pt-
siñdy meñ go, porñee bnilasty
meñ go xtiits Dios.

4

¹ Nikxe nii byaan tiits nii
lëe no syëeb laañee knee Dios
kylwxiladzy lo no, kol tsoo
ktsyeb no, por toontlaa sëëbty
tu do. ² Por sinak nii biidak
xtiits Dios nii xteelaa lo meñ
go, sëedo lo no, per pkiñdyo
lo meñ go, porñee bnilasty
meñ gow. ³ Per lëe no nii
bniladzy no xtiits Dios, lëe no
jkaa kylwxiladzy nii xseety
Dios, tsiñee xñee xaa:

Por ngo blëen aan chëpaa nii
ktsiñdy meñ go laañee
kxiladzy meñ go.

Ni lëew na, destye tse nii
lox psaa Dios kislyu, lëe xtsiñ
xaa byal. ⁴ Por leñ kitsyak
nii kē xtiits Dios xñee nii tse
nii kwloxo kadzy kpudz lëe
Dios pxiladzy lo tsiñ. ⁵ Aan
leñ kitsy ko gak xñee nii chëb
Dios:
Ktsiñdy meñ laañee kxiladzy
meñ.

⁶ Per ndaly meñ bii chak falt jkaa kyalwxiladzy nii ktee Dios. Per jkaady meñ nii klo pkëetyag xtiits Dioso, porñee psoobty meñ go tiits.

⁷ Por ngo nii lëe Dios pso stu tse, aan natse nak tse go. Por misme Dios kwnee lo David tsiñee pkëe David sinrii:

Deelñee xkëetyag to xtiits Dios natse,

kuuñ jkyesty to styoo do.

⁸ Deelñee ndee Josué laañee nxiladzy meñ Israel, nseejty Dios nii lëe xaa kso stu tse nii jkaa meñ kyalwxiladzy.

⁹ Nare tsigo busy kxaal Dios kyalwxiladzy lo meñ nii ngab lo xaa. ¹⁰ Por kchë meñ nii ktsiñ laañee ktee Dios kyalwxiladzy kxiladzy lo xtsiñ sinak nii pxiladzy Dios. ¹¹ No nii tsigo busy tsyoxko no ktsiñ no laañee kxiladzy no, por toontlaa tso meñ nii ktsyool si ptsyool meñ nii bnilasty.

¹² Porque mbañ xtiits Dios ni xñabeyo. Mastre ndoxo que lo spad, ni nxity xsyëëbo leñ xkyalmbañ no tsiin kak nyoo nii xsya styoo no ni nii no kik no. ¹³ Chilody jkyeetsy ni tu cos lo Dios. Kchësy chan xaa aan lo xaa ktee no cuent.

Lëe Jesús nak pxosy nii mastre non

¹⁴ Lëe Jesús nak Xiñ Dios ni lëe xaa nak xipxosy no, por lëe xaa kwsëeb laañee xñabey Dios. Por ngo nody nii ksaan no xtiits xaa. ¹⁵ Por lëe xipxosy no jkëstyoo lëe no por xkyalmban no, por pkaal xaatox xaa sinak nii xkaal xaatox no, per beeñdy xaa tol.

¹⁶ Nder confians kol tsoo kpig

no lo Tat Tios nii xkëstyoo lëe no, tsiin kuñ xaa lëe no yudar tsiñee no no kyalnë.

5

¹ Lady meñ xpee pxosy nii mastre non parñee kñee xaa xcuent meñ lo Dios, ni parñee kokon xaa cos lo Dios, ni kuty xaa ma nii tsokon par xtol meñ. ² Aan como wi pxosy xtye lo tol, chap xaa paciensy lo meñ nguey ni lo meñ nii këtañ. ³ Ni wi gaa por xtol xaa xkokon xaa cos, sinak nii xkokon xaaw por xtol meñ.

⁴ Ni tu cho chilody kak pxosy nii mastre non singosy, por yuub Dios xkwetsy xaa nii kako sinak nii kwtsyetsy xaa Aarón. ⁵ Aan singo gaa ptsyool Crist. Lëdy xaly gaa xaa kok pxosy nii mastre non, sink lëe Dios ptee tsiñ go lo xaa, por yuub Dios chëb:

Lii nak xiñaa.

Naa bne kyalmbañ lool natse.

⁶ Lëe gak Dios chëb stub lugar:

Lii kak pxosy tugak, sinak nii kok Melquisedeco.

⁷ Worñee biid Crist lo kislyu, nguiedzy kwnee xaa ni axte biiñ xaa lo Dios, kwnab xaa nii ndeelaa Dios xaa lo kyalkuty. Aan biñ Dios xtiits xaa, porñee nsoob tiits xaa. ⁸ Nikxe Xiñ Dios nak Crist, pseedy xaa, psoob xaa tiits por kchë kyalmban nii kwtedy xaa. ⁹ Aan como psoob xaa xtiits Dios, lëe xaa byak xaa nii xteelaa kchë meñ nii xsoob xtiits Dios lo tol. ¹⁰ Lëe Dios pso xaa nak xaa pxosy nii mastre non, sinak nii kok Melquisedeco.

Ndox kchooxso no lo xtiits Dios

¹¹ Ndaly nii no kniyy noo lo do, per ngano, por chaklasty to kyeñ dow. ¹² Nchilol nyak to maestre, per bii chak falt kseedy to xtiits Dios. Mban do, nidzy sye ki do, chilody kaw do. ¹³ Kchë xaa nii chi nidzy nak sinak xaa wiñ nii bii chadzy, por karty kyuumbey xaa xtiits Dios. ¹⁴ Par xaa kol nak kyat, por nanle xaa pe cos buen ni pe cos mal.

6

¹ Nody nii kpikche kseedy no xtiits Dios nii pkëetyag no worñee bniladzy no stub, por bluuyale noo cho nak Crist, ni bluuyale noo nii no nii ksaan do tol ni no nii kniladzy to Dios. ² Ni bluuyale gaa noo xa nak kyalwchobnis, ni bluuyale noo penak xob meñ ña kik xcombañer, ni bluuyale noo nii spañ meñ kuty, ni bluuyale noo nii lëe Dios kuñ kyalxtisy. ³ Deelñee snee Dios tiits, lëe no kseedyre tiits xaa.

⁴ Por kchë meñ nii kwsëëble lo bini ni nanle xa nak kyalnsaak nii xnee Dios ni kwaan Kyalbini Ntson, ⁵ ni kchë meñ nii pkëetyagle xtiits ntson Dios ni nanle xa nak xkyalwnabey Dios nii nare kiid, ⁶ deelñee kchooxso styoo meñ go, chilodre kpikche styoo meñ go lo Dios, por lëe meñ go nojkëe Crist lo crusy stub, aan xkwii meñ go xkyalto xaa. ⁷ Nak meñ go sinak lyu nii xkyëb nis kyo. Deelñee chak pni nii xña lo kwaan go, chuufñlay Dios, ⁸ per deelñee yakitsy sye ni

pel kizh xroob low, ni tu pa xkiiñdyo. Lëe Dios ktsiibteew aan lëe kyalo lëew tsek.

Nii këmbëes no

⁹ Per nikxe xñee noo lo do sinrii, beetsy, ndonle noo nii lëe do jkaa kyalnsaak nii xkaa meñ nii xtyelaa. ¹⁰ Por buen Dios. Xnitylasty xaa kyalnsaak nii beeñtsyey do ni xnitylasty xaa xa pkëstyoo do betsy no nii xniladzy xtiits xaa worñee beeñ do xaa yudar, ni tugak kaa bii chuufñtsyey dow. ¹¹ Per chakladzy noo nii iip kchooxsody styoo do parñee jkaa do kchë nii këmbës do. ¹² Ktsyaabty to, sink kol kak sinak xaa nii xniladzy ni chap paciensy, por lëe xaa go xkaa nii psaan Dios tiits.

¹³ Por worñee psaan Dios tiits lo Abraham, misme por lëe Dios pkon Dios, por kintre por cho stu xaa jkon xaa. Chëb xaa: ¹⁴ “Naa kuuñlay lii ni naa kuufñ ktyaly xtiyyoo.” ¹⁵ Aan kop Abraham paciensy, kwlës xaa. Por ngo kwaa xaa nii chëb Dios. ¹⁶ Tsiñee xkon meñ, xkon meñ por tu xaa nii mastre non lo meñ. Por ngo kchë meñ xniladzyo. ¹⁷ Ni por ngo gaa pkon Dios lëe lo xaa nii psaan xaa xtiits xaa, parñee nyan meñ nii nli xñee xaa, nii suñ xaaw cumplir. Ktsëedy xaaw. ¹⁸ Psaan Dios tiits ni pkon xaa lëe xaa, aan por chop cos ko chilody jkëeti Dios. Ni ngo gaa xchoobladzy styoo no kchë no siñee lëesy xaa xsaladzy no ni këmbëes no kak cumplir nii kwnee

xaa. ¹⁹⁻²⁰ Lëe kyalwsaladzy re chakni xkyalmbañ no, sinak kiib nii xlaady kpische barkw. Lëe Jesús nak xkyalwsaladzy no aan klo xaa kwsëeb lidzy Dios kpaa. Por ngo nii lëe xaa byak pxosy nii mastre non tugak, sinak nii kok Melquisedec pxosy.

7

Lëe Jesús nak sinak Melquisedec

¹ Lëe Melquisedec re kok rey leñ kyedzy Salem ni lëe xaa kok pxosy lo Tat Tios. Worñee kwey Abraham lo tily aan beeñ xaa gan lo kchë rey, lëe Melquisedec kuktsi-ilnëz xaa ni beeñlay xaa, ² aan ptee Abraham diesme lo xaa. Lo kchë nii beeñ Abraham gan lo tily kwtoob xaaw. (Rey nii buen nak lë Melquisedec. Lëe Salem laañee kok xaa rey nak sinak nii xñee ñe laañee kindy tily ni kwloolë gak meñ xaa rey nii xyubty tily.) ³ Chak yejty pxosy xaa ni xña xaa ni pxusykoltoo gaa xaa, ni chak yejty pa wor koly xaa ni pa wor kuty xaa. Nak xaa sinak Xiñ Dios. Tugak nak xaa pxosy, iip kt-syëedy xaa.

⁴ Kol kuy gaanoo nii tu xaa non nak Melquisedec, por yuub pxusykoltoo no Abraham kwseñ nii beeñ gan lo kchë rey par ktee xaa diesme lo Melquisedec. ⁵ Lo xley Moisés xñee nii lëe pxosy nii sëed lo xtiy Levi no ktop diesme lo xaa kyedzy, nikxe xaa wldzy xaa ni nikxe lo xtiyak Abraham sëed xaa.

⁶ Per nikxe lëdy lo xtiy Levi sëed Melquisedec, lëe xaa kwaa xdiesme Abraham nii kwaa xtiits Dios. Aan beeñlay Melquisedec Abraham. ⁷ Ni ni tu cho chiloody kaa jka nii mastre non xaa nii chuuñlay, que xaa nii chak lay. ⁸ Xaa lo kislyu nii chety xkaa xdiesme no, per lëe Melquisedec, xñee xkitsy Dios nii bii mbañ xaa. ⁹ Ni schiloo gaa kñee no nii wi Levi ni kchë pxosy nii sëed lo xtiy xaa nii xtop diesme nina kwtiixo lo Melquisedec worñee kwtiix Abrahamo. ¹⁰ Por lady Abraham bii no Levi worñee kuktsiilnëz Melquisedec Abraham. Karty kaly xaa.

¹¹ Por pxosy nii sëed lo xtiy Aarón kwaa meñ Israel ley. (Lo xtiy Levi pkab Aarón.) Deelñee ley go nyuun buen meñ, penak tsigo nii psody Dios tu pxosy nii nak sinak xaa nii sëed lo xtiy Aarón, sink precisypee pso xaa tu pxosy nii nak sinak Melquisedec. ¹² Porñee tsiñee xtsyëe pxosy, wi ley xtsyëe, ¹³ aan lëe Jesucrist gon, xñee xkitsy Dios nii stu lo xtiy meñ Israel sëed xaa. Ni tu xaa lidzy xaa karty kak pxosy. ¹⁴ Ni ndon gaa no nii lo xtiy Judá sëed Jesús, aan pseejty Moisés tiy re worñee pseety xaa pxosy.

¹⁵ Ni nyoo gaa xa nak nrii, por lëe pxosy kub nii xso Dios nak sinak Melquisedec, ¹⁶ por nakty xaa pxosy porñee sëed xaa lo tiy nii xñee ley, sink lëew nak por xkyalwn-abey xaa ni xkyalmbañ xaa

nii nitylody. ¹⁷ Sinrii xñee Dios tsiñee xseety Dios xaa: Lii kak pxosy tugak, sinak nii kok Melquisedeco.

¹⁸ Singo mod lëe ley nii biid klo byaanladzy porñee mbano ni pa xkiiñdyo, ¹⁹ por ni tu pe psolidy xley Moisés. Aan xlugaro byaan tu xaa nii mastre buen. Por lëe xaa, lëe no kpig lo Dios.

²⁰ Aan pkon Dios lëe worñee pso Dios xaa. Lëe worñee pso los demasy pxosy, ni tu cho pkondy xaa, ²¹ per tsi lëe Dios pso Jesús, xñee xkitsy Dios:

Lëe Dios pkon lëe aan ktsëedy xaa lo tiits nii xñee xaa: “Lii kak pxosy tugak.”

²² Por ngo lëe Jesús biid kyeen cumplir xtiits Dios aan mastre mbëe nii beeñtsyey xaa que nii beeñtsyey xley Moisés. ²³ Ndaly pxosy kwyo porñee masyke chety xaa, ptiidy xaa tugak. ²⁴ Per lëe Jesús, chejty xaa. Por ngo, tugak nak xaa pxosy. ²⁵ Ni por ngo nii tugak xteelaa xaa meñ nii xpig lo Dios, porñee tugak mbañ xaa par kñab xaa lo Dios por kchë meñ.

²⁶ Lëe Jesús nak pxosy nii xkiiñ no. Chuuñtsyey xaa nii xyo styoo Dios, ni nody xtol xaa. Xtsiil lsady xaa ngoptol, ni mastre gaa klaa xaa lo kpaa. ²⁷ Nakty xaa sinak kchë pxosy nii klo xkokon ma lo Dios por xtol ksatyee tse, ni por xtol meñ. Por tugak vuelte kwyokon xaa lo Dios yuub xaa. ²⁸ Lëe xley Moisés xso xaa nii no gak xtol chak

pxosy. Per despuesy re ley biid xtiits Dios nii kwnee nii lëe xaa pso xiñ xaa nii nody xtol kak pxosy tugak.

8

Lëe Jesús nak xipxosy no

¹ Per mastre precisy kakan do nii lëe xaa nii nak xipxosy no sob kwi Dios leñ kpaa, ² aan lëe xaa nak pxosy lo pkoog nii psaa Dios. Psaady chol meño.

³ Kchë pxosy nii mastre non xso par kokon xaa cos, ni kuty xaa ma nii tsokon. Por ngo, wi Crist no nii kokon.

⁴ Deelñee nsyo xaa lo kislyu, ni nyakty xaa pxosy, por no pxosy nii xkokon kchë nii xñabey xley Moisés. ⁵ Per nak kchë nii chuuñtsyey pxosy ko sinak xmalë nii chak leñ kpaa. Ndon no nii nako sinak tu malë, por worñee nsaa Moisés pkoog, chëb Dios lo xaa: “Buy, aan psaaw sinak nyaa nii bluyaa lool kik ki.” ⁶ Per mastre buen tsiñ nii chuuñtsyey xipxosy no, por lëe xaa xtsig meñ lo Dios, aan lëe Dios chëb nii singo kuuñtsyey xaa.

⁷ Deelñee nyak tubli tiits nii pxaal Dios lo Moisés, nguiiñdy nii nxaal Dios xtiits stub. ⁸ Per kon Dios nii pchilody nyuñ meñ cumplir xley Moisés. Por ngo lëe Dios chëb:

Sitsib tse nii lëen kxal tiits kub lo meñ Israel ni lo meñ Judá.

⁹ Kaktio sinak tiits nii psanaa lo pxosykoltoo meñ go,

tse nii kwlin xaa xtañ
meñ Egipto.

Aan como psoobty xaa tiits,
lëë xaa psanaa.

¹⁰ Sinrii kak tiits nii ksanaa lo
meñ Israel

tsiñee lëë tse go tsitsiñ:

Leñ kik meñ go jkën xtitsaa,
ni leñ styoo meñ go kono.

Tsigo naa kak xDios meñ go,
ni lëë meñ go kak meñ tu
kyedzyaa.

¹¹ Jkiiñtre nii kuuñ kseedy lsa
meñ xcombañer,

parñee kyuumbey meñ
naa,

por kchë meñ kyuumbey
naa,

destye xaa wiñ axte xaa kol.

¹² Naa ktsily xtol meñ go
aan tsitsibtre tse nii ksal-
adzyaa xtol meñ go.

¹³ Tsiñee xñee Dios nii lëë
xaa kxaal tu tiits kub, nyoo
nii lëë nii pxaal xaa klo
kwyox, aan klyëëdre lëë nii
kwyox ko kpichee.

9

*Ktoo nii sob kpaal ni ktoo
nii sob lo kislyu*

¹ Lëë xley Moisés kwnabey
xa kak lay, per leñ ktoo nii
sob lo kislyu rew. ² Chop
leñ ktoo kwyo. Laañee
ntson pcholë tu leño. Siko
kwsob candilier ni kwso
mez h nii kwtsib kyaxtily nii
naklay. ³ Kwë tu ladx ngol leñ
ktoo, aan xitsy ko kwyo stu
laañee pcholë “laañee mastre
ntson”. ⁴ Siko kwsob psiñ kox
yaal nii nyaa con or, ni siko
pxoob caj nii ptyëëb or tyub
lady. Leñ caj ko kwyotsey
tu candy or. Leñ candy or
go kwyotsey kyaxtily nii lë

maná, ni leñ caj ko kwyotsey
xvar Aarón nii pkëpeñ, ni
leeñgo kwyotsey kyo nii kë
xley Moisés. ⁵ Lady caj ko sob
xangly Dios, aan con xikw
angly ntse chu caj ko. Per
chilody kñee noo dyon xa
nakpee kchë cos ko nina.

⁶ Singo nyaa ktoo go, aan
kety kety kwsëëb pxosy
leeñgo par kxixkwaa xaa nii
xkiiñ tsiñee kool xaa lay. ⁷ Per
lëë stu leño xaktyee pxosy nii
mastre non xsyëëb tu vuelt
leñ iz, aan choy xaa xcheñ
ma parñee kokon xaaw por
xtol xaa ni por tol nii xyeñdy
meñ kyedzy chuuñtsyey. ⁸ Nu
lëë Kyalbini Ntson xluuy lo
no nii kwyo tu laañee kok
lay lo Dios, per pchilody
nsyëëb meñ laañee mastre
ntson. ⁹ Kchë ngo xluuy lo no
natiemp nii kchë cos ni ma nii
chokon lo Dios siko, xkolidyo
kik kchë meñ nii xkokono
lo Dios. ¹⁰ Nii xtyaawsye
ni nii xtyoowsye nak kchë
cos ko. Ladysye meñ chuuñ
nyëw. Lëëw jkiiñ axte nii
ktsëë Dios cos. ¹¹ Per lëë
Crist biidle, aan lëë xaa nak
pxosy nii mastre non. Ña xaa
no kchë cos buen nii nare
kak. Mastre ngui ktoo nii
nak xaa pxosy. Psady chol
meñ lo kislyu rew ni sobtyo lo
kislyu. ¹² Lëë Crist kwsëëb leñ
ktoo go, per kwsëëbty xaa par
kokon xaa xcheñ mëkwxiily
ni xcheñ becerr, sink lëë xaa
kwlookon xcheñ xaa. Tu
vueltak kwsëëb xaa, aan lëë
xaa pteelaa lëë no kaazhkaa.
¹³ Nli nii lëë xcheñ chiv, ni
xcheñ yosy, ni lëë xkiti nii

chek becerr lo pkoog, xchob lady meñ par kuuñ nyëw meñ. ¹⁴ Deelñee chuuiñ nyë kchë ngo meñ, ¿pe toodyxe xcheñ Crist tsigo? Porque por Kyalbini Ntson lëe xaa kwyokon lo Dios. Kwyody xtol xaa, ni lëe xcheñ xaa chuuiñ nyë xkyalcheñ no, parñee kchilo jkiñ no lo Tat Tios mbañ.

¹⁵ Por ngo lëe Jesucrist bi-idni tiits kub nii pxaal Dios. Lëe xaa kuty parñee kteelaa xaa meñ nii kwtsyetsy Dios. Ptsily xaa tol nii beeñsyey meñ worñee kwnabey xley Moisés, parñee jkaa meñ nii knee Dios. ¹⁶ Aan parñee kak non tu testament, no nii kak ndoon nii lëe xaa nii psaano kutyle. ¹⁷ Pa nondy testament deelñee bii mbañ xaa nii psaano. Axte nii chety xaa lëew chak non. ¹⁸ Por ngo nii pxee cheñ worñee pxaal Dios xtiits lo Moisés. ¹⁹ Lëe Moisés blab xley Dios lo meñ kyedzy. Loxsy ngo lëe xaa kwseñ tublë kits lady mëkwxiiy ni tublë yag nii lë hisopo, lëew pkadz xaa lo xcheñ becerr ni lo xcheñ chiv nii nots nis, aan lëew pchoon xaa lady libre nii kë ley ni lady meñ. ²⁰ Aan lëe xaa chëb lo meñ: “Lëe cheñ re xluuy nii no nii ksoob to xtiits Dios.” ²¹ Lëe gak Moisés pchoon cheñ lady ktoo ni lady kchë cos nii jkiñ leeñgo. ²² Lëe ley xñabey nii casy kchë cos kak nyë con cheñ ni lëe ley xñee nii kpildy tol deelñee kxeedy cheñ.

Xcheñ Crist nii xtsily tol

²³ Kchë cos ko pkiñ parñee kak nyoo kchë nii chak leñ kpaa. Per nikxe cos nii chak leñ kpaaw, xkiñ no nii tsokon cos nii mastre mbëe. ²⁴ Por kwsëebty Crist leñ ktoo nii psaa chol meñ, por lika tu xmalë ktoo nii sob kpaa nak ktoo go. Sink mer kpaa kwsëeb Crist, par kchoo xaa xfavor no lo Dios. ²⁵ Cad iz xsyëeb xipxosy meñ Israel nii mastre non laañee mastre ntson par kokon xaa xcheñ ma. Per lëe Crist gon kwyokondy xaa ndaly vuilt. ²⁶ Por deelñee nyako singo, no nii nyety xaa ndaly vuilt destye nii kwche kislyu. Per lëe na nii lëe wor kutsiñ, lëe Crist biid tu vueltak, aan lëe xaa kuty parñee kpily xtol meñ. ²⁷ Singo gak kaa tu vueltak kety meñ. Loxsy ngo lëe Dios kuñ kyalxtisy. ²⁸ Singo gak Crist, tu vueltak kuty xaa parñee ktsily xaa xtol meñ. Lëe xaa kiid stub, per ktsildre xaa tol, sink lëe xaa kteelaa meñ nii këmbës xaa.

10

¹ Kok xley Moisés sinak xmalë cos buen nii nare kiid. Koktyo sinakpee cos. Por ngo chilody kuuñ buen ley meñ nii xkokon cos lo Dios iz con iz. ² Deelñee nchilo ley nyuuiñ bueno meñ, nyokontre kchë nii chokon. Por tsiñee lox nyak nyë xaa nii xkokon cos ko, nyodre xtol xaa. ³ Per xaktyee parñee ksaladzy meñ xtol cad iz xkiñ kchë nii chokon go, ⁴ por chilody xcheñ yosy ni xcheñ chiv ktsily tol.

⁵ Por ngo, worñee lëe Crist
kwlañche lo kislyu, chëb xaa
lo Dios:

Chaklastyoo xcheñ ma ni
chaklastyoo nii tsokon
cos lool,

sink lëel pxixkwaa xcuerpaa.

⁶ Xyody styool nii chek ma
kutyl lool,

ni chety ma par kpily tol.

⁷ Tsgo chëpaa:

“Lëen syely, Tat Tios, parñee
kuuñtsyeyaa nii chak-
ladzyoo.

Leñ kitsy nii kē xtiitsoo kē nii
singo kuuñtsyeyaa.”

⁸ Klo xñee xaa nii xyody
styoo Dios nii kety ma ni tsek
ma par kpily tol, nikxe nii
lëe ley xñabey kak kchë ngo.

⁹ Loxsye ngo xñee xaa: “Lëen
syely, Tat Tios, parñee kuñaa
nii chakladzyoo.” Singo mod
lëe Dios ptichee kchë nii
chokon aan lëe xaa psaan nii
tsokon Crist. ¹⁰ Lëe Dios beeñ
nyë lëe no porñee lëe Crist
beeñtsyey nii chakladzy Dios
worñee tu vueltak kwlookon
xaa yuub xcuerp xaa.

¹¹ Kchë pxosy Israel choollay
ksatyee tse ni xkokon
xaa ma ndaly vuelte, nikxe
nii xtsildy kchë ngo xtol
meñ. ¹² Lëe Crist, yuub

xaa kwyokon parñee ktsily
xaa xtol meñ kaazhkaa, aan
loxsye ngo lëe xaa kwsob
kwi Dios nēzli. ¹³ Siko sob
mbës xaa axte nii kñabey xaa
lo kchë xaa nii xlëe lo xaa.

¹⁴ Por tu vueltak kwyokon
xaa parñee kyak buen kchë
meñ nii kwle Dios. ¹⁵ Aan lëe
Kyalbini Ntson xñee nii nli
xtiits Dios tsiñee chëb xaa:

¹⁶ Sinrii kak tiits nii ksanaa
lo meñ Israel tsiñee lëe
tse go tsitsiñ:

Leñ styoo meñ kon xtitsaa,
ni leñ kik meñ jkëno.

¹⁷ Ni tsitsiñtre tse nii ksal-
adzyaa xtol meñ ni
xkyalntseeb meñ.

¹⁸ Singo tsgo busy, tsiñee
xpily tol, xkiñtre nii tsokon
pe stu cos par kpilyo.

No nii kpig no lo Dios

¹⁹ Por ngo, beetsy, schilo
syëeb no lo pkoog ntson nder
confians por cheñ nii pxee
Jesucrist. ²⁰ No nii syeeñ no
nëz kub nii pxaly xaa worñee
pchos xaa ladx nii kē leñ
ktoo. Misme lëe xaa nak nēz
ko. ²¹ Lëe Jesús nak xipxosy
no. Lëe xaa xñabey lidzy Dios
kpaa. ²² Por ngo no nii tyub
styoo no kpig no lo Dios ni
tyub styoo no kniladzy no,
por lëe xaa beeñ nyë styoo
no parñee tsodre xtol no, ni
lëe xcueerp kaa no kwyadx
lo nis nyë. ²³ Ksaandy no
nii xniladzy no, ni jkandy
no kik no, por lëe Dios kuñ
cumplir tiits nii psaan xaa lo
no. ²⁴ No nii kuuñ lsa no
lëe no yudar parñee tso kyal-
wkëstyoo leñ styoo no ni kuuñ
no kyalbuen. ²⁵ Kuuñtsyeydy
no si chuuñtsyey xaa nii xkaal
lsady tsiñee xkaal lsa no, sink
kol tsoo kchooblady lsa no
styoo xcombañer no, por lëe
tse nii kuñ Dios kyalxtisy mer
tsitsiñ.

²⁶ Per deelñee tsiinpee
kuuñ no tol, aan xyuumbey
no tiitsli, kintre pe cos tsokon
par kpily xtol no. ²⁷ Xaktyee
kyalxtisy ni ki nii ksaay

xaa nii xlëe lo Dios xyaan.
²⁸ Tsiñee xsaldy tu xaa xley
 Moisés, aan no chop o tson
 testigw nii xñee nliw, kintre
 pere, lëe xaa go chety. ²⁹ ¿Pe
 toodyxe tsigo ntseeb castigw
 nii tedy xaa nii xsyubniy
 Xiñ Dios ni xpixladzy cheñ
 nii pxee xaa, ni xko falt lo
 xKyalbini Dios nii xkëstyoo
 meñ? Lëe cheñ go xluuy nii
 lëe xtiits Dios kok cumplir ni
 lëew chuun nyë meñ. ³⁰ Ndon
 no nii lëe Dios chëb: “Naa
 xyal ksaksi, ni naa kizh.” Ni
 lëe gak xaa chëb: “Naa kuñ
 xkyalxtisy meñ tu kyedzyaa.”
³¹ ¡Tirak ntseeb kyab ñe ña Tat
 Tios nii mbañ!

³² Per kol ksaladzy tiemp
 worñee kal byaabini lo do.
 Pxekw to kchë kyalnë nii
 kwteedy to. ³³ No lo do
 kwëntseeb meñ, ni no do
 kwtiñ meñ leñ kyedzy, ni no
 gaa to kwtee xkyalnë xaa nii
 mban kwtedy. ³⁴ Pkëstyoo do
 xaa nii kwyo skiib, ni axte ble
 do worñee bla meñ nii chap
 to porñee nan do nii mastre
 mbëe nii jkaa do leñ kpaa,
 ni tsitsiñdy tse nii nitylow.
³⁵ Ksaandy to xkyalwniladzy
 to, porque por lëew lëe do
 jkaa tu kyalnsaak. ³⁶ No nii
 nguiedzy kak to lo kyalnë
 parñee kuuñtsyey do nii
 chakladzy Dios tsiin jkaa do
 nii kneetsy xaa. ³⁷ Por leñ
 xkitsy xaa xñee:

Klyëedre lëe xaa nii no kiid
 kiid.

Klyëedre xaa.

³⁸ Por kyalwniladzy lëe xaa
 nii buen kpañ,

per deelñee kpikche styoo
 xaa,
 kledyaa lo xaa.

³⁹ Per nakty no xaa nii
 xpikche styoo ni xkyëtañ,
 sink xaa nii xniladzy xtiits
 Dios ni xaa nii xteelaa
 xkyalmbañ nak no.

11

Kyalwniladzy

¹ Deelñee xniladzy no xti-
 its Dios, no nii kyëmbëes no
 nii kneetsy xaa. Nikxe nii
 xtyondy now, per ndon no
 nii now. ² Beeñ pxusykoltoo
 no gan porñee bniladzy xaa
 xtiits Dios.

³ Porñee xniladzy no xti-
 its Dios, ngo nii ndon no
 nii con xtiits sye Dios psaa
 xaa kislyu, ni por ngo nii ni
 tu cos nii xtyon no natiemp
 kwyaady con cos nii nyoo.

⁴ Porñee bniladzy Abel,
 ngo nii mastre mbëe nii
 kwlookon xaa lo Dios que
 nii kwlookon Caín. Por ngo
 buen xaa lo Dios, ni por ngo
 kwnaasy Dios nii kwlookon
 xaa. Nikxe kutyle Abel, per
 lëe xaa bii chakyety, porñee
 bniladzy xaa.

⁵ Porñee bniladzy Enoc,
 ngo nii kujty xaa, sink mbañ
 xaa sey xaa, aan ptsildy meñ
 xaa porñee lëe Dios byoy
 xaa. Ni xñee gaa leñ xkitsy
 Dios nii antes nii nyey Enoc,
 beeñ ksak xaa Dios. ⁶ Per
 chilody gon kuuñ ksak no
 Dios deelñee xnilasty no xtiits
 xaa, por parñee kpig no lo
 Dios no nii kniladzy no nii no
 xaa ni no nii kniladzy no nii

chuuñ ksak xaa meñ nii xpig lo xaa.

⁷ Porñee bniladzy Noé, ngo nii tsiñee lëe Dios chëb nii lëe cos nii nyoody kak, psoob xaa tiits ni lëe xaa psaa tu barkw parñee telaa meñ lidzy xaa. Porñee bniladzy xaa, ngo nii pkëëkiy xaa meñ nii nche lo kislyu, aan lëe Dios ptee xkyaalnsaak lo xaa porñee bniladzy xaa xtiits Dios.

⁸ Porñee bniladzy Abraham, ngo nii psoob xaa tiits worñee lëe Dios kwtsyetsy xaa, aan lëe xaa pchoo par tsi xaa tañ nii ktee Dios lo xaa. Ni nandy xaa dyon pa si xaa worñee pchoo xaa xtañ xaa.

⁹ Porñee bniladzy Abraham, ngo nii kwyoo xaa tañ nii chëb Dios lo xaa sinak cho meñ sit. Leñ yuladx kwyoo xaa. Singo gak kwyoo Isaac ni Jacob porñee Dios chëbo lo xaa.

¹⁰ Kwëmbës Abraham kyedzy nii nxity ndeeñ xcimient nii ksaa Dios.

¹¹ Porñee bniladzy Sara, ngo nii nikxe kol me par kap me mëed, lëe me kop tu mëed, porñee bniladzy me nii suñ Dios cumplir xtiits.

¹² Por ngo, nikxe nii lëe xtse Abraham psal, tir ptyaly meñ lidzy xaa sinak nii xtyaly mëly nii no leñ kpaa ni sinak nii xtyaly yuzh nii nche chu nistoo aan chilody jkabo.

¹³ Kchë xaa go kuty aan kwaady xaa nii chëb Dios, per como bniladzy xaa xtiits Dios, lëew kon sit xaa. Por ngo chëb xaa nii nak xaa sinak xaa sit nii sitedy lo kislyu re. ¹⁴ Kchë xaa nii xñee

singo nyoo nii lëe xaa bii no kyub xkyedzy xaa. ¹⁵ Deelñee nsaladzy xaa tañ nii pchoo xaa, nchilopee mbikche xaa siko. ¹⁶ Per tu tañ nii mastre mbëe kokladzy xaa, tañ nii nche leñ kpaa. Por ngo xte-lasty Dios nak xDios xaa, por psaal Dios tu kyedzy laañee ktsiñ xaa.

¹⁷ Porñee bniladzy Abraham, ngo nii worñee beëñ Dios xaa preb, kuni xaa Isaac par kety Isaac. Tyub styoo xaa ngookon xaa xiñ tusy xaa lo Dios, nikxe nii Diosak chëb lo xaa: ¹⁸ “Por Isaac lëe xiñoo ktyaly.” ¹⁹ Per byeñ Abraham nii schilo kuuñ kpañ Dios meñ kuty. Por ngo lëe Abraham pkaa xiñgan stub.

²⁰ Porñee bniladzy Isaac, ngo nii lëe xaa chëb nii lëe Jacob ni lëe Esaú jkaa kyaalnsaak.

²¹ Porñee bniladzy Jacob, ngo nii worñee lëe xaa no nëz kyalkuty, beeñlay xaa xiñ José, ni lëe xaa ptee skizh lo Dios kwseñ punt xbaston xaa.

²² Porñee bniladzy José, ngo nii worñee lëe xaa mer kety chëb xaa nii lëe meñ Israel kchoo leñ kyedzy Egipto, ni lëe xaa psaan kazh tiits xa kuñ meñ xtsit xaa.

²³ Porñee bniladzy pxosy Moisés, ngo nii worñee koly Moisés kwloolan xaa Moisés tson mëe, porñee kon xaa nii tu mëed ngui nak Moisés, aan ptsyebty xaa, nikxe kwnabey rey nii no kety kchë mëedpkiy.

²⁴ Ni porñee bniladzy kaa Moisés, ngo nii kwnëdy xaa ncholë xaa xiñgan xiñtsyaap

rey Egipto worñee lëe xaa kwroob, ²⁵ sink lëe xaa kwlokyeñ te xaa kyalnë ksa xaa meñ nii ngab lo Dios, lëjty nii mbëe te xaa xisy wiñ aan kyab xaa lo tol. ²⁶ Kwxaak xaa nii mastre mbëe te xaa kyalto por Crist, que nii kap xaa kchë cos non nii no Egipto, porñee tugak psaladzy xaa nii ktee Dios lo xaa.

²⁷ Porñee bniladzy Moisés, ngo nii ptsyebty xaa rey aan lëe xaa pchoo xtañ meñ Egipto. Tubli kwyo kik xaa, soot na kon xaa Dios nii nyoody. ²⁸ Porñee bniladzy Moisés, ngo nii kwnabey xaa kety mëkwxiily ni kwnabey xaa kchoon xcheñ ma chu puert, parñee jkaaldy xangly kyalkuty ni tu xiñgan klo meñ Israel.

²⁹ Porñee bniladzy meñ Israel, ngo nii kwtekë xaa Nistoo Nixñë sinak nyak tu laa mbidzy, aan tsiñee lëe xaa Egipto kokladzy wi ndyekë, kchë xaa kuty.

³⁰ Porñee bniladzy xaa Israel, ngo nii byab pyedzy nii ntse kyako kyedzy Jericó tse nii kwloxo kadzy kpidz nii no kyoogwni meñ Israelo. ³¹ Ni porñee bniladzy kwnaa yox nii lë Rahab, kujty me ksa me meñ nii psoobty xtiits Dios, porñee ptee me laa kwlës xaa Israel nii kukleetsy tañ go.

³² ¿Pe cos kniyraa lo do dyon? Kyobty ksetyaa Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, ni profet. ³³ Porñee bniladzy kchë xaa go, ngo nii beeñ xaa

gan kyedzy, ni beeñ xaa kyalxtisy, ni kwaa xaa nii chëb Dios, ni ptse xaa chuw mëetsy. ³⁴ Psuuy xaa bëly ngol, ni kwtelaa nyety xaa lo spad. Kwlii xaa kyalndaan lo kyalmban, aan beeñ xaa gan lo meñ sit nii ptilyni xaa. ³⁵ No kwnaa nii kuty meñ lidzy aan lëe xaa bikche pañ.

No gaa xaa mban kuty. Kwnëdy xaa ndyelaa xaa parñee kpañ xaa lo stu kislyu. ³⁶ No gaa xaa kwte kyalto, ni kwaa golp, ni no xaa kwëtuu con caden, ni kwyo skiib. ³⁷ Kuty xaa lo kyo. Kwchug xaa groltyee. Kuty xaa lo spad. Nëz re nëz rek kunsë xaa nakw xaa kidy mëkwxiilysye ni kidy chivsy. Prob xaa, kwyo xaa kyalnë, ni mban kwtedy xaa. ³⁸ Kukaldy nii nyiid xaa go lo kislyu. Kunsë xaa tañ pidzy ni kiy, ni kwyo xaa cuev ni leñ kyeech nii ndeeñ lo kislyu.

³⁹ Nikxe beeñ xaa gan porñee bniladzy xaa xtiits Dios, kwaady xaa nii chëb Dios, ⁴⁰ por lëe Dios psaladzy lëe no, aan lëe xaa psaan nii kyak tublidy xaa go deelñee kindy no.

12

Jesúsye no nii ksaladzy no

¹ No nii kniladzy no xtiits Dios sinak bniladzy kchë xaa gow, ni no nii ktichee no nii xlyë lo no, ni ksaan no tol nii xlaady lëe no, aan lyo no

corr parñee kyo no par delanty. ² Jesúsye kol tsoo ksaladzy no, porque por lëe xaa xniladzy no xtiits Dios. Mban kwtedy Jesús lo crusy, per psaldy xaa kyalto nii kuty xaa singo mod, porñee nan xaa nii loxsye tedy kyalnë lëe xaa kle, aan lëe xaa kwsob kwi Dios nêzli laañee xñabey Dios.

³ Kol ksaladzy kchë kyalnë nii pteedy xaa ngoptol Jesús, aan ktsagty to ni kchooxsody styoo do. ⁴ Por karty kuty meñ do porñee xyody tol styoo do. ⁵ Aan lëe do bnityladzy xtiits Dios nii xñee:

Xiñ, ksyablyudyoo xtiits Dios tsiñee kñee xaa lool, ni kchooksody styool tsiñee këntseeb xaa lool.

⁶ Por lo xaa nii xkëstyoo Dios xñee xaa, ni lo xaa nii nak xiñ xaa chak ntseeb xaa.

⁷ Kol kxekw castigw nii kteedy Dios to parñee kak nyoo nii xiñ Dios nak to. ¿Pe no xaa nii xñeedy lo xiñ nayak? ⁸ Deelñee chak ntseebty Dios lo do sinak nii chak ntseeb tu xaa lo xiñ, lëdy mer xiñ Dios nak to. ⁹ Worñee kok no xaa wiñ, kok ntseeb pxosy no lo no aan psal no xaa. ¿Penak tsigo nii ksaldy no Tat Tios parñee jkaa no kyalmbañ?

¹⁰ Kwëntseeb pxosy no lo no porñee kwxaak xaa nii bueno, nikxe nii xtsedy kpañ no lo kislyu re. Per lëe Dios chak ntseeb xaa lo no parñee kuñ xaa lëe no yudar kak no sinak xaa. ¹¹ Nli nii xyody castigw styoo no tsiñee

xyeedy now, por nêw. Per deelñee kseedy no, mbëe kyo styoo no.

Ntseeb nii ksaldy no xtiits Dios

¹² Por ngo no nii jkaa ña do fuersy, ni no nii jkyedzy niy do. ¹³ Ni kol kyub tu nêz tubli tsiin kyak niy do nii tublidy aan kpikchedre kyeecho.

¹⁴ Kol ktee nii mbëe kpañ do kchë xcombañer do, ni kol ksaan xtol do. Por deelñee ksaandy tow, kandy to Tat Tios. ¹⁵ Kol kap cuent parñee ni tu do kyaaldy, sink kchë do jkaa xkyalnsaak Dios. Ni kyubty to tily, por xkëetañ xaa nii xyub tily meñ. ¹⁶ Tsonidy to stu mguiy o stuu gaa kwnaa, ni ksyablyudy to xtiits Dios, por singo beeñtsyey Esaú. Por tu niskwaansye pto xaa kchë nii chigal xaa porñee nak xaa mëed klo. ¹⁷ Ni nan gaa to nii tsiñee kokladzy Esaú nii nyuunlay pxosy xaa xaa, pchilodrew. Aan nikxe biññ Esaú, pchilodre mbily nii beeñtsyey xaa.

¹⁸ Bigty to chex kiy nii noyek, ni laañee nguey, ni laañee xpi medox, sinak big meñ Israel. ¹⁹ Ni biñdy to xbi trompet, ni biñdy to tsiy Dios. Kchë xaa nii biñ tsiy Dios kwnab xaa nii kñeedre Dios lo xaa. ²⁰ Porñee pxekwty xaa nguëtyag xaa nii kwnabey Dios tsiñee chëb xaa: “No nii kety ma o meñ gaa nii kso niy chex kiy re con kyo.”

²¹ Ntseeb kok kchë nii kon Moisés. Por ngo chëb xaa: “Xisyaa tseb.”

²² Per lëe do, chex ki y nii lë Sión big to, ni xkyedzy Tat Tios big to. Lëe kyedzy ko nak Jerusalén nii nche kpaa. Ni lo kchë angly nii ncheyool lay lo Dios big to. ²³ Ni lëe do big lo kchë xiñ Dios nii ngab kpaa. Big to lo Dios nii chuñ kyalxtisy lo kchësy meñ, ni lëe do big lo xkyalbini xaa nii beeñ buen Dios. ²⁴ Ni lëe do big lo Jesús nii xchoo xfavor meñ lo Dios, ni lëe do big lo xcheñ xaa nii chuñ nyë lëe no, ni mastre gaa non xcheñ xaa lo xcheñ Abel.

²⁵ Por ngo kol kap cuent parñee ksal do xaa nii xñee lo no. Por kwtelaady meñ nii psaldy Dios worñee kwnee xaa lo kislyu re, ni lëe gaa no, telaady no deelñee ksaldy no xtiits xaa nii xñee lo no destye kpaa. ²⁶ Beeñ kx-isy tsiy Dios kislyu tiemp ko. Lëe na lëe xaa xñee: “Lëen kuuñ kxisy kislyu stub, ni lëdy kaa nonsy kislyu, sink wi kpaa.” ²⁷ Tsiñee xñee xaa “stub”, nyoo nii lëe kchë cos nii xni nii no kpichee parñee kyaan cos nii chilody kni. ²⁸ Kol tsoo ktee no skizh, por kpicheedy xkyalwnabey Dios nii jkaa no. Kol tsoo ksoxib lo xaa, por xsak ngo styoo xaa. ²⁹ Nak xDios no sinak bëly nii xsaay kchë cos.

13

Xa kuuñ ksak no Dios

¹ Tugak kol jkëstyoo lsa xcombañer do sinak xkëstyoo do betsy to. ² Ngui kol nee lo meñ nii klyañche lidzy to, por singo mod no meñ ptee lidzy

kwlës angly aan ni byeñdy meñ nii anglyo.

³ Kol ksaladzy meñ nii no skiib. Kol kuñ cuent nii wi do no skiib. Kol ksaladzy kchë meñ nii no tedy kyalnë, por neñdy wi do ktsyool kyalnë.

⁴ Ngui kol tsoni tsiil do, por lëe Dios ksaksi mguui ni kw-naa nii choni stu meñ.

⁵ Tsokidy to tumi. Kol kleni nii chap to, porque misme Dios xñee: “Tsitsiñdy tse ksanaa lii nonsyoo.” ⁶ Por ngo schilo tyeesy no nder confians:

Lëe Dios kuñ naa yudar, ktsyeebtyaa nii pe kuñ meñaa.

⁷ Kol ksaladzy kchë xaa nii bluuy xtiits Dios lo do. Kol kuy xa si lo xtse xaa, aan kol kniladzy xtiits Dios sinak nii xniladzy xaaw.

⁸ Sinakak Jesús neeg, nak xaa natse. Iip ktsyëedy xaa.

⁹ Knilasty to cualquier lay. Por masy buen nii sëeb xkyal-wkëstyoo Dios leñ styoo do que nii kon do dyon pe cos schilo ktyaaw. Por nikxe kon do kchë ngo, ni tu pa xkiiñdyo.

¹⁰ Ngub xiktoo no, aan chilody jkaa pxosy nii kwlookon cos leñ ktoo kol nii jkaasy leñ ktoo kub.

¹¹ Lëe xipxosy meñ Israel nii mastre non xkokon xcheñ ma kuty lo pkoog parñee singo mod kpily tol, per tublad chek kchë xcuerp ma kuty ko. ¹² Singo gak tublad chu kyedzy kuty Jesús parñee ktsily xaa xtol meñ con xcheñ xaa. ¹³ Kol tso tyeedy no kchë kyalnë nii kwtedy Jesús

tsigo busy. ¹⁴ Por ni tu kyedzy nii ktiy kaazhkaa kindy lo kislyu re, sink lëe no këmbëes tu kyedzy nii nare kwe. ¹⁵ No nii ktee no skizh lo Dios, por lëe Jesús kuty por lëe no. ¡Tugak tso ktee no skizh lo xaa!, por lëe xaa xñabey lëe no. ¹⁶ Tugak kol kuñ kyalbuen ni kol kuñ xcombañer do yudar, por kchë ngo xyo styoo Dios.

¹⁷ Kol ksal xaa nii xluuy xtiits Dios lo do ni kol ksoob xtiits xaa, por xilasty xaa, tugak chap cuidad xaa lëe do, por lëe xaa ktee cuent lo Dios. Kol klaa nii ngui kyë xaa tsiin. Klyëdy to lo xaa, por ni tu pe nandy nii kuñ do singo.

¹⁸ Kol nab lo Dios por lëe noo, por ndon noo nii tubli no kik noo, per chakladzy noo nii ngui kak xmood noo laañee xkaatyee. ¹⁹ Kol knab lo Dios nii knee xaa tiits kyob kyely teedyaa lo do.

²⁰⁻²¹ Lëe lëesy Dios nii beëñ kpañ Jesús dyon kakni lëe do. Lëe Jesús xkyënap meñ nii xniladzy xtiits Dios sinak xyaap mëkwxiiily, ni lëe xaa kuty parñee kyaani meñ xtiits Dios nii tsitsiindy tse te. Lëe xaa jko tubli styoo do parñee kuuñtsyey do nii chakladzy xaa, ni lëe xaa knee tiits nii kuuñsyey no nii klyaañtyee styoo xaa porñee xniladzy no xtiits Jesucrist. ¡Skizh Jesucrist! Amén.

²² Beetsy, kol kap paciensy lo chop tson lan tiits ndoladzy nii xalaa lo do. ²³ Kol kakan ganoo nii lëe betsy no Timoteo tse kwlaa. Deelñee

slañ gaa xaa, lëe xaa kyelynin tsiñee kyelyaa lo do.

²⁴ Kol jkëëptyux kchë xaa nii xluuy xtiits Dios lo do ni kchë meñ nii ngab lo Dios. Xaal xaa Italia tyux lo do.

²⁵ Lëe lëesy Dios dyon kakni lëe do.

Kitsy nii pkëe Santiagw

*Lëe Santiagw xaal kitsy re
lo meñ nii ncheno tañ*

¹ Naa nak Santiagw, xaa nii chuñ xtsiĩn Dios ni xtsiĩn Jesucrist. Lëen xkëeptyux ksa tsiipchop xtiyy Israel nii ncheno tañ tyub lo kislyu.

Kyalnyaani nii xnee Dios

² Beetsy, no nii kle do tsiñee lëe do no tedy tu lo kyalnë.

³ Por nanle to nii tsiñee xtyedy to tu kyalnë porñee xnildady to Dios, xkiĩño. Por singo mod lëe do xseedy xa kxekw to kyalnë. ⁴ Per kol ktee nii jkiĩn kchë kyalnë go lo do, parñee kak to tu xaa nyaani, tsiin nii ni tu pe kakty falt lo do.

⁵ Deelñee chak falt kyalnyaani lo do, kol nabo lo Dios por xkady Dioso, lëew xteedy xaa kchë lo meñ nii xñabo.

⁶ Per no nii kñab tow tyub styoo do, jkandy kik to, por nak meñ nii xkan kik sinak nistoo nii choy me nêz re nêz rek. ⁷ Pe kteejty Dios lo meñ nii nak singo, ⁸ por natse no tu cos kik meñ go, lëe kxe gaa na stuwo, chilody tsoli kik clasy meñ go.

⁹ No nii ktaan tu xaa mban deelñee klisklaa Dios xaa.

¹⁰ Singo gak rikw no nii ktaan xaa deelñee ksyablyu Dios xaa. Por nak rikw sinak xkyoo kizh, xtiyydyo. ¹¹ Tsiñee lëe ngbidz xlyañ, lëe kizh xpidzy aan lëe xkyoow xlyaal. Aan sikootyee lëe

kchë xkyalntsono xyal. Singo gak rikw nikxe kyënap xaa kchë nii chap xaa, lëew nitylo.

*Dichos meñ nii xtyedy
kyalnë*

¹² Dichos xaa nii xekw kyalnë, por tsi lëe xaa lox te lo kyalnë, lëe xaa jkaa kyalmbañ nii ktee Dios lo meñ nii xkëstyoo Dios.

¹³ Tsiñee kakladzy to kuñ do tu cos mal, këbty to tsaaplaa Dios xchëep lëe do par kuñ do cos mal go. Porque nlejty Dios parñee kuñ xaa cos mal, ni xkiildy xaa meñ par kuñ meñ cos mal. ¹⁴ Sink misme xtol meñ xchëp meñ parñee kuñ meñ cos mal. ¹⁵ Kchë cos mal nii xsya leñ styoo meñ xyaklo tol, aan tsiñee lëe tol xroob lëe kyalkuty sëed.

¹⁶ Kyëtidy to, beetsy, ¹⁷ por kchë cos buen nii chaap no, kpaa sëedo. Dios nii psaa kchë mëly nii no leñ kpaa px-aalo. Ktsyëedy Dios. Nakty xaa sinak malë nii xtyedy lo kislyu. ¹⁸ Lëe xaa bnee kyalmbañ lo no, worñee bni-ladzy no xtiitsli xaa. Por styoo xaa kwlañ nii lëe no kak xaa nii mastre non lo kchë nii psaa xaa.

*Kol kuuñtsyey nii xñabey
Dios*

¹⁹ Kol ksaladzy gon, beetsy, nii ligier kak to, par jkëetyag to, per no nii kwës to par kñee do ni par klëe do. ²⁰ Por chuuñtsyeydy meñ nii xlëe nii xyo styoo Dios. ²¹ Kol ksaan kchë cos yox ni kchë tol nii no leñ styoo do aan kol ksal

xtiits Dios nii no leñ styoo do, parñee kteelaa tiits ko lëe do.

²² Per kol kuuñtsyey nii xñabey xtiits Dios, lëjty xaktyee jkëetyag tow, por deelñee kuuñtsyeydy tow misme lëe do no kyëti xaly. ²³ Nak xaa nii xaktyee xkëetyag xtiits Dios, aan chuuñtsyeydyo, sinak meñ nii xuy lo lo kyowan. ²⁴ Xuy xaa lo xaa lo kyowan, per xaktyee stee xaa vult lëe xaa xnityladzy dyon xa chak lo xaa. ²⁵ Per lëe xaa nii xnitylasty nii xkëetyag, sink xsoob xaa xtiits Dios nii xteelaa meñ lo tol, lëe Dios kuuñlay kchë xtsiñ xaa.

²⁶ Deel no tu xaa nii xsyak nii xsoob xaa xtiits Dios, per xyoogwty chuw xaa, misme lëe xaa xkyëti xaly aan nlidy nii xsoob xaa xtiits Dios. ²⁷ Deelñee nli nii xnilyadzy to xtiits Tat Tios no nii kuñ do yudar psyëb ni kwnaa viud nii no kyalnë, ni no nii ksaan do tol nii chuuñtsyey chol meñ nii nche lo kislyu.

2

Nody nii kwe do meñ

¹ Beetsy, lëe do nii xnilyadzy to xtiits Jesucrist nii xñabey, nody nii kwe do meñ. ² Kol tso tyeesy no nii sëeb tu xaa rikw nii xixkwaa ni no tu nily or ña laañee xkaal lsa do, aan sëebak tu xaa prob nii nakw tu ladx yox, ³ aan deelñee xñee do lo xaa rikw: “Kwsob nu, nguñ nak”, per lëe lo xaa prob xñee do: “Lii kwsolisy ske, o kwsob kaa lo lyu”, ⁴ lëe do noyuñle kyalxtisy singo mod, porñee xsee

do dyon xa chak meñ aan xsya tol kik to.

⁵ Beetsy, kol kon nrii gaanoo: lëe Dios gon kwle prob lo kislyu re, parñee kyak prob rikw tsiñee lëe prob knilyadzy xtiits Dios ni tsiñee lëe prob jkaa nii ktee Dios lo xaa nii xkëstyoo xaa. ⁶ Per lëe lëe do lëel xkwii do xkyalto prob. ¿Pe lëdy rikw nawen xsaksi lëe do ni pe lëdy rikw nawen chikso lëe do lo xaa xñabey? ⁷ ¿Ni pe lëdy lëe rikw nawen xñeenë xaa nii pteelaa lëe do?

⁸ Buen si do deelñee chuñ do cumplir xley Dios nii xñee: “Pkëstyoo xcombañeroo sinak nii xkëstyool lii.” ⁹ Per deelñee xkwe do meñ, tu tolle ngo noyuñ do aan chuñdy to cumplir xley Dios. ¹⁰ Deelñee no tu xaa nii chuuñtsyey kchë nii xñabey ley, per kyeñdy xaa ksal xaa tugak cos nii xñabey ley, nontre kchë nii beeñtsyey xaa. Nako sinak nii ni tu pe nyuuñtsyeydy xaa. ¹¹ Por yuub Dios chëb: “Tsonidyoo stu meñ deelñee no tsiiloo”, lëe gak Dios chëb: “Kujtyoo.” Singo tsigo busy, deelñee nonidy to stu meñ nii nakty tsiil do, per chuty to, lëe do pchooxsol lo xley Dios. ¹² Lëe lëe do kol nee ni kol kpañ sinak xñabey xley Dios nii xteelaa meñ lo tol. ¹³ Por kchësy xaa nii xkëstyoody xcombañer jkëstyoody Dios xaa go tse nii lëe kyalxtisy kak. Per lëe xaa nii xkëstyoo xcombañer, ndaan kchukë xaa tse nii lëe Dios kuñ kyalxtisy.

Nii kuuñtsyey meñ nii xniladzy

¹⁴ Beetsy, ¿pe nan nii këb to nii xniladzy to Dios, deelñee ni tu pe chuuñtsyeydy to? ¿Pe steelaa kyalwniladzy lëe do nawen? ¹⁵ Kol tso tyeesy no nii kan do tu xcombañer do nii kindy xab ni kindy pe kaw, ¹⁶ aan këb to: “Na ligier, byey, pix xaboo tsiin ktsyëel ni taw”, per xteejty to nii jkiññ xaa, ¿pe nan nii këb to singo? ¹⁷ Singo gak nak xaa nii xniladzy xtiits Dios deelñee ni tu pe kuuñtsyeydy xaa. Pe nandy nii xniladzy xaa.

¹⁸ Per so tu xaa nii këb: “Xniladzyoo xtiits Dios, lëe naa chuuñtsyeyaa cos.” Bluuy dyon nii nli xniladzyoo, aan lëe gaan kluy nii nli xniladzyaa por kchë cos nii chuuñtsyeyaa. ¹⁹ Xniladzyoo lëe nii tugak Dios no. Buen nii xniladzylo, per wi xaatox gon xniladzy nii tugak Dios no, ni xtsyeb xaa chan xaa Dios. ²⁰ Byaabini gaanoo aan byeñ nii deelñee kuuñtsyeydyoo cos, pe nandy nii xniladzyoo xtiits Dios. ²¹ Lëe Dios gon pkaaxcuent pxusykoltoo no Abraham sinak nii nyak xaa tu xaa buen porñee kwlookon xaa xiñgan xaa Isaac lo Dios. ²² Buy xcuent Abraham gaanoo aan kon nii kok nyoo nii bniladzy xaa Dios, por kchë nii beeñtsyey xaa, ni por kchë ngo lëe xaa bniladzy re Dios. ²³ Singo mod kok cumplir xtiits Dios nii xñee: “Bniladzy Abraham Dios, por ngo lëe Dios pkaaxcuent xaa sinak nii nyak xaa tu xaa

buen.” Ni singo mod lëe Abraham byak xamigw Dios.

²⁴ ¿Pe chan dow na, nii lëe Dios xñee nii buen meñ por kchë nii chuuñtsyey meñ, lëjty xaktyee porñee xniladzy meñ xaa? ²⁵ Singo ptsyool tu kwnaa yox nii pcholë Rahab. Stuble stuble mguiy kwnee lo me. Per lëe Dios pkaaxcuent me sinak nii nyak me tu kwnaa buen, porñee ptee me lidzy me kwlës xaa nii kukleetsy dyon xa nak xkyedzy me ni beeñ me yudar pxooñ xaa go. ²⁶ Por nan do nii deelñee kindy kyalbini leñ styoo no, mbañdy no. Singo gak deelñee xniladzy no xtiits Dios aan ni tu pe chuuñtsyeydy no, pe nandy nii xniladzy no.

3

Ludzy meñ

¹ Beetsy, deelba tsody ndaly xaa nii chuuñ kseedy lady to, por nan do nii kchëe noo siñee chuuñ kseedy noo, ndaly re nii kuuñkiy Dios loo noo tsi lëe kyalxtisy kak. ² Kchësy no xlyo falt. Deelñee no gaa tu xaa nii xiñdy tiits na buen xaa, aan axte xcuerp xaa xsoob xtiits xaa. ³ Tsiñee xlyo no fren chuw cabay parñee ksoob ma xtiits no, tyub xcuerp ma xsoob xtiits no. ⁴ Kol kuy gaanoo xa nak barkw. Ngolo ni ntseeb kchë me dox nii xchëëpo. Per con tublës yag wiñ nii kë xaan go chuuñ ksëe meño laañee chakladzy meñ. ⁵ Singo gak nak ludzy no. Lal nuw sobo

leñ chuw no, per ntseeb kchë nii chuuñtsyeyo. ¡Tublë gak ki wiñ xsaay tu kiy ngol! ⁶ Nak ludzy no sinak tu bëly nii sob leñ chuw no, aan chuño xtol no. Misme ki chek linfiern. Xsoob kiw, aan xkëëtaño lëë no. ⁷ Chuuñ ndoo mguiy kchëlo ma tox, ni kchëlo ma nii xoobe, kchëlo mëël, ni kchëlo ma nii no lo nistoo. ⁸ Per lëë ludzy meñ ni tu cho karty kuñ gan low aan chuty meñ sinak nii nyako tu ngwaan. ⁹ Con misme ludzy no nii xtee no skizh lo Tat Tios, xtsiibtee no meñ nii chak si chak xaa. ¹⁰ Buendy gon, beetsy, nii chuwak no nii xchoo tiits ngui nii xñee no lo Dios kchoo tiits nii ktsiibtee no meñ. ¹¹ Singo gak chilody kchoo nis nex ni nislá tu chu xlyañ. ¹² Ni xkyëdy oliv lo yag yegw, ni xkyëdy yegw lo yag uv. Singo gak nak tu xlyañ. Chilody klyañ nis nex ni nis sety tugak tiemp.

Kyalchak nii xnee Dios

¹³ Deelñee no tu xaa chak ni nyaani lady to, no nii kak ndoladzy xaa ni no nii ngui kpañ xaa parñee kak nyoo nii nyaani xaa. ¹⁴ Per deelñee chakniladzy to meñ ni chuuñtsyey do cos par ksyablyu do meñ, chilody ktaan do por sinaldy to xtiits Dios. ¹⁵ Lëdy Dios pxaal kchë cos ko, lo kislyu pchoow, kik meñ ni kik xaatox kwlaño. ¹⁶ Por laañee no kyalwniladzy ni no tily no kchë clasy cos mal. ¹⁷ Per lëë xaa nii xsaabini Dios leñ kik, si xñabey Dios mbañ xaa, ndoladzy xaa ni buen

xaa. Xkëstyoo xaa meñ ni chuuñtsyey xaa cos buen. No xkyalcheñ xaa ni nonsyke tiitsli xñee xaa. ¹⁸ Kchësy xaa chaklasty tso tily, ngui xñee xaa lo meñ por sitsiñ tse nii lëë meñ kuñ cos buen.

4

Meñ nii xsoobty xtiits Dios

¹ ¿Pa chislo tily na dyon ni pa chislo kyalnë? Misme leñ styoo do gon chislow, por kchë cos mal nii no leñ styoo do lëew chislo. ² Chakladzy to tu cos aan como chapty tow, lëë do chuty, ni lëë do choki cos aan como chapty tow, lëë do chuñ tily. Chapty to nii chakladzy to, porñee xñabty tow lo Dios. ³ Nikxe gaa xñab tow, xneesty Dioso, porñee xñab nguidy tow, por xñab tow parñee kxiñ dow laañee xkaatyee. ⁴ ¡Mal do! ¿Pe nandy to nawen nii deelñee choki do cos nii no lo kislyu re, lëë do xtilyni Dios? Kchë xaa nii choki cos nii no lo kislyu re, xtilyni Dios. ⁵ Por leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee: “Tir xkëstyoo Dios kyalbini nii kwloo xaa leñ styoo no ni chakladzy kaa xaa nii jkëstyoo no xaa.” ⁶ Lëë Dios kuñ lëë no yudar. Por leñ kitsy nii kë xtiits xaa xñee: “Xsyonlë Dios lo meñ nyaa. Per ngui xñee xaa lo meñ mban.” ⁷ Kol ksoob xtiits Dios, ni kol kxekw lo xaatox, tsiin jkaaldy xaa lëë do. ⁸ Kol kpig lo Dios tsiin kpig xaa lo do. Kchësy to siñee bii chakladzy to kuuñtsyey do tol, kol ktikche styoo do ni kol nab nii

ktsily Dios xtol do, tsiin kak nyë styoo do. ⁹ Kol ktee në ni kol koon. Deelñee xidzy to kol koon ni deelñee gaa xle do kol kte në. ¹⁰ Kol kak ndoladzy lo Dios tsiin klisklaa xaa lëe do.

Meñ nii xsee chan xcombañer

¹¹ Beetsy, kñeenëdy to xcombañer do. Kchësy xaa nii xñeenë xcombañer xñeenë ley. Aan deelñee xsee do ley, lëe do xyak xtisy aan chuuñtsyeydy to nii xñabey ley. ¹² Tugak xaa nii bnee ley no, aan misme gak lëe xaa nak xtisy lëesy xaa schilo kteelaa ni ksaksi meñ. Per lëe do, ¿cho nak to parñee ksee do kan do xcombañer do?

Ndoondy pe cos kak kxe

¹³ Kol kon nrïi kchë do siñee xñee do: “Natse o kxe gaa lëe noo kyo kyedzy rek, aan tu iz tsyo noo siko par kyëe noo diligensy ni ktsiñaa noo tumi”, ¹⁴ aan ni nandy to dyon pe cos kak kxe. Nak to sinak tu xkey nii xlyañ palsye leñ kpaa, per xlyëëdyo. ¹⁵ Këbty to singo, sink masy kol këb: “Deelñee sneetsy Dios kyalm-bañ, lëe noo kuuñtsyey nrïi o nrek kaa.” ¹⁶ Per lëe lëe do ndaan xñee do, ndox gon nii kak nyaa do. ¹⁷ Tol gon chuñ meñ nii nan xa kak cos buen aan chuuñtsyeydy mew.

5

Nii ktsyool meñ rikw

¹ ¡Kol kono na rikw!, aan kol koon ni kol kuptsyë por ntseeb kchë kyalnë dox nii ktsyool do. ² Kchë nii chap to xiñ, ni lëe kchë xab non do

kyëma. ³ Ni lëe kchë xor do ni xtsiñ do nii nyaa con plat kyoo. Lëe kyalnë go ksaksi lëe do sinak nii nyako ki. Pe nandy nii beeñlo do kchë nii chap to, por lëe tiemp mer kyal. ⁴ Kchë xaa nii kwë tsiñ lo xkwaa do singosy xkëëkiy lëe do aan lëe Tat Tios biñ kchë nii chuuñkiy xaa go. ⁵ Mentre kwche do lo kislyu mbëe pañ do, kop to kchë nii kokladzy to, ni bro do si xro ma. Per lëe xtse kyalkuty sëed yob. ⁶ Kwnabey do kuty ni beety kaa to meñ nii nody xtol aan ni tu cho pe nëdy lo do.

Kol kyëmbës kiid Jesús

⁷ Lëe lëe do gon, beetsy, kol kwës axte nii kiid Jesús stub. Kol kak sinak xaa nii xkyë kon, xkwës xaa xtiemp kyo parñee kak xkwaa xaa. ⁸ Kol kwës ni kol kxe kw, por klyëëdy lëe Jesús kiid stub. ⁹ Jkëëkiydy to xcombañer do, tsiin ni tu pe kliskiydy Dios lo do, por klyëëdy lëe xaa kiid kuñ kyalxtisy. ¹⁰ Kol kak si kok kchë profet nii biid kluuy xtiits Dios. Mban kwte xaa, per pxekw xaa. ¹¹ Dichos xaa nii xtye lo kyalnë ni xekwo. Kayonle gaa to kyalnë nii kwte Job aan pxekw xaa, ni kayonle to xa kontsi Dios xaa despuesy, por tir buen Tat Tios ni xkëstyoo xaa meñ nii xsoob xtiits xaa.

¹² Beetsy, jkoondy to Dios por kpaa, ni jkoondy to Dios por kislyu, ni jkoondy to Dios por cualquier cos. Tsiñee këb to nii nliw, ktsëëdy to lo xtiits

to. Singo gak tsiñee gaa këb to nii nli dyo, parñee ksaksidy Dios to.

¹³ Deelñee no do kyalnë, kol nee lo Dios. Deelñee xle gaa to kol kool lo Dios. ¹⁴ Deelñee xsyaknë do, kol kwetsy xaa kol nii xniladzy xtiits Dios parñee kñab xaa lo Dios por lëe do kyëeb xaa lëe do aceit con xtiitspey Dios. ¹⁵ Aan

deelñee tyub styoo do kñab to lo Dios nii kyak xaa xsyaknë, lëe xaa kyak. Aan deelñee no xtol xaa lëe Dios ktsilyo.

¹⁶ Por ngo, kol kxobtol lsa xtol do lo xcombañer do, ni misme lëe do kol nab lo Dios nii kyak xcombañer do. Por chon Dios xtiits xaa buen.

¹⁷ Sinakak no kok profet Elías, aan tsiñee tyub styoo xaa kwnab xaa lo Dios nii nyabty kyo, tson iz grol byabty kyo lo kislyu. ¹⁸ Aan tsiñee lëe xaa kwnee lo Dios stub, parñee kyab kyo, lëe kyo byab aan lëe kwaa kok.

¹⁹⁻²⁰ Beetsy, deelñee kchoxso tu xcombañer do lo xtiits Dios aan ktikche do xaa, lëe do kteelaa xaa lo kyalkuty ni lëe Dios ktsily kchë xtol xaa.

Xkitsy klo San Pedre

¹ Pedraa, xapostle Jesucrist nakaa. Lëen xal kitsy re lo meñ nii ncheno tañ nêz Ponto, Galacia, Capadocia, Asia ni Bitinia. ² Lëe Dios kwle lëe do destye penaadle por Kyalbini Ntson parñee kyak nyë xkyalmbañ do con xcheñ Jesucrist ni parñee ksoob to xtiits xaa. Kakni Dios to tsigo busy ni knee xaa tiits nii ngui kwe do.

Kyalmbañ nii këmbëes no

³ Kol tsoo ktee no skizh lo Tat Tios pxosy Jesucrist, porque por xkyalwkëstyoo xaa lëe xaa bnee tiits kaly no stub porñee lëe Jesucrist pañ lo kyalkuty. Nrii xchooblady styoo no ⁴ aan lëe no jkaa nii kneetsy Dios kpaa. Nitylody ngo ni jkaapejtyo ni jkooldyo. ⁵ Porñee xniladzy to xtiits Dios lëe xaa chakni lëe do parñee jkaa do kyalwtelaa nii kneetsy xaa tsiñee lëe tse go tsitsiñ.

⁶ Por ngo tir xle do, nikxe nii tedy to kyalnë xisy wiñ. ⁷ Por nak xkyalwniladzy to sinak or. No nii tedyo lo ki parñee kako preb. Deelñee kxekw to preb, mastre kak non xkyalwniladzy to que lo or, por xnitylo or. Por ngo, tsiñee lox kak xkyalwniladzy to preb, mastre kak ntsono ni kak nono tsiñee lëe Jesucrist kiid stub.

⁸ Xkëstyoo do Jesucrist nikxe nii karty kan do xaa ni xniladzy to xtiits xaa nikxe nii chandy to xaa. Xle do aan chilody këee do dyon xa nak kyalwle go con tiits, ⁹ porñee lëe do kwtelaa lo tol, ni por ngo gaa nii xniladzy to xtiits xaa.

¹⁰ Destye tiemp byub profet xa nak kyalwtelaa re ni kwnee xaa xa nak kyalnsaak nii kxaal Dios lo do. ¹¹ Lëe xKyalbini Crist kwneel lo profet kchë kyalnë nii ktsyool Crist ni kchë kyalntson nii kiid despuesy, aan lëe profet byub dyon cho nak Crist ni pa wor kak kchë nii xñee Kyalbini go. ¹² Per lëe Dios chëb nii lëdy par lëe xaa nak kchë cos ko, sink par lëe dow. Kchë ngo kwnee xaa nii bluuy xtiits Dios lo do. No Kyalbini Ntson nii pchoo kpaa styoo xaa. Axte angly chakladzy kyeñ cos ko.

Chakladzy Dios nii kpichee no lo tol

¹³ Por ngo, kol kuñ pensar pe cos kuñ do ni list kol kak. Tyub styoo do kol ksaladzy nii kneetsy Dios lo do tsiñee lëe Jesucrist klyañche. ¹⁴ Kol kak sinak xaa wiñ nii xsoob tiits. Tsody to si kwyo do worñee karty kniladzy to xtiits Dios, ¹⁵ sink kol kpichee lo tol, por nody xtol Dios nii kwtsyetsy lëe do. ¹⁶ Por leñ xkitsy Dios xñee: “Kol kpichee lo tol, por nody xtolaa.”

¹⁷ Deelñee xñee do nii pxosy to nak Dios nii chuuñtsyey kyalxtisy lo kislyu ni nan do

nii xkwedy xaa meñ, no nii ksal do xaa tugak ni ktsyeb to xaa. ¹⁸ Por lëe Dios pteelaa lëe do lo cos nii pa xkiiñdy nii psaan pxusykooltoo do, ni nan gaa to nii kozhty xtol do con cos nii xnitylo. Kozhty con or o plaat kaa, ¹⁹ sink con cheñ nii pxee Crist kozho. Kutu xaa si chety tu mēkwxiily nyē nii chokon lo Dios. ²⁰ Destye worñee karty kwe kislyu byaan tiits nii singo ktsyool Crist, per axte natiemp lëe xaa biid kteelaa lëe do. ²¹ Por Crist lëe do xniladzy xtiits Dios. Lëe Dios beeñ kpañ xaa ni blisklaa xaa, ni por ngo, Dios sye xsaladzy to ni xniladzy to.

²² Porñee psoob to xtiits Dios, ngo nii lëe xkylmbañ do kok nyē parñee jkēstyoo do xcombañer do. Kol jkēstyoo xcombañer do tyub tyub styoo do. ²³ Por lëe do koly stub, per lēdre xaa nii chety nak pxosy to, sink lëe do koly por xtiits Dios nii nitylody. ²⁴ Ni lëe gaa Xtiits Dios xñee: Nak kchē meñ sinak kizhyē, ni nak xkylndaan meñ sinak xkyoo kizhyē.

Xpidzy kizhyē ni xlyaal kyoo, ²⁵ per lëe xtiits Dios, tsitsiñdy tse nii nitylow.

Lëe tiits nii xteelaa go bluuy noo lo do.

2

¹ Por ngo, kol ksaan kchē clasy tol, ni kyalwketi, ni kyalmbidy ni kchē clasy tiits xuuy. ² Kol tsoki xtiits Dios sinak nii choki mēed yeeñ nidzy, parñee kroob to ni

tela do lo tol, ³ por kayanle to nii tir buen Dios.

Lëe Crist nak sinak tu kyo nii mastre xkiiñ

⁴ Kol kpig lo Crist, por nak xaa sinak tu kyo mbañ nii psēeb meñ, per par Dios tu kyo nii mastre xkiiñ ni non nak xaa. ⁵ Singo gak lëe do nak to sinak kyo mbañ, aan lëe Dios jkiiñ lëe do parñee por Jesucrist kokon do cos lo Dios. ⁶ Por ngo gaa xñee xtiits Dios:

Leñ kyedzy Siñ kixaa tu kyo nii mastre xkiiñ.

Pee kyo go ni nguiw.

Lëe Crist nak kyo go aan buen tsi meñ nii kniladzy xtiits xaa.

⁷ Tir non Crist lo do, porñee xniladzy to xtiits xaa. Per lëe lo xaa nii xnilasty, lëe xtiits Dios chak cumplir tsiñee xñee:

Lëe kyo nii psēeb xaa nii xsaay yu byak tu kyo nii mastre non.

⁸ Ni chak cumplir tiits nii xñee:

Tu kyo nii kchal niy meñ ni kchon meñ byak kyo go.

Xchalo niy meñ porñee xsaldy meñ xtiits Dios ni par ngo gaa byaano.

Meñ nii ngab lo Dios

⁹ Per lëe do pee do, pxosy nii xkiiñ lo rey nak to, meñ nii xpichee lo tol nak to, tu kyedzy nii ngab lo Dios nak to, parñee kluuy do xkylntson Dios nii kwlii lëe do lo nguey ni psēeb lëe do lo bini. ¹⁰ Klo kwyody xkyedzy to, per lëe na lo xkyedzy Dios ngab to. Klo ni tu cho pkēstyody

lëe do, per lëe na xkëstyoo Dios to.

Kol kpañ si xñabey Dios

¹¹ Beetsy, xñen lo do sinak nii nyak to xaa sit nii sitedy lo kislyu re nii kpichee do lo tol por xtilyniw xkyalmbañ do. ¹² Ngui kol kak lady xaa nii xnilasty Dios, tsiin nikxe xñeenë xaa lëe do sinak nii nyak to meñ mal, per tsiñee kan xaa nii buen do, lëe xaa ktee skizh lo Dios tse nii lëe kyalxtisy kak.

¹³ Chakladzy Dios nii ksoob to xtiits kchë xaa xñabey nii no lo kislyu. Kol ksoob xtiits xtisy, por lëe xaa nak xaa nii mastre xñabey, ¹⁴ ni kol ksoob xtiits xaa xñabey nii kxaal xaa ksaksi meñ mal ni kan meñ nii chuñ buen.

¹⁵ Chakladzy Dios nii kuuñtsyey do kyalbuen, parñee tsody pe cos jkëëkiy meñ nguey lëe do.

¹⁶ Kol kpañ sinak tu xaa nii kindy cho kñee lo, per lëdy por ngo nii kuñ do tol. Kol tso si cho xaa nii ngab lo Dios. ¹⁷ Kol ksal meñ ni kol jkëstyoo xcombañer do nii xniladzy xtiits Dios, ni kol ktsyeb Dios ni kol ksoob xtiits xtisy.

Kyalmban nii kwtedy Crist

¹⁸ Kchë do siñee no xpixwan do kol ksoob xtiits xaa nii kwxi lëe do, nikxe buen xaa nikxe gaa mal xaa. ¹⁹ Por buen nii tyeedy no lo kyalnë nii chigaldy no porñee xsoob no xtiits Dios. ²⁰ Per deelñee xsaksi meñ lëe do porñee beeñtsyey do tu cos mal, ¿pe nan nii kxekw to castigw? Suuñ ksak to Dios

deelñee kuuñtsyey do tu cos buen aan tedy to castigw. ²¹ Par ngo kwle Dios to, por mban kwtedy Crist por lëe do. Kol kak si kok xaa. ²² Kwloody xaa tol ni pkëetidy xaa meñ, ²³ kwëbty xaa tsiñee kwlootsyetsy meñ xaa, ni pe chëbty xaa tsiñee psaksi meñ xaa, sink Dios nii chuñsyey kyalxtisy psaladzy xaa. ²⁴ Lëe Crist byoy xtol no lo crusy, parñee ksaan no xtol no aan kpañ no sinak nongualo. Biswee meñ Crist parñee kyak to. ²⁵ Por kwche do si xkwe mëkwxiiily nii këtañ, per lëe na nii lëe do big lo Crist, lëe xaa chan lëe do si chan meñ mëkwxiiily ni chap cuidad xaa xkyalmbañ do.

3

Xa kpañ meñ nii no tsiil

¹ Kwnaa, kol ksoob xtiits tsiil do, parñee deelñee no xaa xnilasty xtiits Dios, kniladzy xaaw tsiñee kan xaa xa nak xmod to. Xkiiñdy nii tant tiits. ² Tsiñee kan xaa nii ngui nak xmod to, lëe xaa kniladzy. ³ Xixkwaady to nëz fuer, koondy to kik to parñee kan meño, xixkwaady to con cos or ni kakwty to ladx non, ⁴ sink kol kxixkwaa xkyalmbañ do, por nitylody kyalwxixkwaa go. Nyo kyalwxixkwaa go tsiñee ni tu pe sidy kik to. Ngo xyo styoo Dios. ⁵ Por singo kwxixkwaa kwnaa nii bniladzy xtiits Dios tiemp. Dios sye psaladzy me ni psoob me xtiits tsiil me. ⁶ Singo kok Sara. Psoob me xtiits tsiil me Abraham

ni “xey” kwnee me lo xaa. Xiñ me kak to deelñee suñ do kyalbuen ni ktsyebty to.

⁷ Singo gak lëe do xaap-kiy, ngui kol nee lo tsil do. Kol ktee xlugar me, lëjty xaktyee porñee nda me, sink porñee wi me jkaa kyalnsaak nii kneetsy Dios lo do. Singo kol kuuñtsyey parñee ni tu pe klyëdy lo do tsiñee kutiitsni do Dios.

Xaa nii xtyedy kyalnë porñee chuuñtsyey xaa kyalbuen

⁸ Ngui kol kpañ, kol jkëstyoo xcombañer do. Kol kuñ kyalbuen ni kol kak ndoladzy.

⁹ Ktikchedy to mal por mal, ni ktikchedy to wlotsyetsy por kyalwlotsyetsy, sink kol nab lo Dios nii kakni xaa meñ por lëe xaa kwtsyetsy lëe do parñee kuuñlay xaa to.

¹⁰ Por deelñee chakladzy to nii mbëe kpañ do, no nii kap cuidad to ludzy to. Kñeedy to tiits mal ni kchoody tiits xuuy chuw do.

¹¹ Kol kpichee lo kyalmal ni kol kuuñtsyey cos buen, ni kol kyub xa ktilynidy to meñ.

¹² Por chap cuidad Dios xaa nii chuñ kyalbuen ni xkëetyag xaa xtiits xaa go, per xlëe xaa lo xaa nii chuñ cos mal.

¹³ ¿Cho ksaksi lëe do na dyon deelñee tugak chuñ do kyalbuen? ¹⁴ Per nikxe tedy to kyalnë por xkyalbuen do, dichos to. Ni tu cho ktsyebty to, ¹⁵ sink kol klaa nii kñabey Crist leñ styoo do. List kol

kwe parñee ktikche do lo xtiits kchë xaa nii kñabtiits penak nii xniladzy to xtiits Dios, per con ndoladzy kol nee ni nguudzy kol kak. ¹⁶ Ngui kol kpañ parñee ni tu pe tsinidy kik to, ni parñee kteladzy kchë xaa nii xñeenë lëe do porñee xniladzy to Crist. ¹⁷ Mbëe tedy to kyalnë porñee chuñ do kyalbuen, deelñee singo klyaño styoo Dios, lëdy nii tedy to kyalnë porñee chuuñtsyey do cos mal.

¹⁸ Por yuub Crist kuty por xtol no, ni tu vueltak kuty xaa. Buen xaa, per lëe xaa kwte kyalnë por xtol no, parñee kpig no lo Dios. Kuty xcuerp xaa, per lëe xkyalbini Dios beeñ kpañ xaa stub.

¹⁹ Aan por xKyalbini Dios lëe xaa kukluuy xtiits Dios lo kyalbini nii no nyoogw.

²⁰ Kchë kyalbini go psoobty tiits xtiemp Noé, worñee kwëmbës Dios mentre lëe barkw noyaa, aan xaktyee xon meñ kwtelaa lo nis.

²¹ Lëe nis ko nak sinak kyalwchobnis nii xteelaa lëe no natiemp. Xkiiñdy kyalwchobnis parñee kak nyë xcuerp no, sink lëew xkiiñ parñee kñab no nii koli Dios kik no, aan lëe xaa xteelaa lëe no porñee lëe Jesucrist pañ, ²² ni lëe gaa xaa byëp kpaa aan lëe xaa sob kwi Dios nëzli aan kchë angly ni kyalbini nii xñabey xsoob xtiits xaa.

4

Xa no nii kpañ no

¹ No nii tsini kik to nii lëe do tedy kyalnë si kwtedy Cristo. Kchë xaa nii xtyedy kyalnë xpichee lo tol, ² parñee tyub nii kpañ xaa tso xaa sinak xñabey Dios aan kuuñtsyeytre xaa nii xlyañ styoo xaa. ³ Tyub tsigo beeñtsyey do nii chuuñtsyey xaa nii xnilasty xtiits Dios. Beeñtsyey do cos mal, kwë do kunip ni beeñtsyey do lni yox ni psioxib to lo mdyo. ⁴ Lëe nana, como chuuñtsyeytre to kchë cos ko, lëe meñ xsee ni lëe meñ xñeenë lëe do. ⁵ Per lëe meñ go kaktsyetsy lo xaa nii kuñ kyalxtisy lo meñ mbañ ni lo meñ kuty. ⁶ Por wi lo meñ kuty kukluuy Crist xtiits Dios, parñee kpañ xkyalbini meñ kuty sinak xñabey Dios, nikxe nii si chetyak chol meñ lo kislyu re kuty meñ go.

⁷ Lëe xtse kchë cos mer ksa. Por ngo, kol ko xkyalcheñ do ni kol kutiitsni Dios. ⁸ Per mastre precisy nii jkëstyoo lsa do xcombañer do, por ndaly tol chuñ lsa lëe no perdon por kyalwkëstyoo. ⁹ Kol ktee lsa lidzy to kwës xcombañer do, kyeejty to meñ. ¹⁰ Kol jkiiñ lo xcombañer do segùn kyalnsaak nii bneetsy Dios catu lo do. ¹¹ Deelñee no tu xaa nii xñee, no nii kak xtiits xaa sinak xtiits Dios. Deelñee no gaa tu xaa nii xkyë tu tsiñ no nii kuñ xaaw segùn fuersy nii pteedy Dios lo xaa. Kchë nii kuuñtsyey do no nii kteedy to skizh lo Dios por Jesucrist. Lo xaa, no nii tugak ktee no skizh. Amén.

No nii tyeedy no kyalnë

¹² Beetsy, kseedy to tsiñee tedy to kyalnë, parñee kak to preb cos nii nongualdy kako, ¹³ sink kol kle nii lëe do no tedy kyalnë nii kwtedy Crist, tsiin singo gaa kle do tsiñee lëe xaa kiid. ¹⁴ Deelñee xkotsyetsy meñ do porñee xniladzy to xtiits Crist, dichos to, por lëe xKyalbini Ntson Dios tugak chakni lëe do. ¹⁵ Deelba ni tu do tejty kyalnë por kyalkpaan o porñee gaa beety to o porñee gaa xsyëeb to lo xtily meñ. ¹⁶ Per deelñee xtyedy to kyalnë porñee xniladzy to xtiits Crist, ktelasty to, sink kol ktee skizh lo Dios nii ngab to lo Crist. ¹⁷ Por lëe tse kutsiñ nii lëe kyalxtisy kislo lady meñ nii ngab lo Dios. Aan deelñee lady no kislo kyalxtisy, ¿xa lëe nii kak xaa nii xsoobty xtiits Dios? ¹⁸ Aan deelñee pensy xtyelaa xaa buen, ¿xa lëe nii ktsyool xaa mal ni xaa ngoptol? ¹⁹ Por ngo kchë xaa nii ngab lo Dios nii xtye kyalnë, nody nii ksaan xaa kyalbuen, sink no nii jko xaa xkyalmbañ xaa ña Dios, por lëe Dios psaaw, ni buen gaa Dios.

5

Lëe Pedre xñee lo xaa kol

¹ Lëen kñe lo xaa kol nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, por sinak xaa nakaa. Konaa kyalnë nii kwtedy Crist, ni wi gaan jka nii nare kneetsy Dios. ² Sinak tu xaa nii chap cuidad mëkwxiily, kol kap cuidad meñ nii ngab lo Crist nii

psaan Dios lo do. Kol kan meñ go sinak xñabey Dios. Kyëdy to tsiñ por tumi, sink tyub styoo do kol kuñ xtsiñ do. ³ Kakty to sinak nii lëë do nyak xpixwan meñ nii ngab lo Dios, sink kol ktee nii kseedy meñ lo do, ⁴ parñee tsiñee kiid mer xaa nii xñabey lo meñ nii xniladzy xtiits Dios, jkaa do tu premio nii nitylody.

⁵ Singo gak lëë do xaa yeeñ kol ksoob xtiits xaa kol. No nii ksoob lsa do xtiits xcombañer do, por xyody xaa nii chak nyaa styoo Dios, per chuñ xaa yudar xaa ndoladzy.

⁶ Kol kak ndoladzy lo Dios, parñee klisklaa xaa lëë do tsiñee lëë tiemp tsitsiñ. ⁷ Kol ksaan kchë kyalnë nii sini kik to lo Dios, por lëë xaa nakni lëë do. ⁸ Kol kak nyaani ni kol kwena, por lëë xaatox nii xlëë lo do kënsë sinak xkyënsë tu mëëtsy nii këkyub pe kaw. ⁹ Fuert kol kak, kchooxsody to lo xtiits Dios, por nan do nii wi kchë xcombañer do nii nche tyub lo kislyu no tedy lo kyalnë nii no tedy to. ¹⁰ Per tsiñee lox tedy to kyalnë xisy wiñ, lëë Dios kuñ ktaan lëë do ni lëë xaa kyuñ lëë do segur. Xkëstyoo Dios no ni lëë gaa xaa kwtsyetsy lëë no parñee jkaa no kyalntson nii kteedy xaa lo meñ nii ngab lo Crist, aan iip kyaldy kyalntson go. ¹¹ Kyaldy xkyalwnabey Dios. Tugak kñabey xaa. Amén.

¹² Chopaa Sil xkë kitsy re, por tu xaa nii chaapaa confians nak xaa. Lëën xal kitsy re parñee kniyaa nii lëë

do kwaa xkyalnsaak Dios, porñee xkëstyoo xaa lëë do. Kchooxsody to lo kyalnsaak ko.

¹³ Xkëëptyux meñ Babilonia nii xniladzy xtiits Dios lëë do. Wi meñ go kwle Dios sinak kwle Dios lëë do. Ni xkëëptyux Marcos lëë do. Nak xaa sinak xiñaa. ¹⁴ Kol jkëëptyux xcombañer do con tu pxit. Tsaap në Dios que nii ngui tso do kchë do siñee ngab to lo Jesucrist. Amén.

Xkitsy pchop San Pedre

¹ Naa nak Simoñ Pedre. Xtsiñ Jesucrist xkyën, xapos-tle xaa nakaa. Lëen xal kitsy re lo do porñee xniladzy to xtiits Dios sinak nii xniladzy noow, por tir buen Dios ni tir buen Jesucrist nii xteelaa lëe no lo tol. ² Lëe Dios kakni lëe do ni knee tiits nii mbëe kpañ do, porñee xniladzy to xtiits xaa ni xniladzy to xtiits Jesús.

Xa no nii kpañ meñ nii ngab lo Dios

³ Lëe Dios xneetsy kchë cos nii xkiñ no parñee kpañ no ni jkiñ no lo xaa. Lëe xaa bluuy xkyalntson xaa nii kwtsyetsy lëe no. ⁴ Por kchë cos re lëe xaa bneetsy xkyalntson xaa nii mastre non lo no, parñee por kchë cos re kpig to lo Dios tsiin telaa do lo kchë tol nii no lo kislyu. ⁵ Ni por ngo no nii ktsëe do xmod to deelñee xniladzy to, ni no nii ko do xkyalcheñ do parñee kyeñ do. ⁶ Deelñee xyeñ do, no nii kx-ekw to, aan deelñee xekw to, no nii kap to paciensy, aan deelñee chap to paciensy, no nii ksoob to xtiits Dios. ⁷ Aan deelñee xsoob to xtiits Dios, no nii kleni do betsy to, aan deelñee xleni do betsy to, no nii jkëstyoo do xaa.

⁸ Deelñee kuuñtsyey do kchë cos re, no cuent nii mbañ do ni byuumbeydy to Jesucrist singosy. ⁹ Sinak ciegw ni sinak xaa nii chandy sit nak xaa nii chuñtsyeydy

kchë cos re, bnityladzy xaa nii ptsily Dios xtol xaa. ¹⁰ Por ngo, beetsy, kchë do siñee kwle Dios to ni kwtsyetsy Dios to, kol ktee nii kchosody styoo do, tsiin kyabty to lo tol. ¹¹ Singo mod nëz re nëz rek kyaly laañee xñabey Jesucrist sëeb to.

¹² Ksandyaa, nikle nii nanle to kchë cos re ni xchosody to lo xtiits Dios. Tugak lëew ksetyaa lo do. ¹³ Por mentre bii mbañaa, nongual nii kñen lo do. ¹⁴ Lëe Jesucrist nël nii klyëedy lëen ksaan kislyu re. ¹⁵ Per lëen kte nii nikxe ketyaa knitylasty to kchë cos re.

Xaa nii kon xkyalntson Crist

¹⁶ Kchë tiits nii bñee noo lo do nii xñee xa nak xkyalwnabey Jesucrist ni xñee nii lëe xaa kiid stub, lëdy cuento. Por yuub loo noo ptyon noo xkyalntson xaa. ¹⁷ Ptyon noo ptee Dios kyalwnabey lo xaa ni ptsyon noo tiits ntson nii chëb Dios: "Lëe xiñaa nrii. Xkëstyoon xaa ni xlen lo xaa." ¹⁸ Ptsyon noo nii kpaas pchoo tsiy Dios, por ksa noo Jesucrist nche chex kiy ntson go.

¹⁹ Kchë nrii xluuy nii tiitsli nak nii pkëe kchë profet. Buen chuñ do nii xsal dow. Nako sinak bini nii xsaani lo nguey, axte nii kyaani lyu, ni klyañ mëly nii ksaani leñ styoo do. ²⁰ Per kol ksaladzy nii chilody nii cholsye kñee xa nak xtiits Dios. ²¹ Por kwneedy profet porñee kwlaño styoo xaa, sink xcuent Dios kwnee xaa,

ni lëe gaa Kyalbini Ntson
psaabini leñ kik xaa.

2

*Xaa nii xluuy tiits xuuy
(Judas 4-13)*

¹ Per kwyo profet wnee xuuy leñ xkyedzy meñ Israel, ni so gaa maestre wnee xuuy lady to. Tsilaan kluuy xaa xlay xaa. Ska xaa Jesucrist nii pteelaa xaa, per klyëedy lëe xaa kyab lo tol. ² Ndaly meñ sëeb xlad xaa, aan por kchë xaa go lëe meñ kñeenë xtiits Dios nii xteelaa. ³ Aan como choki maestre go tumi, lëe xaa jkëeti lëe do, per ktiidy xaa por lëe xtse xaa kyal.

⁴ Ptsildy Dios xtol angly nii kwloo falt, sink lëe Dios pxaal angly ko linfiern. Lo nguey no angly ko axte nii kak kyalxtisy. ⁵ Ni ptsildy Dios xtol meñ tiemp, sink lëe Dios psyaab tu kyotox nii bnitylo meñ mal go, aan xaktyee Noé ni skadzy meñ pteelaa xaa, porñee bluuy Noé xtiits xaa. ⁶ Lëe gak Dios bnitylo kyedzy nii lë Sodoma ni kyedzy nii lë Gomorra. Psaay xaaw axte nii byako nëb xkiti, parñee ktsyeb meñ mal nii xsoobty xtiits Dios. ⁷ Per pteelaa xaa Lot, porñee tu xaa buen kok Lot ni pteenë Lot kon xaa xa pañ kchë meñ mal go.

⁸ Sosobsye tse pteenë Lot kon Lot ni biñ Lot kchë nii beeñtsyey meñ mal go. ⁹ Nan Dios xa kteelaa xaa meñ nii xsoob xtiits xaa lo kyalnë ni

lëe xaa ksaksi meñ mal tugak, axte tse nii lëe kyalxtisy kak. ¹⁰ Lëe Dios ksaksi meñ nii xsaandy tol ni xsaldy Dios. Chondy meñ go tiits ni xtsyebty meñ go xkotsyetsy meñ go kyalwnabey nii no kpaa. ¹¹ Lëe angly, nikxe nii ndaan xaa ni xñabey xaa, xyaxy xaa këntseeb xaa lo kyalwnabey go xcuent Dios.

¹² Nak kchë xaa go sinak ma nii nody xkyalcheñ, singosy mbañ xaa, par kety xaa mbañ xaa. Xñeenë xaa cos nii nandy xaa xa nak, per lëe xaa kety si chety chol ma, ¹³ lëe xaa ktsyool kyalnë sinak nii psaksi xaa meñ. Xsyak xaa nii xle xaa, chuñ xaa nii xlyaañtyee styoo xaa. Xkwii xaa xkyalto do tsiñee chinal xaa lëe do tu fiest.

¹⁴ Chilody kan xaa tu kwnaa por lëe xaa xsya tol gaa, xyeejty xaa lo tol. Xkwiiso xaa styoo meñ mban, choki xaa cos, nguialsi xaa. ¹⁵ Këtañ xaa por lëe xaa pchooxso lo xtiits Dios. Nak xaa sinak profet Balaam xiñ Beor, nii kokladzy ntsiñaa tumi con cos mal, ¹⁶ aan kwëntseeb tu burr kusy lo xaa por kchë xtol xaa. Kwnee ma si xñee meñ aan blaady ma nii nyuñre xaa cos mal.

¹⁷ Nak kchë xaa go sinak kiigw nii nody nis ni xkey nii choy me, lëe xaa kyey lo nguey poo yeesy. ¹⁸ Xñee xaa kchë tiits yox nii pa xkiñdy, aan con kyalwniladzy ni tol xkwiiso xaa styoo xaa nii kal lik kwtelaa lo tol. ¹⁹ Xñee xaa nii lëe meñ telaa, per ni lëe xaa kënlaady, por kchë xaa nii

xyab lo tol kētuu low. ²⁰ Kchē xaa nii xniladzy xtiits Jesucrist ni kwtelaa lo tol, deelñee kyab xaa lo tol stub, mastre ntseeb xyak xaa. ²¹ Por masy buen nyi xaa deelñee nyuum-beydy xaa xtiits ntson Dios, lējty nii psaan xaaw. ²² Per lēe xaa chuñ cumplir tiits nii xñee: “Lēe mēkw xpikche lo xintsib, ni lēe ngutsy nii lox kosy xtuupxto lo peñ.”

3

Lēe Jesús kiid

¹ Beetsy, nrii schop kitsy nii xalaa lo do. Leñ chop kitsy re kokladzyaa nii nsaabinin kik to. ² Kol ksaladzy nii kwnee profet penaadle, ni kol ksaladzy nii kwnabey Jesucrist nii pteelaa lēe no. Lēe apostle bluuyo lo do.

³ Per precisy nii ksaladzy to nii tsiñee lēe tse mer tsitsib, lēe xaa nii kidyni xtiits Dios kiid, lēe xaa go kpañ si xkaatyee, ⁴ aan lēe xaa go kēb: “¿Koo gaa Crist na kiid? Destye nii kuty pxosykoltoo no, sinak kak cos nako destye nii kwche kislyu.” ⁵ Chaklasty xaa go kyeñ xaa nii destye tiemp no kpaa, aan por xkyalwnabey Dios lēe kislyu pchukē lo nis, lo nis kwyaaw. ⁶ Aan por xnisak kyotox nii byab lēe kislyu go kwnitylo. ⁷ Per lēe kpaa ni kislyu nii no natiemp byaanle par ki por lēe Dios kwnabey nii singo kako. Lēe ki ksaayo tse nii lēe kyalxtisy kak, tse nii lēe meñ mal nitylo.

⁸ Ni knitylasty to, beetsy, nii tu kpidz nak sinak tu mily iz lo Dios, ni nak tu mily iz sinak tu kpidz lo xaa. ⁹ Lēdy nii xlyēe Dios par kuñ xaa cumplir xtiits xaa, sinak nii xsyak grol meñ, sink chap xaa paciensy, por chaklasty xaa nii kyētañ ni tu meñ, sink chakladzy xaa nii ktikche meñ styoo lo xaa.

¹⁰ Per lēe Jesucrist kyood sinak tsiñee chiid tu ngbaan. Tse go lēe tu bidox tso aan lēe kpaa nitylo, kchē cos tsek con ki, ni lēe kchē cos nii no lo kislyu tsek.

¹¹ Ya ke nii lēe do nan xa nitylo kchē cos, ¿pe toodyxe no nii kpañ do sinak xñabey Dios, ni kniladzy to xtiits xaa tyub styoo do? ¹² Kol kyēmbēs Dios ni kol ktee nii kyob kyood xaa. Tse go lēe kpaa nitylo lo ki ni lēe kchē cos tsek lo bēly, ¹³ per lēe no kēmbēs kpaa kub ni kislyu kub nii kneetsy Dios. Kchēsy meñ kpañ lo kislyu go sinak xñabey Dios.

¹⁴ Por ngo, beetsy, lēe ka lēe do kēmbēs kyood xaa, kol ktee nii kpañ do sinak xñabey Dios parñee tsody xtol do. ¹⁵ Kol ksaladzy nii chap Jesucrist paciensy lo no parñee tyee-laa no. Singo pkēe betsy no Pable lo kitsy nii pxaal xaa lo do. Lēe Dios psaabini kik xaa. ¹⁶ Kchēsy leñ kitsy nii pxaal xaa pkēe xaa kchē cos re. No cos nii ngan kyeeñ no, aan xkēētañ meñ nguey lo tiits ko, sinakak xkēētañ meñ lo xkitsy Dios, per lēe meñ nii chuūñtsyeyo nitylo.

¹⁷ Por ngo, beetsy, kol kap
cuent, por nanle to kchë cos
re parñee jkëëtidy meñ mal
lëë do ni parñee kchosody
styoo do. ¹⁸ Per kol kyuum-
bey nyë Dios ni Jesucrist aan
kol jkëstyoo xaa leñ styoo do.
¡Tugak kol ktee skizh lo xaa!
Amén.

Xkitsy klo San Juan

Tiits nii xnee kyalmbañ

¹ Lëe noo xkëe nii nol worñee karty kwe kislyu. Ptsyon noow ni ptyon noow con yuub loo noo. Ptyon noow ni psyeeñ noow con ña noo. *Tiits nii xnee kyalmbañ.* ² Lëe kyalmbañ go biid. Ptyon noow ni lëe noo xñee xa nako. Lo Dios kwyo kyalmbañ nii nitylody ko, per lëew biid loo noo. ³ Lëe na lëe noo xñee kchë nii ptyon noo ni ptsyon noo lo do parñee kyak tusy no, por lo Tat Tios ni lo xiñ xaa Jesucrist ngab no. ⁴ Lëe noo xkëe kchë cos re tsiin lox kle noo.

Lëe Dios nak bini

⁵ Lëe Jesucrist nē loo noo nii lëe Dios nak bini. Ni tu nguey kindy laañee sob xaa, ni nli gaaw. Por ngo lëew xniy noo lo do. ⁶ Per deelñee xñee no nii lo Dios ngab no, aan no no lo nguey, wnee xuuy no, por chuuñtseyedy no nii xñee no. ⁷ Deelñee no no lo bini sinak nii no Dios lo bini, lëe no kyak tusy ksa xcombañer no ni lëe xcheñ xiñ xaa Jesucrist ktsily kchësy xtol no.

⁸ Deelñee xñee no nii nody xtol no, misme lëe no xkyëti, aan nody tiitsli leñ styoo no. ⁹ Per deelñee kxobtol no xtol no, ndon no nii buen Dios, aan lëe xaa ktsily xtol no ni lëe xaa kuuñ nyë lëe no. ¹⁰ Deelñee xñee no nii xlyody no tol, tsigo lëe no xñee nii

lëe Dios nak wnee xuuy, aan karty kniladzy no xtiits xaa tyub styoo no.

2

Lëe Jesús xsoli lëe no lo Dios

¹ Xiñ, lëen xkë nrui lo kitsy nii xalaa lo do, parñee kody to tol. Per deelñee ko tu do tol, chaap no tu xaa nii ksoli lëe no lo Tat Tios, lëe xaa go nak Jesucrist. Buen xaa. ² Lëe Jesucrist kuty parñee ktsily xaa xtol no, ni lëdy kaa nonsy xtol no, sink wi xtol kchë meñ nii nche lo kislyu.

³ Deelñee xsoob no xtiits Dios, schilo tyeesy no nii xyumbey no xaa. ⁴ Per deelñee no tu xaa nii xñee: “Naa si xyumbeyaa Dios”, aan xsoobty xaa xtiits Dios, tu wnee xuuy xaa aan nlidy nii xñee xaa. ⁵ Per lëe xaa nii xsoob xtiits Dios nyoo nii tyub styoo xaa xkëstyoo xaa Dios, aan singo mod ndon no nii lo Dios ngab no. ⁶ Kchë xaa nii xñee nii lo Dios ngab xaa, no nii kpañ xaa sinak pañ Jesucrist.

Meñ nii no lo bini

⁷ Beetsy, ngubty tiits nii xkën lo kitsy nii xalaa lo do. Biñle tow destye klo. Lëew nak tiits nii pkëetyagle to. ⁸ Per ngubo ni tiitsliw porñee beeñtsyey Cristo ni porñee chuuñtsyey dow. Lëe nguey kwtedy aan lëe bini nii nli xsaani xpibëly.

⁹ Deelñee no tu xaa nii xñee: “Lo bini son”, aan xkëstyody xaa xcombañer xaa, lo nguey bii so xaa. ¹⁰ Lëe xaa nii

gaa xkëstyoo xcombañer lo bini so xaa, aan kindy cos nii ksysaab xaa lo tol. ¹¹ Per lëe xaa nii xkëstyoody xcombañer lo nguey no xaa, aan nandy xaa pa si xaa, porñee xlaady nguey kan xaa.

¹² Beetsy, lëen xkë nrïi lo kitsy nii xalaa lo do parñee kniyaa nii lëe Dios ptsily kchë xtol do por Jesucrist. ¹³ Lëen xal kitsy re lo do kchë do siñee nak to xaa kol, por lëe do xyuumbey xaa nii nol worñee karty kwe kislyu. Kchë do siñee nak to xaa yeeñ, lëen xal kitsy re lo do por lëe do been gan lo xaatox. ¹⁴ Lëen xal kitsy re lo do porñee xyuumbey do Tat Tios. Lo do siñee nak to xaa kol xalaa kitsy re, por xyuumbey do xaa nii nol worñee karty kwe kislyu. Singo gak lëe do, xaa yeeñ, lëen xal kitsy re lo do porñee ndaan do ni porñee xnildazy to xtiits Dios ni porñee been do gan lo xaatox.

¹⁵ Jkëstyoody to kislyu ni jkëstyoody to kchë nii no low. Porque chilody jkëstyoo do Dios deelñee xkëstyoo do nii no lo kislyu re. ¹⁶ Porque ni tu cos nii xnee kislyu ngabty lo Dios, sink lo kislyu ngabo. Lo kislyu xlyañ kyalmaal, ni xlyañ nii kap meñ kchë nii chan meñ, ni lo kislyu xlyañ nii lëe meñ kap cos parñee kak nyaa meñ. ¹⁷ Por lëe kislyu ni lëe kchë cos mal nii no low tedy, per lëe xaa nii chuufñtsyey nii xyo styoo Dios tejty xaa, sink lëe xaa kpañ tugak.

Tiitsli ni tiits xuuy

¹⁸ Beetsy, lëe wor kutsiñ. Kayonle to gaanoo nii lëe tu xaa nii xlëe lo Crist kiid. Lëe na ndaly xaa nii xlëe lo Crist kwlañche. Por ngo nii ndon no nii lëe wor kutsiñ. ¹⁹ Lady no pchoo xaa, per lëdy ksa no xaa nak, porque deel nyak ksa no xaa, ngwës xaa lo no. Per lëew kok singo parñee kak nyoo nii lëdy ksa no xaa nak.

²⁰ Lëe Crist bneetsy Kyalbini Ntson lo do. Por ngo kchësy to xyeñ. ²¹ Xkëdyaa kchë nrïi lo kitsy nii xalaa lo do, porñee xyuumbeydy to tiitsli, sink lëew xkën porñee xyuumbey dow ni porñee nan do nii chilody kchoo tiits xuuy lo tiitsli.

²² ¿Cho nak wnee xuuy dyon? Wnee xuuy gon nak xaa nii xñee nii lëdy Jesús nak xaa nii pxaal Dios. Lëe xaa go xlëe lo Crist, por xka xaa Dios ni xka xaa Xiñ Dios. ²³ Nody Dios leñ styoo xaa nii xka Xiñ Dios, per lëe xaa nii xchoo xfavor Xiñ Dios, no Dios leñ styoo xaa.

²⁴ Kol ksoob xtiits Dios nii pkëetyag to penaadle. Por deelñee tugak tso tiits ko leñ styoo do, lëe do kak ksa Dios ni lëe do kak ksa xiñ xaa. ²⁵ Ni lëe Jesucrist kaa nël nii lëe xaa knee tu kyalmbañ nii nitylody lo no.

²⁶ Lëen xkë kchë nrïi parñee jkëetidy meñ do. ²⁷ Per lëe Kyalbini Ntson nii bneetsy Jesucrist no leñ styoo do, aan xkiifñdy nii cho kuuñ kseedy lëe do, por misme Kyalbini Ntson xluuy kchë cos lo do, ni

nonsyke tiitsli xluuyo. Xluuy-dyo tiits xuuy. Tugak kol kak ksa Jesucrist por singo bluuy Kyalbini Ntson lo do.

²⁸ Beetsy, tugak kol kak ksa Crist parñee ni tu pe tsinidy kik no tsiñee lëe xaa kiid, ni parñee ktelasty no tyon no xaa. ²⁹ Nan do gon nii buen Jesús, per no nii kaknan do nii kchësy xaa nii chuuñtsyey kyalbuen nak xiñ Dios.

3

Xaa nii nak xiñ Dios

¹ Kol kuy gaanoo xaatke xkëstyoo Tat Tios lëe no. Por ngo nii nak no xiñ xaa, ni nli gaa nii xiñ xaa nak no. Por ngo xyuumbeydy chol meñ lo kislyu re lëe no, porñee karty kyuumbey meñ Dios. ² Xiñ Dios gon, beetsy, nak no, aan nikxe nii ndondy no cho kak no o xa kak kaa no despuesy, ndon no nii tsiñee lëe Jesús kiid, lëe no kak sinak xaa, por lëe no tyon xa chak xaa. ³ Aan kchësy xaa nii Jesúsye xsaladzy chak nyë, porñee nan xaa nii nyë Jesús.

⁴ Kchësy xaa nii chuñ tol chuñ cos mal, por cos mal nak tol. ⁵ Ni nanle gaa to nii lëe Jesús biid lo kislyu par ktsily xaa tol, ni nan do nii nody xtol xaa. ⁶ Por ngo nii chuñdy kchë xaa nii nak ksa Jesús tol, per lëe xaa nii chuñ tol karty kan xaa Jesús ni karty kyuumbey xaa xaa. ⁷ Beetsy, kyëtidy to por buen kchë xaa nii chuñ kyalbuen, sinak nii buen Jesús. ⁸ Per lëe xaa nii chuñ tol lo xaatox ngab xaa, por wal nii ngoptol

xaatox destye penaadle. Por ngoo gaa lëe Xiñ Dios biid knitylo xtsiñ xaatox.

⁹ Ni tu xaa nii nak xiñ Dios chuñdy tol, porque lëe xaa kwaa kyalmbañ nii pteedy Dios aan chilody kuñ xaa tol, por xiñ Dios nak xaa. ¹⁰ Ndoon cho nak xiñ Dios ni ndoon cho nak xiñ xaatox, porque kchë xaa nii chuñdy kyalbuen ni xkëstyoody xcombañer lëdy xiñ Dios nak xaa.

Kol tso jkëstyoo no xcombañer no

¹¹ Penaadle kayon do nii no nii jkëstyoo no xcombañer no. ¹² Kakty no sinak Caín, por lo xaatox ngab xaa. Por ngo nii beety xaa betsy xaa. ¿Penaak dyon beety xaa betsy xaa? Porñee gon nonsyke cos mal beeñtsyey xaa. Lëe betsy xaa beeñtsyey nonsyke cos buen. Por ngo nii beety xaa xaa.

¹³ Beetsy, kseedy to deelñee klëe meñ lo kislyu lo do. ¹⁴ Por lëe no kwatelaal lo kyalkuty par jkaa no kyalmbañ aan ndon no nii lëew kwaa no, por xkëstyoo no xcombañer no. Mbañdy kchë xaa nii xkëstyoody, sink kuty xaa. ¹⁵ Nweety bñech nak kchë xaa nii xkëstyoody xcombañer ni nan gaa to nii ni tu nweety bñech jkaady kyalmbañ nii nitylody. ¹⁶ Ndon no xa nak kyalwkëstyoo por lëe Jesús ptee xkyalmbañ por lëe no. Singo gak, no nii ktee no xkyalmbañ no por xcombañer no. ¹⁷ ¿Per xa tso xkyalwkëstyoo Dios leñ styoo no deelñee rikw no aan

chuuñdy no xcombañer no nii no lyaadzy yudar? ¹⁸ Beetsy, lëjty xaktyee tiits sye tyeesy no nii xkëstyoo no, sink no nii kuuñ no betsy no yudar.

Mastre ngol Dios lo styoo no

¹⁹ Singo mod ndon no nii xiñ Dios nak no, aan ktsyebty no Dios. ²⁰ Deelñee xsyak no nii mal no leñ styoo no, pe tsinidy kik no, por mastre ngol Dios lo styoo no aan lëe xaa nan kchë kchësy cos. ²¹ Beetsy, deelñee pe sinidy kik no, Dios sye xsaladzy no. ²² Aan lëe xaa kneetsy kchësy nii kñab no, porñee xsoob no xtiits xaa ni chuuñtsyeey no nii xyo styoo xaa. ²³ Lëe xaa xñabey nii kniladzy no xiñ xaa Jesucrist, ni jkëstyoo no xcombañer no sinak kwnabey Jesucrist. ²⁴ Kchë xaa nii xsoob xtiits Dios, no Dios leñ styoo xaa ni no xaa leñ styoo Dios. Aan por Kyalbini Ntson nii bneetsy Dios lo no ndon no nii no Dios leñ styoo no.

4

XKyalbini Dios ni xkyalbini xaa nii xlëe lo Crist

¹ Beetsy, knilasty to xtiits kchë xaa nii xñee nii no xKyalbini Dios leñ styoo, sink kol kuñ xaa preb, parñee kyeñ do dyon pe xKyalbini Dios no leñ styoo xaa ote lëdyo yak. Porque tir ndaly xaa wnee xuuy ncheno lo kislyu aan xñee xaa nii xtiits Dios xluuy xaa. ² Sinrii mod kyeñ do cho no xKyalbini Dios leñ styoo: kchësy xaa nii xñee nii lëe Jesucrist biid

sinak tu mguiy no xKyalbini Dios leñ styoo. ³ Per lëe xaa nii xñeedy singo nody xKyalbini Dios leñ styoo xaa, sink xkyalbini xaa nii xlëe lo Crist no leñ styoo xaa. Kayonle gaa to nii lëe kyalbini go kiid lo kislyu, per lëew kwlañchel.

⁴ Beetsy, lo Dios ngab to ni lëe gaa to beeñle gan lo kchë xaa wnee xuuy go. Por mastre ndaan xaa nii no xlad to que xaa nii no xlad xaa nii nche lo kislyu. ⁵ Lo kislyu ngab kchë xaa go. Por ngo nii chak lo kislyu xñee xaa ni por ngo nii xkëetyag meñ xtiits xaa. ⁶ Lëe lëe no lo Dios ngab no, aan kchë xaa nii xyuumbey Dios xkëetyag nii xñee no, per lëe xaa nii ngabty lo Dios xkëetyagty xaa nii xñee no. Sinrii mod tsigo busy kyeñ no cho nli no xKyalbini Dios leñ styoo, ni cho no gaa xkyalbini wnee xuuy leñ styoo.

Xkylwkwëstyoo Dios

⁷ Beetsy, no nii jkëstyoo lsa no lëe no, por xkëstyoo Dios lëe no. Aan kchësy xaa nii xkëstyoo nak xiñ Dios ni xyuumbey Dios. ⁸ Per lëe xaa nii xkëstyoody xyuumbeydy xaa Dios, por tir xkëstyoo Dios kchësy meñ. ⁹ Nyoo nii xkëstyoo Dios lëe no por lëe xaa pxaal xiñ tusy xaa lo kislyu parñee kneetsy xaa kyalmbañ lo no. ¹⁰ Ni lëdy kaa lëe no pkëstyoo Dios, sink lëe xaa pkëstyoo lëe no, aan lëe xaa pxaal xiñ xaa biid ktsily xtol no. Singo mod lëe xaa bluuy xa nak kyalwkwëstyoo.

¹¹ Beetsy, deelñee singo pkëstyoo Dios lëe no, no nii jkëstyoo no xcombañer no.

¹² Ni tu cho karty kan Dios, per deelñee xkëstyoo lsa no xcombañer no, no Dios leñ styoo no ni lëe xkyalwkëstyoo xaa no leñ styoo no. ¹³ Ndon no nii no no leñ styoo Dios ni no xaa leñ styoo no por lëe xaa bneetsy xKyalbini xaa lo no. ¹⁴ Ni lëe gaa no ptyon ni xñee nii lëe Tat Tios pxaal xiñ par kteelaa xaa meñ nii nche lo kislyu. ¹⁵ Kchësy xaa nii xñee nii Xiñ Dios nak Jesús, no Dios leñ styoo xaa ni no xaa leñ styoo Dios.

¹⁶ Singo mod lëe no ndon ni lëe no xniladzy nii xkëstyoo Dios no. Tir xkëstyoo Dios, aan leñ styoo xaa nii xkëstyoo xcombañer no Dios ni no gaa xaa leñ styoo Dios. ¹⁷ Sinrii mod xluuy no nii no kyalwkëstyoo leñ styoo no, parñee tsiñee lëe Dios kuñ kyalxtisy ktsyebty no, por sinak Jesucrist nak no lo kislyu re. ¹⁸ Deelñee no kyalwkëstyoo kindy tseb. Por lëe kyalwkëstyoo xkwii tseb, por castigw chiidni tseb. Deelñee no tu xaa nii xtsyeb, karty jkëstyoo xaa.

¹⁹ Xkëstyoo no porñee klo Dios pkëstyoo lëe no. ²⁰ Deelñee no tu xaa nii xñee: "Xkëstyoon Dios", aan xlëe xaa lo xcombañer xaa, tu wnee xuuy nak xaa, por deelñee chan xaa xcombañer xaa aan xkëstyoody xaa xaa, chilody jkëstyoo xaa Dios nii chandy xaa. ²¹ Ni lëe gaa Jesús kwnabey nii kchësy

xaa nii xkëstyoo Dios no nii jkëstyoo xaa xcombañer xaa.

5

Xaa nii chuñ gan lo tol

¹ Kchësy xaa nii xniladzy nii lëe Jesús nak Crist nii pxaal Dios nak xiñ Dios, aan deelñee xkëstyoo no Tat Tios, no nii jkëstyoo no xiñ xaa. ² Tsiñee xkëstyoo no Dios ni chuufñsyey no nii xñabey xaa, ndon no nii xkëstyoo no kchë xiñ xaa. ³ Deelñee xkëstyoo no Dios, no nii kuufñsyey no nii xñabey xaa ni ngandy kaa nii xñabey xaa. ⁴ Por kchë xaa nii nak xiñ Dios chuñ gan lo tol nii no lo kislyu re, aan porñee xniladzy kaa no Dios ngo nii chuufñ no gan lo kchë tol nii no lo kislyu. ⁵ Nonstyeey xaa nii xniladzy nii lëe Jesús nak Xiñ Dios chuñ gan lo tol nii no lo kislyu.

Tiits nii xñee cho nak Xiñ Dios

⁶ Biid Jesucrist lo kislyu re, kwchobnis xaa ni pxee xaa xcheñ xaa lo crusy, ni lëjty kaa xaktyee kwchobnis xaa, sink pxee xaa cheñ lo crusy. Ni lëe gaa Kyalbini Ntson xñee nii nliw, por lëe Kyalbini xñee tiitsli. ⁷⁻⁸ Tson nak testigw nii xñee cho nak Jesucrist: Kyalbini na, nis na ni cheñ nii pxee xaa lo crusy, ni tugak kaa nak ksa tson testigw ko. ⁹ Xniladzy no xtiits meñ, per mastre non xtiits Dios, porque lëe xaa xñee cho nak xiñ xaa. ¹⁰ Kchë xaa nii xniladzy xtiits Xiñ Dios no Kyalbini Ntson leñ styoo xaa,

per lëe xaa nii xnilasty xtiits Dios xsyak xaa nii wnee xuuy Dios, porñee xnilasty xaa xtiits Dios nii xñee cho nak Xiñ Dios. ¹¹ Lëe tiits ko xñee nii lëe Dios bneetsy tu kyalmbañ nii nitylody lo no, aan lëe xiñ xaa biidni kyalmbañ go. ¹² Kchë xaa nii xniladzy Xiñ Dios kwaa kyalmbañ go, per lëe xaa nii xnilasty Xiñ Dios karty jkaa xaa kyalmbañ go.

Kyalmbañ nii nitylody

¹³ Kchësy lo do nii xniladzy to xtiits Xiñ Dios xalaa kitsy re parñee kaknan do nii lëe do kwaa tu kyalmbañ nii nitylody.

¹⁴ Ndon no nii deelñee kñab no tu cos nii xyo styoo Dios, chon xaa xtiits no. ¹⁵ Aan deelñee ndon no nii chon Dios xtiits no, ndonak no nii lëe xaa kneetsy nii kñab no lo xaa.

¹⁶ Deelñee kan do nii lëe tu xcombañer do noyuñ tu tol nii ntseeby, no nii kñab to lo Dios por lëe xaa tsiin ktsily Dios xtol xaa. No tu tol nii chilody kpily aan kniydyaa nii kñab to lo Dios por tol go. ¹⁷ Kchësy cos mal tolo, per no tol nii xnitylody meñ kaazhkaa.

¹⁸ Ndon no nii xkody kchë xaa nii nak xiñ Dios tol, por lëe Jesús chap cuidad xaa, aan xkaaldy xaatox xaa.

¹⁹ Ndon no nii lo Dios ngab no, ni ndon gaa no nii kchësy meñ lo kislyu ngab lo xaatox.

²⁰ Ni ndon no nii lëe Xiñ Dios biid ksaani lo no parñee kyuumbey no xaa nii nli nak Dios. Ksa no Jesús nii nli nak Dios nak. Lëe Dios re

xneetsy kyalmbañ nii nitylody. ²¹ Beetsy, kol kap cuent, ksoxibty to lo mdyo.

Xkitsy pchop San Juan

Tiitsli ni kyalwkěstyoo

¹ Xaa koolaa. Lëen xal kitsy re lo kwnaa nii kwle Dios ni lo xiñ me nii xkěstyoon tyub styoon, ni lëdy kaa nonsyaa, sink wi kchë xaa nii xnildazy xtiitsli Dios. ² Xkěstyoon lëe do por xtiitsli Dios nii no leñ styoo no ni tugak kaa tsow leñ styoo no. ³ Lëe lëesy Tat Tios dyon ni lëe lëesy xiñ xaa Jesucrist kakni lëe do ni knee tiits nii mbëe kpañ do ni lëe lëesy xaa kchooblady styoo do con xtiitsli xaa ni con xkyalwkěstyoo xaa.

⁴ Blen konaa bla xiñoo nii mbañ sinak xñabey xtiits Tat Tios. ⁵ Lëe nana xñabaa nii jkěstyoo lsa no lëe no. Ngubty nii xñabeyaa. Biñle tow destye worñee bnildazy to xtiits Jesucrist. ⁶ Deelñee xkěstyoo no, no nii kpañ no sinak xñabey Dios. Ni nanle gaa to nii lëe Dios xñabey nii jkěstyoo lsa do lëe do.

Xaa nii xkëëti

⁷ No ndaly xaa wnee xuuy nii xñee nii biijty Jesús lo kislyu sinak chiid tu mguiy. Wnee xuuy ni xaa nii xlëe lo Crist nak xaa go. ⁸ Kol kap cuent tsiin kyëtañdy lo xtsiñ do parñee jkaa do kchë nii chakladzy Dios kneetsy xaa lo do.

⁹ Kchë xaa nii kchoxso lo xtiits Crist nody Dios leñ styoo xaa. Per lëe xaa nii xsal xtiits Crist no Dios ni

no Xiñ Dios leñ styoo xaa. ¹⁰ Deelñee kiid tedy tu xaa nii xluuydy xtiits Crist lo do, klaady to sëeb xaa leñ lidzy to ni jkëëptyuxy to xaa.

¹¹ Porque deelñee jkëëptyux to xaa, ksa do xaa nak.

¹² Ndaly nii no kniyaa lo do, per chaklastyaa kniyno lo kitsy re, por xkokyeeñaa kyely teedyaa lo do, tsiin yuubaa kñe lo do parñee lox kle no.

¹³ Lëe meñ nii xnildazy xtiits Dios nii no nu xkëëptyux lëe do. Lëe Dios kwle meñ re sinak kwle Dios to.

Xkitsy byon San Juan

Xkyaalnsaak Gayo

¹ Xaa koolaa. Lëen xal kitsy re lo xamigwaa Gayo. Xkëstyoon xaa tyub styoon.

² Beetsy, xñabaa lo Dios nii kakni xaa lii ni kneetsy xaa kyalndaan lool porñee mbañoo sinak xñabey xaa.

³ Tir blen tsiñee nē bla betsy no nii biid tedy lon nii xchosodyoo lo xtiits Dios.

⁴ Ni tu cos chuun kledy naa sinak nii xlen tsiñee chonaa nii lëe kchē xñaa mbañ sinak xñabey xtiits Dios.

⁵ Beetsy, buen nii chuñoo betsy no yudar nikxe xaa sit xaa. ⁶ Lo kchē xaa nii xniladzy xtiits Dios bitiits xaa nii tir xkëstyool meñ. Beeñ favor beeñ xaa yudar parñee kyal xaa xiviaj xaa sinak xñabey Dios. ⁷ Por lëe xaa bislo viaj re par kluuy xaa xtiits Jesús, aan nēdy xaa kñaasy xaa nii xkady meñ nii xnilasty Dios. ⁸ Por ngo no nii kuuñ no xaa yudar parñee kluuy xaa tiitsli.

Diótrefes ni Demetrio

⁹ Lëen pxal tublë kitsy lo kchē meñ nii xniladzy xtiits Dios, per chaklasty Diótrefes nii kñabey noo, sink lëe xaa chakladzy kñabey xaa. ¹⁰ Per tsi lëen kyely, lëen këntseeb lo xaa por kchē tiits kizh ni tiits xuuy nii nojkots xaa lëe noo. Aan xyaldy xcuent xaa siko, sink xteejty xaa laa kwës betsy no nii chiid, ni xlaady

xaa nii ktee meñ laa kwës xaa ni xkwii xaa meñ nii xtee laa xkwës betsy no lady meñ nii xniladzy xtiits Dios.

¹¹ Beetsy, kuñdyoo cos mal, sink beeñ cos buen. Xiñ Dios nak kchē xaa nii chuunstyey cos buen, per lëe xaa nii chuunstyey cos mal karty kyuumbey xaa Dios.

¹² Kchē meñ xñee nii buen Demetrio ni nli gaaw. Wi noo no xfavor xaa ni nan gaal nii nli xtiits noo.

¹³ Ndaly nii no kniyaa lool, per chaklastyaa kniyno lo kitsy re, ¹⁴ por xkokyeeñaa nii klyëedy lëen kyely teedy lool, aan yubaa kñe lool.

¹⁵ Kakni Dioosoo dyon. Xkëëptyux xamigw no nii no nu lii. Beeñ favor pkëëptyux kchē xamigw no nii no ske.

Kitsy nii pkëe San Judas

¹ Naa nak Judas, betsyaa nak Jacob, xtsiiñ Jesucrist xkyën. Lëen xal kitsy re lo xaa nii kwtsyetsy Dios ni xkëstyoo Dios ni kënap Jesucrist. ² Lëe lëesy Dios dyon kakni lëe do ni jkëstyoo lëe do ni knee tiits nii mbëe kpañ do.

Xaa nii xsaldy xtiits Dios (2 Pedro 2:1-17)

³ Beetsy, penaadle no styoon jkën xa nak kyalwtelaa nii kwaa no, per lëe na lëen xkë kitsy re parñee kñabaa nii ktily do por xtiits Dios nii kwaa do kchë do siñee ngab to lo Dios. ⁴ Por lëe bla xaa nii destye penaadle xseety kitsy nii kë xtiits Dios kwsëëbtsilaan lady to. Mal xaa, xsyoni xaa Dios par kuñ xaa cos mal ni xsaldy xaa Jesucrist nii xñabey, per lëe Dios ksaksi xaa. ⁵ Nikxe nii nanle to nrui lëew kniyaa lo do stub. Tsiñee gon lëe Dios lox pteelaa meñ Israel lo meñ Egipto, lëe xaa beety meñ Israel nii bnilasty xtiits xaa. ⁶ Singo gak angly nii ptiidy laañee psoob Dios xaa, lëe Dios ngo angly ko skiib par tse nii kak kyalxtisy. Lo nguey no angly ko. ⁷ Singo gak meñ Sodoma, ni meñ Gomorra, ni meñ nii no kyedzy nii nche kexka siko, lëe Dios ngo meñ go lo ki nii tsitsiñdy tse kyuuy, porñee kwyoni meñ go meñ nii nakty tsiil meñ go ni porñee kwyoni

meñ go meñ nii xkaatyee. Lëew beeñtsyey Dios parñee ktsyeb los demasy meñ. ⁸ Per nikxe kok kchë cos ko, lëe xaa mal nii kwsëëb lady to chuunñtsyey kchë cos mal nii xñeexkaal xaa, ni xsaldy xaa xkyalwnabey Dios, ni xñeenë xaa angly. ⁹ Per ni angly Miguel byaxy ntsiibtee xaatox worñee ptily xaa xcuerp Moisés. Chëbsy xaa lo xaatox: “Wante Dios dyon ksaksi xaa lii.” ¹⁰ Per lëe xaa mal nii kwsëëb lady to xñeenë xaa cos nii nandy xaa xa nak. Lëe cos nii xyuumbeysey xaa na, sinak xyuumbey chol ma xyuumbey xaaw. Por ngo lëe Dios ksaksi xaa. ¹¹ ¡Chooksyey lëe xaay! Si beeñtsyeyak Caín chuunñtsyey xaa. Por tumi lëe xaa pchooxso lo xtiits Dios sinak pchooxso gak Balaam, ni si kutyak Coré kety xaa porñee xsoobty xaa tiits. ¹² Xaktyee kyalto xkwii xaa lo lni ntson nii chuunñtsyey do, por chawcho xaa aan xcuenjty xaa meñ. Lyaadzy lëesy xaa no xaa. Nak xaa sinak xkey nii nëz re nëz rek choy me aan chaktyo kyo. Nak xaa sinak yag nii pidzy nii kindy lu aan xkyëdyo nex xtiempo. ¹³ Sinak xiptsiñ nistoo nii choy me nak kchë cos mal nii chuunñtsyey xaa. Sinak mëly nii këtañ nak xaa, lo nguey tugak tso xaa. ¹⁴ Kadzyle tiy meñ no tedy lo kislyu destye nii biid Adán, worñee lëe Dios psaabini leñ kik Enoc parñee këb xaa: “Konaa nii lëe Dios sëed lo kislyu aan tir ndaly angly

sëedni xaa ¹⁵ par kuñ xaa kyalxtisy. Lëë xaa ksaksi kchë meñ ngoptol ni kchë meñ mal nii kwneenë xaa.”
¹⁶ Ni tu pe xyody styoo xaa mal nii kwsëëb lady to. Kchë cos xñeenë xaa, lyaadzy lëësy xaa no xaa, ndaan chutiits xaa, ni ngui xñee xaa parñee jko xaa styoo meñ.

xñabey. Tugak kol tsoo ktee no skizh. Amén.

Xa kpañ meñ nii xniladzy xtiits Dios

¹⁷ Per kol ksaladzy kaanoo nii destye tiemp lëë xapostle Jesucrist chëb: ¹⁸ “Tsiñee lëë kislyu mer nitylo lëë xaa nii kidyni xtiits Crist kiid aan lëë xaa kpañ si xkaatyee.”
¹⁹ Lëë xaa go chuñ meñ chop tiy, nii xlyaañtyee styoo xaa chuuñtsyey xaa, nody xKyalbini Ntson Dios leñ styoo xaa. ²⁰ Per lëë lëë do, beetsy, tsiitsy kol so lo xtiits Dios nii xniladzy to. Kol kutiitsni Dios si xñabey Kyalbini Ntson nii no leñ styoo do. ²¹ Knitylasty to nii xkëstyoo Dios to ni kol kwës axte tsitsiñ tse nii kneetsy Jesucrist kyalmbañ nii nitylody lo do. ²² Kol jkëstyoo xaa nii xkan kik.
²³ Kol kteelaa xaa nii no nëz kyab lo ki, ni kol jkëstyoo kchë meñ ngoptol, per kol kap cuent por axte ladx nii nakw xaa xña tol.

²⁴⁻²⁵ Lëë Tat Tios nii pteelaa lëë no kan lëë do parñee kchooxsody to, ni parñee kyabty to lo tol, ni parñee nguiool tso styoo do kyey do lo xaa. Kol tsoo ktee no skizh lo xaa ni lo Jesucrist nii

Nii bluuy Dios lo Juan

Tiits nii pxaal Dios

¹ Nrii nak nii chëb Dios lo Jesucrist parñee këb xaa lo meñ nii xniladzy xtiits xaa kchë cos nii klyëëdy kak. Lëë Jesucrist pxaal tu angly kukëbo lo Juan, ² aan lëë Juan pkëë kchë nii kon ni lëë xaa xñee nii nli kwaaxcuent xaa xtiits Dios nii pxaal Jesucrist.

³ Dichos meñ nii xlab ni xkëëtyag tiits nii pxaal Dios ni dichos meñ nii xsal kchë nii kë leñ kitsy re por klyëëdy lëëw kak.

Lëë Juan xaal kitsy re lo meñ Asia

⁴ Naa nak Juan. Lëën xal kitsy re lo meñ nii xniladzy xtiits Jesús nii no nëz Asia. Kadzy kyedzy xalaa kitsy re. Lëë Dios kakni lëë do ni knee tiits nii mbëë kpañ do. Ktsyëëdy xaa, por lëë xaa kok Dios ni lëë xaa nako ni lëë gaa xaa tugak kako. Xkëëptyux ksa kadzy kyalbini nii no laañee xñabey xaa lëë do. ⁵ Wi Jesucrist xkëëptyux lëë do. Tu xaa nii xñee tiitsli nak xaa. Klootyee Jesucrist pañ parñee kpikchedre kety xaa ni kchësy kaa lo meñ non nii no lo kislyu xñabey xaa. Xkëëstyoo Jesucrist lëë no. Por ngo kuty xaa parñee kpily xtol no, ⁶ ni lëë xaa pso lëë no parñee kak no pxosy laañee xñabey Tat Tios. ¡Ni iip kyaldy kaa xkyalwnabey Dios! ¡Tugak kñabey xaa!

⁷ ¡Lo xkey kchukë Jesús! Tsiñee lëë xaa kiid, kchësy meñ kan xaa axte wi xaa nii blisy xaa lans. Kchësy meñ nii nche lo kislyu tso kyalnë ni koon por lëë xaa. Nli xñen nii singo kako.

⁸ Lëë Dios nii xñabey bislo kchë kchësy cos ni lëë xaa kisyalo. Ktsyëëdy xaa, por lëë xaa kok Dios, ni lëë xaa nako ni lëë gaa xaa tugak kako.

Lëë Juan chan Crist

⁹ Naa nak betsy to Juan. Porñee xsob no xtiits Jesús ni porñee ngab no laañee xñabey Dios ngo nii xtyeedy no kchë kyalnë re. Lo kislyu wiñ nii lë Patmos nii nche lo nistoo kwyon porñee xlyuyaa xtiits Dios nii pxaal Jesús. ¹⁰ Lëë tu tse tminkw lëë Kyalbini Ntson biy naa, aan lëën biñ nii nguiedzy kwnee tu xaa xitsyaa. Nak tsiy xaa sinak tsiñee xkwetsy tu trompet. ¹¹ Lëë tsiy xaa go në lon:

—Pkëë kchë nii chanoo leñ tu libre aan pxaalo lo meñ nii xniladzy xtiits Jesús nii no Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia ni Laodicea.

¹² Tsiñee lëën byoogw par kuyaa dyon cho xñee lon, lëën kon kadzy candilier or, ¹³ aan lady ksa kadzy candilier go so tu xaa nii chak si chak mguiy nii pxaal Dios. Nakw xaa tu ladx nool. Axte yaañ niy xaa chitso ladx ko, ni no tu cinturón or xpans xaa aan axte chu styoo xaa xyakx-oobo. ¹⁴ Nguitsy kits kik xaa sinak nguitsy kits lady

mëkwxiiily o si nguitsy kaa kyeg, ni chak mëlo xaa sootee lo bëly. ¹⁵ Xpibëly niy xaa sinak kiib nii cho lo ki parñee kpibëlyo ni nak tsiy xaa sinak xbi nis tsiñee xchingaaw tu chu kyo. ¹⁶ No kadzy mëly ñali xaa ni sob tu spad chuwxaa, tyuxlad lo spad ko ndox. Chak lo xaa si chak lo ngbidz tsiñee tir chak naay.

¹⁷ Tsiñee konaa xaa, lëen pkyey aan lëen byab lo xaa. Per lëe xaa pxob ñali xaa la-dyaa aan lëe xaa në lon:

—Ktsyeebtyoo, por naa bislo kchë cos nii no lo kislyu ni naa gaa kisyalo. ¹⁸ Mbaña. Kutya, per lëen pañ parñee kpikchedre ketyaa. Naa nseeñ lyey nii xyaly laañee no meñ kuty ni schilo gaa kuuñ kpaaña meñ kuty. ¹⁹ Pkëe kchë nii konoo ni pkëe nii chanoo natiemp ni pkëe nii nare kanoo. ²⁰ Lëen kniy penak nii no kadzy mëly ñalin ni penak nii konoo kadzy candilier or. Lëe ksa kadzy mëly nii konoo nak angly nii chakni meñ nii xniladzy xtiits Dios. Lëe candilier or na nak ksa kadzy kyedzy Asia nii no meñ nii xniladzy xtiits Dios.

2

Tiits nii xaal Dios lo meñ Efeso

¹ 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Efeso nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: “Lëe xaa nii no kadzy mëly ñali ni no ktee vult lady candilier or xñee: ² Chanaa kchë tsiñ nii chuuntsyeyoo, ni chanaa nii

chapoo paciensy, ni chanaa nii xyody meñ mal styool, ni nan gaan nii beeñoo xaa nii kokladzy nyak apostle preb aan kwlookëel nii wnee xuuy xaa. ³ Pxekwoo kwtedyoo kyalnë por naa ni iip ptsaagtyoo tugak beeñtsyeyoo xtsiña. ⁴ Per xyody styoon nii xkëstyoodroo meñ sinak pkëstyool meñ klo. ⁵ Psaladzy dyon pa kwëtañoo, aan ptikche styool lo Dios ni beeñtsyey kchë nii beeñtsyeyoo klo. Deelñee kondyoo tiits, lëen ksaksi lii ni lëen kob xcandilieeroo laañee sobo. ⁶ Buen siil nii xyody meñ nii xniladzy xlay Nicolaítas styool nikle gaa naa xlëen chanaa meñ go. ⁷ Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Naa kte nex nii xkyë lo yag nii sob laañee xñabey Dios lo meñ nii kuñ gan. Kchë meñ nii kaw nex ko jkaa kyalmbañ.”

Tiits nii xaal Dios lo meñ Esmirna

⁸ 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Esmirna nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: “Naa bislo kchë cos nii no lo kislyu ni naa gaa kisyalo. Nli kutya, per lëen pañ. ⁹ Lëe na lëen xñee nii chanaa kchë kyalnë nii no tedyoo ni chanaa xkyalprooboo, nikxe nii lëdy prooboo, por ndaly nii chapoo kpaa. Nanaa nii no xaa nii xsyak nii lo Dios ngab xaa, aan xñeenë xaa lii, per lo xaatox ngab xaa. ¹⁰ Ktsyeebtyoo kyalnë

nii ktsyooloo, por lëe xaa-tox ko bla xaa nii nak ksal skiib, parñee kak to preb aan mban tedy to tsii kpidz. Per fuert kok axte nii ketyoo, tsiin jkaal kyalmbañ nii nitylody. ¹¹ Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kyeydy xaa linfiern.”

Tiits nii xaal Dios lo meñ Pérgamo

¹² 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Pérgamo nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: “Lëe xaa nii sob spad nii tyuxlad lo ndox chuwxñee: ¹³ Nanaa nii laañee xñabey xaatox nol, per xsaandyoo xtitsaa nikxe konoo nii lëe meñ beety Antipas porñee xsoob xaa xtitsaa. ¹⁴ Per xyody styoon nii no bla xaa nii chaklasty ksaan xlay Balaam lady to, por lëe Balaam kwlootiits Balac parñee ksyaab Balac meñ Israel lo tol. Byaan xaa meñ Israel kchë cos nii chokon lo mdyo ni blaa xaa kwyoni meñ Israel stu mguiy o stuu gaa kwnaa. ¹⁵ Ni xyody styoon nii bii no xaa nii xniladzy xlay Nicolaítas lady to. ¹⁶ Kol ktsëe xmod to, por deelñee ktsëedy tow, lëen kyely aan lëen ktilyni lëe do con spad nii sob chuwa. ¹⁷ Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios. Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kyanaa maná nii nolan, ni lëen kte tu kyo nguitsy lo xaa go aan

lo kyo go jkën lë kub xaa, xaktyee lëesy xaa kaknan xa lë xaa.”

Tiits nii xaal Dios lo meñ Tiatira

¹⁸ 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Tiatira nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: “Lëe Xiñ Dios nii chak mëlo si chak lo bëly ni chak niy si chak kiib nii xpibëly xñee: ¹⁹ Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo, ni chanaa nii xkëstyool meñ, ni chanaa nii xniladzyoo xtitsaa, ni chanaa nii chuñoo yudar meñ ni xekwoo kyalnë ni chan gaan nii mastre choxkol kuñoo xtsiñaa nina que worñee kal bisloul. ²⁰ Per xyody styoon nii xlaal no kwnaa nii lë Jezabel lady to. Xñee me nii xtiits Dios xluuy me, per con kchë xiwseedy me xkëeti me xaa nii chuñ xtsiñaa aan singo mod lëe xaa choni stu kwnaa ni lëe xaa chaw cos nii chokon lo mdyo. ²¹ Ptedyaa tiits nii ntsëe me xmod me, per kwnëdy me nsaan me xtol me. ²² Lëe na deelñee ksaandy mew, lëen kuuñ ksaknë me, aan wi kchë xaa nii chaani me ksaksin deelñee ktikchedy xaa styoo xaa lo Dios. ²³ Lëen kuty xiñ me, parñee kyeñ meñ nii xniladzy xtiits Dios nii nanaa kchë kchësy cos nii xsya styoo meñ ni no kik meñ, aan catu do jkaa nii xyal do según kchë nii beeñtsyey do. ²⁴ Per deelñee nody to xlad kwnaa go ni chuuñtsyeydy to cos ntseeb nii chuuñtsyey xaatox nii xyuumbey meñ go, kintre ni pe kniyaa lo do. ²⁵ Per tugak kol kniladzy

xtitsaa axte nii kpikchen.
²⁶ Kchë xaa nii kuñ gan lo tol ni kuuñtsyey nii xñabeyaa axte tse nii lëen kyely stub, lëen kte tiits kñabey xaa go lo kislyu ²⁷ sinak nii bneetsy Tat Tios kyalwnabey lon. Aan lëe xaa go kñabey sinak xñabey tu xaa ntseeb. Lëe xaa knek meñ go sinak tsiñee xlyë kis.
²⁸ Lëen kte mëly nii nyoo leñ kpaa wor silytoo lo xaa go. ²⁹ Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios.”

3

Tiits nii xaal Dios lo meñ Sardis

¹ 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Sardis nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: “Lëe xaa nii gon xñabey lo ksa kadzy xkyalbini Dios ni nseñ kadzy mëly xñee: Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo ni nanaa nii kutyloo nikxe nii xsyak meñ nii mbañoo. ² Ptee mgaaal lool tsiin kchosody styool lo Dios, por ni tu nii chuuñtsyeyoo xyody styoo Dios. ³ Psaladzy kchë xtiits Dios nii pkëetyagoo penaadle aan ptikche styool. Por mer worñee pe sidy kikoo lëen kyely ksaksi lii. Ptee mgaaal lool por lëen kyely si chiid ngbaan. ⁴ Per no bla xaa Sardis nii karty jkaay tol. Lëen jkaakw xaa tu ladx rusy aan lëe xaa kiidnal naa por lëe xaa xyalo. ⁵ Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kakw ladx rusy ko ni ktsildy gaan lë xaa go leñ libre nii xoob kpaa, sink lëen kcho xfavor xaa lo Dios

ni lo xangly Dios. ⁶ Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios.”

Tiits nii xaal Dios lo meñ Filadelfia

⁷ 'Pxaal kitsy re lo xangly meñ Filadelfia nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: “Nody xtola ni chuuñtsyeyaa nii xñen. Ñan no xlyey rey David aan tsiñee xalyaa tu puert ni tu cho chilody ksuugwo ni tsiñee gaa xsuugwno ni tu cho chilody kxalyo. ⁸ Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo. Lëen pxaly tu puert tedyoo aan ni tu cho chilody ksuugwo, por nikxe nodyoo fuersy, xsaloo xtitsaa ni karty kaa jkaal nii xyuumbeyoo naa. ⁹ Por ngo lëen kxal xaa nii no xlad xaatox, ni xaa wnee xuuy nii xsyak nii lo Dios ngab kiid ksoxib lool parñee kaknan xaa nii xkëstyoony lii. ¹⁰ Tugak psooboo xtitsaa ni tsiitsy kwsool. Por ngo pe kuñdyaa lii tsiñee lëen kyely ksaksi kchë meñ nii nche lo kislyu. ¹¹ Klyëedy lëen kyely. Ksaandyoo xtitsaa parñee ni tu cho klaady nii jkadyaa lool. ¹² Kchë xaa nii kuñ gan lo tol kak sinak pilar nii so leñ lidzy Dios aan tsitsiñdy tse nii kchoo xaa siko. Lady xaa jkën lë Dios ni lë xkyedzy Dios nii sëed kpaa, ni lady kaa xaa jkën lë kubaa. ¹³ Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios.”

Tiits nii xaal Dios lo meñ Laodicea

¹⁴ Pxaal kitsy re lo xangly meñ Laodicea nii xniladzy xtiits Dios, kudzy: “Nli xtiits Dios xñen, ni naa xñabey kchë lo cos nii psaa Dios. ¹⁵ Chanaa kchë nii chuuñtsyeyoo ni nanaa nii laal xniladzyoo, na laal xchooxsol. jDeelba kazh kniladzyoo o kchooxso gaal kaazhkaa! ¹⁶ Per como xnilastyoo naa ni xchooxsody kaal, lëen ksonëz lii. ¹⁷ Por xñeel nii riikwoo ni xñeel nii tir buen si lo xtseel. Ni tu pe chakty falt lool. Per mban xtyedyoo, prooboo ni cieegwoo. Ni nëb kidyoo. Kindy xaboo. ¹⁸ Kwxi or lon parñee kakoo rikw ni kwxi ladx rusy lon parñee kandy meñ lady kidyoo ni kwxi ngwaan ktyëe lool parñee kanoo. ¹⁹ Chak ntseebaa ni xñen lo xaa nii xkëstyoon. Por ngo, ptee fuersy ktikcheel styool lon. ²⁰ Biño gaanoo lëen gon so kexka lo do. Deelñee kon do tsiyaa nii xkwetsy lëe do aan ksal dow, lëen kyely lo do aan lëen kawni lëe do. ²¹ Kchë xaa nii kuñ gan lo tol sob laañee xñabeyaa sinak nii sobaa kwi Tat Tios porñee beñaa gan. ²² Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag nii xñee Kyalbini Ntson lo meñ nii xniladzy xtiits Dios.”

4

Lëe Juan chan Dios

¹ Loxsy ngo lëen blis lon aan lëen kon nii lëe tu puert sinyaly leñ kpaa. Ni lëe tsiy xaa nii nak sinak tsiy tu

trompet kwnee lon stub. Në xaa:

—Kwyëp nu tsiin kluyaa cos nii nare kak lool.

² Wor go kazh lëe Kyalbini Ntson biy naa aan lëen kon tu yulyey leñ kpaa aan lëe tu xaa sob leeño. ³ Xpibëly xaa sinak nii xpibëly kyo nii lëe jaspe o kyo nii gaa lëe coronalina, ni kë tu kiidla nii xpibëly sinak nii xpibëly kyo nii lëe esmeralda laañee sob xaa. ⁴ Aan kyako yulyey go sob skalyptap yulyey, tuga xaa kol sob leeño, nonsyke ladx nguitsy nakw xaa ni nonsyke coron or sob kik xaa. ⁵ Xchoo bëly yë ni xchoo xbi nkwsiy leñ yulyey go, ni mer chu yulyey sob kadzy bini, lëe bini go nak ksa kadzy xkyalbini Dios. ⁶ Mer chu yulyey go nche tu cos nii chak si chak nistoo aan ndeebiniw si ndeebini vidre.

Groltyee chu yulyey ni kyako yulyey sob tap ma aan tyub lady ma sob mëlo ma.

⁷ Tu ma go chak si chak tu mëetsy, lëe stu ma chak si chak tu yosy, lëe stu ma chak si chak meñ, lëe stu ma chak si chak tu msy nii no kxoobe.

⁸ Xoop kaa xikw ksa tap ma go sob ni xitsy lo ma sob mëlo ma, aan tsel kyool tugak xñee ma:

Ntson Dios, ntson Dios, lëe xaa xñabey,

ktsyëedy xaa, por lëe xaa kok Dios, ni lëe xaa nako ni lëe gaa xaa tugak kako.

⁹⁻¹⁰ Aan cad nii xtee ksa tap ma go skizh ni kyalnsaak lo xaa nii sob leñ yulyey, lëe ksa kalyptap xaa kol xsxib

ni xsoob xcoron kik, parñee wi xaa ktee skizh lo xaa nii tsitsiñdy tse kety, xñee xaa:

¹¹ Tat Tios, lool no nii knee meñ skizh ni lool no nii ksak styoo meñ ni lii xyal kñabey. Por lii psa kchësy cos, ni styool kwlañ nii tsaa kchësy cos.

5

Libre nii nguitsy kadzy sey

¹ Ñali xaa nii sob leñ yulyey no tu libre. Xitsy low kë, ni konaa nii nguitsyo kadzy sey. ² Ni konaa tu angly nii xkëë tsyetsy xñee:

—¿Cho lë nii kxaly libre re ni cho lë nii kchos sey nii nguitsyo?

Xaa xñabey nak angly ko.

³ Per ni kpaa, ni lo kislyu, ni leñ kislyu ptsyoldy xaa nii nxaly libre ko, per ni tu xaa nii nyuy syew ptsyoldy. ⁴ Aan per nii nli busy biñaa, porñee ptsyoldy cho nxaly libre ko, per ni tu xaa nii nyuyo ptsyoldy. ⁵ Tsigo lëë tu xaa kol në lon:

—Kooñtroo, por lëë xaa nii xñee meñ xmëëdzy meñ Judá beeñ gan lo kyalkuty. Lo xtiyy rey David sëed xaa aan lëë xaa chigal kxaly libre re ni kchos xaa ksa kadzy sey nii nguitsyo.

⁶ Lëën buy chu yulyey ni laañee nche ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo ni laañee nche xaa kol aan lëën kon nii lëë tu mëkwxiily soli, nikxe nii nyoo nii beety meñ ma. Kadzy xkach ma ni kadzy mëlo ma sob. Lëë xkach

ma ni lëë mëlo ma nak ksa kadzy xkyalbini Dios nii pkaasy tyub lo kislyu. ⁷ Lëë mëkwxiily go kwnaasy libre nii no ñali xaa nii sob leñ yulyey. ⁸ Tsiñee lox kwseñ ma libre ko, lëë ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo ni lëë ksa kalyptap xaa kol psoxib lo ma. Kchë xaa noy arp ni psiñ kox yaal nii nyaa con or. Lëë kox yaal go nak xlay meñ nii ngab lo Dios. ⁹ Kchësy xaa kol go choool tu ti kub nii së sinrii:

Lii xyal señ libre ni liisy xyal kchos sey nii nguitsyoo,

por beety meñoo, ni lii kwxi meñ tyub lo kislyu con cheñ nii pxeel parñee jkab meñ lo Dios.

¹⁰ Lii pso meñ go parñee kak meñ go pxosy lo Tat Tios ni lii psaaan nii kñabey meñ go lo kislyu.

¹¹ Loxsy ngo lëën biñ tsiy tub yox angly nii nche kyako yulyey, ni kyako ma nii sob mëlo tyub lady ni kyako kchë xaa kol. Pchilody ngab angly ko porñee tir ndaly xaa, ¹² aan nguieex xñee kchë angly ko: Lëë mëkwxiily nii beety meñ xyal jkaaxcuent kyalwnabey ni kchësy cos non.

Lëë ma xyal jkaaxcuent kchë kyalchak ni kyalndaan, lëë ma xyal jkaa skizh ni kyalnsaak.

¹³ Ni biñaa nii wi kchësy cos nii psaa Dios leñ kpaa ni kchësy cos nii psaa xaa lo kislyu, ni kchësy cos nii no leñ

kislyu, ni kchësy cos nii no lo nistoo xñee:

Lo xaa nii sob leñ yulyey ni lo mëkwxiiily tugak kol tsoo ktee no skizh ni kyalnsaak, iip kyaldy jkaa xaa kyalwnabey ni kyalndaan.

¹⁴ Aan lëe ksa tap ma nii sob mëlo tyub lady xkyëb xñee:

—¡Nliw, singo kako!

Lëe ksa kalyptap kaa xaa kol psoxib lo xaa nii iip kyaldy xkyalwnabey.

6

Ksa xoop sey

¹ Loxsye ngo lëe mëkwxiiily pchos tu sey nii nguiitsy libre ko aan lëe tu ma nii tyub lady sob mëlo kwnee. Nak tsiy ma sinak xbi nkwsiy, chëb ma:

—¡Të!

² Lëen blis lon aan lëen kon tu cabay rusy. Tu arkw nii xkyë flech kë xikw xaa nii sob lady ma. Lëe xaa kwaa tu coron aan lëe xaa pchoo par kuñ xaa gan tily.

³ Lëe mëkwxiiily pchos tu sey nii nguitsy libre ko aan lëe stu ma nii tyub lady sob mëlo chëb:

—¡Të!

⁴ Lëe tu cabay nixñë pchoo. Lëe xaa nii sob lady ma kwaa kyalwnabey parñee klaady xaa kwës tily lo kislyu ni lëe xaa kuñ nii kuty lsa meñ, ni lëe xaa kwaa tu spad ngol.

⁵ Tsiñee lëe mëkwxiiily pchos tu sey nii nguitsy libre ko, lëe stu ma nii sob mëlo tyub lady chëb:

—¡Të!

Aan lëen kon tu cabay yeesy. No tu balans ña xaa nii sob lady ma. ⁶ Lady ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo pchoo tsiy tu xaa nii chëb:

—Tub kilak xobxtily kwtiix meñ por tu kpidz tsiñ ni tsonak kil xob, per kxiñdyoo viñ ni kxiñdyoo aceit.

⁷ Lëe mëkwxiiily pchos tu sey aan lëe stu ma nii tyub lady sob mëlo chëb:

—¡Të!

⁸ Lëen kon tu cabay pkit-sytoo. Kyalkuty lë xaa nii sob lady ma, xitsy xaa nal xaa nii xñabey laañee no meñ kuty. Lëe xaa kwaa kyalwnabey parñee kuty xaa meñ lo tily, ni kuty xaa meñ lo kpiñ, ni lo kyalkits ni kuty ma tox meñ.

⁹ Tsiñee lëe mëkwxiiily pchos tu sey, lëen kon nii lëe xkyalbini xaa nii beety meñ por xtiits Dios nche tublad lo pkoog. ¹⁰ Tsigu nguiedzy chëb kyalbini go:

—Tat Tios, lii nii nody xtoloo ni lii nii chuuñtsyeyoo kchë nii xñeel, ¿pa wor kuñoo kyalxtisy lo kislyu tsiin ksaksil meñ nii beety lëe noo?

¹¹ Loxsye ngo lëe xaa nii kuty ko kwaa tuga ladx rusy ni lëe Dios chëb nii no nii kwës xaa xisy, axte nii ksa xaa nii xnildzy xtiits Dios nii no nii kuty meñ sinak beety meñ xaa.

¹² Tsiñee lëe mëkwxiiily pchos tu sey, lëe tu xu dox bni aan lëe lo ngbidz pkyey poo yeesy sinak ladx yeesy nii chakw meñ nii no kyalnë, ni lëe mëe byak nixñë sinak

nixñē cheñ, ¹³ ni lēē mēly nii no leñ kpaā blyaal lyu sinak nii xlyaal yegw yē tsiñee xpi me. ¹⁴ Lēē kpaā ptyuub si xtyuub ta aan lēēw si ni lēē kiy ni lēē kislyu wiñ nii nche lo nistoo ptsēē xlugar. ¹⁵ Ni lēē kchē xaa nii xñabey kutsolan leñ kyoplyoo ni pal lady kyo, ksa xaa xaa non, ni xaa rikw, ni xaa nii xñabey lo soldad, ni kchēsý xaa nii no xpixwan ni xaa nii kindy kaa xpixwan. ¹⁶ Aan kchē xaa xñee lo kiy ni lo kyo:

—Kol kyab lady noo nikol koolaan lēē noo lo xaa nii sob leñ yulyey ni lo mēkwxiily, por tir xlēē ma.

¹⁷ Lēē tse kutsiñ nii lēē Dios ni lēē mēkwxiily ksaksi meñ. ¿Cho lēē nii kxekw lo xcastigw xaa?

7

Meñ nii jkiitsy xsey Dios kē

¹ Loxsye ngo lēēn kon tap angly, tuga xaa so tu skiñ kislyu. Lēē xaa xsyonlē lo me parñee kpidy me lo kislyu, ni lo nistoo, ni lo yag. ² Ni lēēn kon nii lēē stu angly nii sēēd nēz laa xlyañ ngbidz nseñ xsey Tat Tios. Nguiedzy kwnee angly ko lo ksa tap angly nii kwaa tiitspey par knitylo kislyu ni nistoo, ³ chēb xaa:

—Knitylody kaa to kislyu ni nistoo ni yag. Kol kwēs axte nii lox jkiitsy noo tu sey kē kchēsý meñ nii ngab lo Dios.

⁴ Aan lēēn biñ tu kyoow choowptap mily xaa Israel jkiitsy sey kē. ⁵⁻⁸ Tsiipchop mily meñ pee lo xtiy Judá,

tsiipchop mily meñ pee lo xtiy Rubén, tsiipchop mily meñ pee lo xtiy Gad, tsiipchop mily meñ pee lo xtiy Aser, tsiipchop mily meñ pee lo xtiy Neftalí, tsiipchop mily meñ pee lo xtiy Manasés, tsiipchop mily meñ pee lo xtiy Simeón, tsiipchop mily meñ pee lo xtiy Leví, tsiipchop mily meñ pee lo xtiy Ísacar, tsiipchop mily meñ pee lo xtiy Zabulón, tsiipchop mily meñ pee lo xtiy José, tsiipchop mily meñ pee lo xtiy Benjamín. Kchēsý meñ go pkiitsy xsey Dios.

Meñ nii nakw nonsyke ladx rusy

⁹ Lēēn buy aan lēēn kon nii lēē tub yox meñ nii sēēd tyub lo kislyu nche chu yulyey ni lo mēkwxiily. Kchēlo tiitsē xñee meñ go ni kchēlo laañee sēēd meñ go. Ladx rusy nakw meñ go ni no tublē gaa siñ ña kchē meñ go. ¹⁰ Nguiedzy chēb meñ go:

—Lēē Tat Tios nii sob leñ yulyey ni lēē mēkwxiily ptee-laa lēē noo lo tol.

¹¹ Aan kchēsý angly nii nche kyako yulyey ni kyako xaa kol ni kyako ksa tap ma nii tyub lady sob mēlo pkiitsy kē axte lyu par ktee xaa skizh lo Dios, ¹² ni kchēsý xaa chēb:

—¡Amén! Lēē Dios xyal jkaa skizh ni kyalnsaak ni kyalchak ni kyalwnabey ni kyalndaan. Tsitsiñdy tse nii kyal xkyalwnabey xaa.

¹³ Tsigo lēē tu xaa kol nē lon:

—¿Cho nak kchë meñ nii nche nakw ladx rusy ke ni cho meñ me?

¹⁴ Lëen chëp:

—Xey, Nandyaa chow.

Tsigo lëe xaa kol go në lon:

—Lëe kchë meñ gue kwte lo kyalnë dox ni lëe meñ gue kwtiib nyë xab lo xcheñ mëkwxiiily. ¹⁵ Por ngo lëe meñ gue nche laañee xñabey Dios, aan tsel kyool chuun̄tsyey meñ gue xtsiñ Dios, aan lëe Dios kap cuidad meñ gue. ¹⁶ Kantre meñ gue kpiñ kyat ni kpiñ nis, ni ksaaytre xhini ngbidz meñ gue ni pe kuñtre naay meñ gue, ¹⁷ porque lëe mëkwxiiily nii sob groltyee leñ yulyey kantsi meñ gue sinak nii xtyoontsi mëkwxiiily, ni lëe ma tsini kchë meñ gue laañee xlyañ nis nii xnee kyalmbañ, ni lëe gaa Dios kchëe lo meñ gue parñee kpikchedre koon meñ gue.

8

Psiñ kox yaal nii nyaa con or

¹ Tsiñee lëe mëkwxiiily lox pchos lultime sey nii nguitsy libre, tsesy byak leñ kpaa siik grol wor. ² Loxsyey ngo lëen kon nii lëe ksa kadzy angly nii nche lo Dios kwaa tuga trompet. ³ Ni lëen kon tu angly nii noy tu psiñ kox yaal nii nyaa con or pchoo. Lëe xaa kwso lo pkoog aan lëe xaa kwaa ndaly yaal parñee ko xaa kox yaal lo pkoog or nii nyaa laañee sob Dios. Kchë kox yaal go xko xaa lo Dios tsiñee chutiitsni meñ Dios. ⁴ Lëe xkox psiñ kox yaal nii

no ña angly ko psiñ axte lo Dios, ksaw lay nii chool meñ nii xniladzy xtiits Dios. ⁵ Lëe angly pkaktsë psiñ kox yaal con ki nii nche lo pkoog. Lëew pchon xaa lo kislyu. Aan kwyo bi ni bëly yë ni bni xu lo kislyu.

Trompet

⁶ Lëe ksa kadzy angly nii kwaa trompet kwchetsey par jkwetsy xaaw. ⁷ Lëe tu angly pkwetsy xitrompet aan lëe kyokyo ni lëe ki nii nots cheñ byab lo kislyu, aan lëe tublë kislyu ni lëe tubtsoon yag ni lëe kchë kizh nguë kwyek. ⁸ Lëe stu angly pkwetsy xitrompet, aan lëe tu cos nii chak si chak tu kiy ngol nii noyek kukyab lo nistoo, aan lëe tublë nistoo byak cheñ. ⁹ Aan lëe kchë ma ni cos nii no siko kuty ni lëe kchë barkw nii nche siko kwnitylo. ¹⁰ Lëe stu angly pkwetsy xitrompet, aan lëe tu mëly ngol pchingaa, xsyo ma bëly, aan lëe ma kukyab tu laañee xtye kiigwpee ni laañee sob xlyañ. ¹¹ Nla lë mëly go. Por ngo nii tir byak nla nis nii xtye laañee byab ma aan ndaly meñ kuty porñee kow meñ nis nla go. ¹² Lëe stu angly pkwetsy xitrompet aan lëe tublë lo ngbidz ni lëe tublë lo mëe ni lëe tubtsoon mëly kwnitylo. Por ngo kwyody bini tyub tsye ni kwyody bini tyub kyool. ¹³ Ni lëen kon tu msy nii no kxoobe leñ kpaa, xñee ma:

—¡Brobsyey meñ nii nche lo kislyu tsiñee lëe stson an-

gly nii bii chak falt jkwetsy
xitrompet!

9

¹ Lëe stu angly pkwetsy
xitrompet, aan lëe tu mēly nii
byable lo kislyu kwaa xlyey
tu kyeech nii mastre nxity.

² Tsiñee lëe chu kyeech ko
byaly, nonsyke kox nii nak
sinak xkox worne pchoo,
aan lëe lo ngbidz ni lëe kpa
pkyyey. ³ Lo kox ko pchoo
ngwloz aan lëe ma pkaasy
tyub lo kislyu, ni lëe ma
kwaa xkotsy mēkwyoow.

⁴ Ni lëe Dios kwnabey nii
ksaksidy ma kizh nii no lo
kislyu, ni ksaksidy ma yag, ni
ksaksidy ma ni tu cos nguē,
sink xaktyee meñ nii kēdy
xsey Dios kē ksaksi ma. ⁵ Per
kujty ma meñ, sink xaktyee
yoob ksoob ma meñ kaay
mēē. Nak xyooob ma sinak
xyooob mēkwyoow. ⁶ Kchēs
meñ kakladzy kety tse go, per
ksaldy kyalkuty meñ.

⁷ Chak ngwloz ko si chak
cabay nii nche tsey par tsi lo
tily, sinak tu coron or nak
tu cos nii sob kik ma ni si
chak lo bñech chak lo ma.

⁸ Chak kits kik ma si chak
kits kik kwnaa, ni nyaa lay
ma si nyaa lay mēētsy. ⁹ Ntse
lady ma con kiib, ni nak xbi
xikw ma sinak xbi carret
nii xkopxax cabay tsiñee
chak tily. ¹⁰ Sinak xkotsy
mēkwyoow nak ngotsy nii
sob xpaan ma. Aan slēb
xkotsy ma ksaksi meñ kaay
mēē. ¹¹ No tu angly nii xñabey
lo ngwloz ko ni xñabey leñ
kyeech nxity nii pchoo ma.

Abadón lëe xaa con tiitsē
hebreo, lëe con tiitsē griego
lëe xaa Apolión. (Tiits ko nak
sinak nii xñee ñe: Xaa nii
xnitylo.)

¹² Lëe tu castigw kwtedy,
per nare kiid schopo.

¹³ Lëe stu angly pkwetsy
xitrompet, aan lëen biñ nii
lëe tsiy tu xaa pchoo lady ksa
tap kach nii sob lo pkoog or
nii nyaa laañee sob Dios.

¹⁴ Lëe tsiy xaa go chēb lo
angly nii nseñ trompet:

—Blaa ksa tap angly nii
nche kētuu chu kiigwpee ngol
nii lē Eufates.

¹⁵ Lëe ksa tap angly ko
kwlaa parñee kuty xaa tubt-
soon meñ, por byaanle wor,
ni tse, ni mēē, ni iz kaa nii
kuuñtsyey xaa ngo. ¹⁶ Biñaa
nii chop kyooow millón soldad
nii xsyob cabay nak ksa angly
ko.

¹⁷ Konaa kchē cabay go
worñee biy Kyalbini Ntson
naa ni konaa nii kē tublē kiib
nixñē, ni azul ni kutsy styoo
xaa nii sob lady ma. Nyaa
kik kchē cabay go si nyaa kik
mēētsy, ni xchoo bēly chuw
ma ni kox ni kyo nii xsaay.

¹⁸ Ndaly meñ kuty por bēly
ni kox ni kyo nii xsaay nii
xchoo chuw cabay. Tson
clasy kyalnē biidni cabay go.

¹⁹ Con chuw ma ni xpaan ma
psaksi ma meñ, por mēēl nak
xpaan ma aan con kik mēēl
pkēēlay ma meñ.

²⁰ Per psaandy meñ nii
kujty lo kyalnē go xtol,
ni psaandy meñ go kchē
kyalbini mal ni psaandy
meñ go kchē mdyo or, mdyo

plat, mdyo kiib, mdyo kyo ni psaandy meñ go kchë mdyo yag nii xñady lo, ni chondy ni xsyëdy. ²¹ Tugak beety meñ go bñech, ni psaandy meñ go kyalbruj, ni psaandy meñ go kyalkpaan ni tugak kaa kwyooni meñ go stu mguiy o stu kwnaa gaa nikxe no tsiil meñ go.

10

Angly nii nseñ tu libre

¹ Loxsyë ngo lëen kon nii lëe tu angly nii xñabey byety kpaa sonasy xaa xkey ni kë tu kiitla chex kik xaa, ni xpibëly lo xaa sinak xpibëly lo ngbidz, lëe niy xaa chak si chak yaki. ² No tu libre nii nyaly ña xaa. Tu niy xaa kwso lo nistoo, lëe stuwo kwso lo kislyu. Niypeg xaa kwso lo kislyu, lëe niyli xaa kwso lo nistoo. ³ Kwchuptsyë xaa si xkobëëtsy mëëtsy. Tsiñee lëe xaa lox kwchuptsyë lëe kadzy nkwsiy kwëb tsiy xaa. ⁴ Kokladzyaa nguën nii kwnee ksa kadzy nkwsiy go, per lëe tsiy tu xaa nii pchoo kpaa në lon:

—Kwloutsey nii kwnee ksa kadzy nkwsiy leñ styool, jkëëdylo.

⁵ Lëe angly nii konaa blis ñali leñ kpaa, ⁶ aan lëe xaa pkon Dios nii klyëëdy lëe meñ kan kchë ni kak por tsitsiñdy tse kety Dios, por lëe Dios psaa kpaa, kislyu, nistoo ni kchësy cos nii no.

⁷ Tsiñee lëe angly lox ksa jkwetsy xitrompet, lëe kchë

nii kwnee Dios lo profet lox kak cumplir.

⁸ Lëe tsiy xaa nii sëed kpaa kwnee lon stub, në xaa:

—Kwey aan kwnaasy libre nyaly nii no ña angly nii tu niy so lo nistoo lëe stuwo lo kislyu.

⁹ Lëen kwya lo angly ko aan lëen kwnab libre ko, aan lëe xaa në lon:

—Naa aan tawo. Tsiñee lëew kol chuwoo, sakoo nii nexo sinak nex tsiñ, per tsiñee lëew ktsiñ leñ styool, lëew kyak nla.

¹⁰ Lëen kwnasy libre ko ña angly aan lëew tawaa. Nexo tsiñee lëew kwyo chuwa, per tsiñee lëew ptsiñ leñ styoon, lëew byak nla. ¹¹ Loxsyë ngo lëe angly në lon:

—No nii kñeel xtiits Dios lo meñ nii xñee kchëlo tiitsë, ni lo xaa xñabey nii no tyub lo kislyu stub.

11

Xaa nii kñee xtiits Dios

¹ Lëen kwa tublë var nii xkiñ meñ par kpix aan lëe Dios në lon:

—Kuso aan kuktiix lidzyaa ni ptiix lo pkoog, ni blab meñ nii chikool lay lon siko. ² Per ktiixtyoo lo tu leeyaa, por lëew kyaan par meñ sit nii kyëp kyety leñ kyedzy Jerusalén choowp chop mëe.

³ Lëen kxal chop xaa nii kñee xtitsaa lo meñ tu mily chop kyoow tsongaly kpidz. Ladx nii chakw meñ nii no kyalnë kakw xaa.

⁴ Lëe chop xaa go nak sinak chop yag oliv ni lëe xaa nak sinak chop candilier nii sob

lo Dios. ⁵ Deelñee cho kakladzy ksaksi xaa, chilodyo por xchoo bëly chuw xaa aan lëe xaa kuty meñ nii kakladzy ksaksi xaa. ⁶ Lëe xaa kwaa tiitspey nii jkwëes xaa kyo tyub nii kñee xaa xtiits Dios, ni lëe Dios ptee tiitspey nii kyuñ xaa nis cheñ ni lëe xaa ksaksi meñ nii nche lo kislyu worñee kaklastyee xaa. ⁷ Tsiñee lox kñee chop xaa go xtiits Dios lëe tu ma tox kchoo leñ kyeex nxity, aan lëe ma kuty chop xaa go. ⁸ Lëe xcuerp chop xaa kuty ko kaa leñ kyedzy laañee kwë Jesús lo crusy. Nak meñ kyedzy ko sinak meñ Sodoma ni meñ Egipto. ⁹ Kchë meñ nii sëed tyub lo kislyu ni xñee kchë clasy tiitsë kan xcuerp xaa kuty ko. Tson kpidz grol kaa xaa kuty ko aan klaady meñ jkyeetsy xaa. ¹⁰ Kchë meñ nii nche lo kislyu kle kan nii lëe chop xaa go kuty, porñee mban pteedy xaa meñ, aan axte skady lsa meñ pel cos lo xcombañer por kyalwle go. ¹¹ Per tse nii loxo tson kpidz grol lëe Dios kuuñ kpañ chop xaa go aan lëe xaa tsische. Aan tsiñee kan meñ xaa, lëe meñ ktsyeb. ¹² Loxsyë ngo lëe chop xaa go kon tsiy tu xaa nii këb:

—Kol kyëp nu.

Lëe chop xaa go kyëp lo tu xkey aan kchësy meñ nii klëe lo xaa kan nii lëe xaa kyëp kpaa. ¹³ Wor go kazh lëe tu xu kni aan ndaly yu kyab leñ kyedzy ni sety kadzy mily meñ. Kchë meñ nii telaa lo xu ktsyeb aan lëe meñ kool lay lo

Dios.

¹⁴ Lëe castigw pchop, per klyëedy lëew kyon.

Lëe anglypsa

¹⁵ Lëe angly kok kadzy no jkwetsy xitrompet. Lëe gaan biñ tsiy tubtsoon meñ nii xñee:

Lëe Dios ni lëe Crist chigal kñabey lo kislyu, tsitsiñdy tse nii kyalxkylwn-abey xaa.

¹⁶ Tsigo lëe ksa kalyptap xaa kol nii nche laañee sob Dios pkiitsy kë axte lyu par ktee xaa skizh lo Dios, ¹⁷ chëb xaa:

Skizhoo, Tat Tios,
iip ktsyëedyoo
por lii kok Dios
ni lii gaa tugak nako.

Lii sob xñabeyoo.

¹⁸ Xlëe meñ nii nche lo kislyu lool,

per lëe tse kutsiñ nii lëel kuñ kyalxtisy,

ni lëe wor kutsiñ nii lëel kwetsy meñ kuty,

ni lëel kuñ ksak kchë profet nii biid kluuy xtiit-soo

ni kchë meñ nii xsoob xtiit-soo,

nikxe xaa wiño, nikxe gaa xaa kolo.

Ni lëe wor kutsiñ nii lëel knitylo kchë xaa nii xnitylo kislyu.

¹⁹ Lëe lidzy Dios nii sob kpaa byaly, aan lëe caj nii no xtiits Dios xoob leeñgo, aan kotsyë nkwsy, ni kwyo bi, ni bni xu ni byab kyokyo.

12

Mëel ngol ni kwnaa nii kop tu mëed

¹ Lëe tu kwnaa nii xpiibely xab si xpiibely ngbidz pchoo ktsiib leñ kpaas so niy me lo mēe ni sob tu coron nii nyaa con tsiipchop mēly kik me. Ntseeb pseen konaa me.

² Nak xiñ me aan lēe me chuptye porñee lēe xiñ me mer kaly. ³ Blyēēdyak lēe tu mēel ngol pchoo ktsiib leñ kpaas, nixñe ma, kadzy kik ma sob, ni sob tsii xkach ma, ni sob tuga coron kik ma.

⁴ Ndaly mēly nii no leñ kpaas kwtopxax ma con xpaan ma aan lēe ma pchon mēly go lo kislyu. Lēe mēel ngol p-

tsiñ lo kwnaa nii kap mēed parñee kaw ma xiñ kwnaa go. ⁵ Mēēdpkiy nak mēed nii kop kwnaa go, lēe xiñ me kñabey tyub lo kislyu sinak xñabey tu xaa ntseeb. Lēe Dios bla xiñ me lo mēel ngol go aan lēe xiñ me sey laañee xñabey Dios.

⁶ Lēe kwnaa go pxooñ, lēe me sey tu tañ pidzy. Lēe Dios pxixkwaa laañee kwēs me ni kaw me tu mily chop kyoow tsongaly kpidz.

⁷ Lēe tily kwyo leñ kpaas, aan lēe angly nii lē Miguel ni lēe angly nii nak ksa xaa ptily ksa mēel ngol go ni ksa xangly ma, ⁸ per beeñdy ma gan. Por ngo pchilodre nyaan ma kpaas ksa xangly ma. ⁹ Lēe ma pchoo kpaas. Xaa tox lē ma aan destye penaadle xkēeti ma kchē meñ nii nche lo kislyu. Lēe ma byab lo kislyu ksa xangly ma.

¹⁰ Lēen biñ nii nguiedzy kwnee tu xaa kpaas, chēb xaa: —Lēe kyalwtelaa kwlañche, lēe wor kutsiñ nii lēe xDios

no ni lēe Crist kñabey, porque lēe xaa nii tsel kyool xkēēkiy kchē meñ nii xñiladzy xtiits Dios pchoo kpaas. ¹¹ Beeñ kchē betsy no gan lo xaatox ko. Lēe xcheñ mēkwxiily kokni betsy no ni lēe xtiits Dios kokni xaa. Ptsyebty betsy no nyety xaa por xtiits Dios. ¹² Kol kle kchē do siñee no do kpaas. Per jkol kteenē kchē do siñee nche do lo kislyu ni lo nistoo! Por lēe xaatox byety kpaas aan como xlēe xaa porñee lēe xtse xaa mer ksa, lēe xaa ksaksi lēe do.

¹³ Tsiñee lēe mēel go byab lo kislyu, lēe ma kunlaag kwnaa nii kop mēed. ¹⁴ Per lēe Dios ptee chop xikw ngol msiy lo me parñee kxoobe me ktsiñ me laañee xkwēs me ni laañee kchilody ktsiñ mēel. Siko kyaan Dios me tson iz grol.

¹⁵ Lēe mēel kwlii nis chuw parñee nyoy nis kwnaa go, ¹⁶ per lēe kislyu kwtēeb pidzy nis nii pchoo chuw ma aan biydyo kwnaa go. ¹⁷ Por ngo mastre blēe mēel go lo kwnaa go aan lēe ma kuktilyni kchē meñ lidzy me nii xsoob xtiits Dios nii biidni Jesucrist. ¹⁸ Aan lēe mēel go byaan chu nistoo.

13

Ma tox

¹ Lēen kon nii lēe tu ma tox nii sob kadzy kik ni sob tsii xkach pchukē lo nistoo. Sob tuga coron punt xkach ma ni kē tublan gaa tiits nii xko falt lo Dios chex kik ma. ² Chak ma tox nii konaa si chak mēetsy, nyaa niy ma si

nyaa niy tu os, lëe chuw ma nyaa si nyaa chuw tu mēetsy ngol. Lëe mēel ngol ptee kyalwnabey lo ma. ³ Nyoo nii tir nroob nē tu kik ma tox ko. Mer nyety ma, per lëe ma byak, aan kchē meñ nii nche lo kislyu psee aan lëe meñ kwsēēb xlad ma. ⁴ Lëe meñ psoxib lo mēel ngol nii ptee kyalwnabey lo ma tox ko, ni wi gaa lo ma tox ko psoxib meñ, chēb meñ:

—¿Cho chak si chak ma tox re na dyon, ni cho lē nii kuñ gan lo ma?

⁵ Kwaa ma tox ko tiitspey nii kñee ndaan ma ni kxiñ ma tiits lo Dios. Choowp-chop mēe kñabey ma. ⁶ Aan nli gaa pxiiñ ma tiits lo Dios, ni kweenē ma lidzy Dios ni kwnee nē ma kchē meñ nii no kpaā. ⁷ Ni kwaa ma tiitspey nii ktilyni ma meñ nii xniladzy xtiits Dios nii no lo kislyu axte nii kuñ ma gan ni lëe ma kñabey lo meñ nii nche tyub lo kislyu. ⁸ Kchē meñ nii kēdy lē leñ xlibre mēkwxiily nii beety meñ ksoxib lo ma tox ko. Destye nii kwche kislyu xoob libre ko kpaā.

⁹ Deelñee chakladzy to kyeñ do kol jkēētyag. ¹⁰ Deelñee byaanle nii skiib tso do, lëe do tso skiib, ni deelñee byaanle gaa nii lo spad kety to, lëe do kety lo spad. Por ngo no nii jkaa meñ nii xniladzy xtiits Dios fuersy ni kap meñ paciensy.

¹¹ Lëe stu ma tox pchukē leñ kislyu. Chop xkach ma sob. Chako si chak xkach mēkwxiily, per nak tsiy ma

sinak tsiy mēel ngol. ¹² Aan sinak nii kwnabeyak ma tox nii biid klo xñabey ma, aan chuuñ ksoxib ma kchē meñ lo ma tox nii byak ko. ¹³ Ndaly kyalntseeb nii beeñtsyey ma aan xña lo meñ psyaab ma ki leñ kpaā. ¹⁴ Aan por kchē nii beeñtsyey ma pkēēti ma meñ nii nche lo kislyu chop ma stu ma tox ko ni kwnabey ma psaa meñ ximdyo ma tox ko. Lëe ma tox ko pchug spad kik, per lëe ma byak. ¹⁵ Lëe ma tox nii pchukē leñ lyu kwaa tiitspey parñee ktee ma kyalmbañ lo ximdyo ma tox nii psaa meñ, tsiin kñee mdyo ni kuty mdyo meñ nii kaklasty ksoxib lo mdyo. ¹⁶ Ni xoo kwloo ma tu bey kē meñ o ñali gaa meñ. Kchēsý meñ kwlobey ma, nikxe xaa wiño, nikxe gaa xaa kol, nikxe xaa rikwo, nikxe gaa xaa probó. ¹⁷ Aan deelñee nody meñ xbey ma tox ko, ni deelñee kēdy lē ma lady meñ, ni kēdy xnumero ma lady meñ, chilody si meñ ni chilody kto meñ.

¹⁸ Xoop kyoow tsongaly pxoop kē lo xsey ma tox ko. Lē tu xaa nak número go, per xkiñ tu xaa nyaani parñee kyeñ xaa dyon chow.

14

Ti nii chool xaa nii kwtelaa

¹ Lëen buy aan lëen kon nii lëe mēkwxiily so kik kiy nii lē Sión. Nche tu kyooow choowptap mily xaapkiy (144,000) lo xaa. Kchē kē xaa go kē lē mēkwxiily ni lē Tat Tios. ² Ni lëen biñ tu bi nii

sëed kpaa. Nak bi go sinak xbi nis tsiñee xchingaaw tu chu kyo ni nako sinak xbi nkwsiy ni nako sinak tsiñee xseetsy tubtsoon meñ arp. ³Kchësy xaa go chool tu ti kub mer laañee sob Dios ni laañee nche sob ksa tap ma nii tyub lady sob mëlo ni laañee nche sob xaa kol. Xaktyee tu kyooow choowptapak mily xaa nii kwtelaa lo kislyu chak chool ti go. Ni tu cho chilody koolo. ⁴Kwyonidy kchë xaa go kwnaa, tugak kënal xaa mëkwxiiily laañee siityee ma. Klootyee kchë xaa go kwtelaa parñee jkiin xaa lo Dios ni lo mëkwxiiily. ⁵Iip kwneedy kchë xaa go tiits xuuy. Nody xtol xaa lo Dios.

Tiits nii biidni angly

⁶Lëen buy aan lëen kon nii lëe stu angly no kxoobe leñ kpaa. Lëe xaa tsini xtiits Dios lo kchë meñ nii nche tyub lo kislyu nii xñee kchë clasy tiitsë. ⁷Nguedzy kwnee angly ko, chëb xaa:

—Kol ktsyeb Dios ni kol ktee skizh lo xaa, por lëe wor kutsiñ nii lëe xaa kuñ kyalxtisy. Kol ksoxib lo Dios por lëe xaa psaa kpaa, kislyu, nistoo ni xlyañ nis.

⁸Xitsyak angly ko nal stu angly nii xñee:

—Lëe kyedzy ngol nii lë Babilonia kwnitylo, lëew kwnitylo porñee pkiilyo kchë meñ nii nche lo kislyu parñee kuñ meñ tol. Nak xtol sinak nip nii chuun ksudzy.

⁹Blyëedyak lëe stu angly pchoo, nguiedzy kwnee angly ko, chëb xaa:

—Deelñee ksoxib meñ lo ma tox ni lo ximdyo ma, ni deelñee klaa meñ jkiitsy xsey ma kë meñ o ña gaa meñ, ¹⁰no nii tedy meñ lo kyalnë dox nii kxaal Dios. Lëe meñ go te lo ki ni lo kyolëe. Aan xña lo angly ni lo mëkwxiiily lëe Dios ksaksi kchë meñ go porñee tir xlëe xaa. ¹¹Iip kyudy ki nii tsek laañee ksaksi Dios meñ go. Tugak ksaksi Dios meñ go porñee xsoxib meñ go lo ma tox ni lo ximdyo ma tox ni porñee noy meñ go xbey ma tox. ¹²Por ngo nody nii kchoso styoo meñ nii ngab lo Dios ni xsoob xtiits Dios, ni nody nii ksaanladzy meñ go xtiits Dios nii biidni Jesús, sink no nii jkaa meñ go fuersy.

¹³Loxsy ngo lëen biñ tsiy tu xaa nii në lon:

—Pkëe: “Destye nina dichos kchë meñ nii kety por xtiits Dios.”

“Nliw —xñee Kyalbini Ntson —, lëe kchë meñ nii xnildady xtiits Dios kxildady, por ndaly kyalbuen nii beeñtsyey meñ go.”

Lëe kwlaap kak lo kislyu

¹⁴Lëen kon tu xkey nguitsy. Lo xkey go sob tu xaa nii sob tu coron or kik ni no tu hoz ndox ña xaa. ¹⁵Ni lëen kon nii lëe tu angly pchoo leñ lidzy Dios nii sob kpaa, nguiedzy chëb xaa lo xaa nii sob lo xkey:

—Kwseeñ xhoozoo aan bislo kwlaap, por lëe xtiemp kwlaap kutsiñ.

¹⁶Lëe xaa nii sob lo xkey kwseñ xhoz aan lëe xaa bislo kwlaap lo kislyu.

¹⁷ Lëe stu angly pchoo leñ lidzy Dios, aan lëe gak tu hoz ndox no ña xaa. ¹⁸ Ni lëen kon lëe tu angly nii xñabey lo ki pchoo lo pkoog aan nguiedzy chëb xaa lo angly nii no hoz ndox ña:

—Kwseñ xhoozoo aan blity uv nii kē lo kislyu por lëew kuy.

¹⁹ Lëe angly ko kwseñ xhoz aan lëe xaa blity uv nii kē lo kislyu. Loxsye ngo lëew kwloo xaa tu laañee kxiw. Singo nak kyalnē dox nii kxaal Dios. ²⁰ Lëe uv pxii tublad chu kyedzy, aan nonsyke cheñ pchoo laañee pxiiw, byakxoob cheñ go axte chu xpid cabay, siik tson kyoow mily metre nxeñ laañee kutsib cheñ go.

15

Kyalnē dox nii kiidni kadzy angly

¹ Lëen buy leñ kpaa aan lëen kon kadzy angly nii sēedni lultime ksa kadzy kyalnē dox nii kxaal Dios por lëe xaa lox blëe. Pseen konaa kchē kyalntseeb ko.

² Ni konaa tu cos nii chak si chak nistoo. Ndeebiniw si ndeebini vidre ni notso ki. Ni konaa nii lëe kchē meñ nii beeñ gan lo ma tox ni lo ximdyo ma ni blaady nguiē xnumero ma lady nche chu nistoo go. Aan lëe Dios ptee tuga arp lo meñ go. ³ Kchēsý meñ go biily ti nii biily Moisés lo Dios ni xti mēkwxiily. Sinrii sē ti go:

Tat Tios, ndaly kchē kyalntson ni kyalntseeb nii beeñtsyeyoo.

Lii xñabey, por nonsyke cos buen chuñtsyeyoo, ni nonsyke tiitsli xñeel.

Lii xñabey lo kchē meñ nii nche tyub lo kislyu.

⁴ ¿Cho ktsyebty lii na dyon, Tat Tios?

¿Ni cho kneesty skizh lool na dyon?,

con liisy nak xaa nii nody xtol.

Kchēsý meñ nii nche tyub lo kislyu kiid ksoxib lool, por kchē meñ chan nii bueenoo.

⁵ Loxsye ngo lëen buy leñ kpaa aan lëen kon nii lëe lidzy Dios byaly, aan nyoo nii leeñgo notsey xtiits Dios.

⁶ Leñ lidzy Dios pchoo kadzy angly nii noy ksa kadzy kyalnē dox nii kxaal Dios. Nonsyke ladx nyē nakw xaa. Xpibēly xab xaa ni no tuga cinturón or xpans xaa. Axte chu styoo xaa xyakxoobo.

⁷ Lëe tu ma nii tyub lady sob mēlo ptee kyalnē dox nii kxaal Dios lo angly. Leñ tu xig or no kyalnē dox nii kxaal Dios nii tugak mbañ.

⁸ Aan lëe kox nii xchoo laañee xñabey Dios byaktsē lidzy xaa, aan ni tu cho chilody sēeb siko deelñee karty kyal kchē kyalnē dox nii noy ksa kadzy angly ko.

16

Kyalnē nii kxaal Dios

¹ Loxsye ngo lëen biñ tsiy tu xaa nii kwnee leñ lidzy Dios, chëb xaa lo ksa angly:

—Kol tsi aan kol kxee nii no leñ xig ke lo kislyu por leeñgo no kyalnē dox nii kxaal Dios.

² Lëe tu angly kwey aan lëe xaa psichuw xig xaa lo kislyu, aan kchësy meñ nii noy xbey ma tox ni xsxib lo ximdyo ma kwlañ tu kyedz nii tir në.

³ Lëe stu angly kuksichuw xig lo nistoo, aan lëe nistoo byak sootee xcheñ meñ kuty, aan lëe kchësy ma ni cos nii no lo nistoo kwnitylo.

⁴ Lëe stu angly kuksichuw xig laañee xtye kiigwpee ni laañee xlyañ nis, aan pidzy nis ko byaklo cheñ. ⁵ Loxsye ngo lëe angly nii xñabey lo nis chëb:

—Buenoo, Tat Tios. Por ngo nii chuñoo kyalxtisy sin-rii mod. Nody xtoloo, Tat Tios. Tugak kakoo Dios. Tsit-siñdy tse nii ktsyëël. ⁶ Kchë meñ go, Tat Tios, pxee xcheñ xaa nii no xlaadoo, ni lëe meñ go pxee xcheñ xaa nii kwnee xtiitsoo. Lëe nana lëël pki kchë meñ go cheñ. Buen nii psaksil meñ go.

⁷ Ni biñaa tsiy tu xaa nii kwnee lo pkoog:

—Tat Tios, lii nii nakoo xaa xñabey, chuufñsyeyoo kyalxtisy sinak nii no kako.

⁸ Lëe stu angly psichuw xig lo ngbidz, aan lëe ngbidz kwaa tiitspey parñee ksaayo meñ. ⁹ Aan nikxe ntseeb kwyek meñ, ptikchedy meñ styoo lo Dios ni psxibty meñ lo xaa, sink lëe meñ kwte lo xaa porñee pxaal xaa kchë kyalnë go.

¹⁰ Lëe stu angly kuksichuw xig laañee xñabey ma tox, aan lëe siko pkyey. Aan mban taw lay meñ por yoob nii kwlañ meñ. ¹¹ Per

nikxe ptsyool meñ kyalnë go, psaandy meñ xtol, sink lëe meñ kwte lo Dios nii xñabey kpaa, porñee pxaal Dios kchë kyalnë go.

¹² Lëe stu angly kuksichuw xig chu kiigwpee ngol nii lë Eufrates, aan lëe nis pidzy kiigwpee go parñee kchilo tedy kchë rey nii sëed nëz laa xlyañ ngbidz.

¹³ Ni konaa nii tuga kyalbini mal pchoo chuw mëël ngol ni chuw ma tox ni chuw stu ma tox nii xñee tiits xuuy. Chak ksa tson kyalbini mal go si chak ngbedzy. ¹⁴ Beeñtsyey kyalbini mal go kyalntson parñee ktopo kchësy xaa xñabey nii no lo kislyu tsiin ktily xaa ksa xaa Tat Tios.

¹⁵ —Lëen kyely si chiid ngbaan —chëb Tat Tios—. Dichos xaa nii xtee mgaal lo ni nakw xab, parñee sëdy xaa nëbkidy xaa ni kandy meñ lady kidy xaa.

¹⁶ Laañee lë Armagedón pkaal lsa kchë xaa nii xñabey lo kislyu.

¹⁷ Lëe lultime angly kuksichuw xig lo me, aan nguiedzy kwnee tu xaa laañee xñabey Dios, chëb xaa:

—Lëew nagon.

¹⁸ Loxsye ngo lëe nkwsiy kotsyë leñ kpaa ni lëe tu xutox nii karty kni destye nii kwche kislyu bni. ¹⁹ Lëe kyedzy nii mastre ngol kok tson lë, ni lëe kchë kyedzy nii nche lo kislyu kwnitylo ni lëe Dios psaladzy nii no nii ksaksi xaa kyedzy ngol nii lë Babilonia porñee tir xlëe

xaa. ²⁰ Kchësy kislyu wiñ nii nche lo nistoo ni kchësy kiy kwnitylo. ²¹ Ni byab kyokyo ngol lady meñ. No kyokyo go nê axte choow kil. Aan kwte meñ lo Dios porñee tir mban kwtedy meñ lo kyokyo go.

17

Kyalnë nii ktsyool kwnaa nii kwyoni ndaly mguiy

¹ Lëe tu angly nii wi psichuw xig nii no kyalnë nê lon:

—Të gaanoo kuyoo kyalnë nii ktsyool kwnaa yox nii këngob ndaly mguiy, chu nis sob me. ² Kotnil me kchë xaa xñabey nii no kislyu ni kchësy kaa meñ nii nche lo kislyu chuñ tol nii chuuñtsyey me.

³ Lëe tu mgaal kwtedy lon aan lo mgaal go lëe angly kuni naa tu tañ pidzy aan lëen kon tu kwnaa nii sob lady tu ma tox, nixñë ma, nonsyke tiits nii xko falt lo Dios kë lady ma, kadzy kik ma ni tsii xkach ma sob. ⁴ Tu ladx morad ni nixñë nakw kwnaa go, kë or ni kyo ngui ni kyo non nii lë perle laady ko. No tu xig or ña me, leñ xig ko no tol ni cos yox nii beeñtsyey me. ⁵ Kë blalan tiits kë me, per ni tu cho xyeñdyo. Sinrii xñeew: “Kyedzy ngol nii lë Babilonia nak xñaa kchë kwnaa yox nii xkyëngob ndaly mguiy ni xñaa kchë cos ntseeb nii chak lo kislyu.” ⁶ Xsyudzy kwnaa go porñee kow me cheñ nii pxee kchë meñ nii ngab lo Dios ni kchë meñ nii kuty por xtiits Jesús. Psee styoon konaa kchë ngo. ⁷ Per lëe angly nê lon:

—¿Penak nii xsee styool? Kwlës gaanoo lëen kniy lool cho nak kwnaa go, ni cho nak ma tox nii sob kadzy kik ni tsii xkach nii sëedni me. ⁸ Kwyol ma tox nii konoo, per lëe ma kuty. Lëe na lëe ma kchukë leñ kyeech nxity nii byab ma parñee kety ma kaazhkaa. Kchë meñ nii nche lo kislyu nii këdy lë leñ libre nii xoob kpaa destye nii kwche kislyu, ksee kan kpañ ma tox nii penaadle kuty.

⁹ Par xaa nii xyeñ nak nii kniyaa: Nak ksa kadzy kik ma tox ko sinak kadzy kiy nii sob lo kislyu. Laady ko sob kwnaa go. ¹⁰ Lëe gak ksa kadzy kik ma tox ko nak sinak kadzy rey nii xñabey lo kislyu. Kutyle kaay rey go, lëe stu xaa bii xñabey, lëe stu xaa nare kiid. Xtsedy kñabey rey go tsiñee lëe xaa kiid. ¹¹ Con ma tox nii kwyol ni kutyle lëe rey nak xon, nikxe nii wi ma ngab lady ksa kadzy nii kokyety klo. Lëe ma kety kaazhkaa.

¹² Lëe ksa tsii xkach ma tox nii konoo nak sinak tsii rey nii karty kislo kñabey, per lëe xaa jkaa kyalwnabey parñee kñabey xaa xisy wiñ ksa xaa ma tox. ¹³ Tugak nak xtiits ksa tsii rey go aan lëe xaa ktee xkyalwnabey xaa lo ma tox ko. ¹⁴ Lëe xaa ktily ksa xaa mëkwxiily, per lëe mëkwxiily kuñ gan, por lëe mëkwxiily nak xaa nii mastre xñabey ni lëe ma nak rey nii mastre non. Kchë meñ nii kwle Dios ni xsoob xtiits Dios no xlad ma.

¹⁵ Lëe gak angly nê lon:

—Nak chu nis nii sob kwnaa yox nii këngob ndaly mguiy sinak meñ nii nche tyub lo kislyu. ¹⁶ Lëë ksa tsii rey ni lëë ma tox ktilyni kwnaa yox ko. Lëë xaa ksaan me ni lëë xaa kwii xab me, aan lëë xaa kaw xpëel ni lëë xaa ksaay me. ¹⁷ Lëë Dios pkol styoo kchë rey go parñee ktee xaa xkyalwnabey xaa lo ma tox ko parñee kak cumplir kchë xtiits Dios. ¹⁸ Lëë kwnaa yox nii konoo nak sinak kyedzy ngol nii xñabey lo rey nii no tyub lo kislyu.

18

Lëë kyedzy nii lë Babilonia byab

¹ Loxsye ngo lëë stu angly nii xñabey byety kpaa, aan tyub lo kislyu psaabini xaa porñee tir xpibëly xaa. ² Nguiedzy kwnee xaa, chëb xaa:

—Lëë Babilonia kwnitylo, lëë Babilonia kwnitylo, aan lëëw byak lidzy kyalbini mal ni lëëw byak laañee xko mguin ntseeb xipchoos.

³ Kchë kyedzy nii nche lo kislyu pkaay xtol kyedzy ko, ni kchësy kaa rey nii xñabey lo kislyu beeñtsyey tol nii beeñtsyey kyedzy ko. Lëë kchë gaa xaa nii xto cos byak rikw porñee pxiñ kyedzy ko tumi.

⁴ Lëen biñ nii lëë stu xaa kwnee leñ kpaa chëb:

—Kchësy to siñee nak to meñ tu kyedzyaa, kol kchoo ske parñee jkaaydy to xtol kyedzy ke ni parñee ktsy-ooldy to kyalnë nii ktsyoolo.

⁵ Lëë xtol kyedzy ke lox ptyaly aan lëëw byakxoob axte leñ kpaa, ni tu tol nii beeñtsyey kyedzy ke karty knityladzy Dios. ⁶ Kol ksaksi kyedzy ke sinak nii psaksiw meñ, ni kol ktikche kchë nii beeñtsyeyo. Mastre fuert kol kxixkwaa nii jki do kyedzy ke que nii pkiw meñ. ⁷ Mban kol ktee kyedzy ke ni kol ksaksiw, por tir kok nyaaw ni tir pxiño tumi, aan chëbo leñ styoow: “Nakaa sinak tu kwnaa xñabey. Lëdy viuudaa. Ni tu pe kaktyaa.” ⁸ Por ngo, tu kpidzak lëë kyedzy ke ktsyool kchëlo kyalnë ni tedy kpiñ, ni kety ni tsek lo ki. Por tir ntseeb Dios nii ksaksi kyedzy ke.

⁹ Kchë rey nii xñabey lo kislyu nii wi beeñtsyey tol nii beeñtsyey kyedzy ke ni pxiñ tumi ksa kyedzy ke koon ni kteenë tsiñee kan xaa nii lëëw noyek. ¹⁰ Sit kwe xaa parñee tejty xaa castigw, aan lëë xaa këb:

—¡Brooboo, Babilonia! Ngoloo ni kwnabeyoo, per ketyle kwnitylool.

¹¹ Wi kchë xaa nii xto cos ni xkyë diligensy koon ni kteenë por kyedzy ko, porñee tsodre cho si ¹² plat, or, kyo nii tir ngui, kyo nii lë perle, ladx non, ladx sed, ladx morad ni nixñë, yag nii xlyaa nex, ni cos nii nyaa con lay elefant, yag ngui, brons, kiib, kyo nii lë marmol, ¹³ canel, kizh nii xlyaa nex, yaal, kizh nii lë mirra, ngwaan xlyaa nex, viñ, aceit, riñ lan, xobxtily, ma nii choy yow, mëkwxiiy,

cabay, carret ni xaa ni xtyo par kyë tsiĩñ. ¹⁴ Kchësy meñ kēb lo kyedzy ko:

—¡Chaptrō kchē cos nii tir xyo styool, kpikchedre kapoo kchē cos non nii kopoo!

¹⁵ Kchē xaa nii xto cos lo kyedzy ko ni byak rikw kwe sit, koon ni kteenē parñee tejty xaa castigw, ¹⁶ aan kchē xaa go kēb:

—¡Brob kyedzy ngol go! Koko sinak tu kwnaa nii nakw tu ladx non ni kē or ni kyo ngui lady, ¹⁷ jaan tub worak lēē kchē nii kopō kwnitylo!

Kchësy xaa nii chuuñ ksēē barkw ni xkyë tsiĩñ lo nistoo kwche sit, ¹⁸ aan tsiñee kon xaa nii lēē kyedzy ko noyek, nguiedzy chēb xaa:

—¿Pe no stu kyedzy nii ngol si ngol kyedzy re na dyon?

¹⁹ Aan lēē xaa biĩñ ni lēē xaa pchoob yu kik xaa porñee tir pteenē xaa, ni nguiedzy chēb xaa:

—¡Brob kyedzy ngol go! Con kchē nii kopō byak rikw kchē xaa nii chap barkw, jaan tub worak lēēw kwnitylo!

²⁰ Kol kle kchësy to siñee no do kpaa, porñee lēē kyedzy ko kwnitylo ni kol kle kchē do siñee ngab to lo Dios ni nak to apostle ni xluuy do xtiits Dios, por lēē Dios beeñ xkyalxtisy to.

²¹ Loxsye ngo lēē tu angly nii xñabey blis tu kyo nii nyaa si nyaa tu kyomoliñ, aan lēēw pchon xaa lo nistoo, chēb xaa:

—Siñee byabak kyo re kyab kyedzy Babilonia aan kpikchedre kan meño.

²² Kpikchedre kool meñ arp, ni flaut ni trompet, ni tsodre meñ nii kyë tsiĩñ ni meñ nii kuuñ tsiĩñ moliñ leñ kyedzy ko. ²³ Kyēdre bini ni kaktre kyalwtsiilña leñ kyedzy ko, ni lēēw na kyedzy ko byuñ rikw kchē xaa nii pto cos ni kwēti kchē meñ lo kislyu por xkyalbruj kyedzy ko.

²⁴ Lēē Dios bnitylo kyedzy ko porñee por xtolo kutu profet ni meñ nii ngab lo Dios ni meñ nii no tyub lo kislyu.

19

¹ Loxsye ngo lēēn biñ nii nguiedzy xñee meñ leñ kpaa. Nyoo nii ndaly meñ, xñee meñ:

¡Skizh Tat Tios!

Lēē xDios no xteelaa ni lēē xaa xñabey ni lēē xaa jkaa skizh,

² por chuñ xaa kyalxtisy sinak nii no kako.

Nli nii kyalxtisy chuuñtsyey xaa,

por lēē xaa psaksi kyedzy yox nii tir beeñ tol, porñee ndaly meñ nii nche lo kislyu pkaay xtolo.

Singo mod lēē Dios bnab cuent low por xkyalkuty kchē xaa nii bniladzy xtiits xaa.

³ Lēē meñ go kwnee stub chēb:

—¡Skizh Tat Tios! Iip kyaldy tsēp kox nii tsek kyedzy ko kpaa.

⁴ Leñ yulyey sob Tat Tios tsiñee lēē ksa kalyptap xaa kol ni lēē ksa tap ma nii tyub lady sob mēlo kujkiitsy kē axte lyu ni ptee skizh xñee:

—¡Nliw! ¡Skizh Tat Tios!

⁵ Tsigo lëe lëe tu xaa kwnnee
leñ yulyey chëb:

Kol ktee skizh lo xDios no
kchësy to,

nikxe xaa wiñ do, nikxe
gaa xaa kol do,

kchësy to siñee xsoob to xtiits
xaa ni xsal do xaa.

Xkylwtsiilña Mëkwxiily

⁶ Biñaa gaa tsiy tubtsoon
meñ. Nako sinak xbi nis nii
xchingaa tu chu kyo ni nako
sinak xbi nkwsiy aan xñee
meñ:

¡Skizh Tat Tios! Por lëe xaa
bislo xkylwnabey
xaa.

Lëe xDios no nak xaa nii mas-
tre xñabey.

⁷ Kol tsoo kle no,
ni kol tsoo ko nguiool no
styoo no parñee ktee
no skizh lo xaa.

Por lëe wor kutsiñ nii lëe
Mëkwxiily ktsiilña.

Lëe tsiil xaa tse so mbës.

⁸ Lëe Dios ptee tiits nii kakw
me ladx nyë ni xpibëly,
por ladx ko chakw meñ nii
mbañ sinak xñabey
Dios.

⁹ Lëe angly në lon:

—Pkëe: “Dichos meñ nii
koktsyetsy tsi lo xkylwtsi-
ilña Mëkwxiily.”

Aan lëe gak xaa në lon:

—Nli nii xtiits Dios nrri.

¹⁰ Lëen psoxib lo angly ko,
per lëe xaa në lon:

—Ksoxibtyoo lon, por xtiit-
sak Dios xsobaa sinakak nii
xsooblo, ni nakaa sinak kchë
betsyoo nii xsoob xtiits Jesús.
Psoxib lo Dios.

Lëe tiits nii biidni Jesús
xsaabini kchë meñ nii xluuy
xtiits Dios.

Xaa nii sob lady cabay rusy

¹¹ Lëe kpaa byaly, aan lëen
kon tu cabay rusy. Xaa nii
chon tiits ni xñee tiitsli lë xaa
nii sob lady ma. Singo lë xaa
porñee ngui chuñ xaa kyalx-
tisy ni chuñ xaa tily sinak
nii no kako. ¹² Xpibëly mëllo
xaa sinak xpibëly bëly ni sob
ndaly coron kik xaa ni kë
blalan tiits chex xaa aan xak-
tyee lëe xaa nan pe xñeew.

¹³ Nakw xaa tu ladx nii xña
cheñ aan lë xaa xtiits Dios.

¹⁴ Kchë soldad nii no leñ kpaa
nal xitsy xaa. Ladx ngui-
tsy ni nyë nakw xaa nii non-
syke lady cabay rusy sob xaa.

¹⁵ Sob tu spad ndox chuwa
xaa, parñee kiswee xaa meñ
nii nche lo kislyu, ni lëe xaa
kñabey sinak xñabey tu xaa
ntseeb. Lëe xaa kuñ kyalxtisy
sinak tu xaa nii xkitsy xkyee
uv con niy, ni lëe xaa ktee
meñ castigw nii kxaal Dios
nii xñabey por tir xlëe Dios.

¹⁶ Ni kë lo kodx xaa nii lëe xaa
nak rey nii mastre non ni lëe
xaa mastre xñabey.

¹⁷ Loxsyë ngo lëen kon nii
lëe tu angly so lo ngbidz,
xkwetsy xaa kchë mguñ nii
xoobe leñ kpaa xñee xaa:

—Kol tē ni kol ktyop
tsiin kiid to lo xixtsee Dios,
¹⁸ parñee kaw do xpëel rey,
ni xpëel kchë xaa nii xñabey
lo soldad ni xpëel kchë xaa
ndaan, ni xpëel cabay ni
xpëel xaa nii xsyob lady ma,
ni xpëel kchë meñ nii no
xpixwan ni xpëel meñ nii
kindy xpixwan. Kol tē kaw
do xpëel xaa wiñ ni xpëel xaa
kol.

¹⁹ Lëe ma tox ni lëe kchë
xaa nii xñabey lo kislyu pkaal

lsa ksa xsoldad parñee ktily xaa ksa xaa xaa nii sob lady cabay ni xsoldad xaa go. ²⁰ Lëe ma tox ni lëe ma wnee xuuy nii beeñ kyalntson pkaa. Por kchë kyalntson nii beeñtsyey ma wnee xuuy go pkëeti ma meñ parñee klaa meñ tsobey meñ ni ksoxib meñ lo ximdyo ma tox ko. Mbañ ma tox ko ni ma wnee xuuy go, byab ma lo ki nii noyek con kyo nii lë azufre. ²¹ Aan lëe kchë meñ nii ngab lo ma tox ko kuty conspad nii sob chuwa xaa nii sob lady cabay, aan kchësy mguñ byëly taw xpëel kchësy meñ kuty ko.

20

Tu mily iz

¹ Lëe tu angly byety pkaa. No xlyey kyeech nxity ña xaa ni nseñ xaa tu caden ngol. ² Lëe angly ko pxituu mëel ngol nii kwoy penaadle. Xaa tox lë ma, tu mily iz kyëtuu ma. ³ Lëe xaa pchon ma leñ kyeech nxity aan ptse tsiitsy xaa chu kyeech ko parñee jkëetidy ma meñ tu mily iz. Axte ksa tse go lëe ma laa xisy wiñ.

⁴ Konaa laañee xsyob xaa xñabey, aan lëe xaa nii kwaa tiitspey par kuñ kyalxtisy nche sob siko. Ni konaa xkyalbini kchë xaa nii pchug meñ kik por xtiits Jesús ni por xtiits Dios. Psoxibty kchë xaa go lo ma tox ni lo ximdyo ma, ni blaady kchë xaa go nguitsy xbey ma tox ña xaa o kë gaa xaa. Lëe kchë xaa go pañ parñee kñabey xaa ksa

xaa Crist tu mily iz. ⁵ Per lëdy kchë meñ kuty pañ, sink axte ksa tu mily iz lëe meñ kuty ko kpañ. Klo tub tiy meñ kuty pañ. ⁶ ¡Dichos meñ nii ngab lo Dios por klo meñ go kpañ! Aan tsiñee lëe kyalkuty kiid stub pe kaktre kchë meñ go, sink lëe meñ go kak pxosy nii jkiñ lo Dios ni lo Crist, aan lëe kchë meñ go kñabey tu mily iz.

Lëe xaa nii xtilyni Dios chek

⁷ Tsiñee lëe tu mily iz ksa lëe xaatox laa, ⁸ aan lëe xaa tsi-jkëeti meñ nii nche lo kislyu. Lëe xaa jkëeti meñ Gog ni meñ Magog parñee ktop meñ go xsoldad. Nak xsoldad meñ go sinak yuzh nii nche chunistoo. Tir ndaly xaa. ⁹ Lëe xaa kwey tyub lo kislyu kuku-suugw kwraly xaa meñ nii ngab lo Dios ni kyedzy nii tir xkëstyoo Dios. Per lëe Dios psyaab ki pkaa aan kchësy xaa kwyek lo ki go. ¹⁰ Aan lëe xaatox nii pkëeti kchë xaa go byab lo ki nii noyek con kyo nii lë azufre. Siko gak byab ma tox ni stu ma tox nii kwnee xuuy. Siko tugak tedy ma castigw ksa ma xaatox.

Yulyey nguitsy

¹¹ Konaa tu yulyey nguitsy ngol ni konaa xaa nii sob leeño. Lëe xaa ptichee kislyu ni pkaa aan bikchedre nyak nyoow. ¹² Ni konaa meñ kuty, nikxe xaa wiño nikxe gaa xaa kolo, lëe xaa nche chu yulyey aan lëe libre byaly ni konaa stu libre nii kë lë meñ nii jkaa kyalmbañ.

Kchë nii beeñtsyey meñ go kë leñ libre. Por ngo nii libre ko kwseñ Dios worñee kok kyalxtisy. ¹³ Lëe meñ nii kuty lo nistoo pchoo ni lëe meñ nii no laañee xyey meñ nii chety pchoo, aan lëe kyalxtisy kok según kchë nii beeñtsyey meñ go. ¹⁴ Loxsye ngo lëe laañee xyey meñ kuty byab lo ki. Lo ki re kyey meñ nii kety chop vuelt. ¹⁵ Ni lo ki re byab meñ nii këdy lë leñ libre ni kë lë meñ nii jkaa kyalmbañ.

21

Kpaa kub ni kislyu kub

¹ Loxsye ngo lëen kon tu kpaa kub ni tu kislyu kub, por lëe kpaa kol ni lëe kislyu kol kwnitylo, ni kintre gaa nistoo. ² Konaa kyedzy ntson nii lë Jerusalén. Ngubo, kpaa byetyo, lo Dios pchoow. Xixk-waaw sinak xixkwaa tu kw-naa nii ktsiilña. ³ Ni biñaa nii nguiedzy kwnee tu xaa leñ yulyey, chëb xaa:

—Lady meñ no Dios nina. Tugak tso xaa lady meñ parñee kak meñ xkyedzy xaa ni parñee kak xaa xDios meñ. ⁴ Lëe Dios kchëe nis lo meñ nii choon ni tsodre gaa kyalkuty, ni wiiñ ni kyalnë, ni yoob, por tsodre kchë cos nii kwyo klo.

⁵ Tsigo lëe xaa nii sob leñ yulyey chëb:

—Kchësy cos chuun jkubaa.

Lëe gak xaa në:

—Pkëe kchë nrri porque ti-itsliw parñee kniladzy meño.

⁶ Loxsye ngo lëe xaa në lon:

—Lëew nagon. Naa bislo kchë cos ni naa kisyalo.

Kchë meñ nii klyaa nis ki nis nii xchoo chu xlyañ nii xnee kyalmbañ. Singosy ktedyaa nis ko ki meñ. ⁷ Kchë xaa nii kuñ gan kyaani kchë cos re, ni lëen kak xDios xaa go ni lëe xaa go kak xiñaa. ⁸ Per lëe kchë xaa ntseeb, ni xaa nii xnilasty, ni xaa yox, ni xaa nii chuty meñ, ni xaa nii choni stu meñ nikxe no tsiil, ni xaa nii chuuntsyey kyalbruj, ni xaa nii xsoxib lo mdyo, ni xaa wnee xuuy, kchë xaa go kyey lo ki nii noyek con azufre. Chop vuelt kety kchë xaa go.

Jerusalén kub

⁹ Lëe tu angly nii kwaa xig or nii no kyalnë nii kxaal Dios në lon:

—Të gaanoo kuyoo kwnaa nii kak tsiil Mëkwxiily.

¹⁰ Lëe tu mgaaal kwtedy lon aan lo mgaaal go lëe angly kuni naa tu kik kiy ngol nii klaa aan lëe xaa bluuy kyedzy ntson nii lë Jerusalén lon. Kpaa sëed sëebo, lo Dios pchoow. ¹¹ Xpibëly kyedzy ko con xbini Dios, ni xpibëlyo sinak xpibëly tu kyo ngui nii lë jaspe ni ndeebiniw sinak ndeebini tublë vidre. ¹² Kyako kyedzy ko ntse con tu pkyedzy ngol nii klaa. Tsiipchop puert këw, ni so gaa tuga angly chu xpuerto, ni tuga lë xaa nii kwnabey lo xtiy meñ Israel kë tu chu puert ko. ¹³ Kë tson gaa puert tyuxlad kwi pyedzy ko nëz kaan, ni kë tsono nëz klaa ni tsono nëz kyety. ¹⁴ Tsiipchop kyo ngol nyaa xcimient xipyedzy kyedzy ko, aan tuga lë ksa tsiipchop

xapostle Mëkwxiiily kë laady ko.

¹⁵ No tu var or ña angly nii kwnee lon par ktiix xaa kyedzy, ni ktiix xaa xpuerto ni pyedzy nii ntse kyakow. ¹⁶ Cuadrad kyedzy ko lalak nii syoolo nxeño. Lëe angly ptiixo con var aan chop mily chop kyoow kilometro syoolo aan lalak nii klaaw nxeño. ¹⁷ Loxsye ngo lëe xaa ptiix pyedzy nii ntse kyako kyedzy, tsongalyptap metre chapo.

¹⁸ Con kyo nii lë jaspe nyaa pyedzy, lëe kyedzy nyaa con mer or, ndeebiniw sinak ndeebini tu vidre. ¹⁹ Kchë lady kyo nii nyaa xcimient pyedzy kwixixkwaa con kyo ngui, tu kyo kwixixkwaa con kyo nii lë jaspe, lëe stuwo con kyo nii lë zafiro, lëe stuwo con kyo nii lë ágata, lëe stuwo con kyo nii lë esmeralda, ²⁰ lëe stuwo con kyo nii lë ónice, lëe stuwo con kyo nii lë cornalina, lëe stuwo con kyo nii lë crisólito, lëe stuwo con kyo nii lë berilo, lëe stuwo con kyo nii lë topacio, lëe stuwo con kyo nii lë crisoprasa, lëe stuwo con kyo nii lë jacinto, lëe lultimo kwixixkwaa con kyo nii lë amatista. ²¹ Lëe ksa tsiipchop puert kwyaa con kyo nii lë perle, tuga perle pkiñ par tsaa tu puert. Lëe nêz nii xtyee groltyee leñ kyedzy kwyaa con mer or nii ndeebini si ndeebini vidre.

²² Ni tu laañee kutiitsni meñ Dios kindly leñ kyedzy ko, por yuub Dios nii xñabey

ni yuub Mëkwxiiily no lady meñ. ²³ Xkiiñdy kyedzy ko xbini ngbidz ni xbini mëe, por misme bini nii xchoo lady Dios ni xbini Mëkwxiiily xsaani leñ kyedzy ko. ²⁴ Kchësy lo meñ nii nche lo kislyu ksaani xbini kyedzy ko, ni lëe rey kiid kni cos non nii chap leñ kyedzy ko. ²⁵ Kyoogwty xpuert kyedzy ko yutsye, por jkyeydy lyu. ²⁶ Siko tsikni meñ nii nche lo kislyu cos non nii chap meñ ni xkyalnsaak meñ. ²⁷ Per sëebty tol siko, ni sëebty meñ nii chuuñtsyey cos yox ni meñ nii xkëeti leñ kyedzy ko. Xaktyee meñ nii kë lë leñ xlibre Mëkwxiiily sëeb.

22

¹ Lëe angly bluuy tu kiigw-pee nii xnee kyalmbañ lon. Nyë nis ko sinak nyë vidre. Laañee sob Dios ni laañee sob Mëkwxiiily xchoo kiigwpee go. ² Groltyee leñ kyedzy xtye kiigwpee go aan tyuxlad chuuw go sob yag nii xnee kyalmbañ, tsiipchop vuelte xkyë nex lo yag ko tu iz, aan kchë xiplago xkiiñ parñee kak kchë meñ nii nche lo kislyu rmedy. ³ Tsody cos nii ptsiibteel Dios leñ kyedzy ko. Siko sob Dios chop Mëkwxiiily kñabey, aan lëe meñ nii xsoob xtiits xaa ksoxib lo xaa. ⁴ Lëe meñ kan lo xaa, ni lëe lë xaa kyë kë meñ. ⁵ Jkyeydy lyu siko ni jkiiñdy kchë meñ nii no siko ni tu clasy bini, per ni xbini ngbidz, por lëe Dios ksaani lo meñ go, aan

iip kyal dy xkyalwnabey kchë meñ go.

Klyëëdre lëe Jesucrist kiid

⁶ Tsigo lëe angly në lon:

—Nli kchë tiits re no nii kni-ladzy meño. Yuub Dios nii xsaabini profet pxaal xangly biidnee kchë nii klyëëdy kak lo xaa nii xsoob xtiits xaa.

⁷ —¡Klyëëdy lëen kyely! — xñee Jesús—. ¡Dichos meñ nii xsoob xtitsaa nii kē leñ libre re!

⁸ Naa nak Juan. Biñaa ni konaa kchë cos re. Aan loxsye biñno ni konno, lëen psoxib lo angly nii bluuyo lon. ⁹ Per lëe xaa nē:

—Ksoxibtyoo lon por xtiitsak Dios xsobaa, sinak nii xsooblo ni xsoob profeto ni kchë meñ nii xsal nii kē leñ libre re. Psoxib lo Dios.

¹⁰ Ni lëe gak angly ko nē:

—Kolandyoo xtiits Dios nii kē leñ libre re, por lëew mer kak cumplir. ¹¹ Psaan kuñ xaa mal kyalmal ni psaan kuñ ngoptol tol, per lëe xaa buen no nii tugak kuñ xaa kyalbuen. Singo gak xaa nii beeñ nyë Dios nody nii ksaan xaa Dios.

¹² —Nli nii klyëëdre lëen kyely —xñee Jesús—. Lëen kyelyni nii ktedyaa lo meñ, según nii beeñtsyey meñ.

¹³ Naa bislo kchë cos ni naa kisyaaalo.

¹⁴ 'Dichos meñ nii xkiib xab, parñee kchilo kaw meñ nex nii xkyë lo yag nii xnee

kyalmbañ, ni kchilo sëëb meñ chu xpuert kyedzy ko. ¹⁵ Per lëe xaa yox kyaan ley ksa xaa nii chuuñ kyalbruj, ni xaa nii choni stu meñ nikxe no tsiil, ni xaa nii chuty meñ, ni xaa nii xsoxib lo mdyo, ni xaa nii xleni kyalwkwëti.

¹⁶ 'Naa nak Jesús. Lëen pxaal xanglyaa parñee kiidnee xaa xa nak kchë cos re lo kchë meñ nii xnildazy xtiits Dios. Lo xtiy rey David syelyaa. Nakaa sinak mēly nii xsaabini leñ kpaa wor sily-too.

¹⁷ Lëe Kyalbini Ntson ni lëe tsiil Jesús xñee lo xaa:

—Të.

Aan kchë meñ nii kono kēb:

—Të.

Lëe kchë gaa meñ nii klyaa nis ni kakladzy kiid ki nis nii xnee kyalmbañ singosy.

¹⁸ Lëen xñee kazh lo kchë xaa nii xkëëtyag xtiits Dios nii kē leñ libre re nii deelfnee jkëë xaa pe stu cos leñ libre re, lëe Dios ktee xaa kchë kyalnë nii kē leñ libre re.

¹⁹ Deelfnee no gaa cho ktsily blalan xtiits Dios nii kē leñ libre re, klaady Dios kaw xaa xnex yag nii xnee kyalmbañ ni klaady Dios sëëb xaa leñ kyedzy ntson nii xseety libre re.

²⁰ Lëe xaa nii pxaal tiits re xñee:

—Klyëëdy lëen kyely.

Singo kako. ¡Të Jesús!

²¹ Lëe lëesy Jesucrist dyon kakni lëe do. Amén.